TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0372

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

Mss. Joppi 372

DOCUMENTI FRIUL.

1340-1365

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

Mss. Joppi - N° 372

D O C U M E N T I   F R I U L A N I

FASCICOLO 1°	- Dall'anno	1340 al 1342	(Doc. N° 68)
" 2°	- " "	1343 al 1348	(Doc. N° 76)
" 3°	- " "	1349 al 1352	(Doc. N° 70)
" 4°	- " "	1353 al 1356	(Doc. N° 74)
" 5°	- " "	1357 al 1360	(Doc. N° 71)
" 6°	- " "	1361 al 1365	(Doc. N° 81)

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

1340. 17 Gennajo. Fagagna. Dichiarazione e giuramento di Bortolomeo di Fagagna, di Mare ammogliato in chiesa.

A. D. MCCCXL. ind. VIII. die XVII intrante Januario. In Faganea in domo Bartholomei q. domine Bogle de Faganea, presentibus Nicolao q. d. Meinardi, Ingalprato, Wecilo et Hendriucio fratribus q. d. Rodolfi, Rodolfo et Thomasino fratribus q. d. Bart., Francisco ad Endrico qm. Nicolai dim d. Albrici omnibus de Faganea testibus et aliis pluribus. Bartholomeus q. domine Bogle predictus sana mentis et intellectus licet languens corpore, nolleus decedere in pecatis quod cum sibi pervenisset ad audienciam quod dicebatur et vulgarizabatur in platea, quod d. Agatam natam q. Odorlici Pagani de Brazaco superiori non desponsasset neque in uxorem ipsam non acepisset et quod in pecatis cum ipsa magno tempore stetisset, ad sancta dei evangelia, manu levata, iuravit et dixit quod erant anni XLV et pluribus (sic) et fuit de mense Septembris, quod ipse Bartholomeus laudavit et sponsavit dictam d. Agatam in suam legitimam uxorem secundum mandatum curie Romane et usum Eclesie Aquilegensis apud Eclesiam sancti Clementis de Martignaco in loco qui dicitur Bolpis, presentibus q. Bartholomeo de Presano, Leonardo q. Moreani de Murucio, Hendrico q. Buguline de Faganea, magistro Blasio q. Zuanut de Cole malisio Artuico dicto Burdela de Arglano et quampluribus aliis hominibus et mulieribus et si hoc verum non erat, numquam Deus haberet misericordiam de anima sua.

not. Pantaleone di Moruzzo Arch. not. Udine

R.

A

nif

Cap

Le

ali

Con

fa

hu

gar

tile

cove

qu

Stre

ma

fir

Dec

carr

et q

1. 1340, 22 gennajo. Faedis. Limitazione del prezzo delle carni.

2

Pre Luzzo Notajo di Faedis. Arch. Not. Udine.

A. D. 1340, ind. VIII, decimo die exeunte januario, in Fagedis in domo Comunis, presentibus presbiteris Alberto commorante in Cuchanea, Nicolao de Utino Capellanis in Ecclesia S. Marie de Fagedis, Rupretto filio olim D. Portoldi, Leonardo filio Johannis Danielis omnibus commorantibus in Fagedis et aliorum plurium testium et aliorum.

Convenientibus in unum Nobiles viri Domini Johannes, Guarnerius et Henricus fratres q. D. Bulgretti, Gyrardus et Symon fratres q. D. Odolrici vice et nomine sui et Symonutti, Henrici, Ulvini et Johannis fratrum filiorum olim D. Ayzardi qui absentes erant quos promiserant facere omnino operari per ipsos filios olim D. Ayzardi supradictos omnia in hoc instrumento contenta ratificare, Conus filius D. Nicoli de Pertistagn vice et nomine patris sui predicti qui absens erat, quem promisit omnino facere et operari omnia in hoc instrumento contenta per ipsum D. Nicolaum patrem suum ratificari unanimes et concordes per manum et fidem mihi Notario pro ipsis datam et firmam erant, quod Leonardus Beccharius q. Johannis Denedat et Gyrardus Beccharius q. Henrist commorantes in Fagedis, faciant et teneantur facere carnes armintinas in villa de Fagedis usque ad carnisprivium ad abundanciam et quod Jurati teneantur eis perfectas carnes ponere septem parvorum libram

et exinde deorsum sicut carnes reperientur et si supradicti Becharii vellent uti merchacione carnium armentinarum vel carnium castratorum vel aliarum carnium et ducerent dictam merchacionem in villa de Fagedis, quod dicti Becharii teneantur et debeant de singulis merchacionibus carnium cuius cumque condicionis terciam partem dimittere hic in villa de Fagedis communi= ter de bona, mediocri et de mala et ipsas carnes vendere ad becariam pro iusto precio si voluerint in villa de Fagedis carnes occidere ad becariam et si noluerint occidere in Fagedis ad becariam omnino dimittant terciam partem merchacionis carnium emptarum per dictos Leonardum et Gerardum in villa de Fagedis becariis qui vendent pro iusto precio vel sibi ipsi ser= vare si volent carnes vendere seu vendi facere ad becariam si vellent hoc acceptare vel quoquomodo abrenunciare presumpserint, quod non vendant nec vendi faciant carnes ad becariam nullius condicionis a car= nisprivio proximo futuro usque ad unum annum nec cum vendentibus in villa de Fagedis partem habere sub pena centum librarum veronensium parvulorum, promittentes observare et cum obligatione omnium bonorum suorum presentium et futurorum etc. =

1340, 22 gennajo Faedis. Guarnerio e Enrico di Cucagna cedono a Giovanni di Cucagna i loro diritti sulla Villa di Stanavisca.

Da Lupo not. di Faedis. Arch. not. Udine.

A.D. 1340, ind. VIII, decimo die exeunte januario, in Faedis, in curtis in domo Petri, presentibus testibus viris DD. Girardo et Symone fratribus de Cucanea, D. Ioanne filio q. Nicolai omnibus de Cucanea, [illegible] testibus et aliis. D. Guarnerius et Henricus fratres de Cuchanea filii olim D. Adalpretti pro se suisque heredibus dederunt omne ius et actionem quod et quam habent erga heredes quondam Simonis q. D. Bartholomei de Siena occasione [illegible] extorsi per supradictum D. Bartholomeum a D. Adalpretto quondam de Cuchanea eorum patrem de una Villa que vocatur Sthanavischa et de duobus mansis sitis in Villa de Faganea, Domino Iohanni de Cuchanea filio q. D. Adalpretti eorum fratri et suis heredibus vel cui ius suum dare voluerit promittentes datam predictam per se suosque heredes perpetuo ratam et firmam habere sub pena dupli —

1340, 15 marzo. Udine? Simone di S. Daniele [illegible] acquista [illegible] Pucello o Rizzardo da Camino [illegible] investito di beni in Carcano e Canova [illegible] di Savorgnano.

[illegible]

[illegible]

[illegible] camino [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quidam [illegible] Damiano [illegible]

[illegible] interrogavit ipsum Simonem [illegible] fuit [illegible]

[illegible] Pucello de Camino [illegible] D. Rizzardus [illegible] filius

[illegible] D. Ettorem de Savorgnano [illegible] in

[illegible] Castellano [illegible] Candia [illegible]

[illegible] fuerint etiam presens [illegible] quod

non [illegible] fuit [illegible] dicti D. Pucelli

[illegible] Rizzardus [illegible]

[illegible]

fuerit in hoc presens, [illegible] non [illegible]

[illegible] predicti [illegible]

[illegible] MCCCXXXX, [illegible] VIII.

cumque Ratione, Causa sub Lena super [illegible]
tatis per ipsam D. Carlevatum.
S. N. Ego Zaninus de Vinea de Lolcenico Imp: Aut.te Notar.s his interfui, et rogatus scripsi, [illegible]

Copia

1340 : 17 Maggio

Anno Domini Millesimo quadragesimo, Indictione octava, die decima septima Madii. Presentibus Federico qd.: D: Galvani de Latino, Stephano Notario de Civitate Austriæ, Philippo Notario de Latino, Salvagnolo Familiari infrascripti D: Galvani, Maphæo de Cezza[?] braza[?] commorante, et aliis vocatis, et rogatis: Nobilis Vir D: Carlavarius qd.: D: Ioannis de la Kame[?] de Mellolano et Nobilis D: D. Lomina ejus Filia ex Causa Donationis inter vivos pure

ter dederunt, cesserunt, transtulerunt, et
dicto nato qd.: Nobilis Viri D: Pagi[?] de Prata
vice, et Nomine Nobilium Virorum Domi:
~~Nobilissima~~ Fratrum ipsius D: Tolberti,
qd.: D: Manfredi de Porciliis, omnia
personales utiles, et Directas, tacitas, et

Diplomatica

delle Famiglie Porcia e da Camino

Sec. XIV.

expressas, quæ, et quas habebant, habere poterant, vel sperabant habere adversus Heredes, et Bona, et in Bonis qd.: Nobilis Viri D: Bianchini qd. Nobilis Viri Tolberti de Camino occasione, et Nomine Dotis, et Contradotis, ac aliorum Pactorum, sive Sponsaliorum contractorum, et factorum inter ipsos D: Carlavarium, et D: Lominam ex una parte, et dictum D: Bianchinum, vel ejus Tutorem, sive Procuratorem ex alia, ut in Instrumentis scriptis manu Francisci Notarii qd.: D: Montenini de Villanova de Laude plenius continetur, et occasione Lenæ[?] Damnorum omnium, et expensarum, ac interesse litis, et - - - habitorum, et factorum occasione predicta, quæ Instrumenta eidem tradiderunt ibidem, constituentes ipsum Procuratorem pro se, et Nomine, quo supra recipientem in rem suam; et penes ipsum in locum suum, ita quod amodo suo Nomine Actionibus utilibus tacitis, et expressis possit adversus dictos Heredes, et Bona qd.: dicti D: Bianchini, et in Bonis ejusdem Nominibus, et occasionibus suprascriptis agere, experiri, excipere, replicare, consequi, et exigere, et petere dictam Dotem, et Contradotem, sortem, et Lenas, Damna, expensas, et interesse, et Bona obligata, et omnia, et singula facere quemadmodum ipsi facere poterant. Promittentes ipse D: Carlavarius, et D: Lomina predicta solemni stipulatione dicto D: Tolberto stipulanti pro se, et nomine quo supra dictam Cessionem, et Donationem, et omnia, et singula suprascripta, et infra et rata perpetuo habere, et tenere, et non contrafacere vel venire aliqua Ratione, vel Causa de Jure, vel de Facto, et ipsam Donationem nulla Causa vel Ingratitudinis revocare sub Lena dupli dictarum quantitatum Dotis, et Contradotis stipulationis premissa, et refectionem Damnorum, et expensarum, ac interesse litis, et - - - et obligatione omnium Bonorum suorum, quæ Lena toties committatur, et exigatur, quoties contrafactum fuerit in predictis vel singulis predictorum, et Lena soluta, vel non omnia, et singula suprascripta, et infra firma perdurent. Renunciantes ipse D: Carlavarius, et D: Lomina Legi dicenti Donationem ultra quingentos Aureos sine Insinuatione non valere, et cuilibet alii suo Juri, et Legum Auxilio. Insuper dicta D: Lomina juravit ad sancta Dei Evangelia tactis scripturis dictam Donationem, et Cessionem, et omnia, et singula suprascripta perpetuo firma, et rata habere, et tenere, et non contrafacere, vel venire ratione minoris ætatis, vel alia quacunque Ratione vel Causa sub Lena superius nominata. Actum Latini in Domo habitatis per ipsum D: Carlavarium.

S: N

Ego Zaninus de Vinea de Laurenico[?] Imp: Aul.[?] Notarius his interfui, et rogatus scripsi.

dine.

Copia Anno Domini Millesimo quadragesimo, Indictione octava, Die decima septi:

1340 : 17 Maggio ma Madii. Presentibus Federico qdm: D: Galvani de Utino, Stephano Notario de Civitate Austriae Philippo Notario de Utino, Salvagnolo Familiari in= frascripti D: Galvani, Maphio de Ossa brana commorante, et aliis vocatis, et rogatis. Nobilis Vir D: Carlevarius qdm: D: Joannis de la Turre de Mitolano et Nobilis D:D Lomina ejus Filia ex Causa Donationis inter vivos pure meré simpliciter, et irrevocabiliter dederunt, cesserunt, transtulerunt, et mandaverunt Nob: Viro D: Tolberto, nato qdm: Nobilis Viri D: Pagli de Prata recipienti, et stipulanti pro se vice, et Nomine Nobilium Virorum Domi: norum Gabrielis, et Bianchini ~~qdm Nobilis Viri~~ Fratrum ipsius D: Tolberti, et Dominorum Brizagle, ac Nicolai qdm: D: Manfredi de Porciliis, omnia eorum jura, et Actiones reales, et personales utiles, et directas, tacitas, et expressas, quae, et quas habebant, habere poterant, vel sperabant habere adversus Heredes, et Bona, et in Bonis qdm: Nobilis Viri D: Bianchini qdm: Nobilis Viri Tolberti de Camino occasione, et Nomine Dotis, et Contradotis, ac aliorum Pactorum, sive Sponsaliorum contractorum, et factorum inter ipsos D: Carlevarium, et D: Lominam ex una parte, et dictum D: Bianchinum, vel ejus Tutorem, sive Procuratorem ex alia, ut in Instrumentis scriptis manu Fran= cini Notarii qdm: D: Montenini de Villanova de Laude plenius continetur, et Occasione Penae Damnorum omnium, et expensarum, ac interesse Litis, et - - - Occasione praedicta, quae Instrumenta eidem tradi= habitorum, et factorum derunt ibidem, constituentes ipsum Procuratorem pro se, et Nomine, quo supra recipientem in rem suam, et ponentes ipsum in locum suum, ita quod amodo quo Nomine Actionibus utilibus tacitis, et expressis possit adversus dic= tos Heredes, et Bona qdm: dicti D: Bianchini, et in Bonis ejusdem Nominibus, et Occasionibus suprascriptis agere, experiri, excipere, replicare, consequi, et se tueri, et petere dictam Dotem, et Contradotem, sortem, et Penas, Damna, expen= sas, et Interesse, et Bona obligata, et omnia, et singula facere quemadmodum ipsi facere poterant. Promittentes ipse D: Carlevarius, et D: Lomina praedicta so= lemni Stipulatione dicto D: Tolberto stipulanti pro se, et Nomine quo supra dictam Cessionem, et Donationem, et omnia, et singula suprascripta, et infra et rata per= petuo habere, et tenere, et non contrafacere vel venire aliqua Ratione, vel Causa de Jure, vel de Facto, et ipsam Donationem nulla Causa vel Ingratitudine revocare sub Pena dupli dictarum quantitatum Dotis, et Contradotis stipulationi praemissa, et refectionem Damnorum, et Expensarum, ac Interesse Litis, et - - - et Obligatione omnium Bonorum suorum, quae Pena toties comitatur, et exigatur quoties contrafactum fuerit in praedictis vel singulis praedictorum, et Pena soluta, vel non omnia, et singula suprascripta, et infra firma perdurent. Renuntiantes ipse D: Carlevarius, et D: Lomina Legi dicenti Donationem ultra quingentos Aureos sine Insinuatione non valere, et cuilibet alii suo Juri, et Legum Auxilio. Insuper dicta D: Lomina juravit ad Sancta Dei Evangelia tactis Scripturis dictam Dona= tionem, et Cessionem, et omnia, et singula suprascripta perpetuo firma, et rata habere, et tenere, et non contrafacere, vel venire ratione minoris Etatis, sub alia quacumque Ratione, vel Causa sub Pena superius nominata. Actum Utini in Domo habi= tatis per ipsum D: Carlevarium.

S: N. Ego Zaninus de Vinea de Colzenico Imp: Aucl: Notarius his interfui, et rogatus scripsi, ec.

1340. 14 Maggio. Udine. Il nob. Carlavario q. d. Giovanni della Torre di Milano e Pomina sua figlia donano ai nobili Tolberto q. d. Pileo di Prata ed ai nobili Gabriele e Beachino suoi fratelli ed a Brisalia e Nicolò figli del q. d. Manfredo di Porcia, ogni loro azione e diritto etc. sui beni del fu nobil Beachino fu nob. Tolberto da Camino, per occasione della dote e contradote di Pomina moglie del fu D. Beachino da Camino. — Not. Zanino dalla Vigna di Polcenigo.

1345. 9 maggio. Venezia. Costituiti innanzi al Doge Andrea Dandolo i nobili Gabriele q. d. Pileo di Prata per se e per Tolberto e Beachino suoi fratelli e Nicolò del fu nob. Manfredo di Porcia, domandano che siano citati a restituire la dote di Pomina di Carlavario della Torre vedova di D. Beachino da Camino i fratelli Rizzardo e Gerardo da Camino q. D. Guecellone eredi del detto D. Beachino, come cittadini veneziani. Il Doge risponde negativamente in vigore dello Statuto Veneto.

"[illegible] dicte D. Pomine, quam Pecunie quantitatem ipsi [illegible],
prefato D. Carlavario, seu ipsi D. Pomine iam pluribus Annis elapsis defuncto dicto D. Bianchino de Camino prout tenebantur integraliter persolverunt. Nec de ipsa a Nobilibus Viris D. D. Rizardo, et Gerardo fratribus, et filiis quondam D. Guecelloni de Camino heredibus, et possessoribus Bonorum et hereditatis dicti D. Bianchini de Camino licet super hoc sepius amicabiliter requisitis satisfactionem aliquam potuerunt habere, propter quod a dicto D. Duce cum instantia postularunt quatenus dictos Dominos Rizardum, et Gerardum, Cives Venetiarum per se, et officiales suos dignaretur compellere secundum ordinem Rationis ad tandum, restituendum ipsis fratribus de Prata, et D. Nicolao de Porcilis pecuniam per eos solutam pro dotibus antedictis, et aliis malis negotiis, de cujus solutione, ac omnibus necessariis ante dictis, et aliis [illegible] circa predicta suis [illegible], ac tempore obtulerunt eidem D. Duci, et suis [illegible] Officialibus facere plenam fidem. Dictus autem D. Dux habito Consilio dictorum Consiliariorum Dominis Gabrieli, et Nicolao predictis respondit, quod secundum Statuta, et Jura Comunis Venetiarum aliquis Civis Venetiarum absens a Venetiis ad petitionem alicujus forensis citari non potest, nec judicialiter conveniri et cum dicti D. D. Rizardus, et Gerardus non reperiantur, nec essent presentes in Civitate Venetiarum eos ad Judicium evocare per se, vel officiales suos non posset, dicens quod ipsi D. D. de Prata, et D. Nicolaus de Porcilis contra predictos Dominos Rizardum, et Gerardum de Chamino uti poterant Jure suo ubi, et quomodo eis melius videbitur expedire.

Actum ~~[illegible]~~ Venetiis in Palatio Ducali in Cancellaria hora vespertina.

S. N. Ego Marchus de Marono Imp. Auct. Notarius his omnibus interfui, et rogatus publice scribere scripsi.

Anno Domini millesimo trigentesimo quinquagesimo octavo, Indictione undecima
Die vigesimo primo Martii in Purcilijs prope Domum Comunis presentibus
1358: Nobilibus DD. Artico, et Nicolao, D. Presbitero Joane beneficiato in Ecclesia
S. Georgii, D. Fratre Artico Priore S. Joanis Jerosolimitani de Prata, Carn
Filio Jusardini de Doijono Civitatis Belugni, et Francischino - - - q.m D.
Pauli de Mediolano Testibus, et alijs pluribus. Nobilis Viri Dom. Bianchi-
nus, et Lodoicus Fratres q.m Nobilis, et potentis Viri Dom. Federici Nobilibus Briza
bije de Purcilis non revocando - - - - - suos Procuratores, imo potius confir-
mando omni modo, et forma, quibus melius, et efficacius potuerunt fece-
runt, constituerunt, et ordinaverunt dictos Viros Hermacorum Nota-
rium q.m Mag.ri Landini ~~Nobilis~~ - - - de Prata ibi presentem, et hoc man-
datum sponte suscipientem, Antonium naturalem q.m D. Lodoici de Por-
cilijs, Zacariam Filium dicti Antonii, et Nicolaum Filium dicti Herma-
cori absentes tamquam presentes, et quemlibet eorum in solidum ita quod
non sit melior Conditio occupantis, et quod unus eorum inceperit alter me-
diate prosequi valeat, et finire, suos certos Nuntios, Actores, Factores, Pro-
curatores legitimos, et generales specialiter ad petendum, exigendum, et
recipiendum a Nob. Viro D. Rolberto de Camino Comite Cenetensi Filio
q.m Egregii Viri D. Rizardi de Camino, et hereditario Nomine dicti sui Pa-
tris, et in eorum Bonis Mille septingentas, et quinquaginta Libras parvo-
rum, ac Interesse predictorum Denariorum cum Damnis, et Expensis, in
quibus dictus q.m D. Rizardus, et subsequenter predictus D. Rolbertus ejus
Filius, et hereditario Nomine dicti sui Patris incursi sunt, ac sibi tenentur
per Pactum, et Conventionem circa predicta actum, et conventum inter pre-
dictum D. Rizardum hereditario nomine q.m Nobilis Viri D. Bianchini de
Camino, et ipsum D. Bianchinum de Purcilijs Capitaneum Portusnaonis
Causa, et Nomine Dotis Morghengabii, et Jurium Nobilis D. D. Comine Uxoris
q.m dicti D. Bianchini de Camino, et dependentibus a predictis, seu altero predic-
torum, quibus idem D. Bianchinus de Purcilijs - - - D. Rolberto suo, et hereditario
Nomine antedicto jam virtute Instrumenti ~~antedicti~~ publici, et conventorum in
eodem scripti manu Antonii a Blasijs de Padua q.m D. Bonifacii Notarii Imp. Aut.
et Scribis Tabule Lombardorum de Venetijs sub Millesimo tricentesimo quadrige-
simo octavo Indictione p.a Die XII Mensis Novembris in Ecclesia Monasterii
S. Justine Testibus pluribus presentibus, ut continetur, quam alia, seu alijs
Causis, et Nominibus quibuscumque coram Ducali Dominatione Venetiarum,
ejusque Juraditibus, Rectoribus, et Auditoribus, et Officialibus quibuscumque quocum-
que Nomine nuncupantur tam datis, quam dandis tam ad agendum, quam ad
defendendum Libellos offerendos, et recipiendos, opponendum, proponendum,
exponendum, Lites contestandum, Calumnie, et alterius Generis Sacramentum
in ipsorum Animas constituentium - - - - - Exceptiones proponendum, Terminos,
et Dilationes petendum, et recipiendum Testes, Instrumenta, et Probationes produ-
cendum, et adverse Partis Rationes videndum, et reprobandum, Judices eligendum,
recusandum suspectos, dandum - - - audiendum unam, et plures Interlocuto-
rias, et Definitorias, appellandum, committendum prosequendum usque ad finem
litis, et omnia, ac singula faciendum, que Causarum merita exigunt, et re-
quirunt, et que in Judicijs Ducalibus Dominationis Venetiarum pertinent, et

Conc

Sez. I. Al Municipio (sala att

Anno Domini Millesimo CCCXLV Indictione XIII Die nono intrante Mense
49= Madii. Presentibus Nobilibus Viris Dominis Petro Cornaro, Marco Celso, Marco
Moro, Joane Sanudo, Nicolao Lione, Petro Cornaro Capite de XL posito in
loco secundi Consiliarii vocatis omnibus de Venetiis Consiliariis, D. Pione de
Venetiis de Contrata Mojsi Cavedono Filio q. D. Ancelati de Montevegali
habitante in Terra Portus, et Daniele Filio q. Ser Bonaventure de Porcil,
et Candifino de Prata Testibus, et aliis pluribus. Coram Illustre, et Magnifico
D.D. Andrea Dandulo Dei Gratia Venetiarum, Dalmatie, atque Croatie
Duce, Domino quarte Partis, et dimidie totius Imperii Romanie, ejusque
sex Consiliariis suprascriptis Constituti Nob. Viri D. Gabriel q. D. Peij de
Prata per se, et vice, et nomine D. Tolberti, et D. Bianchini suorum Fratrum
de Prata, et D. Nicolaus q. D. Manfredi de Porcilijs dixerunt, et pro-
posuerunt quod ipsi Fratres, et Dictus D. Manfredus olim ad instantiam
et Precibus q. D. Bianchini de Camino fecerunt securitatem Nobili Viro
D. Carlavato de la Turre de Mediolano, seu D. Dominis ejus Filie, et Uxori
q. Dicti D. Bianchini de Camino de certa Pecunie quantitate pro Doti-
bus Dicte D. Domine, quam Pecunie quantitatem ipsi Fratres, et D. Nicolaus
prefato D. Carlavato, seu ipsi D. Domine iam pluribus Annis elapsis defunc-
to Dicto D. Bianchino de Camino prout tenebantur integraliter persolve-
runt. Nec de ipsa a Nobilibus Viris D.D. Rizardo, et Gerardo Fratribus, et
Filiis q. D. Guecelonis de Camino heredibus, et Possessoribus Bonorum
et Hereditatis Dicti D. Bianchini de Camino licet super hoc sepius ami-
cabiliter requisitis Satisfactionem aliquam potuerunt habere, propter
quod a Dicto D. Duce cum Instantia postulaverunt quatenus Dictos Dominos
Rizardum, et Gerardum Cives Venetiarum per se, et Officiales suos digna-
retur compellere secundum Ordinem Rationis ad tantum, restituendum ipsis
Fratribus de Prata, et D. Nicolao de Porcil. Pecuniam per eos solutam pro
Dotibus antedictis, et aliis melius Negotiis de cujus solutione, ac omnibus necessariis
sariis circa predicta suis loco, et tempore obtulerunt eidem D. Duci, et suis
Officialibus facere plenam fidem. Dictus autem D. Dux habito Consilio dicto-
rum Consiliariorum Dominis Gabrieli, et Nicolao Predictis respondit, quod secundum
Statuta, et Jura Comunis Venetiarum aliquis Civis Venetiarum absens a Ve-
netiis ad Petitionem alicujus Forensis citari non potest, nec judicialiter conveniri
et cum Dicti D.D. Rizardus, et Gerardus non morarentur, nec essent presentes in Civi-
tate Venetiarum eos ad Judicium evocare per se, vel Officiales suos non pos-
set, dicens quod ipsi D.D. de Prata, et D. Nicolaus de Porcil. contra predictos Domi-
nos Rizardum, et Gerardum de Chamino uti poterant Jure suo ubi, et quomodo
eis melius videbitur expedire.

Actum ~~lociis~~ Venetiis in Palatio Ducali in Cancellaria Hora vespertina.

S.N. Ego Marchus de Marono Imperiali Auct. Notarius his omnibus interfui, et rogatus
publice scribere scripsi.

Anno Domini millesimo trigentesimo quinquagesimo octavo, Indictione undecima die vigesimo primo Martii in Purciliis prope Domum Comunis presentibus Nobilibus Dom. Artico, et Nicolao, D. Presbitero Joanne beneficiato in Ecclesia
1358: S. Georgii, D. Fratre Artico Priore S. Joannis Jerosolimitani de Prata, Carvesilio filio Lusardini de Dojono Civitatis Beluni, et Franceschino - - - q.m D. Pauli de Mediolano testibus, et aliis pluribus. Nobilis Vir Dom. Bianchinus, et Lodoicus Fratres q.m Nobilis, et potentis Viri Dom. Federici Nati Briza-tie de Purciliis non revocando - - - - suos Procuratores, imo potius confir-mando omni modo, et forma, quibus melius, et efficacius poterant fece-runt, constituerunt, et ordinaverunt discretos Viros Hermacoram Nota-rium q.m Mag.ri Venclini ~~[illegible]~~ - - - de Prata ibi presentem, et hoc man-datum sponte suscipientem, Antonium naturalem q.m D. Lodoici de Pur-ciliis, Zacariam filium dicti Antonii, et Nicolaum filium dicti Hermaco-ris absentes tanquam presentes, et quemlibet eorum in solidum ita quod non sit melior Conditio occupantis, et quod unus eorum inceperit alter me-diate prosequi valeat, et finire, suos certos Nuntios, Actores, factores, Pro-curatores legitimos, et generales specialiter ad petendum, exigendum, et recipiendum a Nob. Viro D. Rolberto de Camino Comite Cenetensi filio q.m Egregii Viri D. Rizardi de Camino, et hereditario nomine dicti sui Pa-tris, et in eorum Bonis mille septingentas, et quinquaginta libras par-vo-rum, ac interesse predictorum Denariorum cum Dampnis, et expensis, in quibus dictus q.m D. Rizardus, et subsequenter predictus D. Rolbertus ejus filius, et hereditario nomine dicti sui Patris incursi sunt, ac sibi tenentur per Pactum, et Conventionem circa predicta actum, et conventum inter pre-dictum D. Rizardum ereditario nomine q.m Nobilis Viri D. Bianchini de Camino, et ipsum D. Bianchinum de Purciliis Capitaneum Portusnaonis Causa, et nomine Dotis Morghengabii, et Jurium * Nobilis D. D. Domine Uxoris q.m dicti D. Bianchini de Camino, et dependentibus a predictis, seu altero predic-torum, quibus idem D. Bianchinus de Purciliis - - - D. Rolberto suo, et hereditario Nomine antedicto jam virtute Instrumenti ~~antedicti~~ publici, et conventorum in eodem scripti manu Antonii a Bladis de Padua q.m D. Bonifacii Notarii Imp. Aucte et Scribe Tabule Lombardorum de Venetiis sub Millesimo tricentesimo quadrige-simo octavo Indictione p.a die XII Mensis Novembris in Ecclesia Monasterii S. Justine testibus pluribus presentibus, vel continetur, quam alia, seu aliis Causis, et Nominibus quibuscumque coram Ducali Dominatione Venetiarum, ejusque Judicibus, Rectoribus, et Auditoribus, et Officialibus quibuscumque quocumque nomine censeantur tam datis, quam dandis tam ad agendum, quam ad defendendum libellos offerendos, et recuperandos, opponendum, proponendum, exponendum, lites contestandum, Calupnie, et alterius Generis Sacramentum in ipsorum Animas constituentium - - - - - exceptiones proponendum, terminos, et dilationes petendum, et recipiendum testes, Instrumenta, et Probationes produ-cendum, ad adverse Partis Rationes videndum, et reprobandum, Judices eligendum, recusandum suspectos, dandum - - - audiendum unam, et plures Interlocuto-rias, et Definitorias, appelandum, committendum prosequendum usque ad finem litis, et omnia, ac singula faciendum, que Causarum Merita exigunt, et re-quirunt, et que in Judiciis Ducalibus Dominationis Venetiarum pertinent, et

Cum

consuetu ipsius Dominationis, et Ius exigit, et requirit. Item ad paciscendum compromittendum finem remissionem Absolutionem, et Pactum de ulterius non petendo faciendum, et recipiendum, et super his Contractum fieri faciendum, et omnia, et singula faciendum, gerendum, et complendum quæ sibi utilia, et necessaria super prædictis videbuntur, et quæ quilibet veri, et legitimi Procuratores facere possunt. Dantes, et concedentes dictis suis Procuratoribus, et cuilibet ipsorum plenam, et liberam Potestatem, et generale Mandatum cum plena, et libera, et generali administratione, ac si mandatum exiget speciale, omnia, et singula in prædictis perficiendi, exercendi quæ ipsimet Constituentes facere possent si personaliter adessent, et substituendi unum, vel plures Procuratores in prædictis loco sui promittentes in Notario infrascripto tamquam - - - - stipulanti vice, et nomine Omnium quorum interest, vel interesse poterit se firmum, ratum, gratum perpetuo habituros omne quod quid per dictos suos Procuratores, et Substitutum, vel Substitutos ab eis, sive ab altero ipsorum procuratum, et actum fuerit tam in perdendo, quam in lucrando, et volentes dictos suos Procuratores, Substitutum, seu Substitutos ab eis relevare ab omni onere satisdandi promiserunt de judicio sisti, Judicatum solvi sub ij potecha omnium suorum Bonorum præsentium, et futurorum.

S: N:

Ego Nicolaus qd. Jacobi Meglyaca de Portunaonis Imperiali Auctoritate Notarius Publicus interfui, et rogatus scripsi

XXVII: Mensis Novembris, Nobilis Domina Isabella relicta quondam Viri Nobilis
Nicolai Cornario Abitatrix in Contrata S: Margaritæ examinata de Mandato
D: Advocatoris Comunis super infrascriptis, respondit, quod optime cognovit D:
Beatricem de Camino olim Uxorem D: Jacobi de Rovilliis --- fuit soror
uxoris ejus Cognati, et fuit ejus Comater, et verum est, quod Dum ipsa D: Bea:
trix fuisset expulsa a Parentibus Viri sui de Patria Fori Julii, ipsa D: Beatrix
se reduxit in hanc Urbem, et habitabat cum ejus Matre, quæ fuit de Corna:
rio, et tunc usque modo possunt esse Anni XXIII: in XXIIII Dum ipsa ---
ipsa D: Beatrix expulsa fuerat de Domo, et quod erat pauperima pluries
ibat visitatum ipsam, quæ passa fuisset multas necessitates nisi D: Ducissa
de --- Cornario, et D: Franciscus ejus Filius Nepos D: Beatrici providissent, et
tunc audivit ipsa ex ore proprio præfatæ D: Beatricis, quod Attinentes Viri sui
expulerant eam de Domo Viri sui post Mortem Filii sui in Pelicia, et quod
non habuerat nec Dotem suam, nec Legatum Filii sui, videlicet quod post
Mortem Filii Pars Bonorum suorum provenire debebat in Neptam D: Bea:
tricem ejus Matrem post per aliquod tempus D: Gerardus de Camino frater
præfatæ D: Beatricis, et ipsa D: Beatrix iverat in Forum Julii pro acquirentis
de Dote prædicta, et legato, quæ ascendebat ad summam Ducatorum XVIII ^{M}, et ex:
tentibus ipsis in Patria supervenit exercitum Ungarorum, et ipsa D: Beatrix
obiit, et Dictum tunc fuit, quod Dictus D: Gerardus factus erat Rebellis, et
quod modo secum fuerit ipsa --- nescit --- si scit quanta foret Dos præ:
1298: factæ D: Beatricis: Respondit nescire --- scit quod soror sua nupsit Azoni
Marchioni dedit in Dotem Ducatos Duos Mille quingentos, quam Dotem ipse
D: Gerardus acquisivit, et Divisa fuit pro totum inter ipsum D: Gerardum,
præfatæ D: Beatricis, et Carolum Fratres, et aliud nescire juravit
Cujus quidem Vadimonii tenor realis est. In Nomine Dei æterni Amen Anno
ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi millesimo quadragintesimo octavo,
Mensis Augusti Die XX, Indictione ---------------
----
in quo Instrumento legitur inter cætera, quod Nobilis, et circumspectus Miles
D: Ugolinus, quondam D: Henrici de Severigny de Padua Procurator, et procuratorio
Nomine Illustris, et Generosi Militis D: --- Marchionis Estensis nati olim bonæ
Memoriæ D: Marchionis Estensis, et egregii Juvenis Azonis Estensis Marchionis
Filii legitimi, et naturalis ipsius D: --- Marchionis Estensis ad hoc, et alia
specialiter constitutus, ut constat, et infra, sponte, et libere ex ea certa Scien:
tia guarentavit contentus, et confessus fuit habuisse, et manualiter recepisse,
ac Dicto Nomine revera in se habere Dixit in Dotem, pro Dotes, et Nomine Dotis Egregii Viri
Domi D: Rizardi Filii legitimi, et naturalis Generosi, ac providi Domini Guecelloni de
Camino Comitis Cenetensis a provido Viro Joanne Dicto Agnate de Rovilliis Filio,
et Dilecto Familiari præfacti D: Guecelloni Dante, dotante nomine vice, ac pro:
prio Denario, et --- ipsius Domini Guecelloni Ducatos Duo Millia, et quingentos Auri
boni, et justi Ponderis, renuncians super hoc Dicto Nomine Exceptioni, et Irrata:
tioni non habitorum Dictorum Ducatorum Duorum Milium, et quingentorum,
et infra promisit quoque præfactus D: Hugolinus procuratorio Nomine ac Dicto
Dicto Joanni Fanto, et mihi Notario infrascripto recipienti Nomine, et vices
omnium, quorum interest, vel interesse poterit --- in futurum Dictos Du:

ca=

catos duas mille quingentos Auri bene, et diligenter tenere, regere, ac gubernare, ac ipsos Ducatos duo millia quingentos Auri, ac Dotem ipsam reddere restituere, ut ut in ipso Instrumento. Et hoc Testimonium datum fuit in Annum a Die, quo D. D. Procuratores creati fuerunt.

Die secundo Mensis Julii 1421

Preservatus fuit Judicatus Status D. Beatricis olim Uxoris D. Jacobi de Porciliis, et publicatus manu D. Presbiteri Pauli ---- Plebani S. Mariae Sutanice Notarii et Aulae Ducalis Cancellarii sub Die octavo Mensis Aprilis 1420 Indictione XIIII = Pro de Ducatis duobus millibus quingentis Auri pro tota repromissa Bona dicti quondam Jacobi Comitis de Porciliis habentis, tenentis, continentis in

1422 ... Februarii in Rogatis

Cum Viri Nobiles Offitiis nostri Rationum veterum, qui de mandato nostro fuerunt in Partibus Tarvisii, Cenetae, ac Forijulii retulerunt nostro Dominio pro vigore libertatis eis ab ipso Consilio traditae per eorum Investigationem recuperaverunt multas Possessiones, Decimas, Debitores Denariorum, et Bona, quae fuerunt Domini Guilelmi, et Nicolusii de Prata, et similiter D. Herculis, et Gerardi de Camino, et alias Res per aliquos detentas indebite, et cum illa talia Bona posuissent ad Incantum pro volendo illa vendere nullatenus reperiri potuerunt Emptores ad Pretium, quod valent; et quoniam considerato quod ipsae Possessiones, et Bona, ac Decimae si in praesenti venderentur esset, et perveniret ad magnum Damnum nostri Comunis, nec possent habere Denarii, et male venderentur ipsi Officiales consulunt nostro Dominio pro utilitate Comunis nostri pro ea, quae cognoverunt quod Bona nostri Comunis illas vendere quia si sic illa venderentur iret ad malum. Vadit Pars, quod secundo Consilium ipsorum Officialium Rationum veterum, quod Auctoritate huius Consilii detur eis libertas, quod possint vendere omnes Possessiones, Decimas, et Bona, quae fuissent praedictorum Guilelmi, et Nicolusii de Prata extra Territoria Pratae, et D. Herculis, et Gerardi de Camino ad publicum Incantum sicut, et ubi melius ipsis videbitur, possendo illa vendere ad Terminum Annorum quinque, et deliberare plus offerenti, debendo quod illi, qui tales Possessiones ement solvere omni Anno Quintum Pretii, pro quo emerunt usque ad completam solutionem, et completum Terminum Annorum quinque praedictum, remanentibus semper omnibus Possessionibus, et Bonis praedictis nostro Comuni obligatis usque ad completam solutionem. Verum habeant ipsi nostri Officiales pro suo labore de eo, quod per ipsos vendetur de dictis Possessionibus, et aliis Bonis supradictis, et de eo, quod ipsi exigent de Denariis a Debitoribus, quos invenerunt, ut supra ... dividendum inter eos iuxta morem sui Offitii ... pro Centenario

6

1340, 5 agosto. Gemona. Maddalena di Gemona denunzia al Capitano di essere stata stuprata.

Giovanni di Biagio not. di Gemona. Arch. Not. Udine.

A. D. mcccxl, ind. die v mensis augusti, presentibus Simonino Bischini, Blasino q. Zuliani Thoderi, Zandelo Fascone testibus, de Glemona et aliis. Comparuit Mandalena filia magistri Stephani muratoris de Glemona coram D. Mugnotto Capitaneo Glemone, proposuit dicens, quod die veneris preterita veniendo de molendino supra strata publica placuit Niculuto filio Petri Basarati me violenter accepisse et me duxisse per terram sive braydam Johannis Cavotoni et in tantum me afflixit quod me in dicta brayda violavit et cognitam me habuit et cum ipso erant Daniel filius Nicolai Rossani et Walterius q. Barbuze etc et Nicolus filius Hendrignssii Muccii.

Actum Glemone in portica Johannis Patarini.

1340, 18 Settembre. Soffumbergo. Divisione di beni tra i Signori di Soffumbergo.

Pr. [illegible] Paedis Arch. not. Udine.

Domini Mathiussius, Odolricus et Byaquinus fratres de Sorfinberch q.m D. Iohannis, volentes certa eorum bona paternalia et maternalia, mobilia et immobilia inter se dividere, de comuni eorum voluntate inter se de predictis bonis tres partes fecerunt. In prima siquidem parte posuerunt de domibus quas habent in Sorfinberch in Castro, domum prope Turrim cum pistrino versus orientem cum sedimine, posposito discoperto cum canipa infra sedimen DD. Byaquini et Azarici infra muros et hec pars de comuni eorum voluntate et puro concordio obvenit D. Mathiussio.

In secunda parte posuerunt turrisellam cum camera prope [illegible] stabulo sub Ecclesia cum sedimine infra muros et hec pars de comuni eorum voluntate et puro concordio obvenit D. Odolrico. In tercia vero parte posuerunt Palacium cum domo infra portas sub campana et cum pistrino et cum pistrino (sic) versus occidentem et hec pars de puro concordio et eorum voluntate obvenit D. Byaquino et sunt concordes dicti fratres per quod quilibet gaudeat de sua parte pacifice absque impedimento aliorum fratrum usque ad spacium duodecim annorum immediate sequentes a die presentis contractus

et si in capite dicti termini facient dicti fratres partes perpetuales predic-
ta … domorum bene quidem, si vero non facerent de dictis domibus partes perpetuales
in … ite termini predicti adhuc partes predictarum domorum debeant permanere
… inter fratres predictos ut superius dictum est, a capite dicti termini
usque ad alios duodecim annos immediate sequendos post primum ter-
minum, … … turres magna cum via eundi ad Mantellum remaneat
comunis inter dictos fratres. Item de dopnialibus posuerunt in parte que
obvenit D. Mathiussio medium magnum Bayargium versus occidentem
… … Capitui et Bayargium plebani usque in planum et Bayar-
gium … Reynardi et de Bayargiis afictatis in pertinenciis de Sorfinberch
posuerunt in parte que obvenit dicto D. Mathiussio vineam Hestaldi
cum Castenet, Bayargium quem tenet Nicolussius de Gaeleto supra pe-
hollos et medium Broyulum quem tenet Merthemannus cum domo et domus
Lunetti cum orto et bayargio Corde. Item de pratis posuerunt in parte que
obvenit D. Mathiussio predicto medium magnum pratum versus orientem
et pratum Capituli et Pradulinum quem tenet Conub de Pressent. Item
de Mansis posuerunt in parte que obvenit D. Mathiussio predicto mansum
qui regitur per … filium Gualterussii de Canalio: item mansum
qui regitur per Lury et per cognatum de Campelio: item mansum Comunesse

de Ruscha: item Caliz de Campelio: item mansum Donati de Costa: item mansum Iuliani de Selga cum iure stablie. item mansum de Prayano cum iure unius sediminis: item mansum Marini de Campolongo: item mansum de Romans quem tenet Henricus. item parvum mansum cum XII denariis in livello quem tenet Martinus et Fosch de Versia: item medium mansum Muchore de Trebi: item decimam de Villa Cazilgl cum toto suo iure et libram piperis et unum denarium quem ... Plebanus ... de Utino super ... in Utino et ius vini canipe Domini Patriarche in ... et territoria qm Alessii. Item de masnata posuerunt in parte que obvenit D. Mathiusio predicto Herthemannum cum suis heredibus et bonis omnibus mobilibus et immobilibus habitis et habendis cum sedimine domus infra partem muri vinee usque ad pontem et hec omnia bona obvenerunt D. Mathiusio per sortem deceptis domibus nominatis superius in Castro de Sorfinberch que obvenerant sibi de puro concordio secundum pacta superius nominata et de ipsa contentus fuit.

In parte vero que obvenit D. Udalrico predicto posuerunt de dominicalibus vineam usque ad pistrinum, usque ad sedimina domorum DD. Ma... ...si et Byaquini cum Corda et cum toto quod pertinet ei. Item Bayarzium Pignoli cum toto eo quod pertinet sibi: item campum qm Suyshigna

cum toto eo quod pertinet sibi: item de Bayargiis afictatis in pertinen=ciis de Sorfinberch Bayargium Benvenuti de Sorfinberch et Bayar=gium quem tenebat Scarsius de Colloreto supra Vivale cum suis per=tinenciis: item Bayargium q.m Lusette quem tenet Iohannes de Canal filius Blanchi: item de pratis posuerunt in parte que obvenit D. Oldrico predicto mediam reliquam partem magni prati prope D. Ma=thiusium versus occidentem et pratum paludi sub Vivale: item Vallis Choured cum eo quod pertinet sibi: item planum de mulino. Item de mansibus posuerunt in parte que obvenit D Oldrico predicto mansum Danielis de Ryu de Campelio: item mansum Leonardi et Guanelle eiusdem loci: item canipam de Prettent: item medium mansum Gualterussii de Canal: item Guagillglum de Campelio: item mansum Giuorli de Mafaruelis: item mansum Muchore de Scelza: item mansum Francischi de Campolongo: item mansum Aprilis de eodem loco: item mansum de Pyeris quem tenet Guerra: item me=lierem mansum quem tenet Martinus et Fosch de Virsia: item me=dium mansum Muchore de Tuebil: item territorium de Thoriano cum molendino et cum omni eorum iure: item medietatem vini de Tergusto: item mansum quem tenet Pidrus de Versia. item excossam Merlici

de Geracho. Item de masata posuerunt in parte que obvenit D. Odorlico predicto, in primis Granattum calificem commorantem in Civitate cum suis heredibus et bonis habitis et habendis: item Pertoldum q. Rudior de Campelio cum suis heredibus et bonis habitis et habendis: item duas partes Bayarzii de sub domo Benvenuti de Sorfinberch et de domo tantundem et medium Broyalum cum sedimine antiquo et ree pars obvenit D. Odolrico predicto per sortem, deceptis omnibus de Sorfinberch superius nominatis que obvenerunt sibi de puro concordio et voluntate aliorum fratrum secundum pacta superius nominata et de ipsa contentus fuit.

Item in parte D. Bizaquini posuerunt de dominicalibus, in primis medium magnum Bayarzium versus orientem cum orto pini usque ad muros Castri et cum bayarzio de sub muro magni bayarzii usque in planum cum bayarzio q. Martini Scluti et cum cana et suis pertinenciis et cum sedimine domus prope pontes, infra pontes et sedimen D. Mathiussi: item de bayarziis afictatis in pertinenciis de Sorfinberch, posuerunt in parte que obvenit D. Bizaquino predicto, in primis Castanetum Bonaldi et pratum de Spessis et pratum Angresan. item de pratis posuerunt in parte que obvenit D. Bizaquino predicto, in primis pratum quem tenebat Lita sub magno prato

DD. Mathiussii et Odolrici: item pratum quem tenebat Barbuttus
de Thilglano item pratum sub vinale quem tenet Niculussius de Gao=
leyt que fuerunt olim Lurii et sedimen domus quod fuit de manso
q. Lenardi. Item de mansibus posuerunt in parte que obvenit D.
Byzaquino predicto, in primis medium mansum Gualterussii de Canal:
item mansum Jacobi de Costa: item mansum Juan de Scelza: item
mansum de Nedano cum decimis et omnibus iuribus suis: item mansum
Martini de Campolongo: item mansum de Romans rectum per filium
q. Viciny: item mansum Juan de Trebil: item molendinum de Bye=
lasio cum omni iure suo: item reliquam medietatem vini de Tergesto
cum omni iure suo. Item de masnata posuerunt in parte que
obvenit predicto D. Byzaquino, in primis heredes q. Gudolfardi de Fon=
tebono cum eorum heredibus et cum omnibus habitis et habendis: item Bo=
naldum cum Zucho et aliis suis bonis omnibus et heredibus habitis et
habendis: item sedimen prope pozallam prope illud Petri: item
Bayargium Lunette quem tenet Blasuttus de Gaoleyto. Item stature=
runt et iuramento afirmaverunt dicti fratres per se suosque heredes,
quod si aliquo tempore moveretur questio ulla per quemvis personam
de bonis divisis contentis in ista nota, quod omnes alii fratres teneantur

defendere illum cui lis mota fuerit eorum sumptibus et expensis una cum sumptibus et expensis illius cui movebitur lis, iurantes corporaliter ad Sancta Dei evangelia tactis Scripturis, quod nullus predictorum fratrum non faciet sibi movere questionem de bonis que sibi obvenerunt in parte nec de eorum parte cum fraude in dampnum et preiudicium aliorum fratrum et per hunc modum dicti fratres inter se de dictis partibus fuerunt contenti, ut superius dictum est, facientes finem et remissionem inter se hinc inde per se suosque heredes demptis domibus superius nominatis sitis in Castro de Sorfinberch, promittentes per se suosque heredes perpetuo ratum et firmum habere et tenere sub pena centum marcharum denariorum monete Aquilegensis, medietas cuius cedat D. Patriarche qui pro tempore fuerit et alia medietas parti observanti per illum qui infringerit totiens persolvatur quotiens fuerit contrafactum, eaque soluta vel non presens instrumentum obtineat plenum robur.

Datum in Sorfinberch sub pino, die XVIII intrante septembris, Anno domini MCCCXL, ind. VIII, in presentibus Dominis presbiteris Benvenuto de Utino Capellano in Eccl. S. Marie de Fagedis, D. Lynardo q. D. Meverardi, Vassinguerre q. Johannis Longi omnibus de Sorfinberch, Florono q. Francischi; Martino q. M. Blasii; Nicolao dicto Lury q. Michaelis omnibus de Campelio, Dominico clerico in Eccl. S. Marie de Fagedis filio Johannis de Tricesimo testibus et aliis. ~~Carta~~ cum omni meliioramento.

8

In Nomine Domini Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1340 Ind. 9 die 3 Decembris. In Burgo Tricani superioris ante canipam Avini dicti loci. Presentibus testibus Dominis Jacobo et Tolikerio de Tricano Blasutto dicto mul dicti loci, Nicolao q.m Domini Boppetti de Tricano inferiori, Leonardo dicto Dardo de Rubzich, et alijs

Jacobus dictus Pagermus de Tricano inferiori pretio, et foro duarum marcharum denariorum aquilejensium quod pretium fuit contentus, et confessus habuisse et recepisse a Floravanto dicto Sotto de Tricano superiori, Renuncians exceptioni non habiti non numerati non recepti, et non soluti sibi dicti pretij tempore huius contractus omniq: alij suo iuri tam canonico quam civili cum quibus se posset defendere vel tueri, per se suosq: heredes iure proprij vendidit tradidit contulit atq: dedit predicto Floravanto pro se suisq: heredibus ementi et recipienti, vel cui dare voluerit suum ius Campum unum situm in Tricano inferiori iuxta Ellenam, qui firmat in Viam publicam, in Campo Novelli dicti loci, in Campo Bilisci dicti loci, et Comutij Barberij dicti loci, vel in alios siqui fuerint meliores confines. Cum omnibus, et singulis, quae dictus Campus habet supra se infra se vel intra, introitibus et exitibus suis usq: in Viam publicam et cum omni iure et actione reali et personali, utili, vel directa, tacita, et expressa predicto campo, vel ad ipsum quocumq: modo spectantibus, et spectantium tam de iure, quam de facto. Ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, donandum, vendendum, permutandum, alienandum et obligandum, ac pro anima et corpore iudicandum, et quidquid sibi suisq: heredibus vel cui dare voluerit suum ius de ipso campo placuerit faciendum, absque omni contradictione dicti Venditoris, suorumq: heredum, vel alicuius alterius personae impedimento. Promittens per se suosq: heredes praedictus Jacobus Venditor prefato Floravanto pro se suisq: heredibus, vel cui dare suum ius voluerit stipulanti predictam Venditionem, et datam firmam ratam et gratam habere, tenere, et observare, et de ipso campo litem vel quaestionem aliquam non movere in ratione eius

1340. 3 Dicembre. Nel Borgo d'Arcano superiore. Giacomo detto Pagerno di Arcano inf. vende un campo in Arcano inf. a Floravante detto Sotto di Arcano sup. — ..

e rogito Pugiro di Gemona not.

Copia del sec. XVIII.

quamlibet personam, ecclesiam Collegium et Universitatem
legitime defendere, manutenere, authorizare, et disbrigare
et damna et expensas litis reficere in Iuditio siue extra
et non contrafacere, dicere uel uenire, ratione aliqua
uel ocasione de iure uel de facto sub pena dupli
ualoris dicti campi minus quinque solidorum. uero paruorum
prout in tempore plus ualuerit, uel fuerit melioratus
cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobi-
lium presentium, et futurorum, et pena predicta soluta uel
non tamen omnia et singula supradicta obtineant plenum
robur, Pro quibus quidem omnibus, et singulis complendis,
et firmiter obseruandis precibus et instantia dicti Iacobi
Venditoris, et pro eo dictus Iacobus testis predictus extitit
manutentor in ratione defensor, atque legitimus Varentator
cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobi-
lium presentium et futurorum. Nuntius uero tenute fuit
ad hec datus Nicolaus testis superius nominatus &c.

Ego Nicolaus Puzinus de Clemona Imperiali Authoritate Notarius predictis
interfui, et hanc cartam rogatus scripsi &c.

* 1340 (stile comune) 26 Dec. Gorizia. Il Patriarca promette pagare i suoi feudatarj che l'avevano servito oltre l'Isonzo.

(f. Rovere)

Die 26. mensis decembris 1341. ind. 9.

Præsentibus Martino qm. Odorici de Solumbrio, Ottone qm. Otto-
nelli de Castro novo de Valle Silvana, Articeo qm. Sifridi de Man-
zano Brunello de Villalta, qui moratur in Feltro testibus et alijs.
Cum Nob. Viri DD. Bartholomeus de Spegnimbergo, Conradus Boiani
de Civitate Austriæ Milites, Federicus de Moruzio, Joannes Franci-
scus de Castello, Ossalcus de Strassoldo, Francischinus, et Nicolussius
de Villalta, Ludovicus de Mels, Jacobus qm. D. Francisci de Pra-
ta, Adelmus de Porcileis, Manfredus de Prata, Odoricus de Stra-
soldo, Squara della Frattina, jun. etc., et alij subditi Ecclesiæ Aqui-
lejensis petiissent a Rev.mo in Christo Patre et D.no D. Bertrando
Dei gratia Sanctæ sedis Aquilejensis Patriarcha, ut a die, citra
quo transiverant Lisontium cum ipso domino Patriarcha et
ipsius exercitus et steterant secum in expeditione predicta satisfacere
deberet eisdem eorum stipendium, sive de expensis suis juxta mo-
rem et consuetudinem Ecclesiæ Aquilejensis. Idem Dominus Patri-
archa promisit eis de suo et quo supra nomine recipientibus, quod
de eis quæ de jure ab ipso habere et recipere deberent occasione
premissa eisdem satisfaceret juxta ordinationes aliquorum suorum ante
expensum ad hoc obligans ipsis omnia bona Ecclesiæ Aquilejensis
mobilia et immobilia præsentia et futura

Acta in exercitu dicti D. Patriarchæ juxta Goritiam in
hospicio D. Conradi ~~prefatus~~ prefati etc.

Ex quodam libro veteri authentico bergamina coperto in-
cipiente: notæ mei Gubertini de Novate Notarii D. Patriarchæ Aqui-
lejensis, existente penes illustrem, et excellentem D. Virginium For-
cia Equitem Ego Franciscus Frattina Veneta autoritate Notarius ac
patriæ cancellarius de verbo ad verbum premissa extraxi, inque in
fidem subscripsi et signavi — havuta Frattina copia ordinata
da Paolo Nani Luogotenente della Patria 20. Genn.o 1655.

dare Villani [illegible], Zoratey

Trascritto da Giacomo Brandolisio notajo di Maniaco ridotto da Gio. antonio Palmi Cancelliere di Maniago

Vedi Indice delle Carte concernenti il fondamento la Patria pa. 15. N° 32.
Le carte in terza della filza segnata * al N° 50 suddetto

1331. 8 Aprile ..... Il patriarca assente alla costruzione di una nuova Cappella presso Castel Porpetto.

Bianchi

In Christi nomine Amen. Anno eiusdem Nativitatis 1331, ind. 14. — 8. aprilis Paganus Dei et Apostolicae sedis gratia Aquilejensis Patriarcha dilecto filio Nicolao nepoti qm. Matthiussii de Castello Porpetto nostrae dioecesis salutem in Domino sempiternam. Amplectenda est et pastoralis officii sollicitudine prosequenda piis mentis devotio quae praesertim divini cultus augmentum et ... recipit animarum. Sane nobis nuper significare curasti quod tu de salute propria cogitans pro tuo parentumque tuorum aliorumque fidelium remedio animarum in loco qui dicitur campus novus prope Castellum Porpetti nostrae dioecesis, in fundo proprio Capellam seu Ecclesiam quamdam decentem ad honorem Beati Nicolai Confessoris et sub ejus vocabulo construere de nostra licentia, et aedificari feciste ad cujus operationem prosecutionem laudabilem paratus, et pro substentatione Sacerdotis ibidem manentis de bonis propriis in dotem et nomine dotis Ecclesiae praelibatae assignare bona inferius annotata: videlicet in ... Medium Mansum in Fauleis, quod regitur per Mattheum ejusdem Villae; item medium mansum in Morsano de Strata quod regitur per Oderinum Casalarium ejusdem villae; item duos campos positos juxta Ecclesiam antedictam. Quare nobis humiliter supplicasti ut propositum tuum hujusmodi gratis dignaremur favoribus amplecti: Nos itaque tuis desideriis annuentes libenter, quae tam pie, et laudabiliter peregisti consensu libero approbamus, datumque

exemplarum .... ~~in omnibus jure~~ Matricis Ecclesiae in omnibus salvo semper jure. Itaque Ecclesia predicta de cetero perpetuum et perpetuum habeat Sacerdotem, qui ei famulatum impendat assiduum in obsequiis divinorum. Caret ..... nobis nihilominus nostris successoribus Patriarchis, qui pro tempore fuerint ... et deinde ab heredibus et posteris tuis seu quibus tu aut ...... legitime donaveritis, seu legaveritis, quotiens tempus ingruerit presentandus in ejus ...... Copiato dal Libro rogato il di ... Carta-menti A. XXXI. p. 23. nell'Archivio ~~vescovile~~. Si trova citato alla pagina 20. (ora 23) dell'Indice delle carte conservate la Patria. della pagina contenente l'elenco delli atti copiati in esso volume A ... l'atto è copiato da un libro di Eusebio, notajo, e ... ... del ... ... delle ... ... presso ... ... Bernardino ... idem A. p. 13 ...

1387. 21 Febbrajo. Il Doge di Venezia raccomanda a Doimo di Castello un Frate malignato tra Carlino e Marano ... (Bianchi).

Anthonius Venerio Dei Gratia Dux Venetiarum Etc. — Egregio viro et nobili viro Doymo de Castello amico dilecto salutem et sincere dilectionis affectum. Ex parte Fratris Guilielmi Procuratoris Monasterii Sancti Anthonii de ... nobis est expositum cum querela quod dum pridie ipse veniret de ... Venetias quando fuit inter villam vestram Carlini et Maranum quidam vestri districtus ille ipsum aggressi fuerint verberantes et vulnerantes eundem et famulos suos ac auferentes ei unam suam valisiam in qua habebat pannos et alias ... suas quam secum apportaverat de qua violentia injuria et preda gravamur et merito, et ideo nobilitatem vestram cum non dubitemus, quod predictus excessus plurimum displicebit, affectuose instanter quatenus ~~placeat~~

placeat tenere modum quod integre restituantur ablata puniendo ta-
liter dictos Malfactores quod pena sua transeat aliis in exemplum
ut de cetero ipsi, nec alii vestri subditi non audeant similia per-
petrare — Data in nostro Ducali Palatio die vigesimo primo februa-
1387 rij decima inditione — S. B. C. — a tergo — Egregio et nobili
viro Bregono de Castello — Copiata dal copiato da consimile autentica
esistente nell'archivio de Sig. Turrianesi e fu di Maniago da Anto-
nio Fabrizi notajo e Cancelliere di Maniago 23 febr. 1766. — Libro re-
gistro pure C. xxx Vendi del Friuli p.27 citato nell'indice delle carte
concernenti la Patria per 17. N.o 47.

Risposta

Anthonius Venerio Dei Gratia Dux Venetiarum etc. — Egregio et nobili viro
1387 15 Gen. Bregono de Castello amico dilecto, et sincere dilectionis affectum.
Il Doge rescrive a Duinesi a Bregono circa conti Veneziani.
Sicut nobilitas vestra novit, pridie ablata fuerunt maxima
damna Mercatoribus Christianis in partibus Forojulii quod nobis
summe displicuit; cum autem mercatores predicti veniant vel mit-
tant foro tenendo illos modos qui eis videbuntur, et qui melius poterunt
de illis rebus que remanserant Benevolentiam vestram intimis re-
quirimus affectu quatenus predictis et cuilibet eorum placeat nobis
exhibere et exhiberi facere omne illud auxilium et favorem quem
poteritis tam in mittendo dictas suas res ad ~~[illegible]~~ suum quam in re-
ducendo eas versus Venetias sicut requisiverint. Insuper cum dica-
tur quod Rustici et alii illarum contratarum abstulerint multa
de bonis et mercationibus antedictis, Rogamus nobilitatem vestram
instanter quatenus placeat vobis circa recuperationem dictorum bono-
rum prestare simile auxilium et favorem cum omni diligentia et
efficacia, sicut de probitate vestra confidimus et speramus. Data in no-
1387 stro Ducali palatio die 15. Januarii inditione 10. — S. B. C. — a tergo
Egregio et nobili viro Bregono de Castello. Copiata ed autenticata ut supra

1341, 7 gennajo. Concordia. Il Comune di Concordia vende per otto anni al Vicario di Concordia il bosco d.° di Spareda per 110 lire allo scopo di pagare le truppe mandate sotto Belgrado all'esercito del patriarca e ~~pure contro~~ i danni fatti in detto bosco.

Dall'Archivio della Mensa vescovile di Concordia, in Portogruaro.

Anno Domini MCCCXLI, ind. IX, die septimo ianuarii, in Concordia in via publica apud episcopale palatium Concordiensem, presentibus dd. Presbitero Barbaro canonico Concordiensi, presb. Moyse de Concordia, Benedicto notario de Teruisio, fratre D. Florencii Decani Concordiensis, Georgio familiari D. Episcopi Concordiensis, Guiducio dicto Bologno de Concordia testibus et aliis pluribus. Precio et foro librarum centum et decem denariorum veronensium parvulorum quas discretus vir ser Gerardus de Wuarardo de Concordia Potestas Concordie de verbo et voluntate totius Capituli et Comunitatis ac hominum Concordie ad sonum campane more solito ad hoc specialiter congregati, nomine finiti et conventi contentus confessus et manifestus fuit integre habuisse et recepisse a Marcho dicto Rusito q. ser Tavidi de Portugruario gastaldione reverendi patris D. Guidonis Episcopi Concordiensis de quibus vocavit se sibi bene solutum esse et plenam solutionem habuisse, exceptioni non sibi dati habiti numerati atque recepti dicti precii tempore huius contractus et in utilitatem et comodum dicti Comunis fore conversi, specialiter ad solvendum et satisfaciendum stipendiariis missis ad exercitum D. Patriarche circha Belgradum et omni suo iuri et defensioni ac spei future numerationis omnino renuncians. Pro iam dicto precio nominatus ser Gerardus Potestas de verbo, voluntate, consensu et assensu totius Comunitatis predicte per se suosque successores dedit vendidit et tradidit eidem Marcho dicto Rusito recipienti pro se et suis heredibus de festo carnisprivii proxime venturo ad octo annos proxime sequentes unum nemus dicti Comunis Concordie quod dicitur de Spareda de medio situm in territorio Concordie, cuius hii sunt confines, ab uno latere est via que dicitur tronchatarega, ab alio est rozenus de Buffuledo,

~~dene villani [illegible]~~

a terra o.tt [illegible], a quarto sunt prati Dominici de Agata et clausure dicti Stephani [illegible] et alii confines si qui forent, ita quod deinde ... [illegible] heredes in dictum nemus usque dictum terminum habeant teneant et possideant et omnem suam utilitatem et voluntatem faciant, buscando et non [illegible], solvendo rectum decimum D. Episcopo Concordiensi et nichil aliud, tali pacto habito et firmato, quod vicini et habitatores Concordie possint uti per vias et carolos comunes cum curribus et sine curribus non dampnificando aliquid de nemore memorato et siquis reperiretur faciendo dampnum cum curru in dicto nemore frixachensis XL dicto emptori solvere teneatur et siquis faceret dampnum cum securi, ronchono vel cortello in dicto nemore frix. XX emptori predicto solvere teneatur et hoc intelligatur tantum de vicinis et habitatoribus Concordie et siquis forensis repertus fuerit cum curru dampnificando dictum nemus et in eo incidendum, quod amittat boves seu alias bestias cum curru quod perveniat in dictum emptorem, promittens insuper dictus D. Potestas de voluntate Comunitatis predicte nemine discrepante per se suosque successores eidem Ruffino recipienti pro se et suis heredibus dictum nemus cum pactis predictis defendere manutenere et disbrigare contra omnes homines et personas usque dictum terminum sub pena dupli dicte quantitatis pecunie minus solidis quinque parvulorum, cum obligatione omnium bonorum dicti Comunis et refectione dampnorum et expensarum litis et extra, qua soluta vel non predicta omnia et singula firma perdurent.

Ego Portolanus q. magistri Ancelle de Portugruario imperiali auctoritate notarius predictis interfui et rogatus scripsi

1341, 8 febbrajo. Udine: Protesta dei figli di Ottonello Vida di Giustinopoli, che la metà della Villa di Valmorasa in Istria già feudo di Giovanni di Rivarotta, era stata a loro bene infeudata benchè la tenessero con alcuna irregolarità per causa non propria
Gubertino de Novate Canc. Patr. Bibl. Arcivesc. Udine. Orig.

Anno Domini MCCCXLI, ind. VIIII, die VIII mensis februarii presentibus venerabili viro D. Jacobo de Carraria Canonico Tarvisino, D. Guillelmo de Narsepio Plebano Porpeti Capellanis D. Patriarche infrascripti, Nobile Milite D. Gerardo de Cucanea, Dominico q. M.i Petri Trefolie de Venetiis, Mengosio notario de Justinopoli et aliis.

Constitutus in presentia Reverendi in Christo Patris et D. D. Bertrandi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche Franciscus Volta notarius civis Ivlitanus procurator Engelpreti filii q. D. Ottonelli de Vida de Justinopoli tamquam maioris suo nomine et nomine et vice Nicolai Johannis dicti Vida et Johannis dicti Pedoni fratrum eius et protestatus fuit quodcum prefatus quondam D. Ottonellus investitus foret ad rectum et legale feudum de medietate ville de Valmorasa Justinopolitane Diocesis per Videlinum de Sabio de Justinopoli quod quidem feudum dictus Videlinus recognoverat et tenebatur a quodam Johanne de Rivarota cui quidem Johanni prefatus D. Patriarcha successit in eius hereditate ac bonis, si predictus Videlinus propter eius negligentiam seu malitiam non petiit debitis loco et tempore ab ipso D. Patriarcha investituram feudi memorati, nullum propterea dictis Engelpero et fratribus preiudicium generetur, cum iidem tres fratres sint in possessione feudi suprascripti. Rogans idem Procurator me notarium infrascriptum ut inde publicum conficiam instrumentum. Datum Utini in palatio patriarchali.

A. D. MCCCXLI, ind. VIII, die IV martii. Utini in castro patriarchali coram

D. Bertrando Patriarcha Aquilegensi, Wecellinus de Justinopoli
servitor Dominorum Comitum de Vegla requirit D. Patriarcham
ut investiat de feudo per Donum Wetolini et maioris (sic) reco-
gnito a domo de Rivarotta, scilicet de Villa in Valle Morasia
Dioc. Justinopolitane, protestans salvo iure feudi siquis re-
priscus de domo Rivarotte. Quem D. Patriarcha recusavit
investire, si dictum feudum spectaret Ecclesie Aquilegensi.

Dai Sommari di M. A. Nicoletti Arch. Colloredo

Documenti Stamp. 1898

1341. 14 Febbrajo. San Vito. Bertrando patriarca di Aquileja concede alla Terra di San Vito un mercato in ogni domenica dell'anno.

Sancte Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus notum fore volumus universis, quod honorem, utilitatem et comodum loci nostri Sancti Viti et incolarum eius promovere et augmentare affectu paterno desiderabiliter cupientes, eisdem loco et incolis mercatum publicum faciendum perpetuo singulis diebus dominicis in dicto loco nostro, presentium tenore, pernos et successores, de speciali gratia duximus concedendum: statuentes et ordinantes quod de rebus aliquibus apportandis, vendendis aut emendis in mercato huiusmodi usque ad tres annos integros et completos, nulla gabella seu datium a forensibus quomodolibet exigatur neque etiam persolvatur ibidem. Quodque omnes et singuli venientes ad mercatum ipsum salvi sint et securi cum omnibus bonis et rebus et sub protectione nostra et Aquilegensis Ecclesie veniendo, stando et redeundo, dum tamen non sint publici latrones aut depopulatores stratarum et bannitij Patriarchatus Aquilegensis. Item quod pretextu alicuius debiti venientes ad dictum mercatum diebus ipsius mercati, nullatenus valeant captivari neque boves seu alie bestie, currus aut alia bona generis cuiuscumque ad illud conducta pignorari, accipi nec etiam intromitti, non obstantibus aliquibus represaliis alicui persone quacumque occasione aut sub quacumque forma verborum concessis aut etiam concedendis. Et ut mercatus huiusmodi melius aut citius perficiatur et crescat, mandamus Gastaldioni nostro sancti Viti, quod unam personam proqualibet domo totius Gastaldie

sive villarum spectantium, ...

predicte compellat ad veniendum de cetero singulis diebus dominicis ad mercatum ipsum. In quorum testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas. Datum in predicto loco nostro Sancti Viti die XIV mensis Februarii, anno dominice nativitatis MCCCXLI. Indictione nona.

[Dall'originale minutario del Cancelliere patriarcale Gubertino da Novate. Bibl. Arcivescovile di Udine]

1341. 23 Febbrajo. Cividale. Modo di mettere in libertà provvisoria un carcerato

A. D. MCCCXLI. ind. IX. die XXIII Februarii. Actum in Civitate ante Ecclesiam S. Johannis Baptiste, presentibus M.° Antonio notario, Jacobo q. Ilani et Nicolo q. Corati de Civitate testibus et aliis.

Guillelmus q. Ugonis de Civitate accepit per manum extra Johannem q. Coraducii de Vado captum per d. Philippum de Saciletto Castaldionem Civitatensem et extitit pro ipso Johanne eidem d. Castaldioni de conducendo ipsum Johannem et obediendo iuri infra terciam diem quandocumque fuerit requisitus sub pena centum librarum parvulorum cum obligatione omnium suorum bonorum etc.

Vd. Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine.

Jene Villani spectantibus, cum campis, pratis,

1341, 20 marzo. Cividale. Intimazione di scomunica contro i Signori di Gramogliano perchè tenevano occupate alcune selve dell'abbazia di Rosazzo sul monte di Brazzano ed impedivano che vi fossero piantate vigne.

Estratto da Novate canc. patr. Bibl. Arciv. di Udine. Orig.

Pro abbatia Rosacii de Sylvis supra monte suo de Bragano.

A. D. 1341

Sancte Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus di=
lecto nobis in Christo Plebano Plebis de Rosacio salutem in domino.
Querelam pro parte dilectorum filiorum .... Abbatis et Conventus
Monasterii Rosacensis recepimus continentem quod Cesaria relicta
quondam Pauli, Thomas, Volricus, Fridericus et Bernardus eius
filii, Pagar q. Ottonis, Lebardus q. Gregellonis, Gregellonus dictus
Zelon et Guarnitus eius filius, Benenatus q. Hermani de Gramogla=
no et Dominicus de Bragano sancti Andrea decanus noster, quas=
dam sylvas dicti Monasterii sitas in monte Bragani prope Grano=
planum violenter et indebite detinent occupatas. Volunt enim
territorium ipsarum sylvarum vitibus plantare et decimas predicto
Monasterio solvere sicut de aliis solvitur vineis in eodem monte sitis
et impediunt dictos Abbatem et Monasterium, ne territorium
huiusmodi pro faciendis vineis locare valeant personis que libenter
solverent decimam eidem Monasterio de eisdem in grave dictorum
occupatorum periculum animarum et prefati Monasterii non
modicum preiudicium atque damnum. Nos igitur cupientes tam
animarum saluti eorumdem occupatorum quam dicti Monasterii
indempnitati supra hiis debite providere, tenore presentium tibi
committimus et mandamus, quod omnes et singulos occupatores superius

dem villani spectantibus, cum campis, pratis,

nominatos statim peremptorie moneas ex parte nostra quod sub excomunicationis pena dictas sylvas et ipsarum territoria libere ac pacifice dimittant Monasterio supradicto aut si in sylvis et territoriis huiusmodi credunt aliquod ius habere, compa=reant XV die.

Datum in nostra patriarchali ~~palatio~~ Civitate Austrie XX marcii, ind. VIIII
(anni MCCC XLI).

1341. 6 apr. [illegible]. Aquileja. Il Patr. d'Aquil. assegna un curatore a Fulchero [illegible] figlio di Pola [illegible]

[illegible]

A. D. 1341, ind. IX, die [illegible] intrante aprilis, in [illegible] in Palacio Patriarchali, presentibus DD. Ulvaldo de Strasoldo, [illegible] et [illegible] Aquilegie, [illegible] Warino [illegible] canonicis Aquilegiensibus, [illegible] et aliis.
Coram Rev. [illegible] in Christo Patre et Domino Domino Bertrando Dei gratia Sancte Sedis [illegible] Patriarcha [illegible] de Pola [illegible] fuerat Tutor suus [illegible] officium tutele [illegible] Fulcherus [illegible] curatorem. Qui D. Patriarcha [illegible] dedit [illegible] Ulvaricum de Strasoldo curatorem dicto Fulchero in omnibus causis [illegible] et [illegible] gerenda. —

1341. 26 Marzo. Cividale. Questioni per Castel Raimondo tra uno dei frat. Pirzano, ai Signori di Fagagna e di Brazzacco.

A. D. MCCCXLI. ind. IX. die XXVI Martii. Actum in Civitate Austrie in palatio patriarchali, presentibus nobilibus viris dominis Johanne de Vilalta et Henrico de Prampergo militibus, Simone de Chucanea, Ulvino de Canussio, Nicolao domini Henrici de S. Daniele, Paulo et Gubertino notariis curie patriarchalis testibus et aliis.

Coram reverendo in Christo patre DD. Bertrando dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha Laurentius dictus Babanius de Pirzano pro se et nomine fratrum quos promisit hiis facere consent... et habere plenum mandatum ab ipsis ex parte una et Federicus filius D. Henrici de Faganea pro uxore dicti D. Henrici et fratribus suis quos similiter promisit hiis facere consentire et habere plenum mandatum et Blasiusius de Brazacho pro se et fratribus suis quos promisit hiis facere consentire et habere plenum mandatum ex parte altera de omni lite et questione vertente inter ipsas partes occasione Castri Raymundi et hereditatis ac bonorum D. Federici de Castroraymundo et que una pars alteri dicere et petere posset usque ad presentem diem, libere compromiserunt pro parte dicti Babanich in D. Simonem de S. Daniele et pro parte dictorum Federici et Blasiusii in D. Simonem de Castilerio tamquam in communes arbitros et arbitratores et amicabiles compositores, dantes et concedentes dicte partes ipsis arbitris plenam auctoritatem sententiandi et arbitrandi alte et basse, amicabiliter vel de iure prout eis videbitur cum iure solempnitatis et sine, hinc ad proximum diem S. Johannis mensis Junii, longando et breviando ad eorum libitum voluntatis et si non scirent esse concordes eligendi tertium communem amicum. et arbitrum et quidquid per ipsos vel eorum duos sententiatum fuerit, promiserunt habere ratum et firmum, attendere et observare et non reducere ad arbitrium boni viri, imo parere et obedire, sub pena mille librarum parvolorum etc. qua pena soluta vel non presens compromissum, laudum et arbitrium in omnibus sit firmum, cum obligatione omnium suorum bonorum etc. Et dicte partes promiserunt fideiussores etc. in manibus ipsius D. Patriarche bona fide inducere eorum amicos ut in se recipiant presens compromissum etc.

Notajo Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine.

1341, 16 aprile. Udine. Il Patriarca riceve il pagamento del terzo termine dell'affittanza della Grazia del vino.

Gubertino da Novate canc. patr. Bibl. Arcivesc. di Udine. Orig.

... MCCCXLI, ind. VIIII, die XVI aprilis, presentibus discretis viris Guillelmo Arnoldi de Lausca et Frinriko de Zavatariis de Medio-lano Domicellis D. Patriarche infrascripti ad hoc specialiter vocatis et rogatis.

Reverendus in Christo Pater et D. D. Bertrandus Dei gratia sancte se-dis Aquilegensis Patriarcha confessus et contentus fuit se recepisse et habuisse a discreto viro Azolino Viviani de Societate Bar-dorum solvente suo nomine et dicte societatis nec non Do-minorum Barofini de Garoldis canonici aquilegensis ac Friderici de Savorgnano Militis trecentas marchas denariorum novorum aquilegensis monete, quas eidem D. Patriarche dicti DD. Baro-finus, Fridericus et Azolinus solvere tenebantur et debebant in proximis kalendis mensis novembris pro tertio termino loca-tionis et concessionis Gracie vini eis facte per prefatum D. Patriarcham.

Datum Utini in palatio patriarchali in camera cubiculari pre-dicti D. Patriarche.

18

~~Sane retroacti ...~~ c. VI v. ...

1341, 14 maggio. Castello di Pertistagno. Procura del nob. Nicolò di Pertistagno e di Lucia di Pola sua moglie, per ricupero di beni in Pola.

Per copia Notizia di predetti Arch. Notarile di Udine.

A. D. 1341, ind. IX, die XIV intrante madio, in castro de Pertistayn in camera D. Nicoli de Pertistayn q. D. Thomasii, presentibus D. Jacumzan de Lucanea q. D. Thomasutti, Clemente de Terviso q. D. Henrici, Jacobo de ... q. M.c Zan moratoris, Gualtero q. Odorlici de Oriaro, Johanne q. ... cooperatoris tectorum ... omnibus morantibus in Pertistayn ... et aliis

... Nicolaus de Pertistayn q. D. Thomasii et nobilis D. Lucia eius uxor per se suosque heredes fecerunt, constituerunt et ordinaverunt ... eorum filium et Thassottum dictum Pignattam eorum habitatorem q. D. Michaelis ibi presentem et hoc mandatum sponte suscipientes quemlibet eorum in solidum ita quod non sit potior conditio occupantis et id quod unus eorum inceperit alter mediare valeat et finire, in causa quam movere intendunt Dno Laterello q. D. Andree ... Meneate et Meneate q. Facine et eius heredibus et Facine dicto Negoti filio olim D. Raffanelli q. D. Facine omnibus de Civitate Polle, occasione detentionis duorum vedurnorum positorum in contrata de Regole, quorum unus vocatur Vigna maior et aliud Vedurnum de Sorbol cum omnibus olivis et arboribus ... proprio ... perpetuum, coherencie vero dictorum Vedurnorum videlicet primi qui vocatur Vigna maior ab uno capite est via publica, ab alia possidet Johannes ... et heredes q. D. Manzini, ab uno latere possidet Marinus, ab alio heredes q. D. Manzini predicti. Coherencie vedurni de Sorbol, ab uno capite est

vi[illegible] [illegible] confines pro quo itur ad S. Cancianum, ab uno latere possi-
dent heredes q. D. Manzoni predicti et alio possident heredes q. D. Clementis
notarii vel alii si qui forent confines et de usufructibus de supra vaduronis
predictis a sex annis citra vel id circha, salvo plus vel minus per
supradictos Dominos et coram nobili et sapienti D. comiti deputato per
[illegible] et commune [illegible] [illegible] [illegible] in Civitate
Polle [illegible] [illegible] in coram eius Officialibus ad agendum etc.
[illegible] et iurandum [illegible] tam in perdendo quam in lucrando.

1341, 16 maggio. Udine. Il Patriarca Bertrando approva la compera fatta dai Comuni di Sudrio, Cercivento e Palluzza di certe regalie ed armanie in dette ville che erano già di Valtero di Nonta.

Gubertino da Novate Canc. Patr. Bibl. Arcivesc. di Udine. Orig.

A. D. MCCCXLI, ind. VIIII, die XVI mensis maii; presentibus discretis viris Hermano Zambonini, Maynardo notario, Flumiano hospite de Glemona et Paulino q. M.ri Johannis de Mutina notariis D. Patriarche infrascriptis testibus et aliis.

Constituti in presentia Reverendi in Christo Patris et D. D. Bertrandi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche, Hendricus Piratus et Pilligrinus de Sudrio ipsi Domino Patriarche ex parte hominum et Comunium Villarum de Sudrio, Serzavint et Pallucia de Carnea, humiliter supplicaverunt, ut cum Walterus de Nonta ipsis Hominibus et Comunibus dudum certo precio vendiderit quasdam suas Regalias et Armanias sitas in villis predictis, dignaretur idem D. Patriarcha venditiones ipsas benignius confirmare. Qui D. Patriarcha dictorum Hominum et Comunium attendens fidelitatem ac devotionem quam ad ipsum gerunt et suam Ecclesiam, suo ac successorum suorum et Aquilegensis Ecclesie nomine, venditiones dictis Hominibus et Comunibus Villarum de Sudrio, Serzavint et Pallucia factas per prefatum quondam Walterum de Nonta de Regaliis et Armaniis prenotatis ratas et gratas habens, illas ex certa scientia ratificavit, approbavit ac etiam confirmavit.

Data Utini in palatio patriarchali.

dem Villam spectantibus, cum campis, pratis,

1341. 4 Giugno. Sovignacco (Istria). Dono di morganatico dato dal Cav. Mainardo di Rafeck alla sua sposa Inrichina di Sovignacco.

A. D. MCCCXLI. ind. IX. die quarto intrante Junio. In turri de Sovignacho, presentibus nobili viro Orant milite capitaneo de Pyamont, D. Albret de Castronovo, Wingil eius fratre, D. Dyetrico de Sonimberch, Philippo D. Ofalu, Vico de Pisino q. D. Conradi, Andrea de Marcha Sclavanesa nepote D. Meynardi, Scutto de Civitate, Carulo de Civitate testibus et aliis.

Nobilis vir D. Meynardus miles de Rafeck fecit et vadiavit dare domine Inrichine de Sovignach ducentas marchas soldorum iure morgingradi prout continetur in quibusdam litteris sigillatis sigillis fideiussorum in frascriptorum de quibus extiterant fideiussores etc. cum omni meliorament etc.

Dal protocollo di Landucio notajo di Cividale. Arch. Not. Udine

dem villam spectantibus, cum campis, pratis,

CIRCOLO ARTISTICO VENEZIANO
COMITATO PER L' ESPOSIZIONE D' ARTE ANTICA
1887

1341. 6 luglio. Cividale: Contratto di Ferrame della Medusa per servire con una lancia col Nob. Taddeo Pepoli di Bologna.

1341. 12 luglio. Cividale. Tomaso Fondano e Giuliano Brugni promettono servire al Pepoli con 40 uomini a cavallo per 4 mesi.

A. D. MCCCXLI. ind. IX, die VI intrante Julio, in Civitate prope domum Petri q. Peregrini, presentibus Nicolao Longo de Civitate, Leonardo filio Jacobi de Antro, Pulle de Civitate et aliis.

Ferrami (sic) quondam de la Midusa commorans in Prata confessus fuit se recepisse ac habuisse a Zanone et a Clarumfana servitoribus nobilis viri D. Tadei q. D. Romei de Pepulis de Bononia ad stipendium florenos aureos XVIII, pro quibus promisit et stetit ire Bononiam cum tribus postis videlicet cum una galea et duobus platiner (sic) et uno ronzino per quatuor menses ad serviendum quandocumque fuerit requisitus per predictos Zanonem et Clarafanam tanquam procuratores supradicti D. Tadei de Bononia, obligans omnia eius bona tam presentia et futura sub pena centum librarum veronensium parvulorum, etc. Facta et data.

Dal protocollo di Landuccio notajo di Cividale. Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCXLI. ind. IX, die XII intrante Julio, in Civitate in turri heredum q. nobilis viri D. Philippi q. D. Conrii, presentibus D. Nicolao presbitero filio q. Johannis Brany de Civitate, Francisco Wezilli de Civitate testibus et aliis.

Thomadius filius q. D. Petri Fondani de Civitate et Zulianus filius D. Bartrami[1] de Tulmetio confessi et contenti fuerunt se habuisse ac integre recepisse ab Albrico dicto Clarafana et a Zanone procuratoribus nobilis viri D. Tadei de Pepulis de Bononia dantibus et solventibus et mutuantibus pro ipso D. Tadeo ducentos et septuaginta unum florenos aureos boni et optimi ponderis ac etiam nomine puri mutui florenos aureos XXVII, supra quibus CCLXXI flo. venos promiserunt et steterunt fideiussores prestare etc. ire Bononiam et servire et obedire per menses quatuor prefato D. Tadeo et cui commiserit bene et legaliter cum XL bonis hominibus cum armis et equis et dictos XXVII florenos promiserunt et steterunt dare et reddere Bononiam quandocumque ei fuerint requisiti et tali pacto quod D. Thomadius et Zulianus debeant per se habere solutionem duplam et eorum stipendium incipere debeat exeundo Sacilum ibi non permanendo sed in exiendo hoc etiam pacto habito inter eos quod supradicti homines XL sive stipendiarii possint et valeant ire et redire per Paduam, Ferariam ac pro alio loco et Bononiam cum armis, personis

1) della Famiglia Brugni.

dene Villam spectantibus, cum campis, pratis,

et equis non solvendo aliquam colettam sive damnum alicuius Terre aut loco, sub pena pro utraque parte mille librarum veronensium parvulorum pro singulo capitulo etc et cum omnibus et per omnia etc stabilem habeant firmitatem etc. Obligaverunt dicti Thomadus etc omnia eorum bona etc eidem Albrico etc recipienti ~~nomine~~ nomine ipsius Tadei etc. Cum omni melioramento. Facta et data.

Not. Leonardo di Cividale. Arch. Not. Udine.

1341. 8 Luglio. Cividale. Affittanza per tre anni della Fornace del Comune di Monfalcone e patti.

25

A. D. MCCCXLI. ind. IX., die VIII intrante Julio, in Civitate in curia Capodaly ante domum olim Mri Syri Mirurgi in qua moratur d. Odorlicus abbas Belliniensis, presentibus Philippo et Gregorio fratribus q. d. Ossaldi, Francisco q. d. Bertoloti, Johanne de Civitate q. d. Niclussii de Pertestaina testibus et aliis.

Leonus iudex Montisfalconis filius q. d. Vallini de la Turre de Mediolano ex parte una pro se et Comune Montisfalconis, Babanich fornesarius de Gallano q. Pirnini de Rubignaco ex parte altera in hoc pacto et in hanc concordiam convenerunt, videlicet quod dictus Babanich debet tenere et gaudere fornacem de Montefalcono tribus annis proxime venturis nichil solvendo, et in dicto tempore debet facere coctas sex, videlicet pro isto anno unam coctam ~~ad minus et debet facere coctam unam~~ et pro annis sequentibus coctas duas pro quolibet anno ad minus hinc ad proximum ~~festum~~ et debet facere coctam unam hinc ad proximum festum sancti Michaelis venturi et si non posset habere ligna pro prima cocta, quod dictum Comune de Montefalcono teneatur equaliter dare ligna pro denariis dicto Babanich. Item quod dictus Babanich debet dare unum laborerium predicte fornacis predicto Comuni, consignando dictum laborerium iuxta XV dies de coctione facta videlicet pro soldis quinque grossorum pro quolibet miliare cupporum et miliario matonorum sive laterum pro denariis L. Calcinam vero pro soldis duobus parvulorum ad mensuram Comunis Montisfalconis et transactis XV diebus facta __ requisitione (sic) predicto Comuni predicti laborerii, si predictus Comunis non acciperet dictum laborerium, quod ipse Babanich possit et valeat vendere dictum laborerium ubi melius potuerit. Item quod predictum Comune teneatur eidem Babanicho concedere marchas X denariorum aquilegensis monete pro termino predicto sine aliqua utilitate et quod predictus Babanich teneatur predicto Comuni pro rata iuxta sex coctas et quod dictus Babanich teneatur prestare bonam securitatem prout inferius fecit dicto Comuni; de quibus X marchis prefatus Babanich confessus et contentus fuit se recepisse et habuisse a dicto Leone dante pro se et dicto Comune marchas denar. aquilegensium faciens ei finem remissionem absolutionem et pactum de ulterius non petendo. Item predictum Comune debet aptare tegetes et domos pertinentes dicte fornaci ad expensas dicti Comunis et finito termino quod dictus Babanich teneatur predictos domos et fornacem dare melioratas et non deterioratas. Item si predictus Babanich invenerit terram in aliquo agro vel prato ad faciendum cuppos et lateres ille cuius esset agrum vel pratum non vellet dimittere illum accipere, quod Comune predictum teneatur facere ei dare ad expensas Comunis Montisfalconi. (seguono poche linee mute) et prefatus

dem Villam spectantibus, cum campis, pratis,

Leonis per se suisque heredes, cum obligatione omnium suorum bonorum etc. prefata pacta habere rata et firma sub pena centum librarum veronensium etc. et pro quibus omnibus etc. predicto Babanich d. Franciscus in parte et toto extitit fideiussor promittens per se suosque heredes dare ipsi Leoni bona pignus specialiter omnia sua bona de ultra Ysontium obligans dictus Franciscus, fide prestita pro centum libras veronensium parvulorum cum damnis etc. et voluerunt se convictos tanquam essent convicti coram domino Patriarcha etc.

Item eodem die, loco et testibus prefatis Babanich promisit ipsum Franciscum conservare indemnem etc. –

Dal protocollo del notajo Landucio di Cividale. Arch. Notarile(?)

1341, ... agosto Cividale. Il Patriarca Bertrando concede al Cav. Gerardo di Caccagna in ricompensa delle sue fatiche nell'acquisto delle ville di S. Paolo e di S. Giorgio, di poter eleggere un Sacerdote per Budrio in Monte, Camino e Caminetto de' dritti suoi ... campi delle comugne di dette ville per la Chiesa ed il quartese dei tutti vigneti ... per il detto Sacerdote.

Da copia del sec. XV presso il Co. Francesco di Toppo co.

... miseratione Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus dilecto nostro Militi Gerardo de Cachanea salutem et omne bonum. Cum pro reparatione locorum nostrorum Sancti Pauli et Sancti Georgii multipliciter laboraveris in propria persona ita quod tui sollicitudine et industria faciente loca huiusmodi ad manus nostras et Aquilegensis Ecclesie devenire que fuerant quinquaginta annis proximis preteritis et ultra de nostra Ecclesia detenta et occupata violenter, tuque progenitores tui alia fideliter et incessanter grata et devota obsequia nobis et dicte Ecclesie dueritis exibenda: Quapropter quamdignam meruisti a nobis gratiam quoque et honorem, nos personam tuam premissorum consideratione favore benivolo prosequi delectantes ut eo ferventius animeris ad servicia Ecclesie memorate quod te ab illa senseris honoratum, supplicasti quatenus dignaremur tibi licentiam impartiri quod in dictis tuis locis videlicet in monte Budrii, Camino et Caminetto elligere possis unum idoneum sacerdotem qui missas divinaque officia celebret et quartesium de omnibus bonis seu mansis et vineis sitis in predictis locis tuis dare sibi possis et elligere sedecim campos in comuneis dicte iurisdictionis tue pro Ecclesia tua sita in dicto Castro seu monte Budrii pro beneficio dicte Ecclesie; nos vero supplicationi precibus honestate devotione contrarie videntur o in bluur propensiores effecimus. Tenore igitur presentium tui et tuorum ... ex heredibus tuis in dictis locis comparire valeat

seu villani spectantibus, cum campis, pratis,

et unum idoneum sacerdotem qui missas et omnia officia in dictis tuis locis celebret pro devotione sua et in conscientia sua et heredum suorum oneramus. Si autem aliquod defectum fuerit in quod predicta bona sita in predicta iurisdictione tua non solverint predictum quartesium nec non elligere possis predictos campos in beneficio dicte Ecclesie: In cuius rei testimonium presentes litteras scribi et publicari mandamus per Gubertinum notarium infrascriptum nostri sigilli appensione muniri.

Datum et actum ~~[illegible]~~ in civitate Austria, in Ecclesia domini: anno domini MCCCXLI, die quintodecimo augusti.

Ex Actis Gubertini de Novate Cancelliere Patriarcale.

In copia del sec. XV nei MSS. Joppi, confrontata in parte con altra copia del secolo XVIII della Bibl. Civ. di Udine.

Anno 1341 die 15 augusti. actum in Trejo sub tilijs platee presentibus nobilibus viris D. Vicardo de Colorto, Vizdomo et Henrico de eodem loco, Gualterpertoldo et Detalmo de Pers et D. Presb. Paulo de Arteneo, Patre Dicto Cane q. Rodulfuti de Colorreto et alijs.

Nobilis vir D. Johannes de Vendrego dixit et protestatus quod semper ante= cessores sui habuerant plenum ius custodiendi castrum S. Marie de Trejo et ius ibidem tenere de hiis qui ibi brigam aliquam fecerant seu rissam usque ad diem presentem inclusive et quando emit castrum de Trejo et alia bona emit cum omnibus iuribus que habebat et cum eodem iure protestatus fuit quod eidem nullum preiudicium esset de quo D. Ingirottus Gerboldi Glemone se dictum castrum custodire trahebat cum contra Domi= num Patriarcham Aquilegensem facere non poterat. Cum omni melioramento.

deue Villam spectantibus, cum campis, pratis,

1341, 2 ottobre, Faedis. Il Signor Guarniero di Cucagna, dichiara aver perduto il suo sigillo e dichiara nulli gli atti segnati con quello dopo tale perdita.

73

Pre Lupo not. di Fadis Arch. not. Udine

✝ ... 1341 ind. IX, in Fagedis in Symiterio Ecclesie S. Marie, secundo die intrantis octubris, presentibus ... Henrico dicto ... q. D. ... de Cavorgano, D. Nicolao q. D. Bertoldi ... q. D. ... de Utino testibus et aliis.

Cum D. Guarnerius de Cucanea filius olim D. Valpretti amiserit suum sigillum ab octo diebus citra, prout ipse in presentia mei notarii et testium predictorum ore proprio confitebatur, ibidem protestatus est, quod si a tempore perdicionis sigilli citra aliqua quevis persona dederit alicui alie persone denarios cuiuscumque monete vel drappum coloris vel aliud quodcumque mercimonium sub illo sigillo, quod hoc non vult sibi cedere in dampnum nec eciam in preiudicium. ... etc.

... dem Villam spectantibus, cum campis, pratis,

1341, 20 ottobre. Pordenone. [illegible] di Zoppola vende la sua parte [illegible] castello di Torre e ville [illegible] Zoppola a Brizaglia di Porcia. [illegible]

Exactus Dominici [illegible] P. Naonis

Anno 1341.

27

Die 20 octobr. In Portunaonis In domo Belichini quondam discreti viri Domini Ser [illegible] plebano [illegible] Zopola, Domino Buvrisa de Varmo [illegible] Marino [illegible] habit. in P. Naonis [illegible] Sabuale [illegible] Bartolomeo [illegible] Petro olim [illegible] de P. Naonis et aliis. Dominus [illegible] olim Domini Odorici de Zopola, pretio lib. 1200 denariorum parvorum quod a Dom. [illegible] de [illegible] Capite S. Naonis se habuisse confessus extitit ea [illegible] dedit vendidit eadem [illegible] Brizalea pro se et suis [illegible] ipsum [illegible] exinde [illegible] cognoscendum, totam suam partem Castri [illegible] et Zirvoni Zopole cum domibus et territorio in ipso Zirvono ad eam partem spectantibus iuxta partem Bartolomei et partem Odorici nepotis [illegible] partem suam castri ibi [illegible] cum productis [illegible] possessionibus [illegible] seu habebat ad habendum possidendum cum accessibus et egressibus suis angariis [illegible] et actionibus ad dictam [illegible] pertinentibus prout melius [illegible] [illegible], omnibusque &c.

vam.

ser sarmajarizza cum omnibus juribus ad eam-
dem villam spectantibus, cum campis, pratis,

1341. 23 ottobre. Cividale. Concessione della villa di Talmassiga a Corrado Bojani coll'obbligo di presentarsi con una spada alemanna o pagare ... all'ingresso d'ogni Patriarca in Cividale.

Concessio Domino Conrado Bojani

Sanctæ Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus dilecto militi nostro Conrado Boijani de nostra Civitate Austriæ Salutem et omne bonum.

28

Si ad remunerationem eorum intendimus qui continuis temporibus nostris, et Aquilegensi Ecclesiæ servitiis non parcendo laboribus neque expensis sed personas et bona exponendo pro nobis et eadem Ecclesia fideliter institu[er]int (institerunt) apud Deum credimus promereri, et alios ad memoratæ Ecclesiæ fidelitatis obsequia ferventius animari. Hinc est quod nos considerantes labores plurimos quibus in armorum strepitu pro defensione, et honore ejusdem Ecclesiæ insudasti et damna ac expensas maximas, quæ, et quas jam in equorum amissione, et modis aliis multipliciter es perpessus digne inducimur ut tibi et heredibus tuis taliter de nostra munificentia provideamus quod honori nostro conveniat, et tu ad nostri et Dei Ecclesiæ obsequia ferventius animeris. Quocirca volentes ob remunerationem predictorum et ad sublevationem, et recompensationem laborum et dampnorum quæ habuisti et continue substines pro Ecclesia memorata, te favore prosequi fructuoso nostro et Aquilegensis Ecclesiæ nomine Tibi et tuis heredibus masculis tantum ex te descendentibus Villam nostram de Talmasavitza cum omnibus juribus ad eamdem Villam spectantibus, cum Campis, pratis,

terris cultis et incultis, vineis, arboribus, plantis ~~nemo~~, pascuis, nemoribus, venationibus, piscationibus montibus et paludibus, et cum omni jurisdictione honore, dominio, comodo et utilitate ad dictam Villam spectantibus de jure vel de facto jure recti et legalis feudi in perpetuum elargimur et de ipsa Villa cum omnibus antedictis nostro et Aquilegensis Ecclesię nomine per nostrum anulum te presentialiter investimus. Volentes et statuentes quod tu vel heredes tui masculi ex te descendentes pro feudo hujusmodi cuilibet successorum nostrorum canonice intrantium cum primo in Patriarchali Civitate Austrię intervenerit unum ensem allemanicum cum vagina alba ~~in~~ in ipsius terrę introitu teneamini presentare, et dictum ensem usque ad Scalas Palatii Patriarchalis ad signum honoris ejusdem domini anteferre. In cujus rei testimonium presentes fieri fecimus et nostri Sigilli appensione munitas.

Datum in nostra Patriarchali Civitate Austrię die XXIII Octobris Anno Domini MCCCXLI. Indictione X.

Gabertino m. Forinto [illegible] Cath. [illegible] Udine.

[illegible]

Sancte Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus notum [illegible] universis [illegible] inspecturis quod Nos mutam seu exactionem que Unghelt lingua theotonica appellatur de mandato nostro acceptam a mercatoribus de Vienna et aliis mercatoribus subditis Illustribus Ducibus Austrie consideratione Illustris et Inclitabilis Domine Johanne Dei gratia Austrie, Styrie et Karinthie Ducisse Comitisseque Phyrretarum [illegible] olim totaliter removemus, volentes quod omnes mercatores cum eorum personis, mercationibus, rebus et bonis eorumque exactione Unghelti huiusmodi per nostrum Dominium et districtum eundo, stando et redeundo sint securi; ac mutariis nostris presentium tenore mandantes qui supra hoc per nos deputati fuerint ut aliquid pro Unghelto ab eisdem mercatoribus exigere de cetero nulla ratione presumant. Quos mercatores in nostra protectione recipimus et si qua bona eis in nostro districtu fuerint derobata, illa promittimus eisdem mercatoribus integre resarcire. —

[illegible] per gli atti del 5 e 7 novembre 1341. —

50

[illegible] Udine [illegible]
[illegible] Aquileja [illegible]
[illegible] di Bologna
[illegible] nat. [illegible]

ante Sedis Aquilegiensis Dei gratia Nos Patriarcha Bertrandus notum
facimus universis presentes litteras inspecturis quod Nos ad statum et
augumentum ac profectum nostrum et Ecclesie Aquilegensis ac nostro-
rum successorum in posterum ferventius anhelantes Seydillo de
Petovia ac Iohanni aurifici de Bononia concedimus ut ipsi omnes
montes nostri et eiusdem Ecclesie districtus possint facere auri,
argenti et cuiuscumque metalli fodinas pro sue libito voluntatis
omnium eorum que de predictis invenerint Nobis et Ecclesie predi-
cte ac nostris successoribus canonice intrantibus decima reservata
Volentes et decernentes quod ipsi de cet. et uterque ipsorum cum ipsorum
familia ubi voluerint in eisdem montibus valeant residere, eisdem de
omnibus causis que inter ipsorum familiares et servitores modo aliquo
verterentur cognoscendi puniendi et diffiniendi auctoritatem et
potestatem omnimodam concedentes. In cuius rei testimonium presentes
fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas.
Datum Utini in nostro patriarchali Palatio die IX mensis novem-
bris Anno Domini Nativ. MCCCXLI, Ind. X. —

VII 1341, 19 novembre. Faedis. I Signori di Cucagna e la Vicinia di Faedis stabiliscono alcune leggi sui prezzi de' generi e sulla conservazione delle Comugne. —

9

31

Ex . . . . . . Faedis . . . . . . Statuti di Faedis

A. D. 1341, ind IX. . . Fagedis in domo Comunis, XIX die . . . . novembris; Dominus Girardus de Cucanea q. D. Odolrici pro se suisque heredibus et vice et nomine D. Simonis fratris sui et DD. Sygonutti, Henrici, Ulvini et Johannis nepotum suorum filiorum olim D. Ryzardi de Cucanea et e converso D. Henricus de Cucanea q. D. Adalpretti pro se et . . . et nomine DD. Thomasii de Castro, . . . et . . . de Partistagno qui omnes utriusque partis absentes erant, quos predicti DD. Girardus q. D. Odolrici et Henricus q. D. Adalpretti . . . . . . facere et operari quod predicti eorum Consortes omnia in hoc instrumento contenta per se eorumque heredibus perpetuo rata et firma habebunt atque tenebunt, presentibus DD. Henrico dicto Rydlis q. D. Fulcherii de Savorgnano, Assiguerra eius filio, Ingalpretto, Placentino fratribus q. D. Bertoldi, Gabriele de Civitate q. Conradi Perucii nunc omnibus commorantibus in Fagedis testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis specialiter et rogatis. Convocata Vicinitate hominum de Fagedis per Colmaninum preconem et ad pulsum campane Ecclesie S. Petri hora sexta diei ut alias moris est in dicta Vila de Fagedis vicinitatem congregare, propositum fuit per dictos Dominos Girardum et Henricum vice et nomine quo supra, quod negocia Vile de Fagedis non procedebant directe pro eo quod vinum, panis, carnes ad becchariam, caseum, sal et oleum et alie res omnes non vendebantur per vendentes ad imposicionem Juratorum

10

... de Cucanea in vila de Fagedis nec etiam de Comuniis de Fagedis, non fiat bona custodia per Guardianos sicut decet, immo qui plus dampnum inferre poterat in Comuniis supradictis et mercacionibus supradictis, [illegible] rogaverunt. Idcirco, petito per supradictos DD. [illegible] et Henricum vice et nomine quo supra a Vicinitate predicta quod [illegible], sententiatum et firmatum fuit per totam Vicinitatem, nemine discrepante, quod vinum in taberna, carnes ad becariam, panis, oleum, vel casium et [illegible] que diminutive vendi solent in vila de Fagedis vendantur ad impositionem Iuratorum de Fagedis et quod dicti Iurati teneantur et debeant omnia supradicta ponere secundum quod ad presens ponantur et de cetero ponentur in Vicinitate et omnes qui voluerint vendere possint [illegible] positionem Iuratorum. Si vero contrafecerint, sint condempnati iuxta [illegible]cionem eorum Statuti, unusquisque secundum offensionem.

Super facto vero Comuniarum de Fagedis a Beclisana infra et a Zemedorio [illegible] quod itur ad Soffenberch in infra, quod nullus Dominorum de Cucanea nec eorum servitorum nec masariorum de Fagedis nec extra Fagedis [illegible] nec possint de supradictis Comuniis recipere nec per quemquam modum recepi facere lignum alicuius generis viridum vel siccum usque [ad] festum S. Martini proximum futurum, nec cum capris in dictis Comuniis pascolare usque ad terminum supraditum, cum armentis vero sic et qui contrafecerit, teneatur solvere denarios quadraginta pro qualibet vice monete

aquilegensis Primiglo de Fagedis filio olim D. Bertoldi et dicte Guardie
in utilitatem dicti Primigli convertantur. pro qua quidem guardia
dictus Primiglus promisit cum iuramento in sancta dei evangelia et cum
obligacione omnium bonorum suorum omnes Comunias supradictas
custodire usque ad festum S. Martini proximum futurum et quemcumque
invenerit in supradictis Comuniis dampnum notabile facientem,
debeat eum impignorare de quadraginta denariis monete aquilegensis in
suam utilitatem convertendis, ut superius dictum est, et si aliqua
persona per violenciam revelaret pignus dicto Primiglo vel quadraginta
denarios solvere recusaret dicti D.ni Gyrardus et Henricus vice et no-
mine quo supra dictum Primiglum adiuvare cum eorum potencia tenean-
tur taliter quod predictus Primiglus ad plenam solucionem de dictis qua-
draginta denariis valeat pervenire et si dictus Primiglus occuparet vel
occupare faceret sibi vel alicui suorum servitorum vel masariorum vel
fratrum suorum consentiret quod contrafaceret et cum veritate po-
terit reperiri et de dicto contrafacto ei guardiam parceret, dictus Primiglus
supradicto D. Gyrardo et D. Henrico recipientibus vice et nomine quo
supra recipientibus unam marcham denariorum monete aquilegensis sol-
vere teneatur. Et insuper pro dicta guardia dictus Primiglus promisit

12

solvere dictis DD. Gyrardo et Henricho recipientibus vice et nomine quo supra marchas duas [illegible] monete aqu[illegible] in festo [illegible] proximo futuro, tali pacto inter eos habito et firmato quod si contingeret dictum Primislaum extra vila exire pro sua [illegible] peragenda vel pro alterius, quod valeat committere uni fratrum suorum usque ad adventum suum secundum pacta [illegible] nominata, promittens dicti DD. Gyrardus et Henrichus vice [illegible] quo supra et dictus Primislaus per se suosque heredes [illegible] in hoc instrumento contenta perpetuo attendere et observare [illegible] bonorum suorum presentium et futurorum et [illegible] unius marche [illegible] monete predicte per partem [illegible] quotiens fuerit contra factum, eaque [illegible] vel non presens instrumentum nichilominus obtineat plenum robur. Carta cum omni melioramento etc. —

[illegible] De [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Aquilegensis [illegible] (Bertrandus) [illegible] Dytelmaro

[illegible] et [illegible] fide [illegible] ac [illegible] [illegible]

te requirimus et monemus quatenus [illegible] presentibus [illegible]

[illegible] plenam fidem [illegible]

[illegible] plurium [illegible] ex

[illegible] [illegible] [illegible]

litteras [illegible] mandavimus registrari. Datum in Castro nostro

[illegible] XX novembris, MCCCXLI, ind. X

1341. 26 novembre. Udine. Il patriarca concede il castello e capitaneato di Torre al nob. Federico di Savorgnano con tutti i diritti giurisdizionali per due anni per marche 300, come lo aveva avuto per due anni antecedenti Antonio q. Benvenuto di Maniago.

A. D. MCCCXLI. ind. IX. die XXVI mensis Novembris, presentibus nobili milite d. Henrico de Prampergo, discretis viris Nicolussio Varbiti de Utino et Paulino q.ᵐ m.ʳⁱ Johannis de Mutina notario infrascripti d. Patriarche testibus ad hec specialiter vocatis et rogatis.

Constitutus in presentia reverendi in Christo patris et domini d. Bertrandi dei gratia sancte sedis aquilegensis Patriarche Antonius filius q. Benvenuti de Maniaco de expressa voluntate et licentia dicti d. Patriarche, omnia iura et actiones reales et personales, utiles et directas sibi competentia et competentes ac competituras ab hodie in antea in capitaneatu Turris ac garita, iurisdictione, fictibus, proventibus, redditibus et iuribus, honoribus et obventionibus vigore concessionis de ipsis facte per reverendissimum dominum Patriarcham ipsi Antonio a festo s. Georgi proxime preterito usque ad octo annos integros et completos immediate sequentes, pretio tricentarum marcharum denariorum aquilegensis monete ex tunc per ipsum Antonium solutarum, prout de concessione huiusmodi constat publico instrumento scripto per me notarium infrascriptum anno dominice nativitatis MCCCXL. ind. VIII. die XII mensis Octobris ac dicti d. Patriarche sigilli appensione munito, nobili militi d. Friderico de Savorgnano ibidem presenti ac recipienti pro se et heredibus suis, cessit, tradidit et concessit. Quam quidem cessionem, traditionem et concessionem prefactus d. Patriarcha suo et aquilegensis Ecclesie nomine approbavit pariter et admisit, dictumque capitaneatum cum omnibus supradictis per se suosque successores et nomine aquilegensis ecclesie ipsi domino Friderico pro se et suis heredibus recipienti sub pactis et conditionibus que in premissa concessione facta dicto Antonio continentur usque ad finitum terminum antedictum, dedit, tradidit ac concessit.

dictus vero d. Fridericus sub obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum ac iuravit ad sancta dei evangelia quod finito termino supradicto castrum Turris ac capitaneatum ipsius loci cum omnibus suprascriptis prefato d. Patriarche seu eius vicesgerentibus aut suo Successori libere et sine contradictione, obstaculo vel exceptione aliqua iuris vel de facto restituet, nec petet pro ipsis castro et capitaneatu ac iuribus restituendis, expensas aliquas per ipsum seu heredes suos vel alterum quemcumque factas vel fiendas in posterum, nec eas de expressa dicti d. Patriarche vel eius vicesgerentis aut Successoris sui licentia fecerit et mandato dictumque Castrum eidem domino Patriarche seu eius vicesgerentibus et gentibus suis quas illuc destinaret, aperiet quocienscumque ipse d. Patriarcha aut vicesgerens vel Successor voluerit et requisiverit per quamcumque causam, ac personas dicti capitaneatus et quascumque alias ducet racionabiliter per laudum et sententiam, ut moris est; appellationes interponendas coram eo admittet illas videlicet que fuerint admittende de iure, iustitias dicti d. Patriarche in predicto capitaneatu sitas affectabit bona fide, utilitatem et comodum d. Patriarche et aquilegensis ecclesie procurabit et augmentabit iuxta posse et predicti capitaneatus officium in omnibus et per omnia fideliter exercebit. Pro quibus omnibus et singulis attendendis et firmiter observandis D. Fiea ricus de Prampergo et Nicolussius Varbiti de Utino suprascripti, precibus dicti d. Federici et pro eo se fideiussores constituerunt, obligantes ad hec ipsi domino Patriarche et Aquileiensi eclesie omnia sua bona mobilia et

immobilia, presentia et futura etc.

Actum Utini in palatio patriarchali.

N. A. Gubertino da Novate: Copia nell'Arch. Savorgnan. Busta 159.

1341, 9 decembre. Cividale. Il patriarca Bertrando investe il procuratore de' signori Federico e Corrado di Ovenstain di loro feudi ed abitanze salvo il Garitto.

Sancte sedis Aquilegensis dei gracia nos Patriarcha Bertrandus notum fore volumus universis quod nobiles et potentes viros fideles nostros Fridericum et Conradum de Ovenstain fratres seu Conradum de Appach procuratorem et nuncium eorum in nostra constitutum presencia ipsorum nomine recipientem de feudis legalibus et abitanciis que ipsi et eorum progenitores habent et habuerunt a nostra Aquilegensi Ecclesia ut vassallis feudalibus et de habitanciis et ut habitatoribus (sic) absque preiudicio nostro, successorum nostrorum et Aquilegensis Ecclesie et salvo iure omnium personarum per nostre clamidis fimbriam investivimus. Protestantes quod ipsos de garichto non investivimus nec intendimus per huiusmodi investitionem iuri nostro vel successorum nostrorum canonice intrantium derogare. Qui quidem Conradus predictorum Friderici et Conradi fratrum de Ovenstain nomine et in ipsorum animas fidelitatis debite prestitit in nostris manibus sacramentum quod fideles vasalli pro feudis legalibus et habitatores pro habitanciis suo domino de iure debent facere

et tenentur. In quorum testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas.

Datum in nostra patriarchali Civitate Austria die nono mensis Decembris, anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo quadragesimo primo, indictione nona.

Perg. dell'Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIV.

1341. 18 Decembre. Udine. Mutuo di 240 marche contratto dal Cav. Girardo di Cucagna e rivendita di quello al Monastero di Rosazzo di beni in Budrio e Ziracco già dall'abazia venduti per il suddetto prezzo.

A. D. MCCCXLI. ind. IX. die XVIII Decembris. Actum in Castro patriarchali Utini, presentibus venerabilibus viris dominis fratribus Gilberto Mosacensi et Gyrardo Rosacensi abbatibus et Guidone monacho Rosacensi, Gambino canonico Civitatensi, Nicolussio Barbiti, Federico q. d. Galvagne, Franciscutto notario, Manfeo et Johanne pellipario q. Martini de Utino testibus et aliis.

Mangottus q. Franceschini de Utino fideiussit et promisit dare ex puro mutuo nobili militi d. Girardo de Chucanea ducentas et quadraginta marchas denariorum aquilegensis monete, videlicet LX marchas hinc ad proximum diem S. Quirini et LX marchas ad festum Omnium Sanctorum sequente et residuas CXX marchas a dicto festo Omnium Sanctorum ad unum annum sequentem immediate et ex nunc pro quolibet termino d. Patriarcha dedit ipsi d. Girardo Mathiam preconem Utini in nuncium suum etc. cum obligatione omnium suorum bonorum etc.

Item eisdem die loco et testibus. Coram d. Patriarcha in iudicio sedente prefatus d. Girardus pro se suisque heredibus dedit, tradidit et revendidit venerabili viro d. Gyrardo Dei gratia Abbati Rosacensi ementi nomine suo et dicti sui Monasterii omnia bona de Budrio et Zeracho quecumque sint, que fuerunt dicti Monasterii Rosacensis cum eo iure quo ipsa habuerat et restituit instrumenta et promittit manutenere solum ab illis partibus quibus per ipsum reperirentur obligata, sub pena dupli etc., et hoc pro CCXL marchis denar. aquil. de quibus vocavit sibi solutas ab ipso d. Abbate Rosacensi pro eo quod predictus Mangottus extiterat solvere et nuncius tenute fuit datus Leonardus de Novach theotonicus ipsi d. Abbati per ipsum d. Gerardum etc.

Notajo Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine.

1341, 2 ottobre. Cividale – Statuto del Comune contro i ladri di cani da caccia e falconi.

Sub anno domini MCCCXLI, ind. IX, die secundo octobris statutum et ordinatum per Dominos Iohannem ii Gastaldionem, Civitatis consilium et Comune Civitatis Austrie quod nullus presumat furare bracos et canes ad venandum et accipitres vel falcones et alias aves nobiles ad venandum et contrafacientes, si erit vicinus incidat penam librarum quinquaginta parvulorum et stet per annum et diem extra Terram Civitatis et si erit forensis incidat penam quinquaginta librarum et omni tempore quo invenietur in Civitate, capiatur de persona et non relaxetur donec persolvat dictam penam et pro qualibet vice ~~Datta~~ simili pena exigatur et sic proclamatum fuit alta voce apud domum Comunis semel bis tertio ut moris est per Mattiussium preconem.

Da copia del sec. XV nell'Archivio Toppo in Udine

[illegible]

1341. 22 9bre. Udine - Il K.r Fed.o q.m Costantino di Savorgnano vende al Com.e di Gemona due delle tre parti della Decima di Gemona per 300 Marche di denari d'Aquileja coll'onere di anniversario per li defunti - Il Savorgnano aveva fatto l'acquisto dai decaduti nobili di Pinzano.

37

A. D. MCCCXLI. ind. IX die XXI Novembris, presentibus nobilibus et discretis viris dominis Johanne presbitero de Enemoncio de Carnea, Hermanno milite de Carnea filio d. Mathei de Luinijs de Carnea, Manfredo filio q. d. Stephani de Pinzano, Simone ipsius d. Manfredi nepote, Hermanno Zambonini de Glemona, Chrisattr q. d. Sva fuleni de Luinijs de Carnea, Vicardo eius filio, Petro domini Ambrosij Cassine cive et habitatore Utini, Niculussio notario de Plebe Cadubrij testibus et alijs quam pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

Nobilis miles d. Federicus de Savorgnano filius q. d. Constantini, de sua gaudent tenuta et possessione dedit, vendidit et in perpetuum tradidit Francisco dicto Pignai filio q. Pelegrini de la Musetta de Glemona Massario seu Camerario Comunis et hominum de Glemona pro se suisque successoribus et vice et nomine Comunis et hominum de Glemona eorumque heredum ementi et recipienti duas partes de de tribus decime de Glemona tam plantati aratique quam arandi in posterum et plantandi et tam vivi quam mortui, quas quidem duas partes decime dicte indivisas habet cum Camera S. Marie de Glemona et quas duas partes dicte decime, emisse dicebatur a prefato d.no Manfredo et fratribus Pinzano et a d. Francisco etiam de Pinzano, ad habendum, tenendum, obligandum, vendendum, dandum, donandum, alienandum pro anima et corpore indicandum ac quidquam heredibus et omni deinceps placuerit perpetuo faciendum sine contradictione dicti venditoris eius heredum et cuiuscumque persone, cum accessibus et egressibus et omnibus que habet ante se, retro se, subtus seu supra se, intra se infra se in integrum, omnique iure et actione, usu, requisitione modo aliquo ex pectante et pertinente de iure, consuetudine vel de facto, salvo tamen quod Comune et homines de Glemona solvantur pro dicta decima annuatim in festo sancti Michaelis unam marcham denariorum aquilegensis monete, iure livelli, Camere Sancte Marie plebis de Glemona,

pro qua quidem marcha quilibet Camerarius qui est et pro tempore fuerit, dicte camere Ecclesie Sancte Marie de Glemona teneatur et debeat fieri annuatim in de festo s. Michaelis in anima et super anima eius facere anniversarium eorum predecessorum dicti d. Federici in perpetuum, dictum pretium expendendo in missis, vigiliis et aliis orationibus utilibus animabus ipsius d. Federici et eius predecessorum ac successorum, prout videbitur dicto d. Federico et cui dixerit committendum. Et hoc pro pretio et foro tre cent. decem marcharum denariorum aquilegensis monete ex pretio dictus d. Federicus venditor fuit contentus et confessus habuisse et recepisse a dicto d. Francisco Massario seu Camerario Comunis dict., dante, solvente. et ~~numerante vice, loco~~ numerante vice, loco et nomine dicti Comunis et hominum de Glemona, et sibi integre datum, solutum et numeratum esse, exceptioni non dati, soluti non numerati dicti pretii ac omni legum et iuris auxilio omnino renuntians, et si dicto pretio dicte due partes decime plus valerent, illud plus ex causa donationis irrevocabilis, mere, libere ac simplicis inter vivos contulit et donavit. Promittens dictus d. Federicus per se suosque heredes dicto d. Francisco et mihi subscripto Notario tamquam publice persone stipulanti vice et loco et nomine Comunis et hominum ~~nomine~~ de Glemona dicto comuni Glemone vel dictis hominibus Glemone qui nunc sunt vel pro tempore fuerint, litem aut questionem de dicta decima vel parte ipsius nec movere nec moventibus consentire, sed eam ab omni homine et persona, collegio ac universitate legitime defendere, ~~aucto~~ auctorizare, varentare et disbrigare et dictum Comune et homines de Glemona in vacuam possessionem inducere. Et si quo tempore lis vel questio moveretur dicto Comuni vel hominibus Glemone, quod ipsam questionem in se suscipiat, stabit usque ad finem litis et dictam venditionem et omnia et singula antedicta perpetuo firma habere et tenere et non contrafacere, dicere vel venire, aliqua ratione vel causa, dolo vel ingenio, de iure vel de facto sub pena

dupli valoris et extimationis dicte decime seu duarum partium ipsius, habita ~~que pro tempore fiunt, stipulatione promissa~~ ratione meliorationis que pro tempore fiunt, stipulatione promissa, omniumque ~~duplicata~~ dampnorum, expensarum ac interesse litis et extra, refectione et cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum, penaque soluta, omnia et singula antedicta semper firma perdurent et rata et ad hoc datus fuit Nuntius tenute dictus Hermanus de Glemona testis predictus. Insuper prefatus d. Federicus venditor promisit per se suosque heredes sub dicta pena et obligatione suorum bonorum, quotiescumque fuerit requisitus per dictum Massarium vel per Comune vel per homines de Glemona, quod dictam decimam venditam refutabit supra et infra tres dies in manu reverendi patris et domini domini nostri dicti Patriarche Bertrandi dignissimi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis et faciet et curabit, omni occasione et exceptione remotis, quod prefatus reverendus pater et dominus Patriarcha investiet dictum Franciscum Massarium recipientem nomine Comunis et hominum de Glemona de dicta Decima sine aliquo pretio et Capitulum Aquilegensem acta et gerenda et gesta per dictum d. Patriarcham etiam approbabit, ratificabit et confirmabit, semper tamen remanente prefato d. Federico et eius heredibus obbligatis ad defensionem et varentationem dicte decime, ut predicitur, dicto Comuni et hominibus de Glemona et ad omnia et singula antedicta nunc et in perpetuum si lis vel questio poneretur et dedit dictus d. Federicus michi Notario subscripto hoc instrumentum conficiendum cum Consilio Sapientum omni modo et forma quibus melius valere ~~possit~~ potuerit et validus foret.

Actum Utini in domo dicti d. Federici venditoris in qua moratur.

Ego Maynardus Savii de Glemona imp. auctoritate Notarius predictis interfui et hanc cartam rogatus scripsi.

Da copia nel Vol. I Miscellanea di Giangiuseppe Liruti ora Respetti, pag. 240.

1341. 22 Novembre. Udine I. Il patriarca Bertrando investe il Comune di Gemona di due
38 decime in detto luogo, rinunziate e vendute da d. Federico di Savorgnano
II 1342. 26 Maggio. Aquileja. Il Capitolo di Aquileja approva tale investitura.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCXLI. ind. IX. die XXII mensis Novembris, presentibus nobilibus viris dominis Morando de Porciliis prepositi s. Stephani de Aquilegia, Gambino de Cremona canonico Ecclesie Civitatensis ac Hectore de Savorgnano, Henrico de Prampergo, Terabotto de Arcbona, Hermanno de Crea militibus, Iohanne de Villalta, Oderico q. Artichi de Prampergo, Petro de Fusco marescalco Curie Patriarchalis Hermanno Zamborini et Mainardo Savii notario de Glemona et aliis pluribus.

Constitutus in presentia reverendissimi in Christo patris et d. d. Bertrandi Dei gratia s. sedis Aquilegensis Patriarche, nobilis d. Federicus miles de Savorgnano, sponte mere et expresse resignavit et renunciavit in manibus eiusdem d. Patriarche omni iuri et actioni, dominio utili et directo, tacito et expresso, quam et quod habebat vel habere videbatur et posset modo aliquo in duabus partibus decime in Glemona et eius territorio, tam plantati, aratique quam arandi in posterum et plantandi et tam vivi quam mortui; quas duas partes dicte decime habebat et habuit, possidebat et possidet indivisas cum Camera Ecclesie sancte Marie de Glemona, quas emerat a Manfredo et fratribus filiis q. d. Stephani et a Francisco de Pinzano, sicut d. Federicus de huiusmodi emptione constare asseruit publicis et autenticis instrumentis. Supplicans eidem domino Patriarche ut de huiusmodi duabus partibus dicte decime, quas vendidit, dedit et ius quod habebat cessit et tradidit pretio trecentarum marcharum denariorum aquilegensis monete discreto viro Francisco dicto Pignai Massario Comunis Glemone, recipienti nomine ipsius Comunis, sicut constat quodam publico instrumento facto manu Mainardi Savii de Glemona

-/-

imperiali auctoritate Notarii sub predictis anno et indictione die XXI dicti mensis Novembris, a me Notario infrascripto viso et coram predictis testibus lecto, cum omnibus iuribus que ipse d. Federicus habebat in eis vel habere poterat quoquomodo investire benignius dignaretur. Quare dominus Patriarcha inclinatus precibus et petitionibus dicti d. Federici et considerans utilitatem et commodum Ecclesie sue Aquilegensis et fidelium suorum de Glemona, qui semper in fidelitate et devotione sancte Aquilegensis Ecclesie firmiter et inviolabiliter perstiterunt, habita ~~mat~~ matura deliberatione et recepta prius ac acceptata resignatione prefati d. Federici, dictum Franciscum Pignai Massarium Comunis de Glemona, vice et nomine ipsius Comunis recipienti suo et Aquilegensis Ecclesie nomine per chirothecam quam in manibus tenebat, de dictis duabus memorate decime cum omnibus antedictis iuribus investivit; solvendo tamen in signum dominii ipso d. Patriarche et memorate Ecclesie in perpetuum iure census livelli annuatim unam libram piperis in festo Nativitatis domini nostri Jesu Christi.

Actum in Utino in superiori Sala patriarchalis palatii. In quorum testimonium dictus d. Patriarcha presens instrumentum per me suum infrascriptum Notarium scribi et publicari mandavit suique pendentis sigilli munimine roborari.

Ego Paulus q. magistri Johannis de Mutina publicus imperialis auctoritate Notarius ~~auctoritate~~ ~~predictis~~ predicto domini Patriarche et eius Curie officialis et scriba predictis interfui et ea de mandato eiusdem Patriarche scripsi et publicavi rogatus.

Dal Vol. I Miscellanea Liruti Biasutti fol. 42.

1342. 26 Maggio. Aquileja. approvazione capitolare della da investitura.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCXLII. ind. X. die XXVI mensis Maii, presentibus discretis viris presb. Dominico de Justinopoli canonico Ecl. S. Stephani de Aquilegia, Gabriele q.... de Gemona Utini et Daniele de Cremona de Malfrastiis Civitate Austria commorantibus, Hermanno q. ... bonini de Glemona et Martino notario de Aquilegia testibus et aliis.

Congregatis discretis viris dominis Lucillo Decano et canonicis Capitulo Eclesie A.... generalis in Capitulo eiusdem Eclesie, in quo interfuerunt domini Ottolinus de Pergamo, Morandus de Porcilliis, Franciscus, Johannes, Ambrosius de la Turre, Johannes de Osnago, Rainaldinus de Zavattariis et Lucillus Averii de Cremona, cum plures non sint ad presens in dicta Eclesia residentes, predicte investitioni et omnibus ac singulis in prescripto instrumento contentis, eum prebuerunt et dederunt assensum pariter et consensum. In cuius rei testimonium et evidentiam clariorem appendi huiusmodi instrumento sigillum dicti Capituli mandaverunt.

Actum in Capitulo maioris Eclesie Aquilegensis.

Ego Paulus supradictus q. Mi Johannis de Mutina publicus imperiali auctoritate Notarius predictis interfui et rogatus scripsi

Vd. Citato fo 243.

~~fo 243~~

D. V. 1896

1341. 26 Dicembre.
Al campo sotto Gorizia.
I nobili Feudatarii
friulani chiedono al Patr.
Bertrando loro
stipendj per aver militato
con lui all'Isonzo.
Gubertino da Novate not.
... XVII.

Die 26 mensis Decembris 1341 Ind. 9.

Presentibus Martino q. Dominici de Solania Ottonino q. ... de Castro Novo de Valle Suana, Fredricino q. Sefridi de Marzano Bernardo de Villalta ~~...~~ presentibus in Foro Iulii testibus et aliis. Cum Nobiles viri DD Bartholomeus de Spegnimbergo Conradus Boiani de Civitate Austrie Milites, Fridericus de Pro-rutio Ioannes fratres de Castello Galvanus de Strasoldo fratres et Nicolussius de Villalta Ducigniacus de Mels Luccas q. Domini Francisci de Varcano Antonius de Porcileis Manfredus de Prata Odoricus de Strasoldo Squara della Frattina pro se et aliis Feudatariis Ecclesie Aquileiensis peterent a Reverendo in Christo Patre et Domino Domino Bertrando Dei gratia sancte Sedis Aquileiensis Patriarcha, ut a die citra qua militaverunt ... cum ipso Domino Patriarcha, et ipsius exercitu et stabant secum in obsidione Goritie satisfacere deberet eosdem eorum stipendio, seu de expensis iuxta morem et consuetudinem Ecclesie Aquileiensis Idem Dominus Patriarcha promisit eis suo, et quo supra nomine vel predictis quod de eis quidem de iure ab ipso habere et recipere deberent occasione premissa eisdem satisfaceret iuxta ordinationes aliquas factas antecessorum ad hoc

obligans ipsis oia bona Ecclie Aquilegen. mob.
et imobilia presentia et futura
Acta in exercitu dicti Dni Patric. intra Civitatem
in hospitio Dni Chunradi prefati
Et quoddam libro [illegible] Bergomensis [illegible]
[illegible] Nobe [illegible] Nouale [illegible]
Dni Patrha Aquilegen. [illegible]
Dni [illegible] Aquilegen. [illegible]
[illegible] se Patric. [illegible]
ad [illegible] cum [illegible] suo [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1347. [illegible]
[illegible]
Conta [illegible] burg.

[illegible] notizie [illegible]

[illegible] de Bo[illegible] [illegible]

[illegible] de Bayer [illegible]

[illegible] colonne [illegible]

[illegible] leggiadrissimamente [illegible]

[illegible]

[illegible] prodotto [illegible]

[illegible]

1347 [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] contracto [illegible]

[illegible] plena [illegible] justicia [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1342 21 febbr. [illegible]
[illegible]

Pietro di Cordignano not. Arch. not. Udine.

A.D. 1342, ind. 10, die 8 exeunte Februario, in Civitate Austrie, in Capitulo Civitatensis Ecclesie, presentibus DD. Ubaldino de la Turre, Jacobo de Roma, Mapheo de Farra Canonicis dicte Ecclesie et aliis.

Venerabiles Viri DD Guido Decanus, Canonici et Capitulum more solito congregati dederunt et commiserunt Venerabilibus viris Corrado de Civitate et Francisco de Mediolano eorum confratribus vel eorum altero officium eorum Gastaldie de Rosano et Premeriaco ad unum annum completum regendum et exercendum fideliter cum istis pactis, videlicet quod non teneantur Massarii Capituli ultra debitum rationis in aliquo agravare sed dictum officium ut moris est fideliter exercere nec non dare eidem Capitulo medietatem guadiorum et condempnationum quas habebunt. Qui namque DD. Corradus et Franciscus Gastaldiones ibidem ad Sancta Dei Evangelia promiserunt dictum officium fideliter exercere et meras rationes non excedere nec non dare et consignare dicto Capitulo medietatem omnium guadiorum et condempnationum que ad eos pervenerint et rationem facient dicto Capitulo integriter de predictis, pro quibus omnibus attendendis dicti DD. Corradus et Franciscus unus pro altero extitit fidejussor et vocaverunt se convictos.

13 [illegible] capit. [illegible]
[illegible]

[illegible] canc. Patr. [illegible] not. [illegible]

Sanctae Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus dilecto nobis Henrico de Arnoldo salutem et gratiam nostram de tua fidelitate et devotione plenam in Domino fiduciam obtinentes Waldariam nostram de Agello cum omnibus iuribus et iurisdictionibus pertinentibus ad eandem tibi a proximo festo S. Georgii usque ad unum annum integrum et completum tenore presentium duximus concedendam, mandantes universis et singulis ad quos pertinet et spectabit quatenus de omnibus redditibus et iuribus ad ipsam Waldariam spectantibus tibi durante dicto anno debeant plene et fideliter respondere, alioquin penas et mulctas quas rite tuleris in rebelles ratas habebimus atque gratas et faciemus eas auctore Deo usque ad satisfactionem condignam firmiter observare.

Datum Aquilegie in nostro patriarchali palatio die VI mensis aprilis anno Dom. Nativitatis MCCCXLII. ind. XI.

[illegible]

[illegible] Anno [illegible] [illegible]

[illegible] xII [illegible]

[illegible] Jacobi [illegible]

Girardi [illegible] congregatis.

Cum [illegible] Petro

de Lama et Francisco de Urbino [illegible]

[illegible] Bertrando [illegible]

[illegible] Georgii

[illegible]

[illegible]

[illegible] congregate

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Dantan, [illegible] de [illegible]

[illegible] Tutti, [illegible] Giudizio, [illegible] umano [illegible]
[illegible] figli [illegible] ragione [illegible] tutti [illegible]
[illegible] peccati [illegible]

6 pages

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno 1342 die 1. mensis Madii, Aquileje supra palatio Comunis presentibus presb. Nicolao de Ultrapissianus beneficiato in Eccl. Aquil., Ser Danielo nepote infra-scripti D. Decani, Nicolaoq. Folgoni etc.. testibus et aliis.

Mag. Zaninus Camerarius Comunis Aquileie cum voluntate et consensu D. Martini notarii Potestatis Aquileie .... Iudicum, Provisorum et totius Consilii ibidem super infrascriptis specialiter congregati, vice et nomine ipsius Comunis et pro ipso Comuni fuit confessus et contentus habuisse et recepisse causa puri mutui liberi sortis et capitalis a Vener. viro D. Guillelmo Aquilegensi Decano Marchas viginti bonorum frixacensium Aquil. monete, que pecunie quantitas accepta fuit pro reparatione strate eundo Strassoldum, quam pecunie quantitatem dictus Camerarius pro ipso Comuni et suo et vice et nomine dicti Comunis promisit et cum obligatione omnium bonorum ipsius Comunis etc. dare et ipsi D. Decano quandocumque ipsi D. Decano placebit facta requisitione premitus octo diebus ipsi Comuni ante, sub pena dupli etc. pro quibus omnibus observandis et pro ipso Comuni Martinus notarius tanquam pro-curator Ser Marci de Foro se constituit fideiussor et debitor principalis in solidum et in parte etc. Item promiserunt predicti D. Potestas, Camerarius et Consilium facere et curare quod Mag. Gerardus Phisicus se constituet fideiussor pro dicto Comuni penes ipsum D. Decanum.

[illegible]

Sanguazzi

[illegible] 10, die 2 maij [illegible] de Centrale [illegible] generali [illegible] lurato [illegible]

[illegible] Johannis Cazzi [illegible]

[illegible] tradidit [illegible] de villa [illegible] Sanctimonialis [illegible] de [illegible] et [illegible] Bonif[illegible] occasione ad [illegible] et de [illegible] de illa [illegible] et de [illegible] [illegible]

[illegible] Dna Beatrix [illegible] Flagonea [illegible] de [illegible] Bernar [illegible] Dna [illegible] de Co[illegible] Margareta [illegible]

lui-
ma dic-
dil[illegible] Ge-
[illegible] Ba-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
suo
ad
[illegible]
[illegible]
[illegible]
con-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
con-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
locavit
[illegible]
[illegible]
om-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sint.

[illegible] de [illegible], [illegible] q. [illegible],
[illegible] de Sancto
[illegible] de [illegible],
[illegible] Sergrang [illegible]
[illegible] de [illegible], [illegible] Katha [illegible]
[illegible], [illegible] Grimaldi,
[illegible] Katherulla [illegible],
[illegible], Fra [illegible]
[illegible] compar [illegible]
[illegible]
[illegible] certum [illegible]
[illegible] D. D. [illegible]
[illegible] Petrinellam [illegible] nomine
[illegible] et D. [illegible] ex altera
[illegible] advocacie, [illegible] et [illegible] D.
[illegible]
[illegible] monasterii in congarubium
et [illegible] ipsi domino Iohanni [illegible] advocacia, [illegible]
[illegible]
[illegible] prestet.
[illegible] cum omni [illegible]

[illegible] in [illegible]

[illegible]

Habet [illegible]

Item — Die [illegible] mensis [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Privilegij [illegible] [illegible] Capitulo

legia, [illegible] ultimo [illegible] [illegible]

et DD [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Theologia, [illegible] [illegible] Capitulo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. Vacatur

[illegible] [illegible] filium [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] monasterii [illegible] S. Maria

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] instrumento [illegible] confecto

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] quo

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] monasterii [illegible]

[illegible] filium [illegible] [illegible] filium [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] filium

[illegible] Arnoldi, [illegible]

[illegible] filium [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] quotiens [illegible] Patre [illegible]

o bi-
na dic
lilo Re-
s Re-
i Ecis-
reveribus
mcis
rilegia
Triburus
s solum
ndo suo
l ad
ranu
et fra-
ilis
t con-
Mosacan
ervandu
rnalia
ucte
ra con-
hiarcha
ius di-
solutis
locavit
holo-
ns et
n om-
is, et
arum,
um
ubicunque
sint.

[illegible] Patrici[illegible] [illegible]

[illegible] commentar[illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] permutandum [illegible]

[illegible] [illegible] Patriarcham [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] particularem [illegible] [illegible] quia

[illegible] infregerit [illegible] non [illegible]

[illegible] in ipsa [illegible] non [illegible]

[illegible] omnia

[illegible] [illegible] omnibus

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] hypothetica.

[illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] arbitrarium dicta

[illegible] [illegible] talem inter [illegible] in

[illegible] [illegible] [illegible] forma.

[illegible]

[illegible] ... [illegible] ... ad Advocatum [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... Advocatie ... [illegible] ... dicte ville prout in eo premisso [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... consilio sapientum, ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... bono ... supradictum Advocatum [illegible] ... [illegible] ... et denique quodcumque ipse [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... et [illegible] ... dicti [illegible] ... felicitates [illegible] dicte ville et [illegible] actione reali et personali [illegible] ... habet et [illegible] [illegible] et supradictis bonis dicti monasterii et eorum hominibus et [illegible] dicte ville salvo semper iure.

o hi-
ma dic
[illegible] ka-
[illegible] Ra-
[illegible]
[illegible]
omnis
[illegible]
[illegible]
o [illegible]
[illegible] suo
[illegible] ad
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] con-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] con-
[illegible]
[illegible]
[illegible] solutis
locavit
[illegible]
[illegible]
[illegible] om-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sint.

q[illegible] [illegible] recepta et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in villa et supra hominibus dicte ville, pro quibus

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] habitantes in dicta villa,

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine quo supra

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recipienti quandam

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Castelbrio in loco qui

dicitur [illegible] rectum [illegible] [illegible] et [illegible] qui redditur annua

tim [illegible] [illegible] [illegible] quartarum [illegible] et [illegible] [illegible] vini, Item

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] denariis [illegible] [illegible] quattuor

[illegible]. Item unam braydam [illegible] proprii dicti monasterii sita [illegible]

[illegible] [illegible] per [illegible] dictum Lignerie de Peono qui pro

ea solvit annuatim quattuor [illegible] formenti et duos congios vini.

Item [illegible] redditus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] livelli [illegible]

[illegible] beccarius de Civitate [illegible] [illegible] domo sita in [illegible] Porte

Bretone de Civitate, que bona dictum monasterium teneatur supra

[illegible] dicti monasterii et [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] manutenere

[illegible] ipsi Domino [illegible] et suis heredibus in iure [illegible]

[illegible] et [illegible]. Hanc [illegible] sententiam [illegible] [illegible] partibus

[illegible] et [illegible] [illegible] observari [illegible] pena in compromisso in nos

facto contenta. Qua quidem sententia lata, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dicti [illegible] quo supra omologa-
verunt. [illegible] vicissim inter se ema et inve-
nis partis alteri pronunciata secundum formam sententie supradicte et ipsa
vicissim inter se Stephanum notarium de Civitate qui in [illegible]
[illegible] provenio tenute quiquelibet ipsorum nomine quo
supra in tenutam et corporalem possessionem de bonis ... partis
et alteri parti - - - - - - sicut supra continetur ponat - -
- - [illegible] induxit.

[illegible]

Item eodem die et loco, presentibus D. Johanne milite de Cucanea,
[illegible] Johanne Philisio de Spilimbergo, Thomasino de Florentia et aliis.

Coram Rev[mo] in Christo Patre et D. D. Bertrando [illegible] Aquilegensi Patri-
archa [illegible] petitionem Ottoboni q. Nicolai Novelli de Civitate procurato-
ris et Officialis dictorum Abbatisse et Conventus dicti monasterii [illegible]
de Civitate, Philippus de Portis et [illegible] q. D. Pauli militis de Civitate
[illegible] extiterunt, [illegible] habere in advocacia et supra bonis dicti mona-
sterii et eorum [illegible] in villa S. Georgii de sub [illegible] et [illegible]
aliquid haberent et illud [illegible] [illegible] facere aliquam
[illegible].

[illegible] bi-
[illegible] dic
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] con-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] con-
[illegible]
[illegible]
[illegible] solutis
locavit
[illegible]
[illegible] et
[illegible] om-
[illegible] et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Stella [illegible] dicti dñi
[illegible]
[illegible] fuerunt [illegible] persolvi pago.

[illegible] 13. 12. [illegible] 10, die [illegible] in Civitattula in [illegible]
[illegible] praesentibus D. Albero de Cassaffeo,
[illegible] Notario et [illegible] et aliis.

[illegible] D. Johannes de Villalta confessus [illegible] fuit
[illegible] et integre satisfactum per D. [illegible] de
[illegible] S. Marie de Civitate [illegible]
[illegible] Conventu [illegible] monasterii de quadam [illegible] den.
aquil. [illegible] quas Rev.dus Pater D. Bertrandus [illegible] Sedis Apost.
Patriarcha ordinavit [illegible] occasione compositionis inter [illegible]
facte [illegible] ville S. Georgii de [illegible] [illegible]
[illegible] —

In nomine Domini amen. Anno ejusdem millesimo bicentesimo Quadragesimo secundo, Indictione decima die sexto intrante Madio. In Civitate Austria in Capitulo Ecclesiæ majoris Civitatis sanctæ Mariæ. Præsentibus Reverendo in Christo Patre Dno Natale Emonensi Episcopo, Guidone Decano Civitatensi, Morando de Tarcetto, Tramontano de Civitate, Francisco de Utino Canonicis Civitatensibus, Johanne Moratto Notario de Aquilegia testibus, et aliis vocatis, et rogatis. Venerabilis Vir Dnus Odorlicus Abbas Monasterij Bellunensis, habito solemni tractatu, et consilio cum Dno fratre Maynardo suo Monacho, cum plures ibi Monachos non habeat ad infrascripta, ut in Instrumento inde confecto manu dicti Johannis Moratti Notarij sub eisdem anno, et Indictione die vigesimo septimo mensis Aprilis plenius continetur, ac etiam cum voluntate, et consensu Venerabilis Viri Dni Ebeli Abbatis Mosacensis ibidem præsentis et consentientis, cui Reverendus in Christo Pater, et Dnus Dnus Bertrandus Dei gratia Sanctæ Sedis Aquilegensis Patriarcha in hac parte commiserat vices suas, ut in Instrumento inde confecto manu Gabrielis Notarij ejusdem Dni Patriarchæ sub eisdem anno, et Indictione, die . . . plenius dicitur contineri. Pro solvendis provisionibus, et debitis dicti Dni Abbatis, et Monasterij Bellunensis locavit et affictavit usque ad novem annos Bartholomæo filio Tachi de Civitate recipienti nomine, et vice dicti Tachi sui Patris, et ejus hæredum omnes, et singulos census redditus, et proventus, et obventiones quascumque tam Mansorum, Vinearum, Camporum, Terrarum, Pratorum, et Possessionum ipsius Monasterij Bellunensis quæcumque, et ubicumque sint.

Ex Archivo DD. Philippi et Balmori a Turre Cretalan

134 5 maggio. Indole e ... Abgiamo da ... Stato di ... all'avvocare o ... ...

50

A. D. 1342. ind. x. die ... mense mayo, in Civ. Austria in domo ... presentibus Philippo q. D. Adalperi Longi, Johanne de Portis et aliis.

D. Conradus q. D. Pauli de Civitate precio et foro ... marcharum denar. aquil. monete quod fuit confessus se recepisse et habuisse ab Stacho q. Mari de Florentia commorante in Civitate vendidit eidem Stacho pro se suisque heredibus et cui idem conce[s]sere voluerint recipienti officia et iura Advocacie et Mute Civitatis cum omnibus suis iuribus et pertinenciis ad D. Patriarcham et Aquilegensem Ecclesiam pro uno anno incipiendo ab octavo die mensis junii ... D. MCCCXLIV et finiendo in MCCCXLV, tali pacto et condicione quod si dictus Stachus ipsa officia Advocacie et Mute Civitatis per dictum annum aliquo casu de iure vel de facto non possit pacifice obtinere et habere, idem D. Conradus pro se suisque heredes promisit et teneatur satisfacere ipsi Stacho et suis heredibus de omnibus damnis et expensis et interesse que et quas pateretur ipsa de causa. Pro quo D. Conrado, D. Philippus Miles de Portis extitit fideiussor cum obligatione omnium suorum bonorum et in ... ... se convictus de his ac si in iudicio convictus fuerit. Cum omni melioramento.

Not. Stefano Cancelario. A. N. U.

[illegible]

57

Sentenza dell' Inquisitore contemporaneo

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Rass. [illegible] Udine.

2. 3. 1342. maggio (? marzo) ?

[illegible] [illegible] Johannes de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] par-
tibus . . . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Inquisitionis [illegible], [illegible] Forojulii [illegible] [illegible]
[illegible] officio [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidedignos quam per manum propriam [illegible] [illegible] [illegible]
aliqua contra Deum et [illegible] catholice Fidei [illegible].

. . . . . [illegible] [illegible] [illegible] de capis [illegible] capitis . . . . frontis
lingue et nasi et de unguibus [illegible] sanguine . . . . . . [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] propter periculum.

. . . . baptizata [illegible] [illegible] [illegible] que fontis . . .

. . [illegible] diversa demonum nomina et [illegible] . . . . . .

. . . nomina demonum [illegible] et [illegible]

. . . [illegible] faciendo ymaginem cere virginee . . . .

. . . que ad malum officium procurandum . . .

. . . . plures iterando in diversis locis et diversis personis.

. . . . experimenta diversorum [illegible] [illegible] et [illegible]

. . . . que ad [illegible] [illegible] multa pericula . . .

Visis autem supra predictis diligenti deliberatione prehabita [illegible]
[illegible] Rev[mi] in Christo Patris D. Bertrandi de [illegible]
Aquilegensis Patriarche [illegible] [illegible] multorum religiosorum et alio-
rum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difinitivam ducimus dandam

[illegible] presentem [illegible] Nec [illegible] diffinimus et sententia-
liter in [illegible] indicamus predictum Magistrum Conradum
fuisse [illegible] inventorem demonum, [illegible]
talis fidei; [illegible] talem non [illegible] talia commi-
[illegible] ad [illegible] opprobrium [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] pro
[illegible] ad [illegible] infrascriptam sententi-
[illegible] per totam
civitatem [illegible] cum yma-
[illegible] dominus
et [illegible] quam portare teneatur manibus propriis per totam civi-
tatem [illegible] coronam in capite ubi sint depicta maleficia
sua.
Item quod [illegible] Turris Glemone usque ad voluntatem
Domini Patriarche [illegible] baptiza-
tus et obligatus ~~per totam~~ de iurisdictione [illegible] Mag.
[illegible] mut
. . . . . =

[illegible] 1358
[illegible]
[illegible]).

[illegible] Papa Clemens [illegible]

[illegible]

[illegible] 20 [illegible]

[illegible]

[illegible] tantum et [illegible]

[illegible] D. [illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

53

[illegible] (Docum. [illegible]).

[illegible] 13[illegible], ind. x, die x [illegible] junii, in [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible] presentibus [illegible] Longo et Padr[illegible] [illegible], Dialuapio,

[illegible] de Utino, [illegible] et aliis

Coram [illegible] [illegible] Civitatis, d. Philippo de Portis

de Civitate parte una et [illegible] de [illegible] in iudicio comparentibus [illegible]

[illegible] dictus d. Philippus dicebat quod ~~[illegible]~~ emi[illegible] bona Iudeorum de

Civitate ab Inquisitore heretice pravitatis et a [illegible] D.

Patriarche [illegible] Paulinus videbatur sibi impedire dicendo

quod quandam domum [illegible] in Civitate. Iudeorum

abandonatam

ut eam non impediat

[illegible] cum aliis bonis Iudeorum. Qui Paulinus cum [illegible]

[illegible] allegavit dicens quod [illegible]

~~[illegible]~~ pro dicta domo [illegible] Dno Patriarche

non tenebitur respondere coram dicto Cottaldiore sed solum

coram Dno Patriarcha et de hoc habebat mandatum ~~[illegible]~~ [illegible]

D. [illegible] terminum [illegible] non intendebat.

[illegible] [illegible] sententiatum fuerit quod

[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in hac parte.

1342. 14 Giugno. Consiglio e contratto del Com. di Genova col Medico Pace di Padova.

Anno domini 1342 die 14 Junij, presentibus [illegible] tera, Odorlico de Antichi de Pmozego etc. congregato majori consilio ac minori [illegible] camerae [illegible] Janue in domo nova Comunis et [illegible] propositto [illegible] placuerit [illegible] Patr. [illegible] et [illegible] totum majori et minori Consilium in [illegible] et medici inveniendi et [illegible] minori consilio [illegible] Massarius Comunis [illegible] et [illegible] cum litteris [illegible] et a[s]salariare unum Medicum et [illegible] nostrum Consilio. Mag. Barnabe de Regio [illegible]

[illegible] Venetijs [illegible] in mandatis [illegible] eum assalariamus [illegible] annum incipiendo die quo Venetijs recesserit, pro libris [illegible] CCC solvendis [illegible] antequam recedat a Venetijs, quinquaginta in [illegible] et residuum in fine [illegible] Janua [illegible] mediare [illegible] omnibus viciniis in Terra existentibus [illegible] precio [illegible] annum et predicta [illegible] cum conditione [illegible] placebunt, quod si placent debeatis unum instrumentum publicum cum sigillo comunis mittere et centum libras et, si non [illegible] quod faciat [illegible] sua. -

[illegible] capitaneum, Massarium et per omnes [illegible] et totum majus et minus Consilium affirmatum fuit, deliberatum et ordinatum quod omnia acta et gesta per nos deberent esse firma et rata et inviolabiliter observare et [illegible] fieri instrumentum [illegible]

[illegible] Religioso viro Fr. D... [illegible]
Fr. Jacobo eius ordinis, Jacobo [illegible], Jacobo [illegible], [illegible] Bernardi

[illegible] et alijs.
Religiosus frater [illegible] ordinis fratrum
[illegible] civitatis [illegible] pro eius

parte Salvo quod [illegible] et Blesius [illegible] dixerunt contrarium, alii vero omnes in unum concordaverunt et [illegible] et [illegible] [illegible] D. [illegible] [illegible], Facio [illegible] pro se eorum ... vice et nomine Comunis [illegible] de velle majoris et minoris Consilii omnes et singuli [illegible] [illegible] [illegible] nomine et vice Magistri Pauli Phisici de Padua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] CCC [illegible]

[illegible], cum hoc quod ipse [illegible] [illegible] [illegible] sine precio et a Terra non recedere sine licentia, sub pena C librarum [illegible] obligationem et et dederunt mihi Notario licentiam [illegible] [illegible] [illegible] Consilio [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible].

Ego autem formam [illegible] literarum sub [illegible] forma.

Noverint universi et singuli [illegible] litteras inspecturi quod [illegible] [illegible], Facio [illegible], Blasius [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Consilium [illegible] et minus [illegible] [illegible] [illegible] Comunis in [illegible] Due partes et ultra Consiliariorum pro [illegible] [illegible] [illegible] vice et nomine Comunis et hominum de [illegible] Prudentem Virum Magistrum Paulum Phisicum

De Padua ad Sallarium [illegible] et communis et sine Glemone pro [illegible] presentianne [illegible], [illegible] incipiat et inceptum intelligatur die quo a Venetijs recesserit [illegible] Glemone, cui pro suo sallario et [illegible] medicamine in terra existentium domum ydoneam [illegible] [illegible] ad libras denariorum [illegible] veronensium ~~[illegible]~~ parvulorum CCC [illegible] [illegible] et promittimus in hijs terminis persolvendas: centum libras [illegible] quam recedat a Venetijs, ~~[illegible]~~ L libras in festo S. [illegible] et residuum in fine anni sub pena C librarum ver. parv. [illegible] obligatione omnium bonorum [illegible] mobilium dicti Comunis et pena soluta etc.

Et in omnium predictorum [illegible] testimonium [illegible] presentem [illegible] sigilli nostri Comunis munimine pendentis roborari:

Datum Glemone die XIV Junij A. D. MCCCXLII: indict. ...

[illegible] in presentia [illegible] infrascriptorum [illegible] [illegible] predicta affirmantes [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] etc. ...

[illegible] Glemone in [illegible] Comunis.

Ex protocollis Raimundi [illegible], Notarij Glemonensis in Tabul. Notariorum Utini.

[illegible] [illegible] Fr. D... [illegible]
Fr. [illegible], Jacobo Sutil, Jacobo [illegible], [illegible] Bernardi
[illegible] Maij.
[illegible] frater Johannes [illegible] pravitatis ordinis fratrum
[illegible] fecit Nicolusio [illegible] recipienti pro eius

11-8 1938

Riscontrato mancante

il n. 55

[illegible]

1342. [illegible] Galangano [illegible] di Sottoposto [illegible] [illegible] Inquisitore [illegible] a [illegible]

[illegible] nelle Notizie di Cividale

A. D. 1342, ind. X, die ~~12~~ exeunte julio, in Civitate in Conventu [illegible] in Refectorio Ecclesie S. Francisci, presentibus Iohanne [illegible] Antonio, Jacobo Parvo, Matheo et Dominico [illegible] de Civitate, [illegible], Jacobo [illegible], Jacobo Sutil q. Peregrini de Civitate, Francischetto q. D. Jacobi de Castroveneri, Simone Cazetta, [illegible] testibus et aliis.

Galanganus de Burgo Pontis q. Odorlici [illegible] de Civitate flexis genibus supplicavit Venerabilem Virum Fratrem Johannem de Montelegano Inquisitorem heretice pravitatis fidei quod ~~sibi [illegible]~~ dixerit aliquod contra fidem christianam quod sibi misereatur et gratiam suam et misericordiam sibi petens et in manibus suis se ipsum ponens, volens obedire mandatis et penitentiis sibi impositis per ipsum Inquisitorem. Qui vero Dominus Inquisitor ipsum accepit in gratiam suam volens sibi alias imponere et dare penitentiam etc. ==

1342, 14 agosto [illegible] Pagamento [illegible] Dell [illegible] [illegible] a Galangano di Cividale [illegible] tassa imposta [illegible]

Dalle Notizie inedite di Cividale [illegible]

~~A~~Anno eodem, ind. ~~eadem~~, die XIV intrante augusto, in Civitate in Conventu Fratrum Minorum ubi comedunt Fratres dicti loci, presentibus Religioso viro Fr. B.... Custode fratrum minorum ordinis S. Francisci, Fr. Jacobo eius ordinis, Jacobo Sutil, Jacobo [illegible] Manfredo q. D. Bernardi [illegible] testibus et aliis.

Religiosus frater Johannes Inquisitor heretice pravitatis ordinis fratrum [illegible] in Civitatis [illegible] [illegible] eius

patre Galangano per se Inquisitore successores de omnibus que D. Ga-
langanus dixisset ... commisso et aliquod usum non erant peccatum et alia
contra fidem Catholicam si dixisset et fecisset usque ad hunc diem pre-
sentem et de termino sibi assignato in quo ut dicebat idem D. Inquisi-
tor non comparuisse et de pena sibi imposita et de omnibus aliis
et   et dictis et factis perpetuam finem remissionem et
pactum de ulterius non petendo dicto Galangano nec suis heredibus
dicta causa, iniungens sibi penitentiam salutarem, in academiis
novitas devotionum aquilegensium de quibus vocavit sibi integre
restitutam et plenarie satisfactum ac etiam quod D. Galanganus
dare debeat uni pauperi in qualibet dominica.... (12).—

1342. 21 Luglio. Cividale. Galangano di Cividale chiede all'Inquisitore perdono di aver parlato contro la Fede Cristiana ——
Detto Anno. 13 Agosto. Cividale. Penitenza imposta al detto Galangano dall'Inquisitore.

A. D. MCCCXLII, ind. X, die XI exeunte Julio, in Civitate in Conventu sive in refitorio Ecclesie sancti Francisci, presentibus Johanne Ribisino Gastaldione Civitatis, M.o Antonio, Jacobo Parvo, Stephano, Matheo et Dominico Con notariis de Civitate, Turino, Jacobo Scofolotti, Jacobo Sutil q. Peregrini de Civitate, Francischutto q. D. Jacobi de Castrovenariis, Simone Cazetta, Brunorio, Jutta testibus et aliis.

Galanganus de Burgo Pontis q. Odorlici Surdi de Civitate, flexis genibus supplicavit venerabilem virum fratrem Johannem de Mortelgiano Inquisitorem heretice pravitatis fidei quod sibi dixerit aliquod contra Fidem Christianam quod sibi misereatur et gratiam suam et misericordiam sibi peteret in manibus suis se ipsum ponens, volens obedire mandatis et penitentiis sibi impositis per ipsum Inquisitorem. Qui dictus dominus Inquisitor ipsum accepit in gratiam suam, volens sibi alias imponere et dare penitentiam

Dicto anno, die XIII intrante Augusto, in Civitate in Conventu Fratrum Minorum, ubi comedunt Fratres dicti Conventus, presentibus religioso viro fratre Bru-vando custode fratrum minorum ordinis sancti Francisci, fratre Jacobo [illegible] ordinis Jacobo Sutil q. Peregrini, Jacobo Scofolotti de Civitate, Perusino notario filio magistri Petri Johannis Juliani de Civitate, Matheo notario de burgo Pontis, Francisco filio Mini, Manfredo q. D. Bernardi Decani testibus et aliis.

Religiosus frater Johannes Inquisitor heretice pravitatis, ordinis fratrum minorum S. Francisci Civitatis fecit Vicedossium filium Galangani recipientem pro eius patre Galangano per se suisque successores de omnibusque dictis Galanganus dixisse in Tarvisio et alibi, quod usura non erat peccatum et alia contra fidem catolicam si dixisset vel fuisset usque ad hunc diem presentem et de termino sibi assignato in quo ut dicebat idem dominus Inquisitor

non comparuisse et de pena sibi imposita de omnibus aliis iniuriis dictis et factis . . . . finem remissionem et pactum de ulterius non petendo dicto Galangano nec suis heredibus . . . . iniungens sibi penitentiam . . . . in sedecim marchas denariorum aquilegensium de quibus vocavit sibi integre persolutum et plenarie satisfactum ac etiam quod dictus Galanganus dare debeat uni pauperi in qualibet dominica (il rimanente non fu scritto dal Notaio).

Dal protocollo di Landuccio notaio di Cividale. Arch. Not. Udine.

1342. [illegible] Cividale [illegible]
[illegible] in Manzano [illegible]
[illegible] in Manzano

[illegible]

A.D. 1342, ind. 10, die 3 intrante Septembris, in Civitate Austria [illegible] Communis [illegible] presentibus, Johanne medico de Aquilegia, Ulvino [illegible] filio, Nicolao Longo de Civitate et aliis.

D. Bernardus Tobri [illegible] in Civitate pro Rev.do Patre D. Bertrando S. sedis Aquilegensis Patriarcha et Castoldio Manzani nomine [illegible] dicti D. Patriarche investivit Quarinum [illegible] filium [illegible] de Ovassa de medio manso sito in villa de Manzano qui quondam regebatur per [illegible], solvendo annuatim census consuetos camere D. Patriarche et ultra id annuatim unum [illegible] Frumenti.

[illegible]

1342. 5 Agosto – Udine

~~Varie~~ Deliberazione presa nel Consiglio ~~Comunale~~ del comune di Udine
contro i rivenditori di polli.

Anno Domini MCCCXLII. Ind. X. die quinto Augusti:
Statutum et firmatum fuit, quod nullus audeat emere pullos causa revendendi, salvo quod diebus sabatinis post nonam, et non ante. Contrafacientes puniantur in pena XL. denariorum, tertia pars cujus cadat D. Capitaneo, alia tertia Communi, et nihilominus perdat pullos, et reliqua tertia pars accusanti; et de predictis credatur accusatori, si fuerit bone fame, et tenebitur in secreto; et hoc etiam intelligatur circa ementes, nomine illorum causa revendendi, ut supra, qui in pena predicta cadant.

Ann. Civ. Utin. [illegible] VII [illegible] [illegible]
MSS Fontanini

[illegible]

[illegible]

1342. 5 Settembre Udine — Ordini sulla cavalleria da imporsi nel Comune di Udine 2

Ordinamentum ~~Ordinatum~~ super militia tenenda.

1342. Die mercurii quinte Septembris. Ordinatum fuit per nobiles viros Dominos Fridericum de Savorgnano, Hermanum de Carnea milites, Henricum de Carnea, Nicolussium Orbiti, Missium de Varmanzacho electos per homines de Consilio super militia imposita sub anno M.CCC.XLI. et imposita etiam de novo per predictos electos et confirmatos ad militiam hominum de Terra imponendam sub MCCCXLII. Ind. X. die quarto Septembris, que quidem militia duratura sit a festo S. Michaelis proximi, ad unum annum completum, proximum futurum, prout constat in iscripto ipsius militie, scripto manu Andree Leonis notarii de Utino sub eodem MCCCXLI. Ind. IX. quod quicumque, qui caput erit militie, cui solutum fuerit per eos, qui favorem et auxilium dare debet pro rata eis contingenti, si non fecerit militiam prout sibi fuerit imposita, et non habuerit equos, quod caput ipsius militie, restituere pecuniam receptam a predictis Communi modis omnibus teneatur, et nihilominus pro rata sibi contingente, etiam integre teneatur dicto Communi. Et insuper si aliquis fecerit cui non datum fuerit auxilium pro militia tenenda, et ipse non habuerit equos, nec servierit militia ut teneatur

illud quod impositum fuerit sibi persolvere tenetur
communi antedicto. (B. N. [illegible], ms. [illegible] ~~VII~~ VII, 111

Segue

1342. 5 Settembre Udine – Statuto contro quelli che insultano i magistrati della terra. 3

De dicentibus injurias officialibus

Item quod nullus audeat, aut presumat injurias, nec contumelias facere, aut dicere officialibus Communis, aut contrafacientes cadat in penam XL denariorum et qui Camerario Communis injurias, et contumelias dixerit, aut fecerit, cadat in pena unius marche. Cujus pene tertia pars cadat D. Capitaneo, tertia Communi, et reliqua tertia pars illi, cui injuria dicta, aut facta fuerit.

Super maledicentibus, aut blasphemantibus Deum, S. Mariam et alios Sanctos.

Die lune, nono Septembris. firmatum et ordinatum fuit per supradictos, quod nullus audeat, nec presumat blasphemare Deum, Virginem Mariam, nec Sanctos, aut Sanctas ejus, et qui blasphemaverit Deum, aut Virginem Mariam, seu ipsos ambos, cadat in penam unius marche denariorum; et qui Sanctum aut Sanctam, Sanctos aut Sanctas, cadat in penam XL. denariorum pro qualibet vice; cujus pene tertia pars cadat Communi, tertia Capitaneo, et reliqua tertia accusatori, et tenebitur in secreto accusans blasphemantem, et quod stari debeat dicto accusatoris, si fuerit bone fame. Et predicta quoque intelligantur de

dicendo

de blasphemaite qua fuerit solvendo penam predictam, quod si non fuerit solvendo, stare debeat duobus diebus ad Berlinam, et elapsis illis duobus diebus, debeat rebatizari in gurgite Utini.

Bibl. di S. Daniele MS. Fontanini.

Vol. VIII. fol. 111

[illegible] Martino.

[illegible]

[illegible] 10, die [illegible] novembris, in [illegible] claustri [illegible] Ghiberto Abbate [illegible], [illegible] Donato [illegible], Hermano de [illegible] et Conrado de [illegible], [illegible] de Castello, [illegible] de [illegible] Mº [illegible] medico de Aquilegia, [illegible] de [illegible] et aliis.

[illegible] de Manzano, [illegible] de [illegible] et Detma[illegible] fratres de Manzano et Asquinus frater dicti [illegible] de [illegible] mercatum Sancti Martini [illegible] de Villanova [illegible] in manus [illegible] D. Bertrandi S. Sedis Apostolicae Legati Patriarchae [illegible] misericordiam et mercedem

[illegible]

1342 - 18 Novembre: Castello vecchio di Villalta. Detalmo e Galasso di Caporiacco vendono al n.b. Giovanni di V. (?) la loro parte del castello di Wrusspergo.

A. D. MCCCXLII. ind. X. die XVIII Novembris. In castro vetero Vilalte, in [illegible] d. Johannis emptoris, presentibus dominis Hendrico q. d. Adalpreti de Cucanea, Nicolussio q. d. Odorlici de Vilalta, Rizardo filio d. Fanfini de Pranpergo, Nicolao q. d. Rodolfucii de Strracio, Asquino q. Brogne de Faganea, Zanino q. Federici de Frata de Vilalta testibus et aliis pluribus.

Domini Dietalmus et Galacius fratres filii q. d. Mantulfini de Cavoryaco pro se ipsis et fratribus [illegible] dominis Hendrico et Nicolao, precio et foro [illegible] marcharum denariorum aquilegensis monete, quod totum fuerunt contenti et confessi se habuisse [illegible] integre [illegible] a nobile viro d. Johanne, d. Hendrici senioris de Vilalta, renunciantes exceptioni non habite, non numerate et non recepte ac eis non dati dicti precii tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio etc., per se, suos eorumque heredes vendiderunt, dederunt et tradiderunt prefato d. Johanni ementi et recipienti pro se suisque heredibus vel cui dederint iure proprii [illegible] et integram eorum partem quod et quam habebant et habere poterant in castro et loco de Wruspergo et de tribus partis [illegible] comunis si aliquid habebant extra murum castri et loci de Wruspergo, cum [illegible], muris atque cum omnibus et singulis que dicta bona habent supra se, intra vel infra se in integrum, accessibus et egressibus eorum usque in vias publicas et si dicta bona plus valerent precio supradicto illud plus dederunt et tradiderunt nomine pure et irrevocabilis donationis que dicitur inter vivos, que amplius revocari non possit, omneque iure, actione, usu, requisitione, servitute dominii et onore quam [illegible] [illegible] dictis bonis vel pro dictis [illegible] ad ipsa bona modo quocumque spectantibus [illegible] pertinentibus de iure vel de facto, ad habendum, tenendum etc. cum obligacione omnium suorum

bonorum nobilium etc. sub pena dupli valoris etc. minus v solidis veronensium parva=

onum etc. et presens
tamen nichilominus instrumentum in omnibus et per omnia stabilem semper obtineat

firmitatem, promittentes etc.

.. f Pantaleone di Moruzzo Arch. not. Udine.

1312, 25 novembre. - Faedis. La Signora Bertolota q. D. Vocmaro di Trieste fa procura per vendere beni in Trieste e suo distretto. -

[illegible] notajo di Faedis Arch. not. Udine.

[illegible] 1312, ind. X, die sexto exeunte novembri, in Fagedis, in Ecclesia [illegible] Petri, presentibus dominis presbiteris Petro de Perosa, Antonio de Florencia nunc capellanis in Ecclesia S. Marie de Fagedis, nobilibus viris D. Simone de Cucanea q. D. Odorlici Militis, Adalpreto filio nobilis viri D. Guarnerii de Cucanea, D. Nicolao q. D. Pertoldi, [illegible] Meuscardi de Cucanea testibus et aliis.

Domina Bertholota de Tergesto filia olim D. Vochmari q. Bonifacii de Tergesto [illegible] constituit et ordinavit Andriotam de Cucanea filium olim Jacobi Domini Henrighi de Cucanea suum certum nuncium et procuratorem legittimum ad vendendum unam suam domum sitam in Tergesto in contrata que dicitur carcer Regis Caroli, cuius hii sunt confines ab una parte possidet Paschul, ab alia possidet Just, a tercia possidet Zergna de Vyzogna, a quarta est via publica [illegible] puteus et unum ortum situm in Tergesto a parte exteriori iuxta muros Civitatis, prope campum Custodie, prope Ecclesiam S. Michaelis, prope viam publicam. Item duas vineas

[illegible] districtu civitatis Tergesti in contrata que dicitur Lygusyelli,

una quarum coheret vinee Wolzyne de Bryzigna et vinee filiorum Zorche de Silvola, item coheret vinee Jacomine de Lavasio et vinee [illegible] Zuyo becharas: item duas vineas sitas in contrata

Zaprani, una quarum coheret vinee Michaelis de [illegible] et vinee Michaelis filii Ruperti de Ryzmagna, alia coheret vinee Sergii de Bestiis et vinee heredum quondam Jure de Xygart. item unam [illegible] sitam in contrata S. Petri que coheret vinee ser Domin[illegible] de Sabadino, quod proprium iure proprii et quod feudum iure feudi,

[illegible] dicta D. Bartholota et iurans corporaliter ad sancta Dei

evangelia nomine sacramenti per se suosque heredes, perpetuo ratum, gratum [illegible] habere et tenere quicquid per dictum procuratorem [illegible], factum fuerit seu procuratum in predictis et circha predicta,

[illegible] per me notarium renunciavit omni iuri ypothecarum [illegible] habet in suprascriptis possessionibus et omni alio suo iuri et actioni

carta cum omni [illegible] ix. -

Coll. [illegible]

1342. 29 Novembre Faedis.

Bartolomeo da Spilimbergo e Girardo di Cucagna affittano per 4 anni la Gastaldia di S. Paolo del Patriarca ad Enrico di Conegliano.

Lupo Not.

In Fagis in domo D. Girardi, in lozetta ante caminum. Brevi quarto die exeunte Novembri. Presentibus D. [illegible] [illegible] Antonio de Florentia, nunc Capellano de ecclesia S. Marie de Fagedis, Nicolao qm Everardi de Cucanea, Leonardo de Bonino de Spegnimberch, Stephano de Zala, qui nunc moratur Spegnimberch, filio qm Corradi, Angelo de Ragonea qm Viteri, Jacobino qm D. Johannis de Ragonea, Matteo filio Zanoni de Serravalle et aliis pluribus testibus vocatis et rogatis.

Nobiles viri D. Bartholomeus miles et Dominus Spegnimbergi, et Dominus Gerardus de Cucanea miles una simul de eorum tenuta et possessione ad fictum secundum consuetudinem Cenetensem locaverunt et dederunt Henrico notario de Conegliano qm Ser Terrioli de Govena, Gastaldiam, ius, rationem, dominium et possessionem Gastaldie ville et loci S. Pauli de Patriarcha et districtus et omnium villarum ipsi Gastaldie spectantium et pertinentium et obedientium cum omnibus Daciis, Mudis, incitus condempnationibus, feudis rationibus et jurisdictionibus dicti spectantibus et pertinentibus et omnes mansos, terras, decima, petenda et iura qualibet dominium iurisdictionem et baylumi cis et loco ac gastaldie pertinentes in dictis villis omnibus spectantibus et pertinentibus ipsi Gastaldie et jurisdictioni S. Pauli predicti cum pactis et conditionibus in prescriptis, a Kalendis januarii proxime venturi

usque ad quattuor annos proximos venturos; ita et taliter quod ipse Henricus amodo ...
tamquam eorum Castaldio in dicta villa S. Pauli
et aliis sibi spectantibus obedientibus et pertinentibus
possit et valeat et in civilibus et in criminalibus
ius et rationem facere et reddere unicuique personae
ad quemlibet hominem et personam de delictis et (?)
commissis de inobedientiis et aliis causis quibuscumque
punire ... et absolvere
... pro sibi de iure videbitur, faciendum, condemnationes executioni mandare, ipsas exigere et in se
habere et recipere ac in suam utilitatem convertere
et omnes fictus et redditus mansorum, terrarum et
decimarum ac mendas, datia, iura, iurisdictiones, honorantias et pensiones qualibet ipsi castaldie et dominio pertinentes exigere et habere et in suam utilitatem convertere, usque ad finem termini supra,
et usque quo fictum solverit infrascriptum. Et
etiam possit mansos, terras et decimas non affictatas
et non bene affictatas, affictare per dictum suum
terminum, suo arbitrio dando, solvendo et respondendo
dictum Henricum eisdem d. Bartolomeo et q. Gyrardo
annuatim nomine fictus dicte Castaldie mansorum
terrarum decimarum, ~~rationum~~ rationum, mendarum condemnationum, pensionum, rationum,
honorantiarum iurisdictionum dicte castaldie
pertinentium a festo Paschatis proxime tunc venturo et conportando in Spegnimbergo ad domum
ipsius Bartolomei omnibus suis periculis et expensis
quingentas libras venetorum parvorum in bona
moneta auri aut argenti quolibet festo s. Petri

ex primo [illegible] posse .. subsequente usque ad finem
finem termini dicte affictationis. Ita tamen quod
unus ipsorum solvendo ab alio liberetur. Quam Gastal-
diam, iura, rationes et iurisditiones et que omnia
suprascripta et singula, ipsi D Bartolomeus et D Gysar-
dus una simul ita quod eorum [illegible] teneatur
in solidum, steterunt et promiserunt sibi manu tenere
guarentare et defendere contra omnem hominem
et personam, commune, Dominium, collegium et u-
niversitatem cum ratione. Et ipse Henricus promisit
sibi legaliter facere et uti castaldia et dominicorum
iura omnibus suo posse conservare et manutenere.
Et hec sub pena et in pena ducentarum librarum
denariorum parvorum ab una parte alteri in sin-
gulis capitulis et penis etc. [illegible] solemni stipula-
tione promissa. Que pena totiens exigatur [illegible]
a de promissa observantem a parte non observante
promissa, quotiens contrafactum fuerit contra ali-
quod predictorum. Qua pena soluta aut non
nihilominus partes a de promissa attendere teneantur
eaque plenam obtineant firmitatem. Renuntians
dictus Henricus exceptioni etc. et ipsi D.D. Bartolo-
meus et Gerardus beneficio novarum et veterum
constitutionum etc. Pro quibus omnibus observan-
dis obligaverunt dicte partes sibi vicissim una
alteri parti omnia sua bona praesentia et futura.
Pacta autem habita, et solemni stipulatione in-
ter [illegible] et a partibus affirmata sunt hec videlicet:
quod idem Henricus bona fide et omni suo posse tene-
atur et debeat mansos non habitatos, pertinentes
ipsi castaldie, quo velocius poterit per tempus suae.

castaldie facere habitari et laborari; et quod si habitantes invenire non possit, super eis, aut aliquibus eorum et idem D. Bartholomeus aut Gysardus mitterent aliquos habitatori illuc, quod ipse Henricus teneatur et debeat habitatoribus eius, libet ... unius subvenire et eis auxiliari de decem soldis denariorum venetorum grossorum, aut 20 libris parvorum pro bestiis et li... neccessariis emendis.

Item quod dictus Henricus non possit nec debeat incidere aliqua lignamina super mansis castaldie, nec de nemoribus castaldie pertinentibus, nisi forte pro dando auxilio habitatoribus qui super mansis predictis domos edificarent et que in domibus ponerentur.

Item quod dictus Henricus non debeat nec possit tortum aut forciam facere alicui persone, et si quid faceret, ipsi DD. Bartholomeus et Girardus possint et debeant ipsum videre et cognoscere, et emendari facere cuicumque aliquid factum esset contra rationem per ipsum Henricum.

Item quod omni die et hora qua ipsi D. Bartholomeus et Girardus aut aliquis de eorum familiis irent ad villam S. Pauli, quod idem Henricus teneatur et debeat eos in domum recipere, et aperire sibi locum et sibi comodum facere de lectis et omnibus suis necessariis, iusta suum posse, salvo tamen quod si guerra esset inter D. Patriarcham et comune Venetiarum sive ... quod ... ipse Henricus non teneatur eos in loco recipere si esset sibi in damnum

aut [illegible]

Item quod si causa appi guerre acciderit et taliter guerra esset quod massarii et habitatores dicte castaldie ibi stare, habitare et laborare non possent et propter hoc fictum non solverent, quod dictus Henricus ad solutionem dicti ficti per illud tempus non teneatur ipsis D. Bart. et Ger. Si vero dicti habitatores etiam guerra existente ibi starent et laborarent per aliquod tempus, et de ficto et redditibus [illegible] in parte, licet non totum, quod tunc dictus Henricus teneatur fictum solum solvere pro parte et rata justa et legittima pro qua dictus [illegible] partem fictorum reciperet, et quod si dictus Henricus non daret auxilium dictis habitatoribus quod ipsi D. D. Bart. et Ger. ad eum mitterent quod teneatur eis ad penam quinquaginta librarum parvorum pro quolibet contrafaceret et pro hoc sint sibi obligati omnia bona dicta et redditus castaldie. Et de his voluerunt partes duo eiusdem tenoris debere confici instrumenta, videlicet unum pro parte in Cucanea Forijulii [illegible]

(Pubblicato per esteso da F. C. Carreri nella sua Dissertazione, Atti 1900 della R.a Accademia Virgiliana di Mantova – Mantova tipogr. Mondovi 1900. La dissertazione ha il titolo: Dei Gastaldi, Decani, Massari e di alcune collettività amministrative e politiche nella vita feudale)

1342. 25 Dicembre (Millesimo) – Condizioni poste a due Ebrei prigionieri del Patriarca, per essere rilasciati pagando una multa.

66

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. In die Nativitatis domini nostri Jesu Christi, septimo exeunte Decembri, in Civitate Austria, in viridario domorum de Portis, presentibus d. Philippo q. d. Odorlici Longhi, Rodulpho q. d. Federici de Portis, Federico q. Salefoni de Civitate, Corrado scriba de Ratispona Civitatis commorante, ~~de Civitate~~ Dullo Judeo q. Mayses de Civitate, Bonaventura Judeo q. Fante de Civitate testibus et aliis.

Durmannus Judeus filius Juda de Wilacho et Rachel filia Cierle de Goricia uxor dicti Durmanni ambo insimul jugales contenti et confessi fuerunt, quod cum Reverendus d. Patriarcha Bertrandus captivasset ipsum Durmannum et dedisset ipsum in manibus d. Johannis Pitiani Castaldionis Civitatensis, quod nobilis miles d. Philippus de Portis Civitatensis ipsum exemit et liberavit et expignoravit pro marchis viginti duabus denariorum aquilegensis monete. Qui quidem jugales Judei promiserunt et steterunt manuali fide nomine sacramenti et sub fide qua Dominus dedit Moysi in summitate montis Synai, dare et solvere dicto d. Philippo militi in Civitate marchas XXII denar. aquil. monete usque ad festum sancti Georgii nunc proxime venturum de mense Aprili, aut unus ipsorum venire personaliter in carcere et dominio ipsius d. Philippi; ita quod si non solverint dictam pecuniam in dicto termino et non venerint in dominio dicti d. Philippi; obligaverunt omnia eorum bona mobilia et immobilia etc. et quod accipere possit ubique locorum etc. in Forojulio et alibi et quod possit ipsos captivari de persona ubique locorum prout contenti fuerunt usque ad festum predictum sancti Georii et abinde in antea esse suos captivos et carceratos etc. Et renunciaverunt se convictos etc. Cum omni melioramento etc.

Not. Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine.

1342, (manca il giorno) Gemona. Affittanza di un molino con due asini in Gemona.

67

Giovanni di Biagio notajo di Gemona. Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCXLII, ind. X, presentibus Francischo olim Antonii Confari, Dominico olim Nicoli Buffi, Girardo olim Egidii, Johanne dicto Coffitino, Candido dicto Petanello caligario testibus de Glemona et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Jachucius filius Vegnuti filii Egidii de Surnicho per se etc. dedit et locavit nomine et iure simplicis census hinc ad unum annum proximum futurum Niculao filio Vitiani molinarii de Artenea et Margiruse iugalibus pro se etc. unum Molendinum cum uno prato sito in Glemona in palude, quod fuit olim Bernardi Capiste etc. et cum duobus asinis etc. cum accessibus etc. ad habendum etc. salvo tamen omni iure simplicis census, solvendo hinc ad unum annum XXV starios boni frumenti et sex starios milleri, videlicet omni capite XV dierum usque ad dictum terminum. Pro quibus omnibus attendendis etc. precibus dictorum Jugalium fideiussores extiterunt Blasius olim Galiani Thoderi et Daniel olim Pencheri de Glemona, cum hoc tamen pacto quod si dicti Jugales in dicto termino non solverint, quod pro qualibet querela solvere teneantur Dominio VIII denarios etc. cum hoc etiam pacto addito et solempniter affirmato, quod si propter werram molenare non possent quod in aliquo solvere non teneantur et si propter aquam vel diluvium Cilis quod ultra X denarios ipse Jachucius aptare debeat et solvere et si propter malam custodiam asini perirent, quod solvere teneantur asinos videlicet unam marcham denariorum et si divino iudicio

quod solvere tenentur medietatem etc et in capite termini terram

tam reddere etc promittentes pro se etc et cum obligatione etc omnia

et singula firma habere etc. insuper iuravit dicta Magdalena etc

renuncians etc, et nihilominus promisit dictus Jacheus pro se ad

manutenere usque ad dictum terminum etc sub pena dupli etc qua

pena etc.

Actum Glemone ante domum Philippi Aycani.

1342 (stile odierno), 25 decembre. Aquileja. Promessa di un carcerato per riabilitazione di furti.—

Gabriele de Novate Cancell. Patr. Bibl. Arciv. di Udine. Orig.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCXLIII, ind. XI, die XXV mensis decembris, presentibus Guillelmo Arnaldi, Iohanne Carbonelli, Petro de Fuxo, Bonensio Cornet familiaribus Reverendi Patris D. Bertrandi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche testibus et aliis.

Leonardus q. M.i Dominici cardonis de burgo Grazani de Utino iuravit ad sancta Dei evangelia quod propter eius detentionem et carcerationem factam his diebus per Potestatem Marani et Marescallum dicti D. Patriarche, pro eo quod delatus erat de receptatione quorundam furtorum factorum ipsi Domino Patriarche, nullum umquam offendet nec offendi faciet seu odio habebit et si contrafaciet, ex nunc se vocavit convictum de dictis furtis.

Datum Aquilegie in curia patriarchali.

1343. 8 Gennajo. Cividale. Domina Nida di Rivarotta rinunzia a certi masi ed il patriarca ne investe Asquino di Rivarotta verso il livello di un cappone per maso.

Anno Domini MCCCXLIII. die viij Januarij Indic XI. Presentibus Domino Iohanne de Cucanea, Gerardo, Guarnerio de Cucanea, Articono de Porcillis testibus et aliis. Domina Nida relicta quondam Domini Friderici de Rivarota renunciavit in manibus Domini Patriarche mansis retinens se ad vitam suam fructibus eorum, et Dominus Patriarcha investivit Asquinum filium quondam Iohannis de Rivarota ad livellum solvendo pro quolibet manso unum caponem Domino Patriarche die anniversarii patris sui, videlicet viiij Ianuarii.

Actum Civitate in Ecclesia majori.

Orig. in fascicolo, Fragmenta Guberbini de Novate not. patriarchalis – collezione Joppi. Udine.

1343. 9 Gennajo – Il patr. Bertrando concede in custodia al nob. Articone di Porcia il cast. di Grisignana a nome del di lui nipote Nicolò figlio del q.m D. Pietro di Pietrapelosa.
Detta data e luogo – Altro atto sullo stesso argomento.

Anno Domini MCCCXLIII, Indictione XI, die viiij mensis Januarii, presentibus Venerabili viro Domino Morando de Porcilleis preposito ecclesie sancti Stephani Aquilegie, nobili milite domino Johanne de Cucanea, Simone de Castiberio, Conradono de Maniaco et Stephano notario de Civitate testibus et aliis.

Reverendus in Christo Pater et Dominus Dominus Bertrandus Dei gratia sancte sedis aquilegensis Patriarcha mandavit nobili viro Domino Ossalco de Strasoldo ibidem presenti ut castrum de Grisignana quod in ejus custodia tenebat, tradere deberet nobili viro Domino Articono de Porcilliis similiter ibidem presenti custodiendum et gubernandum nomine Nicolai nepotis sui filii quondam Petri de Petrapillosa. Qui Dominus Articonus statim juravit in manibus dicti Domini Patriarche castrum ipsum custodire et gubernare nomine dicti nepotis sui ipsumque numquam alicui tradere nisi dicto nepoti suo cum fuerit adultus taliter

quod castrum ipsum sciat et possit gubernare. Et si puer ipse interim moreretur non tradet castrum ipsum nisi per curiam dicti Domini Patriarche fuerit per laudum et sententiam judicatum. Quibus peractis nobilis Domina Domina Speronella mater predicti Nicolai juravit ad sancta Dei Evangelia quod dictum Articonum non impediet de premissis nec faciet impediri nec etiam aliquod incontrarium pertractabit.

Actum in Ecclesia Majori Civitatis Austrie in capella sancti Donati.

Eodem die, presentibus testibus predictis, Reverendus in Christo Pater et Dominus Dominus Bertrandus etc. etc., precepit nobili viro Domino Ossalco de Strasoldo ibidem presenti quod castrum de Grisignana quod in sua habebat custodia tradere debeat et assignare nobili viro Domino Articono de Porcillis custodiendum et gubernandum nomine Nicolai nepotis sui filii q.m Petri de Petrapillosa satisfacto ei prius de

expensis per ipsum factis in custodia dicti castri.

Actum ut supra.

Orig. in fascicolo, Fragmenta Guberdini de Novate not. patriarchalis — collezione Joppi. Udine.

Antonio di Flamontes di Medusa ist.-Arch. not. Udine.

A. D. MCCCXLIII, ind. XI die XII m. ianuarii in ecclesia S. Michaelis de S. Daniele presentibus venerabilibus viris D. Gilberto abbate Mosacensi, Morando de Porciliis canonico Agutilegensi ac nobilibus viris D. Hectore de Savorgnano, Bartholomeo de Spilimbergo, Gerardo de Cuchanea ac Philippo de Portis, Hermano de Carnea militibus, Lugardo de Tricano, Asquino de Colloreto ac D. Brizalia de Porciliis, Arthicono de dicto loco, Gabriele de Prata, Hermano de Glemona, Nicolussio Vuarbito, Friderico olim D. Galvani, Nicolussio notario de Utino testibus et aliis ac Viridone de Aquilegia, Otulino de Avenzone et aliis.

In consilio nobilium coram D. Patriarcha, D. Gilbertus abbas Mosacensis et D. Henricus de Bransperg, Odoricus nepos et Nicolaus filius D. Fanfini fecerunt sibi pacem perpetuam et remiserunt omnes iniurias sibi hinc inde latas et protestavit D. Patriarcha de iure suo. Item per dictum D. Patriarcham et eius consilium ordinatum extitit quod Hermanus Zambonini de Glemona et Fridericus q. D. Galvani debeant ire iuxta Sclusam et ibidem inquirere de iuribus dictarum parcium super quibus est questio inter eos et de inquisitis facere relationem D. Patriarche et eius consilio. —

—

A. D. 1343. ind. 11 die 22 januarij. Utini sub domo nova Canonicis presentibus ven. viris
D. Fr. Giberto Abbate Mosmensi, Fr. Andrea de Murano monacho eiusdem monasterii, Ge
rardo de Fistulis, Germano de Buia familiaribus ipsius D. Abbatis et alijs. Domini
Henricus de Strassoldo et Odolricus de Oderiago et Rigardus filius dicti D. Henrici
et Bernardus de Gramogliano quilibet eorum separatim et divisim non deducti
in metu, circumventione aliqua vel errore, sponte et proprio arbitrio promiserunt
et iuraverunt ad sancta dei evangelia in manibus Guarandi de Lidono recipientis
vice D. Patriarche quod non retinebunt de cetero Michaelem dictum Vuerciuum
nec recipient eum in Strassoldo vel Gramogliano et districtibus eorum, neque
consentient aliquo tempore, immo expresse inhibebunt pro eorum posse ipsum
stare in aliqua parte seu loco aliquo Forijulii neque in Goricia neque in
Duyno vel in Carsibus et si ipse Michael tempore aliquo veniret in partibus
nominatis promiserunt et iuraverunt ad sancta dei evangelia quod bona fide dabunt
operam cum effectu eundem Vuerciuum personaliter habendi et detinendi et
quod dabunt ipsum vivum vel mortuum in manibus marescalci curie patriar
chalis iuxta per eum comissa puniendum, cum omnibus meliorementis etc.
Dictis die in castro Strasoldi presentibus Andrea filio D. Fantucii de Polcinico,
Candido q. Ser Nicolai de Bragaro, Iacobo filio Ser Michaelis, Urgdio et Cero
de Strassoldo, Martino notario de Portogruario testibus et alijs. D. Franciscus
et Cains fratres, Petrus et Ioannes filii dicti D. Henrici de Strassoldo et Thomas de
Gramogliano quilibet eorum separatim et divisim non deducti etc. promiserunt et
iuraverunt ad sancta dei evangelia in manibus mei Antonii recipientis pro D. Patriarcha

quod non retinebunt neque recipient et de cetero dictum Vuercium ut supra usque ad finem. —

a. D. 1345 die 26 octobris Utini sub domo nova Comunis presentibus nob. viris D. Bello de Arcognano, Nicolusio Suarbit. q. Manfredo Sol(damiero) [illegible] collatum fuit presens instrumentum (Da nota in margine dello stesso notajo). —

1343, 9 febbrajo Faedis. Ordinamenti di Signori di Cucagna sul prezzo e vendita delle Carni in Faedis e di [illegible]. 13

5

Pre Lupo notajo di Faedis. Arch. not. Udine. Stamp. V. Statuto di Faedis

A. D. 1343, ind. XI, in Fagedis in Ecclesia S. Petri, nono die intrante februario, presentibus Dominis Manfredino q. D. Rodolfi della Turre de Mediolano, Philippo q. D. Fedrici de Atems, Leonardo q. Tomasii de Cucanea nunc omnibus commorantibus in Fagedis testibus et aliis.

Conveni entibus in unum nobilibus dominis Johanne, Guarnerio et Henricho fratribus filiis dicti D. Adalpreti pro se suisque heredes et vice et nomine nobilium virorum Dominorum Thomasii et Nicoli fratrum q. D. Thome et Jacobizan et fratrum suorum heredum q. D. Thomasutti qui omnes erant absentes quos promiserunt bona fide facere et operari quod ipsi absentes una cum eis omnia in hoc instrumento contenta ratificabunt et approbabunt et Domini Gerardus et Simon fratres de Cucanea q. D. Odolrici et Uthalinus q. Martinucii una cum predictis Dominis Girardo et Simone, qui Uthalinus est curator et factor Dominorum Simonutti, Henrici, Ulvini et Johannis fratrum q. D. Rigardi de Cucanea qui absentes erant, quos predicti DD. Gerardus et Simon fratres et Uthalinus curator eorum predictus et factor, qui ipsi heredes q. D. Rigardi una cum ipsis omnia in hoc instrumento contenta perpetuo rata et firma habebunt atque tenebunt, pro bono statu ville eorum de Fagedis et utilitate totius vicinitatis et etiam pro offensionibus illatis per Leonardum q. Ivanis Deredat et Gerardum q. Hernisti becharios de Fagedis et Dominis de Cucanea

14

et eorum vicinitati de Cucanea et de Fagedis prout ibidem per supra=
dictos Dominos presentes et Athalinum publice dicebatur, statuerunt
promiserunt et affirmaverunt hinc inde inter se alter alteri per
se suosque heredes et vice et nomine quo supra quod predicti Leonardus et
Girardus becharii vel alii becharii qui ad faciendum carnes venales supervenirent
faciant carnes ad becchariam venales secundum impositionem Juratorum de
Fagedis usque ad diem carnisprivii proximum futurum abundanter taliter
quod Domini mediocres et laboratores pro eorum pecunia habere possint non
obstante antiqua consuetudine in qua continebatur quod becharii de Fage=
dis quindecim diebus ante diem carnisprivii carnes consueverant vendere
ad eorum libitum voluntatis absque ulla impositione Juratorum et
exinde in antea carnes venales ad becchariam dicti becharii vel super=
venientes facere teneantur grossas et minutas abundanter taliter qui
voluerint emere habere possint ad sufficienciam et quod supradicti be=
charii teneantur et debeant vendere carnes predictas usque ad terminum
predictum secundum impositionem Juratorum de Fagedis et non aliter
et quod Jurati de Fagedis teneantur et debeant predictis becharis de
Fagedis imponere carnes grossas et minutas secundum ritum et consuetu=
dinem Terre de Civitate et ~~si~~ Jurati contrafecerint, quod ille becharius
cui contrafactum fuerit, possit et debeat se reducere ad Dominos
de Cucanea omnes vel ad illum qui presens fuerit et si nullus presens
~~esset~~ fuerit ad Potestatem se reducere debeat et tunc si male impositum
reperiretur per Juratos, Potestas cum consilio bonorum hominum qui
presentes fuerint predictas carnes imponere possit secundum ritum et

consuetudinem Terre de Civitate. Siquis vero Becharéorum predicto=
rum de Fagedis quicquid fuerit contrafecerit, sit ex nunc privatus ab
officio becharie usque ad annum et diem nec aliquam merchacionem
carnium facere possit ad vendendum in villa de Fagedis nec ad grossum
nec ad minutum usque ad terminum supradictum et si emerint carnes
grossas vel minutas extra villam de Fagedis occasione vendendi grosso
vel minuto modo, non possint nec debeant eas vendere in villa de Fagedis
nec eas ad vendendum ducere extra villam de Fagedis per totum districtum
Dominorum de Cucanea aliunde et extra villam de Fagedis supra eorum
districta nec cum dicta merchacione carnium transire valeant nec audeant
per villam de Fagedis nec extra villam de Fagedis per eorum districtum.
Si quis vero dictorum becariorum contrafecerit, omnes bestie cuiuscumque
condicionis existant sint eis recepte per Dominos de Cucanea quicumque
venerit contra predicta Statuta predictos becharios vel eorum alterum
percussisse et quicquid Dominorum voluerit predictas bestias que
ducerentur contra Statutum predictum accipere possit si placuerit et
si non placuerit sibi accipere bestias predictas non teneatur predictus
Dominus nec tamen ille Dominus de Cucanea quicquid sit ille teneatur
et debeat revellare Potestati de Fagedis quam sibi fuerit notum quod

1 ir

aliquis becariorum preditorum contrafaceret vel contravenerit quoquo modo Statuto et ordinacioni predicte et ipsum Potestatem adiuvare ... dicto bechario auferre possit bestias quas ducet ad vendendum cuius cumque condicionis existant et ... (us) Dominorum predictorum de Cucinea interesset eo pacto, quod dicti becharii vel eorum aliquis contrafaceret predictis Statuto et Ordinacioni, quod Potestas de Fagedis ... tas bestias vel carnes ... possit et debeat ... quod quandocumque de ... ... omnium ... vacaverit ad dictas carnes seu bestias recipiendas, ipsum Potestatem adiuvare teneatur et hec omnia predicti Domini omnes de Cucinea per se ... heredes et ... attendere et observare cum obligacione nomine que supra promiserunt ... bonorum suorum omnium presentium et futurorum bona fide.

Carta cum omni meliorament0 etc.

1343. 25 Marzo. Cividale. Il Patriarca affitta per un anno il diritto di Terratico in alcune ville presso Cividale.

6

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. die VII exeunte Martio, in Civitate Austrie sub domo Comunis, presentibus Puntissiog Tonii de Gallano, Johanne q. Jacobi Molnay, Genamo q. d. Candidi, Silvestro q. Laurencii Noda omnibus de Gallano testibus et aliis.

D. Bernardus camparius et officialis in Civitate pro reverendo d. Patriarcha Bertrando, precio et foro sex marcharum denariorum aquilegensium monete minus viginti denariis, quod totum contentus et confessus fuit se habuisse ac integre recepisse a Jacobo Subtili q. Laurencii Noda de Gallano vice et nomine supradicti d. Patriarche Bertrandi vendidit, locavit et affictavit usque ad unum annum proximum venturum dicto Jacobo Subtili fructus et reditus bladi teratici et iuris teratici quod idem d. Patriarcha habet in Villa Gallani, Purgessimi, Firmani, Ipplis, Azani et Nevuachi Rosacensis, ita quod possit colligere et percipere dictos fructus dicti teratici usque ad dictum unum annum sine impedimento alicuius persone, promittens manutenere dictum teraticum et ius teratici dicto Jacobo ab omni homine et persona etc., promittens dictus d. Bernardus dictam venditionem et locationem habere ratam et firmam etc.

Notajo Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine.

Antichi Statuti di S. Daniele. 1 3

1343. – 14 Aprile – S. Daniele. Propr.

~~Pene decretate dal Consiglio di S. Daniele ai Ladri.~~
Proposta al Consiglio di S. Daniele di pene per i ladri. Doc. I. 7
Stamp. 1879 ~~Alcuto Umino Hol.~~

In nomine Domini amen. Anno Nativitatis ejusdem M.CCCXLIII. Indictione XI. Die quartodecimo Aprilis, in Sancto Daniele, in Caniipa Dominici jurati dicti loci. Providi viri D.D. Symon et Tolinus, Zanutus q.m D. Bartholomei, Dominicus juratus, et Zanetus de sub ripa, et Odorlicus Margarii, hii omnes electi a Consilio, et universitate S. Danielis ad infrascripta ut asserebant ibidem unanimes et concorditer providerunt et deliberaverunt, videlicet quod si quis furetur in S. Daniele, ejusdem districtu, seu pertinentiis, vel depredetur super strata publica per pravam predatoris maneriam, sive modum ad decem denarios Aquilegenses usque ad summam viginti denariorum; quos solvere debeat et teneatur dominio quadraginta denarios, et restituere alteresum, sive duplum ejus quod furaretur, aut depredaretur, et quod nihilominus esse debeat in banno per annum et diem, extra districtum S. Danielis.

Item provisum et deliberatum est, quod si quis furaretur aut depredaretur ut supra, a viginti denariis, usque ad summam quadraginta denariorum, solvere teneatur dominio quadraginta denarios, et satisfacere alteresum sive duplum ejus quod furaretur, aut depredaretur, et insuper debeat verberari, sive scoriari publice, ac etiam forbanniri perpetualiter sub pena suspendii.

Item provisum et deliberatum est, quod si quis furetur aut depredetur a quadraginta denariis, usque ad summam medie marche, quod solvere debeat dominio quadraginta denarios, et satisfacere altrettum, sive duplum ejus quod furaretur, aut depredaretur, et insuper debeat bollari et scoriari, sive verberari publice, et de suspendio perpetualiter forbanniri.

Item provisum et deliberatum est, quod si quis furetur aut depredetur ut supra a media marcha, usque ad summam unius marche, aut ulterius quod suspendi debeat, et satisfacere ut supra ~~[illegible]~~

II

1343. 15 Aprile. S. Daniele.

Il Consiglio di S. Daniele approva lo statuto proposto ~~stabilito~~ contro ai ladri.

~~Nicolò Cuccina Not.~~

Anno Domini M.CCCXLIII. Indictione undecima die XV Aprilis. In platea arborum Communis S. Danielis. Presentibus D. Weiglo de Vulcinico, Santo de Spegnimbergo, Corega de S. Tome, Symonutto et Bepillo de S. Daniele et aliis. Congregato Consilio, et universitate S. Danielis ad sonum campane more solito ubi fuerunt due partes dicti Consilii, et ultra, et etiam major pars habitatorum bonorum

hominum dicti loci S. Danielis, et expositis litteris et vulgarizatis ibidem deliberationibus, et provisionibus supradictis seriatim a me Notario infrascripto; considerato, atque proviso per dictum Consilium quod ipse deliberationes et provisiones, que loco S. Danielis, et bonis hominibus sine dubio esse poterunt proficue utiles, atque bone, ideo omnes, et singuli, nemine discrepante in dicto Consilio existentes, unanimes et concorditer predicta deliberationes, et provisiones approbaverunt, ratificaverunt, et confirmaverunt expresse in omnibus, et per omnia, secundum quod seriatim superius continetur. B. R. D. C.

III ~~[illegible]~~ –

1343 – 1 Maggio S. Daniele.

Il Patriarca Bertrando approva ~~le leggi stabilite del Consiglio di S. Daniele contro ai ladri~~ tale Statuto.

Anno Domini M.CCCXLIII. Indictione undecima, die primo Madii in platea Communi arborum S. Danielis. Presentibus D. Winciglo de Cividinico, Odorlico de Strata de Carpacho, Rodulfo Rut de Dignano, Zutto de S. Thoma, et aliis.

Congregato Consilio, et universitate S. Danielis ad sonum campane more solito, et presentibus litteris Reverendi in Christo Patris et D. D. Bertrandi, Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarche in eodem Consilio ejus sigillo sigillatis integro et illeso, lectisque expositis, et vulgarizatis ibidem seriatim a me Notario infrascripto, ipsas litteras, et omnia et singula in eisdem contenta, secundum quod in eis apparebat, et prout earum tenor inferius denotatur, omnes et singuli in dicto Consilio unanimes, nemine discrepante confirmaverunt, et approbaverunt expresse ubi per Rossum preconem S. Danielis, alta voce de mandato dicti

Consil

Consilii fuerunt ipsae litterae seriatim publice proclamatae. Quarum quidem litterarum tenor talis erat. - Sanctae Sedis Aquil. Dei gratia nos Patriarcha Bertrandus notum fore volumus universis, quod cum dilecti nobis Consilium, et homines loci nostri de S. Daniele, ad obviandum pravis conatibus furium et predatorum qui saepe dampna plurima inferunt in partibus illis nonnullas provisiones et ordinationes duxerunt noviter faciendas, nobisque fecerunt humiliter supplicari, ut eas confirmare benignius dignaremur, quarum tenor talis est: Provisio et deliberatio facta per Consilium, et homines de S. Daniele super furtis et depredationibus, et primo quidem provisum, et deliberatum est quod si quis furatur in S. Daniele, ejusque districtu, seu pertinentiis aut depredatur super itinere publico per pravam predationis maneriam sive modum etc. . Nos vero diligentius attendentes quod provisiones, et ordinationes hujusmodi esse poterunt utiles et proficue loco nostro predicti S. Danielis, et quod per eas furandi et depredandi via malefacientibus forsitan precludetur, dictorum Consilii et hominum supplicationibus inclinati, provisiones easdem ratas et gratas habentes ipsas tenore presentium approbamus, et etiam confirmamus, mandantes illas de cetero inviolabiliter observari. In cujus rei testimonium presentes fieri jussimus nostri sigilli impressione munitas.

Datum in Castro nostro Glemone, die penultimo mensis Aprilis, anno Dominice Nat. M.CCC.XLIII. Inditione undecima.

Dagli atti dell'archivio Notarile Pacino della Bibl. di S. D. . . . dei MSS Fontanini, orig.

[illegible]

1343 mense aprilis.

Exemplum responsionis facte et in scriptis exhibite per D. Patr. Aquil. ambaxiate eidem exposite per nob. et sapientem virum D. Bertucium de Canali civem Venet. et ambaxiatorem D. Ducis et Com. Venet.

Ad ambaxiatam pro parte Ill. D. Ducis Venet. per nob. virum D. Bertucium de Canali facunde et sapienter nobis expositam, responsa debita et cum gratiarum actione salute, nos Patriarcha sic ducimus respondendum, quod intentionis et voluntatis nostre semper fuit et est et erit manere et esse cum D. Duce et Dominio Venetorum in sincera dilectione et pace et amore inter ipsos et nos imperpetuum et inviolabiliter observata, amicos eorum amicos nostros et inimicos eorum inimicos nostros reputantes. Sed novit Deus qui scrutator est cordium quantam displicentiam et turbationem animi habuimus et habemus de hiis que Johannes de Strambergo contra illud dominium [illegible] perpetravit [illegible] nob. viro D. Nicolao Mauroceno qui huiusmodi de causa ad nos fuit et D. Duci per militem nostrum Fridericum de Savorgnano significavimus [illegible] dicto Johanni [illegible] quod [illegible] non tamen est in aliquo nobis obediens et Deum testem inducimus quod cum nostra cordis amaritudine et contra voluntatem nostram illud detinet quod frater suus furtive nostro [illegible] abstulit nec ipse Johannes postquam dictus D. Nicolaus in istis partibus fuit, venire ad nos noluit sine litteris nostris affidantie et ultra hoc cum promissionibus et obligationibus [illegible] tum nostrorum de persona sua dubitans atque timens quod quivis [illegible] fideles

tractatum quem ordinaveramus propalavit et quomodum nec precibus nec litteris aliquibus ipsum inducere potuimus quod ad nos vellet venire aliqua ratione, ymo tunc ligam et unionem fecit cum emulis nostris. Novissime autem tempore nostris armata manu accessit ad Castrum nostrum de Los comburendo et robando quidquid potuit invenire, ipsumque Castrum tenuit obsessum per XV dies, propterquod Capitaneus noster qui ad nos venit conquerendo adhuc est in nostra Curia et redire non audet timore dicti Johannis et in veritate loquendo nihil tam libentius faceremus nec carius nobis esset quam Castrum illud quod potius Comitatum censeri potest de manibus eius eripere si possemus sed novit Deus quod possibilitas deficit non voluntas quia locus est inexpugnabilis et non possemus habere transitum nisi per Turcos et districtum Comitum Goritie cum quibus etiam ligam fecit contra nos absque manifesto periculo persone nostre et etiam per Castrum Vipage quod certi vassalli Ecclesie in dampnum ipsius Ecclesie Duci Austrie vendiderunt in quo Castro est unus potens Ducatus Austrie Capitaneus et cum magna gente cum quo ipse Johannes et cum pluribus aliis potentibus illarum partium videlicet de Petovia qui est Capitanei Carniolie et Carinthie, Comite de Ortenburg et Comite de Cilia et aliis castellanis vicinis qui sibi assistunt ad male faciendum est etiam collegatus et ideo videat et discernat Ducalis Magnificentia eiusque Consilii circumspecta prudentia; quod in hoc periculis fieri potest quia eorum sano consilio stare intendimus nec credimus quod nos ad impossibile vellet compellere sed si eorum Magnitudini placet sicut alias tractatum fuerat vel ipsi hoc negotium sibi assumant

et nos eis assistebimus toto posse vel nos assumemus et ipsi nobis dent auxilium ~~et~~ favorem nam pro conservatione dilectionis et amoris sinceri inter ipsos et nos bona exponere intendimus et personam.

Ceterum intelleximus quod nob. vir D. Petrus Gyro quem dileximus et diligimus videremus perpetuam imperatam eius famam laudabilem et prudentiam quam semper habuit; regiminibus suis debet esse Capitaneus Pasanatici cum consilio Dominium nostrum Istrie rege intendimus et sibi tanquam nobis per nostros in subditis obediri et quia sagax ~~est~~ et circumspectus secrete sibi et illi quem deputaverimus sive D. Duci et eius consilio videretur factum dicti Iohannis criminalitatem qua talis res in momento secrete et caute fieri poterit quod forte ~~non~~ posset in anno compleri: sed non dubitet excellentia ducalis quin quod differtur non aufertur nam procedente tempore talis vindicta fiet de qua ipsorum animi debebunt merito contentari.

Super dampnisque illatis dicuntur certis hominibus de Venetiis per nostros subditos et primo de facto Iacobeli Mozo de Iudecha super damno sibi dato in Carisago nostri districtus per Iohannem Franciscum de Castello ~~set~~ per Clapicem servitorem vel gentilescivos, que damna taxata sunt per Dominos Extraordinarios Domini et Com. Venet. in libras decem grossorum sic dicimus; respondendum quod cum huiusmodi damna per tres et tantos viros discussa sint diligenter et taxata in libras x gross. ut est dictum, contentamur et volumus quod de pecunia nobis debita usque ad dictam summam integre satisfiat.

Super facto Angeli Gabo habitatoris Gradi, dicimus et respondemus quod in hoc facto sumus circumventi quia semper credidimus quod bladum huiusmodi derobatum fuerit tempore guerre sed ex quo clare nobis constitit sicut patet in

processu et confessione dicti Angeli quod dictum bladum non fuit acceptum per modum derobationis sed venditum fuit certo pretio persolvendo dicto Angelo in certo termino et quod de hoc factum fuit vel fieri debuit, ne notarium publ. instrumentum ut ipse Angelus ius suum ostendere possit contra nostros subditos de Albona ad satisfaciendum dicto Angelo de lb cccc parvorum sicut taxatum extitit per extraordinarios antedictos.

Super facto subditorum nostrorum de Bullis intelleximus quod inter ipsos et homines viae S. Petri est questio supra certis pascuis que illi de Bullis ad se dicunt spectare supra quibus Potestas Iustinopolis diligenter inquirat et si nostri indebite excesserint cum satisfactione integra puniantur; si vero iustitiam fovent in eorum iure et iustitia permittantur.

Super bladis demum datis per nostros subditos de Castellono et Grisignana, dicimus quod cum nondum taxata sint, sed per modum guerre solum exposita per nostros subditos ad satisfactionem integram dictorum omnium compellemus et faciemus de predictis integre satisfieri; volentes non tamen nos ad hec vigore pactorum astringentes quod si de premissis non foret usque ad festum S. Jo. Baptiste per nostros subditos satisfactum de pecunia nobis debita hiis qui debent habere integre satisfiat.

Ultimo supra facto lignaminis Nicolet. Pexe etc. dicimus et respondemus quod hoc solvere aut satisfacere non intendimus nec tenemur cum quia probabiliter ostenditur et est ita quod lignamen huiusmodi erat Militis nostri Hectoris de Savorgnano et de hoc est publ. instrumentum in Venetiis, tum quia acceptum fuit tempore guerre sicut etiam de hoc patet publ. instrumento edito quod hec vera non essent que erant non est per Dom. Venetiarum qui tanta sapientia regitur et gubernatur nec per aliquem alium presumendum quod nos qui illis paucis evolutis diebus pacem veram et bonam quam semper conservare intendimus cum ipsis fueramus et qui nobis tantam dilectionem et amorem [illegible] [illegible], qui eorum ambaxatores [illegible] miserunt ad tractandam concordiam inter nos et Ricardum de Camino cum quo tunc guerram habebamus vellemus pro re aliqua nedum pro tam vili re lignamine que nullius utilitatis nobis esse poterat pacem predictam infringere vel modo aliquo violare. Verum tamen parati sumus et contentamur quod per sapientes videatur de iure et si adiudicatum [illegible] nos debere solvere lignamen huiusmodi de iure parati erimus satisfacere integre de eisdem

1343, 28 maggio. Spilimbergo. Nicolò detto Balitterat di Spilimbergo investe Ruffino e Nicolò di Aviano di beni feudali in Aviano, rinunziando all'omaggio. –

9

Supertinensis q. ser Thomasii de Spegnimbergo not. Arch. Spilimbergo in Domanins. Orig.

A. D. MCCCXLIII, indictione XI, die XXVIII madii, presentibus D. Presb. Francischino de Aviano, M.° Pirridrio Cirologo, Grabre de Domine Midrut et Nicolao Sopus omnibus habitantibus in Spegnimbergo et alliis.

Ruffinus q. D. ~~[illegible]~~ Fedrici de Aviano pro se et Nicolao fratre suo tamquam maior domus flexis genibus coram Nicolao qui dicitur Balitterat q. D. Odorici de Spegnimbergo tum suplicans ipsum Balitteruthum ut eum investire deberet de certis bonis feudalibus sitis in Aviano et eius confinibus ubi apparerat habere jura paratus obedire erat omagium fidelitatis, quod omagium dictus Balitteruthus ei remisit et illico cum fimbria tunice sue eum investivit.

Actum Spegnimbergi sub domo Comunis

1343, 12 luglio. Aquileja. Il Patr. d'Aquil. Bertrando dona alcuni
beni siti in Udine al Capitolo di quel luogo, ove destina d'esser sepolto,
e i cui redditi vadano a quotidiane distribuzioni al Decano e Canonici.

Colleg. Fontanini Vol. 648, 259. R. Arch. di ~~Stato~~ Venezia.

Sancte Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus
dilectis nobis in Christo, Decano et Capitulo Ecclesie nostre S. Ma=
rie de Utino nostre Aquilegensis Diocesis salutem in Domino.
Nihil ecclesiarum commodis credimus deperire, cum ditiores Eccle=
sie sine suo grandi gravamine pauperioribus aliqua tempora=
lia in casibus a iure concessis liberaliter largiuntur. Cum igitur
Ecclesie vestre, in qua, vero ex Dei dispositione casus acciderit, dispo=
suimus nostram eligere sepulturam, pro suorum ministrorum,
quorum numerum augmentavimus, substentatione decenti
proprie non suppetant facultates, premissorum consideratione
intuitu nec non pro anime nostre nostrorumque successorum
remedio mansum unum situm in Villa inferiori de Utino ad no=
stram mensam spectantem, qui olim per Caurinum et Mianum
dicte Ville incolas regebatur, cum omnibus et singulis tenutis,
possessionibus et iuribus ad ipsum spectantibus, vobis et Ecclesie
vestre perpetuo tenendum et possidendum, de consilio et consensu nostri
Capituli, concedimus et donamus, eo tenore videlicet, ut ipsius mansi fructus
et redditus et proventus in cotidianas distributiones cedant, que inter
Decanum et Canonicos divinis interessentes officiis distribuantur cotidie, secundum

formam per nos in posterum ordinandam. Prohibemus autem ne aliquis de manso predicto, alienari, livellari vel permutari quoquomodo valeat sine nostra licentia speciali. In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas. Datum Utini in nostro patriarchali palatio, die XXIII mensis Octobris, anno dominice nativitatis MCCCXXXIX.

Et nos Capitulum et Canonici Aquilegenses cogitantes bonum propositum dicti D. Patriarche, omnia supradicta confirmamus et approbamus et nostrum damus assensum pariter et consensum. In cuius rei testimonium his presentibus litteris sigillum nostrum duximus apponendum. Datum et actum Aquilegie in nostro Capitulo die XII mensis iulii A. D. MCCCXLIII.

Dall'orig. nell'Arch. Capit. d'Udine.

1343, 12 luglio. Attems. Contratto con condizioni fatto ad un uomo di servizio.

Pre Benvenuto di Attems notajo. Arch. Not. Udine.

A.D. MCCCXLIII, ind. XI, die XII intrante julio, presentibus d. Vrismanno q. d. Desiderii, Jacobo Decano, Dominico nepote, Borzano q. Marsilii omnibus de Attems, Mathia q. Domenici de Canalutis testibus et aliis

Domeni filius supradicti Mathie coram me Notario et testibus supradictis se affirmavit cum Nicolao Blondo de Attems, cum ipso stare ad laborandum in suis serviciis iuxta et hoc a die hodierno s. Hermachore ad unum annum et hoc precio duarum marcharum, quod precium totum illud coram me Notario et testibus supradictis confessus fuit et contentus habuisse et recepisse et si contrafaceret nunc pro ex tunc iure depositi contentus fuit ab ipso Nicolao habuisse et recepisse duas marchas denariorum aquilegensium, quod depositum promisit et stetit dare et reddere infra octo dies omni tempore quod per dictum Nicolaum vel eius nuncium ab ipso requireret et si contrafaceret, dedit ei libertatem et potestatem accipere de bonis suis ubicumque inveniret et si de bonis suis non inveniret, quod supra sua persona libertatem habere possit sicut Massarius positus in dominio Domini sui etc. et iuravit etc. cum omni meliorramento.

Actum in Attems in via publica iuxta Baiarzium Cravi.

1343, 15 luglio. Attems. Rifiuto dell'officio di beccajo in Attems.

Pre Benvenuto di Atems not. Arch. Not. Udine.

A. D. 1343, ind. XI, die XV intrante iulio, presentibus D. Alexandrea q. D. Wargendi, Benedicto eius filio, Stefano filio Suvridi omnibus de Atems testibus et aliis.

D. Hermannus de Atems officialis D. Patriarche coram se comparere fecit Petrum q. Biline etiam officialis D. Patriarche tamquam macellatoris post decessum dicti Biline, dictum Petrum petens si officium dicti patris sui facere vellet. Qui Petrus dixit quod dictum officium penitus renunciaret, nec ipso officio uti volebat, que D. Hermannus scribere iussit.

1343. 11 Agosto Cividale: Prolungamento del compromesso delle questioni per il Castello raimondo tra i Signori di Pinzano, Fagagna e Bragaccio.

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. die lune XI Augusti. actum in Civitate Austrie apud domum Comunis, presentibus dominis Ulvino de Campo, Johanne Pibij Castaldione Civitatis, Johanne de Portis et Petro q. Lipoldi de Civitate testibus et alijs.
Nobilis miles d. Philippus de Portis arbiter questionis vertentis inter illos de Pinzano Odorlicum et Fratres et illos de Fagannea et illos de Bragacho occasione bonorum Castri Raymundi et hereditatis q. Federici de Castro Raymundo [illegible] compromissum pluries prorogatum prorogavit hinc ad nativitatem Domini proximam sub eisdem penis et obligationibus, reservans in se auctoritatem longandi et breviandi semel et pluries prout sibi videbitur etc.

Vedi Stefano Candelario di Cividale. Arch. Not. Udine

Rossi

1343. 13 Settembre: Cividale. Ser Feo tessano è chiamato ai giudizi al foro secolare per ferimento, non essendo sacerdote ma conjugato.

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. die XIII Septembris. Actum in Civitate Austria in domo d. Johannis Rubei castaldionis civitatensis presentibus d. Philippo milite de Portis, Osbomo q. Nicolai de Civitate et Paulo notario de Civitate testibus et aliis.

Venerabilis vir d. Guido decanus Civitatensis ex mandato domini nostri Patriarche Aquilegensis requisivit d. Johannem Rubei castaldionem civitatensem quatenus daret sibi ser Feum tessarum de Civitate tamquam presbiterum captum per vulnerationem Jacobi de Civitate. Unde d. Philippus provisor comunis Civitatis dixit eidem d. Castaldioni ex officio suo, quod nemini daret ipsum ser Feum quia reperitur ipsum esse sacerdotem, immo habet uxorem et tenebat tabulam ad mutuandum et tamquam laycus habebatur et pro retinentur pro iustitia fienda.

dal notajo Stefano Candelaro di Cividale. Arch. Not. Udine

Rossi

1343. 29 Settembre - Udine -

Il feudo del Maresciallato di cui era stato spogliato Rodolfo di Tricano, vien dal Patriarca conferito a Federico di Moruzzo.

MCCCXLIII. Indictione XI. Die penultimo mensis septembris. Presentibus discretis viris D. presbitero Guidulino Plebano de Ribis, Azolino Viviani de societate Bardorum de Florentia, Pino de Bononia Domicello, Arnaldono de Trevasio cubiculario D. Patriarche testibus ad hec vocatis et rogatis.

Cum Rodulfus olim Gebardi de Tricano, nunc commorans in Cormono, propter ejus demerita et offensas, ac excessus per eum commissos infideliter contra ipsum D. Patriarcham Aquilegensis ecclesie, cujus vassallus existebat per laudum et sententiam in generali colloquio per ipsum D. Patriarcham noviter celebrato, privatus extiterit feudo Mareschalchie, quod tenebat ab ecclesia supradicta, nec non omni jure, quod sibi competeret in eodem, Reverendus in Christo pater et D. D. Bertrandus Dei gratia Sancte sedis Aquilegensis Patriarcha, volens nobiles viros .... vassallos et ministeriales suos de Tricano et Morutio intuitu fidelitatis, et devotionis eorum, favore prosequi gratioso per se, suosque heredes et successores, et nomine

Aquilegensis ecclesie, dictum feudum Marascalcie, quod predictus Rodulfus habebat et tenebat ab ecclesia memorata, cum omnibus juribus jurisdictionibus et pertinentiis suis nobili viro D. Friderico de Murutio pro se, ac omnibus ejus consortibus de Tercano et Murutio, et ipsorum heredibus recipienti, contulit et concessit ipsumque suo et nomine quo supra recipientem, de feudo, ac juribus, jurisdictionibus et pertinentiis antedictis, eo jure quo D. Rodulfus ea tenebat ab ecclesia supradicta, per fimbriam sue guarnacie presentialiter investivit, salvo jure Aquilegensis ecclesie, et omnium personarum. Quibus peractis, idem D. Fridericus suo et predicto nomine, statim prestitit ipsi D. Patriarche et Aquilegensi ecclesie fidelitatis debite juramentum, quod vassallus, seu ministerialis et Marescalis Domino suo prestare in talibus consuevit.

Actum Utini in Patriarchali palatio.

Gubertino da Novate Can. Patr. Collez. Pirona copia Bibl. civ. Udine.

1343, 9 ottobre, Castello [Porpeto] ^ Gio-Francesco e Federico di Castello fanno patto scambievole di non vendere i loro Castelli ad alcuno senza darsi la preferenza.

V. atto 1343, 14 nov. sullo stesso oggetto, con allegato 1341, 23 luglio. —

(Da perg.a orig.e nell'Archivio Frangipane in Castelporpeto).

In Christi nomine amen. Anno eiusdem Domini MCCCXLIII, ind. XI, die IX intrante mense octubri, presentibus religiosis viris dominis fratribus Johanne de Mantochi, Bernardo dicto Ros de Plebe Sacili ordinis minorum S. Antonii, Nicolusio de Mels filioq. D. Fulcherii de Prodolono, Jacobo q. Francisci Nasuti de Utino, Cresimbeno q. D. Mengosii de Castello, M.o Ugizone zirogico de Novaria commorante in Castello, Johanne q. D. Francisci de Castro Utini et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

Nobilis vir D. Johannes Franciscus de Castello et de Tercento ex parte una et Nobilis vir D. Federicus de eodem loco ex altera, volentes inter se providere ne aliquis ipsorum contra statum et honorem Domus eorum vendere vel obligare possit alicui forensi seu extranee persone aliquam partem suorum castrorum de Castello et de Tercento, unanimiter et concorditer ad tale pactum et concordium pervenerunt inter se vicissim: videlicet quod si contingeret quod absit, quod aliquis ipsorum vendere vel obligare vellet aut deliberaret partem suam de Castello vel de Tercento seu alicuius dictorum castrorum, illam inter se alter alteri vendere vel obligare teneatur et eam alteri dare pro duentis libris parvorum minus quam alteri persone, ita quod aliquis ipsorum aliquid de predictis vendere non possit alicui nisi inter se ipsos et si venditio aliqua fieret per aliquem ipsorum cadat alteri parti et suis heredibus de iure suo quod habet vel habere posset in bonis sic venditis et de tota eius masnata et de universis habitantiis, domicalibus et territoriis ad dictam partem pertinentibus

cuiuscumque conditionis existant in dictis locis. Et quod liceat parti observanti pactum predictum predicta bona sic vendita cum omnibus servitoribus, habitantibus, domicalibus et territoriis cuius=cumque conditionis existant se intromittere et ipsa bona, servitores, habitantias et territoria habere, tenere, gaudere et possidere tamquam rem suam propriam omni exceptione et defensione penitus remota: renuntiantes predicti contrahentes omnibus legibus, iuribus, statutis, consuetudinibus factis et faciendis cum quibus vel aliquo ipsorum possent se aliqualiter defendere vel tueri; promittentes corpo=raliter ac iurantes predicti Domini Iohannes Franciscus et Federicus per se et eorum heredes cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum et damnorum omnium et expensarum alter alteri predicta pacta, conventiones et promissiones sibi vicissim attendere, complere, observare et numquam contrafacere, dicere vel venire ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa vel oponere per se vel per alium, de iure vel de facto sub pena mille marcharum frixensium aquilegensis monete pro quolibet ipsorum contrafaciente stipulata et promissa, que pena tocies peti possit et exigi cum effectu quociens committetur in eam et ipsa soluta vel non, presens tamen instrumentum et omnia que continentur in eo nil minus obtineat plenum robur. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter obser=vandis, obligaverunt sibi invicem omnia eorum bona presentia et futura, que bona unus pro altero constituit se precario no=mine possidere.

Actum in Castello sub frascata domus Comunis condam......

Et ego Teildus de Pergamo imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui et rogatus scripsi.

17

1343. die 15 octobris presentibus D. D. Nicolao q. D. Mainardi, Nicolusio q. filio D. Iohannis ~~Iste~~ testibus et aliis

Chuchulinus preco Comunis Utini datus nuncius per Rev.mum in Christo patrem D. et D. Bertrando Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha ad proclamandum ex parte sua et ex parte Birnini Gotaldionis Fagance et dicebat, quod si quis luderet cum Blasiusso q.m D. Nicolussii de Fagance et ab ipso aliquid emeret vel acciperet, in pignore vel cum securitate acciperet, quia ille esset dictus ~~[illegible]~~ datus de ducentum libras veron. parv. tunc coram testes predictos et me notario subscripto dictus Preco proclamavit et repraedictum est sine verbo dicti D. Blasii ex parte D. Patriarche et Birnini

Actum in Contrata S. Iacobi de Fagance apud caniparam heredum q. D. Iohannis. —

1343 die 14 intr. novembris, presentibus viginaminoris

Blasiussius q. D. Nicolussii q. D. Pauli de Fagancia de certa scientia et non per circumventionem, metum vel errorem corporaliter ad S. Dei evangelia iurando promisit in manibus D. Iohannis de Vendoyo, Iohannis q. D. Pauli de Fagancia et Federici q. D. Henrici de Fagance recipientium et stipulantium nomine et vice Rev. in Christo patris et D. D. Bertrandi Dei gratia S. Sedis Aquil. Patr. non vendere, obligare vel quoque modo alienare de bonis mobilibus vel immobilibus suis vel fratrum suorum sine ad prox. dictam carnis privium sine expresso consensu, verbo et voluntate predictorum Dominorum sub pena partis sibi contingentis hereditatis, quod si contrafecerit ex nunc prout ex tunc voluit ipsam suam partem ea parte expresso pervenire in

supradictum D. Patriarcham cum omni integritate; constituens se ex nunc si contrafecerit ipsam suam partem hereditatis possidere precario nomine ipsius D. Patriarche usque ad ipsius D. Patriarche beneplacitum voluntatis.

Actum Utini in domo Consilii.

1343, 8 Novembre. Fatto in prato presso lo Stavolo di Maura
Divisione de' certi monti tra gli abitanti di Asio
e di Tramonti.

In nomine Domini Amen.

Anno nativitatis eiusdem Domini Millesimo trecentesimo quadragesimo tertio Ind: XIIII die 8ª 9mbris mensis. Praesentibus Rombaldo dicto Raputio de Tramontio Superiori, Nicolussius qm Nicolai de ipsa Villa, Nicolao dicto Sina qm Odorici de Tramontio de Midio morante in Meduno, Jacomono qm Micaelis de Manazon, Jacobo d° Mutio filio Stefani de Lestano Testibus, et aliis.

Dominicus dictus Toniat, Jacobus Muzoni, Conlardus Sartor Potestas in Clauzetto, Stefanus Rubeus de Dumenisa, Pasculus dictus Camprius, Sabbadinus qm Joannis Azatti, Ernicus Gener Joannis Zaccaiini omnes de Villa Adasii Nuntii, Actores, et Procuratores Missi a Vicinis suis super litem, et questionem vertentem inter ipsos Asinos ex una parte, et inter Tramontinos ex altera parte de Confinibus suorum Montium.

Et Bertulissius qm Joannis de Plazza de Tramontio Potestas, Jacobus dictus Pulpsita, Dominicus qm Jacobi Petri et..? alteus Prepiccolo omnes de Villis Tramontii inferiori et dimidio Nuntii actores, et Procuratores Missi a Vicinis suis super dictam questionem videntes et examinantes duos Testes in quibus compromiserunt, quorum unus erat Tramontinus alter Asinus, quod dicta eorum non poterant convenire, modo pacifico, et pace speciali convenerunt, et diviserunt dictos Montes ponentes confines et terminos ne amplius lis et questio posset accedere in utramque partem.

Incipiendo a Collo de supra tradolum, eundo per Torrum, usque ai fornos debet pascere et pascolare utraque pars communiter, et Tamarus sive locus ubi permanent animalia sua (?) comunia Tramontinorum, et eundo de fornos per vialum, sive per semitam versus summitatem Montis, usque ad

Miriam, sive ~~ut~~ Milliam de summo Jovet, debent pascere et p
pasculare Tramontini venientes versus occasum Solis, et versus
ortum Solis debent pascere et pasculare Asinii et utraque pars potest
ire in mirua et in planea (margin note; above "pars" is written "utra-a") pars potest ~~alone~~, et eundo ꝯ sommitatem Iovi, et per costam
infra Comunia, sive Communeam, et incipiendo a Djuli (Givoli?)
usque Mažocum a parte ortu Solis debent pascere et pascula=
re, et uti Asinini — Et a parte occasus Solis debent pascere et
pasculare, et pasci Tramontini veniendo utranque partem in Mi=
nis et que pars prius venit, prius potest stare, et manere et dor=
mire. Et pro pignoratione fienda utraque pars contentavit, et
concors fuit quod Potestas Tramontinorum possit facere in
omni tempore anni sex Saltarios, et illos notificare Asiniis,
ac̆pto eo tempore quo duijarius cum sociis suis pascit, et pascu=
lat montes, et quod ipsi Saltarii, sive duijarius cum sociis suis
cum ascenderint supra montes possit impignorare Asinios, qua=
tenus in die si invenient eos pascentes, et pasculantes super
duos Montes de quadraginta solidis, et si non abberent, vel si
non valent dare dicti Saltarii possint accipere tres pecu=
des, et illas conservare per quindecim dies bona fide, et si Asin=
ni non scoderent eas pro quadraginta solidis predicti Salta=
rii possint facere de eis totam suam utilitatem et volun=
tatem: Et si Asinni non vellent eis dare pignus, vel quadra=
ginta solidos predict. Asinni teneantur dare Tramontinis
duas marcas denariorum Venetorum, et illas duas marcas
Tramontini possint dare ad exigendum cuicumque voluerunt.
Et similiter Asinni debent facere, et possint impignorare
Tramontinos sicut superius scriptum est. —

Et omnia et singula supradicta promisit u=
traque pars per se suosque Vicinos perpetuo habere rata,
et firma sub obbligatione omnium suorum bonorum, et refe=
tione damnorum omnium, et expensarum, et nunquam con=

trafacere, vel venire aliqua iniuria, ingratitudine, nec causa sub pœna decem solidorum grossorum, quæ pœna toties peti, et exigi possit quoties una pars ipsorum contrafeci alteri, qua vero pœna soluta, vel non, predicta tamen confines, et omnia in hoc contractu contenta firma, et ratta perdurent, et obtineant plenum robur.

Actum in Prato forte Stauli Mauri.

Ego Nicolussius filius Dni Tommasi de Meduno Imperiali auctoritate Notarius his omnibus interfui, et rog.s scripsi.

L.S. Sig. Notj

Da altra consimile, esistente in Processo N.o 32 contro Tramonthini estratto dalla Cassa ossia Archivio di Comune di Clauzetto ho fedelmente copiato.

Gio: Antonio Baschiera Nod.o di Pub.a Aut.à di Clauzetto in fede &.

Data Clauzetti die XX Mensis Junii 1803

1343, 14 Novembre. Tarcento. Patti reciproci tra li sig.ri Francesco e Federico di Castello di non vendere i loro Castelli a persone estranee senza darsele preferenza, e pena ai contravventori. Con Manfredi 1341 23 luglio V. 1343, 7 ottobre –

Da pergamena originale nell'Archivio Frangipane in Castelporpeto.

In christi nomine amen. Anno Domini MCCCXLIII, indicione XI, die XIV mensis novembris, presentibus nobilibus viris D. Artico de Prampergo, Folcherio de Savorgnano et Jacobo eius filio, Leonardo condam Ser..... de eodem loco, Joanne et Dethemario de Vendoys, Constantino condam D. Vitalini de Savorgnano, Portapressa condam Amadei de Civ. Austrie, providis viris presbiteris Federico et Mar....... qui commorantur in Tarcento, Nicolao condam D. Barnabe de Braya, Filipussio de Braya commorante in Colloreto, Niclusio de ..... dicto Vaani de Tarcento, Magistro Aulino carnifice, Sicurusso pastore hiis de Utino testibus et aliis quamplaribus ad hoc specialiter convocatis et rogatis.

Cum nobilis et potens vir D. Johannes Franciscus de Castello condam nobilis viri D. Odorici, ex parte una, et nobilis et potens vir D. Fridericus condam nobilis et potentis viri D. Johannis de Castello et dicti D. Johannis Francisci nepos ex altera inter se sapienter et prudenter voluissent, ne ipsorum aliquis contra honorem Aquilegensis Ecclesie et statum et honorem domus eorum, vendere, alienare seu obligare alicui forensi seu extranee persone suorum aliquam partem Castrorum de Castro et de Tarcento valeret, et unanimiter et concorditer ad certum pactum et concordium pervenissent: et inter cetera que in dictis eiusdem

pactis unus alteri promisisset, seu unus nomine alterius
omnia bona que habebat precario nomine se possidere con-
stituisset prout in quodam instrumento dictorum pac-
torum plenius continetur facto manu mei notarii infra-
scripti sub anno domini millesimo trecentesimo quadra-
gesimo primo indictione nona die vigesimo tercio men-
sis julii que quidem pacta ratificaverunt et specialiter
approbaverunt producens prefatus D. Johannes Franciscus
ibidem Nicolaum Trocillum suum capitaneum sue partis
de Tarcento qui dictam suam partem Castri Tarcenti in
custodiam habebat ad presenciam memorati D. Fedrici
qui ipsius D. Fedrici nomine vigore dictorum pactorum
suam de Tarcento partem custodire debebat et ipsi
D. Johanni Francisco, absente D. Fedrico et sine ejus con-
sensu veniendo cum extranea comitiva minime dare ac
consignare debeat. Et super hoc capitulum dictus Nico-
laus, sibi prestito sacramento per dictum D. Fedricum,
et de mandato ipsius D. Johannis Francisci, iuravit corpo-
raliter ad sancta Dei evangelia, ut dictum est, predicta
complere suo posse et inviolabiliter observare. Et ante-
dictus D. Fedricus ibidem ad presenciam dicti D. Johannis
Francisci, coram testibus suprascriptis produxit Dnum
cui quidem Castrum novum Sancti Laurencii superioris
commiserat in custodia quod dictum Castrum, dicti

D. Johannis Francisci precario nomine custodire debebat
et dictum Castrum dicto D. Johanne Francisco absente ve-
niendo cum extraneis personis sibi dare non debeat, et
. . . . consignare minime teneatur. Qui
quidem Bius de mandato ipsius D. Fedrici in manibus
dicti D. Johannis Francisci per eum sibi prestito sacramen-
to corporaliter ad Sancta Dei Evangelia, juravit dictum
Castrum fideliter custodire nomine ipsius D. Johannis
Francisci, et vigore dictorum pactorum. Quorum tenor
talis est := In Christi nomine amen. Anno domini
millesimo trecentesimo quadragesimo primo, indicione nona, 1341. 23 luglio.
die vigesimo tertio mensis julii presentibus nobili viro
D. Bertoldo filio nobilis viri D. Fedrici de Murusso, Artico
dicto Bagatto condam D. Franchi de [illegible], Barnaba dicto
baba, condam D. Janchi, magistro Bartolomeo, Johanne
filio Orlucii de Brocolosa, Stephano filio Henrici de Bro-
colosa, Guariendo dicto Zuaz filio Johannis de Faganea, Fe-
drico condam D. Petri, Curbello condam Crepad, Bertoldo
condam Clerici de Buya, Cranisso condam Crepade
hiis omnibus, qui morabantur in Tercento testibus et
aliis quampluribus ad hoc specialiter convocatis et rogatis.
Nobilis vir D. Johannes Franciscus condam D. Odorici de
Castello ex parte una, et nobilis vir D. Fedricus condam D. Jo-
hannis de eodem loco ex altera, inter se sponte providere

volentes ne ipsorum aliquis contra honorem Ecclesie Aquilegensis et statum et honorem domus eorum vendere alienare nec obligare posset alicui forensi seu extranee persone, suorum aliquam partem Castrorum de Castello et de Tarcento unanimiter et concorditer ad preces et voluntate servitorum eorum ad tale pactum et concordium pervenerunt, inierunt et fecerunt inter se vicissim, videlicet quod si contingeret quod absit, quod ipsorum aliquis vendere seu alienare vel obligare vellet partem suam de Castello vel de Tarcento, seu dictorum aliquod Castrum inter se illam alter alteri vendere, alienare teneatur et eam dare alteri pro quingentis libris veronensium parvorum minus quod alteri persone. Ita quod ipsorum aliquis de predictis aliquid vendere seu alienare non possit, nisi inter ipsos. Et si unus ipsorum ab altero dictam partem emere seu alienante ipsius recipere non vellet, quod tamen minime teneatur alicui forensi vel extranee persone dictam partem vendere seu alienare absque consilio illius volentis et parentum et amicorum omnium et servitorum omnium suorum. Quod si venditio, alienatio, vel obligatio aliqua fieret per ipsorum aliquem, contra inita, cadat alteri parti et suis heredibus de jure suo, quod habet seu habere possit in bonis sic venditis, alienatis vel obligatis et in omnibus

aliis, et a tota eius masnata et cuiuscumque habitancius, domealibus et territoriis, ad dictam partem pertinentibus de iure, consuetudine, vel de facto cuiuscumque condicionis in dictis locis existant. Et quod parti liceat observanti pactorum predictorum, predicta bona sic vendita, alienata et obligata, et omnia alia cum omnibus servitoribus, habitanciis, domealibus et territoriis, condicionis cuiuscumque existant propria se intromittere autoritate. Et ipsa bona, servitores, habitancias et territoria habere, tenere, capitulari et possidere debeat, tamquam rem suam propriam excepcioni omni et defensioni penitus remota. Renunciantes predicti contrahentes omnibus legibus juribus statutis consuetudinibus factis et faciendis cum quibus vel ipsorum aliquo possent se aliquatenus defendere vel tueri. Promittentes dicti contrahentes ~~omnibus legibus~~ ac jurantes corporaliter ad Sancta Dei Evangelia super altare Sancti Laurentii Ecclesie infrascripte, et tactis sacris scripturis primi Evangelii Sancti Johannis Evangeliste solempni stipulacione inter eos interveniente per se suosque heredes cum obligacione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presencium et futurorum et omnium dampnorum et expensarum litis et extra refecione alter alteri predicta pacta, promissiones et conveniones sibi vicissim attendere,

complere, observare, et nunquam contra dicere facere, vel venire aliqua racione, dolo, ingenio sive causa que dici vel excogitari possit, vel oponere per se vel alium de jure vel de facto sub pena duarum mille marcharum denariorum monete Aquilegensis pro ipsorum quolibet contrafaciente stipulata et promissa. Que tociens peti possit et exigi cum effectu quociens contrafactum fuerit, et ipsa soluta vel non presens instrumentum et omnia que continentur in eo nihilominus obtineant plenum robur. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis obligaverunt sibi invicem omnia eorum bona presencia et futura, que bona unus pro altero constituit se precario nomine possidere. Item mandaverunt predicti contrahentes et depreciati fuerunt Articum dictum Bagattum testem predictum Capetaneum Castri superioris de Carcento et Niclaum Trocillam condam ser Odorlici de eodem loco: pariter mandaverunt omnibus servitoribus suis de masnata et habitatoribus et chectanicis existentibus et commorantibus in Carcento, maxime Nicolao Capitaneo loci Castri inferioris de Carcento pro parte ipsius D. Johannis Francisci supradicti, et predicto Articho Bagatto, quod deberent fideliter et legaliter loca eorum sive partes locorum de Carcento in honorem ipsorum domini et utilitate, et non consendere consilio nec volumptati frangenti pacta habita

et inita per ipsos contrahentes, sed omnia inita et pacta habita inter eos observare et non contrafacere vel venire sed defendere et manutenere bona fide loca predicta sive partes locorum, prout fideles et legales servitores et habitatores et et chostanii facere ex debito tenentur. Et si aliquis ipsorum sciret vel ad audienciam eorum perveniret quod aliquis predictorum contrahencium vellet frangere pacta quod statim nescienti ipsorum intimare procuraret et defendere loca et partes locorum predictorum suo posse et bona fide donec auxilium aut favorem receperint a nesciente ipsorum. Et si aliquis ipsorum contrahencium personaliter interesset contra predicta pacta facere vel ad accipiendum aliquod castrum de predictis sive partem quod ipsi tenentur percutere gladio volentem totaliter frangere pacta et nichilominus obedire servi pro servis et habitatores pro habitatoribus et chostaniis pro chostaniis parti observanti et minime obedire ipsorum frangenti pacta predicta et omnia que habent, promittant habere cum ipso observante ipsorum. Qui Articus dictus Bugatus Canetarius antedicti D. Federici et omnes homines de masnata eiusdem D. Fedrici, videlicet filii Ser Marci et filii Peruttii de Tarcento et ceteri alii ibidem existentes et omnes habitantes et chostanii habitantes et commorantes in Tercento iuraverunt corporaliter ad sancta Dei evangelia supra dictum altare, Capetanii antedicti in primis omnia eorum predicta voluntate et mandata attendere et inviolabiliter observare et

... quos mercatores et ... a lio

cetera alii homines de masnata obedire in omnibus et per omnia parti observanti tamquam eius homines de masnata per pactum inde tunc datum eidem parti et eius preceptis suorumque heredum fi=
deliter obedire tamquam suo domino proprio et similiter omnes
alii servitores habitatores et choetanii existentes ibi et com=
morantes in Tercento promiserunt et iuraverunt et cetera supra=
dicti. Et Nicolaus Torcillus et omnes homines habitantes in Tercento servi
et habitatores et choetanii dictorum contrahentium, unusquisque eorum et
omnes in gradu suo, servire et obedire parti antedicte ipsorum observanti
et inita per eos et numquam ipsorum frangenti pacta ipsa facere de cetero
obedire. Qui contrahentes omnibus servitoribus, habitatoribus, choetaniis
et sequacibus eorum predicta iuramenta mandaverunt obedire et inviolabiliter
observare, indulgentes eisdem omnes minas, obrobria, que dicta pars non observans
pacta antedicta receperit ab eis pro observando iuramenta et mandata que
eisdem data fuit et mandata per eosdem. Item dicti contrahentes pro=
miserunt unus alteri facere simili modo iurare omnes servitores habi=
tatores choetanii et sequaces commorantes et habitantes in Castello de
attendendo eorum pacta predicta et in omnibus et per omnia parti ob=
servanti eorum et obediendo inita per eos.

Actum Tercenti in Ecclesia Sancti Petri.

Et ego Floriamundus q. Roperti de Pizalua de Murano imperiali auctori=
tate notarius hiis omnibus presentibus interfui rogatus et de ipsorum Dominorum
Johannis Francisci et Fedrici [mandato] scripsi etc.

1343, 26 novembre. Fagagna. Il Signor Mattia detto Muser di Aunnvels dona a suo nipote Mattia un manso in Felgrat feudo dei Signori di Sonech. —

20

Pre Lupo notajo di Fagagna presso not. Udine.

vidic quanti novembri

A. D. 1343, ind. XI, in Fagedis in platea ante domum Comunis, presentibus nobilibus militibus DD. Iohanne q. D. Dalgretti, Gyrardo et Symone fratribus q. D. Odorici omnibus de Cucanea, D. Symone de Budrio q. D. Henrici, Philippo q. D. Fedrici de Atems testibus et aliis.

D. Matheus dictus Muser commorans in Fagedis filius olim D. Ropretti Muser de Aunnvels per se suosque heredes donacionis nomine que dicitur inter vivos et non causa mortis, irrevocabiliter dedit, tradidit atque donavit omne ius et actionem quod et quam habet supra uno manso sito in Felgrat in contrata que dicitur Syllian, qui regitur per Conradum eiusdem ville, quem habet in fyeudum a nobilibus Dominis quadam Arnoldo pie memorie et Chuonrado fratribus de Sonych q. D. Federici, Dno Mattheo q. D. Fedrici de Aunnvels nepoti suo suisque heredibus aut cui commiserit ius suum etc, cum obligacione omnium bonorum suorum etc, sub pena medietatis valoris dicti mansi etc. —

1343. 1 Decembre. Cividale. Morgengabio dato da Brisino di Toppo alla sua sposa Caterina

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. die primo Decembris. Actum in Civitate Austrie in domo heredum q. Antonii. Presentibus Francischutto d. Federici de Savorgnano, Francisco q. Vanuti de Utino, Federico q. Colefonis, Francisco domini Decani, Antonio notario de Civitate, Gasparotto de Toppo testibus et aliis.

Brisinus q. d. Brite de Toppo Utini commorans fecit et promisit domine Katerine sue uxori trecentas libras veronensium parvulorum pro morgingapio ad faciendam suam omnimodam voluntatem. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis precibus et instantia dicti Brisini prefato Leonardus q. Nicolai Archiloniani de Utino, Federicus q. d. Amarlici de Toppo et Antonius notarius de Montefalcono extiterunt pro rata fideiussores eidem d. Katerine cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum etc.

Stefano Candelario di Cividale notajo. Arch. Not. Udine.

I 1343. 30 Novembre: Cividale. – Matilde q. Antonio (Canalia) 1) vedova di Bertolo di ~~Attems~~ ~~morgengabio la sua~~ prima dote ai suoi fratelli e riceve marche 120.

II 1343. 1 Dicembre Cividale Morgengabio allegrato alla detta Catterina dal fu lei secondo marito
        S. Britino di Topp.

A. D. MCCCXLIII. ind. XI. Die ultimo Novembris. In Civitate Austria in domo infrascriptorum recipientium, presentibus Nicolao dicto Tatino de Ospio, Jacobo q. Bernardi Fabri, Marco notario filio meo, Johannino q. Stephani de Prestento, Nicolao servitore Tatini et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Domina Katerina filia q. Antonii de Civitate dedit cessit et tradidit Folcho, Carsmanno et Gabrio fratribus suis omnia sua iura et actiones reales et personales, utiles et directas et expressas que et quas habebat et intendebat habere in prima sua dote qua dotata fuit quondam Bertulo de Atens, in pactis, morgingassis, desensuris, legatis acquisitis modo quocumque usque presentem diem et hoc quod ipsi fratres teneantur ipsam dotare cum centum et viginti marchis etc. et ipsa iuravit non venire contra etc. Cum omni iure (?) ... mento etc.

Not. Stefano Candelanio di Cividale. – Arch. Not. Udine

1) da cui la Famiglia poi si disse del Torre.

Volta carta.

1343 2 decembre. Udine. D. Federico di Castelporpeto vende il castello di Tarcento superiore e masnata, beni e giurisdizioni al nobile Fulcherio q. d. Giacomo di Savorgnano

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis MCCCXLIII. ind. XI. die se=cunda decembris. Presentibus Leonardo q. d. Carsinari de Savorgnano, Pedrussio q. d. Jacobi de Utino, Mapheo q. d. Maynardi de Aquilegia nunc Utini commorante, Vicardo filio Cosetti de Carnea nunc familie d. Hermani militis q. d. Mathie de Carnea testibus et aliis.

Nobilis vir d. Federicus q. d. Johannis de Castello Porpeti per se et suos heredes, si proprium ~~pro~~ iure proprii, si feudum iure feudi unde pervenerit de sua certa scientia, non per aliquem errorem, non per dolum aliquem vel conventionem sponte fecit datam, venditionem et traditionem nobili viro d. Fulchero q. d. Ja=cobi de Savorgnano recipienti pro se et suis heredibus et cui hoc ius suum dare voluerit de castro suo Tercenti superiori et de omni iure quod habet in dicto castro et de burgo superiori ~~spectante~~ ad dictum castrum et de omnibus domi=bus ...... ipsius castri et de omnibus sediminibus, collibus, montibus, donia=libus, braydis, campis, ronchis, domibus, curtibus, mansis, villis, pascuis, nemori=bus, pratis, alluvionibus, aqueductibus, aquarum decursibus, piscationibus, garritis, aquis, vitibus, canevis(?) arboribus, viis publicis, ripaticis, itinere, ... via spectantibus tam urbanis quam rusticis, utibus, habitationibus, usur=pationibus, prescriptionibus, nec non eidem d. Fulchero venditionem et tradi=tionem fecit idem D. Federicus eidem d. Fulchero cum tota sua masnata mascu=lina atque feminina presentia et futura spectantia ad ipsum venditorem comuniter vel divisim, tam in proprio quam etiam in usufructu, tam de iure

quam etiam de facto, atque cum omni iure, ratione, usu seu requisitione, servitute, dominio, honore, comodo et utilitate ut dictum est, ad dictam venditorem pro dicto castro, masnata, bonis et aliis quibuscumque spectantibus, pertinentibus tam in propriatate quam in usufructu ut proprie est expressum. Ita tamen quod predictus d. Fulcherus et sui heredes et ille cui hoc ius dederit dictum castrum Tercenti, masnatam totam spectantem ad ipsum castrum et ipsum venditorem cum omnibus iuribus et bonis et aliis quibuscumque spectantibus ad castrum predictum de Tercento et ad ipsum venditorem ex nunc habeant, possideant et quod alteri possint dare, vendere, donare, permutare et in solutum dare, legare, pro anima et corpore iudicare et omnem aliam suam voluntatem facere de castro de Tercento vendito et de masnata tota masculina atque feminina presente et futura et de omnibus aliis iuribus et bonis tam mobilibus quam immobilibus sicut ipse d. Federicus de facere poterat ante presentem venditionem per eum factam absque ipsius d. Federici contradictione et eius heredum et cuiuslibet alterius persone. Et hoc pro pretio et foro octuagentorum marcharum denariorum aquilegensium quas pecunias dictus d. Federicus in . . . . mon . . . sub spe future numerationis fuit confessus et contentus habuisse et integre recepisse, de quo pretio sibi integre solutum et satisfactum vocavit a predicto d. Fulchero, renuncians exceptioni sibi non dati, non habiti, non recepti dicti precii tempore huius contractus

et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili pro quo si quidem

castrum Ferrati et massatam cum domnicalibus, burgo ipsius castri, domibus

ipsius castri, collibus, montibus, sylvis, pascuis, nemoribus, mansis, villis,

signoriis, iurisdictionibus, garitis, advocatiis, braidis, campis, servitutibus

et aliis omnibus et singulis spectantibus et pertinentibus ad ipsum venditorem

et castrum predictum, quolibet de iure vel de facto se dicti d. Fulcheri

nomine constituit possidere vel quasi donec possessionem vel proprietatem

acceperit corporalem, qua accipiendi et auctoritate propria retinendi deinceps licentiam

omnimodam contulit atque dedit, promittens quoque dictus d. Federicus pro se et

suis heredibus cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum

et omnium dampnorum et expensarum litis et extra, refectione et interesse

se obligando eidem d. Fulchero recipienti pro se et suis heredibus aut cui hoc

ius dare voluerit de dicto castro, massata et aliis bonis venditis spectantibus

ad ipsum venditorem cum omni eius iure, ratione seu de ipso castro vel

massata vel bonis ipsius castri seu ipsius d. Federici vel aliquo eorum iure

litem vel questionem aliquam non facere ~~vel~~ nec movere nec volenti facere

consentire, sed ipsum castrum cum massata tota ad ipsum vel ad ipsum castrum

cum omnibus et singulis spectantibus ad ipsum venditorem vel ad castrum

predictum eidem d. Fulchero et suis heredibus legitime defendere ac aucto-

rizare et in solidum manutenere in iure ab omni homine, persona, collegio,

ecclesia et universitate et non contrafacere vel venire per se aliqua ratione,

dolo, ingenio, causa que dici vel excogitari possit, sub pena dupli questionis

in singulis huius contractus capitulis stipulata et promissa que totiens com-

missa exigi possit quotiens contrafactum fuerit, et ea soluta vel non presens.

instrumentum et omnia contenta in ea plenum robur obtineant et perpetuam firmitatem et in hunc modum datus fuit per dictum venditorem eidem emptori tenute nuntius Pedrussius testis predictus qui dictum emptorem de predictis bonis venditis in possessionem corporalem vel quasi possessionem inducat.

Actum Utini in foro veteri in domo Pedrussi predicti testis

Ego Bonavestus q. Stephani pelliparii de Utino imperiali auctoritate notarius publicus omnibus interfui et rogatus scribere scripsi et publicavi. .

Da copia sincrona nell' Arch. Savorgnan: Busta 159.

1344. 4 Dicembre. Udine. D. Fulchero di Savorgnano vende ai fratelli Ermanno ed Enrico di Carnia metà del castello di Tarcento superiore e metà della masnata, beni e diritti per 400 marche di den. aquil.

23

In nomine domini amen. Anno eiusdem nativitatis MCCCXLIV. ind. XII. die quarta mensis Decembris. Presentibus Leonardo q. d. Castimanni de Savorgnano, Pedrussio q. d. Jacobi q. d. Ottaci et Vicardo q. Cossetti de Carnea testibus et aliis. Fulcherius q. d. Jacobi de Savorgnano per se et suos heredes fecit datam, venditionem et traditionem nobili viro d. Hermano militi q. d. Mathie de Carnea et Henrico fratribus recipientibus pro se et eorum heredibus de medietate pro indiviso castri Tercenti superioris cum medietate masnate feminine et masculine presentis et future spectantis ad ipsum d. Fulcherum et medietate dicte castri pro indiviso et medietate burgi castri predicti et medietate domealium, collium, montium, domorum, villarum quocumque nomine nuncupentur, gualdorum, nemorum, sylvarum, garitorum, advocatiarum, signoriarum, pratorum, pascuorum, piscationum, venationum, alveorum aquarum, rivulorum, ruiarum, molendinorum, aquarum ductibus, viarum et semitarum, itinerum, iurium et servitutum, perviarum (sic) urbanorum et rusticorum, usum, usufructum, habitationum introitum et exitum ad dictam medietatem dicti castri et generaliter de medietate omnium et singulorum iurium et servitutum quolibet spectantium et pertinentium comuniter vel divisim ad dictum d. Fulcherum et medietatem castri predicti pro indiviso ad habendum, tenendum, possidendum, permutandum, in solutum dandum, donandum et pro anima et corpore iudicandum et generaliter omnia et singula faciendum pro libito voluntatis absque contradictione dicti d. Fulcheri suorumque heredum et cuilibet

... nullum inherett menti nostre quod mercandore et

alii

alterius persone atque cum omnibus et singulis que infra omnes bonorum predictorum continentur confines et alios si qui forent, cum accessibus, regressibus suis usque in vias publicas, cum omni iure et actione, usu seu requisitione, servitute, dominio et honore, comodo et utilitate supradicto d. Fulchero modo aliquo spectantibus pro medietate dicti castri ac medietate dicte masnate nec non medietate bonorum dictorum et iurium tam de iure quam de facto pro pretio et foro quadringentarum marcharum denariorum aquilegensium, quod totum ipse d. Fulcherus venditor fuit confessus et contentus habuisse et integre recepisse, de quo pretio sibi integre solutum et satisfactum vocavit a predictis dominis Hermano et Henrico fratribus, renuncians exceptione sibi non dati et non soluti dicti pretii tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili. Quam quidem medietatem dicti castri et medietatem dicte masnate et medietatem bonorum omnium et iurium omnium et singulorum ad ipsum venditorem quomodolibet de facto vel de iure spectantium, idem venditor se dictorum emptorum nomine constituit possidere vel quasi donec possessionem acceperit, corporalem quantum ad medietatem dicti castri, masnate et bonorum aliorum et iurium spectantium, quam accipiendi et auctoritate propria retinendi deinceps eis et cuilibet eorum emptorum licentiam omnimodam contulit atque dedit, promittens quoque memoratus d. Fulcherus venditor per se et suos heredes et cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum et omnium damprorum et expensarum litis et extra, refectione ac interesse se obligando prefatis dominis Hermano militi et Henrico fratribus recipientibus pro se et eorum heredibus de predicta medietate castri Tarcenti, masnate et

medietate omnium et singulorum bonorum et iurium pro indiviso ad eundem venditorem spectantium tam in proprietate quam in usufructu, litem vel questionem aliquam non facere, non movere nec volenti facere consentire, sed ipsum castrum medium de Tarcento cum medietate masnate et medietate bonorum et iurium pro indiviso dictis emptoribus legitime deffendere, auctorizare et in solidum manutenere in ratione ab omni homine, persona, collegio et universitate et non contrafacere vel venire per se vel per alium aliqua ratione, dolo, ingenio sive causa que dici vel excogitari possit sub pena dupli questionis dictorum bonorum venditorum in singulis huius contractus capitulis stipulata et promissa, que totiens peti et exigi possit quotiens contrafactum fuerit, et ea soluta vel non presens instrumentum et omnia contenta in eo plenum robur obtineant et perpetuam firmitatem et in hunc modum datus fuit dictorum venditor tenute nuncius per dictum venditorem eisdem emptoribus Leonardus testis predictus qui dictos emptores in predictorum bonorum medietate et medietate masnate et aliorum iurium pro indiviso possessionem vel quasi induceret corporalem vel propriam.

Actum Utini in foro veteri in domo Castroni q. d. Sinibaldi de Bardis de Florentia nunc Utini commorantis.

Ego Benvenutus q. Stephani pelliparii imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi et publicavi.

Da copia non antica nell' Archivio Savorgnano Busta 159

1349, 5 Dicembre. Udine. Il nob. Federico di Castelporpeto vende il Castello di Tarcento superiore al nob. Fulcherio di Savorgnano, il quale luogo egli nei giorni antecedenti aveva acquistato dal nob. Enrico di Cargna.

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis Millesimo Tricentesimo quadragesimo tertio. Indictione XI. Die quinto mensis Decembris. Actum Utini in domo Pidrussii q. D. Jacumini q. D. [illegible] Ottaci. Presentibus Mathia fornatore de Utino q. Jacobi de Gradisca, Dominicio sartore q. Nicolai Pigoli de Utino, ser Leonardo q. D. Carsmanni de Savorgnano et Petro q. D. Jacomini q. D. Ottaci de Utino testibus etc.

Cum Nobilis vir D. Federicus q. D. Johannis de Castello Porpeti vendiderit Nobili viro D. Fulcherio q. D. Jacobi de Savorgnano Castrum suum de Tarcento superiori cum tota masnata et bonis et iuribus spectantibus ad dictum Castrum, ut de ipsa venditione plenius constat quodam publico instrumento scripto manu Benvenuti notarii subscripti sub instantibus anno domini et indictione, die secunda mensis Decembris, et cum eidem D. Federico pro precio quadringentarum marcharum denariorum aquilegensium dictum Castrum de Tarcento cum masnata, bonis et iuribus pertinentibus ad dictum Castrum promiserit D. Henricus q. D. Mathie de Carnea nunc Utini permanens et pacto convenerit cum dicto D. Federico de vendendo sibi dictum Castrum cum masnata, bonis et iuribus pertinentibus ad dictum Castrum, ut premittitur, ut de huiusmodi promissione constat plenius quodam alio publico instrumento scripto manu ipsius Benvenuti notarii sub instantibus anno domini et indictione, die IV mensis Decembris coram dictis testibus et per Benvenuto notario subscripto actum extitit pacto et stipulatione solempni firmatum inter prefatos Dominos Henricum ex una parte et Federicum ex altera: quod revendicio de dicto Castro, masnata, bonis et iuribus ipsius Castri fiat et fieri debeat eidem D. Federico pro precio quadringentarum

pro vo ipso et unum inhereditamenti nostre quod mercatore et
ali

marcharum dominorum aquilegensium usque ad terminum inter dictas partes in dicto instrumento revendicionis conventum, si vero cum pecunia sua propria precium persolverit antedictum, idem D. Henricus eidem D. Federico minime teneatur, sed si ipse D. Federicus vellet dictam venditionem factam D. Fulchero fore firmam et incommutabilem, petens, ut sibi iustum precium suppleatur; tunc idem D. Fulcherus precium pro dicto Castro, massaritiis, bonis et iuribus ipsius persolvere et supplere debeat eidem D. Federico tantum quantum diffinitum et terminatum fuerit per ser Leonardum q. D. Conrsmanni de Savorgnano pro parte dicti D. Fulcheri electum et Bagattum de Tarcento electum pro parte D. Federici prescripti; et si in diffinitione concordare non possent super supplementum dicti precii, quod eligere debeant tercium comune Amicum, et si de comuni tercio Amico concordare non possent, predicti Leonardus electus pro parte dicti D. Fulcherii et Bagattus pro parte dicti D. Federici electi, ut premittitur, quod Reverendissimus in Christo Pater et DD. Bertrandus Dei et Apostolice sedis gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha sit tercius comunis amicus aut dare debeat tertium comunem quem viderit meliorem, non suspectum partibus memoratis et ubi duo ex ipsis concordes fuerint, quod tercius et eius dictum nullius sit valoris. Et quod predicti electi a partibus et etiam comunis tertius amicus eligendus a partibus antedictis, auctoritatem plenariam et potestatem habeant de expensis factis pro custodia dicti loci et iuribus pertinentibus quoad Castrum predictum, reparatione, constructione, hedificiis faciendis de novo, etiam diffiniendi et terminandi, prout iustum et equum eis videbitur bona fide.

Item quod si mutuaret dictus D. Fulcherus eidem D. Federico post venditionem factam sibi de Castro et aliis pertinentibus ad dictum Castrum, vel faceret mutuari, ad id cum dampnis pariter et expensis et interesse eidem D. Fulchero ipse D. Federicus et sui heredes teneantur, omni exceptione iuris vel facti sublata.

~~Item quod si mutuaret dictus D. Fulcherus eidem D. Federico~~

Item ~~etiam~~ quod de omnibus et singulis dampnis, interesse et expensis, reparatione, constructione, hedificiis quoquomodo factis et vel faciendis, idem D. Federicus eidem D. Fulchero modis omnibus teneatur, et hoc quia actum ita extitit inter dictas partes et stipulatione solempni firmatum. Et quod predicti electi si concordes esse poterunt vel tercius comunis amicus, ut superius est expressum, super omnibus auctoritatem habeant et liberam potestatem terminandi et diffiniendi, semel et pluries tamquam arbitri et arbitratores, et quod dictum eorum pro sententia habeatur, et quod ab ea appellari non possit aliqua partium predictarum, nec reduci seu reducere ad arbitrium boni viri, sub pena mille librarum veronensium parvulorum et ea soluta vel non, presens instrumentum obtineat plenum robur. Promittentes dicte partes, fide prestita manuali nomine sacramenti, videlicet una pars alteri, stipulatione solempni hinc inde interveniente, omnia et singula supra et infra scripta, firma et rata habere et plenius observare ac non contradicere nec appellare seu reducere seu reduci facere ad arbitrium boni viri sub pena predicta. Et ea soluta vel non, presens instrumentum obtineat plenum robur. Pro quibus attendendis dicte partes sibi invicem obligaverunt omnia bona sua.

Ego Albergetus q. D. Albergeti de Bononia Utini habitans imp. auct. notarius ex abbreviationibus olim Benvenuti notarii filiiq. Stephani de Utino, inveni ~~etc~~ et exemplavi etc.

Da perg. nell' Arch. Frangipane in Castelporpeto.

A. D. MCCCXLIII. ind. XI die XV intrante Decembri. In Civitate in domo Francisci q. d. Bartolotti in qua moratur discretus vir d. Jacobus de Cararia canonicus ecclesie Civitatensis, presentibus ipso d. Jacobo, d. Petro canonico eiusdem Ecclesie commorante in Venetiis, d. fratre Floriamont commorante in Monasterio Bellinensem, nobili viro d. Philippo milite de Portis, ~~Philippo~~ Jacobo q. Tani de Civitate, Philippo drapperio de Civitate testibus et aliis.

Venerabilis vir dominus frater Gilbertus Abbas dei gratia Monasterii Mosacensis arbiter et arbitrator et amicabilis compositor litis et questionis que vertitur inter d. Fratrem Odoricum Abbatem Bellinensem ex parte una et Folchum q. Antonii Canalye pro se et suis sociis ex parte altera occasione locationis facte ipsi Folcho per ipsum d. Abbatem redituum et proventuum dicti Monasterii per duos annos ut dicitur continetur quodam instrumento inde confecto per ... ... (sic) - et de omni eo quod una pars alteri dicere seu petere posset, presentibus partibus, protulit sententiam inter eas sub hac forma:

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Habito ibidem consilio sapientum, examinatis iuribus utriusque partis, ipsis partibus presentibus ad diffinitivam sententiam audiendam, pro bono pacis et concordie sententiavit et diffinivit et mandavit quod locatio facta ipsi Folcho per duos annos, sit tantum de uno anno.

Item sententiavit, diffinivit etc quod frater Odoricus abbas dare debeat dicto Folcho usque ad festum purificationis sancte Marie quod dicitur de candelis infrascripta:-

Imprimis pro centum et sex Mariis frumenti pro qualibet Mario denarios aquilegenses XL;
item pro LXI Mariis milei pro qualibet Mario den. XXI;
item pro CXVI Mariis annone pro qualibet Mario den. XIX;
item pro XVI Mariis siliginis et fabe pro qualibet Mario den. XXVI;
item pro XXV congiis vini terrani pro qualibet congio den. XV;

... vestra quod nicit tremdolenter
tur in negotio isto et multum inhexet mea di nostre quod mercedare set -

item una parte marchas denar. XV;
item in alia parte marchas denar. VIII;
item in alia parte staria frumenti VI quas dedit Nicolaus Tuscus frater Floramontis
pro clerico di Nipulo et ancilla marchas duas et staria frumenti sex, staria milii
duo et congios vini VIII;

item sententiavit, precepit et ordinavit prefato d. Abbati ut
dare debeat dicto Folcho usque ad dictum terminum marchas IV pro XXX congiis
vini quos sibi petebat.
In omnibus aliis petitionibus et iuribus posuit perpetuum silentium.
Hanc autem sententiam precepit ordinavit et mandavit a dictis partibus attendi et invio-
labiliter observari, sub pena ducentarum librarum veronensium parvulorum pecu-
nie solvenda secundum ipsius compromissi tenorem. Et predicte partes dictam sententiam in omnibus
approbaverunt et ratificaverunt et cum omni melioramento etc.

Dal protocollo di Landuccio notajo di Cividale. Arch. Not. Udine

343. 29 Xbre Udine – Il Patr. Bertrando al Doge Andrea Dandolo dichiara che i mercanti di Vienna possono sicuri passare nel suo dominio, riprometendo di impedire le molestie de' Venzonesi che si trovano impoveriti e distrutti dai Viennesi.

26

Illustri et magnifico domino amico nostro carissimo domino Andree Dandulo Dei gracia Veneciarum, Dalmacie atque Croacie duci, domino quarte partis et dimidie totius imperii romanie. Sancte Sedis Aquilegensis patriarcha Bertrandus salutem et prosperos ad vota successus.

Excellentissime domine, per notarium vestrum discretum et eloquentem nuper sinceritati vestre intimavimus quod mercatores de Vienna per nostrum dominium poterant secure transire et quod si eis auferretur aliquid, nos ei restitueremus de nostro, et si per aliquos impedirentur vel molestarentur, iusticiam de ipsis debitam faceremus. Non autem miretur excellentia vestra si largum passagium eisdem mercatoribus non concedimus, quia si hoc nostri fideles de Venzono sentirent, ipsi qui se vident depauperatos et destructos per illos de Vienna forsan insultarent eos et inde rixe fierent aut vulnerarent eos, cum oporteat quod per medium terre Venzoni que est fortissima et multis malis hominibus munita transeant mercatores, quorum offensio nobis plurimum displiceret, nec possemus reparare. Attamen si iidem mercatores venire volunt per partes istas, eorum res servat secure et de suo nihil amittent. Nos enim cum dulcibus verbis transitum multis invenimus mercatoribus de Vienna et modo simili vel alio quo dum poterimus, illis qui venient, scimus quod illum populum qui centum annis fuit rebellis Aquilegensis ecclesie quem noviter aquisivimus cum multa sanguinis effusione ac magnis laboribus et expensis, oportet nos nutrire lacte, licet alios regamus in virga ferrea. Et sciat magnificentia vestra quod nichil fraudolenter fit in negotio isto et multum interest mei nostre quod mercatores et

alii

alii quicumque possint securiter ire per nostras stratas et ad eas manutenendum securas, expendimus annis singulis plus quam mille marchas, cognoscentes quod vestre benivole amicitie cupimus semper in quibuscumque possumus gratis affectibus complacere.

Datum in Castro nostro Utini XXVIIII Decembris. Indictione XII

Arch. Gen. dei Frari Venezia. Commemoriali IV. 56.

1344, 5 gennajo, **Duino**. Il nobile Ugo di Duino nomina due Procuratori per se e Consorti a vendere al nob. Federico di Savorgnano per 885 marche di soldi la villa di Motta di Tgnisse beni in Rovekiails, Fornelli e Prosecco con diritti ecc, e altri Servi. — Paolo q. Pellegrino di Monfalcone. Da perg. orig. nell'Archivio Carminati-Roffi in Venezia.

In Christi Nomine Amen. Anno ejus=
dem millesimo trecentesimo quadragesimo quarto.
Inditione duodecima, Die quinto Mensis
Jannuarj. Actum in Duijno sala Pala=
tij; presentibus discretis Viris Dominis Via
torie de Duijno Veteri Osalcho de Strassoldo
& Thomasio fratre Domini Ucale de Duij=
no testibus, et alijs pluribus ad hoc vocatis
& rogatis, Nobilis Vir Dominus Ugo dictus
Ughiee natus quondam Domini Ughi=
i de Duijno omni modo via et forma
quibus melius potest, non volens ad infra
scripta omnia et singula personaliter
interesse, fecit, constituit, ordinavit
Nobilem Virum Dominum Hermanum
dictum Ucale Capitaneum de Duijno
et Mathiussium quondam Fantini de
Glemona nunc in Montefalcone com=
morantem; ibidem presentes et hoc Man=
datum sponte suscipientes, suos certos
nuncios negociorum gestores
procuratores legittimos quemlibet eo=
rum in solidum ita quod non sint
melior conditio occupantis sed quod u=
nus eorum inceperit alter mediare possit
valeat, et finire specialiter ad venden=
dum, dandum tradendum bona infrascrip=
ta, jura, et actiones ad predictum Domi=
num Ugonem et consortes suos de Duij=
no spectantes et spectantia in locis
subscriptis nominatim et specialiter
Nobili Viro Domino Federico militi de
Savorgnano precio octingentarum

cum effectu ita et taliter sepe dictos constituentes quod cum Dominus Rodolfus ejus consanguineus presentierint aut requisitus fuerit consentiet venditioni fiende ex nunc et tunc facere eam in omnibus et per omnia ratificabit et confirmabit, ad omnia et singula se obligabit in presenti Procuratorio venditionis fiende Instrumento et cum effectu prout idem Dominus Ugo fore noscitur obligato. Et nihilominus facient et curabunt tam idem Dominus Rodulfus quam Ugo prelibati quod Ugo pupillus filius et heres olim Domini Georgij de Duijno cum etate legitima fuerit constitutus ratificabit et confirmabit omnia supradicta eisque consentiet in omnibus per totum omni exceptione cessante et fidejussores manu tentores et guarentatores habebunt et prestabunt eidem emptori super predictis tam suo nomine proprio quam nomine et vice dicti pupilli prout fuerit opportunum cum bonorum obligatione expensis refectione penarum adictione ac ceteris omnibus prout sensus sapientis ipsius domini Federici emptori dictaverit et noverit expedire. Et per manu tentionem sive guarentationem dictorum bonorum venditorum ut supra et fidejussorum prestandorum indepnitatis conservationem obligando tam bona ipsius constitutentis sita in partibus Sclavonie Fori Julij et Carsie quam alibi utiquumque mobilia et immobilia presentia

et future cum refectione dapnorum et expensorum sive interesse litis et extra et omne sacramentum neces sarium in animam ipsius Domini Ugonis faciendum super observa tionem predictorum sub obbligatio ne bonorum suorum. Recipiendo precium ab emptore de bonis predic tis sibi solutum de contando in veritate et non sub spe numeratio nis future finem remissionem quie tationem, liberationem, absolutionem, transactionem et pactum de ulterius non petendo faciendum emptori et liberandum eundem per acceptila tionem et aquilanam stipulatio nem legittime interpositam.
Istrumentum et infrascripta fa ciendum, crimina et defectus su plendum et defendendum. Et ge neraliter omnia et singula faciendum que ipsemet constituentes facere posset si personaliter interessent, dans quod eisdem procuratoribus suis et utriusque eorum in solidum genera le et speciale Mandatum in casibus in quibus requisitur speciale Manda tum cum libera et generali ammi nistratione. Promittendo michi Notario infrascripto tamquam pu blice persone stipulanti vice et nomi ne omnium quorum interest vel interesse poterit firmum, et ra tum habere et tenere quid quid predic tas suas procuratores vel eorum al terum actum, venditum traslatum factum et procuratum fuerit in

predictis et qualibet predictorum tam
in perdendo quam in lucrando.
Qui constituentes ex nunc prout ex
tunc. Juravit corporaliter ad Sancta
Dei Evangelia quia major erat quatuordecim annorum minor tamen
Viginti quinque annorum presens
procurationem et omnia contenta
in eo nec non Venditionem fiendam
de bonis predictis cum ejus adiacentiis per prescriptos suos procuratores
vel eorum alterum et omnia contenta
instrumento Venditionis predicte firma et rata habere tenere et plenius observare et non contrafacere vel venire
aliqua ratione vel causa que dici vel excogitare potuit et nullam restitutionem impetrare contra predicta vel
aliquod predictorum aliqua ratione
minoris etatis, minoris precii, precii
sibi non soluti vel non enumerati,
vel in utilitatem suam non converti
ut dictum est vel causa vel occasione
quacumque. Item non dicet nec
oponet quod minor fuerit viginti
quinque annorum tempore quo
dictos suos procuratores constituit
dicens se majorem esse et nullam actiam contrariam exceptionem opponet Juris vel facti dilactoriam generalem vel specialem dilactoriam
declinatoriam vel perenptoria et
omnia et singula supradicta. Et Venditionem fiendam de bonis predictis
et omnia que continebuntur in ipso Instrumento venditionis firma
abebit et tenebit sub ipoteca omnium

rium suarum habitorum et ba
penarum
L. S. N. Ego Paulus quondam Pele-
grini de Montefalcone Imperiali
auctoritate Notarius hiis omnibus
interfui et rogatus scribere scripsi,
et fideliter publicavi supradicta.

1344, 26 gennajo. Soffumberg. Confessione di debito di D. Biaquino di Soffumberg verso la moglie D. Gertrude di Crumpach e note sul valore delle Marche e loro ad uopo carte. —

28

Pre Luca notajo di Fagedis. Arch. not. Udine

A. D. 1344, ind. XII, in Soffimberch, sexto die exeunte Januario presentibus, volentibus et consencientibus nobilibus viris Dominis Mathiussio et Odorlico fratribus q. D. Johannis de Soffimberch Aquilegensis diocesis pro se et eorum heredes, Domino presb. Alberto de Leybacho nunc Capellano DD. Girardi et Simonis fratrum de Cucanea filiorum olim nobilis Militis D. Odorlici in eorum Ecclesia S. Marie de Fagedis, Henricho et Johanne fratribus de Roncis Aquil. dioc. prope Castrum Cucanee q. Rodulphi testibus et aliis ad hoc vocatis, pluribus et rogatis. Nobilis vir D. Byaquinus de Soffinberch q. nob. viri D. Johannis pro iuribus sibi promissis cum nobili D. Gerdrude uxore sua filia olim D. Oddrici de Crumpach sicut plene continetur publica scriptura sigillata tribus sigillis pendeatibus in cordulis carte edine vel pecorine, in primis cum sigillo D. Aynrici Crumpech q. D. Oddrici, item cum sigillo D. Pertoldi de Granich, item cum sigillo D. Ramperti de Glanich a me notario visa et lecta in presencia testium predictorum et diligenter examinata, nolens quod dicta nobilis Domina defraudetur de suis iuribus contentis in scriptura superius nominata supradictorum nobilium Militum Aynrici, Pertoldi et Ramperti sigillis roborata et eciam pro morgyngabeo promisso dicte D. Gerdrude uxori sue per dictum nobilem virum D. Byaquinum que fuerunt septuaginta quinque marchas ~~in presencia testium~~.

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

denariorum monete aquilegensis prout ibidem per nobilem virum D. Byaquinum in presencia testium predictorum et mei notarii infra=scripti ore proprio confitebatur. si contingeret ipsum mori prius dicta D. Gerdrude uxore sua per se suosque heredes dedit, tradidit et consignavit ac eciam deputavit supradicte D. Gerdrudi uxori sue infrascripta bona. In primis pro sua morgyngabio suam partem Castri de Sorfinberch pro XXV marchis denariorum monete predicte ad provenienduin ad computacionem primi centenarii marcharum monete predicte obligavit et deputavit dicte sue uxori sua dompnia lia que sunt sub Castro predicto de Sorfinberch que dicuntur dompnichialia que sunt sub Castro predicto ... adiacent eis, supra aliis vero de la peraria et submuro cum hiis que adiacent eis, supra aliis vero ducentis marchis denariorum monete aquilegensis, quas dictus nobilis D Byaquinus tenenetur solvere pro iuribus supradicte nobilis D. Gerdrudis uxoris sue, sicut continetur in publica scriptura superius nominata sigillata sigillis supradictorum nobilium Militum Aynrici, Pertoldi et Ramperti, si ipsum contingeret mori prius dicta D. Gertrude uxore sua sine communi herede vivente inter eos, idem D. Byaquinus in presencia mei Notarii et testium predictorum, de puro consensu et voluntate supradictorum nobilium virorum Dominorum Mathiussii et Odorlici fratrum suorum quondam nobilis viri D. Johannis de Sorfinberch qui ibidem presentes per se suosque heredes eorum dederunt consensum pariter et assensum, dedit, tradidit

et consignavit ac eciam deputavit infrascripta bona. In primis unam marcham et libras XIII ad usum curie sitam in villa de Cotta que regitur per Dechanum suum et per Jacobum et per alios collonos eius consortes: item in villa de Cugano unam marcham et quinque libras ad usum curie que regitur per Vassum et socios: item in villa de Pavia duas marchas ad usum curie que reguntur per Johannem Fuyfora et per Bartholotum: item in Campelio libras XVI ad usum curie que reguntur per Nicolussium et per Gualvam de Gaoleto: item in Sorfinberch libras quinque ad usum curie que reguntur per Bonaldum: item in Thulmino in contrata que dicitur Scelza unam marcham denariorum monete aquilegensis que solvitur in parvis denariis monete aquilegensis annuatim, que regitur per Juan, que omnia devenerant ad summam ducentarum marcharum denariorum monete aquilegensis, excepto parte Castri et dominalibus predictis sitis prope Castrum de Sorfinberch, quod totum sibi permanet deputatum pro suo morgengabio et pro supplemento sortis primi centenarii marcharum pro deveniendo ad summam trecentarum marcharum denariorum monete aquilegensis, morgengabio intus cum aliis suis omnibus rationibus computato, ita tamen quod qualibet marcha ad usum curie dicendi debet trigintaduas marchas debeat computari. Et de hiis omnibus dicta nobilis D. Gerdrudis contenta fuit per se suisque heredibus in presencia testium supraditorum et mei notarii hoc pacto et condicione inter predictos iugales additis quod si contingeret dictum D. Byaquinum mori prius dicta D. Gerdrude uxore sua sine comuni herede vivente inter ipsos, quod dicta

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

D. Gerdrudis de dictis bonis debeat gaudere usque ad vitam suam et quod si heredes qui debent succedere dicto D. Byaquino desiderare vellent exigere simul et semel et non divisim aut separatim, supradicta bona pro precio memorato tunc dicta D. Gerdrudis per se suisque heredes ipsi D. Byaquino pro se suisque pro precio supradicto revendicionem divisionem, donacionem vel aliud quicquid sibi petitum fuerit facere dummodo solvantur sibi tercentas marchas ipsi D. Gerdrudi sicut superius dictum est per heredes dicti sui mariti omnia supradicta bona stabilia superius nominata in heredibus supradicti D. Byaquini libere revertantur ac et etiam si contingeret dictam D. Gerdrudem mori prius dicto D. Byaquino eius marito sine comuni herede vivente inter eos et supradicta bona non forent exempta aut eciam quod forent exempta et pecunia supradicta persoluta, quod supradicta bona aut pecunia supradicta

1344, 25 febbrajo. Aquil.: Bonifacio di Fara scrive al Comune di Cividale di non aver potuto occuparsi col Pontefice per il permesso di aprire lo Studio Generale da ello richiesto.

Honorabilibus et carissimis ac amicabilibus Nob. D. Castaldioni. Consilio et Comuni Civitatis Austrie Aquil. Dyocesis. (tergo).

Honorabili et cordiali salutatione premissa cum animo vestris omnibus beneplacitis preparato affectione vestrum cuiuslibet michi litteris vestris ostensam actusque favorabiles exhibitos per vos Manfeo de Fara Canonico Civitatensi nepoti meo dilecto vobis corde et mente quantum possum regration et me et mea obligationi et servicio vestrum cuiuslibet constituo ex nunc et in antea in futurum requirens expresse ut si qua per me valent fieri in his partibus que cedant vestris comodo et honori michi ut vestro fiducialiter scribatis. Ad alia vero tangentia impetratione generalis studii terre vestre eisdem vestris litteris intimatam respondeo per presentes ut cum non haberem nec viderem litteras Domini Patriarche, Capituli et Terre Aquilegie que videlicet ut michi scripsistis Domino summo Pontifici propterea mittebantur non potui nec debui sicut nec decuit eidem Domino summo Pontifici cum meo honore debitam de dicto negocio facere mentionem quia coram tanto Domino non sunt aliqua exponenda in quibus defectus modicus valeat reperiri et igitur cum propter defectum ipsarum litterarum quas ut prefertur non vidi non poterit in negocio ipso per me quovismodo procedi habeatis me rationabiliter excusatum. Me tamen in hiis et aliis semper habetis recipere affectibus promptum.

Bonifacius de Fara. Magister Rationalis et Magister Regionalis curie

Scripte Aqs. - XXV. februarii XII. ind.

Orig. cartaceo. Arch. Munic. di Cividale. Busta II. 60.

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo

1344, 29 Febr. Udine. Promozione al diaconato di Raimondo pievano di Cormons.

Noverint universi presentes et futuri quod Sancte Sedis Aquilegensis dei gratia nos Patriarcha Bertrandus de Salbati quatuor temporum videlicet die penultima mensis februarii in maiori Ecclesia S. Marie De Utino nostre Aquilegensis Diocesis generales ordines celebrantes dilectum nobis in Christo Raymundum plebanum plebis de Cormono eiusdem Diocesis subdiaconum ad titulum dicte sue plebis infra missarum sollempnia ad sacrum diaconatus ordinem secundum ritum et consuetudinem S. Romane Ecclesie duximus promovendum. In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus nostri secreti sigilli appensione muniri. Datum in suprascripta Ecclesia S. Marie de Utino, die penultimo predicti mensis februarii, anno dominice nativitatis MCCCXLIV, ind. XII.

Da pergamena nella Colleg. Joppi, Udine.

Originale il sigillo manca. il documento è tagliato per mezzo.

1344. 18 marzo.

Morruzzo. I

Il nob. Giovanni q. Francesco di Villalta vende al nob. Vicardo q. Guglielmo di Colloredo per 15 marche di den. aquil. varii campi in Pauglano e Morruzzo.

(Pileo)

Rodolfo di Morruzzo

Copia del secolo XVII

37

In Nomine Domini Amen. Anno eiusdem 1344 Ind. 12 die 14 exeunte martio. Presentibus Nob. Dnis Federico de Murutio filio olim Dni Odorici, Nicolussio, et Merando fratribus filijs olim Dni Meynardi de Murutio, Bartholomeo filio olim Dni Purziualli de Tricano, modo morante in Murutio, Vecello filio olim Dni Prussiatti de Villalta, Pelgo filio supradicti Dni Federici testibus, et alijs pluribus.

Nob. Vir Dnus Joannes filius q. Dni Francisci de Villalta per se suosque heredes uendidit dedit tradidit, et inuestiuit Nob. Viro Dno Vicardo filio olim Dni Guielmi de Colloreto recipienti, et ementi pro se suisque heredibus, et cui dare uoluerit jure recti legalis pheudi unam suam decimam sitam in pertinentijs Murutij, et primum rectum per Joannem olim Bileni de dicto loco. Item duos campos cum dimidio, et unum vaganatium situm in Calcenea, Item duos campos cum dimidio impastinatos et unum vaganatium situm in Calcenea, et tres campos sitos in Pauglano et rectos per Joannem dictum Stelum de Murutio. Item duos campos, impastinatos, et unum vaganatium sitos in Calcenea, et duos campos in Pauglano rectos per Simonem Generum olim mag.ri Francisci ipsius loci. Item duos campos cum dimidio, et unum veganatium sitos in Calcenea et unum campum in Pauglano, et rectos per Verutum olim Missij ipsius loci, Item quatuor, et dimidium campos impastinatos, et unum veganatium in Calcenea, et tres campos in Pauglano et rectos per Rubeum filium olim Bileni de Murutio, Item unum Bajarium situm in Calcenea, et rectum per Nicolaum Sclauum ubi morat. Item unum Bajarium, et unum campum, et dimidium sitos in Calcenea impastinatos, et tres campos in Pauglano, et rectos per heredes olim Zanuti Carnelutti de eodem loco. Item unum campum, et dimidium et unum veganatium impastinatos, et tres campos in

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

1344, 22 aprile. Faedis. Convenzione tra il Signor Girardo di Cuccagna per la dote di Conforta di Pavona moglie di Schiretta di lui figlio e per il Castello di Budrio.

52

Pre Lupo notajo di Faedis Arch. not. di Udine.

A. D. 1344, ind. XII, in Fagedis in Ecclesia S. Petri, XXII
die intrante Aprili, presentibus DD. presbiteris Odolrico Plebano de Mossa,
Nicolao de Utino, Gregorio de Sorfinberch nunc omnibus Capellanis in Eccl.
S. Marie de Fagedis, Philippo q. D. Fedrici de Atems, Nicolao q. Meverardi
de Cucanea, Andreote q. Jacobi D. Flemigli de Cucanea nunc omnibus commoran-
tibus in Fagedis testibus et aliis.

Presente, volente, mandante et consenciente D. Schyretta filio D. Girardi de Cu-
canea marito infrascripte D. Conforte, D. Conforta filia D. Millani de Paona
nunc habitatore in Castro Utini, non per circumvencionem aliquam vel errorem
ratificavit pro se suisque heredibus omnia et singula que continentur in testa-
mento D. Catherine uxoris D. Millani de Paona habitatoris Castri Utini
et filie D. Dominici de Budrio et matris dicte D. Conforte, ~~vice et nomine~~ et presertim
ea que tangunt ad nobilem virum D. Girardum de Cucanea q. D. Odorlici tam vice et no-
mine sui quam etiam vice et nomine ipsius D. Conforte: in primis centum marchas
denariorum monete aquilegensis quas dicta D. Catherina legavit dicto D. Girardo
iure legati si contigerit dictam D. Confortem mori in pupillari etate et si
contigerit dictam D. Confortem mori postquam adoleverit, voluit et ordi-
navit quod dictus D. Girardus habeat hereditatem dicte D. Conforte et omnia
bona hereditatis dicte D. Conforte filie sue ac et eciam sua propria bona
quocumque nomine censeantur et de dictis bonis ex nunc prout ex tunc

Originale. il sigillo manca. il documento è tagliato per mezzo

facere et disponere valeat pro libito voluntatis. Ita tamen quod dictus D. Girardus per se suosque heredes teneatur solvere omnia et singula legata que in testamento dicte D. Catherine plenius continentur, quod quidem testamentum scriptum reperitur per manum Bin[?]conti notarii de Utino q. M. Stephani pelliparii de Utino sub A. D. MCCCXXXII, ind. IV, die IV intrante decembri per me notarium visum et in conspectu supradicte D. Conforte et eciam testium predictorum lectum et publicatum, hoc tamen addito et in supradicto contractu, quod si contingeret dictam D. Confortam mori cum herede superviviente ad etatem legitimam superveniente voluit, mandavit ac et eciam legavit et ordinavit quod legatum factum Gertrudi sorori dicte testatricis, quod quidem legatum sunt L marche den. monete aquil., nullius sit valoris et penitus nullius firmitatis existat, sed in ipsum D. Girardum et eius heredes perpetuo dicte L marche debeant remanere. Item dicta D. Conforta ratificavit per se suosque heredes aprobavit et penitus affirmavit omnes donaciones, cessiones, tradiciones et restitaciones factas in manu D. Girardi de Cucanea q. D. Oddorici per D. Millanum predictum recipientis vice et nomine D. Conforte predicte et eius heredum omnia et singula bona eius, mansos, terras, domos et possessiones quecumque sint, ubicumque sint et quocumque nomine censeantur et hoc dotis nomine et pro dote cum domibus, sediminibus, curiis, ortis, areis, dompnialibus, clausuris, braydis, bayarziis, silvis, vineis, campis, nemoribus, pratis,

pascuis et terris cultis et incultis, viis, semitis, fossatis, plantis, vi-
tibus, arboribus, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, rotis, vena-
cionibus, piscacionibus, alluvionibus et cum tota parte Castri et
Burgi de Budrio, cum omni intersectione, usu, requisicione, servitute,
dominio et utilitate, honore et comodo sibi ex dictis vel pro dictis bonis
seu ad ipsa bona modo aliquo spectantibus et pertinentibus, de iure vel de
facto, tali quidem condicione inter eos habito et firmato quod si contin-
geret dictum Millanum habere legitimam prolem ex se descendentem, quod
dicta bona dividantur cum dicta D. Conforta filia sua et eius heredibus
excepto quod de bonis de Budrio, de quibus nulla divisio fieri debeat sed
sint libere iure dotis ipsius D. Confortis, alioquin si dictus D. Millanus non
haberet legitimam prolem, ut dictum est, quod dicta donacio dotis situata et fir-
ma et tunc dictus D. Millanus possit donare, legare et alienare de ipsis bonis
solum usque ad summam [illegible] marcharum denar. monete aquilegensis et non ultra.
Que quidem donaciones, cessiones, tradiciones et refutaciones facte per dictum
D. Millanum ipsi D. Gerardo recipienti vice et nomine quo supra, plenius
continentur in quodam publico instrumento scripto manu quondam Nicolai
notarii de Civitate q. N. Antonii facto sub. A. D. MCCLXXXVII, ind. XV, die XVIII
intrante iunio, a me notario viso et in conspectu dicte D. Conforte et
testium predictorum lecto et apertius publicato ac eciam vulgarizato. Item
dicta D. Conforta per se suosque heredes ratificavit, aprobavit ac et
penitus afirmavit concordium, pactum et convencionem habitam et firmatam
inter D. Girardum de Cucanea q. D. Odorlici ex una parte et D. Millanum
patrem dicte D. Conforte ex alia, que quidem pacta, concordia et convenciones
sic adiacent. In primis quidem quod D. Girardus de Cucanea predictus sit

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

principaliter obligatus ad solvendum centum marchas denar. monete aquil., Johanni q. Dyenarii de Vendoyo et ad excipiendum et conservandum et relevandum penitus sine dampno eundem D. Millanum a suis creditoribus usque ad summam LXXX marcharum denar. monete aquile. ut in instrumentis inde confectis manu Nicolai notarii de Civitate q. M. Antonii notarii plenius continetur, sub A. D. MCCCXXXVIII, ind. V, die vero XVIII intrante maio et cum supradictus D. Girardus habere debeat marchas denar. monete aquil. centum iure et nomine legati sibi relicti a quondam D. Catherina filia q. D. Minii de Budrio ut continetur plenius in ultimo testamento dicte D. Catherine scripto manu Benvenuti notarii de Utino q. Mri. Stephani pelliparii sub A. D. MCCCXXXVI, ind. IV, die IV intrante decembri, a me notario viso et in conspectu dicte D. Conforte et testium predictorum aperte lecto et vulgarizato Et insuper pro omni opere et laborerio quod fieri faceret ipse D. Girardus in domibus et edificiis tam in Castro quam in Burgo de Budrio, supradictus D. Millanus per se suosque heredes contentus et confessus fuit quod si contingeret, quod Deus avertat, D. Schynellam filium dicti D. Girardi mori prius dicta D. Conforta uxore sua et filia dicti D. Millani, sine comuni herede vel cum comuni herede eorum qui decederet in pupillari etate, quod dicto D. Girardo debeat de omnibus supradictis satisfieri integre et complete supra bonis et de bonis ipsius dotis D. Conforte et maxime de edificio et laborerio quod fecisset vel fieri fecisset idem D. Girardus in

castro et Burgo de Budrio ad extimacionem bonorum virorum comuniter in eos supra predictis accipiendorum, sed si dicti D. Schyrella et D. Conforta iugales haberent filium vel filiam in etate pubertatis vivetem, quod omnia dicta pacta sint cassa et vana et bona omnia assignata et data in dotem dicte D. Conforte sint supra in sua dote et in suo permaneant firmitate. Que quidem confessio et contentacio et omnia supradicta patent manifeste quodam publico instrumento a me notario visto scripto manu Nicolai notarii de Civitate q. M. Antonii sub A. D. MCCCXXXIII, ind. V, die XI intrante iulio et in conspectu dicte D. Conforte et testium predictorum distincte lecto et apercius vulgarizato. Que quidem omnia supradicta et infrascripta de voluntate pura et consensu D. Schyrelle mariti ipsius D. Conforte qui ~~et testium~~ presens erat ~~predictorum~~, promisit et stetit ipsa D. Conforta per se suosque heredes et iuravit corporaliter ad sancta Dei evangelia nomine sacramenti perpetuo rata, grata et firma habere atque tenere sollempni stipulacione interveniente cum obligacione omnium bonorum suorum mobilium et immobilium, presentium et futurorum et cerciorata per me notarium ... ... omni iure ypothecarum et cuiuslibet alii suo iuri et actioni quod et quam habebat vel habere debat in omnibus rebus supradictis et supradictis omnibus nullam iniuriam inferre seu ingratitudinem inferri consentire racione minoris etatis - Nunquam quoque contra predicta vel aliquid predictorum facere vel venire per se vel alium sea per interpositas personas, nec movere litem,

[illegible]

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

controversiam vel aliquam questionem, ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa, de iure vel de facto, sub pena dupli valoris eius de quo ex predictis questio moveretur, minus quinque solidi ironentium parvulorum, in singulis huius instrumenti capitulis stipulata, que totiens peti possit et valeat cum effectu, quotiens comittetur in ipsam et ea soluta vel non, presens nichilominus instrumentum in omnibus et per omnia semper stabilem obtineat firmitatem. Cantum cum omni meliloramento etc. —

13[illegible] [illegible] maggio. Venezia. Bertrando Patriarca d'Aq. [illegible] al Doge di Venezia [illegible] la commissione fatta al Legato Apostolico [illegible] [illegible] cardinale, giudice tra i Veneti e la chiesa [illegible] dal papa Clemente VI (per l'affare di Cordignano occupato dai Veneti).
[illegible] IV Commemoriali p. 69. t°

33

Instrumentum revocationis facte per D. Patriarcham Aquilegensem dē quadam commissione in Curia Romana impetrata.

In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem 1344 ind. XII, die [illegible] m. maii, Venetiis in Ducali Palatio presentibus Ven. et sapientibus viris D. Guillelmo Decano Aquil., Constantino et Gambino Canon. Aquil., Jacobo de Carraria Canon. Tarvisino ac nob. viris D. Johanne et Gerardo de Cucanea, Philippo de Portis, Henrico de Prampergo militibus et aliis testibus ibi vocatis specialiter et rogatis.
Rev. in Christo Pater et D. D. Bertrandus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha constitutus in ducali Palatio una cum excelso et Magn. D. D. Andrea Dandulo Dei gra. Venetiarum, Dalmatie atque Chroatie Duce, Domino quarte partis et dimidie totius Imperii Romanie pro se suisque successoribus ac nomine et vice Communis Venetiarum, Commissioni facte per SS. Patrem et Dominum D. Clementem Divina providentia Papam VI Rev.mo in Christo Patri D. Bernardo divina miseratione titul. S. Anastasie presb. Cardinali ad supplicationem eiusdem D. Patriarche et venerabilium virorum D. Decani et Capituli Eccl. Aquil. nec non citationi et omnibus processibus vigore commissionis huiusmodi habitis sponte et ex certa scientia ac omni modo, iure et forma, causa renunciavit expresse, promittens pro se et dicto nomine predicto D. Duci stipulanti et recipienti pro se et nomine quo supra dicta commissione, citatione et processibus vigore ipsius commissionis habitis

[illegible]
Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

seu ipsorum aliquo, nullo unquam tempore uti, sed dictam renun-
ciationem et omnia et singula supradicta habere firma et rata et
in nulla seu ipsorum aliquid nullatenus facere vel venire. Atque
... et rogans me Raphainum notarium infrascriptum et Paulum q. Mag.
Iohannis de Mutina Patr. curie notarius ut de renunciatione predicta
facere debeamus publica instrumenta.

Ego Raphael de Caresinis imp. auct. notarius ac ducatus Venet.
scriba, predictis interfui et rogatus scripsi. ——

1344, 12 giugno. Cividale. Il Patriarca Bertrando assolve un prete spergiuro

34

A. D. MCCCXLIV, ind. XII, die XII Junii in Civitate Austrie, in curia patriarchali, presentibus venerabili viro D. Giberto Abbate monasterii Mosacensis Aquilegensis diocesis, Francisco de Utino Canonico Civitatense, nobilibus militibus D. Philippo de Portis de Civitate, D. Hermano de Carnea Utini commorante et Francischutto de Tolmino et testibus.

Cum D. Petrus presbiter de Orsaria quondam Nicolai prebendarius in maiori Ecclesia Civitatense, ob quodam furore et animo irato cecidisset in periurium quod est contra debitum fidelitatis et tamen ipsum penitus nec non de dicto periurio fecisset penitentiam iuxta fidem catholicam, reverendus in Christo Pater et Dominus D. Bertrandus Dei et apostolica gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha a dicto periurio et de aliis quibus non recordatur usque ad diem presentem restituens ipsum sacramentis et aliis officiis sancte Matris Ecclesie signaculo Sancte Crucis ipsum presbiterum Petrum ut in talibus fieri consuevit cum omni auctoritate sua qua fungitur in hac parte libere absolvit.

Notaio di Cividale. Arch. Civ. Udine.

Originale. il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

1345, 13 giugno. Soffumbergo. Procura del nob. Enrico di Soffumbergo per difenderlo dalle accuse d'aver uccisa la moglie e rapita e violata D. Gertrude di Caporiacco. —

35

Pre Lupo notaio di Faedis. Arch. not. Udine.

† D. 1345, ind. XIII, in Castro de Sorphinberch, in camera habitacionis D. Aynre, die XIII intrante iunio, presentibus presb. Martino Capellano in Ecclesia de Campelio, D. Odolrico de Sorphinberch q. D. Johannis, Rodulpho q. D. Guargendi de Mels, Pellegrino filio D. Arthurici de Bragacho superiori, Gayruffio de Mels q. Vgguroffii testibus et aliis.

Nobilis vir D. Aynre de Sorphinberch q. D. Meinardi fecit, constituit et ordinavit suos veros nuncios, actores et excusatores legittimos Nobilem Militem D. Guyzelinum de Uagruspach et eius filios Nicolussium, Conradum et Fedrichum commorantes in Utino et Bregaçinum de Sorphinberch q. D. Johannis, Thonium q. Scheche commorantem in Sorphinberch licet absentes tamquam presentes, Petrum q. D. Nicolai et Leonardinum q. D. Blanze commorantem in Sorphinberch, presentem et hoc mandatum sponte suscipientem, ita quod non sit potior condicio occupantis et id quod unus eorum inceperit alter mediare valeat et finire ad excusandum prefatum D. Aynre in termino seu terminis sibi dato vel dandis supra quibuscumque et presertim occasione mortis quondam D. Francische q. D. Bernardi de Ragonea uxore

... manca decembr.

Originale il sigillo manca. il documento è tagliato per mezzo.

, ratti D. Aynre et captione Gerdrudis de Lucanea et violatione ipsius Gerdrudis, prout dicitur, coram Reverendo in Christo Patre et D. D. Bertrando Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha dignissimo vel coram D. Petro de Fusco Vicesgerente, seu coram eorum officialibus ~~quocumque alio~~ vel alio Judice delegato loco sui seu coram quocumque alio Judice tam canonico quam civili, quod non potest premissus D. Aynre in huiusmodi terminis personaliter comparere infirmitate gravatus et cuiuscumque alterius generis debitas excusationes faciendum et in animam eius de calumpnia et veritate dicenda iuramentum prestandum et generaliter ad omnia alia et singula faciendum et exercendum in hac parte, que ipsis excusationibus vel alteri eorum utilia et necessaria videbuntur et si mandatum exigisset speciale, promisit predictus D. Aynre mihi Notario infrascriptis stipulationibus pro omnibus ~~quis~~ quorum interest vel interesse poterit se firmum et ratum habere et observare quicquid per dictos excusatores vel eorum alterum dictum ac factum fuerit in premissis et quolibet premissorum tam in perdendo quam in lucrando sub suorum bonorum omnium ypotheca. —

1341. 1° luglio. In campo presso Pinzano. Il Patriarca Bertrando [illegible] ... all'ambasciata di Marco Dandolo ... [illegible] in Istria.

[illegible]

36

Exemplum litterarum D. Patriarche Aquilegensis.

Ill. et Magnifico Domino amico nostro karissimo D. Andrea Dandulo Dei gratia Venetiarum, Dalmatie atque Chroatie Duci, quarte partis et dimidie totius Imperii Romanie, S. Sedis Aquilegensis eadem gratia Patriarcha Bertrandus salutem et sincere dilectionis affectum.

Vestre Magnitudinis litteras gratanter recepimus et ambaxatam pro parte ducalis excellentie per nob. virum D. Marcum Dandulo [illegible] nobis expositam intelleximus diligenter ad contenta cuius ipsi D. Marco respondimus et aliqua alia supra eadem materia sibi diximus, sicut ipse Due. Magnificentie quam Altissimus conservet, poterit enarrare.

Data in exercitu iuxta Pinzanum die I Julii, XII indictione.

Expositio ambaxate sive responsionis facte ambaxate facte D. Patriarche per D. Marcum Dandulo exhibite eidem in scriptis.

Ad ambaxatam expositam prudenter et eloquenter pro parte Due. Dom. per nob. virum D. Marcum Dandulo ambaxatore dicti Dominii, D. Patriarche Aquilegensi per ipsum D. Patriarcham respondetur.

Primo quod benivolam salutacionem D. Ducis et Comunis Venetiarum cum omni sinceritate et amore recipit tamquam ab amicis et fratribus karissimis, eis grates multimodas refferendo quod tam nobilem tam discretum et sapientem ambaxatorem ad ipsum D. Patriarcham mittere voluerunt.

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

Secundo, quod ambaxata continebat quod subditi et homines Patriarchatus inter-
fuerunt ad dannificationem et derobationem factas in territorio Iustino-
polis et aliis terris et locis Istrie, videlicet Iohannes de Haubech, Scoda
Marchio Istrie cum XX equitibus et gente alia, Gualterius et Patriarcha
de Portullis cum gente, Paluder de Vinon et Plauder de Vipago fuit et est
ipsi D. Patriarche valde mirabilis et nullo modo credere potest quod Marchio
suus Istrie fuerit tante presumptionis quod predictis derobationi et
dannificationi interfuerint nec manum tenuerint quoquomodo. Nam ipse
... congregacionem huiusmodi dicte gentis esse in partibus Istrie, statim
preconizari fecit in castro Bullis et per alia loca Marchionatus Istrie
et precipi sub pena librarum CC quod nullus auderet recipere vel emere
in ... aliquid de preda vel derobacione predictis, nec dare
victualia illi genti aut impendere quoquomodo auxilium et favorem prout nobis
fideles vestri de Bullis per suas intimaverunt litteras quas dictus D. Pa-
triarcha dedit D. Marco Ambaxatori predicto. Et intelligens predictus Mar-
chio quod dicte gentes iterum redire debebant in Istria fecit rumpi
omnes passus excepto illo de Cernegrado quod rumpere noluit volens
dannificare Guillelmum Pischayer quod eum dannificaverat et dero-
baverat homines Portullarum iuxta tenorem unius cedule contente in litteris
dicti Marchionis quam habet predictus D. Ambaxator et ultra hoc quia aliquis
de Portullis emerunt de dicta predicta contra proclamacionem contra eos active
processit condemnando ad penam proclamatam omnes qui fuerunt culpabiles
in emendo de dicta preda et danda victualia dicte genti et sic debet Dux. Dominium

quod Guillelmus de Pinager qui fuit ductor et auctor ad faciendum mala huiusmodi, ductore aliquo non indigebat quia scit omnes accessus et introytus Ystrie et Capitaneus fuit Comitatus per longum tempus et semper fuit infestus Ecc. Aquil. ipsamque infestavit et lesit toto posse, destruxitque Castrum Bagnolli quod est dicte Ecclesie Aquil. — Dominus idem Marchio de mandato D. Patriarche obtulit se in omnibus Capitaneo Paserativi et Provisoribus missis in Ystria per Duc. Dom. qui respondentes grosse dixerunt quod a Duc. Dom. habebant in commissum quod deberent favorizare et defendere Terras Ecl. Aquil. sicut alias Terras Ystrie prout dictus Marchio per suas litteras D. Patriarche intimavit, quas litteras dictus D. Patriarcha quia ille Gualterius est ammodo etatis antique seu decrepitus et pro certo de talibus non intromictetur, habet tamen filios malos qui morantur cum Domina de Castellone et possibile est quod interfuerint dicte derobacioni. Patriarcha de Portulis licet dicatur de Portulis, non est inde sed est vagus et circuens undique ut male faciat, de quo si ipsum habere posset iusticiam faceret. Alios vero, Paludes de Vixon et Paludes de Vipago nunquam ~~fuerunt subditi dicte Eclesie~~ dictus D. Patriarcha nominari audivit nec scit sunt ab aliquo subdito Eclesie antedicte nec unquam fuerunt subditi dicte Eclesie, de quibus ipse D. Patriarcha ~~ipsum Johannem nec gentem suam~~ nihil facere habet. De Johanne vero de Stenzber non potest credere D. Patriarcha ipsum Johannem nec gentem suam interfuisse et pro certo ita reperietur. Nam ipse D. Patriarcha inquiri mandavit diligenter super his et invenit et fama publica est quod dictus Johannes non interfuit nec gentes sue nec ratione aliqua interfuisse cum inter Wolfordum

[illegible] manca decembr.

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

fratrem dicti Johannis fuerunt et nunc sunt inter ipsum Johannem et Poznhager inimicitie capitales sicut est omnibus manifestum. Verumtamen ipse D. Patriarcha adhuc diligenter inquiri faciet et mittet pro Mansione sua et si invenerit ipsum vel dictum Johannem autaliquem alium subditorum suorum culpabiles, restitui faciet accepta per eos et nihilominus ipsos taliter puniet quod cedet aliis in exemplum et gratum erit Duc. Dominio, amorem cuius et dilectionem intendit ibi perpetuo observare.

Ipse vero Sindicatus respondit dictus D. Patriarcha quod novit scrutator cordium quod iamdiu misisset dictum Sindicatum quod factus est et misit Aquilegiam propterea Capitali sui Aquilegensis sed non inventi sunt Canonici dicte Ecclesie residentes nisi duo, quia Decanus se absentavit intemperiem aeris formidantes et sic non potuit habere capitulum nec etiam est in loco ubi possit vocari dictum Capitulum nec etiam potest recedere nec se absentare ab obsidione Castri Pinzani quem si se absentaret multa possent toti Patrie pericula intollerabilia imminere sicut per litteras suas pridie D. Ducii clarius intimavit; tamen in Festo B. Hermacore proximo, Decanus et Canonici in Aquilegia convenient propter festum et tunc habebit consensum dicti Capituli et Syndicatum una cum consensu celeriter transmittet.

1344, 7 luglio. Presso Pinzano. Gualtepertoldo di Spilimbergo investe i Nobili d'Attems della Villa di Godia.

Supertino Notajo q. Ser Tomaso di Spilimbergo. Arch. Spilimbergo in Damaninj.

A. D. MCCCXLIV, ind. XII, die VII intrante Julio, presentibus D. Rombaldo q. D. Ludoyci de Cavorgaco nunc Spegnimbergi habitante, Vitello dicto Prividus q. D. Ulvasii de Regenia, Ser Reynaldo q. D. .... de Tuppe, Corrado q. Benini de Spegnimbergo et Cunussio genero D. Stephani q. D. Henrici de Spegnimbergo et aliis pluribus ibique.

Benedictus q. D. Largent de Attens sicut procurator D. Nicolussii q. D. Desiderati antiquioris et senioris domus quondam D. Petri de Attens prout patet quodam procuratorio facto manu Nicolussii notarii q. D. Truffolini de Attens sub eodem millesimo, indictione et die quinto intrante Junio a me infrascripto Notario viso et lecto, flexis genibus comparuit coram Nobili et potenti viro D. Gualterpertoldo q. Nobilis Militis D. Bartholomei de Spegnimbergo, petens sibi fieri investituram pheudi Ville de Godia cum omnibus mansis et eius pertinenciis excepto quod de uno manso, cuius Ville proprietatem et tenutam ipse et sui predecessores habuerunt, tenuerunt et possiderunt a q. D. Bartholomeo de Spegnimbergo et a predecessoribus suis iure recti et legalis pheudi ut ipse asserebat. Qui D. Gualterpertoldus capiens per fimbriam sui bombacini et ipsum investivit dictis pheudis et tunc dictus Benedictus sicut procurator D. Nicolussii iuravit obomagium (sic) fidelitatis vassallorum ipsi D. Gualterpertoldo et fratre eius et eorum dominibus ut in tali negotio indecet etc. et licenciaverunt me Notarium de reffeccione instrumenti etc. Actum in confinibus Pinzani in ospitio D. Corradi Ser Pauli Bozani

[illegible]

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

1344, 10 luglio. Cormons. Il nob. Andrea di Flojana procuratore dei Signori di Flojana nomina altro procuratore per ricevere l'investitura dei beni feudali dai Signori di Spilimbergo –

Pergam. orig. nel Museo Civ. di Udine

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCXLIIII, ind. XII, die X intrante mense Julii, in Castro de Cormono, presentibus Dominis Bussino, Ottaliko dicto Sacher, Marquardo dicto Wipasso fratribus filiis q. D. Nicoleti militis de Cormono, Hermanno de Werenstain, Nichollo servitore heredum dicti D. Jacobi, Jacobo q. Caruli de Torzano et aliis testibus ad hec vocatis et rogatis.

Nobilis vir D. Andreas filius q. nobilis militis D. Maynardi de Floyana tanquam procurator nobilis viri D. Maynardi de Mossperch maior et administrator dictorum de Floyana ut patet quodam publico instrumento* manu Mathie notarii de Cormono sub annis Domini MCCCXXXVI, ind. IV, die XX mensis novembris, viso audito lecto a me notario coram dictis testibus et diligenter examinato, fecit constituit et ordinavit providum et discretum virum D. Janzel de Zeran habitatorem Cormoni presentem et hoc mandatum sponte suscipientem suum certum nuncium actorem factorem et procuratorem legitimum et quicquid in ista parte melius ac utilius esse potest et debet, ad faciendum se investiri et ad accipiendum feudum et feuda a nobilibus viris Dominis Gualterpertoldo et Henrico fratribus dominis de Spegnimbergo loco et vice nomineque dicti D. Andree et tocius domus de Floyana et ad iurandum et fidelitatem prestandum

[illegible]
Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

ipsius Domini in animam ipsius D. Andree prout quilibet vasallus facere tenetur Domino suo et debet et in omnia et singula facienda et exercenda que ipsemet facere posset et deberet si personaliter interesset. Promittens manuali fide et nomine iuramenti pro se suisque dominis antedicte se firmum ratum et gratum habere et tenere quicquid per eundem procuratorem suum actum et procuratum fuerit in predictis et circa predicta tam in petendo quam in iurando sub ypotecha omnium suorum bonorum mobilium et ymmobilium, presentium et futurorum, in iudicio sisti, solvere iudicatum, cum omnibus clausulis opportunis.

Ego Petrus dictus Hermacoras de Aquilegia imperiali auctoritate notarius omnibus interfui et rogatus scripsi.

1344. 20 Ottobre. Cividale. Assegno per dispensione e morganatico fatto a Riccarda figlia di Domenico scharmitore di Trieste, moglie a Francesco di Castelvenere abitante in Cividale.

39

A. D. MCCCXLIIII, ind. XII, die XII exeunte Octubri, in Civitate in burgo pontis, in domo infrascripti Francischutti q. d. Jacobi de Castrovenerij, presentibus Philippo q. d. Ugonis de Civitate, Bartullo de Civitate q. Johannis de Florentia, Ghilono filio Francisci q. d. Bartholotti de Civitate, m.° Stephano pictore de Tergesto, m.° Petro calcifice patruo infrascripte d. Rycarde de Tergesto et alijs

Franciscus de dicto burgo q. d. Jacobi de Castrovenerijs promisit stetit et wadiavit dare domine Rycarde uxori sue filie magistri Dominici Scarmitoris de Tergesto iure defensionarum ad faciendum omnimodam suam voluntatem quinque soldos grossorum secundum ius et consuetudinem terre Forijulii actenus observatam. Item promisit stetit et wadiavit dare eidem d. Rycarde iure morgingradi XX soldos grossorum venetorum ad faciendum etc. secundum ius et consuetudinem morgingradi in Forojulii hactenus observatam etc. Pro quibus omnibus etc. d. Philippus per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum extitit fideiussor etc., promittens fidem etc.

Dal protocollo di Landuccio notajo di Cividale. Arch. Not. Udine

...regorum zar, uarzener lag in dem mandat december.

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

1344, 11 novembre - Faedis. Affittanza di Ronchi, selva e campo in Faedis.

Pre Lupo notajo di Faedis, Arch. not. di Udine.

A. D. 1344, ind XII, in Fagedis in platea ante domum D. Nicolai q. D. Pertoldi, XI die intrante novembri, presentibus dominis pressbiteris Stephano de Pulzinicho, Gregorio de Sorphinberch nunc Capellanis in Ecel. S. Marie de Fagedis, D. Guarnerio de Cucanea q. D. Adalpreti, Niculusio pellipario commoranta in Fagedis filio Galiane, Gumperto q. M.ri Rodolphini testibus et aliis.

Ingalpretus dictus Mattarel commorans in Fagedis filius olim D. Pertoldi per se suosque heredes dedit et locavit ad rectam socidam Preto de Fagedis suisque heredibus aut cui comiserit ius suum, omnes suos Ronchos quos habet in pertinenciis de Fagedis cum una silva prope predictos Ronchos cum campo quondam Michelut, hoc pacto inter predictos Ingalpretum dictum Mattarel et Pretum predictum habito et firmato, quod dictus Pretus Ronchos predictos bis in annum sappare teneatur et silvam custodire bona fide velud esse suam et vinum et poma que percipientur de supra predictos Ronchos medietas sit unius alia medietas alterius, bladum vero et legumina sint et esse debeant supradicti Preti, per ante partem de campo vero quicquid percipietur et totum bladum quod percipietur de terra aratoria tam de Ronchis quam de campo sive bladum sive vinum medietas sit unius et medietas alterius et quod dictus Pretus si vellet vendere partem suam vini teneatur vendere dicto Ingalpreto tam vinum

[illegible]

Originale il sigillo manca, il documento è tagliato per mezzo.

de Ronchis quam de campo sicut comuniter vendetur vinum plani de villa de Fagedis et si vellet dictus Pretus suam partem vini vellet ponere in sua canipa teneatur servare usque ad diem circumcisionis subsequentis messem proximam futuram et si illo die dictus Ingalpretus nollet emere sibi vendere teneatur et si non emet dictus Pretus possit exinde in antea suam voluntatem facere teneatur et si Ingalpretus accomodaret ipso Preto sementem, quam fient partes teneatur accipere sementem mutuatam per ante partem, residuum ut dictum est superius, inter ipsos condividatur, ~~promitentes~~ promittentes inter se hinc inde prescripta observare cum obligatione bonorum suorum. Carta cum omni melioramento. –

Anno 1344 die primo decembris in Vilalta in camera D. Nicolussii q. D. Federici dicti loci, presentibus Martino dicto Blanco de Martignaco, Nicolao Matthie de Palude, Blasio Clanazoli de Martignaco testibus et aliis.

D. Simon et Nicolussius q. D. Odorlici dicti Magnardus q. D. Mendrigucii de Vilalta intendunt vendere totam eorum partem de castro et loco de Urussperço, domicalia eorum circa Urussperçum et bona que habent in villa de Urussperço et eius pertinenciis, fecerunt, constituerunt et ordinaverunt ibidem per se Bernardum dictum Bolpattum q. Johannis de Caurigalo presentem et hoc mandatum suscipientem et Zanium de Fagagna absentes tamquam presentes eorum certos nuncios et procuratores legitimos ad officiendum et proferendum D. Francischo filio q. D. Johannis de Vilalta si emere vult dicta eorum bona quia sibi dare et vendere volunt iusto precio et pro minori precio iusti precii antequam alicui alteri persone et quousque ad dies XV continue datos sequentes post presentacionem predictam eis de intencione sua faciat responsionem si emere vult aut non quia intendunt vendere dicta bona et facere eorum meliora et promiserunt dicti constituentes habere ratum et firmum totum et quidquid per dictos eorum procuratores actum et dictum fuerit in predictis et circa predicta tam perdendo quam lucrando ipsosque procuratores ab omni onere relevare cum obligacione omnium suorum bonorum et ypoteca. —

zigistemi jar, vierzehen tag in dem manod december.
Originale il sigillo manca. il documento è tagliato per mezzo.

1344 14 Decembre. Gorizia. Enrico [Mainardo] conte di Gorizia dà in pegno a Sbruglio di Cormons, a Engelberto e a Zanutto, sette mansi a Diettendorf per 70 marche.

42

Wir graf Mainhart ze Gorcz und Tyrol vogt der gotsheuser Aglai Triend und Brichsen vergehen für uns und unsern liben brůder graven Heinrich und tůn chunt allen der die disen brief ansehent hörent oder lesent, daz wir gelten sülen unsern getrewen von Gremoun dem Sbrullen dreizzich march, Engilbrehtem dreizzich march und Canutten czehen march, des alles wirt sibenzich march schilling, dar umb wir in iegleichem umb seinen tail versaczt haben in unserm dorfe ze Dietendorf auf dem Charst siben hůben, auf der ainen hůben siczet Stephan, auf der anderen Cusman, auf der dritten Stanco, auf der vierden huben siczet Iwan, auf der fünften Mathia, auf der sechsten siczet Martin und auf der sibenden hůben siczet der pfaffe, also daz si dieselben hůben mit allen rehten inne haben, nüczen und niezzen [sülen] alle die weil und zeit, und wir seu der sibenzich march niht gar und ganzlich gewert haben, und sülen wir seu und ir erben daran schirmen und vertreten vor aller ansprach nach landes reht und swanne wir, unser vorgenant brůder, unser erben oder nachchomen seu oder ir erben ermanen mit der vorgeschriben losang sibenzich march schilling sogetaner münz, dö in unserer grafschaft gib und gäbist, iaerichleich ie vor sand Georien tag oder vierzehen tag hinnach, so sint uns die selben hůben ledichleich her wider vervallen mit allen rehten an allen chrieg und widerred. Des ist diser brief [urchünd] mit unserm anhangenden insigil versigelt, geben ze Gorcz do man zalte von Christus geburt dreuzehenhundert jar, darnach in dem vier und vierzigistem jar, vierzehen tag in dem manod december.

Originale il sigillo manca. il documento è tagliato per mezzo.

1344, 20 decembre   Colloredo. Il signor Gio Pietro q. D. Rainaldo di Mels vende per 300 marche di denari aquilejesi, un maso di Zuganins, e sei marche di rendita ad uso della curia al nob. Bernardo q. D. Guglielmo di Colloredo, la sua parte del Castello di Mels, con beni e masnada garitorie ecc., riservandosene il possesso vita durante.

Dal Processo Consorti di Prodolone tra gli atti del notajo Pietro Vani Arch. Not. Udine

In Christi nomine amen. Anno domini 1344, ind. XII, die XX mensis decembris, presentibus discretis viris dominis presbiteris Francisco Civitatis Austrie et Francisco de Ragonea capellanis in Colloreto, nobili viro D. Jacobo dicto Plebano de Ospio habitante in Colloreto, nobilibus viris dominis Nicolussio, Guielmo et Pagano fratribus q. D. Asquini dicti loci, Leonardo dicto Frini q. Nicolai Savii de Mels testibus ad hec et aliis specialiter vocatis et rogatis.

Nobilis vir D. Johannes Petrus q. D. Rainaldi dicti Nucii de Mels per se suosque heredes precio tricentarum marcharum denariorum aquilegensis monete et unius mansi siti in villa de Zuganisio ultra Tulmentum rectum per Venutum dicte ville ac etiam sex marcharum de redditu ad usum curie secundum ius et consuetudinem Terre Forijulii siturum in villa de Blesano et Romano et de Mels, rectorum per Rigottum et per Bozam, per Gabrielem et per Jacobum Virat in Romano, in Blesano rectorum per Tonium et Sabadinum et per Sabadinum et Culotum, in Mels per Nodum, quod totum precium et integrum contentus fuit ac manifestus fuit se habuisse ac integre recepisse a nobili viro D. Bernardo q. D. Guielmi de Colloreto, renuncians exceptioni sibi non dati

non recepti non numerati et bene assignati dicti precii et redditus dictorum mansorum tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili, omnique alio suo iure exceptioni, actioni, defensioni et rei sibi competenti vel competiture, cum quibus vel eorum aliquod posset se a predictis et infrascriptis omnibus aliqualiter se defendere vel tueri; iure proprii dedit, vendidit, tradidit, cessit, concessit et assignavit eidem D. Bernardo ementi et recipienti pro se suisque heredes vel cui dare voluerit infrascripta bona, videlicet, totam suam partem Castri de Mels et totam suam partem tam in masculorum quam in feminarum de masnata quam habet vel habere videtur in cunctis pertinenciis de Mels cum omnibus eorum bonis tam mobilibus quam immobilibus cum palaciis, turribus, burgis, domibus, sediminibus, domicalibus, curiis cultis et incultis, garitu, advocatiis, venationibus, piscationibus, ripis, fossatis, aquis et aquarum decursibus atque cum omnibus et singulis que dicta bona habent supra se, super seu infra se, in integrum a celo usque ad abissum, cum ingressibus et egressibus suis usque ad vias publicas, omnique iure et actione, usu seu requisitione reali et personali, utili et directa, tacita et expressa, servitute, dominio, honore et utilitate

ibi ex dictis bonis vel pro ipsis modo aliquo spectent vel perti=
nent, de iure vel de facto, ad habendum, tenendum possiden=
dum dandum donandum vendendum obligandum permutandum
locandum allienandum, pro anima et corpore iudicandum
et quidquid dicto emptori suisque heredibus vel cui darent
perpetuo faciendum sine omni contradiccione et impedimento
dicti venditoris, suorum heredum vel alicuius alterius persone.
Et si dicta pars Castri et bona predicta omnia nominata plus precio
et reddita nominatis valerent, illud plus totum dictus venditor
per se suosque heredes eidem emptori recipienti et stipulanti
pro se suisque heredibus et cui ius suum dederit, nomine donatio=
nis irrevocabilis que dicitur inter vivum et non causa mortis, pe=
nitus donavit, que nulla ingratitudine, contrarietate vel causa
ullo tempore posset revocari. De quibus quidem bonis supradictis
dictus venditor se prefati emptoris precario nomine possidere consti=
tuit, donec ipsorum corporalem acceperit possessionem, quam
accipiendi et retinendi licentiam omnimodam ei contulit atque
dedit deinceps. Hiis quidem pactis et condicionibus habitis et
firmatis inter dominos predictos Johannem Petrum et Bernardum,
quod dictus D. Johannes Petrus habere debet et debeat, possidere,

tenere, gaudere dictam partem Castri de Nels cum supradictis territoriis, possessionibus ac masnata ac etiam supradictas sex marchas de reddita dummodo vixerit in hoc seculo et mansum predictum situm in villa de Zuzenisio possit et debeat vendere et largiri atque pro anima et corpore iudicare de verbo et consensu et licentia dicti D. Bernardi et sine contradicione eius seu suorumque heredum et cuiuscumque persone et post mortem sive decessum dicti D. Johannis Petri supradictam partem Castri de Nels cum territoriis predictis, possessionibus ac masnata ipsi D. Bernardo vel suis heredibus vel cui ius suum dederit revertantur et in eius tenuta et possessione permanere debeant sine omni impedimento et contradicione cuius vis persone. Promittentes quoque supradicti Domini Johannes Petrus et Bernardus ac etiam corporaliter iurantes ad sancta Dei evangelia tactis sacris scripturis alter alterius sibi invicem per se suosque heredes cum obligatione suorum bonorum omnium utriusque partis mobilium et inmobilium, presentium et futurorum et refectione dampnorum omnium et expensarum ac interesse litis et extra credendo de dampnis et expensis largo verbo utriusque partis eorumque heredum sine sacramento vel alia probatione legitima dictam venditionem, tradicionem pacta et concordia ac omnia et singula in hoc

instrumento contenta perpetuo firma, rata atque grata habere et
tenere et non contrafacere vel venire aliqua ratione, dolo, fraude,
ingenio, de iure vel de facto, sub pena dupli, de quo per aliquam
partium contrafierit minus quinque solidis veronensium parvulo=
rum per singulos capitulos stipulata et promissa, que pena cum
effectu totiens peti possit et exigi cum effectu quotiens in eadem
contrafactum fuerit. Insuper dictus D. Iohannes Petrus stetit
et promisit per se suosque heredes ipsi D. Bernardo et eius he=
redibus supradicta bona vendita in iure deffendere, manute=
nere, varentare ac in solidum disbrigare sub obligatione et pena
predictis, e aqua vero pena soluta vel non, presens instrumen=
tum, pactum et concordium et omnia et singula contenta
in eo nihilominus suum perpetuum obtineant plenum robur.
Fuitque assignatus per ipsos contrahentes nuncius et datus D. Ia=
cobus predictus testis pro quolibet ipsorum contrahentium in
tenutam et possessionem inducere corporalem secundum pacta
inter eos habita.

Actum in Colureto in palacio D. Bernardi emptoris.

Et ego Daniel q. Regetti de Tarvisio qui nunc habito in Mels, aucto=
ritate imperiali notarius publicus, omnibus predictis interfui et
rogatus scripsi.

1345 [illegible] Preposito di Cividale [illegible] integra [illegible] [illegible] promette [illegible] [illegible] Patriarca [illegible] [illegible] dalla [illegible] Domenico notajo [illegible] della [illegible]

In nomine patris, filii et spiritus sancti. Amen. Anno 1345, ind. 13, die 6 intrantis januarii in Civitate in domo D. Philipponi de la Turre Prepositi Eccl. S. Marie Majoris Civitatensis, presentibus Albertucio Turo [illegible] commorante Civitate, Dominico not. de Civitate, Fr[illegible] D. Jacobi de Carraria [illegible] et aliis ad hec vocatis et rogatis.

[illegible] D. Philipponus Prepositus promisit, convenit et [illegible] corporaliter ad S. Dei evangelia nomine sacramenti D. Jacobo de Canaria Canonico Ecc. Civitatensis stipulanti et recipienti vice et nomine Rev.di in Christo Patris et D.D. Bertrandi divina gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche et pro ipso D. Patriarcha quod ducentos florenos sibi nunc datos et solutos per DD. Jacobinum de Bononia et Franciscum de Utino Canonicos Eccl. Civitatensis [illegible] pecuniam que [illegible] ad summam dictorum ducentorum florenorum auri per se vel per interpositam personam non debit neque consignabit Johanni Furlano de Castilutto nepote dicti D. Philipponis donec non erit dictus Johannes Furlanus concors cum dicto Rev.do D. Patriarcha, nec alicui persone recipienti vice et nomine dicti Johannis Furlani, nec ulli homini et persone quocumque nomine [illegible] contrarius et inimicus dicti D. Patriarche ac Ecclesie Aquilegensis. =

[illegible]

[illegible] Sexto.

[illegible] Sexto [illegible]

[illegible], ind. x die xvii ianuarii [illegible] Abba-
tis (ch. Abbatie Sextensis), presentibus Ser Anastasio de la Fratina, Lom-
bardo de [illegible], Christoforo de Florencia, Comesso camparo et aliis,
[illegible] Leonardus de una mancha, Bulgarelus de una mancha [illegible], Andri-
eus Madii de una et Daniel et Dominicus fratres q. Dicti de Bagnarola
de tribus manchis, fecerunt securitatem in manibus Ven.lis D. Ludovici Abbatis
predicti, quod Petrus Lucie de Bagnarola a carnisprivio usque ad
[illegible] annos non habebit aliquod conetium mali cum illis qui fuerunt ad ca-
piendum cum nec servitoribus et [illegible] [illegible] maiori pena fuerit(?)
[illegible] et si contrafecerit [illegible] ipsum capere et Domino Abbati
presentare sub dicta pena que [illegible] possit exigere quociens contrafac-
tum fuerit.

Item eo die, loco et testibus. Predictus Petrus Lucie [illegible] et
corporaliter iuravit tactis Scripturis sub pena unius pedis et manus
quod numquam erit contrarius Dno Abbati nec eius familiaribus
et servitoribus ac Monasterio et si viderit aliquem tractare
extra honorem eius, prohibebit vel Domino indicabit.

conetium
i. conatum

1345 19 febbrajo. [illegible] Un ladro promette di [illegible]
perpetuo all'Abbazia di Sesto e [illegible]

[illegible] Abbazia di Sesto. Arch. not. Udine.

Anno Nativitatis domini 1345, ind. XIII die XIX februarij in camera dni abbatis Sextensis presentibus [illegible] Morando et Aretusio fratribus de la Fratina, Lombardo, [illegible], Grigorio [illegible] Savari, [illegible] et alijs

Jacobus Pizignea [illegible] iuravit et manum et fidem propriam in manibus Ven. D. Ludovici dei gratia Abbatis ~~Sextensis~~ ct non discedere in perpetuum de monasterio absque licentia dicti D. Abbatis sed eidem semper sui beneplacito laborare et semper esse legalis et [illegible] qui eum reperit offendere et hoc pro sex mensibus in quibus offendidit per derobatione [illegible] et obligavit pedem et manum ut posset ubique locorum tamquam pro afficta capi sine aliqua licencia etc. cum omni melioramento [illegible]

1325 · 8 maggio . . . . Locazione di boschi e prati nella Gastaldia della Meduna data a Pietro d'Avanzo di Firenze dal patr. Bertrando.

47

Die XVIII mensis maii presentibus discretis viris Iohannolo q.m d. Iacomi mediolanensi, Arnoldino Bardino de Treviso Aldenesio [illegible] Concono q.m Guarnerio de Andutono, martino q.m Iohannis de Spilimbergo de Bayona et Guillelmo q.m Petri Gualfredini Reboldi de S. Paulo testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis. Cum pridem comites Goricie Aquilegensis ecclesiae de guerra incaserint malo modo fideles et subditos ejusdem Ecclesie capiendo ac etiam occidendo, nec non Patriam Forojulii inhumaniter depopulando incendiis et rapinis Reverendus in Xsto pater et d. d. Bertrandus dei gratia s. Sedis Aquil. Patriarcha volens dictis comitibus ~~rebellibus~~ resistere contra possetque etiam ipsam Aquil. ecclesiam et Patriam a tot et tantis dispendiis et oppressionibus quibus defensare quamplures nobiles et potentes ad suum ab predicte Ecclesie stipendium evocavit cum magna gentis armigere comitiva ut eam suam Ecclesiam et Patriam a predictorum hostium manibus liberare. Et cum ad tot et tanta onera et expensas supportanda redditus proventus memorate Ecclesie sufficere non valebant nec bene poterat aliunde pecuniam reinvenire nisi ad futurum tempus de bonis ac redditibus et proventibus prefate Ecclesie vendidit et locavit. Idcirco dictus d. Pater suo et successorum suorum ac Aquil. Ecclesie nomine omnia nemora bona et comunias Gastaldie sue Meduna ad ipsum d. Patriarcham et Aquil. Ecclesiam pertinentia locavit, tradidit et concessit discreto viro Petro de Davanciis de Florentia Pontueli suo pro se et suis heredibus ac nomine et vice Iacobi dicti Laravelli de Florentia recipienti a festo S. Georgii proxime preterito usque ad sex annos proximos et completos. ita quod lignam dictorum nemorum bonorum et comunias incidere, vendere et de ipsis facere valeat suam omnimodam voluntatem durante spatio hujusmodi sex annorum . . .

1359 ... ~~Novembre~~ ... dal ~~Patriarca~~ ... Duchi d'Austria.
Progetto d'un accomodamento

Infrascripta sunt verba locuta tractata inter Rev. D. Marquardum Dei gratia s. sedis Aquil. Patham et nobilem militem Saiger Capitaneum Carinthiae prout capitulariter inferius ~~[illegible]~~ continetur.

Primo quod sit bona et firma unio seu liga inter ipsum D. Patham ..... servitores etc. ex parte una et illustres D.D. Duces Austriae ejusque servitores etc. ex parte altera ad defensionem contra quoscumque exceptis D. Papa et D. imperatore quorum mandatis est parendum.

Item quod ista liga si acceptatur per partes quod durare debeat usque ad sex annos inchoandos in festo s. Martini proxime venturo. et dicto D. Patha interim decedente quod Deus avertat nihilominus ipsa unio usque ad dictum tempus in suo vigore debeat remanere, hoc etiam adjecto quod si guerra aliqua inchoatur cum aliquibus personis et ~~eadem~~ non concordaretur medio isto tempore quod unio seu liga hujusmodi usque ad perfectionem guerre et pacis facte debeat durare.

Item quod omnia et singula super quibus vertitur questio sive aliqua dissensiones inter partes predictas usque ad dictum tempus stare debeant sicut nunc sunt et utraque pars in ea possessione in qua nunc est pacifica et quieta. Ita tamen quod per hanc unionem seu per cursum dicti temporis partibus predictis seu ipsorum juribus nullum prejudicium generetur, ~~[illegible]~~

Item quod in casu quo per nos et D.D. Duces Austrie recuperetur civitas Tergesti quod jura ecclesie Aquil. et ecclesie Tergestine suffraganee dicti D. Pathe sint salva et in nullo debeant prejudicare

Item quod liga seu unio habita cum Comite Goricie per D. Ludovicum Patham Capitulum Aquil et Patriam Forijulii dicto Comiti servetur in sua forma per Capitulum et Patriam

Item quod Capitula hujusmodi formam congruentem cum cautionibus, obligationibus et declarationibus opportunis in casu quo dicta liga acceptetur accipere debeant et firmari solempniter in loco utrique parti congruenti in quo D. Patha et D.D. Duces Austrie cum ipsorum consiliis debeant convenire

super quibus omnibus requirenda sunt consilia, deliberationes et voluntates fidelium dicti D. Pathe A. N. cc. b.

[illegible] figlio [illegible] per [illegible]
[illegible] piglia [illegible] castell. [illegible]
armi.

[illegible] ecclesia [illegible]

Anno nativitatis Domini MCCCXLV, ind. XIII, die IV julij in camera
in [illegible] D. Abbatis Sextensis, presentibus Ser Anastasio de la Fratina,
Iohanne de Regio, Ser Sono de Gruario, Andrea Covasotto de Narguana,
Nicoletto notario de Padua et alijs. Ibi in concordio fuerunt Ven.[lis] vir D.
Frater Ludovicus Scigardia Abbas Sextensis ex una parte et Ser Mar-
zutus, Nerardus et Squara fratres ex altera videlicet quod prefac.
fratres locaverunt filios suos Tusum, Taterum et Grigorium in
vita dicti Domini Abbatis placendo tamen partibus de termino, cum
ipso Dno Abbate cum his pactis, quod prefati servitores tenere debeant
continuo in curia dicti D. Abbatis vel in eius servicio unum equum pro
quolibet a XL solidis grossorum et ipsi armis bene muniti
et e converso dictus D. Abbas iuravit et promisit cuilibet dicto-
rum servitorum dare annuatim nomine salarii octo staria fru-
menti, [illegible], totidem urnas vini ad mensuram cum qua
[illegible] fictus, octo galinas et duas spatulas et XL ova, [illegible]
et fenum clavedum et ferrum pro equis et ipsis [illegible] et robam
cum vestiet familiam nec non domum et hortum unum cuilibet ubi illas
velint tenere in Sexto vel in Mura nec non unum domichale cuilibet
delectanti cassando salarium totum quod sit licitum sub pena centum
librarum et predicti Tusus et Grigorius per manum et fidem promiserunt
in manibus dicti D. Abbatis bona fide servire. —

1345, 24 nov. Udine. Custodia della Torre di Muglia.

A. D. 1345, die 24 novembris, presentibus nobilibus viris DD. Friderico de Savorgnano, Gerardo de Cucanea, Hermano de Carnea militibus et Vecelino de Sevaterra testibus et aliis. Rev.dus in Christo Pater et D. D. Bertrandus Patriarcha Aquilegensis custodiam Turris Aquilegensis Ecclesie site in Mugla, quam alias tenebat Firmassius de Mugla ab eadem Ecclesia, commisit Albino et Tasse de Mugla usque ad proximum festum S. Thome, mandans eidem quod faciant in dicto festo, quod Potestas et Commune mittant ad eum quatuor de bonis hominibus de Mugla cum pleno mandato ad recipiendum ab ipso D. Patriarcha custodiam dicte Turris. Actum Utini in Palatio Patriarchali

Dalle note di Gubertino da Novate Cancell. Patr.le nell' Arch. Not. Udine.

Pubbl. dal Dr. V. Joppi nell' Archeografo Triest. Sett. 1877 Vol. 5.

1348. 30 dicembre. Udine. Licenza generale del Patr. [illegible] legn. di taglio, legn. da nave [illegible] del Patriarcato.

[illegible] D. Novate Canc. Patr. Bibl. not. Udine

Die [illegible] ind. [illegible] penultima mensis decembris presentibus nobili milite D. Gerardo de Cucanea, Bonesio Comiti Dicn. et Valentin. diocesis, Arnaldo Aymerici de Orglio Dioc. Caturcensis et Johanne de Vedruno familiaribus infrascripti D. Patriarche testibus ad hec specialiter vocatis et rogatis.

Reverendus in Christo Pater et D. D. Bertrandus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha rogatus et requisitus ut dicebat per Johannem Longum de Cadubrio quod vellet concedere ut mercatores de Veneciis possent emere et recipere de montibus eius arbores navium et alia lignamina grossa, eiusque supplicationibus inclinatus dixit quod omnibus mercatoribus de Veneciis concedebat et licentiam tribuebat quod in montibus ipsius D. Patriarche de Carnea, de Motio, de Sclusa et partibus illis possent libere emere arbores navium et alia quecumque lignamina grossa et illas ac illa extrahere ~~Tha~~ per suum territorium et Venetias conducere libere et secure non obstante inhibitione aliqua super hoc per ipsum D. Patriarcham alias facta.

Actum Utini in Patriarchali Palatio iuxta Cameram cubicularem dicti D. Patriarche.

346. 17 gennajo. Tricano sup. Giovanni ed Odorico figli del fu D. Vorlico di Tricano inf. per tre marche di den. Aquil. vendono a Floravanto detto Sotto di Tricano sup. un campo in Tricano inf.

Pr. Gio. di Porcia not.

Copia del sec. XVII.

51

In Christi Nomine Amen. Anno Domini 1346. Ind. 14. Die 17. intrante Ianuario. Praesentibus Stephano q.m Nicolai de Tricano Superiori, Iacobo q.m Ioannis de Aviis, Iacobo Bracilino de Tricano superiori, Iacobo q.m Coradi de Rodegliano, et mei q. Io. Not: infrascriptis testibus, et aliis pluribus.

Ioannes, et Odoricus fratres, et filii q.m dni Vorlii de Tricano inferiori pretio et foro trium marcharum et quadraginta denariorum frixenorum numeratorum novorum Aquil., quas a Floravanto dicto Sotto de Tricano Superiori receperunt, de quibus a beo vocaverunt sibi bene esse, et integre satisfacti et exceptioni non numeratae quantitatis pecuniae et sibi non traditae tempore istius Contractus, nec spei futurae numerationis et omni iuri legum et decreti et omni ratione tam ecclesiastica quam civili cum qua se aliqualiter contra datam et venditionem, atque traditionem infrascriptam defendere vel tueri se posset, facto renuntiaverunt, fecerunt dicti Ioannes, et Odoricus datam et venditionem atque traditionem per se suosque heredes eidem Floravanto recipienti, et ementi pro se, et suis heredibus iure proprium et in perpetuum de uno campo aratorio sito in Tricano infer. in loco qui dicitur Castilir. Cuius Campi hi sunt Confines. a b uno latere versus Septentrionem possidet Lazerin de Tricano inferiori, alio latere versus meridiem possidet Novellus de eodem loco, a tertia parte versus orientem est via publica a quarta parte versus occidentem sunt pascua Tricani inferioris et alii si qui veriores essent confines, et taliter dicti fratres scilicet Ioannes et Odoricus fecerunt datam et Venditionem eidem Floravanto de dicto Campo nominato, ut idem Floravant et sui heredes ammodo semper habeat, teneat atque possideat dictum Campum cum omni suo introitu exitu et accessu finibus et terminis, et cum omnibus suis iuribus, et actionibus

vealibus, et personalibus, utilibus et directis tam tacitis quam expressis a celo usque ad habissum integre pertinentibus seu adiacentibus, et quod dictus Flormantus Emptor possit predictum campum libere vendere, dare et donare, alienare et obligare et pro anima et corpore iudicare, et totamque suam voluntatem et utilitatem de cetero facere sine contradictione dictorum Joannis et Odorici Venditorum et suorum heredum contradictione vel ulla inquisitione, et ita iusserunt ipsum Emptorem intrare tenutam, et possessionem corporalem de predicto campo, et dederunt sibi Adamusium filium Zozilo de Triano superiori in Nuncium ponendi ipsum Flormantum Emptorem in tenutam predictam, quam accipiendi seu retinendi deinceps ei licentiam commodam concesserunt atque dederunt constituentes se pro ipso possidere donec tenutam et possessionem intraverit corporalem. Ad hec vero Thomasius quondam domini Francisci de Triano superiori pro se et suos heredes et per stipulationem dicto Flormanto Emptori recipienti pro se et suis heredibus promisit dictum campum venditum in Curia et extra manutenere varentare et Legitime defendere, authorizare et disbrigare ab omni Homine, et Persona, Collegio et Universitate, ac dictum Emptorem in vacuam possessionem inducere, et quietam. Alioquin se tenere voluerit ad pecuniam dupli dicti pretii ac ad restaurationem dicti campi venditi qui nunc valet, vel pro tempore valuerit melioratus sub estimatione bonorum Virorum in consimili loco, vel in meliori restauratione prestare, et si predictum Campum plus dicto pretio valeret, vel aliquo tempore valere posset. Renunciaverunt Legi que dicit donatio facta ultra quingentos Florenos aureos sine absque insinuatione non valere. Si vero dicti Venditores predicta non servaverint, aut in aliquo contravenerint, tunc dictam pecuniam damna,

et

et expensas, eidem emptori solvere teneantur pro pena totiens commitenda, et si pariter commitenda, et peti et exigi valeat cum effectu, quotiens contra predicta vel aliquod predictorum ventum seu factum fuerit sub hipotheca et obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum.

Actum in Tricano superiori ante domum predicti emptoris

Ego Presbiter Joannes de Loreileis Imp.li Auth.e Not.s his omnibus interfui, et rogatus scribere scripsi.

1346. [illegible] Conseil [illegible]
il Papa [illegible] [illegible]
[illegible] Bertrand.
[illegible]
[illegible]

[illegible] 14 de martij [illegible] ad sonum [illegible]
[illegible] completum fuit in domo Consilii Communis (Civ. Clusstri) [illegible] inter-
[illegible] &c.

[illegible] fuit per dictum Consilium commissum [illegible], [illegible]
[illegible] auctoritatem [illegible]
[illegible] Consilii [illegible] communiter et divisim, [illegible] quemcumque,
[illegible] et [illegible], [illegible] et mandata factas et [illegible]
[illegible] Terre Civitatis, et districtus per D. Bertrandum
Petri [illegible] et per quamcumque personam [illegible] mandatum
[illegible], dignitatis et conditionis [illegible], appellandi [illegible] SS. P. [illegible]
D. D. Papam et [illegible] Apostolos, [illegible], [illegible]
in [illegible] D. N. D. Pape et [illegible], prosequendi, [illegible]
et [illegible], [illegible] et procuratores unum et plures, prout ipsis [illegible]
[illegible] ad omnes lites et questiones presentes et futuras, civiles
[illegible], in agendo et defendendo et procurando omnia et singula [illegible]
dicti Comunis, communiter, singulariter et divisim, defendendi et obligandi omnia
bona Comunis. Et predicta omnia et singula dictum Consilium specialiter commisit
[illegible] dictis Provisoribus.

1346. 25 gennajo. Udine. Il Patriarca Bertrando

dà in consegna ai Domenicani di Udine alcuni libri del Vescovo di Padova.

[illegible] Patr. [illegible] Udine

A. D. 1346 ind. XIV. die 25 mensis Januarii, presentibus Religiosis viris fratribus Dominico de Utino, Andrea lectore, Pasqualino de Utino, Guillelmo Tarvisino, Nicolino Teothonico, Friderico Utinense, Benedicto [illegible]stro Logice, Odorico de Colloredo, A[illegible] [illegible]mo, [illegible] Tarvisino, Andreolo de Venetiis, [illegible] de Civitate, [illegible] omnibus de ordine fratrum Predicatorum Conventus Utinensis, testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis.

Religiosi et honesti viri DD. Fratres [illegible] Supprior et [illegible] de Utino conventus predicti confessi et contenti fuerunt se habere in depositum a Rev.do in Christo Patre et D. D. Bertrando Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha infrascriptos libros .... Episcopi Petenensis, videlicet in primis Historias Scolasticas, item Summam [illegible] Teothonici, item Sententias Gregorii, item Tractatus Logice, [illegible] Dialogum, item Librum Jacobi de Voragine de Quadragesima et de Sanctis per totum annum, item unum Breviarium, item Paladium de Agricultura, item alium Breviarium in forma kalendarii, quos quidem libros promiserunt dicto Domino Patriarche vel Episcopo Petenensi quando per ipsos vel eorum alterum extiterint requisiti. Actum Utini in Capitulo Conventus prefati.

1346. 26 febbrajo. Vigonovo. Mº Pietro di Reggio Fisico, vien posto alla Pieve di Vigonovo.

571

[illegible]

A. D. 1346 Ind. XIV. Die XXVI februarij in villa Vigonovi prope et in Ecclesia S. Marie de dicta Villa, presentibus [illegible] Guarnerio dicto Cavaio et Montobello fratribus q. D. Tomasii de Tiriano, [illegible] filio ser Philippi de Montereali commorante in Aviano, [illegible] Sutifero q. Petri de Vigne de Mengabrera nunc in Sexto commorante, aliis. Dompnus Presb. Bartholomeus Capelanus Ecclesie predicte auctoritate sibi concessa per Rev.dum D. Guidonem Concordiensem Episcopum prout in eius privilegio a me notario viso et lecto plenius continetur, posuit Magistrum Petrum Physicum de Regio in tenuta de dicta Plebe.

Arch. Moruzzo 1815

1346. 7 Marzo Moruzzo Divisione del Borgo del castello di Moruzzo tra i tre figli del q. D. Marcardo di Moruzzo

A. D. MCCCXLVI. ind. XIV. die VII. mensis Marcii. In Burgo Castri Murucii, presentibus presbitero Zano et dominis Federico et Bartholomeo, Johanne Francisco, Simone omnibus de Murucio testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Domini Nicolussius, Morandus et Manfredus fratres et filii q. d. Meynardi de Murucio volentes inter se partem Burgi de Murucio dividere, de comuni concordia et consensu inter ipsos fecerunt tres partes, ponentes et designantes in una parte Canipam que fuit presbiteri Jacobi cum certa quantitate domus quam tenebant Rubei secundum quod terminum assignatum.

Item de secunda parte domus quam tenebant dicti Rubei usque ad locum assignatum.

Item in tercia parte orrea cum orto versum Castrum usque ad terminos assignatos, quem quidem idem Manfredus per se de comuni ipsorum concordia et utriusque consensu canipam que fuit presb. Jacobi usque ad pontem et ad terminum assignatum ipsi Manfredi (sic) pervenit in parte et cum ipse Manfredus de consensu dictorum Nicolussii et Morandi voluntate pro sua porcione elegit et accepit et de ea se contentus esse vocavit et dixit. In alia vero parte de comuni concordia et consensu domos cum terra versum meridiem infra terminos assignatos d. Nicolussius pervenit in parte et ipse de voluntate d. Morandi et Manfredi pro sua porcione elegit et contentus se vocavit et dixit. In tercia vero parte dictus d. Morandus devenit in parte orrea cum orto versum Castrum ad terminum assignatum et pro sua porcione elegit et se contentus esse vocavit. Que omnia et singula dicti fratres per se suosque heredes etc.

not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

[illegible]

1346 [illegible] settembre [illegible]. Contratto [illegible] vendita di
legname [illegible] Bosco fatta dall'Abbate di
S. [illegible] in [illegible] di [illegible]

Da [illegible] dell'Abbazia di [illegible]

A.D. 1346, ind. XIV, die IV septembris in Camera in [illegible]
ri domini Abbatis Sextensis presentibus [illegible] Stampa
[illegible] de la [illegible], Grigorio filio [illegible] de [illegible], Nicolao filio
ser [illegible] de [illegible], Bartholomeo dicto [illegible] f. q. ser Ber-
tucii de Tabulis de Bononia, [illegible]
[illegible] in concordio [illegible] et, ut dum perve-
nerunt [illegible] D. Frater Ludovicus Dei gratia [illegible] Sextensis
Abbas presentibus, volentibus, et consentientibus dompnis fratribus
Johanne de Sexto et Paulo de Venetiis monacis dicti Monasterii
cum plures non sint eorum habentes in Capitulo ad sonum campane
tunc more [illegible] congregatis ex parte una et Menegellus ser Mar-
[illegible] Trabona de Venetiis ex altera, videlicet quod dictus D. Abbas
[illegible] successores [illegible] et nomine dicti [illegible] Monasterii
[illegible] eidem Menegelo pro se [illegible] heredibus [illegible]
[illegible] ducenta [illegible] lignorum [illegible]
[illegible] centum [illegible] debeant [illegible] pe-
dibus [illegible] centum de tribus pedibus [illegible]
[illegible] ligna [illegible] per dictum Menegelum vel eius officiales
sint incisa conducere seu conduci facere supra ripam omnibus
[illegible] et [illegible] e quarante [illegible]

alii iuris spectant tam Gastaldioni Medune quam alio dominio, gastaldionae non facere fieri boletas per Gastaldionem Medune quandocumque aliqui burchi fuerint honerati in temporibus dictis usquequo fuerit, exceptus hoc addito quod dicti CC pedes lignorum in longitudine illi debeant a XXIV usque ad XXVIII peditibus longa et ultra ad voluntatem dicti Menegeli vel eius officialium seu magistrorum incidentium usque ad longitudinem XXXII pedum dummodo non esset aliquod scartum [illegible] a dicto numero XXIV pedum supra quod impediret currus seu bubulcos. et hoc ita facit et convenit dictus D. Abbas nomine antedicto et e converso dictus Menegelus per se suosque heredes promisit et convenit ac se dicto Domino Abbati nomine quo supra stipulanti et recipienti se solempniter obligans nomine dicte venditionis ac omnium et singulorum pactorum suprascriptorum et dependencium a predictis dare et solvere ac in Monasterio Sextensi conducere omnibus suis expensis et periculo libras quadringentas denariorum parvorum per terminos infrascriptos videlicet centum in presenti; centum ad festum S. Andree primum, residuum vero videlicet libras ducentum ad carnisprivium proximum et ante quumcumque lignamen predictum conductum fuerit supra ripam ut dictum est, hoc reservato quod dictus Menegelus vel eius factores denunciare debeant dicto Domino Abbati

quandocumque burcum sive burchi vel plati sint honerati ut
valeant transmittere Medunam ad faciendum sibi Bolatam
[illegible] si non fecerit et aliquod bannum eisdem incurreret quod
sibi [illegible]gelo imputet nec in aliquo reficere dictus D. Abbas
vel successores teneantur ~~tenentur~~. Si vero ultra tres dies post [illegible]
[illegible] indicatum fuerit dictum burcum [illegible]
[illegible] honerati ad ripam, tunc dictus D. Abbas vel successores
[illegible] eidem [illegible]gelo reficiat in Italia quantum ipse dam-
nificatus fuerit. Si vero dictus [illegible]engelus temporibus predictis
non fuerit [illegible] dicta ligna et proiecto defueret ut D. Abbas
non [illegible] defectum ad ripam conducere, tunc dictus D. Abbas
ad [illegible] penam minime teneatur sed Menegelus predictus
[illegible] salvo et in omnibus capitulis reservato pro utraque
parte si convenerit [illegible] [illegible] vel aliquod aliud instrum
[illegible]. Insuper fideiussores et principales de [illegible]
predictorum pactorum attenditores precibus et instantia dicti Domini
Abbatis et Capituli se constituerunt Domini Marardus et Anasta-
sius fratres de la Fratina in solidum vocantes se fore convictos
[illegible] cum dicto D. Abbate tamquam per [illegible] et sententiam

coram dno Patriarcha [illegible] quocumque dominio provincie Forijulii et in manu cujuscumque preconis sex parvulos pro omni [illegible] designasse quod pignus elapsis dictis terminis vendantur. Et e converso precibus dicti Mengeli de fideiussorem et principalem [illegible] constituens vocavit se una cum dicto Mengelo pro convictum in quolibet [illegible] [illegible] et [illegible] de Carino et sex parvulos ut supra designasse etc.

Que omnia et singula etc. sub pena centum librarum parvulorum, que [illegible] [illegible] Forijulii [illegible] renunciaverunt uti comissaria exigi possit cum effectu quotiens contrafactum fuerit, qua soluta vel omnia in hoc contractu contenta firma perdurent, pro quibus omnibus attendendis etc., renunciantes etc.

1346, 23 Ottobre. Udine. Il Patriarca Bertrando ordina al suo Vicario Generale di prosciogliere i Cividalesi dall'interdetto in cui erano incorsi perchè aveano rotte le tregue cogli Udinesi.

Sancte sedis Aquilegensis Patriarcha B[ertrandus] dilecto in Christo filio
fratri G.. Abbati, Vicario ...... [illegible] Aquilegensis diocesis salutem
in Domino. Cum nos pacem nostrorum fidelium et subditorum ....
[illegible] et civitatis Austrie ex parte una et hominis et universitatis Utini
terrarum nostrarum ex altera ... discordie et werre provenente nostre
pacis [illegible] materia sublata treugas pacis representantes ymaginem sub penis
excomunicationis in personas violantium et non observantium treugas huiusmodi
et interdicti in terras predictas per nostras certi tenoris litteras indixerimus
auctoritate ordinaria usque ad festum Sancti Michaelis futurum proxime
duraturas, hominesque et universitas Civitatis eiusdem dictas treugas obser-
vare contempserint propterquod ipsi excomunicationis et terra eadem in-
terdicti sententias incurrerunt. Nos tamen paterne volentes agere cum eisdem
causis ad id rationabiliter nos moventibus, tibi de cuius discretione
plenam in Domino optinemus fidanciam ut interdictum huiusmodi a dicta
Civitate Austria suspendere vel removere totaliter prout tue discretioni vide-
bitur illosque qui excomunicationis sententiam ex contemptu ... incur-
rerunt absolvere eosque sacramentis ecclesiasticis restituere valeas auctoritate
nostra ... tenore presentium plenam concedimus potestatem. In quorum omnium
testimonium presentes litteras fieri iussimus nostri sigilli impressione munitas.
Datum Utini in nostro patriarchali palatio, die XXIII mensis Octobris Anno Do-
minice nativitatis Millesimo CCC XLVI, Indictione XIIII.

Originale cartaceo Busta XXIV.

Bertrandus Anno [illegible] [illegible] Dei gratia Patriarcha

1347 25 Gennajo. Fagagna Ordine patriarcale agli abitanti del castello di Fagagna di chiudere le porte fatte nelle mura del castello nelle loro case.

6

Anno domini MCCCXLVII. ind. XV. die VII exeunte Januario, presentibus Lurisino filio d. Altrupi, dd. Federico filio d. Henrici, Vidulo q. d. Rodulfi de Buia, Raymundo vice, gastaldione Faganee, omnibus de Faganea testibus et aliis

Dorlicus dictus Tuarta preco Comunis Utini ex parte d. Patriarche proclamavit in Castro Faganee, quod omnes habitatores Faganee quod haberent domum in Castro et haberent aliquod ostium per quod exiretur extra de Castro vel pusternas, quod deberent claudere a riva (?) foveam dicti Castri sub pena quinquaginta librarum veronensium parvorum

Actum in Castro Faganee prope portam.

Vd. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1347. 5 ... 1290. S. ... Amantino Justinopolitano ...
... in 3 ... 6 ...
Abbate di ... Rosazzo nel 1284 ...
... di Salzano ... quando ...
... in guerra ... Gorizia ...
... dell'Abbazia di Salzano ... Catto ...
... MCCCXLVII, ...

Dictione XV, die V marcii in camera ... in ... Monasterii
... Sextensis, presentibus nobilibus viris Morando et Anastasio fratribus
de la Frattina, Articono de Versola, Stephano de ... Pavegnana, Andrea dicto
... de Naro et aliis.

Amantinus, Bernardi de Justinopoli non ... nec astrictus sed
sponte ... de dicta Civitate Justinopoli personaliter
et ... animam suam ... causa ... cumulatis ...
... dixit ... per suam ... quod cum ... fuisset
quod cum ... tempore ... guerram ... cum Dno
Patriarcha Raymundo et comite Goritie ... aliis sibi ... et ... se
Amantinus ... cepit a populo Venetorum sub D. Raynerio
... et cum ... reditibus venissent et cumulat.
... in ... notam et cum esset ... cum ... contu
... cum captivis et predicti ... Demum una die
... predicto videlicet sunt circa 4111
anni ... idem ... ... per illos de
... fuit captus cum pluribus aliis et conductus ...
... aliquo modo exigere. Predicti de ... extraxerunt libi ... unum
... pariorem ... parvorum de persona. Et interim
... D. ... Hermannus Abbas Monasterii Sextensis ... cum
pro XXV libris parvorum et a manibus predictorum penitus liberavit,

qui Amantinus, . . . personam suam et . . . [illegible] quod tunc habe-
bat quam quod haberet in . . . . . . bona, pauis Bertonsi et dicto
. . . Abbati . . . et se fidelem submisit esse et similiter dictus
D. Abbas eadem promissione, excepit unum de Ferraria nominatum
Barnaba et unum alium nominatum Ugalinum dicti loci [illegible]
de Bononia. Qua quidem confessione sic facta dictus Amantinus
. . . et confessus est . . . habere infrascripta bona quod habet he-
reditario nomine matris sue Dne Brunicte et eam aquisivit.
In primis unum ortum in porta Buserdaga iuxta domum Petri Boni,
item . . . . . . ortum in dicto loco apud ortum Artiluto de Justinis,
item unum Casalenum cum terreno . . . . . . totum in uno circuitu
apud viam publicam, apud vineam Dne Mattelde et
apud vineam Sechirige et apud vineam Stephani et apud vineam Fran-
cisci Strichi, et apud vineam . . . . . . Galioni et apud . . . vineam que . . .
Dne Marculine et apud vineam que fuit Matei Longi; item
unam curiam in valle Risani apud flumen cum quodam territorio
iuxta viam, quod territorium est pignoratum cum XXVIII libris et
est pignoratum . . . V libras; item unam terram cum . . .
sitam in monte Sendenacho et non est pignorata; item una terra in
monte Mauro et est pignorata . . . . non habuit . . .
tres libras item dixit quod bene recuperaret unam vineam in

Borgarsola

.. que davet bene duas amforas [illegible]

[illegible] unam urnam olei; item una pecia terre vendita sita in pede

montis que bene davet mediam urnam olei prope aquam et fuit

vendita libras quattuor; [illegible]

[illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ XII [illegible]; item [illegible]

[illegible]; item [illegible]

[illegible]

[illegible] item [illegible] pot[illegible] que [illegible]

[illegible] in loco

[illegible] pr[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]; item duo pecie terre [illegible]

[illegible] de [illegible] dicti [illegible]

[illegible] terram [illegible] de [illegible]

[illegible]; item unam terram [illegible] illam

[illegible] in [illegible]; —

1347. 21 marzo. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
Christi.

[illegible] di [illegible] 1347 [illegible]

[illegible] 1347. ind. XV, die XXI Martij. Reverendus Pater et Dominus D. [illegible] Dei et Apostolice Sedis gratia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ville [illegible] [illegible] [illegible] debeat ex una quod ex una parte erant [illegible] Petrus et [illegible] [illegible] filius, ex alia parte Zenarius filius Zennari et Franciscus dictus [illegible] filius Martini de dicta villa, ponens se in medio dictarum partium ad ipsas concordandas de voluntate omnium infrascriptorum [illegible] partis fecerunt ad invicem dicte partes pacem perpetuam et [illegible] [illegible] firmaverunt [illegible] pacis intervenientes [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] dicta [illegible] [illegible] debeat [illegible] perpetuum occasione mortuum predictorum et si aliqua partium contravenire [illegible] [illegible] quod teneatur solvere nomine pene parti servanti pacem marchas [illegible] [illegible] denariorum Aquilegensium [illegible] [illegible] minio eorum et totiens frangerent dictam pacem [illegible] ipsam penam incurrant et ab ipsis exigi possit pace nihilominus presenti in perpetuum duratura et nihilominus dicte partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicte Plebis [illegible] utriusque partis pro rata et ipsum ordinare et illuminari in perpetuum in honore Corporis Christi per quem omnia facta sunt

Ex parte dictorum Zenarii [illegible] sunt [illegible] In primis Zennarius pater dicti Zennarii, Julianus q. Michaelis, Juliana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] propinquos et amicos, [illegible] q. Dominici Pelij, [illegible] [illegible] filius q. Iohannis, Batus dictus [illegible] q. Averardi [illegible] [illegible] frater et pro Jacobum, Lantianum, Margarettam et Palmegam [illegible] dicti Zenarii ratificabunt et probabunt dictam pacem.

ī parte dictarum Petri et Johannis filiorum suorum mutilati: In primis D Pre. 4 l. pro Vitaliano de Montegliano et Paulus, Jacobus, Zeno et Agostinus fratres filii dicti D. Pre. Petri. Primerana filius Sabadini et Dominica eius uxor, Vola cum filiis et filiabus suis Andrea et Johanne, ... filius q. Andree cum Bortolusio et Nicolao filiis suis et filiabus, Mattaus de Italiasoff, Hermussq Johannis Bosati cum filiis et filiabus suis, Johannes Pitulanus q. Michileti et Michilutus eius filius et Simon cum filiis et filiabus suis per se suosque heredes et omnes ... Item Franciscus, Zuanus, Maria et Marta atque ... sua fratres et sorores q.m dicti Petri ... Et quod Michilutus filius Johannis Pigulani debeat facere celebrari quinquaginta missas pro anima ... et debeat ... venire ad ... parentum ... et ... debeat ... usque ... ville inde per ... et ... anum ... tenentur et ... Denarii ... debeat ... ad ... fabricari et ornare dictum altare. In ... presenti ... supradicti pro parte Zenarii quod Dominica uxor dicti Zenarii dictam pacem approbabit.

Presentibus Presb.to Johanne de ..., Francisco de Castegliono, Flumo de ... Sclaunicho, Crasmano Galtaldione D. Benvenute ... q. D. Ottolini de Strassoldo, Vignuto q. Gualchi, Andrea Prasso, Gervasio ..., Flumo q. ... , Dominicho q. Martini, Jacobo q. Michaelis omnibus huius de Montegliano.

Eo die in sacristia dicte Ecclesie de Montegliano presentibus D. Johanne ... dicti D. Episcopi, Primogna ... diachono eius familiare, Crasmano de Strassoldo, ... et ... huius de Montegliano testibus ... specialiter vocatis. Coram ... Episcopo comparuit D. ... dicti Zenarii interfecti et approbavit ... per se suosque heredes dictam pacem ... et dictam ... affirmare ... non ... meliori etc.

63

[illegible] MCCXLVII, indictione XIV, die [illegible]

[illegible] de Litalta [illegible]

[illegible] Bonifacio [illegible]

[illegible] de Litalta [illegible]

[illegible] de Litalta [illegible]

[illegible]

[illegible] Johannis de Litalta [illegible]

[illegible] de Litalta [illegible]

[illegible] de Litalta et [illegible]

[illegible] predictum D. [illegible]

[illegible] parte una et [illegible] ex parte [illegible]

[illegible]

[illegible] quoi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] capitibus habere

et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible].

1347, 31 ottobre. Gemona. L'arcidiacono della Carnia denuncia come scomunicato il Pievano di Gorvilino perchè non gli pagava alcuni diritti.

64

Francesco Sibelli not. di Gemona. Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCXLVII, ind. die ultimo octubris, presentibus D. presbitero Francisco de Glemona, Frintino de Civ. Austrie et aliis cum D. Nicolaus plebanus plebis Gorvilini de Carnea dare teneretur certa iura et raciones Dno Laurenzio Archidiacono Carnee pro plebe dicta de Gorlino ut dicebatur, ibidem dictus D. Laurencius Archidiaconus non posse habere dicta iura ab ipso D. Nicolao dicens petivisse quamplures et plures et quia recusavit sibi solvere dicta iura denunciavit ipsum D. presbiterum Nicolaum quia habebat in mandatis a D. Patriarcha non intendere Ecclesias; ideo denunciavit eum excomunicatum et precepit michi Notario ut scribere deberem et in publicam formam reducere. —

Actum Glemone in Ecclesia S. Marie apud altare S. Nicolai.

1348, 5 Febbrajo Avignone. Breve ~~Bolla~~ di papa Clemente VI al monastero di Moggio relativo alle differenze tra il Pievano di S. Pietro di Lubiana ed Capitano e Comune di Lubiana

Clemens episcopus servus servorum dei Dilecto filio .... Abbati Monasterii sancti Galli de Mocio Aquilegiensis diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Conquestus est nobis Matheus Nicolai Plebanus plebis sancti Petri de Laybaco Aquilegiensis diocesis quod licet ipse plebanatum dicte Plebis tunc vacantem nullique alii de iure debitum, fuerit canonice assecutus et ipsum aliquamdiu possederit sine lite tamen Capitaneus et Universitas eiusdem loci de Laybaco dicte diocesis ipsum quominus dictum plebanatum pacifice possidere valeat et fructus percipere ex eodem contra iustitiam impedire presumeret. Idcirco discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus partibus convocatis audias causam et appellacione remota debito fine decidas faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Proviso ne aliqua alia singularis persona dicte universitatis auctoritate presentium ad iudicium evocetur. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerint censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere. Datum Avinione. Nonis Februarii Pontificatus nostri anno sexto.

A. de Adria.

Perg. dell'Arch. di Stato in Vienna. Repert. I.

1 18 5 maggio Udine. Privilegio concesso dal Comune di Udine

ad un fiorentino per l'introduzione dell'arte della lana

in Udine e approvazione del Patriarca Bertrando

... in Udine ...

... da ... Udine.

In Christi nomine amen, anno nativitatis eiusdem MCCCXLVIII,

indictione I, die V mensis Maij, presentibus Nobilibus et discre-

tis viris Bello de Savorgnano, Hendrico de Carnea, ... Vic-

lusio Vanditi de Utino, Francischino draperio de Forliuio Utini

commorante testibus et aliis.

Cum Nobiles et prudentes viri Domini Capitaneus et Consilium et

Comune Terre Utini pro utilitate et proficuo dicte Terre

ac eius incolarum cuiuscumque status et sexus prout ibidem

coram Reverendo in Christo Patre et D. D. Bertrando Dei gratia

Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha ex parte dicti Comunis propo-

nebatur per Egregium Militem D. Fredericum de Savorgnano

de mandato et beneplacito ipsius D. Patriarche convenerint cum pro-

vido viro Magistro Ticio Neragi de Carmignano Comitatus Florentie

quod artem lane in dicta Terra Utini debeat exercere faciendo pannos

cum octo telariis ad modum et consuetudinem pannorum de Francia,

de Florentia, de Mediolano, de Verona et de Cumis, pactis et conditionibus

infrascriptis, videlicet quod in eadem Terra Utini stare et habitare

et dictam artem facere debeat per sex annos cum salario trecentorum

ducatorum auri eidem per Comune predictum solvendorum annuatim

in principio cuiuslibet anni, ita tamen quod prefatis DD. Capita-

neo et Comuni Utini bonam debeat cautionem prestare de arte et mansione

huiusmodi ... cum faciendis usque ad dictum tempus et de adim
plendis predictis et infrascriptis pactis tam per dictum Comune
Utini quam per Magistrum Ticium prefatum bona securitas
firmari debeat et fieri in civitate Venetiarum. ~~Item~~ Item quod
in Terra Utini nullus alius durante dicto tempore possit vel debeat
predictam artem lane facere absque beneplacito et voluntate pre
dicti Magistri. Item quod idem Magister in hiis que tangunt
artem lane liber sit et exemptus a ~~mutis~~ mutis solvendis per totum
districtum predicti D. Patriarche ac etiam a datiis in dicta
Terra Utini eundo stando et redeundo, salvo si emeret
vinum vel aliud pro revendendo, quod tunc teneatur solvere datia
et alia consueta que debentur. Item quod dictus Magister pro-
mittat et firmet in securitate predicta de stando in predicta Terra
Utini per quatuor annos sine aliquo salario ultra tempus predic
tum sex annorum durantibus predictis et infrascriptis pactis firmis
et promissionibus sibi factis in presenti scriptura contentis. Terminus
vero dictorum sex annorum inchoare debet in festo S. Michaelis
proximi futuri et premissorum quatuor annorum sine aliquo sa
lario teneatur dictus Magister exercere dictam artem lane in pre
dicta Terra Utini ut premissum est simili modo quo tenebatur
ipse habendo salarium supradictum. ~~Item~~ Item quod prefatus Magister

sine contradictione et impedimento Dominii Terre Utini possit
. . . . de omnibus et singulis personis que cum ipso venient
et quas requiret in Terra Utini supra hiis que artem lane tangunt
solummodo . . . rationem facere, salvo quod si ipse Magister vel
alia . . . haberet facere cum aliquo terrigena Utini vel fo-
rensi aut si aliquis terrigena vel forensis cum dicto Magistro
vel aliqua predictarum personarum haberet petere vel facere
quod in casu huiusmodi . . . . . Terre Utini servare in . . . iam
faciat et illam possit executioni mandare? , Venerabilis
D. Patriarcha considerans et diligenter attendens emolumentum
et commodum maximum quod predicte Terre sue Utini et
per consequens Aquilegensis Ecclesie ex arte lane predicta debet
et potest verisimiliter evenire et propterea volens cum
predicto Comuni Utini paterno affectu contribuere in premis-
sis . . . temporum oneribus supportandis, suo ac successorum suorum
et Aquilegensis Ecclesie nomine Mutam suam de Utino cum omni-
bus iuribus, iurisdictionibus, honoribus, commodis et utilitatibus
debitis et competitis ad ipsam Mutam spectantibus a festo Sancti
Georgii de anno domini MCCCL[4] proximo futuro usque ad sex annos
tunc immediate sequentes integros et completos prefato D. Federico
nomine predictorum Dominorum Capitanei, Consilij et Comunis Terre

Utini recipientis libere ac gratiose concessit ad habendum, tenendum, possidendum et quicquid eisdem DD. Capitaneo, Consilio et Comuni placuerit durante ipso tempore sex annorum faciendum. Quam quidem concessionem idem D. Patriarcha suo et predicto nomine ~~ussit~~ promisit ratam, gratam et firmam habere et tenere et contra eam nullo modo per se vel alium seu alios facere vel venire ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa, de iure vel de facto et stratam predictam nulli alii concedere seu locare pro tempore supradicto. In cuius rei testimonium prefatus D. Patriarcha mandavit presens publicum instrumentum confici per me notarium infrascriptum et sui sigilli appensione muniri.

Datum in Terra Utini in Castro Patriarchali.

[illegible]

65

Orig. [illegible]

Inquisitio

[illegible] MCCCLXVIII, ind. [illegible] die octavo julij.

[illegible] Termia per sacramentum suum dixit quod Lincufer [illegible] dixit [illegible] diceret affermari Valentini quod iuraverant in [illegible] [illegible] Militis in suo camino Valentinus et [illegible], Jacobus [illegible], Martinus q. Turini, Gangilus q. Bonetti et Zanutus filius Vatti contra omnem personam qui vellet eos offendere.

[illegible] q. Francisci de Civitate iuratus dixit quod famina filij [illegible] sibi dixit quod fuerant portata arma in domo [illegible] ista [illegible] et dictum fuit sibi quod illo sero scala portavit lanceas in domo Bontadi.

Johannes [illegible] iuratus dixit [illegible] sacramento de nichil scire nisi quod Zanutus Vatti dixit in consilio et per auditum quod sit facta iura.

[illegible] iuratus dixit quod audivit a Carpmano quod [illegible] iuratus dixit suo sacramento quod nichil scit de iura nisi [illegible] in consilio

[illegible] de [illegible] iuratus dixit de nichil scire [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] iuratus dixit suo sacramento de iura quod audivit a [illegible] et [illegible] Zanutus et Gangilus dixerunt in consilio quod ista iura erat facta cum D. Conrado Boyano.

Altrusinus iuratus dixit quod illo [illegible] quo fuit questio inter Laurentinum et Jacobum Fructum, ipsi fuerunt in domo D. Conradi et D. Conradus dixit illis iuvenibus, si vos non defficietis mihi ego cum pueris meis non defficiam vobis et Franciscinus de Verexis ivit ad Jorgilum q. Boneti et fecit ipsum iurare et iuravit Valentinus et Fossus, Jacobus Fructus et Martinus et Zanetus filius Nati et predicta audivit dici a Dno Philippo de Portis quod sibi dixerat et a [illegible] et hec in Consilio Zanetus et Jorgilus dixerunt supra predictis prout omnes sciunt qui fuerunt in Consilio.

Item dixit quod unus bonus homo venit ad ipsum et dixit sibi quod Jacobus et Johannes q. Bernardi venerunt ad illum bonum hominem si vellet iurare cum eis contra adversam partem et ille bonus homo fecit sibi dari manum et [illegible] quod non [illegible] ipsum et petiit consilium ab ipso Altrusino et ipse consuluit sibi quod erat magnum periculum nec consulebat nec dissuadebat.

Franciscus q. D. Nicholai iuratus dixit quod audivit uno sero quod erant Valentinus, Zanetus Nati et Jorgilus et Jorgilus dixit isti filii Bernardi habent filios una die nos habebimus tot pueros sicut ipsi.

Laurentius Tussus de Civitate iuratus dixit quod audivit a Francischino Tusso de Burgo quod isti briga facta alia die, facta fuerat in [illegible] D. Philippi et predicta dixit sibi heri sero et si mihi prius bene diceret veritatem et pluribus dederat tractatum [illegible]

Leggeranno li testimonii che nulla sanno che quello che ha detto in Consiglio.

1348. 31 Luglio. Udine. Il nob. Tommaso di Cucagna vende la villa di Felettano al nob. Niclussio di Lorenzaga.

In nomine Domini amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo tricentesimo quadragesimo octavo, indictione prima, die ultimo mensis Julii, presentibus discretis viris dominis presbiteris Raymundo plebano plebis de Cormons filio q. d. Jacomini de castro Utini, Gabriele de Utino vicario ecclesiarum de Fagedis, nobili viro d. Wuarnerio q. d. Adalpetti de Cucanea, Francisco q. d. Conatti de Utino morante in Fagedis, Johanne et Martino fratribus de Utino filiis q. d. Jacomini predictis, Janzilo teotonicho familiare d. Warnerii de Cucanea predicti et Wenzya de villa Canipe de Carnea morante in Castro Pagano testibus et aliis.

Nobilis vir d. Thomas filius q. d. Thome de Cucanea commorans in Castro Pagano precio et foro trecentarum marcharum denariorum novorum aquilegensis monete, quod totum precium fuit confessus et contentus se habuisse ac integre recepisse a nobili viro d. Niclussio filio q. d. Anastasii de Laurenzaga morante in Castro Pagano, renuncians exceptioni non habiti et non recepti ac sibi non dati et non numerati dicti precii tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio omnique alii iuri exceptioni accioni defensioni et rei sibi competentibus vel competituris, per se suosque heredes dedit vendidit et tradidit eidem d. Niclussio ementi et recipienti pro se suisque heredibus et cui ius suum dare voluerit suam infrascriptam Villam suam totam de Felletano prope Castrum Paganum predictum cum garitto, dominio et iurisdicione ac omnibus et singulis iuribus spectantibus et pertinentibus ad ipsam Villam, iure liberi proprii in perpetuum ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, vendendum, obligandum, alienandum, donandum pro anima et corpore iudicandum et quicquid sibi suisque heredibus et cui dare voluerit de ipsa Villa perpetuo placuerit faciendum, sine contradictione et repeticione dicti venditoris suorumque heredum vel alicuius alterius persone, cum domibus, sediminibus, curtis, ortis, braydis, campis, pratis, silvis, nemoribus, pascuis, terris cultis et incultis, piscacionibus, venacionibus, aquis aquarumve decursibus atque cum omnibus et singulisque dicta Villa

et bona omnia ac territoria spectantia et pertinencia ad ipsam Villam Feletani habeat supra se, infra seu intra se in integrum; omnique iure et accione, usu seu requisicione, servitute, dominio et honore, comodo atque utilitate supradicto venditori ex dicta vel pro dicta Villa aut ad ipsam modo aliquo spectante vel pertinente, de iure vel de facto. Quam quidem Villam cum omnibus iuribus ad eam pertinentibus memoratus venditor se profati emptoris nomine possidere constituit, donec ipsius tenutam ac possessionem acceperit corporalem, quam accipiendi et auctoritate propria retinendi eidem licenciam omnimodam contulit. Promittens quoque dictus venditor per se suosque heredes et cum obligatione bonorum suorum presencium et futurorum atque refectione dampnorum omnium ac expensarum litis et extra ac interesse eidem emptori pro se suisque heredibus et cui ipsam Villam dare voluerit stipulanti de ipsa Villa vel aliquo eius iure per se vel alium seu alios litem vel questionem aliquam non movere nec moventi consentire, sed ipsam Villam cum omnibus et singulis iuribus sibi spectantibus et pertinentibus eidem emptori suisque heredibus et cui dare voluerit ab omni homine, universitate, ecclesia et persona legitime defendere, auctorizare, manutenere, warentare ac in solidum disbrigare, nunquamque contra predicta vel ipsorum aliquod per se vel alium seu alios dicere, facere vel venire ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa sub pena dupli dicte Ville et bonorum omnium ac iurium spectancium et pertinencium ad eandem ut pro tempore plus valuerint vel meliorata fuerint minus quinque soldis veronensium parvorum in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa. Qua soluta vel non presens Instrumentum obtineat plenum robur. Et in hunc modum datus fuit per eundem venditorem d. ~~Raymundus~~ Raymundus testis predictus tenute nuncius qui eandem

emptorem de dicta Villa cum omnibus bonis et iuribus pertinentibus ad eandem in tenutam et possessionem induceret corporalem.

Actum Utini in foro veteri in domo q.m D. Odorlici notarii in qua moratur supradictus Raymundus.

Et ego Nicolaus olim M.i Conradi notarii de Utino imperiali auctoritate Notarius predictis omnibus interfui et rogatus scripsi.

Da pergamena nell'archivio de' Signori di Spilimbergo di Sopra.

1348. 31 luglio. Il Patr. Bertrando per rinunzio di Tom.o di Partis[t]agno investe del feudo d'abitanza di Castel Pagano e braida annessa Nicolussio q.m Anastasio di Lorenzaga e successori.

(Dal Vol. XXIII. Colleg. Ancina in S. Daniele.)
Gubertino da Novate Cancell. Patr.le

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCXLVIII, ind. prima, die ultimo mensis iulii, presentibus Ven. viro d. Raimundo de Castro Utini canonico Utinensi, nobilibus et discretis viris d. Guarnerio de Cucanea, Francischino de Castro Utini commorante in Fagedis, Bartholomeo notario de Sacilo, Perotto cubiculario D. Patriarche infrascripti et Johanne q. D. Jacobi de Castro Utini testibus ad hec vocatis et rogatis.

Constitutus in presentia reverendi in Christo Patris et D.D. Bertrandi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche nobilis vir d. Thomas de Portistayn, non per circumventionem aliquam vel errorem, sed pure, sponte, libere et expresse ac ex certa scientia renunciavit in manibus eiusdem D. Patriarche Castro Pagano ac Brayde (sic) apud Castrum ipsum, quod et quam habebat et tenebat in pheudum habitantie ac Eccl. in Aquilegensi nec non et omnibus iuribus et pertinentiis sibi competentibus in eisdem. Quam quidem renunciationem dictus D. Patriarcha suo et Aquilegensis Ecclesie nomine benigne admisit ac etiam acceptavit et post hanc volens ex dictis castro et Brayda fidelem sibi et Aquilegensi Ecclesie habitatorem acquirere ac Nobilem virum Nicolussium q. D. Anastasii de Laurenzaga intuitu fidelium obsequiorum per eum ipsi D. Patriarche impensorum et in posterum exhibendorum favore prosequi gratioso, per se suosque successores et nomine Aquilegensis Ecclesie dicto Nicolussio pro se et suis heredibus recipienti predictum Castrum et Braydam

cum omnibus iuribus et pertinenciis suis in predictum habitantie
eo iure quo prefatus D. Thomas illud et illum habebat et tenebat
ab Ecclesia supradicta tradidit et concessit, ipsumque Nicolussium
per pinbream sue quomachie investivit presentialiter, salvo iure
Aquilegensis Ecclesie et omnium personarum. Dictus vero Nicolussius
statim de fidelitate debita Domino Patriarche et Aquilegensi Eccle-
sie adhibenda et omnibus dicte habitantie substinendis corpo-
rale in forma in talibus consueta prestitit iuramentum.
Actum Utini in palatio patriarchali. —

71

1347./ In Nomine Domini Amen. Anno Nativitatis ejus 1348
ind. p.a Die 26 Mensis Augusti: presentibus Viris
Venerabilibus Presbiteris Zanetto Pavochio Majoris Ecclesie
Sancte Marie de Utino, Paulo filio . . . de Villa
Utini officiante in predicta Ecclesia Utinensi,
Nob. Viro Dno Bartolomeo filio q.m Dni Petri de
Prata, Francisco Clerico Plebis de Flambro Nepote
q. Presbiteri Meltovantie Pavochio predicte Ecclesie
Utinensis, Conrado Clerico Plebis de Galariano
filio mei Nicolaj Notarij infrascripti, Philippino
filio q.m D. Gavabotti Militis de Ancona nunc
Utini commorante, Nicolao filio q.m Mag.ri . . .
Notarij de Utino, Jacobo q.m Mag. Cavnerij de
Prata, Viviano q.m Gabrielis de eodem Loco, Mas:
simbeno q.m Gerardi de Verona, Nicolao filio
Martini de Leos, Nicolao Pellizarie de Utino,
filio q.m Davnerij, et Veneto q.m Pantaleonis de
Pernevriaco nunc Utini commorante testibus et alijs
ad hec vocatis, et rogatis ab infrascripto Testatore.

Fito:

Qui D. Dnus Bartholus natus q. Nob. viri D. Nicolai de Castello Borgetti sanus Dei gratiam mente sensu ac intellectu licet corpore languens nolens decedere intestatus suarum rerum, et bonorum omnium per presens nuncupativum Testamentum sine scriptis dispositionem in hunc modum facere procuravit.

Imprimis quidem ad honorem Dei, et Gloriosæ Virginis Mariæ elegit sibi Sepulturam sui Corporis apud Ecclesiam Sancti Francisci ordinis Fratrum Minorum de Castello in Sepultura q. m. Patris sui predicti. cui siquidem Ecclesiæ, seu conventui ejusdem loci reliquit perpetualiter tres Marchas de redditibus ad usum Curiæ, pro anniversario predicti Patris sui ac suo perpetuo faciendo, ita etiam, quod dictus Conventus teneatur perpetuo singulis Sabbatis cessante impedimento legitimo celebrari facere in predicta Ecclesia Sancti Francii Missam unam pro Anima predicti Patris sui, ac sua, quas ex-

tres

tres Marchas de redditibus voluit et supplicavit quod sibi dessignetur, ac specialiter deputetur ms̄. Donis suis p. Rdū Patrem, et Dnū nrū Reverendū Dei gratia Sanctę Sedis Aquinensis [illegible] pro ut ipsi Patri, e Dnō melius, et utilius vi: debitur convenire.

Item legavit singulis [illegible], et [illegible] [illegible] Heris de Gorgretto s [illegible] [illegible].

Item legavit [illegible] [illegible] Malvi ejus ultra Dotes, et jura sua, omnia et singula Bona [illegible], quę habet in Villis de [illegible]alisana ultra [illegible] Villattour, et aliis circumstantibus Villis scitica [illegible] omnes, tres possessiones, et Millendina, Prata, ac Nemora, cū omnibus, et singulis, iuribus, et iurisdictionibus spectantibus, et pertinentibus ad ipsa Bona quocumque sint et quocumque nomine [illegible].

Item legavit ejd. Dnæ Beatrici Matri ejus omnes, et singulos filios, et filias q.m Martinucæ de Castello ejus Servum, et Servas, ac Rizzardum q.m D. Nicolaj de Zaruglis ejus Servum cum omnibus filijs, et filiabus suis, et omnibus, et singulis Bonis mobbilibus, et immobilibus, ac pecunijs dictorum Servorum suorum.

Item legavit ejd. Dnæ Beatrici ejus Matri omnes, et singulos alios Servos, et homines de Masnata tam Masculos, quam Feminas ubique sint, et quibuscumque nominibus nencupantur, etiam si sua essent communiter, vel divisim cum omnib. et singulis ab ejsdem servis suis masculis, et feminis perpetuo descensuris, ac etiam cum omnibus, et singulis, ac universis Bonis eorum mobbilibus, et immobilibus acquisitis, ac acquirendis, atque pe: culejs, itaque de dictis servis omnibus, et singulis atque Bonis, atque peculejs eorum tam in vita quam

in

quam in morte facere posset perpetuò ipsa

Domina suæ omnimodæ voluntatè ac etiam legavit

ejdem Dnæ Beatrici ejus Matri totum Bladum

suum cujuscumque generis sit, quod habet in

portulatijs, et in Villis prædictis de Galisana, et

Villanova, et alijs circumstantibus Villis;

Instituens eamdem Dnam Beatricem ejus Matrem

sibi Hæredem in prædictis, volens ipsam in hijs pro

parte suæ hæreditatis legitimam esse tacitam,

et contentam; Item recognovit, et confessus, et cogen=

tes existit dictus Testator Administratoris bono:

rum suorum fideliter, atque utiliter fiendam jure

per antedictam Dnam Beatricem ejus Matrem, et sibi

pro eadem usque ad presentem diem jure factam

et redditam, plenam, integram, atque completam,

rationem, et satisfactionem, perpetuò quoad eamdem

à prædictis perpetuò liberavit, quietavit, et finem,

atque remissionem fecit.

Insuper

Insuper voluit, atque plenissimam libertatem, et licentiam contulit, atque dedit, et reliquit ejd. Dnę Beatrici ejus Matri, quod de omnibus, et singulis bonis d. q. praedictis sibi legatis p. eundem possit, et valeat sua auctoritate propria accipere, et retinere possit sine requisitione alicujus dominij heredis infrascripti, vel alicujus alterius Personę.

Item legavit Dnę Agnesę ejus Amitę mille librarum parvor., cum hoc, quod ipsa teneatur esse, et manere in Societate cum Matre sua praedicta.

Item legavit Federico ejus Fratri naturali, seu spurio mille librarum parvor.

Item legavit Gerardo filio q. Bini de Ca: [illegible] nunc moranti in Bralla librarum ducentor. parvor.

In omnibus vero alijs suis Bonis tam mob: bilibus, quam immobilibus, juribus et Actionibus quibuscumque tam praesentibus, quam futuris Nobilitrom

dictum Dnum Ioannem Franciscum ejus Patruum sibi Heredem instituit, et esse voluit cum hac tamen condi:tione, quod teneatur manutenere et deffendere Legata predicta facta per ipsum, atque relicta Dne Beatrici ejus Matri predicte, et adimplere alia Legata predicta; et si contrarium faceret per se, vel Filios, aut Servitores, vel alias quascumque personas interpositas voluit, ex nunc, quod predictus Dnus Ioannes Franciscus privatus sit hereditate predicta, volens, atque mandans, quod ipsa hereditas cum omni integritate perveniat ad Dnum Patriarcham predictum, et qui pro tempore fuerit, et Ecclesiam Aquilegiensem; instituens ex nunc ipsum Dnum Patriar. suo, et Aquilegiensis Ecclesie nomine sibi Heredem in predictis omnibus.

Suum autem Fidejcommissarium, et dicti sui Testamenti Executorem, ac supradicte Dne Beatricis

Matris

Matris suae Adjutorem, et Deffensorem constituit, et esse supplicavit eumdem Dnum Patriarcham dcens, et concedens ipsi suo Advocato Maximo, et Executori plenissimam libertatem, et auctoritatem vendendi, obligandi, et alienandi de Bonis dictae haereditatis usque ad plenam, et integram solutionem, et satisfactionem Legatorum praedictorum prout sibi melius, et utilius visum fuerit expedire. Et hanc quidem asseruit esse velle ultimam voluntatem, et suum ultimum Testamentum, quod, et quam valere voluit, atque jussit, et si vero Testamentum valere n. posset, valeat saltem uti Codicillum, vel alterius cujuscumque ultimae voluntatis, quae melius, et efficacius valere posset de jure, vel de consuetudine.

Et Ego Ulderius q.m Andreae de Utino ex auct. et commissione mihi facta p. Rdum in Christo Patrem, et D.D. Bertrandum Dei gratia Sanctae Sedis Aquilejensis Patriarcham, prout in actis q. Nicolai

Not.

Notij olim Magri Conradi Notij de Udino ineuni
presens Testamentu scripsi in formam publicam
fideliter reducendo.

1348. 10 ... Udine. Processo contro alcuni di Cividale ... attentato contro la vita del Patr. d'Aquileja Bertrando —

In nomine Dñi Amen. Anno Nativitatis ejusdem M.CCC XLVIII. indictione Prima, die X mensis Septbris Utini in Salla infariori Patriarchalis Palati praesentibus Nobb. et potentibus militibus Dñis Fadaricho de Savorgnano, et Harmanno de Carnea, ac Dñis Guilelmino de Pratta, Rizardo da *sic* Nicolussio olim Dñi Fadarici de Villalta, Pagano de Savorgnano, Chono de Partistayn, Maynardo de Villalta, Nicolussio de Murutio, Zallo de ... Hanrico de Arcoldo, Fadarico de Murutio, Wicardo de Colorato, Warnario de Cucanaa, Coradella de Sandaniala, Ballo de Savorgnano, Nicolussio D. Odolici de Villalta, Francisco de Colorato, Thomasio de Fricano, Basso Dñi Fadarici de Murutio, Banedicto de Attamps, Fadarico de Faganea, Morando de Murutio, Maynardo de Faganea, Zara de Ragonea, Ancio ejusdem Faganea, Morando de Murutio, Maynardo de Faganea ... Fisio de sancto Daniala, Nicolussio de Mals, Brachino de Sofinbergo, Gallatio de Loci, Fisio de sanctoDaniala Nicolussio de Mals ... Cavoriacho Nicolussio Warbetti de Utino, nec non prudentibus VV. Gabriale Dñi Dacani, joanne de Monticulis de Varona juris perito, Bidrio q. Raineroti, Castrono de Bardis, Odolico q.dam Dñi josephi de Glemona, ... *sic* de Faganaa, Magistro Nicolino de Varzono, Patro Casina, Magistro Francisco Scolarum de Utino, Nani de Bononia, et Harmacora Notario de Pratta testibus, et alijs pluribus. Constitutis in judicio coram sapienti Viro Dño jacobo del Canto de Florentia legum Doctore posito pro laudem et santantiam, ac Consiliario loco Dñi nri Dñi Bartrande Patriarcha Aquilejen. ac specialiter deputato in judicam in causa infrascripta Dñis Patro de Fucxo Marschallo Patriarchalis Curia Aquilejen. et joañe Carbonelli familiare Dñi Patriarcha supradicti procuratoribus, et procuratorio nomine Reverendi in Xpo Patris et DD Bartrandi Dei gratia S. Aquilejen. Patriarcha dignissimi volentibus prosequi terminum assignatum infrascriptis malafactoribus, et violatoribus, quorum nomina inferius describuntur, et eorum excessus proposuerunt dicentes quod salvis, et reservatis in omnibus iuribus suis procuratorio nomine quo supra quod cum nuntio prafati Domini judicis terminum excusationis coram ipso Dño judice fecerant assignari ad diem, locum, et horam praesentes johanne de Portis, ac Rodulpho fratribus, et Hanrico Formiga, et Pabroscio fratribus Magistro johanni Physico de Aquilegia, Franciscutto de Manzano et Nicolao Longho de Civit. Aust. super exfortijs, et conspiratione per eos factis de Mense Augusti proxime praterito contra Ecclesiam Aquilejen. et contra personam Dñi Patriarcha praedicti, videlicet quod ipsi tractaverunt mortem ipsius Dñi

Patriarcha, et conati fuerint ipsum interficere et violenter cum hominibus for-
bus armatis intrare in Palatio Dni Dni Patriarche cum interficiendi eum volue-
rint, et concitaverunt et provocaverunt populum dictę terrę, et ad hoc pulsantes cam-
panam ad martellum, et Bandariam tenentes, et tradentes in manibus inimicorum
dictę ecclesię et Dni Dom Patriarche, qui sunt in banno dictę ecclesię sententialiter
condemnati super statea dictę terrę. Item super conjuratione per eos facta contra dic-
tam ecclesiam, et dictum Dnum Patriarcham, videlicet quod ipsi omnes juraverunt,
et induxerunt ad jurandum sub eis tam cum seductionibus, quam cum minis quam
plures homines de Civitate, et quod deberent eos juvare contra omnem personam
de mundo non excipiendo Dnum Patriarcham, qui est eorum Dominus. Item et su-
per occupatione dominationis, et jurium dictę ecclesię Aquilegensis, et Dni Patriar-
cha predicti, quia ipsi aussu temerario contra consuetudinem dictę terrę Consilium
per se plures fecerunt in locis privatis, et non consuetis contra honorem Dni
Patriarche non vocato, vel presente suo Gastaldione, nec certis hominibus Consilii
dictę terrę, quia Gastaldio quando est necesse debet et consuevit Consilium bonorum
hominum dictę terrę congregare in loco consueto. Item quod ipsi datia nova
in dictę terrę imposuerint, et levaverint absque licentia ipsius Dni Patriarche,
et in damnum comunis dictę terrę, et contra libertatem dictę terrę, et contra jura, et
jurisdictiones dictę ecclesię, et Dni Patriarche predicti. Item quod ipsi claves ali-
vum dictę terrę, propria eorum autoritate acceperint, et tenuerint, facientes cl-
di, et aperiri portas dictę terrę de die, et nocte introducentes in dictam terram,
eicientes quos voluerint forenses, et extraneos, et catenas allevatas in portis dictę
terrę de die et de nocte tempore pacis tenentes contra honorem Dni Patriarche
predicti. Item quod ipsi de mense Augusti proxime quamplures homines forenses et
pedites armatos in dictam terram venire fecerunt in damnum comunis et illos tenu-
et eorum operibus et servitiis utuntur ad presens contra honorem Dni Patriarche et
ecclesię Aquilegensis, et contra libertatem, et pacificum statum terrę Fori julii, et dictę

Terre Civitatis propter que dictus Dnus Patriarcha non potest stare secure prout consuevit in dicta sua Terra Civitatis, nec Cives dicte Terre audent publice facere facta sua prout consueverunt prius. Item super eo quod ipsi malo modo de predicto mense Augusti Odorlicum Cramam mercatorem, et Civem dicte Terre ad ostium domus, in qua habitabat sassinari, et interfici mandaverunt, et fecerunt per Philippum dictum Bolbo et Cinaustar, quos ipsi receptant, manutenent, et deffendunt in dicta Terra contra honorem Dni Dni Patriarche, et in vituperium jurisdictionis sue, et ista de causa, et propter alias minas, quas inferri fecerunt pluribus plures boni Cives exierunt de dicta Terra, et sic Terra predicta que est Ecclesie Aquilegensis depopulatur, et devastatur. Item super eo quod ipsi ab uno anno, et dimidio citra salvo plus et minus petrium de Talmasono captivari fecerunt, et captum tenuerunt per longum tempus in eorum propriis domibus privatum Carcerem facientes petentes ab eo septuaginta marchas denariorum, et quia non dabat eis fecerunt eum captum duci per diversas silvas, et montes de nocte et ipsum tormentaverunt, extrahentes dentes de ore ejus, et ipsum prevaricatum super strata publica derobaverunt de una Cavala, et de uno Breviario, et vestibus suis. Item super eo quod dictus Henricus Formiga, et Detoronus fratres quosdam mercatores teotonicos, qui in Civitate fuerant ospitati, secuti fuerunt super strata publica et eos derobaverunt, et captivaverunt, et captos detinent in Castro de Eroninbergo dictorum Johannis et Rodulphi de Portis privatum Carcerem facientes in vituperium, et contemptum jurisdictionis Ecclesie Aquilegensis et Dni Patriarche predicti. Item super derobatae per eos facta super strata publica de XV saumis Ribole, quos portari fecerunt in domo dictorum Henrici, et Detoroni expendentes dictum Vinum ex quibus robariis stratarum inciderunt in penam statuti Colloquii generalis facti contra derobatores, et violatores stratarum. Item super eo quod ipsi banitos Ecclesie Aquilegensis et dicti Dni Patriarche receptant, manutenent et deffendunt in dicta Terra et in eorum propriis domibus et fortilitiis contra honorem, et in contemptum Ecclesie Aquilegensis et jurisdictionis Dni Dni Patriarche. Item quod predicti et quilibet predictorum sibi ad in-

vicem in pdtis et singulis predictorum casibus maleficijs, et delictis dederunt, et dar
opem auxilium consilium, et favorem. Post quas allegationes ibidem sic factas in ju
cio comparuerunt Thomasillus Notari Franciscus Chinda, et - - de Civit
Austriæ asserentes se procures, et excusatores personarum predictarum, et petito a parte
adversam, quod de eorum procurio et excusatorio fidem facere deberent, et dilatio ad
ipsam faciendam per Dnum judicem prefatum, et astantes expectati ipsam fidem
ulterius requisiti non fecerunt, imo a judicio recesserunt, post quorum recessum
prefati Dnus Petrus de Fucco, et joannes Carbonelli procuratores predicti, et procura
tio nõe rogaverunt ipsum Dnum judicem, ut peteret a circumstantibus sententiam
diffinire postquam prefati Thomasillus, Franciscus, et - - - - nare docent, se
dixerunt de procuratorio et excusatorio, quod allegabant quid inde juris erat et ipso
tenta sententiationem exhibet per eos astantes nullo penitus discrepante quod ipsi
nõi debebant pro extraneis psonis, et si quo tempore appareant eos vel aliquem
eorum esse procuratores, vel excusatores personarum predictarum non admitti, nec
audiri cum ipsi sepius requisiti ut dictum est, fidem de procuratorio, et excusatorio
predictis non fecerunt, et si quo tempore appareant eos, vel aliquem ipsorum esse
procuratores vel excusatores ex nunc sententiantes esse cassum vanum, irritum et nulli-
us valoris illud procurium seu excusatorium esse decreverunt et om omnia ibidem p
eos gesta, dicta et protestata tanquam extranearum personarum, et eorum impe
dimentum non obstante debere procedi super negotio pñali ad satisfaciendum termi
no assignato quapropter predicti Petrus de Fucco, et joannes Carbonellus instante
legationibus eorum supradictis, et ultra hoc dicentes, et allegantes quod Dnus Pa
archa, et Aquilegn Ecclsia se violatos tenebant, ac erant a predictis, quibus term
secusa assignatus est p predictis derobationibus, rebelionibus maleficiis, et conspirati
nibus, et eos incidisse in pœnam ordinamenti Colloquii generalis, et etiam ejusdem
Privilegij imperialis loquentis contra facientes conspirationes, contra Dnum Pa
triarcham Aquilegn iterato rogaverunt ipsum Dnum judicem, ut peteret sentent

definiri quid inde iuris esset, quo Dño judice petente per omnes astantes nemine dis-
cordante sententiatum fuit, quod primo et ante omnia iudicium et persone legitimari
debent, deinde locari de Privilegio imperiali ptõ loquente contra facientes conspi-
rationes, et de constitutione generalis Colloquii loquente contra dirobatores stratarum
et alios malefactores, et postea procedi super facto principali ad satisfaciendum ter-
mino excuse hodie asignato. Et ad faciendam fidem quo modo idem Dnus Jacobus
del Canto erat legitimus judex dicte questionis, et ipsi Laburs de Fuexo, et Joannes
Carbonelli erant legitimi procuratores in predictis dni Dni Patriarche, et Aquilegen Ec-
clesie et aliorum quorum interest, produxerunt ibidem notas mei Dnici Zirboni de
Utino nori infrascripti scriptas sub anno Dni, et indictionibus predictis die VI. mensis
Septembris, quibus lectis, et vulgarizatis in judicio sententiatum fuit p. omnes astantes
ipsum Dnum Jacobum esse legitimum judicem, et predictos Laburm de Fuexo et Jan-
nem Carbonellum esse legitimos procuratores Dñi Dni Patriarche, et Aquilegen Ecclie
ac omnium et singulorum quorum interest: Ad faciendum vero fidem de Privilegio
imperiali et constitutione generalis Colloquii produxerunt ibidem quodam exemplum
imperialis Privilegij &c, et unum publicum instrumentum scriptum manu Thomasi-
ni notii de Utino, quidam Nicolai Levadonis ex notis Dni Gabrielis notari de Cremona
sub anno Domini MCCC XX VIIII, indictione XII. die Mercurij VII mensis junij. Qui-
bus lectis in judicio sententiatum fuit ipsos procuratores procuratorio nomine quo
supra bene fidem fecisse, tam de Privilegio loquente contra facientes conspiraes,
quam de constitutione generalis Colloquii, loquente contra derubatores, et violatores
stratarum, quibus omnibus sic legitimatis, et pactis prefati procuratores procura-
torio nomine sepedo rogaret ipsum Donum judicem, quod cum prefati citati ad
faciendum eorum excusationem de maleficijs, derubationibus occupationibus, et con-
spirationibus et alijs maleficijs per eos patratis ut prefertur non comparaant, seu

sonaliter detinentur, nec aliquis legitimus pro ejsdam, et sint affidati ad veniend.
standum et redeundum ad terminum pntam sebra ratione cirai galaitud bonum et
securum sit exhibitum p Dnum Patriarcham, et ejus Marescallum vradcq, et petens
a circumstantibus sententiam deffiniri quid inde juris esset, quo Dno judice que ante
sententiatum extitit per eos, quod ipsi proclamari debeant ante foras Palatii Patri-
archalis, qua quidem proclamatio statim per Magiram praeconem Comi illius facta
fuit prout iam praeco retulit in judicio suo sacramto facisse secundum quod senten-
tiatum fuit ibidem ipsum praeconem bene facisse fidem de proclamatione pd dicta
Et ulterius querente Dno Dno judice ad petitionem dictorum procuratorum quid
juris sententiatum fuit, quod debebat fieri fides de termino seuse assignato pre-
dictis, que quidem fides ibidem in judicio p ipsum Magiram praeconem, bene
et sufficienter facta fuit, prout ibidem sententiatum extitit bene fidem facisse
de termino antedicto, et ulterius petente dno dno judice a circumstantibus quid
juris sententiatum extitit per omnes astantes, quatuor dumtaxat exceptis quod
prefati citati tamquam malefactores derobatores, predones spoliatores stratar.
detentores bonorum, ac jurium et libertatis Aquilejen Ecclie cujus sunt servitores
et tamquam facientes conspiratim contra Dominum suum, tam vigore Privilegii
Imperialis, quam Constitutionis Colloquij generalis, et etiam consuetudinis Foriiulii
debent esse et sint perpetuis temporibus in banno personali, prout talibus dicti
dni Dni Patriarche, et Aquilejen Ecclie, et ejus totius districtus et quod omnia eorum
bona, tam feudalia quam propria tam mobilia quam immobilia excidant et
excisa sint et confiscari debeant et confiscentur ipsi Dno Patriarche, et Ecclie, et
de quibus ipse Dnus Patriarcha et cui comiserit proprio arbitrio se scit, et
lcat intromittere, et quod terra Civitatis dni Dni Patriarche, et Aquilejen Ecclie cum
juribus et libertatibus suis perpetuo sit et esse debeat Dni Dni Patriarche, et

Ciuitatis, cum omnibus et singulis juribus, jurisdictionibus, et obventionibus suis, prout esse consuevit, non obstante impedimento predictorum citatorum, et condemnatorum, vel alterius cujuscunque personae, et quod omnes Castellani, Vassalli, Brauchi, Diesmanni, habitatores, populares, servitores et communantiae, ac demum omnes subditi Aquilejen. Ciuitatis debeant esse ad dicto Domino Patriarcha ad recuperandum dictam Civitatem Austriae ipsi Ciuitati Aquilejen. et exequendum omnia, et singula superius sententiata, et ad faciendum executionem de praedictis omnibus, et singulis per sententiam astantium omnes subditi Ciuitatis Aquilejen. dati, et assignati fuerint, et etiam ~~damum~~ omnes praecones, et Nuncij Fori julij si expedierit, ut faciant, et exequantur prout superius est sententiatum.

Et ego Dominicus Magistri Zirbini de Burgo inferiori Utini
Imperiali auctoritate notarius, et nunc Cancellarius Patriarchalis Curiae
praedictis omnibus, et singulis interfui et rogatus
scripsi, signoque meo et nomine appositis consuetis.
Ex Authographo, quod servatur apud Martinum Enriolam Utinensem.

XVI

1348. 10 ottobre Moruzzo. Divisione del borgo del Castello di Moruzzo tra Federico e i figli del fu Mainardo di detto luogo

Anno Domini MCCCXLVIII die decima octobris in burgo castri de Murucio, presentibus D. Zano Plebano Murucii, Rizardo et Bartholomeo de Prichano, Vicardo et Francisco filiis q. D. Bernardi de Colloredo, Francisco filio q. D. Iohannis de Vilalta, Iohanne filio predicti D. Francisci, Mainardo q. D. Henricucii de Vilalta, Iabiele de Brazaco [illegible], Ermacora, Bertoldo et Peglo fratribus filiis D. Federici de Murucio testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

D. Federicus de Murucio ex parte una et D. Nicolassius, Monardus et Manfredus fratres filii q. D. Maynardi de Murucio ex parte altera de eorum bona mente et voluntate et non coacti timore sed sponte et libere in pacto et concordio venerunt volentes inter se ipsos partem facere de eorum Burgo Castri de Murucio in quo morabatur quondam D. Beatrix mater predicti D. Federici: in primis quidem devenit D. Nicolassio, Monardo et Manfredo partem burgi versus ortu solis a belistera que est in muro casse quondam predicte D. Beatricis iter ad filum usque ad murum versus meridiem et usque ad murum versus montes et habere debent viam eundi et redeundi ad eorum partem et medium burgum D. Federici ampla unius passus communis. Item devenit in parte D. Federico partem dicti burgi versus Castrum et versus sero a dicta belistera iter ad filum de muro versus meridiem et murum versus montes usque ad andronam et dare viam alteri parti burgi per medium suum burgum ampla unius passus communis; quam divisionem et quam partem dicti burgi predictus D. Federicus et predictus D. Nicolassius et fratres invicem stipulacione solempni promiserunt habere rata grata et firma et non contradicere vel venire ratione aliqua dolo ingenio ingratitudine sive causa de iure vel de facto sub pena dupli eo de quo questio moveretur, in singulis huius

instrumenti capitulis pars inobediens parti obedienti solvere
teneatur pro pena. Ratis vel non nihilominus omnia et singula supra-
dicta in suam semper maneant firmitatem [illegible] omni [illegible] etc.

not. Pantaleone di Moruzzo A. N. U.

[illegible] Udine [illegible]

[illegible]

[illegible]

Anno dominice nativitatis 1348, ind. 1, die 24 decembris, presentibus D. Johanne de Argentina [?] Ecclesie Brixinensis, Johanne de Florentia commorante in Portugruario et Ragnaldo q. D. Alberti de [illegible] de Padua testibus. Constitutus in presentia Rev.di in Christo Patris et D. D. Bertrandi Dei gratia S. Sedis Aquilegensis [patriarche?] nobilis vir Castronus de Bardis de Florentia domicellus [suus?], dixit quod Ermacoras de Prata notarius quem ad hoc constituebatur procurator habebat Castrum Plebis Cadubrii in manibus [suis?] confitebatur et contentus erat ex nunc prout ex tunc dictum Castrum habere in manu sua videlicet dictus Castronus.

Actum Utini in Palatio Patriarchali.

1348. 26 dicembre (~~stile~~ odierno). Nel castello della Frattina. Protesta del Cav. Nicolò della Frattina contro quelli del luogo che non servivano nella milizia patriarcale

A. D. MCCCXLIX. ind. II. die XXVI decembris, in castro de la Fratina, presentibus venerabili viro fratre Tomas abas (sic) Somaquensis, fratre Luca monacho eiusdem monasterii, d. Squara de la Fratina testibus et aliis.

D. Nicolaus miles de la Fratina protestavit Bartholomeo dicto Titulo de la Fratina et omnibus aliis habitatoribus de la Fratina, quod si aliquod dampnum eveniret dicto d. Nicolao de milicia quam tenetur facere domino Patriarche, quod totum dampnum quod haberet sit supra Titulum et aliis (sic) habitatoribus, quia predicto domino Nicolao non remansit facere suam ratam quam sibi tangit supradicto Titulo remansit et pro aliis habitatoribus.

Orig. not. Nicoldo de la Frattina. A. N. U.

75

1348 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Patriarche [illegible]

[illegible] de Rubeis [illegible] [illegible] [illegible] ... [illegible] (Arch. [illegible])

In Christi nomine Amen. Nuper de proximo preterito mense octobris et [illegible] [illegible] [illegible] quendam memoriam clarissimam et verissimam, quin potius [illegible] ad [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nostram [illegible] deduxit, [illegible] Rev.mus in Christo Pater ac D. D. [illegible] Dei gratia S. Sedis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Aquil. omnia et singula infrascripta [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Aquil. [illegible] [illegible] quoddam quod [illegible] [illegible] [illegible] comunique domus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Fraticinum Antrum vulgariter nuncupatum in prefata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] merum et mixtum imperium in dictis locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] antes exercendum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fructus et nonnulla [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempore [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Aquil. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. Nobilis vir Henricus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritus, antiqui hostis instigante malitia, iam dicta [illegible] et [illegible] in divine maiestatis contemptum, ausuque sacrilego, non absque gravi [illegible] Patriarche et Eccl. Aquil. offensa ex quadam ipsius temeritate [illegible] [illegible] et occupavit, [illegible] per se et suos adhuc pro sue voluntatis arbitrio [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] etiam locis prefatis nonnulla bona ipsius D. Patriarche ipsiusque Officialium damnabiliter [illegible] fecit in [illegible] iniuriam et prefati D. Patriarche et Eccl. Aquil. evidens preiudicium atque [illegible]. Quibus omnibus et singulis sic nequiter perpetratis, Universitas ac Comune et [illegible] [illegible] terre [illegible] in reprobum sensum dati, divineque et humane legis contemptores, [illegible] [illegible] Henrico prestiterunt et prestare [illegible] iniusta [illegible] reproba non desinunt opem, auxilium, consilium et favorem. Qui [illegible], quam [illegible],

[illegible] trezo eorum universitate ad sonum campane [illegible] elegerunt, sibique quantum in eis fuit domi-
1320 [illegible] nium et possessionem [illegible] locorum et iurium tradiderunt. fidelitatis [illegible] [illegible] invaserunt que nichilominus public[illegible]
[illegible] gentibus [illegible] Henrici prefatum fortalicium de Intro, illud [illegible] Patriarche [illegible]

[illegible] contentione [illegible] excelione [illegible]

[illegible] homicidia, incendia, varia scandala et [illegible] flagitia, adeo quod [illegible] Petri [illegible]

[illegible] atque [illegible] omnia [illegible] Patri[illegible] Iulii [illegible] examinavimus [illegible] per quorum dicta [illegible] notoriis, [illegible] predictum Henricum et prefatam Universitatem et Homines eiusdem super iam dictis [illegible] tanquam notoriis per inquisitionis formam duximus procedendum. [illegible] Henricum et [illegible] dictam et Homines eiusdem [illegible] litteras, modo, forma et termino in eisdem comprehensis, duximus [illegible] peremptorio in ipsis litteris comprehenso, [illegible] Nobis [illegible] in domo nostre habitationis ad respondendum [illegible] in ea peremptorie et legitime comparere [illegible] singulos actus in prefatis necessarios processuri [illegible] auditur. Ad quos omnes et singulos [illegible] dictam sententiam audiendam, [illegible] esset tempus prolationis eiusdem

ex tunc dictum Henricum . . . prefatum peremptorie pro ~~[illegible]~~ eadem
[illegible] . . . Quo termino adveniente, [illegible]
[illegible] gressione et [illegible] predictarum [illegible] . . .
[illegible] et [illegible] Universitatem Civ. Claustri et Hominum [illegible]
[illegible] et in eorum contumaciam iuxta formam predictarum
[illegible] . . . et singula contenta in ipsis [illegible]
[illegible] . . . de benignitate duximus expectan-
do; ipsique [illegible] expectati [illegible] non [illegible]
[illegible] publica [illegible] pronunciavimus
[illegible] processimus
[illegible] ad diffinitivam sententiam [illegible] Visis itaque [illegible]
[illegible] iudicatis [illegible] Patriarche Vicariis [illegible] spiritualibus et temporalibus
[illegible] prefati . . . Patriarche [illegible] corrigen-
dum [illegible] ipsius D. [illegible] excessus [illegible]
[illegible] formam predicte [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] consilio [illegible] ac [illegible]
[illegible] tenentis [illegible] . . . [illegible]
[illegible] Henrico et [illegible]
[illegible] quorum [illegible] Dei [illegible]
[illegible] pro tribunali sedentes [illegible]
[illegible] in his scriptis dicimus, pronunciamus
[illegible] Henricum tamquam [illegible] excommunica-
tum [illegible] sententiam [illegible] privatum
[illegible] privamus [illegible] ecclesie [illegible]
[illegible] Terras [illegible] dicti
Henrici [illegible] Fortre, [illegible] Flaspurk, Lambant, [illegible], Guagdimberch, [illegible],

gyecck, Styr, [illegible] Juventis, Portus Latisane et omnia alia loca seu Terras [illegible] Henrici Aquil. Diocesis ac etiam predictam Terram et Universitatem Civitatis Austrie cum toto ipsius territorio seu districtu, interdictos et [illegible] fore et esse ac etiam sententiam interdicti propter excessus predictos damnabiliter incurrisse.

Lecta [illegible] promulgata [illegible] suprascripta per [illegible] [illegible] Dominum [illegible] Archiepiscopum, Vicarium et Judicem antedictum sedentem pro tribunali [illegible] Aquil. Dioc. in domo sue habitationis solite audientie, absentibus contumaciter predictis [illegible] et Universitate [illegible] Terre Civ. Austrie, a. D. MCCCXLVIII, ind. I, die mercurii tertio mensis Decembris, hora [illegible], presentibus [illegible] vocatis et rogatis venerabilibus viris [illegible], [illegible] de Regio, [illegible], Vicario [illegible] Petro de Regio canonicis S. Marie Maioris de Utino, Mag. Johanne de Cosperis de Bononia, Lipo Sini de Florentia [illegible] testibus.

Ego [illegible] de [illegible] de Ferraria [illegible] Terre [illegible] Aquil. Dioc. imperiali auctoritate notarius et suprascripti [illegible] scriba, suprascripte sententie pronunciationi et omnibus ac singulis suprascriptis presens de mandato dicti D. Archiepiscopi scripsi et in hanc publicam formam [illegible] redegi. —

1349. 15 Gennajo. ~~Castello della Frattina~~ Udine. Il Patr. Bertrando ordina al cavaliere Nicolò della Frattina di recarsi a Meduna per la difesa di quel luogo. 1

Littera dñi Bertrandi Patriarche Aquilegensis domino Nicolao de la Fratina militi.

Filii carissime quia de statu terre nostre Medune multum hoc tempore dubitamus dilectionem tuam attente requirentes et rogantes quatenus statim te transferas Medunam et ibi maneas ad custodiam et deffensionem ipsius terre sicut honorem et statum aquilegensis Ecclesie diligis atque nostrum.
Datum in castro nostro Utini die XV ianuarii ind. II. B[ertrandus] Patriarcha Aquilegensis.

Questa lettera fu letta ai 17 del gennajo 1349 nel castello della Frattina alla presenza del notajo Nicolò, che la registrò nel suo protocollo alla stessa data.

Arch. Not. di Udine

1349, 20 Febbrajo. Udine. — Quittanza di un anno di stipendio per le soldati di Vorlico di Torre, fatta dal Comune di Udine. 2

Tergo: Finis stipendii et emendationis equorum facti per Vuorlicum fontuor (*)
~~fontuor~~

Noverint universi et singuli presentem literam inspecturi et quos presens tangit negotium quod Ego Vuolricus de Turre stipendiarius hominum et Comunis Utini incipiens in millesimo tricentesimo XLVIII et finiens in quadragesimonono sequenti, die XX februarii, tam de stipendio quam de emenda equorum perditorum in servicio Co=munis predicti per me et socios meos quos promitto ratum habere, voco michi solutum et satisfactum plenarie, atque presentem quare tamen de stipendio quam de emenda equorum amissorum in eorum servitio facio eis finem remissionem et ipsos a predictis totaliter absolvo. Et quia proprio carebam sigillo presentem literam sigillari feci sigillo Friderici Salimberger muniri feci in testimonium predictorum. Datum Utini die XX februarii Millesimo nunc pro=ximo scripto, indictione secunda.

Sigillo impresso in tremma

Dall'orig. cartaceo nella Bibl. Civ. di Udine.

(*) Von Tuor è il cognome del stipendiario Wuolricus de Turre, in tedesco bastardo — sospetto sia uno de Turri prope Goriciam = Gorizia si tedeschegiava come quei Conti — I Sri di Duino erano anche todeschi.

1349, 26 marzo. Treviso. Il Cardinale Guido annovera tra i suoi scudieri il nobile Gerardo di Cuccagna.

Arch. Maniago - Attimis. Pergam. cass. XLVI.

Universis presentes litteras inspecturis Guido miseratione divina tituli S. Cecilie Presb. Cardinalis salutem in Domino. Ad universitatis vestre notitiam deducimus per presentes quod nos dilectum nostrum Odoricum filium q. Geraldi de Cocanha militis domicellum, propter sue probitatis merita nobis acceptum in scutiferum et familiarem nostrum recepimus et aliorum scutiferorum et familiarium nostrorum numero duximus aggregandum. Quo circa universitatem vestram affectuose precamur quatenus ipsum cum ad vos sub umbra nostri nominis duxerit recurrendum, suscipientes amicabiliter commendatum, velitis eum in cunctis tanquam scutiferum et familiarem nostrum benivole prosequi et favorabiliter pertractari. In cuius rei testimonium presentes fieri fecimus et sigilli nostri appensione muniri. Datum Tervisii die XXVI martii, A.D. MCCCXLIX.

1349. 17 aprile. Meduna: Pregonne di Brugnera
[illegible] posto in possesso della Gastaldia di Meduna. 4

Notajo ignoto di S. Vito, Lunardo [illegible] [illegible] 164 Udine. Vol. [illegible]

A. D. 1349, ind. II die XVII mensis aprilis in Castello de la
Meduna, presentibus D. Marquardo de la Frattina, D. Leonardo de
Panigaleis, ser Morando Boletta de Meduna, Antonio filio dicti ser
Leonardi, Leonardo q. D. Federici de Panigaleis omnibus habitatoribus
in Meduna testibus et aliis.

Perotus Domicellus D. Patriarche Aquilegensis nec non Petrus
de Avanciis Gastaldio S. Viti de mandato Dni Patriarche
Aquilegensis dederunt in manibus Dni Pregonee de Bruna-
vaca claves terre et Castri de la Meduna secundum quod
tenebatur dictus Petrus de Avanciis et Iacobus Puzatellus dicta
in Gastaldia ~~cum~~ cum usu et fructibus et proventibus hinc ad unum annum
et eum induxerunt eum in tenutam etc. =

1349 - 29 Aprile. Fagagna. Affittanza per tre anni d'un maso in Pozzuolo.

5

A. D. MCCCXLIX. ind. II die penultimo mensis Aprilis. In contrata s. Jacobi de Faganea apud canipam Pisuli, presentibus presbitero Bartolomeo de Madrisio, Morassioq. Marinussi, Zanno q. Michaelis de Faganea testibus et aliis.

D. Meynardus de Faganea affitavit Pasculo filio Cilli de Puzullo mansum unum situm in Puzullo, qui mansus olim regebatur per Dominicum et assentare debet predictum mansum hinc ad festum s. Canciani futurum et tenere eum assentatum per tres annos completos et predictus d. Meynardus in auxilio sentandi dicti mansi eidem Pasculo duos boves de pelo rubeo solvendo fictum ut antiquitus solvebatur per dictum mansum. Et si dictus Massarius in capite dictorum trium annorum redire voluerit alibi et nollet stare supra manso predicto, quod predictus Pasculus possit ire in quo loco quod sibi placuerit, dimittendo predictum mansum inmelioratum et non inpeioratum, dando dicto d. Meynardo dictos boves vel duas marchas denariorum aquilegensium, ad habendum etc. Pro quibus omnibus attendendis, precibus dicti Pasculi fideiussor extitit Jacobus q. Dominici de Puzullo sub obligacione omnium suorum bonorum etc. et vocaverunt se convictos etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1349 2 Maggio. Frattina. Affittanza di una taverna in San Stevo fatta dal cav. Nicolò della Frattina capitano di S. Steno e patti.

6

A. D. MCCCXLIX. ind. II die secunda Maij in cerdha de la Fratina penes pontem castri dicti loci presentibus d. Anastasio de la Fratina, ser Leonardo filio d. Nicolai militis de la Fratina, Biachinoq. Francisci Stragulini, Virgando filio predicti ser Nicolai testibus et aliis.

D. Nicolaus miles de la Fratina capitaneus sancti Steni affitavit Nicolao de la Rocha unam tabernam positam in sancto Steno intra vitellum supram Livencie, a prima die Maij preterita usque ad unum annum proxime venturum, solvendo dictus Nicolaus de fictu dicte taberne dicto d. Nicolao vel suis heredibus vigintiet duos ducatos usque ad integram solucionem dicti debiti, tali pacto habito et firmato inter eos: quod nullus audeat vendere tabernam (sic) intra vitellum nisi ipse Nicolaus et in sancto Steno non debet vendi vinum nisi in una alia et in sua; item quod dictus Nicolaus possit vendere in dicta taberna omnia que vult silicet vinum et panem, carnes salatas, alium et sale et macellum, solvendo de omni congio vini unum soldum Ecclesie S. Stefani de sancto Steno et de omni capite bovis et porci quod interficeret in bechavia soldum unum dicte Ecclesie et de omni capite castrati duos parvos; item quod dictus Nicolaus possit conducere omnia que vult supra et infra solvendo .... dacii... sancti Steni preter istud quod non ...t conducere usque ad quinque anforas vini forensis sine quarantesimo ~~et quod~~ et quando ipse conduxerit, ipse debet monstrare dictum vinum et si conducit plus, debet solvere quarantesimum et si conduceret vinum terranum ipse non debet solvere quarantesimum et debet vendere vinum ~~[illegible]~~ tantum quod venditur in Corbolono et super contratam et habere mensuram iustam sic de vino forense quam de alio et dictum fuit inter eos et ~~debet~~ debent habere unum instrumentum pro quolibet.

Item die, loco etc. D. Nicolaus miles fecit finem et remissionem supradicto Nicolao de la Rocha sibi non petere dacium taberne vel stationis quod (sic) tenuisset in S. Steno usque ad festum S. Georgii et si reperirit instrumenta vel scriptura dicti dacii, promisit sibi dare cancellatum (sic) vel facere cancellari.

Orig. not. Nicolò dalla Frattina. A. N. U.

13.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

7

1349. 15 maggio. Gemona. Il Patr. Bertrando assolve di pagare un censo il mon.rio di S. Chiara di Gemona per

Anno Dñi Millo trecentesimo quadragesimo nono
Ind.e pdã, die xv Maij, Glemone in Domo
Coĩs pñtibus Mainardo Savij Jacobo q.
Nicolussi, Juliano q. Joanino Mainardo
Jacobo nato q. Mag.ri Pe=
legrini testibus de Glemona, et aliis:
Reverendus in Xpo Pater, et Dñus noster Bertran=
dus Dei gratia Stę Sedis Aquilegensis Pa=
triarcha dignissimus. Volens providere et succurrere
indigentie et paupertati Dominarum Monas=
terij Stę Clare de Glemona Aquilegensis
diocesis. Ideirco cum dictum Monasterium
pro earum possessionibus, atque bonis positis
in territorio Glemone et pertinentijs sol=
vere teneatur ---- jure aquilegensis
census dicto Dnō Patriarche libras novem
Annum grossorum ex gratia speciali et intuitu
sue pietatis ~~paupertatis~~ voluit et mandavit quod
Monasterium antedictum non teneatur
ad solvendum .... ad vitam
ipsius Dñi Patriarche: —

Ex actis Mainardi Savij Notarii Glemonensis
extant data in Archo Notariorum Utinensis.

[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] Castello

[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... D.D. [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... Margano [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible]

Actum [illegible] in Palatio Patriarchali.

[illegible] 1349 [illegible] S. Vittoria [illegible] promette al [illegible] Galeazzo di [illegible] lire 200, [illegible] cavalli [illegible] e [illegible] di [illegible]

[illegible] Albuzzio [illegible].

[illegible] 1349 ind. II, die xvi mensis julii [illegible] Vicecomes [illegible] pro [illegible]

[illegible] ... Lombardie, [illegible] Visitator [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] de Solaria [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] nostros et suc-

cessores [illegible] tractant [illegible] Dei [illegible]

[illegible] heredes et [illegible]

[illegible] promittendo [illegible] et aliis

[illegible] pro

[illegible] presens.

[illegible] notarius [illegible].

1349 [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... II ... VI [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... bona mala ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] audita ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] quibus

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] amant de [illegible]

[illegible] tracta [illegible] intitulatione [illegible]

[illegible]

[illegible] de Magnea [illegible] indigerent nostro [illegible] nostrum [illegible] liberaliter [illegible] salutio [illegible]

Dat. XII [illegible] MCCCXLIX, ind. II.

5 [illegible] Udine. Il Comune di Udine dichiara che in attesa ~~della~~ che il Conte di Gorizia ratifichi ~~della~~ la tregua stabilita, si opporrà anche al Patriarca se volesse fare novità.

12

[illegible]

[illegible]

Not. Stefano di Cividale. Arch. Not. Udine. Orig.

[illegible] Pat[illegible] [illegible]

[illegible] la Cattera [illegible]

[illegible] per [illegible]

[illegible] ane Pat[illegible] [illegible]

[illegible] universis quod [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] interim [illegible] Cattaram [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] dicte

[illegible] XII [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] eam [illegible] dicto Mon[illegible] tenore [illegible]

[illegible] de [illegible] dictis

et Collectas [illegible] valeat [illegible] et consuetum [illegible]
[illegible] alia [illegible] gravamina [illegible] ferre [illegible]
Quare mandamus omnibus et [illegible] ad quos pertinet [illegible]

[illegible] dicte Cattarie [illegible] Masparii [illegible]

[illegible] de reddditibus [illegible] et [illegible]

[illegible] debeant fidelitatem [illegible]

[illegible] sigillum [illegible]

[illegible] Palatio die XII [illegible]

[illegible] MCCXLIX, ind. II.

Exactis Joh. Nocti Not.

In Christi nomine amen. Anno Nat. ejusdem 1349, ind. II, die 1 M. Novembris, [illegible] in palacium comunis coram D. Stefano de [illegible]dreana [illegible] Aquilegie [illegible] campane [illegible] Judicibus et Juratis more solito existente, [illegible] Consilio [illegible] [illegible] Jo. Picollis [illegible] [illegible] Potestas Aquilegie [illegible] plenum et comune dicte Civitatis de mandato [illegible] Petri de Turrijs [illegible] in Christo Patris et D. D. Bertrandi [illegible] Aquil. [illegible] Patriarche [illegible] dicti Comunis [illegible] constituunt [illegible] Bartholucium [~~Bartholucium~~] qui fuit de Urbino [illegible] Aquilegie [illegible] ad jurandum [illegible] Potestate, [illegible] Consilio et Comune Terre [illegible] [illegible] Marano, Juratis, Consilio et Comune de Palaciolo [illegible] Juramentum recipiendum [illegible] supradictis Comunitatibus vel eorum Sindicis vel Sindico [illegible] [illegible] et legalis D. Patriarche, [illegible] comunis Aquilegie et supradictis [illegible] Comunitatibus pro presenti guerra que est [illegible] D. Patriarcham et D. [illegible] de [illegible], [illegible] adjuvare [illegible] quocumque expedierit toto eorum posse [illegible] patet [illegible] manu Romani [illegible] predictis millesimo et [illegible], die 26 [illegible] Octubris [illegible] [illegible] Gueceli de Marano [illegible] Marani [illegible] prout patet publ. Instro. scripto manu Johannis Not. [illegible] Comunis Marani [illegible] [illegible], [illegible] de ultimo Octubris nec non [illegible] Trivoloni et Laurencius [illegible] Sindici dicti Com. de Palaçolo prout patet publ. Instrumento manu Laurentij Not. fil. Henrici de Palaçolo in predicto millesimo, [illegible] ultimo [illegible] Octubris, juraverunt pro se ac vice et nomine [illegible] cum dicto Bartholucio Sindico Com. Aquilegie [illegible] [illegible] D. Petri de Turrijs corporaliter ad S. Dei Evangelia omnia et singula

1349. 1 9bre.
Aquileja – Quel Comune destina ad accettare il giuramento di Marano, Monfalcone e Palazzuolo di fedeltà al Pat.ca che era in guerra col Co. di Gorizia e di lega fra le d.e Communità e quelle di Cervignano, Terzo, S. Martino e Muruzis

14

[illegible] antedicta habere firma et rata pro presenti guerra ut supra et se tenere [illegible]

defendere et adjuvare toto eorum pope bona fide sine fraude ac etiam

[illegible] et loca [illegible] Terris [illegible] et [illegible] qua-

[illegible] et [illegible] predicto D. Petro

in villa [illegible] in predictis millesimo, ind. et die 21 Octubris prout patet

publico instrumento ~~[illegible]~~ manu mei Notarij. Et ad maiorem firmitatem et evidentiam

[illegible] Syndici [illegible]

[illegible] juramentum factum [illegible]

[illegible] et Marinij [illegible] potestatem predicto D. Petro

[illegible] et valeat juramentum [illegible] Syndicatus [illegible]

[illegible]

[illegible] et hoc [illegible] dupli de ~~[illegible]~~ et [illegible]

Ego [illegible] Johannis [illegible] Marani ~~[illegible]~~

et [illegible] de Palazzo [illegible] prouvovi.

Anno 1349 Die III Novembris Aquilegie sub lobia Comunis coram D. Petro de Tuxis etc. Promissio et juramentum Syndici Comunis de Montefalcone

Giuramento del Com. di Mon=falcone.

videlicet Marinij Johannis Carnelli quod Syndicatum fecit Andreas Not. de Montefalcone penultimo Octubris, ind. II. —

[illegible] appariece che il detto estratto.

1349. 1 novem. ? Cividale. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... S. Joanni Batt. [illegible] ?

15

[illegible] [illegible]

[illegible]

Nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Alberto et Henrico, [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] nobis adherentibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Latinis, quorum dominium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] Rev. D. Bertrandi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] existant, quorum dominium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] usque ad festum S. Johannis Baptiste [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] durant. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum eisdem [illegible] [illegible]
[illegible] Quas [illegible] Treugas promittimus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quotcumque [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] usque ad predictum festum S. Johannis Bapt. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. In [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] munimine.
Datum in nostra [illegible] [illegible], die primo M. Novembris [illegible], A. D. 1349, ind. II.

[illegible] ... Udine. Il Patriarca Bertran [illegible] ... presso la Chiesa Maggiore di Udine alcuni [illegible] ... [illegible] e fa la deposizione ... [illegible] la riempiasse. —

[illegible]

16

13-19, [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... subordito [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Patriarchae [illegible]

[illegible] ... magnam [illegible]

[illegible]

[illegible] Udine [illegible]

1329 23 Novembre, Udine. Libri lasciati dal patriarca Bertrando al Capitolo di Udine 17

In christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem 1329. Ind. 2a. die 23 mensis
novembris. Presentibus discretis viris presbitero Pascuto de Porpeto, nicholao dicto Balbucio
[illegible] filio q.m fabri de utino capellanis majoris ecclesie s. marie de utino et magistro
forino de Parma cirogico utini commorante testibus et aliis.
Venerabiles viri DD. Raymundus vicedecanus, meliorandus de Tiensis, Guido Johannes
magister Petrus de Regio Philippinus de Cremona nicolaus samerdenga et
franciscus nepos dicti D. meliorantie canonici predicte, majoris ecclesie s. marie de utino
Aquilegensis [illegible] in sacristia dicte ecclesie ad capitulum et aut capitulum ipsius
ecclesie more solito congregati qui sunt major et sanior pars canonicorum
residentium apud eandem ecclesiam confessi et contenti fuerunt se nomine suo
et dicti capituli recepisse et habuisse a me subscripto notario infrascripto ab in
propria persona dante et deponente in depositum nomine et vice Reverendi in
christo patris et D.D. Bertrandi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche infrascriptos
quosque libros dicti D. Patriarche per me Eubertinum ex parte ipsius D. Patriarche
assignatos eisdem pactis et conditionibus infrascriptis adjectis specialiter
et expressis videlicet quod quandocumque supranominatus D. Patriarcha Bertrandus ipsos
repeteret ab eisdem ipsi eos restituere teneantur. et si contingeret eundem
D. Patriarcham de hoc seculo transmigrare antequam repeteret dictos libros
memorati D.D. vicedecanus canonici et Capitulum teneantur et debeant pro libris
[illegible] sepulturam honorisice facere seu fieri facere sicut sicut decet
et ipsi libri sint et esse debeant proprie eorundem dominorum vicedecani, canonicorum et Capituli. Qua propter dicti DD vicedecanus, canonici et Capitulum
promiserunt solemniter sine aliqua exceptione juris aut facti se obligando mihi
Eubertino notario nomine predicti D. Patriarche stipulanti quod dictos libros
restituent et consignabunt ipsi D. D. Patriarche si eos antequam moriatur ab eis
[illegible] repetendos et si contingat eum mori antequam repetat libros ipsos
faciant pro eisdem libris ipsius D. Bertrandi Patriarche seu fieri facient sepulturam in eorum ecclesia supradicta honorifice sicut decet eorum cumpluribus
et expensis ad hec obligantes omnia ipsorum et dicti Capituli bona mobilia
et immobilia presentia et futura. Libri vero sicut premittitur dati, depositi
et consignati predictis DD. vicedecano canonicis et Capitulo per me Eubertinum
notarium nomine prefati D. Patriarche cum conditionibus et modis superius expressis
sunt hii.

In primis Liber Concordantiarum Biblie cooperta corio rubeo incipiens Eudibet, et finiens mardto tradidit.

item una Biblia cooperta corio rubeo que erat superposita quidam pannus lineus cum quatuor serraturis in capite de argento et in cantis lapideta circum circa incipiens in littera rubea incipit epistola s. Seronimi episcopi et in libro hoc Ambrosius et finiens concilatores eorum

item una alia Biblia minoris voluminis cooperta corio rubeo incipiens in littera rubea Incipit epistola S. Seronimi presbiteri et in littera nigra frater Ambrosius et finiens mercatur honor et premium

Item unum Breviarium in magno volumine de littera grossa cooperkum corio rubeo incipiens in littera rubea: in nomine Domini et in littera nigra: fratres sedentes et finiens: esse consortes per eundem

item liber qui dicitur flores sanctorum coopertus corio rubeo cum serraturis argenteis incipiens andurrum ipsis et finiens secla seculorum amen

Item ... in sacristia ...

ego Subertinus ... Rasconadi de vocate mediolanensis Diocesis publicus ... not. ac prefati ... notarius et officialis supradictus depositioni et consignationi facte per dictum ... Pattam ac promissioni et obligationi per prelibatos Dominos vicedecanum Canonicos et Capitulum factis et prefatis omnibusque et singulis suprascriptis dum facte fuerunt una cum supradictis testibus presens fui eaque omnia suprascripta rogatus a dictis Dominis vicedecano Canonicis et capitulo scripsi et publicavi et in hanc publicam formam redegi signoque meo et nomine consuetis signavi et roboravi.

1350 1° 7bre

... undus Dei gratia abbas monasterii S. Nicolai de Libore

1327 4 Agosto
not. Tealdo da Bergamo
sentenza per strade e ... ... e Altalta.

1349. 26 Novembre – Avignone – Lettera di un incaricato
circa del Comune di Cividale diretta alla Comunità stessa con cui annunzia la morte del Card. de Surgis che aveva le carte dei diritti del Comune contro il Patriarca.

Notilibus et potentibus viris dominis Philippo de Portis Militi et Magistro Johanni phisico, Nicolao Formige et Nicolusio Toni amicis carissimis (tergo).

Noveritis mei Domini et amici quod D. Cardinalis de Surgis in cujus manibus erant omnia jura nostra, videlicet contra D. Patriarcham – die vj mensis Octobris nuper elapsis de hoc seculo transmigravit – Verum autem quam dictus Dominus morerentur pluries supplicari eidem quatenus digneretur de his que habebat relationem facere D. nostro Pape, quam relationem non fecit nec voluit facere quousque mortuus est, ipsum vero supplicavi gratiam fiendam petii ... tempore quadragesime nuper elapso. Tempus vero vacationum fi... trium mensium, incipiendo a festo sancti Petri de mense junii usque ad festum sancti Michaelis. Videns quod nihil tunc temporis erat fiendum exii Avenione. In reversione mea inveni quod quamvis supradictus de Judice autem iterum petendo pro hisdem negotiis ... nihil audeo .. prius haberem vestram literam in mandatis potui ... nihil admodum .. expendendum, et vere dico vobis quod antequam dictus Dominus .... moreretur, videns quod me ducebat quodamodo per ambages, pluries in concistorio exclamavi justitia mihi fieret de predictis – quod nihil hucusque habere potui teste Deo. Aliquas literas recepi . debebam prius dirigendas .. Dno Hostiensi quas prepedandit p D. Electus Tergestinus, et ego, sed noveritis quod invenimus amicos .....

verborum potius quam factorum ...... nondo fit nisi pecunia mediante.

Audio enim per Barbanicum aliter dum ipse D.s Patriarcha movet maximam brigam et guerram contra homines Civitatis Austrie quod ipse ~~...~~ D.s Patriarcha vobis incepit guerram, ipsam consulo vobis viriliter prosequamini, non parcentes aliquid expendere, quod sit Patriarchatus in vestro dominio existentem et si quis vobis aliqualiter hoc imputaretur potestis dicere, quod ~~...~~ nihil a nobis habemus, ideo oportet vos accepere de bonis Patriarchatus ad defendendum nos et jura nostra, cum id ~~...~~ facimus et ~~...~~ et debetis scire quod pro utilitate Ecclesie Aquilejensis, et debetis scire quod D. Patriarcha per dei gratiam assimilatur potest Dne Uuka procerto habeatis quod pro suis negotiis faciendis, non cessat diu noctuque et per nuntios et ambaxiatores quomodolibet...... et si ad aliqualem concordiam venire deberitis cum dicto D.o Patriarcha .... omnia vestra debita et expensas facta in questione predicta, et .... ~~...~~ zatis ad certum proprius ut audio pro questione predicta, ipse suis expensis ..... et francata, precor vos amici mei pre cibus quibus possum, quatenus loquimini .... ~~...~~ desto et Simone Caz .... quod cum audivem quarumdam tenoribus litterarum, ipsi non solvunt pro fidejussoria, quam pro ipsis feci ..... et omnia mea bona quadamodo destruuntur. Ideirco placeat

tibi me ex — . De hujusmodi fidejussoriis, quare vere si — ego potius tibi dedissem pecuniam numeratam — prestiti ut — mihi deberent reddere ut est justum, et si hoc non faciant, quod non credo — hoc sufferre vel quam primum habeant quia hic sum pro eorum servitiis et negotiis cum tam — — incomodis et dampnis — — — personalibus impedibus et quia longum esset omnia singillatim enarrare, ecce Barbanicus — — venit quicquid per scriptis credens enarrabit, omnia vestris placeat tibi credere, prout mihi, et precipue super facto Fabroni civis nostri ex parte mea — pro ejusdem Fabroni negotiis — — — divina gratia supplicabit amore ~~nostri~~ mei — — —

Nicolaus Longus } Datum Avenioni XXVI novembris
de Civitate Austrie }

Insuper noveritis quod — — — venirem festinanter Venetias propter mei corporis infirmitatem maximam tam propter tempus hyemale — — de istis precibus recedere, hoc facere non sum ausus — sed Deo dante hic mensis Martii — — — partes nostras dirigam gressus meos, negotia vero vestra faciam fideliter, ne dimittens — reddere.

Orig. nell' Arch. Municip. di Cividale Busta II, n. 44.

1349. 29 dicembre. Aquileia. I. Il Comune d'Aquileja delibera prendere a prestanza 70 marche per pagare due bandiere di stipendiarii per guardia della città; II. Il Comune giura ritenere i fideiussori. III. [illegible] dall'altra parte di ribolla [illegible] [illegible] fideiussori — Giovanni [illegible] d'Aquileia not. [illegible] d'Udine

17

I In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem MCCCXLIX, ind. II, die XXVII decembris super palacium Communis Aquilegie in pleno consilio ad sonum campane more solito congregato, presentibus D. Johanne de Vedrana potestate Civitatis, D. Guillelmo q. D. Johannis Picottii, Johanne Frasorini, D. Andrea de Prata, Moro Stacionario, Margarito Mattheo massario, Mag. Johanne rectore scholarum, Johannoto q. D. Federici, Nicolussio q. Domini Manini, Bartholicio, Maynardo Civicho, Nicolao q. Ascuini, Srittaro, Cichino filio Rubei hospitis omnibus civibus et habitatoribus Civitatis Aquilegie testibus et aliis pluribus ad hec vocatis specialiter rogatis. Cum ad presens pro urgenti necessitate que est manifesta septuaginta marchas invenire oportet Communi pro persolvendis XX marchis D. Odorico de Strassoldo et pro persolvendis LII marchis duabus Banderiis stipendiariorum quas habere oportet pro custodienda Civitate Aquilegie pro presenti guerra que est inter Dominum nostrum Dominum Patriarcham et Dominum Comitem Goricie et homines de Civitate Austria. Ideirco captum et ordinatum fuit pro evidenti utilitate quod omni debeatur per dictum Commune et vice ac nomine dicti Communis ab hominibus de Aquilegia tantum quantum tale rationabili quod capiat usque ad summam superius nominatam.

Preterea Iacobus ipsius Camerarius dicti Comunis fuit per se

et vice et nomine dicti Comunis per se et suis successoribus

fuit contentus et confessus cum consensu et voluntate domini

Iohannis Potestatis, provisorum, Iudicum et tocius consilii

ad sonum campane more solito congregatorum habuisse et

recepisse ab Alessio Tosko cive habitatore Civ. Aquilegie qua-

draginta urnas boni et puri rabioli, computata qualibet urna

~~marcham~~ dimidiam frisacensium denariorum novorum Aquil. et

monete; per se et suos successores et sub obligatione omnium bonorum

dicti Comunis mobilium et imobilium presencium et futurorum

et cum refectione ~~expensarum~~ dampnorum omnium et expensarum ac interesse

litis et dare et solvere promisit dicto Alessio stipulanti

et recipienti per se et suis heredibus aut cui dare voluerit

marchas XX bonorum Frix. denariorum novorum Aquil. monete.

hinc ad prox. festum S. Michaelis et hoc sub pena dupli.

Pro quibus omnibus firmiter observandis precibus et instantia

dicti Iacobi camerarii pro rata extiterunt fideiussores, predictus

Iacobus, Benvenutus q. D. Leonardi de Flagonia, Pedrussius

q. Falconi obligantes omnia sua bona etc.

± Die loco et presentibus omnibus suprapredictis. Predictus Iacobus tanquam Camerarius dicti Comunis cum consensu et voluntate omnium predictorum indempnes conservare promisit dictos fideiussores per se et suis successoribus obligans antedictis omnes dacios, possessiones, pallacium et bona Comunis predicti, renuncians omni nunc iuri et cum omni melioramento ad consilium sapientum.

III Die loco et presentibus testibus suprascriptis. Cum pro urgenti
necessitate ut supraditum extat. Jacobus Tuscus Camerarius
com. Aquilegie pro se et pro LXXX urnarum boni et puri
ratioli, quod rabidum sub contentus et confessus ut supra
a Benvenuto q. D. Leonardi de Flagonia vice et nomine dicti
Communis renuncians exceptioni ~~...~~ pro se et suis successoribus et sub obligatione
omnium bonorum dicti Communis dare et solvere promisit
dicto Benvenuto vel suis heredibus marchas XL frx. bonorum
denariorum novorum Aquil. monete, hinc ad proximum festum
S. Michaelis, sub pena dupli cum expensis omnibus firmiter
observandis, pro quibus dicti Jacobi Camerarii extiterunt fideiussores
pro rata D. Guillielmus q. D. Johannis Picottii, Moro, Margarittus
Hannonii et ego, Moretus notarius, obligantes dicto Benvenuto
omnia eorum bona ~~...~~ renunciantes omni suo iuri,
voluerunt se fore convictos tamquam per laudum et sententiam
forent convicti, cum omni melioramento ~~...~~ consilium sapientum.
IV. Die loco omnibus suprascriptis, Jacobus Camerarius cum consensu
et voluntate ut supra dictos fideiussores indempnes conservare
promisit obligans omnia bona dicti Communis cum omni melioramento
de instrumentis complendis ad consilium sapientum.—

Dai Misti del Senato. Arch. Frari. Venezia. Estratti:

1349 (stile comune) 29 dicembre. Venezia. Il Senato si scusa presso il Patriarca d'Aquileja, dell'averlo fatto vicario di Treviso, temendo che in quel luogo potessero nascere delle novità, atteso il concorso di molta gente forastiera

1350 (st. comune) 2 gennajo. Venezia. Si eleggono tre Savi che sono Pancrazio Giustinian, Stefano Contarini e Giovanni Morosini Zanacola ad udire quello che vorrà esporre il Patriarca d'Aquileja?

1350 8 gennajo. Ven. Si mandano a esporre al detto Patriarca tre nobili auditori.

1350 19 gennajo. Ven. Deliberazione del Senato di convenire col Patriarca per l'Istria.

1350. 9 maggio. Ven. Si concede al Patriarca d'Aquileja licenza di portarsi presso il Legato Pontificio, andando nelle Terre con sole cinquanta persone e sia ben trattato.

1351. 16 dicembre. Venezia. La Signoria chiede al Patriarca d'Aquileja ragione della prigionia fatta in Caorle di Gio. Francesco di Castello e famiglia, violando il suo territorio e ordina al suo incaricato, non ottenendo scusa dal Patriarca, di prender commiato. — Si delibera mandar in Caorle un Avogador di Comune ad inquirire su tale fatto —

1350 6 febbrajo (stile comune) [illegible] ... [illegible]
[illegible] [illegible] Patriarca [illegible]
[illegible] [illegible] Gorizia ?

Non est in [illegible] Capitulorum et [illegible] [illegible] p. 16 [illegible]

1349 more veneto 1350 6 Februarii

[illegible] D. Patriarche Aquilegensi [illegible] per Guillelmum Paduanum de [illegible]
[illegible] Legati [illegible] fuerit nos rogari ut nos interponere vellemus
per ambaxiatores nostros ad tractandum concordium inter eum et Castellanos
nostros [illegible] ex una parte et Comitem Goritie et Castellanos et adherentes
[illegible] et [illegible] nos multum [illegible] fuerit [illegible]
[illegible] et complacere Patriarche in hoc, [illegible] quod pro honore
nostro, [illegible] bona cause [illegible] ambaxiatores [illegible]
[illegible] quibus [illegible] [illegible]
[illegible] informatione [illegible] Patrie et [illegible]
pro parte nostra [illegible] amicorum et [illegible]
et Castellanos predictos et apud utramque partem [illegible] bonum [illegible]
[illegible] ut [illegible] aliquod concordium possit [illegible]
partes predictas et totum quod [illegible]
[illegible] melius [illegible]. Et [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] nostro et bono [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] Dominationis.

Lecta [illegible] [illegible]
[illegible] Marcus [illegible]

22

1350. 15 marzo. Aquileja. Formola di giuramento di dieci cittadini di Aquileia di mantenersi fedeli al Patriarca ... [illegible]

A. D. MCCCL. die XV marcii. Juramentum datum in pleno consilio supra Palatium Comunis Aquilegie coram D. Johanne de Vedrussa Potestate Civitatis Aquilegie, quod manutenebunt honorem Domini Patriarche et bonum statum Civitatis Aquilegie infrascripti electi per totum consilium quod debent ire locuti cum dominis Canonicis et hinc electi fuerunt et iuraverunt tactis Scripturis primo D. Guillelmus q. D. Johannis, Margaritus, Benevenutus, Pedrussius, Otolinus, Ambrosius, Conradus Gaza et Guillelmus D. Soverii canonici, nec non presbiter Jacobus et Presb. Henricus mansionarii Aquilegensis ecclesie.

Dagli atti di Giovanni Moretto d'Aquil. not. arch. Not. Udine

1350. 15 marzo. Sacile. Il Patr. d'Aquileja Bertrando scrive al Doge di Venezia di soddisfare alle sue richieste e che alcuno de' Conti di Gorizia non si trova in Friuli.

~~(Arch. gen. de' Frari in Venezia)~~

Illustri et Magn. Domino amico nostro Karissimo D. Andree Dandulo Dei gratia Venecie, Dalmacie et Chroacie Duci Domino quarte partis et dimidie totius Imperij Romanie, S. Sedis Aquilegensis eadem gratia Patriarcha Bertrandus salutem et votive prosperitatis argumentum. Excellentie vestre receptis litteris affectione benigna sinceritatis vestre amicitiam scire volumus quod nos votis vestris cupientes in quibuscumque possumus amicabiliter complacere statim mandavimus licentiari de Aquileja pars de quibus nobis scripsistis et si homines dicte Civitatis qui sunt aliquotiens cerviis mandatum nostrum hujusmodi non adimpleverint, nos in brevi erimus in Civitate ipsa et tunc fiet in premissis secundum pacta inter vos et nos habita iuxta voluntatem vestram. Ceterum Vestra Magnificentia non miretur si ei non significavimus statum istarum partium quia pro eo quod nullus Comitum Goricie est in Forojulio ad presens, nihil vobis certum intimare potuimus. Si qua non possumus vobis grata nos semper cum plena fiducia requiratis.

Data in Castro Sacili XV marcij. Ind. III.

Arch. di Stato. Venezia. Vol. IV Commemoriali p. 169.

1350, 7 maggio. Aquileja. Procura del capitolo di Aquileja perchè vengano presentati al legato pontificio i suoi reclami contro il Patriarca Bertrando.

74

Giacomo q.m Turre notaio

Instrumentum procuratorium anni MCCCL indictione tertia die septima mensis maii manu Iacobi q.m Ture civitatis Austrie clerici Aquileiensis quo Capitulum Aquilejense in Capitulo Aquileje congregatum suos procuratores et nuntios constituunt Bartholomeum de Capitevacca Archipresbiterum Patavinum Iacobum de Tervisio Ugolinum de Pontizolis de Forlivio et Paulum de Sala Canonicos Aquileienses ad comparendum nomine Capituli et Ecclesie Aquileiensis coram Guidone tituli s. Cecilie presbitero cardinali sedis Apostolice Legato et producendum et exhibendum generaliter et specialiter quecumque dampna et quaslibet injurias violentias depredationes rapinas occupationes extorsiones et exactiones indebitas specialiter per Reverendum in Christo Patrem et D.D. Bertrandum Dei gratia Patriarcham Aquilegensem et per ejus familiares, stipendiarios, officiales, servitores et subditos ...... per Rotonnem Franciscum de Castello Diocesis Aquileiensis et per filios, familiares et servitores suos et .... quoslibet eorum, et per quascumque alias personas tam ecclesiasticas quam seculares et facta et illata, factas et illatas ipsis Canonicis et Ecclesie ac mansionariis et personis aliis ejusdem Ecclesie Aquilegensis et familiaribus, servitoribus et massariis eorum etc. et ad supplicandum eidem D. Legato quod de dampnis injuriis et violentiis, depredationibus et aliis supradictis etc. faciat eisdem constituentibus et capitulo et aliis supradictis premissa passis debitam satisfactionem et mandam dari, fieri et impendi Nec non prefatis Canonicis, Capitulo et Ecclesie ac aliis superius nominatis caveri et provideri omni modo, jure et forma quibus melius fieri poterit, quod in futurum similia dampna similesque offense injurie et depredationes, seu alia vel aliis eisdem constituentibus capitulo et Ecclesie ac aliis supradictis non irrogentur, neque quoquo modo fiant et ad exponendum eidem D. Legato quod nisi circa premissa de celeri et utili remedio provideatur, prefata Ecclesia Aquilegensis devenietur et erit in debitis et debitis oppressa totaliter destituta etc. = et alia agenda et facienda pro ipso et nomine ejusdem Capituli; et ut fusius ibidem continetur et manu Iacobi q.m Ture de Civitate Austria

Clerici Ayulleganis tam Monasterium contat i.P.c

1350 13 maggio. Padova [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

B. [illegible] [illegible] Dell' [illegible]

75

[illegible] miseratione divina titulo S. Cecilie Presbiter Cardinalis [illegible]

[illegible] Patribus [illegible] domino

[illegible] Dominus [illegible] il Dicas [illegible] domino.

[illegible] Pape VI

[illegible] Lombardi [illegible] nonnullas alias terras et provincias cum plene legationis

officio [illegible] absendi quecumque pacta, ligas, confederationes

et obligationes ac iuramenta super ipsis observandis interposita, per que pacis

[illegible] inter quoscumque nostre legationi subditos [illegible]

[illegible] concessit plenariam facultatem. Cumque sicut post dictam concessio-

nem recepimus, nonnulli vassalli, homines et subditi Ven. Patris

Bertrandi Patr. Aquil. diabolo procurante discesserint ab ipsius pote-

state [illegible] obedientia ac cum inimicis capitalibus ipsius Ecclesie [illegible]

[illegible], confederationes, obligationes, iuramenta et aliis obligatio-

nibus et penis in eorum observantia intervenientibus, [illegible]

[illegible] non iuramenta [illegible] periculum [illegible] contra

libertatem ecclesiasticam attemptantur, pacta, ligas, [illegible] et

obligationes quascumque ac iuramenta super eorum seu ipsorum

observatione prestita, auctoritate apostolica [illegible]

[illegible] et irritamus, quinimmo sublata, cassa et irrita nunciamus,

nullumque [illegible] seu ipsorum observationem teneri [illegible]

[illegible] declaramus. Volentes [illegible] transgres-

sione iuramentorum [illegible] premissis observandis predictorum [illegible]

quibuscumque [illegible] vassallos, homines et subditos eorundem Patriar-

che et Eccl. Aquil., aliosque [illegible] pax et obedientia Patriarche et Ecclesie

predictorum impediri possent quomodolibet [illegible] absolvemus, omnem

[illegible] et infamiam [illegible] in [illegible], [illegible] ratum [illegible] obligationum [illegible] possent im-
poni, tollendi auctoritate [illegible] medium
[illegible] sanitatem [illegible] et
[illegible] nostras.

[illegible] XX kal. junii, [illegible] nostri [illegible]
Pape VI, anno [illegible] (1350)

1350. 20 maggio. Padova. Lettera scritta al Patriarca di Grado dal Legato ... Cardinale Guido ... concordia tra il Patriarca ... la Signoria di Venezia. (Archivio di Stato ...)

... littere misse Patriarche Gradensi per dnm Dominum Legatum (sic) (1)

Ven. Pater et amice Karissime. Auditis hiis que vobis retulit ex parte nostra Ven. Pater d. B. ep. ... super negotio quod dum Ducatus Aquil. habuit expedire cum Dno Duce et Comuni Venetiarum, respondemus Vobis quod concordia et amicabili terminationem predictorum reputamus Patriarche et Patriarchatui Aquilegensi necnon Dni Duci et Comuni Venetiarum plurimum expedire et si concordie auctore Domino faciente sufficientis confirmationis robur adicere possemus parati sumus illud componere concordie supradicte et pro validatione et confirmatione ipsius si procedat Domino nostro summo Pontifici parati sumus efficaciter supplicare. Ad hoc scitis quod die lune proximo de Padua, adiuvante Domino, continuatis dietis ad Romanam Curiam recedemus unde rogamus quatenus ex parte nostra Ducem prefatum requiratis quod super predictis vobis faciat breve responsum, nam si voluerit concordiam acceptare, dicemus Patriarche quod ille statim accedat ... fraternitas. Datum Padue di XX maii (1350).

(1) Del contesto ... [illegible] ... Patriarca di Grado ... [illegible]

1350. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anche
[illegible] a Tolomeo [illegible]
[illegible] Sanpano, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] Bibl. [illegible] Marciana.
([illegible] Pellegrini [illegible])

[illegible] 3, die [illegible] presentibus [illegible] [illegible] Raymundo [illegible] Pragni,
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], Guarnerio [illegible] [illegible], [illegible] Barba,
[illegible] [illegible] Valdrami, Galvano, Alberico q. Ser [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] pelipario, Alexandro q. Martini de Bigito, [illegible] de Sacilo, nec non
[illegible] Petri de [illegible] [illegible] [illegible] Pino domicello [illegible] [illegible] D. Patriarche [illegible].
Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patr. Aquil. [illegible] [illegible] [illegible] fecisset [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacili presente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] per eundem D. [illegible] [illegible] officiales aliquid
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidelitatis et iuramenti [illegible]
[illegible] Terra Sacili et [illegible] [illegible] plus [illegible] [illegible] Terris et locis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], qua Terram Sacili [illegible] Comitissa [illegible] et Comite
[illegible] [illegible] pro quingentis marchis quam venit in Patriarchatum; et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ex [illegible] [illegible], quia reputabat
[illegible] quasi patrimonialia et quidam garrulant dicentes, quod Terram
Sacili obligavi D. Friderico pro salariis et aptamentis dicte terre; quod nullum
est. Quare dixit dictus D. Patriarcha: D. Friderice dicatis mihi, [illegible] Terra
Sacili vobis in aliquo obligata vel ypothecata [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] occasione [illegible] causa. Qui D. Fridericus [illegible] [illegible] dixit et proprio
ore confessus fuit: Domine mi, dico quod Terra Sacili non est mea, sed
vestra, nec mihi obligata [illegible] pro salario nec aptamentis: et [illegible] hodie [illegible]
[illegible] mihi [illegible] [illegible] et Terram vestram Sacili exirem, [illegible] tertiam

vos ... Qui D. Pater ... respondit, ...
..., quae ... gratias ...

Item ... florenorum quindecim ... 150 ...
... de Sancto ... aut. ... rogatus ...

1350 - 8 Giugno - Udine

Trattasi nel Consiglio dell'elezione di un Capitano della Terra di Udine

Deliberatio facta per Consilium Utini, et per plures alios viros dicto Consilio adiunctos, quod eligatur unus Capitaneus in Terra Utini, cui in omnibus tangentibus officium Capitaneatus more solito obedire debeant omnes, subjecti dicto Capitaneatui qui regere se habeant cum consilio infrascriptorum.

Electus fuit D. Franciscuttus de Savorgnano cui infrascripti omnes juraverunt recte consulere in omnibus et per omnia

In primis D.D. Hermanus

Henricus de Carnea

Gabriel notarius etc

et ipse D. Capitaneus iuravit honorem et statum Ecclesie Aquilegensis, et Terre Utini, et cuicumque facere justitiam, et omnia alia juste facere, que spectant ad officium Capitaneatus.

Electi fuerunt infrascripti quinque in Consultores antedicti D. Capitanei una cum infrascriptis:

1 Gubertinus
2 D. Hermanus
3 D. Castonus
4 D. Leonardus
5 D. Gabriel
6 Dominicus Zerbini
7 Guilelmus Magistri Girardi de Forovetteri
8 Franciscuttus etc.

Ann. Civ. Utini Vol. I. 252 t°

29

A. D. MCCL die VIII intrante iunio Aquilegia extra portam de Fossalis iuxta portucium qui est supra fossatum barbacharii Civitatis Aquilegie, presentibus D. Presb. Petro de Cesena plebano eccl. S. Andree de Aquilegia, Lancelotto mansionario maioris aquil. ecclesie, nobile viro D. Henrico de Strassoldo, Nicolassio q. D. Marini, Mattheo massario, Augustino, Martino q. D. Ambrosini civibus et habitatoribus Aquilegie nec non Bosio Contestabile Comunis Aquilegie et Johannuto de Sancto Cosme Aquilegie habitante, Moysino et Guielmono civibus Aquilegie et Campanesio et Bartholomeo notario commorantibus in maiori monasterio dominarum Aquilegensium testibus et aliis pluribus. Cum evidenter apparuerit quod D. Arnaldus de Pratis qui fuit Vicarius quondam reverendi patris Domini Domini Bertrandi sancte sedis aquilegensis Dei gratia patriarche iret in quadam gondula atque esset ibidem in flumen Natisse inter duas catenas videlicet Domini Patriarche et Comunis, idcirco providi viri D. Guillelmus q. D. Johannis Picossi, Benevenutus q. D. Leonardi qui fuit de Flagonea et Pedrassius de Falgoro tamquam Rectores Comunis et Civitatis Aquilegensis ecclesie et electos ad providendum bonum statum sancte aquilegensis ecclesie et Comunis eiusdem una cum providis viris Guidone q. D. Federici de Picossis, Margarito, Bartholucio et Jacobo Tuscho civibus et habitatoribus Aquilegie obtulerunt se prompti et parati deffendere et facere contra supradictum dominum Arnaldum quicquid per providos viros D.D.

... una cum D. Jordano Archipresbitero Vicentino et aliis Canonicis

Guillelmum, Conradum, Jacobum nepotem olim D. Abbatis Mosacensis, Mattheo et Beltramo sibi extiterit ordinatum protestando quod si ipse D. Arnaldus recederet quod eis non debeat esse aliquod preiudicium nec gravamen.

[illegible] de Denaro [illegible]

Die, loco et presentibus testibus supradictis. Henricus de Strassoldo qui adiuvavit et adiuvabat exire D. Arnaldum predictum de Civitate Aquilegie occasione quod debebat habere a quondam D. Patriarcha propter suum servicium et laborem magnam pecunie quantitatem et non poterat ad dictam illam pecuniam aliter pervenire, intendens semper servitorem sancte ecclesie Aquilegensis esse et permanere et cum omni melioramento ad consilium sapientum

[illegible] Aquilegie [illegible]

Prof. Jo. Bapt.ta de Fadis Notarius Arch. Not. Udine.

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem 1339. ind. VII, die 26 aprilis. Actum Aquilegiae in [illegible] palatio [illegible] in Christo Patribus Dnis Georgio Feltrensis et Johanne Parentino Episcopis et Dno Jacobo de [illegible] Canonico Tarvisino [illegible] notario de [illegible] testibus et aliis. Rev. in Christo Pater [illegible] Bertrandus Dei gratia S. [illegible] Apostolicae Sedis legatus Patriarcha commisit venerabili in Christo Patri D. D. Fratri Biasio Dei gratia Episcopo Vincentino et dedit eidem Domino Episcopo auctoritatem ut posset in diocesi Aquilegensi pro tribunali sedere et jus inter subditos ejus redderet hac vice tantum, idest durante tenore [illegible] [illegible] [illegible]. Die ejusdem anno, indictione et die. Actum in Aquilegia in [illegible] [illegible] [illegible] praesentibus Pres. [illegible] de Camisano [illegible] Vincentino, Mattheo de Leonissa familiare dicti D. Episcopi Vincentini, [illegible] et Andrea [illegible] Notariis de Utino testibus et aliis praedictus D. Episcopus Vicentinus cum reverentia praedictam commissionem acceptavit, qua acceptatione facta [illegible] D. Pre [illegible] Vincenti [illegible] Vincentinus de mandato ipsius Domini Episcopi juratus dicere veritatem quid fecerit [illegible] Archidiaconus Vincentinus cum D. Jordano Archipresbitero Vincentino et aliis Canonicis de Capitulo Vincentino de trecentis libris [illegible] parvulorum [illegible] Decime papalis imposite per D. Benedictum Papam XII pro passagio fiendo, quas idem D. Episcopus eisdem D. Vincentio Archidiacono, Jordano Archipresbitero Vincentino et toti Capitulo Vincentino consignaverat [illegible] ipse D. Episcopus Vincentinus citatus fuit ad Concilium [illegible] ex certa scientia juravit corporaliter ad sancta Dei Evangelia tactis Scripturis quod dictas trecentas libras Veron. parvulorum decime papalis imposite pro passagio fiendo consignatas per ipsum D. Episcopum Vincentinum sibi et toti Capitulo Vincentino nunquam consentit in hos usus nec alicui [illegible] Capitulo Vincentino sed ipsas trecentas libras assignavit una cum D. Jordano Archipresbitero Vincentino et aliis Canonicis

1339. 26. aprile. F. Biagio Vic. [illegible] Vescovo di Vicenza, riceve le [illegible] dei Canonici di Vicenza sull'uso fatto delle Decime papali, che furono date a Mastino della Scala contro la volontà del Capitolo prima che Azzo Visconti prendesse Brescia.

30

Vincentinis ante quam ~~ipsum ... fuisset~~ D. Azo de Vicecomitibus de Mediolano aperet Brixiam, ... D. Mastino de la Scala pro parte ejusdem mutui impositi Clero Vincentino per ipsum D. Mastinum seu ejus Officiales ... dictum mutuum impositum, ... ipso Clero contra ... Cleri predicti.

— Ex actis Francisci Notarii de Aquilegia. —

1350 die VIII intrante Junio Aquilegie extra Portam de fossulis juxta pontem que est supra fossatum Borbacheni Civ. Aquilegie presentibus D. Presb. Pero de Cesena Plebano Eccl. S. Andree de Aquilegia, ... D. Henrico de Artuldo ... de Aquilegia. Cum ... Pratij qui fuit Vicarius generalis Patris et D. D. ... Aquil. ... in quadam gondula ... ibidem in flumine Natisse inter duas cadenas videlicet ... Patriarche et Communis, idcirco providi viri ... Gelmarij Picossij, Benevenutus q. D. Leonardi de Flagonea et Pedrussius de Falgono tamquam Rectores ... Aquilegie et electi ad providendum bonum statum ... Aquilegensis ... omnium ejusdem una cum providis viris ... q. D. Severini de Picossijs, Margarito, Bartholomeo et Jacobo Tedesco quequidem ... Aquilegie ... prompti et parati defendere et tenere quod supradictum D. Arnoldum per ... D. Guilielmum ... quondam ... D. ... Matheo et ... ordinatum, ... reciperet, quod eis non debeat esse aliquod preiudicium nec gravamen.

Inventario di mobili lasciati in Aquileja dall'arcivesc. Patr. Bertrando ~~di~~ ... tre Rettori d'Aquileja, sede vacante, provvedono che de il Vic. Patr. ... parte ..., essi non sono responsabili alle ... pubblicato.

1350. 28 ... Aquilegie ... coram Providis ... Picossio de Falgono ... et Benevenuto Rectoribus Civ. Aquilegie ... D. Henricus de Artuldo, ... Philipus et alij ... pro urgenti necessitate ... Bandiere ... Civ. Aquilegie pro XXV ... custodiam Civ. Aquilegie ... 25 ... Frisac. denariorum Aquil. monete ... sub obligatione omnium bonorum dicti Communis et Dominij Patriarche.

3 Rettori d'Aquileja contraggono un prestito per pagare i stipendiarj.

1350. 14 Giugno. Luenz (Palatinato di Carinzia). Il Co. Enrico di Gorizia scrive (e si tiene dalla Com.tà di Udine) sulla morte del Pat.ca Bertdo e sul governo dello Stato dell'esso devoluto in sede vacante — assai rimarcabile, collima colle indicazioni che si rilevano dal Chronicon Spilimbergense ms.o della Guarneriana (non già col Chronicon stampato in cui il Bianchi fu obbligato a qualche ommissione).

Henricus Goritie ac Tyrolis Comes [et] Capit. Eccl. Advocatus. Vol. II p. 202 (Vedi lettera pag. 202 del 1349 a ... Viola ... sopra)

Prudentes et sapientes viri. De modo mortis D. Patriarche nunciato tristissimus quantum dolemus; sed forsan Deus hic eum mori permittere voluit, propter inditas quas eadem die personaliter equitando ut notorium est fuerat in combustionibus domorum, prediis animalium, mortificationibus sive interfectionibus et captivitationibus personarum pauperum, innocentium ruralium virorum, quos crudeliter cum ipsorum animalibus ligatis manibus tamquam latrones captivos ducebat, quorum preces forsan Altissimus exaudivit. Quapropter scire sit vestre providentie quod vacante sede Aquilegensis Ecclesie, ~~omnia~~ temporalia ...... ejusdem spectant et pertinent usque ad adventum futuri Patriarche per Sedem Apostolicam providendi, ad regimen nostrum et gubernationem totalem. Quare vos tenore presentium requirimus et monemus, quatenus aliquos nuncios vestros cum pleno mandato tractandi et ordinandi de communi bono et comodo et utilitate vestra ad nostrum consilium transmittere procuretis, prout lator presentium vos plenius informabit. 31

Datum Lince die 14 junii, 3 indictione.

32

1350 .. 15 Giugno. Udine. Dichiarazione del Dottore in leggi Giacomo da Firenze, che il libro del Digesto vecchio tolto dai libri del fu Patriarca Bertrando, è suo.

A. D. mccc. die xv Junii, Utini, in camera superiori Patriarchalis palacii, presentibus Johanne q. Soldonerii, Nicolao q. Masolaccini et civo omnibus Utini commorantibus testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis. Ibique venerabilis et sapiens vir D. Jacobus de Florentia Legum Doctor accepit ex libris olim Rev. in X. patris et D. D. Bertrandi Dei gratia s. Sedis Aquil. Patriarche quondam librum vocatum Digestum vetere de quadam coperta alba de corio quem asseruit suum esse. Eapropter dictus D. Jacobus per se etc. stabit firmum etc. nobili viro D. Franciscutto predicto etc. stipulanti vice et nomine quorum interest vel interesse poterit etc. de dicto libro promittens dictam firmam etc. sub pena etc. Insuper promisit dictus D. Jacobus per se etc. exigere et conservare dictum D. Franciscuttum etc. indempnem et prohibens etc. ne dampno de dicto libro contra quemcumque hominem et personam pro quibus omnibus Johannes testis predictus per se etc. precibus dicti D. Jacobi in solidum extitit fideiussor et vocavit se contentum etc. — Actum u. s.

— dicto ... — Datum Milani 19 Novij

Quarum literarum tale superscriptio: Nobilibus viris Dnis Francisco de Savorgnano Capitan: Consilio et Com: Terre Utini Amicis nostris Carissimis.

Joanes Dei Gratia Archiepiscopus Cardinalis Dnus Mediolani.

solempniter diebus festivis et non festivis in Ecclesiis vestris in forma Ecclesie
convicta excommunicatum denunciare donec a nobis aliud habueritis in man-
datis et de predictis plenarie satisfecerit. Harum sub nostri impressione sigilli
testimonio literarum de quarum presentatione relatione nuncii nostri jurati
latori earundem aut publico instrumento inde confecto dabimus [illegible] [illegible]
Datum in civitate [illegible] die 7 mensis [illegible] anno D. 1394. Ind. 2a

1350. 19 Giugno – Gio. Arciv.° e Signore di Milano scrive al Capitan
Franc.° Savorgnano e al Com. di Udine sulla morte del
Pat.ca Bertrando e sul soccorso richiesto.

1350

Amici Carissimi recepimus litteras vestras cum amaritudine cordis, et anxietate doloris continentes nefandissimum scellus, et sceleratissimum nefas comissum in personam Rmi Patris, et Dni nostri Carissimi Domini Bertrandi bone memorie qdm Patriarche Aquileie de quo graviter condolemus, et de aliis capitaneis mandantes stipendiariis nostris, qui sunt ibidem, ut ad servitia vestra, in honorem, defensionem Eclesie Aquileiensis, et vestre, ac fidelium suorum continue assistere debeant, scientes, quod eisdem stipendiariis misimus omnes pagas suas ordinatas usque ad Venetias, quas si non habuerunt habebunt in continenti, ceterum de novis gentibus nostris mittendis ad vos, nam videmus, quod ad presens mittere possimus nisi prius sciamus scientiam, et voluntatem Dni nostri Dni Summi Pontificis, vos vero, ac alios fideles supradicte Eclesie precitata voluntate prefati Dni Summi Pontificis intendimus semper recomendatos habere ceterum de stipendiariis nostris si qui erant cum dicto Dno Patriarcha, et quod de ipsis est rogamus ut nobis scribatis.

Datum Milani 19 Junii

Quarum litterarum talis est superscriptio Nobilibus viris Dnis Francisco de Savorgnano Capitan: Consilio et Com: Terre Utini Amicis nostris Carissimis.

Joanes Dei Gratia Archiepiscopus
Cardinalis Dnus Mediolani.

Anno 1350 die XX Junij Convocatis factis Dnis [illegible] Matteo et Jacobo
Canonicis Majoris Aquilegensis Ecclesie ac D. Guillelmo q. D. Johannis Pirossij
pro [illegible] Decanum, Capitulum [illegible] dicte Ecclesie ad fa-
ciendum fieri Inventarium de bonis Patriarchatus que reperirentur [illegible]
[illegible] quod dicta bona de dicto Patriarchatu in maxima parte
[illegible] et [illegible] dictorum bonorum destructa in totum. Actum Aquilegie
[illegible] presentibus [illegible] Conradino [illegible]
[illegible] Aquilegensis [illegible] et Guidone de Pirossij Benevenuto
q. D. Leonardi (de Flagonea) et Nicolussio olim D. Marini omnibus
[illegible] habitatoribus Aquilegie die XX mensis Junij [illegible]
[illegible] Decanum et Capitulum [illegible] et Hermacora
Canonicis ad conficiendum Inventarium et faciendum aperire quedam Archa olim
D. Bertrandi Patriarche que erat in Camera Capelle Aquilegensis.
Actum in Ecclesia seu Capella S. Crucis in Coro die XX Junij presentibus Dnis Con-
rado, Francisco, Philippino et [illegible] Canonicis dicte Ecclesie. Qui Dni [illegible]
et Hermacoras [illegible] in dicta camera presentibus [illegible] Nico-
lussio et Rigoto et Jacobo Notario, D. Guillelmo q. D. Johannis, Guidone de Pi-
rossijs Benevenuto de Flagonea, [illegible] Rigolo
Fabro [illegible] et alijs pluribus [illegible] habitatoribus Aquilegie aperiri
fecerunt quandam Archam que erat in angulo [illegible] camere intrando
[illegible] manum sinistram; in qua quidem archa invente fuerunt infrascripte
res [illegible] fuerunt, et que res [illegible] et consignate
fuerunt per eosdem Dominos [illegible] et Hermacoram in curam et custodia
Presb. Nicolussij Plebani dicte Majoris Aquil. Ecclesie. Et primo
Unus Baculus episcopalis de cristalo
Item due ampolle de argento
Item unus camisus laboratus cum gramitis habens campum rubeum et [illegible].
Item una Stola
Item unus manipulus albus

1350 20 Giugno
Inventario og.
getti lasciati dal
Patr. Bertrando.

34

Item unu[m] cingulum de [illegible] [illegible]

Item unum [illegible] [illegible] [illegible] de auro [illegible] duos [illegible]

de auro et [illegible] [illegible].

Item unum gulare cum [illegible] [illegible]

Item unum [illegible] cum [illegible], [illegible] et [illegible]

et nigro ~~auro~~ ~~nigro~~ [illegible] cum [illegible] [illegible].

Item [illegible] [illegible] de nigro

Item una [illegible] et [illegible] [illegible] de nigro

Item [illegible] [illegible] [illegible]

Item duo cussinelli nigri cooperti de Zendato nigro

Item duo [illegible] rubei laborati de auro

Item ~~unus~~ manipulos albos et duos rubei laborati ad [illegible].

Item due calcie rubee

Item unum [illegible] rubeum vergatum auro

Item unum [illegible] laboratum capita ~~auro~~ et seta

Item una Tagla cum [illegible] de seta

Item [illegible] Tagla [illegible] [illegible]

Item unus Sovrachot brevis sive curtus

Item Una Suganiany. teotonica

Item tres lapides, [illegible] [illegible] auro et [illegible] perlis et decem albis

lapidibus

Item unus [illegible] albus

Item due Guadula (1) circumornate de seta.

Dedi copiam ~~[illegible]~~ Presbitero N. [illegible] predicto. ~~[illegible]~~

Dagli atti del Notajo. Giovanni Moretto di Aquileja. -

Archivio Not. Udine.

(1) Non ho potuto trovare in alcun Glossario la spiegazione di questo vocabolo, che ~~[illegible]~~ pare significhi una parte di vestito ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

1350 die II Julii in majori Aquilej. Ecclesia in Capella S. Crucis presen[illegible] — 1350. 2 Luglio

[illegible] rel. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] non — Lagni di Castrone dé

nec non [illegible] Jurisperito [illegible] coram [illegible] D. Conrado — Bardi che aveva compera=

Caga [illegible] [illegible] D. [illegible], [illegible] et [illegible] — to la Grazia del vino

[illegible] existente [illegible] Cziniotus tanquam Procurator [illegible] Castro= — di Grado dal Patr. Ber=

[illegible] [illegible] dicens: Domine ego [illegible] tanquam Procurator D. — trando, la quale

[illegible] [illegible] [illegible] Don. [illegible] emit [illegible] — dal Capitolo d'Aq. era stata ceduta

Patr. [illegible] gratiam vini de grado in futuro tempore [illegible] dicto — ad altri. — Prote

D. Patri tec ceu a[illegible] plures denarios [illegible] [illegible] — del nativo della

[illegible] mihi videtur quod ipsam venditionis in predict. D. [illegible] — Chiesa d'Aqui=

[illegible] dampnum, preiudicium et gravamen [illegible] tanquam ipsius Procurator et [illegible] [illegible] — leja. — —

[illegible] ipsius [illegible] facta, [illegible] C. [illegible] [illegible]. dicat

ipsi [illegible] dampnum, prejudicium et gravamen et dicte Venditioni non

consentiens et nec assentiens aliqua ratione, modo et forma.

35

— Dalle carte di Notajo ignoto di Aquileja —

1322. 16 Augusti. Aquilegia in [illegible] S. Johannis, presentibus fidejussoribus infrascriptis, D. Tolberto fil. [illegible] (de Prata) etc. — 1322. 18 agosto. I Signori di Prata cedono per 3 anni il Castello di Urusspergo ad alcuni Nobili di Cividale.

Nob. D. Johannes q. D. Mendin [illegible] de [illegible] Procurator Nob. D. Pegli de Prata et [illegible] q. D. Vanussij de Prata ex una parte et [illegible] q. D. [illegible], Johannes fil. q. Virgilij et Nicolaus q. Wilielmi Galangani omnes de Civitate devenerunt ad sequentia pacta de Castro et loco Urusspergi:

[illegible] Vedi [illegible] nello atto in queste stesse copie diplomatiche di [illegible]

[illegible] ab hodierna die usque ad tres annos proximos dictus Procurator cedit suprascriptis Civitatensibus Castrum et locum Urusspergi, quod non possint alicui refutare.

Item quod dictus Procurator [illegible] tenentur [illegible] predictis aliquam utilitatem pro 360 Marchas Den. Aquil. —

~~[illegible]~~

Item quod predicti non possint [illegible] [illegible], nec obligare bona, nec [illegible] [illegible], [illegible] etc.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NB: nel 1364 furono distrutti li Castelli di Zuccola ed Urusbergo?

1350, 15 agosto Venzone. Alberto Duca d'Austria investe Aringutto q. Rodolfo di Pignano dei feudi posto Bagogna, che tenevano dai Duchi d'Austria.

34

MCCCL. Civitatis Austrie — Princeps Albertus de Civitate Austrie, Stirie et Karinthie dux investit Hanitzutum quondam Rodolfi de Pignano vassallum ministerialem dicti ducis, de feudo quod a progenitoribus suis acceperat i. e. de tribus campis cum uno prato sitis in Ville de Bagonea. Matheus quondam Nicolai notarii de Moeli notarius

In nomine dei eterni Amen. Anno ab incarnatione Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo, quinto decimo mensis Augusti, inditione tercia. .... Nicolai Pilote de Venzono presentibus Reverendo in Christo patre et domino domino Ulrico Episcopo Gurcensi, et magnifico domino Bertoldo Comite de Schaunnbatho, et nobilibus viris Nicolao de territorio Gruniucio, et Dilmaro de .... testibus, et aliis. — Constitutus in presentia Illustris et magnifici principis et domini domini Alberti de civitatis ~~ducis~~ Austrie, Stirie, et Karinthie ducis, Hanitzutus quondam Rodolfi de Pignano vassallus ministerialis ipsius domini ducis humiliter supplicavit eidem domino duci ut unum de feodis sui ministerii que habet et ipsius progenitores habuerint ab ipso et aliis dominis ducibus Austrie investire benignitet dignaretur. Dictus vero Dominus Dux recepto ab eodem Hanitzuto fidelitatis debito juramento quod vassallus ministerialis domino suo in talibus prestare consuevit per se suosque heredes et successores prefatum

Hanitzutum suo ac heredum suorum nomine recipiens tenere de suis feudis ministerialibus que habet et tenet ab ipso duce et eius domo Austrie ac ...itis que eius progenitores illa habuerunt et tenuerunt ab eodem domino duce Austrie et eius domo presentialiter investivit salvo iure suo et item domus Austrie et omnium personarum, quibus pactis idem dominus dux mandavit sub debito prestito iuramento eidem Hanitzuto quod predicta sua feuda specialiter [illegible] in scriptis, ipse vero immediate dixit quod unum mansum et tres campos cum uno prato sitos in villa de Bagonia in feudum ministeriale habebat et tenebat ab eodem domino duce et eius domo supradicta.

Et ego Matheus quondam Nicolai Notarii de Meti, publica, apostolica et imperiali auctoritate notarius preventibus interfui et eas rogatus scripsi, signo autem meo consueto signavi.

(Autografo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bibl. Mariana)

1350. [illegible] Castellati. [illegible] di [illegible]
[illegible] data a D. Pietro [illegible] e ifatti
[illegible] l'[illegible] di [illegible]
[illegible] foggio l [illegible] Federico - l'[illegible]
[illegible] 1350 19 ottobre

29. [illegible] Forzi [illegible] copiale.
[illegible] MCCCL, ind. III die xxv mensis augusti. [illegible]

[illegible] testimonio [illegible]
[illegible] DD. [illegible] e [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] in tutto [illegible] Petri [illegible]
[illegible] in publico instrumento [illegible] traditi
[illegible] indicione [illegible] testatum [illegible]
[illegible] scripto [illegible] DD. [illegible] et [illegible]
[illegible] compilia et [illegible]
[illegible] omnium [illegible] preteritorum, presencium et futurorum, om[illegible]
[illegible] et expensarum [illegible] et extra [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fide [illegible] oro certa [illegible]
[illegible] instrumento plenius continetur, [illegible]
[illegible] dictorum DD. Petri et Federici fratrum de [illegible]
[illegible] DD [illegible]
[illegible] procurator
[illegible]
[illegible] contractus [illegible] presentabant
[illegible] DD. [illegible]
[illegible] nomine eorum
et [illegible] in toto [illegible]
in parte [illegible] D. [illegible]

[illegible]dicium et [illegible] [illegible], et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Capitulo
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] de Carvajaco, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in Capitulo

[illegible] [illegible], de Capitulo [illegible]
[illegible] [illegible] participatione de [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] hoc capitulum.

1350. 17 8bre. Venzone — Il plebano di Gemona nella messa grande denunzia al popolo che non possa celebrare i divini uffizi nella Pieve Pre Nicolò Zulianutto come inobbediente ai privilegi papali del plebano ——. 13: atto relativo alla vertenza per la parrocchialità che pretendevasi dai Venzonesi.

A.D. 1350, ind. III die XVIII mensis Octobris, Venzoni in Ecclesia S. Andree Aquil. Dioecesis, presentibus Ven.bus viris DD. Silvestro Presbitero, Odorico Diacono, Jacobo q. Fromini Diacono, Stephano Cortaleti Gottoldione, Pelegrino q. Antonii, Thoma q. Zacharini, Nicolao Prisli testibus et aliis ad in Missam maiorem coram populo Venzoni. Ven. vir D. Philippus Plebanus Glemone dicte Aquil. Dioecesis ad audienciam totius populi dixit et denunciavit dicens; coram vobis populo dico ego Philippus Plebanus quod Presbitero Nicolao dicto Zulianetto qui presens est, multotiens dixi quod sub pena excomunicationis non haberet agere nec deberet celebrare in Ecclesiis meis ex eo quod ipse michi obedire noluit, et mihi rebellis fuit et etiam quandoquidem mei plebani in se recepit aliunde portans imparamenta et celebrans in illa dicta Ecclesia ultra meum velle, quapropter ego Philippus coram vobis omnibus sicut verus Plebanus sicut in presentibus privilegiis papalibus cum bullis Domini Pape plenius continetur, ostendens visibiliter dicta Privilegia cum bullis D. Pape, Moneo dictum Presbiterum Nicolaum quod primo termino canonico, quod ipse in pertinentibus Plebis mee nil habeat agere et prout excomunicatum videns mandatis D. Pape prout in Privilegiis meis continetur obedire, divinum officium celebrare.

Bajo Alessio di Venzone — Archo. Not. Ud.

[illegible] 1509 [illegible] vallata [illegible]

[illegible] 900 [illegible] verginia [illegible]
di Federico di [illegible] o maggio di [illegible]
[illegible] Pietro. — [illegible]
[illegible] valle [illegible]
[illegible] Firenze [illegible]

[illegible] 1509 [illegible] XIX [illegible] tates [illegible]

[illegible] Vilalta,

[illegible] Leonardo

[illegible] Cavalle,

[illegible]

[illegible] Vilalta [illegible]

[illegible] plurimus.

[illegible] Vilalta

[illegible]

[illegible] castellato [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] instanti [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Petro [illegible] et ipsius [illegible]

[illegible] Petrum [illegible] Vilalta [illegible]

[illegible] et secundum pacta que [illegible]

[illegible]

uc&ma
colae
ucto
yni,
chis filius
per se
ctis, ve.
sua q
& et aliud
Gregory,
cecas,
dem per:
lias Petro:
dictus
ipi. pedic
ta, et
rona,
usufruc-
tam in
ie et
quacumque
ve per se
de facto.
solidoru
ve, et
poetij
evo di
capiet
Dno
iam Capel=
naenda
ij sei=
ve, et
mo vario=
a totiens
uci non

In Xri Noe Amen

Anno a Nate Dni Nri Jesu Xti 1350 Inde 3a Die Martis ultima
Mensis 9bris Venzoni in Stabione mei Not. Presentibus R. D. Nicolao
qm Petri de Utino morante Venzoni, Jacobo [illegible] Bugari, Joanne dicto
Machafava Beccario, Leonardo Mavangone Zenero qm Nittagni,
Franco Clauco Sartore, Testibus de Venzono et alijs.

Venerabilis Vir Dnus Filippus Plebanus Plebis Glemonae Aquilegensis Diecesis filius qm Ectoris de Utino dedit, vendidit et cessit Presbo Silvestro qm . . . . pro se suisque Heredibus recipienti, et ementi omnes et singulos usufructus, redditus, obventus, oblationes, godias et provenctus, perceptiones Jura quarteriarum Capellae suae de Venzono, scilicet Ecclesiae Sti Andreae et aliarum Ecclesiarum eidem subditarum, scilicet S. Jacobi, Stae Mariae, Sancti Gregorij, et Sti Bartolomei, hinc ad unum annum proximum futurum, dans, cedens et concedens eidem Presb. Silvestro dictam Capellam, et omnia eidem pertinentia; Ad habendum, tenendum, fruendum, libere per se vel alias Personas, quas voluerit hinc ad terminum supradictum, et promittens dictus Dnus Filippus dicto Presbo Silvestro pro se suisque Heredibus sibi predictam Capellam, et omnia ei pertinentia, et adherentia libere utenda, et fruenda ut dictum est, ei, et suis Heredibus ab omni homine, Persona, Collegio, et Universitate hinc ad terminum supradictum, et dictos usufructus cuiusquumque hoc tenentis, quos in dicto anno perceperit, tam in terminum, quam postea perpetuo legitime deffendere, auctorizare et disbrigare, et predictam Venditionem, et omnia, et singula suprascripta firma et rata habere et tenere et non contrafacere vel venire per se vel per alias Personas aliqua ratione, vel causa de iure, vel de facto. Et hoc pro pretio, et nomine pretij Decem et septem Marcarum Solidorum Veronensium parvorum, quod pretium dictus Presb. Silvester dare, et solvere promisit in terminos infrascriptos, scilicet dimidietatem pretij ad Diem Resurrectionis Dni Nri proximam futuram, reliquam vero dimidietatem ab inde quolibet Mense pro ratta, secundum quod capiet usque ad integram solutionem, et post dictum terminum eidem Dno Filippo per se, suisque Successoribus in dicta Capella sibi predictam Capellam consignare. Quae omnia et singula in hoc Instrumento contenta promiserunt vicissim scilicet una pars alteri ad invicem solemnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus firma, ratta habere, et tenere, et non contrafacere vel venire per se vel per alias Personas aliqua ratione vel causa sub pena quinquaginta librarum solidorum, qua toties peti, et exigi possit, quotiens contrafactum fuerit, qua soluta, vel non

1350. 30 9bre
[…]zone – Il Ple[…]
[…]o di Gemona
[…] 17 Marche di soldi
[…] mesi vende per un
[…]o le capelle di
[…]zone cioè quar[…]
[…], oblazioni etc
[…]re Silvestro.

rata manere omnia, et singula in hoc Instrumento contenta. Item reficere, et restituere una pars alteri ad invicem omnia, et singula damna, et expensas ac interesse litis et extra, quod vel quas unus occasione alterius sine culpa contravenientis fecerit vel sustinuerit in Iuditio sive extra; Pro quibus omnibus et singulis firmiter observandis obligaverunt una pars alteri omnia sua bona mobilia et immobilia, praesentia, et futura

41

[illegible] Aquil. [illegible] Patriarche [illegible] al comune di Aquileja [illegible] delle Mura [illegible] catena di quel Porto fino all'arrivo del Patriarca.

Guilelmo da [illegible] [illegible] [illegible]. Anno Domini 1351, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jacobi de Parma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consiliarij, [illegible] [illegible] compradito, [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Petrus de Lucha Bergin di Christo Patris et D. D. [illegible] Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarche Locumtenens et Vicarius in temporalibus generalis, volens precibus providorum virorum [illegible] [illegible] [illegible] Comunis et hominum civitatis Aquilegie propter eorum devotam fidelitatem et devotionem quam [illegible] [illegible] gerunt ad dictum D. Patriarcham, amicabiliter complacere, contentus fuit quod Mura Cathene Portus Aquilegie non exigatur a [illegible] usque ad adventum dicti D. Patriarche ad partes Forijulij et hoc sine preiudicio [illegible] D. Patriarche [illegible] Comunis et hominum de Aquilegia.

Actum Aquilegie in palatio patriarchali.

Mentem cum ōibus suis juribus legitime deffendere, auctorizare

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1351. 19 gennajo. [illegible] Il Vicario Patriarcale [illegible] Giovanni [illegible] Capitano di Ceraigrado.

42

Gubertino da Novate Canc. Patr. Arch. not. Udine.

Petrus de Lucha Reverendi in Christo Patris et Domini Domini Nicolai Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche ac Ystrie Marchionis Locumtenens ac Vicarius Generalis, dilectis nostris universis et singulis Potestatibus, Gastaldionibus, Mariciis, Judicibus, Officialibus et Personis terrarum, castrorum et locorum Marchionatus Ystrie Aquilegensis Ecclesie fidelibus et subiectis salutem et omne bonum. Significamus dilectioni vestre quod Marchionatum Ystrie cum omnibus iuribus et iurisdictionibus suis ad Dominum nostrum Patriarcham et Aquilegensem Ecclesiam spectantem, honorabili viro Iohanni q. Turini de Civitate Austrie Capitaneo in Ceraigrado servitori et fideli Domini nostri Patriarche de cuius fidelitate et circumspectione plenam in Domino fiduciam obtinemus usque ad dicti Domini nostri Patriarche ac nostrum beneplacitum duximus committendum. Ideoque vestris omnibus et singulis precipimus et mandamus quatenus durante huiusmodi beneplacito dicti Domini Patriarche et nostro eidem Johanni tamquam Marchioni Ystrie vel eius Vicecomiti de premissis intendere ac parere fideliter procuretis. Alioquin penas et sententias quas rite tulerit in rebelles, ratas habebimus atque gratas et faciemus eas auctore Domino usque ad satisfactionem

Mantuam cum omnibus suis iuribus legitime deffendere, auctorizare

unquam inviolabiliter observari. In cuius rei testimo=
nium, presentes fieri iussimus sigilli Vicariatus nostri impres=
sione muniri. Datum Mediolani in Palatio Pasquinoli
die XVIII mensis januarii, anno dominice nativitatis MCCCLI
Ind. IV. –

Anno Domini nativitatis 1351 ind. IV, die XXII januarij, presentibus Ven.^li viro D. fratre Alberto Abbate Monasterii S. Prosperi de Regio, Pizolo de Regio domicello et Pino de Aquilegia famulo dicti D. Abbatis, testibus.

Constituti coram D. Petro de Lucha, [illegible] Patriarche, Benedictus et Bonus de Lonona, Franciscus Gambalonga de Tarvisio, Iohannes, Gerrius de [illegible] et Laurencius de Utino [illegible] dicti Domini Vicarii iuraverunt ad sancta Dei evangelia quod [illegible] fideliter et legaliter servient dicto Domino Patriarche ac eius Vicario et Officialibus et si scivent aliqua tractari vel fieri contra statum et honorem prefati D. Patriarche seu eius Vicarii aut Officialium aut familie sue [illegible] quantum poterint impedient et si impedire non possent statim [illegible] ipsis Vicario et Officialibus et secreta [illegible] alia que possint [illegible] ipsi Domino Patriarche, Vicario, Officialibus seu familie nemini revelabunt nec [illegible] tamquam boni et fideles servitores in omnibus se habebunt.

Actum Aquilegie in Patriarchali Palatio

Nostre cum omnibus suis juribus legitime deffendere, auctorizare

1354. 23 gennajo. Aquileja. [illegible]

[illegible]

[illegible]

A.D. 1354 ind. 7 die 23 januarii, presentibus Pre. Johanne de Pergamo Capellano in Eccl. Maiori Aquilegensi, [illegible] testibus [illegible] constitutus coram D. Petro de [illegible] Vicario [illegible] Patriarche (Nicolai), Mattheus de Aquilegia [illegible] iuxta Portum ipsius Civitatis [illegible] ad [illegible] evangelia tactis scripturis quod [illegible] Domino nostro Patriarche [illegible] et competentem [illegible] de Cathena portus predicti fideliter exiget ab omnibus transeuntibus dictam Cathenam, preter quam ab illis de Aquilegia et aliis qui secundum pacta antiqua, Mutam ipsam solvere non tenentur. Et quod ab omnibus [illegible] et [illegible] tum [illegible] quorum [illegible] mercationes que extra dictum portum conducent.

Actum Aquilegie iuxta Palatium Patriarchale.

Montem cum omnibus suis juribus legitime deffendere, auctorizare

1351, 26 Febbrajo. Udine. D. Leonardo di Toppo vende il monte Saictola al nob. Pagano di Savorgnano

Anno Dni 1351 Indne X die 26 februarij Actum Utini in domo Dni Pagani Iustti super Sallam Publicam Dno Federico qm Dni Guarnerij de Savorgnano, Nicolao de Flacanea, Henrico qm Dno Guarnerii d Iacomini, et Guarnerio, et Iustino fratribus qm Dni Ioannis de Artenea testibus et aliis pluribus.

Leonardus qm D. Ursini de Toppo pretio, et pro viginti Marcarum Denariorum Aquilejensis monetæ quod totum fuit contentus, et confessus habuisse, et recepisse a Nobili Milite Dno Pagano qm Dni Hectoris de Savorgnano renuncians exceptione sibi non datti dicti pretii tempore hujus contractus, et omni alio legum, et juris auxilio tam canonico, quam civili per se suisque heredes ac vice ac nomine Simonidi de Toppo qm Dni Nicolai pro quo promisit se facturum ac curaturum omni exceptione remota quod ipse Simonides pro se et fratribus suis ratificabit et aprobabit infrascriptam venditionem, dedit, vendidit et tradidit eidem Dno Pagano pro se suisque hæredibus ementi et recipienti, et si plus valuerit dicto pretio illud plus nomine irrevocabilis donationis quæ dicitur inter vivos dedit et donavit unum montem Saicettolæ situm in pertinentiis de Medunis cum omnibus pertinentibus dicti montis cum omnibus juribus et piscationibus, quæ habebat super dicto monte quocumque jure et causa sic ad habendum, tenendum possidendum, donandum, dandum et alienandum, et quidquid sibi et suis hæredibus deinceps perpetuo placuerit faciendum constituens se possidere jure dicti Dni Pagani dictum Montem donec ipsius montis possessionem acceperit corporalem quam accipiendi et inde sua propria auctoritate retinendi deinceps licentiam omnimodam contulit atque dedit, promittens per se suosque hæredes dicto nomine dicto Dno Pagano stipulanti pro se suisque heredibus de dicto monte, seu parte ipsius aliter aliquo eius iure quæstionem aliquam non movere, sed ipsum Montem cum omnibus suis juribus legitime deffendere, auctorizare

distrigare, et legittime in jure manutenere pro occasione quorum Leonardi et Simeonis; et pratum impedire vel per ipsos foret obligatus, et alienatus aliter autem non sub poena dupli cuius qua soluta, vel non praesens Instrumentum firmum perduret obligans ad haec omnia bona sua tam praesentia quam futura. Nuntius tenutae datus fuit Titinus testis praedictus eidem Emptori et dicto Venditori, qui ipsum Emptorem in tenuta et possessione dicti Mansi ponat, et inducat etc.

Sign. Notij

Ut ego Nicolaus de Utino quondam M. Marini de Florentia Publicus Imp. Auctoritate Notarius ex commissione mihi facta per adm. bonae memoriae Rmum in Christo Patrem et Dnum Ludovicum Dei gratia Sanctae Sedis Aquileiensis Patriarcham dignissimum prout in notis quondam Albergeti Notarij olim et Bononia inveni ita fideliter scripsi, et publicavi, nihil addendo vel minuendo, quod sensum mutet vel variet intellectum meisque signis nunc appositis consuetis.

Ex alio consimili autentico exemplo existente in Castro Puzani Sac. Antonius Gelmi Fius Terrae S. Danielis V. A. Not.o eiusdem Castri Cancellarius, Instrumentum praesentem fideliter extraxit prout stat, et iacet nihil addendo vel minuendo, et apposito signo se se subscripsit in quorum. J
L. D. O. M. die VI febrari 1692 –

Ricercato io Pietro Geronetta V. A. Not.o in Andreis attesto aver fedelmente estratto il sopradescritto Instro d'altro consimile esistente appresso Mr. Pietro Piterli Podestà d'Andreis in quorum J Adì 10 Aprile 1693

Stamp. nelle Notizie di Venzone
1871. Tip. Seitz. 48

XI

1351 1 Maggio. Budweis. Il Pat. d'Aquileja investe Alberto II Duca d'Austria e figli ed eredi di Venzone e ~~de' Castelli~~ de' castelli di Vipacco e del monte S. Michele.

Nos Nicolaus Dei gratia Sancte Sedis Aquileiensis Patriarcha tenore presentium recognoscimus et constare volumus universis, quod Illustrem Principem D. Albertum Ducem Austrie, Styrie, Karinthie et Dominum Carniolie et filios suos Rudolphum, Fridericum et Albertum et heredes eorum legitime infeudavimus ac presentibus infeudamus de civitate et terra Venzoni, castro superiori in Wipach et de castro montis S. Michaelis ibidem cum iuribus eis adherentibus nec non de omnibus aliis villis, castris, possessionibus et iuribus ad eosdem D. Ducem Albertum filios suos Rudolphum, Fridericum et Albertum Duces et ad heredes eorum a dicta Ecclesia nostra pertinentibus titulo feudali investientes, eosdem de ipsis cum omnibus iuribus, pertinentiis et consuetudinibus [illegible] [illegible] debitis et consuetis.

Datum in Budueris sub nostro sigillo, die I mensis Maii, anno dominice nativitatis MCCCLI. ind. IV.

Dall'Archivio vescovile in Gortz.

XLI.

[illegible] Settembre 1870.

[illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

[illegible] MCCLV, inditione VIII [illegible]

[illegible]

47

1351, 30 Aprile. Budweis. Il patriarca d'Aquileja promette osservare i giudizj e tregue ordinate tra i Duchi d'Austria ed esso dall'imp. Carlo IV per il castello di Chiusa e Muta, anche se il Capitolo d'Aquileja non ratificherà quel trattato.

Nos Nicolaus Dei gracia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha recognoscimus et tenore presentium profitemur quod super treugis et placitis per serenissimum principem et dominum ac fratrem nostrum carissimum dominum Karolum Dei gracia Romanorum regem semper augustum et Bohemie regem inter illustrem principem dominum Albertum Austrie, Styrie et Karinthie ducem ex una et nos parte ex altera ordinatis dicto domino Alberto duci, filiis suis Rudolfo, Friderico et Alberto et heredibus eorum promisimus bona fide, et presentibus promittimus procurare et ordinare infra quatuor menses a data presencium litteras nostri capituli Aquilegensis videlicet quod ipsum capitulum Aquilegiense dictas treugas et placita de castro nostro Clusa et muta ibidem rata habeat et firma et quod contra easdem treugas et placita non veniat quoquomodo. Quod si dictum capitulum nobis hoc annuere recusaret, nichilominus predictas treugas et placita erga prefatos dominum Albertum ducem Austrie, filios suos Rudolfum, Fridericum et Albertum nec non heredes ipsorum volumus et debemus inviolabiliter observare quemadmodum

in litteris dicti domini et fratris nostri domini Karoli Ro-
manorum et Bohemie regis et nostris super sepedictis treugis
et placitis datis et editis est expressum. In cuius rei testi-
monium presentes litteras fieri iussimus et nostri sigilli
munimine roborari. Datum in Budweis die ultimo mensis
Aprilis. Anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo
quinquagesimo primo, indictione quarta.

Perg. dell' Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIII

1351. 22 Maggio. Aquileja.

Il Capitolo d'Aquileja chiede tempo a rispondere alla richiesta del patriarca di assentire alla pace da lui conchiusa col Duca d'Austria.

A. D. MCCCLI Die XXII Mensis Maii. Presentibus venerabili in Christo patre d. Petro Dei gratia episcopo Concordiensi, venerabilibus viris dd. Alberto abbate monasterii s. Prosperi de Regio vicario infrascripti d. Patriarche, Pretborio[1] Decano Pragensi; Paulinoq. magistri Johannis de Mutina testibus et aliis.

Convocatis et congregatis coram reverendissimo in Christo patre et domino d. Nicolao Dei gratia s. sedis Aquilegensis Patriarcha venerabilibus viris dd. Guilelmo Decano, Gambino de Cremona, Ambrosio de la Turre, Matheo de Padua et Jacobo de Marano de Parma canonicis aquilegensibus dictus d. Patriarcha exposuit eis qualiter in pactis noviter habitis inter ipsum ex parte una et d. Ducem Albertum Austrie ex altera super restitutione Terrarum, locorum et bonorum Aquilegensis Ecclesie fienda ipsi domino Patriarche per dictum d. Ducem conditum fuit quod idem d. Dux usque ad duodecim annos proximos et completos habere deberet Selusam et totam Selusam spectantem ad ipsum d. Patriarcham et Aquilegensem Ecclesiam, propter quod ipsos dd. Decanum et Capitulum Aquilegense requirebat instanter ut pactis huiusmodi suum preberent assensum. Dicti vero dd. Decanus et Capitulum responderunt quod super huiusmodi negotio deliberare volebant cum aliis eorum concanonicis qui non erant ibi, et quod habita deliberatione, postmodum responderent.

Actum Aquilegie in zardino patriarchalis palatii

Not. Gubertino da Novate. Arch. not. Udine.

1) In altri atti di questo notaio, il Decano di Praga è chiamato Pridzwoyo.

1351 22 Maggio. Aquileja.

~~[illegible]~~ Il capitolo d'Aquileja chiede tempo al patriarca, prima di ~~[illegible]~~ [illegible] alla pace da esso conclusa col Duca d'Austria.

1351. 23 ~~Febbraio~~ Maggio. Udine.

Il Capitolo d'Aquileja ricusa di prestare il suo assenso al trattato di pace conchiuso dal patriarca col Duca d'Austria

A. D. MCCCLI. ind. IV. die XXIII mensis Maii. Presentibus venerabili in Christo patre d. Petro Dei gratia episcopo Concordiensi, venerabili viro d. Pretorio Decano Pragensi et Paulino q. magistri Johannis de Mutina testibus et aliis.

Prefatus d. Patriarcha in presentia nobilis militis d. Henrici Rassonis iterato cum instantia requisivit d. Decanum Aquilegensem predictum sibique precepit ut ipse ac eius Capitulum Aquilegense consensum et sigillum ipsius Capituli exhibere et apponere deberent pactis superius expressis. Dictus vero d. Decanus respondit quod ipse super huiusmodi requisitione contulerat cum dicto eius Capitulo et concanonicis suis, et quod ipsi responderant quod hoc videbatur nimis durum pariter et iniustum et quod Muta Scluse fuerat Aquilegensi Ecclesie concessa pro fabrica ipsius Ecclesie que ad presens indiget non solum reparatione verum etiam totali reedificatione a fundamento supra, cum dirupta sit et corruerit propter terremotum. Que quidem Ecclesia, si dictus d. Dux tenere deberet iuxta pacta premissa Mutam Scluse, numquam aut saltem temporibus suis reedificaretur. Propter quod videntes quod pacta huiusmodi in dampnum et preiudicium non modicum Aquilegensis Ecclesie et ipsorum dominorum Decani, Canonicorum et Capituli redundabant et de iure non procedebant, et quod ex huiusmodi consensu a domino nostro Papa possent multipliciter reprehendi et privari eorum beneficiis, asserit quod dixerunt quod eorum consensum pactis ... nullatenus intendebant.

Actum Utini in palatio patriarchali

Not. Gubertino da Novate. Arch. not. Udine.

1351 - 24 Maggio. Udine -

Gli Udinesi giurano fedeltà al Patriarca.

Die XXIV. mensis Maii. Praesentibus venerabilibus Patribus D.D. fratre Petro Concordiensi, fratre Henrico Feltrensi et Bellunensi Episcopis, venerabilibus viris D.D. fratribus Gerhardo Rosacensis, Michaele Sextensis et Guidone Mosacensis Monasteriorum Abbatibus Prizdwoyo Decano Pragensi, Tristano de Savorgnano Camerario Aquilegensi, Raymundo Vicedecano Utinensi, nobilibus viris D.D. Walterpertoldo de Spegnimbergo Guezelletto de Prezcileis, Odorico de Prampergo, Paulino q.m Magistri Johannis de Mutina notario testibus et aliis pluribus.

Convocato et congregato coram Reverendissimo in Christo Patre et D.D. Nicolao Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche Rengo generali Terre Utini in Ecclesia Majori S. Marie de Utino ad sonum campane more solito in quo quidem Rengo aderant Nobiles et discreti viri D.D. Johannes de Monticulis Capitaneus Franciscuttus Miniwtti, Johachimus, Gallidesius, Candidus Spiciarius, Johannes de Bononia, Nicolettus notarius, Petrus Paurini, Michelinus Trisus, Jacobus q.m Francisci Nafsetti, Nicolaus ejus frater, Caretta notarius, Johannes de Ravanis, Leonardus Arcoloniani, Philippus notarius, Missius de Ramanzacho, Nicolussius D. Friderici Varbiti, Duminus.

Gubertini; Johannes q.m Soldancrii, Gyosius et Andreas notarius et aliorum multitudo copiosa de Utino. Prenominati D. Capitaneus et alii prenominati de Utino suis et nominibus omnium et singulorum hominum et personarum de Utino tam ibidem presentium quam absentium de voluntate et consensu totius Arengi predicti juraverunt ad S. Dei Evangelia in manibus predicti D. Patriarche suo et Aquilegensis Ecclesie nomine recipientis quod perpetuo erunt fideles, legales et obedientes eidem D. Patriarche et Aquilegensi Ecclesie prout de jure tenentur et debent. Quod quidem juramentum alii omnes de Utino ibidem presentes approbaverunt, ratificaverunt et confirmaverunt, illudque omnes ipsi corporaliter prestiterunt.

Actum in predicta majori Ecclesia S. Marie de Utino.

Ann. Civ. Utini Vol. 1

57

5 24 maggio. Udine. Il Patriarca nomina suo [illegible] Generale [illegible] spiritualibus [illegible] S. Prospero [illegible]

Giuliani [illegible] Udine.

Nicolaus Dei gratia Sancte Romane [illegible]. Universis [illegible] Patriarcha. Religioso et circumspecto viro domino [illegible] Abbati Monasterii S. Prosperi de Regio ordinis S. Benedicti nostro in spiritualibus Vicario generali salutem in Domino. Incumbunt nobis sollicitudinis studia [illegible] nostre Aquilegensis Ecclesie, Diocesis et Provincia prosperum in spiritualibus in quibus mali periculum imminet salubriter gubernetur et iustitia in qua sumus cunctis nostris subditis debitores cum personaliter per nos ipsos non possimus per viros fide et scientia ydoneos ministretur. Attendentes itaque fidem et circumspectionem vestram quibus experientia docente vos reperimus insignitum, sepe vos nostris et eiusdem Ecclesie servitiis deputamus sperantes ut ex vestre circumspectionis industria nobis et dicte Ecclesie ac subditis nostris honores et comoda proveniant vobisque laudis preconium et retributio [illegible]. Quocirca tenore presentium vos in predictis nostris Civitate, Diocesi et Provincia usque ad nostrum beneplacitum facimus et constituimus nostrum Vicarium in Spiritualibus generalem, dantes vobis plenam et liberam facultatem et potestatem omnes et singulas questiones civiles, spirituales et criminales principales et appellationum tam de iure quam de consuetudine ad nostrum Ecclesiasticum forum spectantes audiendi et fine debito terminandi, visitandi quoque et reformandi [illegible] excessibus et criminibus [illegible] prelatorum,

…corum et laycorum, puniendi, corrigendi, condempnandi ac pu-
niendi et removendi, ac … canonicas et omnes alias penas quas sacri
canones permittunt prout expedire … infligendi; super
votis quoque et … casibus a iure … cum subditis dispen-
sandi; … absolvendi etiam in
casibus … et salutares penitencias
iniungendi; … penitentiarios deputandi et removendi
… in totum et in partem com-
mittendi et generaliter omnia et singula faciendi et exercendi
que ad … ecclesiasticam iurisdictionem spectare noscuntur
etiam si … [illegible] casus mandatum exigant speciale. Super
quibus … et singulis vobis … committimus vices …
… casus … revocandas. Volumus etiam ac uni-
versis et singulis … nostris tam clericis quam laycis presen-
tium tenore districte mandamus quatenus vobis in premissis et aliis
contra nostrum honorem et officium spiritualis Vicarie contin-
gent plenarie pareant et intendant. Alioquin processus quos
feceritis et sententias quas rite tuleritis in rebelles ratos et gratos
habebimus et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem con-
dignam inviolabiliter observari. In cuius rei testimonium presentes
fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas. Data Utini in
nostro Patriarchali Palatio die XXIV mensis Maii, anno dominice
nativitatis MCCCLI, ind. IV. Pontificatus S. Patris et Domini nostri
D. Clementis Pape VI anno IX. –

1354

52

... nerint Universi presentes pariter et futuri quod Nos Nicolaus
Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha nostro et Aquilegensis Ec-
clesie nomine facimus, constituimus et ordinamus nostros veros et legit-
timos Procuratores ac nuntios speciales providos viros Bandum Ma-
... dictum Marcellum de Lucha Magistrum Curie nostre
et ... de Lisfono de ... Midinano Secretarium et fami-
liare nostrum presentes et mandatum huiusmodi suscipientes et
utrumque eorum in solidum ita quod occupantis conditio potior non
existat sed quod unus ipsorum inceperit alter mediare valeat
prosequi et finire ad comparendum coram Inclyto et Magnifico
... Andrea Dandulo Dei gratia Venetie, Dalmatie et Croatie
Duce, ... quarte partis et dimidie totius Imperii Romanie
... Comune Venetiarum et ad petendum, exigendum et recipien-
dum ... totam illam pecunie quantitatem que de mandato
dicti ... Ducis exacta est in Gradu de gratia vini quod ductum
... Istria per mare ad partes Forijulii a die obitus bone
memorie Bertrandi Patriarche Aquilegensis predecessoris nostri
citra et ad faciendum, ponendum et recipiendum ab ipsis et cum ipsis
... Duce et Comune Venetiarum ac quibuscumque aliis personis
que receperunt seu exegerunt gratiam vini huiusmodi tempore
supradicto computum et rationem ac debitam calculacionem et de
hiis qui receperunt finem, quietationem, liberationem et plenam

[illegible] um ac pactum de ulterius non petendo et genera=
liter [illegible] omnia alia et singula facienda et exercenda quae in praedictis
et circa praedicta fuerint opportuna seu necessaria videbuntur
[illegible] mandatum exigit speciale. Promittentes pro nobis et dicto
[illegible] nomine ratum, gratum et firmum perpetuo habere
[illegible] quidquid per dictos Procuratores nostros vel eorum alte=
rum factum et procuratum extiterit in praemissis et quolibet
praemissorum, sub hypotheca et [illegible] bonorum omnium
hypotheca. In quorum omnium testimonium praesentes fieri iussimus
et sigilli appositione muniri.
Datum Utini in nostro Patriarchali Palatio die 26 mensis Maij
Anno 1251, [illegible]

1354 [illegible] del [illegible]
bergo [illegible]

55

[illegible]

A.D. 1354. ind. IX die ultimo Maij, presentibus Dño Episcopo Concordiensi, Fratre Alberto Abbate S. Prosperi Vicarii, Guidone Johanne de Regio, Symone de Valvasone testibus et aliis. constitutus coram Dño Nicolao Patriarcha Aquilegensi. Mathiussius de Sorphenbergo presentavit ex parte sua et consortum suorum Castrum de Sorphenbergo ita quod ea que ipse et dicti consortes eius habent in dicto Castro debeat eis remanere. Dictus vero Patriarcha presentationem ipsius Castri acceptavit ipsumque quod illa que ad eum spectabant habere intendebat et alia dimittere quibus de iure deberent [illegible]

1351. 2 giugno [illegible]. Al Vicario Patriarcale [illegible] chiede

[illegible]

54

[illegible] 1354 [illegible] die 11 junii presentibus DD. Matheo de Moio

Laybacense et Stephano in Marin [illegible] Platanis testibus

[illegible] Fr. Albertus [illegible] S. Prosperi de Regio Vicarius

Petri [illegible] Patriarche Aquileiensis precepit D. Francisco dicto Parca-

cino Canonico Civitatensi ibidem presenti quod de Palacio Patriar-

chali Civitatis Austrie non recedat donec [illegible] quod fuit quon-

dam Domini Patriarche Bertrandi quod ipse D. Franciscus habuit

in omnes Patriarche presentia apportari et restitui fecerit.

Actum Civitate Austrie in Palacio Patriarchali.

1357. 15 luglio. Moruzzo. Compromesso in arbitri per giudizio sul diritto di Garitto in Mels tra i signori di Colloredo e di Mels. —

55

Giovanni di Moruzzo not. Arch. not. Udine.

Anno 1357 die 15 julii in platea de Murucio presentibus predictis Francisco de Coloreto, nob. D. Nicolussio de Villalta, Federico de Carvaiaco, Nicolao q. D. Federici de Villalta in Fagagna habitante testibus et aliis pluribus.

Nob. vir D. Vicardus de Coloreto ex parte una et D. Franciscus q. D. Bernardi, Rizardus et Mathia q. D. Federici de Mels suo proprio nomine et vice et nomine DD. Durigi, Luysi, Augustini et eius consortes de Mels excepto D. Vigelino de Coloreto, compromiserunt de rati habicione ex parte altera de omni lite questione qua vel quas verteretur inter eos nomine et occasione Giritum quod dictus D. Vicardus dicit se habere ius in Mels et predicti de Mels dicunt quod non habet ius de Girito, comuniter, concorditer se compromiserunt in nobilem virum D. Rizardum de Trichano et Pileum de Murucio tamquam arbitros et arbitratores et amicabiles compositores, dantes plenam libertatem sentenciandi, definiendi usque ad festum S. Michaelis prox. fut. etc. sub pena 50 marcarum, medietas D. Patriarche et alia vero medietas parti observanti.

1351. 4 Agosto. Salisburgo. Eberardo Preposito di Salisburgo dona al patriarca d'Aquileja Nicolò, la spada colla quale fu ucciso il suo predecessore patriarca Bertrando.

56

In Christi nomine. Hoc est transcriptum cuiusdam littere sigillate vero sigillo venerabilis Eberhardi prepositi et archidiaconi Ecclesie Salzeburgensis, in quo quidem sigillo sculpta erat seu videbatur ymago cuiusdam Presulis, littere vero sculpte circa dictum sigillum legebantur in hunc modum: Sigillum Eberhardi dei gratia prepositi et archidiaconi Ecclesie Salzburgensis. Cuius quidem littere tenor talis est:

Reverendo in Christo patri et domino suo gracissimo domino Nicholao Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche suus devotus Eberhardus prepositus et archidiaconus Ecclesie Salzburgensis cum orationibus reverentiam debitam et condignam. Vestre paternitatis gratie per reverendum in Christo patrem et dominum dominum Johannem Episcopum Veronensem[1] transmittimus munus lamentabille et tamen ut credimus cordi vestro desiderabile Gladium per quem Reverendus pater et dominus dominus Bertrandus felicis recordationis quondam predecessor vester et Patriarcha Aquilegensis fuit proh dolor interemptus. Fidem vero certitudinis eiusdem gladii sic recepimus, quod dominus Meynhardus Comes Goricie donavit eum cuidam Nobili Ecclesie Salzburgensis dicto Goldekario suo consanguineo. Ille vero nobis pro magno munere petitum donavit. Nos autem tamquam munus gracissimum, ut premissum est, vobis duximus destinandum, petentes quicquid prefatus dominus nobis ex parte nostri detullerit aurem credulam et benivolam receptetis. Datum Salzburge II Nonas Augus.

Et ego Antonius filius q. d. Francischini de Tebaldis de Regio Utini habitans publicus imperiali auctoritate Notarius scripsi ut in quaterno michi dato a venerabili viro ser Zaneto canonico Utinensi olim Capellano B. Bertrando inveni etc.

Da Codice cartaceo scritto dopo la metà del sec. XIV contenente la Vita e Miracoli del B. Bertrando, di proprietà del Seminario di Udine.

1) S. Giovanni di Naso vescovo di Verona come dimostra mons. Francesco Florio nella sua Vita del B. Bertrando, a pag. 246. Ediz. II. Bassano 1791.

A. Morgo 1875

1351 – 3 Novembre – Aquileja

Pieve di Moruzzo unita alla chiesa
di S. Maria Maggiore di Udine.

57

Nos Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha ad perpetuam rei memoriam. Bone memorie Bertrandi Patriarche Aquilegensis predecessoris nostri devotionis et virtutum merita, aliaque gesta ipsius laudabilia recensentes apud bonorum omnium retributionem promereri credimus et reputamus consonum rationis, si absque nostre ecclesie lesione, ecclesiam nostram S. Marie de Utino nostre Aquilegensis Diocesis, in qua ejus venerabile corpus requiescit non solum spiritualibus, verum etiam quantum cum Deo et justitia possumus donis et gratiis temporalibus ampliamus, ut per ampliationem hujusmodi in divinis officiis in eadem ecclesia Deo propitio exercendis ipsius nostri predecessoris jugis et celebris memoria perpetua habeatur. Hac igitur moti consideratione Plebem S. Thome de Morutio dicte nostre Diocesis cui animarum imminet cura ad nostram collationem et provisionem spectantem tanquam de jure et de facto pro remedio anime dicti nostri predecessoris ac Serenissimi Domini et fratris nostri carissimi D. Caroli Dei gratia Romanorum et Boemie Regis semper

Augusti; nostraque salute, dicte Ecclesie S. Marie de Utino ejusque Capitulo habitis diligentibus tractatu et deliberatione super hoc cum dilectis filiis nostris Guilelmo Decano et Capitulo ecclesie nostre Aquilegensis predicte ibidem interessentibus videlicet. Ottolino de Pergamo, Bartholomeo de Padua, Ambrosio de la Turre, Jacobo Salminetti de Travisio, Gambino de Cremona, Guilelmo Saverii, Philippino de Farra, Johanne de Caratte, Paulo de Sala, Jacobo de Marano de Parma, Matheo de Padua, Mapheo de Farra, Hermagora de Marutio, et ipsis consentientibus et approbantibus concedimus auctoritate ordinaria, unimus et incorporamus perpetuo cum omnibus fructibus, redditibus, proventibus et obventionibus ad dictam plebem spectantibus quo quo modo. Ita quod in die felicis obitus ejusdem predecessoris nostri annis singulis ipsius anniversarium Decanus, Canonici et Capitulum ecclesie S. Marie de Utino solenniter facere teneantur. Qui quidem fructus, redditus et proventus dividantur inter Canonicos residentes, et qui in die anniversarii predicti divinis interfuerint officiis ut nunc est moris: absentes vero et qui divinis non interfuerint, ut est dictum, nihil percipiant de eisdem, nec debeant pro presentibus reputari. Mandantes universis et singulis

parochianis et subditis plebis ejusdem cujuscumque conditionis existant, quatenus de redditibus, juribus, fructibus, proventibus et obventionibus antedictis, supradictis Decano et Capitulo ecclesie predicte S. Marie de Utino integre respondeant ammodo et deinceps. Et ne forte cultus in eadem plebe de Moruzio negligatur divinus, volumus et mandamus quod in plebe eadem per dictos Decanum et Capitulum ecclesie S. Marie de Utino idoneus instituatur Vicarius per quem cura exerceatur animarum et deserviatur laudabiliter in divinis. Non intendimus autem propter nostram concessionem, unionem et incorporationem hujusmodi eamdem plebem a solutione decimarum Papalium ac procurationum legatorum Apostolice Sedis nostreque nec a synodali jure exemptam esse, sed sicut antiquitus ad omnia teneatur. Que omnia et singula per Paulum nostrum notarium scribi et publicari mandavimus et presentem paginam nostri sigilli appensione muniri.

Datum et actum in nostra ecclesia Aquilegensi die tertio Novembris anno Dominice Nativitatis MCCCLI. Indictione quarta. Assistentibus nobis venerabilibus fratribus nostris Benetto Feltrensi, Egidio Vicentino, Ruffino Mantuano, Petro Concordiensi, Leonardo Polensi, Johanne Emonensi, Johanne Parentino et Francisco Justi=

nopolitano Episcopis et alia abbatum, prelatorum et clericorum multitudine copiosa.

Ego Paulus q.m magistri Johannis de Mutina publicus Imperiali auctoritate notarius et supradicti D. Patriarche ejusque Curie officialis et scriba concessioni, unioni, incorporationi ac omnibus supradictis una cum predictis testibus interfui et ea de mandato ejusdem D. Patriarche scripsi et publicavi rogatus.

Nos insuper Ambrosius de la Turre Vicedecanus et Capitulum predicte ecclesie Aquilegensis premissas litteras et instrumentum fecimus, sigilli quoque nostri appensione munivimus in predictorum testimonium et majorem roboris firmitatem. Data in prefata ecclesia Aquilegensi die VIII. mensis julii anno Dom. Nat. MCCCLV. Indictione octava.

Paolino Can. Patr. Collez. Pirona. copia. Bibl. Civ. Udine

1351 ind. iiii. 11 Novembre, [illegible] conte di [illegible] nega vendere [illegible] del [illegible] d'Austria [illegible]

Actum

Die veneris xi Novembris in [illegible] in Ecclesia [illegible] maioris. Presentibus magnifico domino Ricardo de Camino comite Cenetensi nobili, necnon domino Guielmo [illegible] de [illegible] [illegible] dicto loco, et Simone de [illegible] [illegible] [illegible] filio domini [illegible] de [illegible] [illegible] de Laurenzalia [illegible] [illegible] de [illegible] domino Petro de [illegible] [illegible] de
58 [illegible] et [illegible] nostris [illegible] Francisco [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de dicto loco et aliis nobilibus [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exponit [illegible] Chunradum [illegible] [illegible] [illegible] Militi [illegible] [illegible] [illegible] Camer. domini [illegible] Austrie ~~significare quod [illegible] quod [illegible] dare [illegible] 1366 marcas argenti~~ [illegible] nomine [illegible] et Egidius [illegible] habet. in [illegible] [illegible] pro parte domini [illegible] Austrie significare quod [illegible] quod [illegible] dare et consignare sibi 1366 marchas arg. et quinquaginta pro [illegible] [illegible] pro servitiis exhibitis [illegible] Austrie [illegible] [illegible] patrem [illegible] [illegible] [illegible] debere terram [illegible] dare et reddere [illegible] Vualse, [illegible] et [illegible] solvere et dare 1366 marchas arg. et 400 prout [illegible] [illegible] [illegible] ipsam terram [illegible] debere et non ultra et quod ipsam terram [illegible] debere [illegible] se nomine et loco domini [illegible] recipere ipsam terram [illegible] mandato [illegible] [illegible] [illegible] requisitus et cum non [illegible] habere mandatum, [illegible] respondit quod ipsos [illegible] fratres et amicos, et quod [illegible] recipiebat [illegible] servitia. Veruntamen ipsi [illegible] [illegible] ex parte [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] dixit et [illegible] particulariter [illegible] [illegible] recipere et de [illegible] facere [illegible] debet [illegible] et debet de [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] habere a [illegible] [illegible] debet ~~[illegible]~~ [illegible] a [illegible] Lodoyco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] servitio, [illegible] [illegible] et aliis [illegible] et in servitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mandato, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible] et coram [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et ad [illegible] [illegible] et debet de iure [illegible] ipsi domino [illegible] et quod [illegible] formam [illegible]

[illegible]

Habeat [illegible] p. te et alia Jura quae
quae Anno [illegible] ostendat in Processu
quibus . . . caracteres secre[illegible] praecipuam
ostendat sed tantum cartarum enarrat.
Salinis et veterinatis omnium aliis nisi inter
et actionib. de unde comperientur pro loco et
tempore declarandum cum asseret se multo plur
hic aebe   ex antiquo Protocollo Dominici Notarii
ausentis caracteris exarat

1352 Hermannus de Hantcmich Canced. P.A.
1357 [illegible] de [illegible] [illegible] P.A.

1343 [illegible] et Mauricius Vicarij P.A.
Dominicus Notarius [illegible]
1342 Riccardus [illegible] P. Nauus ex D. [illegible]

1351. 17 Xbre Ind. 4. Medun — Il Vesc.o di Concordia commina l'esiglio a certi nobili di Medun per avere usato violenze al Vicario generale Bernardo il quale erasi recato a Medun per ricevere la pece del Comuso (sarà una località boschiva che spettava al Vesc.o)

---

57 Anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo primo indictione quarta, die septimo decimo mensis decembris. presentibus venerabili viro domino Viviano canonico utinensi ac nobilibus viris dominis Thomasio de Meduno, Moreto et Jacobo de eodem loco testibus et aliis.

Cum propter iniurias verba contumelia ac eciam facta illata inepta a Ludugico filio qu. domini Francisci de Meduno et a Mathia filio qu. ser Franciscuti de eodem loco Venerabili viro presbitero Bernardo vicario generali patris reverendi et domini domini Fratris Petri dei gratia episcopi concordiensis quando fuit in Meduno pro pice Comusi accipienda, silicet quod aggressi fuerunt dictum dominum presbiterum Bernardum cum armis. Sententiatum esset, quod ipsi Ludovicus et Mathias debeant permanere extra contrata Meduni, silicet Mathias in Speymbergo et Ludovicus in Portunaonis sub certa pena, a vasallis ipsius domini Episcopi de Meduno. Idem dominus Episcopus volens mala illata et res ineptas esse punita, et prosequens sententiam suorum vassallorum precepit atque mandavit Mathie suprascripto ibi presenti ut habitare et stare debeat in Speymbergo et semel in die vel in duobus diebus semel se presentare dominis de Speymbergo usque ad beneplacitum ipsius domini Episcopi sub centum librarum solidorum venetorum penarum, et

similiter precepit Moreto gastaldionis mandatum faceret ex parte ipsius domini Episcopi Ludovico super scripto quod habitare et esse debeat in Portunaonis usque ad beneplacitum domini Episcopi sub pena centum librarum ~~sub ipsa pena qua supra~~ solidorum venetorum et non venire in dominio ipsius Episcopi in Meduno sed semel in die vel in duobus diebus semel se presentare domino Portusnaonis sub ipsa pena qua supra.

Actum Meduni sub curtivo magistri Francisci tabernarii apud plateam communis.

Ego Nicolaus filius suprascripti ser Thomasii imperiali auctoritate notarius his omnibus interfui et de mandato ipsius domini Episcopi scripsi.

Copiato dall'originale nell'Arch.o Vescovile di Portogruaro favorito dall'Abbate Degani – e collazionato del Prof. Wolf.

1 di 2 Aprile 1881.

V. Joppi

1351, 26 Dicembre Udine. Il Patriarca Nicolò ordina al Comune di Cividale di presentare lo stato delle sue entrate e de' debiti suoi.

60

Dilectis fidelibus nostris Gastaldioni et Consilio nostre Civ. Austrie (tergo)

Nicolaus dei gratia Patriarcha Aquilegensis

Carissimi fideles. Quia super exactionibus Communitatis nostre Civ. Austrie intendimus pro utilitate eiusdem Communitatis et civium nostrorum intendimus providere, tenore presentium vobis precipimus et mandamus quatenus [illegible] notarium et Marchum notarium compellatis eis sub obtentu nostre gratie districte precipientes ut infra tres vel quatuor dies nobis dent et assignent in scriptis exactiones omnes quas dicta Communitas debet a personis quibuscumque et cuiuscumque conditionis existant et omnia debita ad que dicta Communitas est obligata. Datum in Castro nostro Utini die XXVI decembris MCCCLI.

Originale cart. con sigillo in cera rossa impresso.

Arch. Municip. di Cividale, Busta II. 18.

Anno domini 1352 die 3 januarii actum in Rosaciis in capella S. Marie in eorum capitulo dominorum monachorum professi per maiorem partem ad sonum campane more solito congregatorum, presentibus presb. Georio plebano Butrie, D. Gerardo de Dolnio, Matthia de Coro inferiori, Nicolao filio Gorgespi testibus et aliis.

Ven. vir D. Galardus abbas monasterii Rosacensis, D. Matthia subprior, Nicolaus de Cormons, Albertus, Thusintus, Bartholomeus, Benedictus, Franciscus omnes presbiteri et monachi dicti monasterii Nicolaus de Derchano, Gorgius omnes in capitulo congregati ad sonum campane more solito vendiderunt, dederunt tradiderunt Dominis Thomasio, Virino fratribus de Gramoglano eorum castaldiam de Castris quam habuit Dominicus notarius Rosacensis cum omni iure et actione, decima, usu seu requisitione que pertinet ad dictam Castaldiam ad omne suum periculum et eventum tam in guerris quam furtis et violencie et alterius cuiuscumque cause et hoc precio et foro quadraginta marcharum den. Aquil. monete a proximo festo S. Georii nunc futuro ad unum annum sequentem immediate et hoc pro magna necessitate quod cum Ven. vir D. Abbas emisset unam domum a D. Hermacora de la Turre positam in Utino pro marchis den. Aquil. monete sexaginta septem quod D. Abbas pro dicta emptione domus obligavit seu obligasset ipsi D. Hermachore nomine predicte venditionis certa bona sita in Bicinicho recta per Fulcherum et alterum in Meleretis de Tomba rectum per filium Valurini, alterum vero in Martinacho rectum per Dominicum et quatuor mansos

in Pagnacho, videns locum monasterii dictum monasterii Castaldiam supradictam vendiderunt ipsi D. Thomasio et Viviciis ante nominatis, promittentes non contravenire huic venditioni sub pena decem marcharum. Nuncius tenute dicte Castaldie datus fuit Nicholaus testis a dictis venditoribus.

Cum omni melioramento..

62

1352 10 febbr. circa. Bonino di Gumbertino di Udine dona cento lire per *dispalature* alla sua sposa Solamore di Villalta.

Nota dispalaturis domine Soleamoris de Vilalta

A. D. MCCCLII. ind. V. die ~~XX~~ mensis Februarii in Utino in mercato veteri prope stacionem Gumbertini mercatoris de Utino, presentibus venerabili et potenti viro d. Johanne de Monticulis Capitaneo de Utino et nobilibus viris dominis Francisco de Colloreto, Galacio de Cavoriaco, Nicolussio q. d. Federici de Vilalta, Petro q. d. Varneri de Savorgnano, Castrono q. d. Federici de Savorgnano et Pagano q. d. Hectoris dicti loci ac Petro nec non Vidullo de Fagagna testibus et aliis pluribus.

Boninus filius Gumbertini mercatore (sic) de Utino dedit et donavit nomine donacionis dispalaturis (sic) libras centum parvulorum domine Soleamori nate q. d. Hendrincii de Vilalta sue uxoris, de quibus centum librarum dicta domina Soleamor possit facere omnimodam suam voluntatem tam in vita quam in morte secundum usum et consuetudinem terre Forijulii. Pro quibus omnibus attendendis et observandis ad solvendum predictam pecuniam in omni eventu restituendam d. Castronus testis predictus precibus dicti Bonini extitit fideiussor.

1352. 18 Marzo. Fagagna. Affittanza di un beareyo in Fagagna.

A. D. MCCCLII. ind. V. die XVIII mensis Marcii: ~~Actum~~ in Faganea in contrata s. Jacobi, in curia Nicolai q. Tomasini, presentibus Johanne de Brayda, Nidrassio et Tomasio q. Mafanelli et Ambrusino omnibus de Faganea testibus et aliis pluribus,

Zaninus dedit in societate suum baiarcium et camseum unum de soli cum pacto quod dictus Zaninus habere debet congium vini unum et quartam unam caulis (sic) et residuum dividi inter eos secundum usum societatis et ad libitum Zanini tenere debet predictum baiarcium et camseum.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1352. 14 Aprile, castello di Villalta. D. Nicolussio di Villalta dona a sua moglie il suo castello di Villalta e beni e masnatai per conto della dote e del morgingabio. (An=
64 nullata il 10 luglio 1352).

A. D. MCCCLII. ind. V. die XIV mensis Aprilis. In castro Vilalte, in palacio d. Niclussii presentibus d. Meynardo q. d. Hendriuci de Vilalta, d. Johanne q. d. Francisci de Vilalta, Petro q. Johannis de Prata in Vilalta commo=vante; Augustino q. d. Federici de Vilalta, Nicolao q. d. Gugelmi de Basalgeta et aliis.

~~D. Meynardus q. d. Hendriucus de Vilalta~~

D. Niclussius q. d. Federici de Vilalta per se suosque heredes dedit, consignavit atque donavit domine Pirose sue uxori ac filie olim d. Varnerii de Savorgnano et hoc pro mille libris veronensium parvulorum pro dotibus suis et quatuor centum librarum veron. parvul. pro suo morgingabio, totum suum Castrum cum burgis et braydis sitis in Vilalta et etiam totum suum masnatum tam in Vilalta quam extra Vilalta cum omnibus eorum heredibus ac bonis, cum omnibus accionibus et cum omni iure etc. ad habendum tenendum possidendum et quidquid sibi suisque heredibus deinceps perpetuo placuerit faciendum, dando et solvendo heredibus q. d. Hectoris de Savorgnano centum marchas denar. aquil. et libras trecentas parvulorum pro uno debito quod ipse tenebatur dare pro hereditate olim d. Simonis sui fratris, constituens possidere etc. et si dicta bona plus precio antedicto valerent, dictus d. Niclussius dedit et donavit eidem domine Pirose, promittens dictus d. Nicolussius per se suosque heredes habere firmum etc. et numquam contrafacere etc. sub pena dupli etc. Nuncius tenute d. Johannes testis predictus, dando michi Notario etc.

Cancellata manu mei notarii Johannis die X mensis Julii, presentibus d. Meynardo de Vilalta, Petro q. d. Henrici de Faganea et Francisco q. Zuiotti.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine

65 1352, 12 Giugno. Udine. Il Patriarca Nicolò ~~ordina~~ comanda al Comune di Cividale di tener pronti cavalli ed armi per seguire le insegne della Chiesa d'Aquileja al primo avviso.

Nicolaus dei gratia sancte sedis aquilegensis Patriarcha, dilectis fidelibus Gastaldioni Consilio et Comuni nostre Civitatis Austrie salutem et gratiam nostram. Tenore presentium vobis districte precipimus et mandamus quatenus sitis parati equis et armis cum tali militie vobis imposite, ut cum pro parte nostra fueritis requisiti Aquilegensis Ecclesie sequi insignia valeatis. Datum in castro nostro Utini die. XII. Junii. Indict. V.

Orig. cartaceo Busta II. 49 Arch. Munic. di Cividale

1352. 25 Agosto. Udine. Compra d'un Messale per la Chiesa di S. Maria Maddalena de' frati Minori di Villalta

A. D. MCCCLII. ind. V. die XXV mensis Augusti. In Utino in refitorio fratrum Minorum, presentibus venerabili viro D. fratri Augustino de ordine Minorum de Utino, Johanne q. Francisci de Mucio, Petro Dacono de Basalgaperta et Rodulfo q. Mine de Vilalta testibus et aliis.

Cum olim domina Rantulfina de Ragonea in suo ultimo testamento legasset Ecclesie S. Marie Madalene de ordine fratrum Minorum de Utino ad reparacionem dicti loci marchas soldorum octo, nunc vero pro utilitate dicti loci de Vilalta Franciscus q. Mis[illegible] de Vilalta dedit fratri Johanni de ordine Minorum de Utino et Custos dicti loci pro uno messali empto dicte Ecclesie de Vilalta marchas quatuor denariorum aquilegensium etc. renuncians etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1352. 22 settembre. Udine. Lega tra Udine e Cividale.

67

Sicut divini amoris unita virtus excelsam gloriam preparans et ad mundana sinistra deprimens salubriter confederando conservat, ita divisio radix malorum, que statum superne gratie, comodum humanum ac utilitatem Civitatum, Terrarum, Castrorum ac Locorum quorumlibet nec non pacis consolationem destruit et enervat. Hinc est, quod cum regnassent temporibus retroactis in Patri Forijulii inter incolas ipsius Patrie inique divisiones et dissonantie voluntatum et ex eisdem suum fructum anxium orta fuissent guerrarum discrimina, interemptiones hominum et captiones quamplurium personarum, derobationes, spolia, incendia, rapine ac multa alia dicte Patrie et incolarum ipsius infelicia detrimenta. Ideirco, illuminante Spiritus Sancti gratia, corda Civitatensium et Utinensium fidelium Aquilegensis Ecclesie servitorum, ad tollendam dictam divisionem et firmandam perfectam insimul caritatem, ut cessarent adversitates predictes que iugiter pullulabant et prosperitates insurgerent abundantius; ipsi sacrum dictum divine pagine imitantes, qua legitur: Quam bonum et quam iocundum est cohabitare fratres in unum, et malignam instigationem emuli humane propaginis extinguentes, ac etiam advertentes rationabile et consonum iuri fore, quod qui una subiectione et fidelitate tenentur ac regulantur, unito vivant proposito et unanimi voluntate, Christi nomine invocato et ad ipsius laudem, gloriam

et honorem eiusque matris Marie virginis gloriose, beatorum Hermacore et
Fortunati patronorum et defensorum sancte Aquilegiensis Ecclesie memo=
rate ac etiam ad perpetuam defensionem, conservationem, exaltationem
et statum ipsius Aquilegiensis Ecclesie felicem et domini sui D. Patriarche
presentis et quorumlibet ipsius successorum et quorumcumque Vice=
dominorum per Capitulum dicte Aquilegiensis Ecclesie, ipsius Pastore vacante,
ut moris est, canonice creandorum, ceterorumque prelatorum, canonicorum,
clericorum, nobilium, communitatum, universitatum et locorum totius
Patrie Forijulii prelibate; ac insuper ad conservationem et robur lau=
dabilium dicte Patrie morum et consuetudinum antiquarum, fecerunt
et firmaverunt insimul colligationem, fraternitatem ac inviolabilem
unionem, ad quam quidem unionem nobiles viri domini Pileus et Ber=
toldus fratres de Murucio considerantes ex ea fructum tranquillitatis
proficuum resultare, instanter se rogaverunt admitti atque ad ipsam et in
ipsa unione fuerunt gratissime acceptati. Ideo ipsi domini Pileus et Bertol=
dus pro se consortibus, complicibus et servitoribus suis ex una parte et
Provisores, Consilium et Commune Civitatis Austrie, ac Capitaneus, Con=
silium et Commune Terre Utini pro se et omnibus eorum Communis ex
altera, sibi invicem, videlicet una pars alteri et altera alteri hinc inde
bono, puro et legali animo, sine aliquo dolo vel fraude, pro se et suis
successoribus promiserunt et cordialiter ad sancta Dei evangelia iura=
runt manutenere, defendere ac tueri reverendissimum in Christo patrem

ac dominum eorum d. Patriarcham presentem et eius successores, Ecclesiam Aquilegiensem ac Vicedominos creandos ut supra, in eorum statu, honoribus, iurisditionibus, iuribus et reverentiis debitis ac solitis exhiberi ac etiam laudabiles mores, consuetudines et iura in dicta Patria Foriiulii hactenus observata: et si quis contra statum, personam, honores et iura ipsius Aquilegiensis Ecclesie et eius Pastorum vel Presulum, aut contra iura, antiquos mores et laudabiles consuetudines dicte Patrie, quod absit, faceret vel veniret, promiserunt et iurarunt vicissim dicte partes una alteri eidem contra predicta facienti totis viribus obstare, exponendo ad hoc bona sua parata et personas etiam si ipse contra predicta faciens esset cum eisdem unitus et collegatus in unione superius memorata. Et hec omnia et singula dicte partes una alteri et altera alteri promiserunt et iurarunt habere rata, grata et firma et numquam contra facere vel venire aliqua ratione vel causa, sub obligatione omnium bonorum suorum presentium et futurorum.

In quorum omnium fidem et testimonium presentes littere de communi concordia et voluntate dictarum partium fieri fecerunt et sigillorum suorum impressione roborarunt.

Datum Utini die XXII Septembris anno MCCCLV. ind. VIII.

1352. 11 Ottobre - Fagagna. Il Comune di Fagagna vende per tre anni i redditi della sua camera.

68

A. D. MCCCLII. ind. V. die XI mensis Otubris. In contrata s. Jacobi (de Faganea) prope domum Ro=
dan, presentibus Odorlico q. Bregne megastro civis Faganee, Leonardo filio d. Meynardi, Meynardo
filio Finotti, Donerio decano omnibus habitantibus Faganee et Henrico filio d. Johannis de Brayda
testibus et aliis pluribus.

Philippus Dominicus dictus Comonus, Venutus q. Contessi et Johannes q. Tavani de Faganea per se et procu
ratorio nomine Comunis Faganee et dicti omnes et Comune (sic) dederunt et vendiderunt et tradiderunt
Michilutto de Faganea ementi et recipienti pro se etc. Cameram Comunis Faganee de festo s. Mi=
chaelis quod est lapsum ad tribus annis proxime futuris, cum omnibus vadiis et pertinentiis
Comuni Faganee ad habendum, tenendum, possidendum, promittentes dicti venditores pro se et Hendrico
q. d. Rodulfi et Tonio q. Drissi procuratoribus dicti Comunis et predictos homines et Comuni Faganee
eidem Michilutto et hoc pro precio quatuor marcharum denariorum, de quibus denariis dictus Comuni
Faganee tenebatur dare dicto Michilutto tres marchas denariorum et unam marcham dare debet
in uti.... pro se etc. usque ad terminum predictum manutenere etc. sub pena dupli etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1352 – 18 9bre – Udine – D. Zanutto q. Birtolo de nob. di S. Daniele vende a Franco e f.lli di Savorgnano la terza parte del Cast. di Pinzano, che avevano aquistato da Vivo di Arcano marito di Flordiana figlia di Pinzanutto di Pinzano, dalla quale spettava per ragione dotale.

Nat. Ettore q.m Minlibe.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLII. ind. V. die xviii mensis Novembris. Utini in domo olim m.i Marini .... in quo fit consilium Terre Utini, presentibus discretis viris Dominico notario filio Zerbini, Maffeo q. d. Ambrosii Cassine, Simone q. d. Zanuti notarii, Leonarducio dicto Cont q. Gabrielis Cuculuzo, Filippo notario q. d. Aldrighetti notarii, Bellato de Arpiano et Fitichucio de Placentia omnibus de Utino et Utini habitantibus testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Zanuttus q. nob. d. Birtuli de sancto Daniele precio et foro ducentarum sexcentum marcharum denariorum aquilegensis monete, quod totum precium ipse fuit contentus et confessus habuisse et integre recepisse ac sibi datum solutum atque numeratum fuisse sine aliqua diminutione in prompta pecunia et non spe alicuius alterius numerationis a nobili viro d. Franceschutto nato q. nobilis et potentis militis d. Federici de Savorgnano, dante, solvente ac numerante pro se et suis heredibus ac nomine et vice nobilium dominorum Castroni, Tristani, Anilotti et Iohannis fratrum suorum et dicti q. d. Federici filiorum et pro eis renuncians omni exceptioni sibi non dati, non habiti, non soluti et non recepti nec numerati dicti precii tempore huius contractus, actioni et deffensioni in re sibi competenti vel competitura et omni alio legum et iuris auxilio tam canonico quam civili, ipse Zanuttus per se et suos heredes ac vice Nathiussii dicti Scuffat, Thomasutti, Nicolai Francisci et Artichi fratrum suorum et q. dicti d. Birtuli filiorum et pro eis et eorum heredibus, pro quibus fratribus suis prefactus Zanuttus promisit de ratihabitione se facturum et curaturum iuris medio ~~et~~ vel facti, omni exceptione remota obligans ad hec omnia sua bona presentia et futura, quod prefacti omnes sui fratres quandocumque fuerint ~~[illegible]~~ vel sui heredes requisiti per prefactum d. Franciscuttum vel fratres suos predictos aut aliquem ipsorum vel eorum heredes aut aliquem ipsorum, presentem venditionem et omnia et

singula in hoc instrumento contenta in omnibus et singulis clausulis et solem-
pnitatibus oportunis et necessariis, ac se et omnia bona sua generalia et singu-
laria que dictus Zanuttus in hoc instrumento obligatus et similiter ipsi
obligabunt et promittent, dedit, vendidit et tradidit in perpetuum eidem
d. Francisceutto stipulanti, solempniter recipienti et ementi pro se et suis
heredibus ac vice et nomine predictorum dd. Castroni, Tristani, Ancelotti et
Johannis fratrum suorum ac heredum eorum et cui hoc ius suum
dare voluerit, proprium iure proprii et feudum iure feudi tam
reverendissimi d. Patriarche et eius Ecclesie Aquilegensis quam alterius
cuiuscumque domini sive persone, exinde pertinuerit terciam partem omnium
et singularum partium dominorum Pirganutti et Manfredis Appini et
Carsimani omnium totum fratrum et filiorum q. d. Stefani et Jacomuttii et Henrici
fratrum filiorum q. d. Federici omnium de Pirzano, Castri de Pirzano, burgi, montis,
et tabelle sitis in Forojulii ultra Tulmentum ex opposito Ragonee mediante aqua Tulmento,
cum sedimine palacii, girono, turri, burgo, fortaliciis quibuscumque, monte, tabella, garitto,
dominio, iurisdicione, honoribus, masnata, servitutibus, braydis, campis, ronchis, montibus, collibus,
siuis, nemoribus, rivolis, fossatis, pratis, piscacionibus, venacionibus, pascuis, stratis publi-
cis et privatis et similibus, ac omnibus et singulis de iure vel de facto vel consuetudine, de
quibus omnibus partibus Castri predicti cum suis iuribus et pertinenciis, fuit idem d. Zanuttus
venditor ... cum Odorico filio nobilis viri d. Henrici de Strassoldo et Budrio q. d. Rainerotti
de Varzono per olim pie memorie d. Bertrandum Patriarcham Aquilegensem investitus
iure feudi in terciam partem partis dicti d. Pirganutti et tenebat iure eccionis eidem
Zanutto facte per nobilem d. Tinum de Tricano emptorem dicte tercie partis dicti d. Pirganutti
vendite ad incantum ad instantiam predicti Zanutti creditoris huiusmodi, ex causa dotis, pro
dote et iuribus uxoris sue domine Flordiane, filie q. dicti d. Pirganutti vel alio quovis

iure habuisset ipse Sanuttus venditor dictam terciam partem omnium iurium
predictorum. Ad habendum, tenendum, possidendum, dan
dum, donandum, vendendum, obligandum, permutandum
alienandum, in solutum dandum, et pro anima et cor
pore iudicandum, et quicquid eidem d. Franciscutto, et ejus
fratribus predictis, eorumque heredibus, vel cui eorum jus
dare voluerint, perpetuo placuerit faciendum, sine aliqua
contradictione, vel repetitione dicti Sanutti, ejusque Fra
trum predictorum suorum heredum, vel alicujus alterius
persone, atque in omni iure, servitute, dominio, vinculo,
fundo, utilitate, iurisdictione, dominio, signoria, et par
tibus, et cum omni iure, quod dicta res vendita habet
super se, intra se, seu infra se in integrum, que pro ea
in parte vendita vel ex ipsa aut propter eam modo
aliquo spectantem, et pertinentem de iure, vel de facto.
Constituens se eorum nomine possidere, donec tenutam pre
dicte rei vendite, idem Emptor, vel aliquis ex fratribus,
qui omnes sunt emptores, acceperint corporalem, quam accipien
di, retinendi, et possidendi licentiam omnimodam con
tulit atque dedit. Promittens dictus Sanuttus venditor
quibus supra nominibus pro se suisque heredes cum ob
ligatione omnium suorum bonorum, mobilium, et
immobilium presentium, et futurorum, damnorum omnium, et
expensarum litis, et extra, refectione ac interesse, solemnibus
stipulationibus intervenientibus se obligando eidem
Franciscutto stipulanti pro se, et suis heredibus, et quo
supra nomine fratrum suorum predictorum de predictis
bonis venditis litem vel questionem aliquam non movere,
nec inferre, vel inferrenti consentire, sed dicta bona omnia
sic vendita per ipsum eisdem fratribus emptoribus, et cuilibet
ipsorum eorumque heredibus, et eorum quorumque iudice
in iure legitime manutenere, deffendere, autorizare et in toto

Fr... Stat. de Tucho 11

dum distringere, ab omni homine, persona, Ecclesia, et Universi-
tate s. dicti venditoris vel predictorum fratrum suorum
aliundi causa et occasione lis, vel questio aliqua move-
retur, et ultra hoc teneantur generaliter de evictione solum
ad valorem pretii predicti soluti per ipsum, et recepti per
dictum venditorem in causa tam ipsorum causa, et occasione,
quam alterius cuiuscumque persone, et supra lis et questio
aliqua moveretur modis omnibus contra omnes personas, et
promittitur manutenere, et in solidum defendere, tenean-
tur ipsi fratres venditores aut solvere, seu restituere pre-
tium predictum cum damnis, et expensis, si quae fierent
per ipsos emptores in petendo predicta sub pena dupli va-
loris dictorum bonorum in singulis capitulis huius contrac-
tus stipulata, et promissa, vel valoris questionis moven-
de minus quinque solidis parvorum. Qua
pena soluta vel non, presens instrumentum et omnia et
singula in eo contenta obtineant plenum robur. Et in
hunc modum datus fuit per ipsum d. Smeraldum ma-
nutionum tenuta quibus supra nominibus, eidem
d. Franciscutto ... quibus supra nominibus red-
dendo cum plenissima facultate, et mandans Ser
Bellatus testis predictus qui ipsos emptores in
tenutam, et possessionem dicte rei emptae
per ipsos inducat, et imponat corporalem.
Et Ego Hector q. Odorici Miutta de Utino impe-
ri auctoritate Notarius his omnibus interfui, et roga-
tus scripsi.

Da copia dell'originale pergamena nell'archivio Savorgna-
no, nel tomo I Documenta Castri S. Danielis pag.
Trascr. Concina da S. Daniele. S. Daniele 7 Ottobre 1888 · ...

1352-1360. Libello del Procuratore del Vescovo di Concordia a favore dei diritti di questo nella villa di Teglio presentato al Vescovo di Concordia Giudice delegato dal Pontefice.

tergo) Libellus D. Episcopi Concordiensis contra illos de Tilleo et Portusgruaris.

Coram vobis reverendo in Christo Patre et domino fratre Gausberto Dei gratia episcopo Cenetensi et Comiti ac Sanctissimi in Christo Patris et DD. Innocentii Pape VI inter infrascriptas partes specialiter delegati inquirendo exponit Bernardus Roberti [illegible] ut Procurator nomine reverendi in Christo patris et DD. Fratris Petri Dei gratia episcopi Concordiensis et episcopatus Concordiensis contra et adversus omnes et singulos homines et personas ac etiam Comune et Universitatem loci de Tilio Diocesis Concordiensis nec non contra et adversus quamlibet personam coram nobis pro ipsis et ipsorum nomine legiptime intervenientem sive quod presens negocium et causam tangant aut quomodoque modo tangere possent, quod dicti homines, persone et Comune teneantur solvere singulis annis dicto D. Episcopo Concordiensi duo Maria Surgi pro copulatio et pascuis et aliis de causis suis loco et tempore proponendis et allegandis;

item tenentur eidem D. Episcopo Concordiensi solvere decimam seu forestariam ut alii homines et persone episcopatus faciunt velud in Concordia que est caput Episcopatus Concordiensis ubi solvitur forestaria seu decima lignorum;

item dicti homines, persone et Comune dicti ville de Tilio tenentur dicto D. Episcopo et episcopatui Concordiensi ratione quam ibi habet dictus D. Episcopus et episcopatus Concordiensis facere plovia necessaria et specialiter circa Castrum Cordevadi et ipsum Castrum pro ortulo custodire et circa ipsum Castrum facere spaldum et spinatas et solvere turris dicti Castri et alias honorantias facere que alii de episcopatu Concordiensi faciant et facere debent tempore pacis et guerrarum tam D. Patriarche Aquilegensis quam episcopatus Concordiensis ac [illegible] [illegible] dictis

dicto D. Episcopo et episcopatui Concordiensi tempore dictarum guerrarum et pacis subvenire,

item ratione advocatie quam ibi in illa villa predicta de Tilio habet dictus D. Episcopus Concordiensis et eius episcopatus nullus de ipsa villa debet sine licentia dicti episcopi affictare mansum vacuum seu passotam (sic) nec massarium de manso affictato sine ipsius D. Episcopi licentia removere iure et ratione dicte advocatie,

item ratione advocatie quam habet dictus D. Episcopus Concordiensis in dicta villa de Tilio, tenentur dicti homines et persone omnes et singule dicte ville de Tilio facere dicto D. Episcopo Concordiensi et suis familiaribus ~~facere~~ prandium et cenam et lectos et suos equos et eos honorabiliter curare quotiens et quando dictus D. Episcopus descendit ad illam villam et etiam in quocumque manso illius ville potest ponere suos equos et si dominus mansi ibi haberet suos equos, illos tenetur removere inde et recipere equos dicti D. Episcopi ac etiam tenentur dare hospitium dicto D. Episcopo et suis familiaribus et predicta tenentur facere dicti homines, persone et Comune dicte ville de Tilio dicto D. Episcopo et episcopatui Concordiensi causis et rationibus supradictis et aliis suis loco et tempore proponendis, allegandis et declarandis de quibus omnibus et singulis causis sic proponendis et declarandis suis loco et tempore opportunis ex nunc protestatur dictus Bernardus Roberti procurator et procuratorio nomine quo ut supra quod salvum sit sibi ius proponendi, allegandi et declarandi dictas causas usque ad prolationem sententie. Que quidem omnia et singula supradicta ad que tenentur dicti homines et persone et Comune dicte ville de Tilio -

dicto D. Episcopo et Episcopatui Concordiensi; ut supra dictum est,
ipsi homines et singulares persone et etiam dictum Comune dicte ville
in grave damnum et dispendium et preiudicium dicti D. Episcopi
et Episcopatus Concordiensis et non modicum periculum animarum suarum
facere recusaverunt et recusant, denegaverunt et denegant cum per=
tinacia. Quare petit dictus Bernardus Roberti procurator et procuratorio
nomine quo ut supra omni modo, iure, via et forma quibus melius potest
et de iure debet dictos homines et singulares personas ac etiam Comune
dicte ville de Tilio per vos reverende pater et D. Episcope iudex dele=
gatus antedictus omnibus modis iure, via et forma quibus melius potestis
et de iure debetis cogi et compelli iuris remediis ad dandum, solvendum
et ad faciendum omnia et singula supradicta dicto D. Episcopo et Episcopatui
Concordiensi cum omnibus damnis, expensis et interesse. De quibus ex nunc
dictus Bernardus protestatur procuratorio nomine quo ut supra et petit
predicta omnia et singula supradicta sic fienda per dictos homines et
singulares personas et Comune dicte ville de Tilio dicto D. Episcopo et
Episcopatui Concordiensi per vos Domine iudex antedicte et vestram sen=
tentiam decerni, pronunciari, declarari et diffiniri et ad ipsa omnia
et singula ipsos homines et personas dicte ville et Comune predictum sen=
tentialiter condempnari cum dampnis, expensis et interesse predictis.
Si autem predicti homines, persone et Comune dicte ville vel aliquis pro
eis supradictis vel alicui predictorum opposuerit et contradicetur, ex nunc
dictus Bernardus procurator et procuratorio nomine quo ut supra petit
expensas iam dictas quas asserit marchas decem denariorum aquilegensium
monete et protestatur de fiendis usque in finem litis. Salvo sibi
nomine quo supra omni iure addendi, minuendi, corrigendi, declarandi,

interpretandi et aliam positionem questionis et quando opus fuerit de novo porrigendi, non astringens se dicto nomine ad probandum omnia et singula supradicta sed solum id vel ea quod vel que sufficiat vel sufficiant dicto nomine quo ut supra ad victoriam sue (sic).

Protestatur etiam dictus Bernardus procurator ea procuratorio nomine quo ut supra, quod si in predictis vel aliquo predictorum essent vel esse viderentur contra iuris interpretacionem partis sue vel que facerent vel facere viderentur aliquo modo pro parte adversa, ex nunc illa tollit et revocat et vult ipsa penitus pro non productis et pro non exhibitis haberi et reputari. —

Dalla minuta originale nell'A. 262 Arch. Notarile [illegible] in Portogruaro. —

[illegible] Concordia da S. Daniele, [illegible] 1800 [illegible]

1353, 9 Gennajo. Udine. I Signori di Prata domandano la restituzione di Pasiano inferiore da essi impegnato agli [illegible] di Colloredo per 1200 fiorini d'oro.

[A]nno D. MCCCLIII, ind. VI, die mercurii, IX Januarii, Utini in tinello [pa]triarchalis palatii, presentibus discretis viris .. Francisco, .. [illegible], Dominico Zirbini, Philippo q. ser [illegible], Hectore, [illegible], Pincernino, Petro Vaurini testibus et aliis.

D. Johannes de [illegible] in Christo patris et domini nostri D. [illegible] Aquilegensis generalis in causis temporalibus Com[m]issarius in iudicio ad petitionem Guezelli q. D. Mussati de [illegible] [illegible] procuratorio nomine [illegible] Bertholacio de Prata procuratorio nomine D. Manfredi de dicto loco [illegible] q. D. Asquini de Colloreto [illegible], quatenus [illegible] comparere debeat coram dicto D. Commissario ad procedendum in causa vertente inter dictas partes [illegible] mille et ducentorum florenorum auri, pro quibus idem depositum [illegible] obligatum Pasiglanum inferius cum omnibus spectantibus [illegible] locum in eisdem statu et gradu quibus questio vertit inter dictas partes dictis nominibus [illegible] et [illegible] omnes expensas in quibus [illegible] per sententiam fore condemnatum.

Atti Gubertino da Novate. Vol. LXX, ms. [illegible], p. 114 t.°
Bibl. S. Daniele. Orig.

[illegible] J. Daniele, [illegible]

1357. 21 Gennaio. Fagagna: Assegno di morgengap e di dono di dimentadura (a lecti) di sposi di condizione popolare.

2

A. D. MCCCLVII ind. X. die XXI intrante Januarii: In Faganea in domo presbiteri Nicolai, presentibus dominis Bernardo de Cavoryaco, Ulvino q. d. Antonii [illegible] filio d. Meynardi, Blasio q. d. Nicolussi omnibus de Faganea et Francisco q. Nicolai Albrici et Laurencio de Utino testibus et aliis pluribus.

Fromontanus q. Nicolai Albrici de Faganea dedit et donavit Ayte sue uxori filie Margirusse, nomine morgingapp et donacionis a lecti (sic) viginti quinque soldos grossorum ad faciendum omnimodam sua voluntatem tam in vita quam in morte et ad hec obligavit omnia sua bona tam in vita quam in morte:

Notajo Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

[illegible] J. Daniele, [illegible]

1353, 24 gennajo. Malnisio. Proteste di Signori di Montereale al Gastaldo di Aviano sul diritto di placito in Malnisio e Montereale.

3

Dalle note di [illegible] Marsoni [illegible] Arch. [illegible] — [illegible]

A. D. MCCCLIII, ind. VI, die XXIV intrante mense ianuarii. In villa de Malnisio prope cortinam presentibus Dominis Galvano, Olvradino q. D. Nicolai, [illegible] Antonio de Porta, Ottonello de Maniacho, Olvradoq. Nicolai et aliis.

Coram Gastaldo Gastaldione Aviani pro tribunali sedente in playto [illegible] et testibus supradictis Ranierus q. D. Odorici de Montereghali proponit, dicens: Domine Gastalde, cum Consius Sperius q. D. Widussii de Montereghali meus homo et servus de masnata exposuisse dicatur quandam ambassiatam ex parte Guarnerii fratris mei et Bratii et Bertoldi fratrum habitantium in Portu Gruarii seu etiam ex parte Capitanei dicte Terre Portusnaonis, continentem quod illum tenere deberetis ad tenendum dictum playtum sedere dimittere, pro quo dico quod hinc (a hic) Consius meus est et nullam testor me maiorem esse dicti Warnerii et hinc (a hic) Consius meus est et nullam vobis potest legitimam ambassiatam facere in premissis et illam admitti nolitis, quia servitor sum Domini Patriarche et Aquilegensis Ecclesie et tam personam meam quam (iura) dicte ville et Montisregalis ad me pertinentia subpono potestati et dominio dicti D. Patriarche et Aquilegensis Ecclesie et illud idem fecit idem D. Ranerius pro parte quondam Dominorum Guidussii et Bartholomei fratrum de Montereghali tam in dicta Villa quam in dicto Castro Montisregalis et simili modo fecit Fritius pro se ipso et illis q. de Prata et fuit cum consilio sapientium.

[illegible] V. Gamble, [illegible]

XXXI

1353. 1 Febbrajo. Fagagna. Sentenza che la giurisdizione di Moruzzo spetta al Gastaldo di Fagagna.

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die primo Februarii. In cortina S. Jacobi de Faganea, presentibus dominis Federico et Nicolussio de Murucio, Federico, Petro q. d. Henrici, Nicolao q. d. Meynardi, Lenerio decano, Michalutto omnibus de Faganea et Johanne precone de Utino testibus et aliis pluribus.

Comparuit d. Raymundus de Lisono Gastaldio Faganee coram Mathiussio q. d. Nicolussi de Faganea per senteciam sedente in iudicio, dicens et alegans quod ipse ex officio suo mandari fecit hominibus et Comuni de Murucio terminum sexte (?) ocasione quod homines et Comuni Murucii fecerunt vsiranciam inter eos et posuerunt preconem sine mandato domini. Ad hec Comm. de Murucio suo procuratore responderunt dicens (sic) quod ipsi fecerunt vsirranciam de voluntate Odorlici vicegastaldionis Faganee ad dandum comunia Murucii et preconem. Et de predictis dicti homines et Comuni Murucii non tenentur in Faganea stare in iudicio, quod d. Patriarcha et Gastaldio Faganee habet spiritum in Murucio et antiquitus est usitatum et consuetum est quod homines Murucii dant sui oficiales a dicto Gastaldio scilicet Jurati et precones et predictus Gastaldio in Murucio sedere debet cum suis Juratis et ibi actitare cum ordine iuris et sentencia mandari execucioni. Ad hec dictus d. Raymondus dicens quod ipse potest actitari cuicumque persone licet de Gastaldia in Faganea in iudicio, quod est caput Gastaldie et specialiter quum Jurati de Murucio et totum Comune fecerunt iniuriam et exforcium contra debitam iuris a predicto Gastaldione, quod de predictis dicti homines et Comuni Murucii tenentur in Faganea respondere. Supra quibus alegacionibus predictus vicegastaldio peciit suis Juratis quod inde iuris sit. Et Cuchulinus de Modoto pro se et Comuni de Modoto et Colovario dixerunt et protestaverunt quod nulla sentencia non sit eis in preiudicium ocasione quod ipsi non sunt vicini illorum de Murucio nisi pro comunia et Ecclesia Murucii; quod ipsi faciunt,

Statuta eorum inter se. Supra quibus sententiatum extitit per Juratos Faganee quod predicti homines et Comuni Murucii supra predictis teneantur respondere et stare in iudicio in Faganea et specialiter quam Jurati contra predictam d. Gastaldionem ostenderent: Supra quibus predicti homines et Comuni Murucii appelaverunt se credendo optinere etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Dagli atti di Giovanni di Fagagna Notajo —

1353 8 Febbrajo

Anno Domini 1353 die 8 m. Februarij . platea [illegible] prope [illegible] presentibus DD. [illegible], [illegible], et Pileo filijs D. Federici de [illegible] testibus et alijs [illegible] Nicolussius de Villalta coram [illegible] Moranus dicens et allegans ex parte D. Patriarche, quod si aliquis homo [illegible] compareret vel dicere vellet ; quod D. Raymondolus de [illegible] gastaldio Fagan. vel Odorlicus Bregnan vicegastaldio aliquod indebitum ultra jus acciperet vel molestaret in aliquo, quod quilibet persona teneatur [illegible] et facere ac dare sibi in scriptis, quia est paratus recipere et hoc eis mandat [illegible] penam quam [illegible] imponere vellet.

Predana di dichiarare le querele contro il Gastaldo di Fagagna, fatta dal Patriarca.

5

1364 . 26 Dec. In castro de Fagagna prope Eccl. S. Michaelis, presentibus etc. [illegible] Magister Hector Cirugicus promisit liberare Galvanum filium [illegible] Benvenuti de [illegible] ab omnibus suis expensis et laboribus de vulnere et fistula cum hac conditione et pacto: quod Magister Hector habere debet pro labore suo et pro medicina predicta [illegible] tempus infra annum et diem quo dictus Galvanus fuisset liberatus de dicto vulnere et fistula ad estimationem duorum vel trium medicorum [illegible], tunc [illegible] de Fagagna [illegible] Galvanus [illegible] et solvere dicto M. Hectori septem Marchas den. aquil. monete [illegible] aliqua exceptione remota vel obstante et etiam Marchas quatuor pro [illegible] liberationem [illegible] dicta plaga [illegible] occasione [illegible] et [illegible] usque ad unum annum post sequentem et si dicta plaga [illegible] tunc predictus Mag. Hector teneatur restituere [illegible] dicte partes [illegible] alteri attendere etc.

1364. 26 Dec. Contratto di M.° Ettore Chirurgo di curare una piaga.

A.D [illegible]
d. [illegible]
Arag[illegible]
ac[illegible]
i. [illegible]
Di[illegible]

1353. 11 Febbrajo. custodia del castello di Savorgnano e di Ariis.

6

A. D. MCCCLIII. die XI Februarii. Ista sunt pacta habita inter d. Paganum et d. Petrum de Savorgnano quod dictus d. Paganus accepit custodiam loci de Ariis ad unum annum et unam mensem et simili modo supradictus d. Petrus accepit custodiam loci de Savorgnano pro se et d. Pagano, transacto dicto termino d. Paganus debeat habere custodiam Savorgnani et d. Petrus debeat habere custodiam de Ariis.

Carta per Petrum q. Parisini, notarium (Antta-Savorgnan Busta 159

1353. 11 Febbrajo. Spilimbergo. Il nob. Articone di Medeno vende al nob. Vattergertoldo e fratelli di Spilimbergo tutti i suoi diritti nella campagna di Vacile, Lestans ed Gallatico.

7

A. D. MCCCLIII. Ind. VI. die XI intrante Februario. In Castro Spilimbergi in curia domus Niclai dicti Ballisperutti filii q. D. Odrici Capitanei, presentibus Domino presbitero Nicolao filio q. ser Petri de Liez commorante in Methuno, D. Matiussio q. D. Villani de Maniaco habitante in Spilimbergo, Pertoldo q. Vudframi de Spegnimbergo, Fulcherino q. D. Lappi, Stephano q. Francisci Corneti de Spegnimbergo, Niclussio q. Pertoldi Capitanei de Spegnimbergo, Gabriele q. D. Fedrucii de Spegnimbergo et Tura olim de Ruigo, Johanne notario q. Niclai de Spegnimbergo et Niclao dicto Ballisperutto et Galutino fratribus et filiis q. D. Odrici Capitanei de Spegnimbergo testibus etc.

Nobilis vir Jacobus q. D. Articoni de Medeno pretio et foro XXXIIII marcharum denariorum novorum aquilegensis monete, quod totum pretium contentus et confessus fuit habuisse et integre recepisse a nobilibus et potentibus viris Dominis Gualterpertoldo et Henrico fratribus et filiis olim nobilis Militis D. Bartholomei de Spegnimbergo, exceptioni sibi non dati etc. renuncians per se etc., in proprium iure proprii et in feudum iure feudi, unde pertineat, dedit, vendidit et tradidit et refutavit eisdem DD. Gualterpertoldo et Henrico fratribus de Spegnimbergo ementibus et recipientibus pro se etc. totum ius suum rectum et indirectum, copolasium, dominium et jus, ritum ac proprietatem et Dandam, quod et quam se asserebat habere in Campanea Comunis Vacilli et Lestans sive Ystrachi si apparebat habere, sita in confinibus Campanee dictorum dominorum emptorum et

campanearum Sequalsi, Taurcani sive Strasi et eius confinibus, cum omnibus dandis, apendiciis, dominiis rectis et indirectis ac garritis et iurisdictionibus spectantibus et pertinentibus dicte Campanee; una cum introitu et exitu eius a celo usque ad abissum etc., et si plus valeret pretio antedicto fecit sibi puram donationem etc. Ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, vendendum, donandum, locandum, impedandum, pro anima et corpore iudicandum et omnem eorum voluntatem faciendum etc. Promittens etc. ipsis ~~emptoribus~~ dictam Campaneam et ius eiusdem guarentare coram quocumque ~~iusto~~ domino etc. sub pena dupli etc. Et in hunc modum D. Morettus de Meduno et Nicolaus dictus Ballistarubus testes predictus Nancii tenute dictis emptoribus per ipsum venditorem signati fuerunt etc.

Ex breviatura olim Supertini notarii q. M.i Thomasini notarii de Spegnimbergo.

Dacopia nel Vol. II Apografo Dot. Giusep. Liruti pag. 479, presso il D.r Pietro Biasutti di Udine.

1353. 7 Aprile. Sulla piazza della chiesa di S. Tomaso di Moruzzo presso i tigli. Vicinanza ove veleggono gli arbitri tra il Comune di Moruzzo e quello di Modotto e Colovaro nelle differenze tra gli stessi. Sentenza arbitraria nella quale è allegrotto la parte di obblighi spettanti ai detti tre luoghi nelle elezioni delle cariche, prestazioni di altre, servizi militari, lavori di forza ecc.

In Christi nomine amen. Anno Domini millesimo CCCLIII. indicione sexta. die vii mensis Aprilis. In platea sancti Thome de Murucio prope tileos, presentibus discretis dominis Hermacora filio d. Federici de Murucio et canonico aquilegensi, presbitero Johanne de Utino in Murucio habitante, Pertoldo filio dicti d. Federici, Rizzardo q. d. Bartolomei de Trichano, Avcoardo q. d. Nicolai de Sophimbergo, Aldrico q. d. Ancelotti de Bragacho et Simone q. Andree de Zuchanico ac Francisco q. Vidussi dicti loci testibus et aliis pluribus.

Johannes q. Matie, Johannes q. Rubei et Tomadus de Prato ac Pupinus de Moriacho omnes de Murucio procuratores et sindici hominibus (sic) et Comunis Ville de Murucio de consensu et voluntate, licentia et mandato Comuni (sic) Consilii specialis et generalis dicti Comunis ad sonum campane de mandato preconis, ut moris est, in platea Murucii omnes pro visinancia facienda specialiter congregati nec non omnium et singulorum in ipsa visinancia existencium, mandancium, volencium hoc compromisso contrahi et per instrumentum fieri, videlicet, Odorlicus q. Bregne de Faganea, Gastaldio de Murucio loco et vice et nomine d. Raymondoli de Lisono et Gastaldionis de Faganea, Antonius de Coronzano, Simon q. Venuti de Calcina Jurati de Villa Murucii, Varnardus, Henricus, Jacobus, Franciscus, Miricus, Paulus omnes de Calcina, Nicolaus filius Odorlici, Jacobus q. Morassi de Trepo, Nusarius dicti loci, Nicolaus Coradine, Canus Missius q. Leonardi, Jacobus filius Nicolussi, Nicolussius q. Jacobi, Tomadus q. Zunutis omnes de Tampognaco, Culussius et Pizulus q. Novelle Leonardus etc. ex parte una et Jacobus de Modoto etc. ex parte altera, de omni lite et questione que verteretur seu verti posset inter dictas partes nomine et ocasione quod dicti homines Comuni de Murucio petunt et dicunt quod ipsi homines de Modoto et Colovario, excepto d. Nicolao (de Bragacho) et Cuchulino[1] Jurati, Camerarii et Officiales esse

1) In altro documento contemporaneo in atti del presente notaio è chiamato Cuchulinus de Colovario q. d. Artrussi de Bragaco [illegible])

dicunt in Murucio et Miabre ultam et facere fossatos, pedites, baragatas,
vaytas et omnes alias angarias una cum ipsis de Murucio. Et ipsi ~~formentus~~ Comuni de
Modoto et Colovario dicunt quod unquam de predictis eorum peticione non fece=
runt nec intendunt de deinceps facere quod ipsi de Modoto et Colovario anti=
quitus fecerunt et faciunt eorum vicinantiam et ponunt eorum armentarium ac
porcarium et mottas, cultas et eorum statutos et vendunt vinum et panem, carnes,
sine licencia et mandato dictorum hominum et Comunis de Murucio, et generaliter
de omni lite, eo quod una pars dicere et petere alteri ~~seu~~ altera parte possetuit
usque ad presentem contractum, de qua questione dicte partes asserebant alias
se compromisisse in infrascriptis arbitris, tamen ibidem dicte partes in hunc
modum pacti erunt (sic) et concordes fuerunt videlicet, libere se compromiserunt
in nobiles viros dominos Nicolussium q. d. Meynardi de Murucio, Nicolaum q. d. Meynardi
de Faganea et Fradonum de Brazacho superiori ibi presentes tamquam arbitros,
arbitratores et amicabiles compositores, promittentes per se et eorum successores
cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum dicte
partes dictis arbitris et una pars alteri ad invicem ad sancta Dei evangelia prestito
iuramento, tactis scripturis, perpetuo firmum ratum et gratum habere atque tenere,
attendere, observare et adimplere quidquid per dictos arbitros vel duorum ipsorum
in predictis et circha predicta senteneiatum, arbitratum, difinitum, declaratum,
et pronunciatum fuerit tamen auditis iuribus et alegacionibus utriusque partis
amicabiliter et de iure, alta et bassa, semel et pluries in scriptis et verbotenus, hic
et ubique locorum, diebus feriatis et non feriatis, partibus presentibus vel
absentibus dum tamen citatis ad definitivam sententiam audiendum, stando vel
sedendo, usque ad proximum festum sancti Georii futurum, breviando et non prolon=
gando pro eorum libito voluntatis, sub pena centum librarum veronensium parvulo=
rum, solempni stipulacione premissa, medietas ~~pro pena~~ cuius cadat domino Pa=
trianche Aquilegensi, alia vero medietas parti observanti, pena qua illud infringendum

duxerit persolvatur et (cum) refectione omnium dampnorum et expensarum etc. qua pena soluta vel non, presens compromissum et ipsum arbitrium seu sentenciam obtineant plenum robur. Ceterum promiserunt dicte partes a sentencia etc. Sub dictis anno, indicione, die et testibus predictis et me notario subscripto, prefati DD. Nicolussius de Faganea et Fradonus de Bragacho superiori arbitri, arbitratores et amicabiles compositores litis et questionis que vertitur inter homines et Comuni ville Murucii ex parte una et homines et Comuni de Modoto et Colovario
de Nodoto et C[illegible]rio
ex parte altera, nomine et occasione ut supra in compromisso continetur, ipsis partibus presentibus protulerunt inter dictos sentenciam in scriptis sub hac forma:

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Nos Nicolussius de Murucio, Nicolaus de Faganea et Fradonus de Bragacho superiori arbitri ut supra predictarum partium, ut in instrumento inde confecto manu Iohannis notarii infrascripti, sub dictis annis, indicione et die plenius continetur, auditis et examinatis iuribus et allegacionibus, defensionibus, petitionibus utriusque partis, habitoque etiam super his semel et pluries sapientum consilium, citatis partibus, ad difinitivam sentenciam audiendum pro bono pacis et concordie, dico, arbitror atque mando, quod homines et Comune de Murucio in perpetuo teneantur et debeat inter se eligere et facere in eorum visinancia et ponere Iuratos, precones et camerarios Ecclesiarum de Murucio et vardianos et eorum officiales ac moltas ponere et afodare, sine licencia et mandato dictorum hominum et Comuni de Modoto et Colovario, et dicti homines de Murucio in perpetuum predictis de Modoto et Colovario imponatur silencium de predictis ut antiquitus est observatum per dictos de Murucio.

Item dico, arbitror atque mando, quod homines et Comuni de Modoto et Colovario in perpetuum teneantur et debeant facere eorum visinanciam et ponere armentarium,

porcarium et eorum statutos, mollas et easapodere et vendere panem, vinum, carnes secundum statutos, ut antiquitus est observatum per ipsos de Modoto et Colovario sine licencia et mandato dictorum hominum et Comuni de Murucio.

Item dico, arbitror atque mando, quod prefacti homines et Comune de Modoto et Colovario in perpetuum teneantur et debeant pro eorum rata solvere et dare omnes cultas una cum ipsis de Murucio in omnibus necessitatibus Ecclesiarum de Murucio ac Comunis Murucii et comunia seu pascuum pro eorum rata solvere et manutenere ut antiquitus est observatum per ipsos.

Item dico, arbitror atque mando, quod ipsi de Modoto et Colovario solvere debeant vardariam pro eorum rata ad vardianum de Murucio.

Item dico, arbitror atque mando, quod ipsi de Modoto et Colovario facere debeant pedites et solvere omnes angarias pertinentes in necessitatibus Ecclesie Aquilegensis una cum ipsis de Murucio.

Item dico, arbitror atque mando, quod predicti homines de Modoto et Colovario teneantur et debeant de bono equo facere vaytas, barazatas, fosatos in Murucio una cum ipsis de Murucio, ut antiquitus est observatum, excepto illis de Colovario.

Item dico, arbitror atque mando, quod d. Nicolaus de Bragacho et Cucholinus nec eorum heredes non teneantur in predictis aliqua angaria dare et solvere nec facere cum illis de Modoto et Colovario sed solvere debent facere Cavalariam cum illis de Bragacho,

Hoc laudum et sentencia etc (sic).

~~Luigi~~ not. Giovanni di Moruzzo A. N. U. ~~Arch. notar.~~ Udine.

1353. 7. Aprile Moruzzo — Compromesso [illegible] sentenza d'arbitri in questioni tra il Comune di Moruzzo e le Ville di Mels, Brazzacco e Colloredo, per contribuzioni ai signori di Moruzzo, alla Chiesa d'Aquileja e per ragione interna.

[illegible]

In Christi nomine amen. Anno Domini MCCCLIII, indictione VI, die VII mensis aprilis, in platea S. Thome de Marucio prope tileos, astantibus discretis Dominis Hermacora filio D. Federici de Marucio [illegible] Aquilegensi, Presbitero Johanne de Utino in Marucio habitante, Portolodo filio dicti D. Federici, Pinzavallo q. D. [illegible] de Tricano, Everardo q. D. Nicolai de Spilimbergo, Aldrico [illegible] de Brazzacho et [illegible] q. [illegible] de [illegible] ac [illegible] q. Vidussii dicti loci testibus et aliis pluribus.

Johannes q. [illegible] Johannes q. [illegible] et Tomadus de Prato ac Pizinus [illegible] de [illegible] Marucio [illegible] et Sindici hominum et Comunis de Marucio [illegible] mandato [illegible] consilii [illegible] et generalis dicte Comunis ad sonum campane et [illegible] preconis [illegible] platea [illegible] Marucii [illegible] [illegible] congregati [illegible] in ista [illegible] [illegible] [illegible] contrahi [illegible] instrumentum [illegible] videlicet [illegible] Marucio [illegible] de Lisono et Gastaldionis de Fagagna, Antonius de [illegible] q. Venuti de Caleina [illegible] de Villa Marucii [illegible] Franciscus, [illegible] Philippus de [illegible]

Fra[illegible] de [illegible] de Tricho [illegible]

[illegible] filius Odorlici, Jacobusque Marchi de [illegible] [illegible]
[illegible] dicti loci, Nicolaus Comdine, Camusnussius q. Le[illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] Zanatis
[illegible] [illegible] et Pizulus Vavellio, Leona[illegible]
[illegible] ex parte una: et [illegible] de Madotoe ex parte altera de
[illegible] lite et questione que vertebatur [illegible] [illegible] [illegible]
partes [illegible] occasione quod dicti homines comunis de Mu
rucio petunt et dicunt quod ipsi homines de Madoto et Colovario
[illegible] Dno Nicolao et [illegible], juratis, camerariis et officialibus [illegible] debent
in Murucio et [illegible] cultare et facere fossatos, pedites, baragatos,
[illegible] [illegible] [illegible] angarias una cum ipsis de Murucio, et ipsi
homines de Madoto et Colovario dicunt quod unquam de predictis
[illegible] peticione non fecerunt nec intendunt deinceps facere quia
ipsi de Madoto et Colovario antiquitus fecerunt et faciunt eorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porcarium [illegible]
[illegible] [illegible] statutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et mandato dictorum [illegible] et [illegible] de Murucio
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una parte [illegible] [illegible]
[illegible] parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], de qua [illegible]
[illegible] dicte partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] arbitri, tandem [illegible] dicte partes [illegible] modum [illegible]

[illegible] fuerunt, [illegible] idem [illegible] in [illegible]

[illegible] Willelmum q. D. Maynardi de [illegible], [illegible] q. D.

[illegible] [illegible] et [illegible] de Bragacho [illegible]

[illegible] tanquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores,

[illegible] et eorum successores cum obligacione omnium bonorum

[illegible] et [illegible] dicte partes dictos arbitros et

[illegible] altera ad invicem ad Sancta Dei evangelia prestito iura=

mento tactis Scripturis perpetuo firmum ratum et gratum habere

[illegible] attendere, observare et adimplere [illegible] per

[illegible] arbitros vel duorum ipsorum in predictis et circha predicta sen=

[illegible] diffinitum, declaratum et pronunciatum fue=

[illegible] iuribus et allegacionibus utriusque partis alu=

[illegible] de iure, alte et basse, simul et pluries in scriptis et verbo

[illegible] et ubique locorum, diebus feriatis et non feriatis [illegible]

[illegible] ad diffinitivam sentenciam audien=

[illegible] [illegible], atque ad proximum festum S. Georii [illegible],

[illegible] et non prolongando [illegible] sub pena

[illegible] [illegible] vercensium [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] *(interl.: [illegible])* [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] que [illegible]

[illegible] parte [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] contractus [illegible]

[illegible] in [illegible] forma.

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

iam [illegible]

audiendam pro bono pacis et concordie, dico, arbitror atque mando quod [illegible] Comuni de Marucio in perpetuo teneantur et debeant

[illegible] et facere in [illegible] et ponere [illegible] plumbi [illegible] et [illegible] ac eorum officiales ac ~~[illegible]~~ [illegible] medicos

[illegible] et mandato dictorum hominum [illegible] Comuni de Modoto et Colovario et dicti homines de Marucio in [perp]etuo a predictis de Modoto et Colovario [illegible] de predictis et [illegible] observatione [illegible] dictos de Marucio.

Item dico, arbitror atque mando quod homines et Comuni de Modoto et [C]olovario in perpetuo teneantur et debeant facere eorum [illegible] et [illegible] et eorum statutos, multas et [illegible] pacem, [illegible] statutos et [illegible] observatione [illegible] ipsi de Modoto et Colovario [illegible] mandato dictorum hominum et Comuni de Marucio. Item dico, arbitror atque mando quod [illegible] et Comuni de Modoto et Colovario in perpetuo teneantur et debeant pro eorum [illegible] et dare omnes collectas una cum ipsis de Marucio in [illegible] Ecclesiarum de Marucio ac Comune de Marucii et comunia seu pascuum pro eorum rata solvere et manutenere [illegible].

Item dico, arbitror atque mando quod ipsi de Modoto et Colovario solvere debeant [illegible] pro eorum rata ad [illegible] de Marucio

Fra[illegible] ... [illegible] Tote de Lucho [illegible]

Item [illegible] cando [illegible] iste [illegible] et [illegible]

[illegible] ecclesie [illegible]

[illegible] [illegible] domino.

Item [illegible] predict [illegible]

et [illegible]

[illegible]

[illegible] ecclesie [illegible]

Item [illegible] imagacho et [illegible]

[illegible] in [illegible]

et [illegible] et [illegible]

[illegible] imagacho [illegible]

[illegible] laudem et [illegible]

S. sp. Moruzzo 115

1353. 29 Aprile. Moruzzo. Federico di Moruzzo affitta i suoi beni e la sua parte del marescialato e peschiera di Arcano.

10

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die XXIX mensis Aprilis. In platea sancti Thome de Murucio prope tileum. Presentibus d. Vecillo de Cavorgacho q. d. Nusati, Rizino, Highinino de Castelacto, Aldrico q. Ancelotti de Brazacho et Prezavallo q. d. Bartholomei (de Trichano) omnibus habitantibus Murucii testibus et aliis pluribus.

D. Federicus de Murucio dedit et locavit ad fictum simplicem terram, bagarcii (sic), campis, silvis, pratis, palutis et omnia alia et singula territoria sita in Murucio et etiam partem mareschalcarie ac pischarie de Trichano et generaliter omnia alia sua bona, que bona emit a d. Nicolussio de Murucio q. d. Megnardi ut patet manu mei Johannis notarii sub dicti anno et indicione, que bona afictavit dicto d. Nicolussio ad habendum, laborandum et utendum ad libitum dicti d. Federici, solvendo iure fictus staria frumenti VII. staria millei VII. staria anone VII. congia vini VII. novem libras denariorum scilicet dimidiam marcham. —

Not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U. ~~Arch. notar. Udine~~.

K: 69

1353 · 29 Aprile. Il Signor ... de Moruzzo loca à beni in Moruzzo, parte del marchiollato ... pepa di Arcano, già comperati fu Nicolò di Moruzzo. Dal Memoriale Belloni.

1353
29
Aprilis.

In notis q.m ser Ioannis de Morutio

De Morutio

1353 - 29 Aprilis

Dnus Franciscus de Morutio Locavit cum Bojavitijs, Campis, Sylvis, Pratis, Pelledibus, et omnia alia, et singula territoria sita in Morutio, et etiam partem Marescalchie, et Piscationis de Tricano, et generaliter omnia sua bona, que emit ante Dnus Nicolaus de Morutio q. Dni Morutij, ut patet manu mei Ioannis Notarij; solvendo Frumenti st.a 7, Milei 7, ac Vini Urnas 7, & 9 denariorum, dimidiam marcham affictavit eidem Dno Nicolao.

Tratto il premesso documento 1353 - 29 Aprile, come sta, e giace senza alcuna alterazione, ò lineatura nel Repertorio originale del Celebre Antonio Bellone Nod.o, che fiorì nel secolo decimo sesto nella parte seconda @ 100, esistente presso il Nod.o Sig.r Giulio Egregis, avendo fatto la concordazione, in fede di che.

Cunignaco li 2 Aprile 1750

Leonardo Caviani di Ud.e Nod.o

Fra ... To. Tebe. de Zucho

1353. 14 Maggio. Fagagna. Sentenza arbitraria nelle questioni tra Rodolfo di Treppo e Giovanni di Vendojo sul castello di Treppo e beni annessi.

12

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die XIV mensis Maij. In Ecclesia S. Jacobi de Faganea, presentibus dominis Thomado dicto Tustero, Ulvino q. d. Antonii, Federico filio d. Meynardi et Rodulfo q. d. Jacobi omnibus de Faganea et Varnerio filio Rodulfucii infrascriptis testibus et aliis.

Rodulfus q. d. Varnerii de Trepo in Utino commorans petens ex parte una et d. Johannem de Vendoyo (sic) ex parte altera nomine et ocasione partis bonorum, Castri et omnium bonorum de Trepo, quod predictus Rodulfus petebat a dicto d. Johanne et dictus d. Johannes dicebat quod predicta bona habebat in sua possessione ultra XX annorum, comuniter et concorditer se compromiserunt in d. Petrum q. d. Henrici de Faganea tamquam comunem amicum et pro parte dicti Rodulfi in Johannem preconem de Utino et pro parte dicti d. Johannis in d. Nicolaum q. d. Meynardi de Faganea tamquam in arbitros, arbitratores amicabiliter et (sine) iure etc. Predicte partes dantes plenam auctoritatem sentenciandi etc. promittentes per manum et fidem et nomine sacramenti in perpetuum quidquid per dictos arbitros vel duos ipsorum actum, sentenciatum fuerit, habere firmum etc. sub pena ducentarum librarum veronensium parvulorum, medietas parti observanti, alia vero medietas d. Patriarche, Ecclesie Aquilegensi, qua pena totiens peti etc. pro quibus omnibus etc. dicte partes obligaverunt omnia sua bona etc.

Item die, loco et testibus predictis, dicte partes presente et citate, pro bono pacis, concordie et amore dicti arbitri de voluntate parcium predictarum, cum consilio sapientum sentenciaverunt etc. quod dictus Rodulfus per se et eius heredes faciat dicto d. Johanni finem et remissionem et pactum de ulterius non petendo de bonis dicte partis Castri et bonis olim d. Varnerii patris ipsius Rodulfi ocasione quacumque et si aliqua persona posuisset vel fecisset de bonis predictis aliqua questio, quod predictus Rodulfus conservare debet penitus sine dampno et ex vigore sentencie dictus Rodulfus fecit finem etc. dicto d. Johanni de ulterius non petendo.

Fra ... Coredo, Tolë de Tucho. 11

Item sentenciaverunt quod dictus d. Johannes teneatur dare dicto Rodulfo hinc ad proximum festum S. Johannis de mense Junii unam marcham denar. aquil. et in festo s. Michaelis vel XV dies post sex congia vini terani, et predicta sentencia seu arbitratum dicte partes observare in pena compromissi supradicti et dicte partes approbaverunt et ratificaverunt habere in perpetuum firmum et ratum etc

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine,

1353 6 Giugno — Memoria della traslazione del corpo del B. Bertrando patriarca d'Aquileja.

13

Reverendissimi in Christo patris Beati Bertrandi sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche translatio cum summa honoris dignitate summaque reverentia et veneratione omnimoda cum copiosissima populorum multitudine, astante reverendissimo in Christo patre et domino domino Nicolao Dei gratia sancte sedis Aquilegensis felicissimo Patriarcha totiusque Forijulii gloriosissimo monarcha nec non presentibus venerabilibus viris dominis Episcopo Emonensi et ..... Abbate sancti Prosperi et ... Abbate Sextensi et Abbate Mosacensi et alijs multis prelatis, canonicis et clericis sapientia et probitate decoris celebrata fuit anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo tercio, indictione sexta, sexta die Junii in Utino, in maiori Ecclesia sancte Marie in qua eadem die Deo operante et suprapositi Beati Bertrandi meritis evidentissime claruerunt et facta fuerunt viginti quatuor Miracula pulcerrima, quorum nullum fuit aliqua scriptura notatum nec per scripturam ad perpetuam memoriam commendatum, nimia et immensa gentium pressura impediente.

Et ego Antonius filius q. Franceschini de Tebaldis de Regio Utini habitans publicus imperiali auctoritate Notarius suprascripta in alio quaterno mihi dato a ven.li viro pre Zaneto canonico Utinensi olim Capellano B. Bertrandi inveni etc.

Da codice cartaceo scritto poco dopo la metà del secolo XIV, contenente la Vita e Miracoli del B. Bertrando, di proprietà del Seminario di Udine.

Fra ... Corrado, Iohannes de Zucho. ...

Litere Patriarche non gravantes Bonis Ducis Austrie

Friderico de Ortenstayn Capitaneo Portusnaonis

1353 7 giugno Udine. Lettera del Pat. d'Aq. al capitano di Pordenone

Carissime. Receptis affectione benigna litteris tuis continentibus inter cetera quod quidam Noster Nuncius petit ex parte nostra pro qualibet Shanso et Roba Shetendini in Ragonea XX solidorum parvorum. Noscat tua syncaritas quod dictus Noster Nuncius non requirit huiusmodi portionem nisi tantummodo de Shanzis et [illegible] andriis fidelium et subditorum Nostrorum qui omnes nemine discrepante, in primo adventu nostro ad Palatium Aquilegensem iuxta morem antiquum in generali Colloquio fecerunt Nobis promissionem huiusmodi per Nos et Nuncios Nostros exigendam de omnibus Shanzis et Shetendinis eorum ubicumque sitis in partibus Fori Julii, ita quod in hoc nihil depenit iuribus Dominium Ducis Austrie, seu eius subditorum, quare nihil petitur in bonis eorum, quare tua dignatio non habet egre ferre modo aliquo exationem predictam.

Datum in Castro nostro Utini VII Iunii: Ind.e 6.a 1353.

Constat in notis q.m Gubertini Not. Canc. Rmi Dni Nicolai Patriarche in volumine grosso magno.

[illegible] memor. Belloni II 108.

~~[illegible]~~ Regi 1353. 7 giugno. Udine Lettera del Patr. d'Aquileja Nicolò al Capitano di Pordenone, che l'imposta fattasi in ogni maso e ruota di molino, non aggrava i sudditi del Duca d'Austria.

15

Litteræ Patriarchæ non gravantes Bona Ducis Austriæ

Friderico Untrastrayn Capitaneo Portusnaoni

1353 Carissime.

7 Junij Receptis affectione benigna literis tuis continentibus inter cætera, quod quidam Noster Nuncius petijt ex parte Nostra pro quolibet manso, et rota molendini in ratione viginti solidorum parvorum. Noscat tua sinceritas, quod dictus Noster Nuncius non requirat huiusmodi portione nisi de mansis, et molendinis Fidelium, et Subditorum Nostrorum, quod omnes nemine discrepante in primo adventu Nostro ad Ecclesiam Aquileensem iuxta morem antiquum in Generali Colloquio fecerunt Nobis promissionem huiusmodi per Nos, et Nuncios Nostros exigendam de omnibus mansis, et molendinis eorum ubicumque sitis in partibus Fori Julij, ita quod in hoc nihil deperdit iuribus Dominij Ducis Austriæ, seu eius Subditorum, quare nihil petitur in Bonis eorum: Quare tua dignatio non habet ægre ferre modo aliquo exactionem predictam. Dat. in Castro Nro Utini 7 Junij Ind. 6. 1353.

Constat in notis q. Gubertini Notarij, Cancelli Rmi Dni Nicolaj Patriarchæ in volumine magno

Tratto il premesso documento 1353. 7 Genaro

come

come sta, e giace senza alcuna alterazione
o lineatura nel Repertorio originale del Ce=
lebre Antonio Malone Nod.°; che fiorì nel se=
colo decimo sesto nella parte seconda C. 108
ora esistente presso il Nod. Sig.r Giulio Egregis,
avendo fatta i riscontrazione, in fede di che
Lunigiana li 2 Aprile 1750
Leonardo Casciani di V. A. Nod.°

15

[illegible] Petrus [illegible]
[illegible] Damiano [illegible] faciend.
[illegible] S. Martino

[illegible] Capitulo [illegible] Vicario [illegible]

[illegible] M.ccc.LIII, indictione VI, die XVI mensis [illegible] presentibus Pres-
bitero Marco capellano [illegible] S. Viti de Marano, ser Andrea q. Mar-
[illegible] omnibus de Marano [illegible] specialiter vocatis et
rogatis
[illegible] D. Nicolussius de Perotto Potestas Marani [illegible] D. Za-
[illegible] Marani [illegible] aliquod preiudicium et nocumentum
habeat de trepidatione [illegible] in ecclesia S. Martini de Marano
[illegible] promittens [illegible] Potestas dictum D. Ple-
banum [illegible] tam de D. Patriarcha quam [illegible] D. Abbate eius Vica-
rio et [illegible] persona, volensque quod omne dampnum et nocumentum
et preiudicium quod possit accidere D. Plebano propter dictam trepi-
dationem recidant [illegible], nec non promittens prefatus D. Pote-
stas hec [illegible] firma et rata habere et observare.
Actum sub [illegible] Comunis Marani ante ostium maioris Eccle-
sie S. Martini.

[illegible]

1353, 17 Giugno. Udine. Il Patriarca Nicolò ordina al Comune di Cividale di mandargli M.o Giovanni di Aquileja con cinque cavalli per accompagnarlo con quelli di altre Comunità presso l'Imperatore.

Dilectis fidelibus nostris Gastaldioni, Consilio et Communitati Austrie [Civitatis]

Nicolaus dei gratia Patriarcha Aquilegensis.

Carissimi filii et fideles. Cum nos tam pro custodia et conservatione persone nostre intendamus Magistrum Johannem de Aquilegia nobiscum ducere cum quinque equis ad maiestatem regiam ad quam vocati sumus et de qualibet Comunitatum nostrarum certos etiam ducere intendamus, vestram fidelitatem requirimus et volumus mandamus quatenus eundem magistrum Johannem cum quinque equis munitis et duobus armigeris, ita quod apud nos sint die veneris proxime nunc venturi.

Datum in castro nostro Utini die XVII. Junii, Indict. VI.

Orig. cartaceo con sigillo impresso in cera rossa, Pergam. II, 29. Arch. Munic. di Cividale.

1353. 1 Luglio. Udine. Investitura feudale delle decime di Forgaria data da Enrico q. d. Filippo di Flagogna.

18

A. D. MCCCLIII. ind. VI. Die primo Julii. In Utino prope stationem magistri Nicolai, presentibus presbitero Nicolao q. Dominici de Utino, Henrico q. d. Ridolfi, Leonardo filio d. Meynardi ambobus de Fagagna testibus et aliis pluribus.
Conradus de Forgaria q. Pauli comparuit coram Henrico q. d. Philippi de Flagonea dicens et alegans quod ipse et quondam pater suus et sui predecessores habuerunt et tenuerunt a dicto q. d. Philippo et dicto Henrico iure feudi certis bonis infrascriptis, supplicabat eundem Henricum quatenus dignaretur investire de suis feudis. Prefatus Henricus investivit iure feudi decimas omnes (sic) quod habet in Villa Forgarie et monte, salvo si reperiretur esse aliis bonis feudi (sic). Qui Conradus fecit sacramentum fidelitatis etc., dando michi notario etc.

N. A. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

135

In
neap
Cond
Con
Do
Lun
Ma
ut
me
pe

1353. 5 Agosto. Varmo. Il nob. Federico di Varmo assegna sua moglie Beatrice parte del castello, torri borgo e terre di Varmo per garanzia della dote e morgengabio.

19

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLIII. ind. VI. die vero quinto mensis Augusti. In Castro de Varmo prope pontum. Presentibus dominis Detalmo de Varmo, Conoq. d. Michuli de Partistagno, Petro de Cirgneo, Duritta et Mazocho fratribus de Varmo, Corrado de Brazacho superiori, Nicolao filio d. Philippi de Fagedis et Johanne q. d. Francischini de Varmo et Mathia q. Asquini dicti loci testibus et aliis.

Cum nobilis vir d. Federicus q. d. Nicolai de Varmo habuisset et recepisset a domina Beatrice sua uxore in dote et nomine dotis ac iuris ipsius d. Beatricis sex marchas reditus ad usum curie, ut dicebatur, et etiam L marcharum soldorum (?), nunc vero coram testibus predictis et me notario subscripto, non pro circumventionem aliquam vel errorem vel dolum, metum aliquod per se suosque heredes predictis sex marchis de reditu ad usum curie et pro L marchis soldorum et etiam pro ducentis libris pro morgengabio, dedit et consignavit eidem d. Beatrici pro se suisque heredibus recipienti in perpetuum partem suam unius palacii de lignamine situm in Castro de Varmo cum terretoriis et iuribus pertinentibus ad predictum locum Varmi; item sextam partem Turri novi de Varmo; item sextam partem Turri grossi siti prope portam Castri de Varmo; item partem Burgi siti prope dictum Castrum cum omnibus iuribus. Que bona fuerunt extimata per stimatores videlicet per dd. Detalmum et Conum et per testes predictos marchas ducentas denariorum aquilegensium monete minus marchas decem dicte monete; item decem campos terre aratorie cum certa quantitate pratorum qui sunt prope Castrum Varmi, qui fuerunt extimati marchas L denar. aquilegensium etc.

Notaio Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1353. 5 Agosto. ~~Castello~~ Borgo di Varmo. Assegno dotale parte del castello di Varmo fatta dal nob. Federico di Varmo alla sua sposa Beatrice di per dono di morgengabio.

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die V mensis Augusti. In burgo Castri de Varmo, presentibus dd. Detalmo de Varmo, Cono de Partistagno, Petro de Cergneu, Corrado de Bragacho superiori, Nicolao de Fagedis filio d. Philippi et Iohanne q. d. Francisci de Varmo, Jachilo familiario d. Coni, testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

D. Federicus de Varmo q. d. Nicolai per se suosque heredes pro sex marchis denariorum et pro ... marchis soldorum et ducentis libris pro morgengabio dedit et assignavit domine Beatrici sue uxori, partem suam Castri cum burgo sibi contingenti et decem campos extra fossatum cum pratis et ...

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

135[illegible] [illegible] Liessa [illegible] [illegible]
[illegible]

21

[illegible]

Anno Domini 1353, ind. VI, die 1 mensis septembris, presentibus fra-
tribus [illegible], Andrea et Nicolao teotonico monachis in monasterio S. Galli
de Mogio, Thomasino Caniperio, Johanne dicto Rotapaez, Parusino eius filio,
[illegible] de [illegible], Gerofolo q. Tuini, [illegible] notario q. Nicolai
notarii et [illegible] precone omnibus de Mogio, Philippo filio Nicolai
[illegible] Pilot de Venzono, [illegible] notario q. [illegible], [illegible]
[illegible], Bartholomeo barbitonsore q. [illegible] de [illegible]
[illegible] in Venzono, Nicolao D. Artuichi de Prampergo [illegible]
[illegible] q. Nicolai de Clapa et ... dicto [illegible] [illegible]
[illegible] testibus omnibus ad hec vocatis et rogatis et aliis
[illegible] supradictis et me notario infrascripto, D. Nicolaus
q. Henrici de Stangs gastaldio terre Venzoni pro illustri Comite
D. Wolrico de Phanimbergs proposuit et denunciando dixit Venerabili
Patri Dño Guidoni Abbati monasterii S. Galli de Mogio infrascripta
verba continuando: Domine, ex parte Domini mei D. Alberti Ducis Au-
strie et D. Wolrici Comitis de Phanimberg, cuius gastaldio ego sum
in Venzono, vobis denuncio quod quedam violencia et dedecus nuper facta
est Domino meo D. Duci quia certa ligna et confines intra Venzonum

Fra[illegible] [illegible] de Zucho[illegible]

. it Mozium que a centum annis citra fuerunt et ultra memoriam [illegible]
[illegible] fracta [illegible] destructa, quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maxima [illegible] Domini mei D. Ducis, [illegible]
[illegible] vos [illegible] noviter facta est de mandato vestro [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] quatenus [illegible]
[illegible] pro malo non habeatis quia si ego non [illegible] de iure Domini mei
[illegible] loco ego [illegible] ego possem reprehendi et puniri. Ad que D. [illegible]
Abbas respondit infrascripta verba continuando: De eo quod vos dicitis
ego non habeo pro malo quia ego habeo D. Ducem pro meo Domino
et veraciter ego credo quod ipse me habeat pro bono servitore et non
vellem sibi facere violenciam nec vellem quod sibi fieret per subditos
meos seu per alios quia si illud vellem, ego non essem bonus servitor sed
supra facto destructionis crucis et fractionis de qua vos dicitis primum
verbum quod ego audivi et [illegible] ego audivi ab isto [illegible] et multum
admiratus fui ostendens cum digito supra Johannem [illegible]
testem nominatum de ipso facto numquam [illegible] nec [illegible], cui
Johanni dicto [illegible] D. Abbas dixit esse verum quod tu mihi retu-
listi de destructione ipsius crucis, cui ipse dixit: certe Domine verum
est sicut dicitis. Quibus omnibus gestis et dictis, D. Nicolaus dixit,
Reverendissime Domine ob reverenciam Dni Ducis ego vos [illegible] precor quod inqui-
ratis si vos potestis sentire illum qui dictam violenciam fecit ut debite puniatur
ex quo hoc [illegible].
Actum Mozii in orto post Ecclesiam S. Galli.

1353. 3 Settembre. Sul confine tra Venzone e Moggio. Si ... [illegible] ... si pone ripone la croce di confine tra i detti due comuni ... [illegible] ... rinvolti in alcuni documenti.

16, ... di Venzone. Arch. not. Udine.

22

In nomine domini amen. Anno eiusdem Domini a nativitate MCCCLIII, ind. VI, die martis III septembris, in presentia prudentum virorum Mathei q. Ducini de Bononia apothecarii D. Ducis Austrie, Wolrici q. Wolçi Suab. dicti Zanch familiaris D. Comitis de Phanimberch, Wergilli q. Reyempertti de Gemona, Andree filius Conradi de Civitate Wiene teutonicorum, Johannis q. Bonisfanti, Marii q. Andree dicti Prodi, Georii q. Antonii Seguridi, Dominici q. Hermanni, Bartholomei q. Dominici dicti Piguriri omnium de Vençono, Nardi de Braya et Nicolai dicti Compangis q. Jacobi de Lorgana de Tercento omnium testium et aliorum quamplurium ad hec specialiter vocatorum et rogatorum.

D. Nicolaus q. Henrici de Strangs gastaldio terre Vençoni pro Magnifico viro D. Wolrico de Phanimberch ipsius terre Vençoni capitaneo generali protestatus fuit et protestando dixit: hic in isto lapide et capitibus ipso erat quedam crux incisa, que crux demonstrabat et dividebat confines inter terram Vençoni et villam de Moçio seu Abbatiam, que crux et confines in ipso lapide incisa fuerat sunt plures centum annis et ipsa crux et confinis erat tante antiquitatis que non erat in memoria alicuius hominis viventis quando ipsa facta fuisset, que vero crux et confinis per aliquem seu aliquos maligne et malo more nuper furtive fracta et devastata fuit quam non potuit amplius nec cognosci, unde ego peto a Dno Nicolao

Fra... ...ardo, Johe de Zucho, He...

Patriarcha si ipsa violencia facta fuerat de suo mandato vel non, qui mihi dixit quod non et postmodum interrogavi Dominum Guidonem Abbatem Mosacensem si ipsa violencia facta fuerat de suo mandato vel non, quod etiam mihi dixit unde ex quo illa violencia tortive facta fuit sine ipsorum licentia, e[illegible] mihi testes quod ego loco et nomine domini mei D. Alberti Ducis Austrie, ad quem dominium et iurisdictionem hanc spectat ab illo confine versus Vengonem per totum, quod ego tanquam suus Gastaldio et servitor hanc crucem et confinem refici et refici facio non tanquam rem novam et confinem novam, sed tanquam pro memoria et recordacione prime crucis et confinis, quam primam crucem et confinem ipse D. Nicolaus Gastaldio, testibus predictis et me Notario infrascripto ostendit [illegible] clare cognoscebatur, cuius vero lapidis et saxi lapidis coherencie et confines sunt hii: [illegible] lapis albi coloris et iacet intra districtum Terre Vengoni et districtum Ville Mogii seu Abbacie a pede [illegible] montis penes stratam publicam ad manum dexteram eundo Vengono versus villam Mogii et intra ipsam viam publicam ad manum sinistram labitur aqua Felle. Hanc autem protestacionem et operis refectionem dictus D. Nicolaus Gastaldio vice et nomine prefati D. Ducis mihi Alexio notario infrascripto mandavit scribere et in publicam formam reducere.

Actum in strata publica iuxta ipsum lapidem et confinem.

Moruzzo 1875

XXXIII

1353. 8 Settembre. Moruzzo. ~~Ordine~~ Ordine agli ~~abitanti~~ di Moruzzo di dare in iscritto al Patriarca le lagnanze contro il Gastaldo di Fagagna.

23

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die VIII mensis Setembris. In platea Murucii prope tileum, presentibus dominis Federico, Niclussio et Pileo filiis d. Federici de Murucio testibus et aliis.

comparuit d. Niclussius de Vilalta coram viciniis Murucii dicens et alegans ex parte d. Patriarche, quod si aliquis homo vel mulier de Murucio conquereretur vel dicere vellet contra q. d. Raymundus de Lisono gastaldionem Faganee vel Odorlicum Bregnam vicegastaldionem ~~Faganee~~ aliquid indebite ultra ius acciperet vel molestaret in aliquo, quod qualibet persona teneatur dicere et facere ac dare sibi in scriptis, quod est paratus recipere et hoc eis mandat in pena quod d. Patriarcha sibi imponere vellet.

~~Vostro~~ not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U. ~~Arch.~~ notarile Udine

1353. 20 8bre. Venzone. Vendita di libri di medicina del fu Maestro Matteo fisico di Venzone per fio: 25.

A:D:1353, Ind.te... Die veneris XX mensis Octobris, Venzoni in stat[illegible] mei Notarii, presentibus Jacobo dicto Parasero, Zinckfolde, Nicolino dicto Pentando [illegible] et Widijo lagenatore et aliis.

[illegible] Mathei [illegible] de Venzone vendidit [illegible] Bartho[illegible] dicti loci infrascriptos libros [illegible] in cartis [illegible], videlicet, librum de ingenio Sanitatis, librum Ypocrisij, librum Galieni; librum [illegible]toritmorum, librum de ingenio et humore, librum membrorum, item librum quintum Avicene, librum de ingenio membrorum, librum febrarum: Item librum secundum Galieni. item librum textum Ypocratis, pro pretio florenorum XXII, promittens dicti de [illegible] ad dictam venditionem ratam habere etc. [illegible] VI flor etc et cum obligatione bonorum suorum. —

Alessio di Venzone — (Arch. Not. [illegible])

Fra[illegible] [illegible] Zotti de Zucho [illegible]

13[illegible]

A.D. [illegible]

Item [illegible]

1) [illegible]

1353 4 Novembre. Fagagna. a) Il Comune di Fagagna si assume il mantenimento de Pre Clemente già Vicario di quella Chiesa vecchio impotente e si assume le spese della sepoltura

25 b) Procura del Comune perchè il Capitolo di Cividale elegga a Vicario Pre Benvenuto di Attems.

c) Il vicario pre Clemente rinunzia al beneficio per l'età e propone a suo successore al Cap. d. di Cividale il nominato Pre Benvenuto.

A. D. MCCCLIII. ind. VI. die IV mensis Novembris In Ecclesia S. Jacobi de Faganea. Presentibus Dominico dicto Comono et Nicolao Juratis Faganee, Gervasio de Vappolato q. Dominici et Vera muratore de Batalgla et Bartulo q. Paulini de S. Vito testibus et aliis.

D. Johannes de Brayda, Nicolaus q. d. Heynardi, Federicus et Petrus fratres q. d. Henrici et Rodulfus q. d. Jacobi, Venerius decanus, Guidusius q. Ceraldi, Brandanus filius Uinici, Vargendus q. Tomasine, Clapinus q. Nicolai, Merassius q. Marinussi omnes de Faganea Consiliarii pro Castro et Villa Faganee pro se et Comuni Castri et Ville Faganee et eorum heredibus per manum et fidem et nomine sacramenti et cum obligacione omnium bonorum suorum, dicti Comunis et personis (etc.) Faganee et refectione omnium dampnorum etc. dare et solvere Dominico dicto Comono camerario Ecclesie S. Marie Faganee stipulanti et recipienti vice et nomine Presbiteri Climenti Vicarii Faganee[1] annuatim dum vixerit tria staria frumenti et dimidiam marcham denariorum et sustinere predictum Presbiterum Climentem usque ad vitam suam de omnibus expensis et necessariis et etiam sepelire eum honorabiliter ut decet. Promittentes dicti domini etc. et Consiliarii pro se et Comuni etc. eidem Dominico stipulanti nomine quo supra usque ad vitam ipsius Presbiteri Climenti attendere et observare etc. sub pena centum librarum etc. et vocaverunt se convictos etc. dando mihi Notario etc.

Item die, loco et testibus predictis et aliis. Domini Johannes de Brayda, Nicolaus q. d. Heynardi, Federicus et Petrus q. d. Henrici, Rodulfus q. d. Jacobi, Venerius decanus, Clapinus, Vargendus, Brandanus et Guidusius pro se et Comuni et personis Castri et Ville Faganee, fecerunt, constituerunt et ordinaverunt Odorlicum viceqastaldionem Faganee, Merassium q. Marinussi presentes et Venutum Contesse absentem tanquam presentem suos certos nuncios et procuratores legitimos ad supplicandum venerabilem virum d. Decanum, Vicedecanum et Capitulum Civitatis Austrie

1) Negli atti di questo Notajo dall'anno 1354 si riscontra più volte un Odericus filius q. Presbiteri Climenti, che abitava ed aveva beni in Fagagna

quatenus dignarentur eos providere de uno Presbitero et eis dare per Vicarium Presbiterum Bonvenutum de Atens plebanum Versie ocasione eorum peticione, quod Presbiter Climent oficiare non potest ocasione senectutis et infirmitatis eius celebrare non potest, ad supplicandum etc. et omnia et generaliter dicere, facere possint si dicti homines et personas ac Comuni Faganee personaliter interessent; promittentes dicti constituentes pro se et homines tam Castri quam Ville Faganee habere firmum etc. quidquid predictos procuratores vel aliquis eorum actum et gestum habere firmum et eos relevare ab omni onere, sub obligacione omnium suorum bonorum et dicti Comunis etc.

Item die predicto, in Faganea in camera Presbiteri Climentis infrascripti, presentibus dominis Johanne de Brayda, Nicolao q. d. Vegnardi, Federico et Petro q. d. Henrici omnibus de Faganea testibus et aliis.

Presbiter Clemens Vicarius Faganee dicens et alegans quod propter in senectute et in infirmitate sua quod ofitiare et celebrare non potest, quia necesse habere alium presbiterum in Faganea et ocasione ipse cognoscendum (sic) in promissionem et provisionem sibi factam per Comunem Faganee, fecit, constituit et ordinavit Presbiterum Bonvenutum de Atens suum certum dominum et presbiterum ad oficiandum loco sui in dicto vicariatu Faganee et eciam Odorlicum vicegastaldionem Faganee suum certum nuncium et procuratorem ibi presentem et hoc mandatum sponte suscipientem, ad resignandum predictum vicariatum in manibus d. Decani seu Vicedecani et Capituli Civitatensis et ad supplicandum predictum Decanum et Capitulum quatenus dignaretur predictum Presbiterum Bonvenutum plebanum Versie dare et investire dicto vicariatui loco sui et ad agendum, petendum, refudandum et explicandum etc. et generaliter in omnibus et per omnia dictus Odorlicus possit, dicere, facere et refudare et investire facere

predictum beneficium tanquam personaliter interesset. Promittens dictus Presbiter Clemens fide sacerdotali, predictam refudationem et procuratorem habere firmum et ratum sub obligatione omnium suorum bonorum etc. et ab omni onere satisfda- cionis relevare etc. dando michi Notario etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1353, 21 Novembre. Udine. Vendita di parte dei castelli di Varmo e Guardagiojosa fatta da D. Asquino di Varmo ai Signori di S. Daniele.

26

In Christi nomine amen. Anno a nativitate eiusdem MCCCLIII, ind. VI, die vero Jovis XXI mensis Novembris. Actum Utini in domo habitationis DD. Nicolini et Cappi fratrum de la Turre Utini habitantium, presentibus nobilibus viris DD. Nicolino predicto de la Turre, Guillelmo filio D. Conradelli de Sancto Daniele nec non discretis viris Francescutto notario filio Dominici becarii de Utino, M.o Petro dicto Pilutto sartore filio Anthonii Magoletti de dicto loco et Pertoldo q. Roderici de Soffumbergo Utini habitante testibus et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Cum Nobilis vir D. Asquinus natus q. nob. viri D. Artici de Varmo habitans in la Guardazugosa dedisset et vendidisset Nobili viro D. Mathiussio dicto Scaffatto nato q. Nobilis militis D. Bartholomei de Sancto Daniele stipulanti et recipienti nomine et vice fratrum suorum de dicto loco partem suam Castri et loci de Varmo et partem castri et loci que fuit Domini Pelgr ? de Varmo cum omnibus fortaliciis dictorum locorum et omnibus et singulis iuribus et pertinentiis ad dictas duas partes Castri et loci spectantibus et pertinentibus prout de dicta venditione dicebatur contineri quodam publico instrumento scripto manu Jacobi notarii de ... sub millesimo tricentesimo ..... (sic) pro precio et nomine et ex causa pretii centum et octo marcharum denariorum aquilegensium

monete. Nunc vero coram dictis testibus et me notario infrascripto prefatus D. Mathiasius dictus Scarsattus per se suosque heredes ac nomine et vice predictorum fratrum suorum pro quibus promisit et se et bona sua omnia mobilia et immobilia, presentia et futura obligavit, quod quandocumque infra quindecim dies fuerint requisiti ipsi fratres sui per ipsum D. Aquinum seu eius certum nuntium, ipsi ratificabunt et approbabunt predicti fratres infrascriptam revenditionem et omnia et singula in hoc presenti instrumento contenta in omnibus et per omnia pro antedicto pretio centum et octo marcharum denariorum aquilegiensis monete habito ... receptu a Johanne filio q. Franciscutti de Varmo tamquam ... et speciale nuntio ipsius D. Aquini, dante et solvente nomine ipsius et pro eo prout ibidem idem D. Mathiasius dictus ...arsattus confessus et contentus fuit, renuntians exceptioni sibi non date, non habite, non numerate et non recepte dicte quantitatis pecunie ex causa predicta tempore presentis contractus, omnique alii beneficio legum et iuris auxilio eidem competenti vel competituro tam canonico quam civili, dedit et revendidit eidem Johanni de Varmo stipulanti et recipienti nomine et vice antedicti D. Aquini et pro eo predictas duas partes loci et Castri de Varmo cum omnibus earum fortalitiis et cum omnibus et singulis pertinentiis et pertinentiis ad dictas duas partes Castri et loci de Varmo, promittens suoque dictus D. Mathiasius dictus Scarsattus per se suosque

rendes, ad hec obligans omnia sua bona presentia et futura cum refectione damnorum omnium et expensarum litis et extra seu interesse ac nomine et vice dictorum fratrum suorum predicto Johanni stipulanti et recipienti nomine et vice ut supra, predictas dationem, revenditionem, confessionem, promissionem, renunciationem et omnia et singula contenta in hoc presenti contractu in perpetuo habere et tenere firma, rata et grata et non contrafacere, dicere vel venire per se vel alium seu alios ratione aliqua, dolo, ingenio seu causa, de iure vel de facto sed duas partes Castri et loci de Varmo eidem Johanni stipulanti et recipienti nomine quo supra, si occasione sui et fratrum suorum ut tali cum obligate et alienate legiptime deffendere, auctorizare, disbrigare et in iure manutenere ab omni homine, persona, collegio et universitate sub pena dupli eius de quo questio moveretur minus quinque mille (?) veronensium parvorum, qua soluta vel non presens contractus et omnia contenta in eo perpetuo obtineant plenum robur et plenissimam firmitatem in omnibus et per omnia.

Ego Benvenutus q. M.ⁱ Bonaventure phisici de Utino imperiali auctoritate notarius publicus predictis omnibus interfui et rogatus scripsi signo meo assueto apposito.

Da perg. orig. nella Colleg. Canonica in S. Daniele

1353, 1 Dicembre. Udine. Il Patriarca Nicolò chiede al Comune di Cividale il suo Sigillo grande.

Dilectis fidelibus nostris .. Gastaldioni, Consilio et Communi Civitatis Austrie. (tergo).

N. Patriarcha Aquilegensis

Mandamus vobis quatenus Sigillum magnum Comunis Austrie Civitatis nobis per fidum nuncium vestris presentibus transmittatis.

Datum in Castro nostro Utini primo Decembris. Ind. VI.

Arch. [illegible] d'Cividale. Orig. cart. Busta II.

Fra... ...ancedo, Johe. de Zucho, Henr...

1353 31 Dicembre (stile moderno). Nella villa di Zeglacco Stefano q. d. Tomasutto di Meduno vende per 10 marche di denari e mezza la sua parte della Podestaria di Meduno a Giacomo q. d. Articone di Meduno. — 1354. 2 Maggio Meduno. Avendo (detto Stefano e venduto la sua parte della Podestaria di Meduno nelle man del Vescovo di Concordia, questo ne investa Iacopo q. d. Articone di Meduno.

A. d. MCCCLIV ind. VII die ultimo mensis Decembris in Villa Zeglaci Concordiensis diocesis, in curia domus mansi quae regitur per Menicum q. Nisutti et Candidum filium Norassii habitantes in dicta villa. Presentibus ipsis Menico et Candido de Ziglacho, Iohanne filio q. Andree dicto Tassel de Riuo maiori habitante Metuni in loco qui dicitur Lunis et Armano q. Zunitti habitante Zeglaci testibus ad hoc vocatis et rogatis et aliis pluribus. Ibique Stephanus filius q. d. Thomassutti de Metuno, per se suosque heredes solempni stipulatione se obligans deliberate et ex proposito nullo errore vel ingenio ductus et ex certa scientia nec non aliquibus causis legiptimis ipsum Stephanum ad infrascripta racionabiliter inducentibus, sponte non vi nec metu coram testibus suprascriptis et me Notario subscripto, contentus fuit et confessus quod Iacobus q. d. Artichoni de Metuno Capitaneus Soneunbergi solvisset et dedisset pro eodem Stephano et eius precibus reverendissimo in Christo patri dd. Fratre Petro Dei gratia Episcopo Concordiensi vel officialibus dicti d. Episcopi in pecunia numerata marchas decem cum dimidia denariorum parvulorum et pro predictis decem marchis cum dimidia denariorum parvulorum dictus d. Episcopus eidem Iacobo et eius heredibus dedisset et vendidisset partem Potestarie et dominii dicte Potestarie Metuni cum aliis iuribus et dominiis dicte Potestarie spectantibus et pertinentibus dicto Stephano prout dicebat constare quodam instrumento scripto manu Bitini notarii prefati d. Episcopi, renuncians exceptioni dictarum x marcharum cum dimidia den. parvul. non solutarum et in eius utilitate conversarum et numeratarum tempore huius contractus et preco prefato d. Episcopo et eius officialibus et omni alii legum auxilio iuris consuetudinis, usibus et statutis ex quibus dictus Stephanus se aliqualiter tueri et deffendere posset a predictis quomodolibet modo. Immo prefatus Stephanus per se suosque heredes stipulatione solempni se obligans pro predictis x marchis cum dimidia denar. parvul.

Solvit, per dictum Jacobum prefato d. Episcopo et eius officialibus prout dicebat, inricum [illegible] dicti partis sue Potestarie cum omnibus iuribus et actionibus et ius adiacentibus in Meduno et in aliis villis eidem Jacobo pro se et heredibus suis recipienti ratifficavit et approbavit perpetualiter in omnibus et per omnia et se manutentorem constituit de dicta Potestaria et iuribus in omnibus et per omnia eidem Jacobo ~~pro suis~~ et eius heredibus ~~suis recipienti~~ contra omnem hominem et personam in ratione, cum reffectione dampnorum omnium et expensarum ac interesse litis et numquam contra predicta vel aliquod predictorum contrafacere vel venire per se vel alium seu per interpositas personas vice sui sub pena dupli dicte Potestarie minus quinque soldis parvulorum vel meliorationis pro tempore in singulis capitulis huius contractus in solidum stipulata, qua soluta vel non predicta omnia et singula firma perdurent. Iterum per pactum dictus Stephanus promisit et stetit eidem Jacobo et eius heredibus recipienti dictam partem Potestarie cum omnibus eius iuribus renunciare in manu d. Episcopi Concordiensis quandocumque per ipsum Jacobum et eius heredes fuerit requisitus infra quindecim dies et ita et taliter facere et curare, quod dictus d. Episcopus ipsum Jacobum et eius heredes de dicta sua parte Potestarie cum omnibus adiacentibus investiat iure feudi sine aliquo precio. Pro quibus omnibus et singulis attendendis et perpetuo firmiter observandis et manutenendis, dictus Stephanus pro se suisque heredes obligavit eidem Jacobo et eius heredibus omnia sua bona mobilia et immobilia presentia et futura et de predictis omnibus dictus Stephanus voluit se fore convictum a prefato Jacobo et eius heredibus coram d. Patriarcha Aquilegensi, Episcopo Concordiensi et coram quocumque alio iusto dominio tam ecclesiastico quam civili.

Ego Supertinus filius q. D. Thomassii notarii de Spegnimbergo imperiali auctoritate Notarius hiis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

1454 2 Maggio. Meduno. Stefano q. d. Tomasutto di Meduno rinunzia la sua parte della
Podestaria di Meduno alle mani del Vescovo di Concordia, che ne investe Giorgio
q. d. Articone di Meduno.

A.D. MCCCLIV. ind. VII. die secunda intrante mense Madii. In Castro Metuni in
pallatio d. Episcopi Concordiensis in camera que est pre sallam versus orientem.
presentibus honesto viro domino presbitero Bernardo plebano Ecclesie sancti Petri de
Travesio, d. presb. Niculao de Metuno, ser Churido filio q. d. Nicolai de Toppo habitante
Spegnimbergi, Federico dicto Brut filio q. domine Amade de Toppo et Gasparotto filio q.
d. Thomassii de Toppo testibus et aliis pluribus ibique rogatis et vocatis.
Stephanus filius q. d. Thomassutti de Metuno constitutus in presencia Reverendi patris et dd.
fratris Petri dei gratia Episcopi Concordiensis delliberate et ex proposito, nullo errore vel inge-
nio ductus et ex certa sciencia nec non ex aliquibus causis legittimis ipsum Stepha-
num ad infrascripta racionabiliter inducentibus, sponte non vi nec metu omnem partem
sue Potestarie cum omnibus iuribus et actionibus ac dominiis spectantibus et pertinen-
tibus dicte sue parti Potestarie quam habebat seu videbatur et sperabatur habere
et habebat in terra Metuni Concordiensis diocesis et alliis villis suis pertinenciis Cuius dicte
Potestarie quam ipsa habebat in feudum et iure feudi a prefato d. Episcopo et ab eius
Ecclesia sancti Stephani de Concordia et antecessores sui habuerunt a predecessoribus dicti
d. Episcopi et ab eius Ecclesia, partem suam prefate Potestarie cum omnibus iuribus
et actionibus dicte sue partis Potestarie, in manibus prefati d. Episcopi tamquam domini
ad quem predictam Potestariam cum omnibus antedictis tamquam rectum et legale feu-
dum Ecclesie Concordiensis spectat et pertinet pro se et dicta Ecclesia et successoribus
suis recipientis totaliter ressignavit, ~~quam quidem tollo~~ predicte parti sue Potestarie cum omnibus iuri-
bus et actionibus dicte parti sue Potestarie ratione infeudationis alicuius vel allia occa-
sione vel causa quacumque spectantibus vel pertinentibus dicto d. Episcopo, renun-
ciavit. Quas quidem ressignationem, reffutationem, renunciationem prefatus d. Epi-
scopus pro se et Ecclesia sua Concordiensis et successoribus suis benigne acceptans
et approbans, recipiens et ratifficans, volens et affectans vassallos sibi et Ecclesie sue

requirere Nobiles et fideles per quos iura dicte Ecclesie tueantur de supradicta
parte Potestarie cum omnibus iuribus pertinentiis per dictum Stephanum, Jacobum
filium q. d. Artichoni de Nitrao capitaneum Somenbergi presentem per fimbriam
clamidis investivit in feudum et iure feudi concessit. Quique Jacobus iuravit
ad sancta dei evangelia corporaliter fidelitatem tanquam vassallus prefato domino
Epo suo ac successoribus suis et ecclesie concordiensi prout vassallus Domino
tenetur facere

Ego Supertinus filius q. d. Thomasii notarii de Spegenbergo imperiali auctoritate
Notarius hiis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi

Sta presentemente nell' Archivio de' Signori di Spilimbergo di sopra

1[illegible]54

[illegible] o [illegible] [illegible] carta 12 al [illegible] [illegible]
Antonio Negro

In nomine sancte et individue Trinitatis. [illegible] divina favente clementia [illegible] sanctis ac venerabilibus locis digna conferimus munera anime nostre [illegible] profuturum esse non ambigimus. Quocirca omnium fidelium [illegible] nostrorumque presentium simul et futurorum comperiat [illegible] [illegible] interveniente [illegible] petitione [illegible] [illegible] nostri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac pro [illegible] amore animeque nostre [illegible] [illegible] [illegible] hoc nostrum preceptum, prout juste et legaliter [illegible] [illegible], [illegible] romanorum imperatorum et regum predecessorum nostrorum [illegible] [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sancti Martini qui caput sunt Tongerensi Episcopatus [illegible] venerabilis vir Antonius noster dilectus [illegible] omnes [illegible] [illegible] nostri atque [illegible] et publicam querimoniam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et quicquid [illegible] parte nostre [illegible] [illegible] [illegible] Tongerensem Civitatem [illegible] quam que extra circumscripta et undique [illegible] [illegible] presentes nec non et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] turribus portis et posterulis et [illegible], ut dictum est ad [illegible] nostram de publico [illegible] pertinere videtur [illegible] [illegible] nostra magna aut parva persona in prelibata [illegible] civitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] functionem exigere audeat [illegible] [illegible] ut dictum est [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] auctoritate [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] nisi ante [illegible] Antonium Episcopum [illegible] successores [illegible] partem prefate Ecclesie [illegible] eorum [illegible], tamquam ante nos [illegible] ante nostros [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usque modo [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] partem prelibatarum Ecclesiarum precipimus in perpetuum [illegible] [illegible] [illegible] non obstantibus [illegible] [illegible]

in nostra intendamenti et visitationibus tacitis per ea vos Episcopos Tergesti
nos que in prejudicium juris nostri et Imperii nostri fieri nullatenus poterunt
de abundantiori, quoque libertatis nostre gratia concedimus, largimur, donamus
atque offerimus eidem Episcopo, suisque Successoribus pro parte supradicte Ecclesie
[illegible] Umaranis [illegible] fontanam Georgicam Canum Vernes, In-
[illegible] Panciani et Catum de Mucho, nec non et omnia alia bona tempo-
ralia Ecclesie Tergestine que nunc juste tenet et possidet, et que justo titulo
poterit in antea adipisci. Cum omnibus suis territoriis districtis, silvis et nemoribus
montibus, vallibus et piscationibus, aquis, aquarum decursibus et cum omni mero
et mixto impero et cum omnibus [illegible] et pertinentiis suis ut liceat eidem
Episcopo et suis successoribus [illegible] [illegible] ipse et [illegible] attrahere, et colocare
super ipsarum Ecclesie Terras ad laborandum et commorandum. Si quis igitur
[illegible] nostri precepti violator extiterit cognoscat se compositurum [illegible] opti-
mi [illegible] [illegible] [illegible] Camere nostre et medietatem predicte Ecclesie
atque Antonio eidem venerabili Episcopo dilecto fideli nostro suisque Successo-
ribus. Insuper cum Juda et Saphyra in eterno incendio habeat portionem
[illegible] verius credatur, diligentiusque ab omnibus observetur manu propria
nostra roborantes [illegible] [illegible] iussimus signum. A.C.U.O

Nota: Antonio Negro, Veneziano, resse la chiesa vescovile di Trieste dal 1351 al 1371.

1

1354. 13 febbraio a Marano Condizioni ecc. ...

Pr. ... Archivio ... di Marano ... Udine

In Christi nomine amen, anno eiusdem 1354, ind. VII, die 13 februarij presentibus M.o Mattheo calcifice q. Menardi de Ultroeka.

... q. Zanni filium de Talmassons locavit et pacto convenit Jacobo dicto Batut de Nagana habitante in Marano de operis et servitio suo sibi et familie sue prestando hinc ad quatuor annos prox. vent. promittens ... stipulatione sine aliqua exceptione iuris vel facti ... obligando dicto Jacobo pro se et suis heredibus stipulantibus fideliter et sollicite facere quecumque sibi et sue familie atque in negotiis suis ... et quod quecumque sibi ab eo vel familia sua bona fide precepta fuerit et res eius et familie sue et cuiuscumque alterius persone penes eum fuerint, fideliter, omni dolo et fraude remotis custodire et salvare et de ipsis furtum non facere nec volenti facere consentire imo totis viribus se opponere nec non omnem facientem vel volentem ... aliquod furtum, damnum vel iniuriam ipsi Jacobo quam cito sciverit vel senserit eidem manifestare et credentias sibi ab ipso Jacobo impositas fideliter retinere tali pacto et condicione interveniente inter ipsos, videlicet quod si dictus Nicolaus defuerit et non aderit in suo servicio satisfacere teneatur dies duos pro una si defuerit propter defectum suum, si autem propter infirmitatem diem per diem et quod dictus Jacobus eumdem possit invenire in Marano, in villis, in civitatibus et generaliter ubicumque locorum suprascriptus Nicolaus fuerit mansionem ac eum invenerit. Et hoc ideo quod dictus Jacobus promisit aut convenit solempni stipulacione dicto Nicolao dare sibi decentem victum et calciamentum quod tum sibi sufficiere poterit ac unum vestitum novum de ... pro quolibet anno hinc ad terminum suprascriptum pro merito et feudo suo. Que omnia et singula suprascripta promiserunt vicissim

Fra... ...sedo, Zotie de Zucho, Henr...

vicissim unus alteri ad invicem solempni stipulatione hinc inde intervenientibus firma et rata habere et tenere, observare et adimplere et non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto sub pena xxv librarum parvulorum ad invicem etc. qua pena soluta vel non presens instrumentum nihilominus plenissimam obtineat firmitatem.
Actum in Marano in Canipa Pagnoni iuxta plateam Communis.

II. 1356 24 gennaio Marano. [illegible]

1356. indix. IX. die 24 januarij Actum in Marano. Patto coi quale Vitale q. Fulcherio di Piancada promette servire per 3 anni Nicolo q. Domenico di Marano. Le condizioni sono espresse colle stesse parole del soprascritto contratto 1354 13 febbraio e di più dopo:
Qui Vitalis obligavit se predicto Nicolao si per ipsum omnia supra scripta defecerint, ut aliquam partem quod possit invenire ipse Nicolaus x: ciuitate in Marano, in Venecijs et districtus eius et in quocumque loco ciuitate Castello et ville ipsum invenerit et coram quocumque dominio et judice tam ecclesiastico quam seculari ipse voluerit et ipsum capi et incarcerari libertatem habeat faciendi donec erit de servicio satisfactum quod sibi tenetur, renuncians predictus Vitalis supra hoc omnia iura quibus posset se tueri et defendi et hoc ideo quod dictus Nicolaus promisit et convenit tempore stipulacione dicto Vitali dare libras frixacensium XXIV et tres vestitus et duos fustaneos novos et una zuppam valoris unius ducati et unum caputeum valoris XII grossorum in capite eius termini et non ante. Item duas camisias et duas submutandas omni anno. Item victum et calciamentum comunale prout possit sibi servire in predictis annis. Que omnia et singula suprascripta etc. etc. come nell'antecedente contratto. —

[illegible] Ignac. De [illegible]

[illegible] Sinidane [illegible]

[illegible] Laurgia [illegible]

[illegible] 1354 [illegible]

[illegible] inferiorum et [illegible] Thomatis [illegible]

[illegible] dicto [illegible]

[illegible] Uzpach de [illegible]

[illegible] Wolfgang [illegible] Waspon [illegible]

[illegible] Ragono [illegible]

[illegible] Thomasius [illegible] Rotisfagno [illegible]

[illegible] Paguo [illegible]

[illegible] castrum [illegible]

[illegible] pleniusque continetur [illegible] publicum [illegible]

[illegible] notarii cum [illegible] Conradi de [illegible]

[illegible] Ysac [illegible]

[illegible] Bertrandi [illegible]

[illegible] dicta [illegible]

[illegible] Conradi de [illegible]

[illegible] MCCCXLVIII, ind. [illegible]

[illegible] Pofsto [illegible]

ictione. 7.
Civi-
no.
ans. et.
Laun.
Sirlo q.
Borace,
tatis, et
Jacobo
spo, et
ioni, et
ribus,
Virog
ardi
Jj Sel
um de
sem.
Jo. Ste
, et
Amer
; in
moium
uis no,
d. ejd
dictis
Sub-
epos-
cum
nies,
u.
gratia
Christo

Fra[illegible] [illegible]uredo, Johe. de Zucho, Henr[illegible]

[illegible]
[illegible] dixit et affirmavit [illegible]
totaliter [illegible] supplicatum [illegible]
[illegible] dicti Cong. de Castro Pagano et
villa de Toletano cum omnibus [illegible] juribus [illegible] dicti D.
[illegible]
et [illegible] villam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

52

Da Filippo notajo di Udine, Arch. Not. Udine

A. D. 1354 die 15 aprilis, actum Utini in choro maioris Ecclesie S. Marie de Utino, presentibus ven.^li viro D. Guidone Johanne de Regio Canonico dicte Ecclesie, D. Gabriele notario q. D. Henrigini de Cremona, Albertino notario de Ferraria, et Petro olim Stephani de Utino omnibus Utini habitantibus testibus et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Ibique Ven. D. Raimundus Vicedecanus Maioris Ecclesie Utini tamquam Collector et exactor ut se asseruit a Rev.^mo in Christo Patre et D. D. N[icol]ao Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche et specialiter Deputatus ad exigendum et colligendum pecuniam Clero impositam pro ambaxiatoribus ex parte dicti D. Patriarche dirigendis ad Ill.^mum et Magnificum Principem et Dominum nostrum D. Karollum Imperatorem et Dei gratia Regem Romanorum in [illegible], contentus, confessus et manifestus fuit se habuisse ac recepisse a D. Presb. Raymundo Canonico Eccl. S. Stephani de prope Aquilegiam et Mattheo dicto Zango Utini habitante dantibus et solventibus vice et nomine Ven.^lium virorum DD. Jacobi de Columpna Prepositi, canonicorum et Capituli dicte Eccl. S. Stephani de prope Aquilegiam plenam solutionem et integram satisfactionem de quadraginta duabus libris denariorum et quinque denariorum Aquil.^e monete in ratione XX denariorum pro libra pro impositione dicte pecunie etc. et faciens eisdem D. Presb. Raymundo et Mattheo stipulantibus et recipientibus dicto nomine perpetuam finem et remissionem de predicta pecuniarum quantitate etc. Cum more meliorando etc. etc.

Fra[illegible] [illegible]nedo, Johe de Zucho, Henr[illegible]

1354. 23 Aprile. Fagagna. Risarcimento dato dal Comune di Fagagna per l'occupazione di terreno per fare il fossato del borgo del Castello di Fagagna.

33

A. D. MCCCLIV. ind. VII. die XXIII mensis Aprilis. In Ecclesia S. Jacobi de Faganea.

Presentibus Antonio q. Coceta de Utino, Vera de Batalya, Jacobo q. Leonardi e Sublelino ambobus de Faganea testibus et aliis pluribus.

Coram m.° Petro viecapitaneo Faganee pro nobili viro d. Nicolao milite de la Fratina, d. Johannes de Braygda, Nicolaus q. d. Uegnardi, Rodulfus q. d. Jacobi, Venerius decanus, Morassius Marinussi, Guidussius, Clapinus, Brandanus filius Minici et Vargendus Torresine sindici et procuratores Comuni Faganee pro utilitate et meliioramentis dicti Comuni, considerantes dampnum receptum per d. Federicum q. d. Henrici de Faganea in suo bayarcio pro fossato burgi Castri Faganee, et volentes eum relevare de dictis dampnis, per se et Comuni Faganee dederunt, tradiderunt eidem Federico pro se suisque heredibus et cui dare voluerit unum campum et dimidium de pascuo Sabolonis, ab uno latere possidet Sichilutus et a tribus lateribus sunt (sic) pascuum Sabolonis, cum omni iure etc. ad habendum, tenendum, possidendum in iure etc. constituens possidere etc. Promittentes dicti sindici et procuratores eidem d. Federico suisque heredibus predicta bona manutenere, autorizare ac in solidum disbrigare, excepto contra d. Patriarcham Aquilegensem et numquam quoque contra premissa etc. cum obligacione omnium bonorum suorum et Comuni, sub pena dupli valoris ut pro tempore plus valuerunt etc. et ea soluta vel non etc. Proquibus omnibus attendendis dicti sindici pro se et Comuni eidem Federico obligaverunt omnia eorum bona et nuncius tenute dict. decanus, dando michi notario etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1351 [illegible]

A.D. 1354, ind. VII, die I junij, actum Glemone, presentibus Henrico Baldassij, Henzelpretto, Nicolao de Zeglacho, Blasio Baldassij, Leonardo Nuxtani, Dominico Pregerini, Hugo Sibelli omnibus de Glemona, D. Jacobus de la Porta Glemone licentiatus in jure civili promisit Nicolao de Zaffin. massarij Comunis Glemone stipulanti nomine Comunis Glemone facere ambaxiarias predicto Comuni ad eius expensas usque ad unum annum proxime futurum, obligans ad hoc omnia bona sua et hoc quia dictus Nicolaus massarius de consensu totius consilij Maioris et Minoris specialiter super hoc congregati promisit dare eidem D. Jacobo undecim marchas solidorum parvorum, cum pacto et conditione quod si casus occideret magnus et arduus ita quod opportunum in utilitate Comunis dictus D. Jacobus non posset decenter hoc facere teneatur Comune ei unum hominem tamen de sufficientibus ad hoc mittere ad eius expensas et si tempore guerre opporteret mittere ambaxiatam ad locum ad quem D. Jacobus dictus ire nollet vel non posset teneat et debeat hoc defalchari supra ipsius salario.

Friuli

1354, 24 Ottobre: Aquileja. Apparamento del patriarca Bertrando prestato dal Capitolo al patr. Nicolò:

35

Carta qualiter D. Ambrosius Canonicus de voluntate Dominorum Guillelmi, Pauli, Philippini, Jacobi et Beltramoli Canonicorum portavit D. Nicolao Patriarche Utinum Chausulam, Dalmaticam et Strictam cum Piviale albos que fuerunt olim D. Patriarche Bertrandi donata per ipsum Capitulo prelibato.

Anno domini Millesimo CCC LIV, die XXIV mensis Octubris. In Capitulo Ecclesie Aquilegensis constitutus D. Ambrosius de la Turre Canonicus Aquilegensis coram supradictis Canonicis dixit eisdem ex parte dicti D. Patriarche quod eidem mutuare deberent paramentum album cum piviale olim dicto Capitulo donatum per D. Patriarcham Bertrandum. Quiquidem Canonici omnes consenserunt et voluerunt ut eidem mutuarentur et dari mandaverunt per presbiterum Nicolussium Custodem Camere Domino Ambrosio supradicto. Cui D. Ambrosio, ut premittitur datum fuit, qui Utinum ad dictum D. Patriarcham portavit, in cuius congambium portavit Aquilegiam aliud paramentum album etiam quod fuerat ipsius D. Bertrandi Patriarche.

Dal protocollo di Giacomo q. Ture notajo, orig. nell'Arch. Capitol. di Udine.

1354, 31 Ottobre. Feltre. L'Imp. Carlo IV invia al Capitolo di Praga una parte dell'evangelo di S. Marco avuto in dono dal Patriarca d'Aquileja di lui fratello naturale.

36

Carolus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus et Boemie Rex. Principes et devoti dilecti. Noverit vestra devotio quod nuper ad fines Italie procedentes in Ecclesia Aquilegensi invenimus Librum Evangelii S. Marci Evangeliste latinis ~~conscriptum~~ litteris in septem quaternis propria ejusdem Sancti Evangeliste manu conscriptum, cuius duos quaternos ultimos instantia magnarum precum obtinuimus, vobisque pro decore Sancte Pragensis Ecclesie matris nostre per nobilem Ludovicum de Hoenloh dirigimus, prout in litteris regiis Maiestatis nostre sigillo dependenti signatis evidentius est expressum. Et nihilominus in signum affectionis qua predictum librum, immo Ecclesiam Pragensem sincere complectimur, iam disposuimus pretiosum ex auro et margaritis pro eodem libro confici apparatum precii duorum millium florenorum, mensura iam pridem asserum eius accepta; ita ut dum apparatum ipsum vobis Deo volente in brevi miserimus, aliud non restabit nisi predicto libro apparatum huiusmodi applicare. Quocirca devotionem vestram attente requirimus et hortamur, volentes quatenus cum universo clero civitatum et suburbiorum nostrorum Pragensium tam exemptorum quam non exemptorum locorum eidem libro obviam veniatis et iocunditate spirituali

et gaudio suscipiatis eumdem. Et quoniam ecclesiastica traditio statuit evangelium in Ecclesiis a diaconis decantari quanto maiorem potestis in dicti evangelii susceptione diaconorum sacris vestibus diaconalibus indutorum numerum congregatis. Consequenter vero, concedente Domino, caput S. Victoris martiris dicte Pragensi Ecclesie transmittimus.

Datum Feltri die ultimo Octobris, regnorum nostrorum anno nono.

Da copia ne' MSS. Pirona, Bibl. Civ. d'Udine.
Ed. in del Bollando Tom. III Aprilis p. 345. Edit. Ven.

1354. 23 novem in . Fagedis. affittanza di un molino in ... cortale.

37

Gabriele q. Bertoldo not. di Fagedis. Orch. not. Udine

Anno 1354, ind. 7, die 23 novembris in villa de Fagedis in auditorio S. Petri Sclavorum presentibus Stephano molendinario etc.

Ulvinus de Cucanea vice et nomine dominorum suorum specialium, videlicet Simonis, Johannis ac Ulvini fratrum q. D. Rigardi militis de Cucanea omnibus absentibus affictavit quendam eorum molendinum situm supra Royam que labitur Utinum in loco dicto Chortal, Jacobo della Cyttaria de villa Valle prope Turrim a prox. festo Nativ. Domini ad quinque annos cum duobus campis solvendo annuatim in capite cuiuscumque mensis tocius anni pro rata staria bladi sexaginta videlicet decem staria frumenti, totidem siliginis, totidem annone, totidem surgi, et tria milei vigiatis ^ solvendo pro rata dictum fictum in capite cuiuscumque mensis tocius anni tali pacto et condicione videlicet quod propter werram DD. Patriarche et Comitum Goricie non posset masinare aut propter defectum dictorum DD. Simonis, Johannis et Ulvini fratrum transactis octo diebus de cetero racionetur pro rata temporis supradicto ficto et quod tenentur sibi tenere dictum molendinum fulcitum circumquaque et de coopertura et de omnibus aliis necessariis mortuis sed non moventibus, ita quod non possit sibi auferre dictum molendinum nec ipse possit relinquere in dicto termino sub pena quinquaginta librarum Pro quibus attendendis fideiussor pro rata extitit Thomadussius, Marellus citarius et Jacobus Chuglig. Cum omni melioramento.

^ ad mensuram Civitatis conducendo aut in Posglana aut in villa de Fagedis ad pedem montis Cucane etc.

[illegible]

A. D[illegible]

p[illegible]

Q.[illegible]

m[illegible]

lot[illegible]

et a[illegible]

1355. 14 Marzo Fagagna. Averardo q. d. Nicolò di Soffumbergo cede al nob. Pileo di Morуzzo ogni suo diritto sul castello di Soffumbergo e su altri beni.

38

Carta d. Pilei de Murucio occasione quod Averardus q. d. Nicolai de Sophumbergo dedit et donavit domino Pileo omne ius quod habet in Castro de Sophumbergo et generaliter in omnibus aliis suis bonis.

die XIV [illegible] Marcii.
A. D. MCCC L V. ind. VIII, In cimiterio s. Marie de Faganea. Presentibus presbitero Philippino de Utino Vicario Faganee; Misulo q. d. Federici de Villalta, Guidutto q. d. Rodulfi de Bugia, Ulvino q. d. Andree de Cavoryacho, Meynardo filio d. Fiorsse, omnibus habitatoribus Faganee et Francisco Verano de Murucio et Aldorico q. Ancelotti de Brazacho inferiori in Murucio habitante et Zaneto q. Henrici dicti loci testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

(poi il seguito dell'atto non fu scritto)

Not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U. [illegible] Udine.

ictione. 7.
Civi-
t no.
ers. d.
Lauro
Girlo q.
Bonac.
reatis, et
Iacobo
urgo, et
isoni, et
oibus
Viror
ardi
ij de
um de
q. Iou
, et
Amen
, in
moim
uir no
d. eps
dictis
Dul-
repos.
cum
mico,
Christo

Fra... nedo, Iohe de Lucho, Henr...

St. Moruzzo 1888

XXXIV e XXXV

1355. 8 Aprile. Fagagna. Proclama che per un anno ad un giorno non possano uscire capre da Moruzzo per ordine della Vicinanza di Moruzzo tenuta il giorno di Pasqua (delle uova).

39.

~~1355. 6 Maggio. Moruzzo. Questioni per le multe su delle capre tra il Comune di Moruzzo ed il Vicegastaldo patriarcale.~~

A. D. MCCCLV. ind. VIII. die VIII mensis Aprilis. In Contrata s. Jacobi Faganee, prope scalarium, presentibus Vigelmino, Tramontano, Borgognono et Blasisio et Nicolao, Pitino omnibus de Faganea testibus et aliis pluribus.

Vendrius preco Murucii fecit relacionem, dixit quod Visinancia fuit facta in Murucio in die dominico de ovis quod est Pascha, fuit instituta Visinancia quod capras non deberent exire extra Murucium per annum et diem et fuit preconizatus in pena denariorum XL et capras, medietas Comuni et alia medietas Gastaldioni infra XV dies.

~~Not.~~ Giovanni di Moruzzo. ~~not. notar. Udine.~~ A. V. U.

XXXV

1355. 6 maggio. Moruzzo. Il camerato del comune dichiara al Vicegastaldo di Fagagna che le multe sulle capre spettano al detto comune.

A. D. MCCCLV. ind. VIII. die VI mensis Maij. In Contrata s. Tome de Murucio, presentibus presbitero Ugulino titulano de Murucio, Iohanne filio d. Regini et Johanne filio Francisci de Murucio testibus et aliis.

D. Pertoldus de Murucio camerarius Comunis Murucij dicens Aldrico tamquam vicegastaldio de Murucio, quod capras esse debent Comunis et de capris non se impediat. Ad hoc dictus Aldricus dicens quod capras veniunt medietatem dominio, alia medietas Comuni predicto quod intendit si reperiantur esse Comunis dare rationem et si non est ius suum intendit habere rationem.

Notaio suddetto.

...nedo, Iohe de Lucho, Henr...

1355, 11 aprile Udine. Arbitrato per le differenze per il Castellare di Prodolone, garito e giurisdizione, beni e pace giurata tra i nobili Nicolussio di Prodolone e Durigussio di Mels e loro parenti ed amici

Dal processo Consorti di Prodolone in atti di Pietro Varignotajo - Arch. Not. Udine.

40

A. D. 1355, ind. VIII, die XI mensis aprilis, actum Utini in domo supra celebratur consilium dicte Terre et olim fuit Henrici sellarii, presentibus nobilibus viris Dominis Simone de Cucanea q. D. Odorici, Nicolussio et Guielmo fratribus q. D. Gnicardi de Colloreto, Nicolussio de Villalta q. D. Federici, Meinardo dicti loci q. D. Henriguti, Schinella filio D. Girardi militis de Cucanea, Adalpretto dicti loci q. D. Guarnerii et Missio de Renanzacho q. Hermanni testibus et aliis pluribus.

De omnibus et questione, litibus seu questionibus que vertuntur et verti possunt inter nobiles viros Dominos Nicolussium q. D. Fulcherii de Prodolono ex parte una et Durigussium q. D. Nicolai de Mels se defendentem ex parte altera, nomine et occasione bonorum de Prodolono, videlicet, castellarii, mansorum, gariti et iurisdictionis et omnium iurium ibidem que hodie tenet et possidet et tenere et possidere consuevit dictus D. Durigussius dampnorumque et expensarum et omnium dependentium a predictis, dicte partes compromiserunt ibidem in nobilem virum Vualterpertoldum de Pers pro parte dicti D. Durigussii et Guidolum de Faganea q. D. .... de Buia pro parte dicti D. Nicolussii, ac etiam in providum virum Ser Hectorem notarium de Utino capitaneum Terre Utini tamquam in comunem amicum et in omnes tres predictos tamquam in arbitros, arbitratores et amicabiles compositores et communes amicos, dantes et concedentes dicte partes

ipsis arbitris et arbitratoribus et amicabilibus composito=
ribus plenam et liberam potestatem, licenciam, auctoritatem,
posse et bayliam sententiandi et arbitrandi inter dictas
partes supra predictis et quolibet predictorum alte et basse,
amicabiliter, de facto et de iure et quomodocumque volue=
rint, hodie per totam diem, auditis iuribus partium et non
auditis, cum consilio et sine consilio iuris ordine servato et
non servato, stando vel sedendo, partibus presentibus vel
non presentibus, citatis vel non citatis, promitentes dicte par=
tes ac corporaliter iurantes ad sancta dei evangelia sen=
tentiam et arbitrium vel aliam quamcumque ordinationem
tam iuridicam quam de facto ferendum et ferendam per ipsos
arbitros et arbitratores ratam et firmam habere et tenere
et plenius observare et non contrafacere vel venire per se
vel alium seu alios aliqua ratione, dolo, ingenio seu causa et ab
ea seu ab eo non appellare nec reducere aut reduci petere ad
arbitrium boni viri sub pena quingentarum librarum veronen=
sium parvorum, stipulatione premissa, cuius pene medietas
Domino nostro D. Patriarche et alia medietas parti observanti
sententiam et arbitrium ferendum per ipsos arbitros et ar=
bitratores per eum qui contrafecerit persolvatur, qua pena

absoluta vel non esset. Qui arbitri et arbitratores et amicabiles
compositores ibidem et in instanti coram dictis testibus et me no=
tario infrascripto talem sententiam et arbitrium protulerunt
inter dictas partes supra predictis, tolwo semper quod in futuris produ=
xerint sententiandum et arbitrandum, videlicet quod deinceps
et in perpetuum prefati Domini Dovigassius et Nicolassius
sint et esse debeant boni et fideles amici et benivoli et ibidem
iurare debeant pacem perpetuam et amorem non obstante dissentione
orta occasione predicta, ita et taliter quod iurent corporaliter ad
sancta Dei evangelia inducere propinquos et amicos qui odium habe=
bant . partes occasionibus predictis ad benivolentiam et amorem
partium predictarum hinc inde bona fide et sine fraude et si aliquis
predictarum partium sentiret aliquam personam de suis consangui=
neis et amicis alteri parti velle nocere propter dissentionem que=
stionum predictarum, quod vetabit toto posse pariterque contra=
rabit fideliter et cito. Quamquidem pacem ibidem corporaliter
ad sancta Dei evangelia iuraverunt et fecerunt tangendo sibi
manus in testimonium pacis perpetue ac etiam iuraverunt indu=
cere propinquos et consanguineos iuxta supradictam sententiam.
Item sententiaverunt et arbitrati fuerunt quod omnes processus
et iura et instrumenta que et quos dictus D. Nicolassius habet

et obtinuit in sui favorem supra bonis predictis de Prodo=
lono que preiudicare aliquatenus possent dicto D. Duringassio
et iuribus suis, sint de cetero cassa et vana et vana et nullius
valoris.

Item quod omnia predicta bona de Prodolono de quibus est et fuit
questio inter prefatos Dominos Duringassium et Nicolussium cum garito,
iurisdicione et iuribus quibuscumque sint et esse debeant in perpe=
tuum pleno iure ipsius D. Duringassii non obstante contradicione
et molestia dicti Nicolussii suorumque heredum vel alterius
persone cui ius suum cessisset vel modo aliquo obligasset.

Item sententiaverunt et arbitrati fuerunt quod dictus Nicolussius
cedere debeat ipsi D. Duringassio omne ius suum vasalatici et feudi
quod habere dicebat seu habebat in dictis bonis et contra dictum D.
Duringassium occasione dictorum bonorum, ita et taliter quod de
cetero nullum penitus ius habeat in dictis bonis dictus Nicolussius
nec ipse D. Duringassius aut eius heredes seu cui ius suum dederit
teneantur ab eo autem heredibus suis in perpetuum petere seu
requirere investituram feudi dictorum bonorum ac si num=
quam in eis ius habuisset, sed ipse D. Duringassius ipsa bona reco=
gnoscat in feudum a D. Patriarcha et Ecclesia Aquilegensi
vel ab alio cuius sit feudum de iure, ubi quidem ipse Nicolussius
iuxta dictam latam sententiam ius suum cessit ipsi D. Duringassio.

Item quod omnia dampna que utraque pars passa est occasione pre=
dicta cum occasione expensarum, usufructuum, damprorum et interesse
sint hinc inde in perpetuum cassa et vana et nullius valoris, ita
quod neuter partium ab alia illa de cetero ab alio valeat petere
neque exigere in his utrique parti silencium perpetuum impo=
nendo.

Item quod dictus D. Duringussius dare et solvere debeat dicto
Nicolussio marchas soldorum viginti octo, medietatem videlicet
usque ad festum S. Johannes mensis iunii per totam diem et aliam
medietatem hinc ad festum S. Martini per totam diem immediate
subsequens.

Quamquidem sententiam et arbitrium dicti arbitri et arbitratores
mandaverunt a dictis partibus inviolabiliter observari sub pena
in compromisso contenta, quam quidem sententiam et arbitrium
ibidem dicte partes confirmaverunt et ratificaverunt in omni=
bus et per totum. Cum omni meliori etc. -

Ex notis Ser Dominici Zirbinj de Utino.

... Fra... ...nedo, Johe. de Zucho, Henr...

1355. 10 Aprile. Villalta. Convenzione del Comune di Villalta con un prete per la Chiesa di S. Pietro.

41

A. D. MCCCLV. ind. VIII. die XVI mensis Aprilis. In Villalta prope domum Comunis, presentibus DD. Pileo filio D. Federici de Murugio, Ingalpretto q. D. Varnerii de Cuchanea, Federico q. D. Hearici, Pizulo et Guidulo omnibus de Faganea testibus et aliis pluribus.

Presbiter Tomasius titularius Villalte per manum et fidem nomine sacerdotis promisit et [illegible] servire et celebrare ac aluminare Ecclesie S. Petri de Villalta dominis Nicolussio et Megrando de Villalta, recipientibus nomine Comunis de Villalta, hinc ad festum S. Petri apostoli de mense Iulii (29) et omne dampnum etc. vocavit se convictum etc.

Notar. Giovanni di Morazzo. Arch. notar. Udine.

Pre Martinonoti de Maniago. Arch. not. Udine.

A. D. 1355. ind. 8 die quarta junii in Maniaco in prato, presentibus D. Bar=tolomeo q. D. Odorici, Bartolomeo filio D. Galvani omnibus de Maniaco, Zanino q. D. Odorici de Montereali testibus et aliis pluribus.

D. Johannes q. D. Federici de Olegio pro precio et pro decem librarum parvorum pro quod totum contentus et confessus se habuisse et recepisse a Johanne dicto Tozanello de Avenzono exceptioni non dati etc. pro se et suis heredes dedit vendidit et tradidit eidem Johanni pro se et suis heredibus recipienti, ti proprium iure proprii, ti feudum iure feudi ius suum quod habet in Monasterio Mosa=censi duarum Stivellarum de feltre (sic), quas Stivellas ipse Johannes singulis annis debebat habere a dicto monasterio, ad habendum, tenendum etc. promittens dictus ser Johannes pro se et suis heredes dicti Johanni Toza=nello pro se et suis heredibus stipulanti litem vel controversiam ei vel suis heredibus ullo tempore non inferre nec inferrenti consentire sed pre=dictum ius suum dictarum Stivellarum ei et suis heredibus legittime defendere, manutenere, varentare, defendere et disbrigare ab omni homine persona, ecclesia, collegio et universitate et non contrafacere vel contravenire per se vel alium, aliqua ratione vel causa de iure vel de facto sub pena dupli dicti precii minus quinque soldi pro stipulatione premissa, qua soluta vel non predicta omnia et singula, firmia perdurent. Item reficere et restituere sibi omnia et singula dampna et expensas ac interesse litis et extra, pro quibus omnibus et singulis firmiter observandis obligavit predictus venditor intodicto emptori omnia sua bona presentia et futura.

paterni ... tamen ... Qui venerato in Christo

Fr... ...nedo, Joh. de Zucho, Henr...

1 55, [illegible] IV [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a Arezzo, [illegible]

Dai Prest. di Nicolò di Colle Prampergo Arch. not. Udine

Karolus quartus divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus et Boemie Rex, Prudenti Johanni de Manziulis [illegible] [illegible] Patriarche [illegible] [illegible] [illegible], nostro imperii fideli dilecto gratiam suam et omne bonum. De prudencia, fidei et legalitatis tue industria, pleniorem fiduciam obtinentes, tenore presencium tibi committimus et mandamus quatenus causam criminalem motam sive movendam contra et adversus Brocham olim Blaxii Raynaldi de Civitate Belluni et Victurinum [illegible] eius famulum et quemcumque alium de infrascriptis culpabilem [illegible] ratione mortis prudentis quondam Avancii [illegible] de Civitate Belluni dolose ut asseritur in [illegible] per modum denunciationis, accusationis vel inquisitionis et quocumque alio modo iuridice audire et cognoscere debeas et fine debito terminare faciendo de eo quod inde decreveris [illegible] faciendo, appellatione remota justicie debite complementum [illegible] auctoritate nostra ac de Imperialis plenitudine potestatis. [illegible] qui [illegible] ne omnium predictorum fuerint necessarii [illegible] [illegible] compellendi et multandi pro veritate dicenda plenam tibi concedimus [illegible] [illegible] in [illegible] circa predicta, connexa, coherencia et dependencia de Imperialis nostre plenitudine potestatis [illegible] nostras, decernentes ex nunc totum et quidquid inde decreveris [illegible] [illegible] [illegible] et mandamus

paterno [illegible] [illegible] Chisto

Fra[illegible] ...nedo, Zotti de Zucho, Henr[illegible]

[illegible] singulis [illegible] civitatibus, [illegible] terrarum Rectori-
bus [illegible] Officialibus et fidelibus nostris per totum Romanum Impe-
rium [illegible] et [illegible] [illegible] et quidquid parte in predic-
tis [illegible] dicatum [illegible] debeant inviolabiliter [illegible]
[illegible] et facere [illegible], sub gratie nostre obtentu, sub [illegible]
[illegible] transgressoribus infligendis. Presens autem Imperiale
[illegible] ex certa scientia [illegible] aliquis
[illegible] legibus, reformationibus, statutis, consuetudinibus vel decretis que
[illegible] valeant [illegible] libet vel [illegible];
[illegible] vel obstare valentibus expresse in hac parte [illegible]
ex certa [illegible] derogamus.
Datum Pratae VII die [illegible] Junii, [illegible]
[illegible] (1355)

1355, [illegible] 8. 12 dicembre. Il suddetto Giovanni de [illegible]
[illegible] delegato dall'Imp. Carlo IV col precedente diploma, scrive ai
[illegible] Odofredo e Cristoforo figli ed a Lisandino e Ardigono fratelli
[illegible] Spagnolo e Vittore [illegible] del quondam Prudente Dom. Avanzio
[illegible] [illegible], [illegible] dall'Imperatore
[illegible] 1355 [illegible] dallo stesso [illegible] Brescia [illegible]
[illegible], di [illegible] tutte le parti e compagni [illegible]

[illegible] Udine sotto la Loggia del Comune il primo giorno [illegible]

[illegible] fatta dalla [illegible] di [illegible] le [illegible].

[illegible] presso Giovanni ad in macapi ~~[illegible]~~ il [illegible] gi[illegible] [illegible] Giov. de

[illegible] eleggo' Bernardo di [illegible] di Padova [illegible]

[illegible] Udine e Francesco [illegible] di Firenze [illegible]

[illegible] delle [illegible], i quali giurano di adempire fedelmente

[illegible]

1346, [illegible] gennaio. Udine [illegible] la Loggia del Comune [illegible].

[illegible] gli [illegible]

[illegible] gli [illegible] dell' [illegible]

[illegible] citati regolarmente, [illegible] condannati in contumacia

[illegible] il [illegible].

paterno usq. ad lumen [illegible] . Qui Venerand in Christo

[illegible] Loredo, Iohe de Zucho, Henr[illegible]

crione. 7. · Simo · Girlo q. · Bonace · eratis, et · Iacobo · [illegible]po, et · [illegible]oni, et · [illegible]ibus · [illegible]ardi · [illegible] De · [illegible]um de · [illegible] q. [illegible] · , et · Amen · [illegible], in · [illegible] · [illegible]uri no · [illegible] epd, · dictis · e Sub- · aepos- · cum · [illegible]nico, · a pater

1355. 5 Luglio. Villalta. Patti col prete titolare della Chiesa di S. Pietro di Villalta.

44

A. D. MCCCLV. ind. VIII. die V mensis Julii. In Villalta prope semiterium s. Petri, presentibus d. Bertoldo filio d. Federici de Murucio, Zanino q. Coraducii, Antonio filio olim Pasculini omnibus de Murucio et Nicolao q. Tomasini testibus et aliis.

Presbiter Johannes vicarius de Murucio promisit et stetit fide sacerdotali quod presbiter Ugolinus titularius Ecclesie s. Petri de Villalta celebraverit predictam Ecclesiam s. Petri et eius curam hinc (ad) festum s. Petri de mense Junii, excepto impedimento si ... cognosceretur esse iustum et si predictus Presbiter Ugolinus non officiasset et procurasset predictam Ecclesiam, predictus Presbiter Johannes teneatur vel restituere censum pro rata temporis et si calicem vel codices in defectu ipsius Presbiteri Ugolini furasset vel aliquo modo alienasset, tunc predictus Presbiter Johannes teneatur satisfacere dicte Ecclesie supra suis bonis et hoc pacto promisit in manibus d. Meynardi de Villalta stipulanti et recipienti vice et nomine Ecclesie antedicte et promittens dictus Presbiter Ugolinus una cum dicto Presbitero Johanne omnia et singula attendere et observare sub pena dupli etc. de quo eius questio moveretur et ad hoc renunciaverunt omne beneficium ecclesiasticum etc. vocaverunt se convictos etc.

Vol. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

paterno usque ad flumen Liquentiae. Qui venerand in Christo

Fr... ... Osedo, Iohe de Zucho, Henr...

1355. di 7 luglio.)

45

In Christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem 1355. indictione 7. die 7. iulij, in Civitate Belluni, in ecclesia cathedrali dictae Civitatis: Praesentibus Honesto viro D. Vetio de Castrono decano, et nomine Bellunen. D. Pr. Andrea sacrista dictae eccla Bellunens. D. Castelino quond. Dni de Castrono Civitatis Bellunens. D. Lauro ... ut civitatis, D. Girlo q. ... inello notario q. D. Bonacc... testibus ad hoc vocatis, et ... Patre, et D. D. Jacobo Bellunensi episcopo, et Simon q. D. Alorigoni, et Puliniici suis noibus, ... procuratorio nomine nobb. virorum DD. Alberti nominati Fontussij, Berna quond. D. Girardi, ... monis q. D. ... Gilberti q. D. Gabrielis, Vincentij ... Legnini q. D. ..., et Nicolai q. D. Guezili omnium de castro Puleenici, secundum quod de dicto procuratorio con... tat per publicum instrum scriptum p Nicolaum notm q. D... Meghiaca, ibi coram Ppto D. epo, et comite productum, et p me notm lectu, quod instrum incipit, In xpi noie Amen anno nativitatis eiusdem 1355. ind. 7ma die 7. iulij, in Burgo Puleenici etc. et finit omnium suorum bonorum praesen et futurorum. Pntes Ppti DD. Simon, et Manphredus suis nominibus, et nominibus supradictis, et supplicantes Rmo D. epo et comiti, quatenus dignetur ipsos suis noibus, et antedictis investire de feudis, et iuribus feudarum, quae dicti DD. de Pulcenico, et sui antecessores habuerunt, habent, tenent, ac possident ab epatu Feltrens. et Bellunens. Vz. de castro cum curia, dominio, advocatia, et iurisdictione de Pulcenico, et pertinens. in monte, et plano, Vz, a monte cavallo usq. ad cavollanum, et a cavollano usq. ad pratum pavernum, et a prato paverno usq. ad flumen liquentiae. Qui Venerand. in Christo

1355. 7 Luglio. Belluno – Investitura del Vesco di Feltre e Belluno Jacopo alli Sri di Polcenigo delli loro beni feudali e del Castello di Polcenigo con la corte, signoria, Avvocazia e Giurisdizione.
Ardaxio notaio.
Copia del 1700.

Frã ... Guido, Iotie de Zucho, Henr...

1355. di 7 luglio.)

45

In Christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem 1355. indictione 7.
die 7. iulij, in Civitate Belluni, in ecclesia cathedrali dictæ Civi-
tatis: Præsentibus honesto viro D. Pero de Casteono decano, et ca-
nonico Bellunen. D. Presbytero Andrea sacrista dictæ ecclesiæ Bellunens. D.
Bartholino quondam Domini de Casteono Civitatis Bellunens. D. Lauro
quondam D. Bertoli de Crucecallis dictæ Civitatis, D. Girlo q.
D. Girli de Castello [illegible] Civitatis, Pinello notario q. D. Bonate
de Bolzano dictæ Civitatis, et alijs testibus ad hæc vocatis, et
rogatis. Coram Reverend. in Christo Patre, et D. D. Jacobo
Dei, et Apostolica Sedis gratia Feltrense, et Bellunense episcopo, et
comite, comparuerunt nobb. viri D. Simon q. D. Aldrigoni, et
Manfredus q. D. Jane! de Castro Zulcinici suis nominibus,
tanquam procuratores, et procuratorio nomine nobb. Viro-
rum DD. Alberti nominati Fontussij, Bernardi quondam D. Girardi, Si-
monis q. D. [illegible], Floberti q. D. Gabrielis, Vincentij de
Segnini q. D. [illegible], et Nicolai q. D. Guezili omnium de
Castro Zulcenici, secundum quod de dicto procuratorio con-
stat per publicum instrumentum scriptum per Nicolaum not.m q. D. [illegible]
Megliaria, ibi coram prelibato D. epo, et comite productum, et
per me not.m lectum, quod instrumentum incipit, In Christi nomine Amen
anno nativitatis eiusdem 1355. ind. 7.ma die 3. iulij, in
Burgo Zulcenici etc. et finit omnium suorum bonorum præsentium
et futurorum. Qui tunc prelibati DD. Simon, et Manfredus suis no-
minibus, et nominibus supradictis, et supplicantes sup.to D. epo
et comiti, quatenus dignetur ipsos suis nominibus, et antedictis
investire de feudis, et iuribus feudorum, quæ dicti DD. de Zul-
cenico, et sui antecessores habuerunt, habent, tenent, ac pos-
sident ab epatu Feltrens. et Bellunens. VZ. de Castro cum
curia, dominio, advocatia, et iurisdictione de Zulcenico,
et pertinens. in monte, et plano, VZ, a monte Cavallo usque
ad Cavollanum, et a Cavollano usque ad pratum paternum, et a prato
paterno usque ad flumen Liquentiæ. Qui venerand. in Christo

Fra[...] [...]fredo, Jotre de Zucho, Henr[...]

Pater, et D.D. epus, et comes noie suo, et sui epatus Bellunen., et Feltren. cum annulo, quem habebat in manu, inuestiuit p.dos nobb. viros D. Simonem, et Manfredum stipulantes, et recipientes suis nominibus, et procuratorio nomine supradictorum nobb. virorum D. Jantuy, Berna, Simonis, Gulberti, Pellegrini, et Nicoluij, de supradictis feudis, et iuribus feudorum, quæ p.dicti nobb. et sui antecessores habuerunt, habent, et tenent, et possident, et visi sunt habere à p.decessoribus p.fati D. epi, et Comit. et epatu Bellunen. et Feltren. Quapropter p.dicti nobb. DD. Simon, et Manfredus suis nominibus, et in eorum anima, ac eorū procuratorio noie supradictorum Jantuy, Berna, Simonis, Gulberti, Pellegrini, et Nicoluy, et in e[illegible] anima iurando corporaliter ad Sancta Dei euangelia [illegible] sempiterni, et promiserunt ipsi D. epo, et comiti, et suo epatui Bellunen. et Feltren. fideles es[illegible], et suos successores, res, iura, et honores ipsorum [illegible] fideliter conseruare, et nullatenus quod in detrimentum, periculum [illegible] damnū lesione, rerum, iurium, et honorum sui, et suorū successorum aliserum, quod scitt posit, per se, vel p alium tractare modo aliquo, machinari, immo si aliquos huiusmodi, vel aliquos eorum tractare, vel procurare senserint, quam velocius potendo ipsi D. epo, et comiti nunciare, et quicquid sibi sub fide, et credentia eis ab eodem fuerit impositum, secretū fideliter retinere, nec non personam, res, iura, et honores suos, et ipsius epatus aduersus quoscunq., excepto Romano imperio, tueri, et totis viribus adiuuare, et generaliter puram, et meram fidelitatem sibi, et suis successoribus reddere, ac omnia alia cætera facere, et adimplere, quæ in fidelitatis iuramento continent. Quibus itaq. sic peractis p.fatus D. epus, et comes p.cepit eidem DD. Simoni, et Manfredo suis nominibus, et procuratorio nomine su-

praescripto sub pena fidelitatis, et sacramenti praestiti, et eosdem
usq. ad unum mensem prox. venturum, sibi dare debeant
in scriptis omnia, et singula iura, et rationes suas, quas
habent, habuerunt, et visi sunt habere a predecessoribus
dicti D. Epi, et Comitis, et Epatus Bellunen. et Feltren.

Ego Ardoarius filius q. D. Annadaxij Jud. de Doyno
de civitate Bellunen. imperiali auct. not. his omnibus
interfui, et rogatus scripsi etc.

Fra... Loredo, Johe. de Zucho, Henr...

1355 · Di ·

Investitura concessa dal R.mo [Ves]covo di Feltre, et Cividal di Belluno, et Conte, a' alli Nobb.li SS.ri di Polcenico delli suoi Beni feudali, et del Castello di Polcenico con la Corte Sig.ria Advocatia, et Giurisdizion'

jnvestitura 1355 nō prodotta.

transp. sbrassp.
175

XXI

46

1355, 21 Settembre. Udine. Sono ammessi alla lega tra Cividale e Udine, fatta in difesa del patriarcato di ~~Aquileja~~ Aquileja i nobili Pileo e Bertoldo di Moruzzo.

Sicut divini amoris unita virtus excelsam gloriam preparans et mundana sui ipsius dispendiis salubriter conservanda conservat, ita divisio radix malorum pessima statum superne gratie comodum honorum ac utilitatem Civitatum. Terrarum, castrorum et locorum quorumlibet nec non pacis consolationem destruit et enervat. Hinc est quod cum regnasset temporibus retroactis in Patria Fori Julii inter incolas ipsius Patrie inique divisiones et dissonancie voluntatum et ex eisdem suum fructum anxium producentibus orta fuissent guerrarum discrimina, interemptiones hominum et capciones quamplurium personarum, derobationes, spolia, incendia et rapine ac multa alia dicte Patrie et incolarum ipsius infelicia detrimenta. Divino illuminante Spiritus Sancti gracia, corda Civitatensium et Utinensium fidelium Aquilegensis Ecclesie servitorum ad tollendum dictam divisionem et firmandam perfectam insimul caritatem ut cessarent adversitates predicte que iugiter pullulabant et prosperitates insurgerent habundantius per sacrum dictum divine pagine imitantes quo legitur: Quam bonum et quam iocundum est cohabitare fratres in unum et malignam instigationem emuli humane propaginis extinguentes ac etiam advertentes rationabiliter et consonum iuri fore, quod qui una subiectione et fidelitate tenentur et regulantur unito vivant proposito et unanimi voluntate, Christi nomine invocato et ad ipsius laudem, gloriam et honorem eiusque matris Marie virginis gloriose, beatorum Hermacore et Fortunati patronorum et deffensorum Sancte Aquilegensis Ecclesie memorate, ac etiam ad perpetuam deffensionem, tuicionem, exaltationem et statum ipsius Aquilegensis Ecclesie et dignissimi domini sui domini Patriarche presentis et quorumlibet ipsius successorum ac quorumcumque Vicedominorum per Capitulum dicte Aquilegensis Ecclesie pastore vacante ut moris est canonice creandorum, ceterorumque prelatorum

prelatorum, canonicorum, clericorum, nobilium, comunitatum.
universitatum et aliorum locorum Patrie Fori Julii prelibate ac insuper ad
conservationem et robur laudabiliumque dicte Patrie morum et consue
tudinum antiquarum, fecerunt et firmaverunt insimul collo-
gationem, fraternitatem ac iocundabilem unionem; Ad quam quidem unio-
nem Nobiles viri domini Pileus et Bertoldus fratres de Murucio, conside-
rantes ex ea fructum tranquillitatis proficuum resultare, instanter se rogaverunt
admitti et quia ad ipsam et in ipsa unione fuerunt gratissime acceptati,
ideo ipsi domini Pileus et Bertoldus pro se, consortibus, complicibus et servi-
toribus suis ex una parte et Provisores, Consilium et Comune Civitatis
Austrie ac Capitaneus, Consilium et Comune Terre Utini pro se et
omnibus eorum convicinis ex altera, sibi invicem videlicet una pars
altari et altera alteri iocunde, bono, puro et legali animo, sine aliquo
dolo vel fraude; pro se suisque successoribus promiserunt et cor-
poraliter ad sancta Dei evangelia iuraverunt manutenere, deffendere
ac tueri Reverendissimum in Christo Patrem et dominum eorum D. Patriar-
cham presentem et eius successores, Ecclesiam Aquilegensem ac Vicedominos
creandos ut supra, ac eorum statu, honoribus, iurisdictionibus, iuribus et
reverenciis debitis et solitis exhiberi ac etiam laudabiles mores, consuetudines
et iura in dicta Patria Fori Julii hactenus observata Et si quis contra
statum, reverenciam, honores et iura ipsius Aquilegensis Ecclesie et eius pastorum
vel presidum aut contra iura, antiquos mores et laudabiles consuetudines dicte
Patrie, quod absit, faceret vel veniret, promiserunt et iuraverunt vicissim
videlicet pars una alteri eidem contra predicta facienti totis viribus obviare,
exponendo ad hoc bona sua pariter et personas etiam si ipse contra, predicta faciens
esset cum eisdem unitus et colligatus in unione sepius memorata. Que omnia et
singula predicte partes scilicet una alteri et altera alteri promiserunt et iura-
verunt habere, grata et firma et numquam contrafacere vel venire
aliqua causa sub obligatione omnium bonorum suorum presencium et futurorum.
In quorum testimonium presentes litteras de concordia et voluntate dictarum partium fieri
fecerunt et sigillorum suorum munimine roborari. Datum Utini die XXI Septembris
anno dominice nativitatis MCCCLV ind. VIII

MSS Ongaro M. II fol. 112 Minuta originale, Bibl. Laurenziana, Ollez Ashburnam, Firenze

1355. 21 Settembre. Udine. Lega tra Cividale e Udine in difesa del Patriarcato, alla quale sono ammessi Pileo e Bertoldo di Moruzzo.

47

Sicut diuini amoris unita uirtus excelsam gloriam praeparans et ad mundana [illegible] sinistra deprimens salubriter consumando consernat, ita divisio uoli[illegible] statum supernae gratiae comodum humanum, ac utilitatem Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, et locorum quorumlibet, nec non pacis consolationem destruit, et eneruat. Hinc est quod cum regnante temporibus retroactis in Patria Foriiulij inter Incolas ipsius Patriae iniquae diuisiones, et dissonantiae uoluntatum, et ex eisdem suum fructum anxium producentibus orta fuissent guerrarum discrimina, interemptiones hominum, et captiones quamplurium personarum, derobationes, spolia, incendia, et rapinae, ac multa alia dictae Patriae, et Incolarum ipsius infelicia detrimenta... Idcirco illuminante Spiritus S.ti gratia corda Ciuitatensium, et Utinensium fidelium Aquilegiensis Ecclesiae Seruitorum ad tollendam dictam diuisionem, et firmandam perfectam insimul caritatem, ut cessarent aduersitates praedictae, quae agitur pullulabant, et prosperitates insurgerent abundantius; Ipsi sacrum dictum diuinae paginae imitantes, qua legitur: Quam bonum et quam iucundum est cohabitare fratres in unum. et malignam instigationem emuli humanae propaginis extinguentes, ac etiam aduertentes, rationabile, et consonum iuri fore, quod qui una subiectione, et fidelitate tenentur, ac regulantur unito uiuant proposito, et unanimi uoluntate. Christi nomine inuocato, et ad ipsius laudem, gloriam, et honorem, eiusque Matris Mariae Virginis gloriosae, Beatorum Hermacorae, et Fortunati patronorum, et defensorum S. Aquilegiensis Ecclesiae memoratae, ac et ad perpetuam defensionem, conseruationem, exaltationem, et statum ipsius Aquilegiensis Ecclesiae [illegible] Dni sui D. Patriarchae presentis, et quorumlibet ipsius successorum, ac quorumcumque Vicariorum per Capitulum dictae Aquilegiensis Ecclesiae ipsius Pastore uacante, ut moris est canonice creandorum, caeterorumque Praelatorum, Canonicorum, Clericorum, Nobilium, Comunitatum, Uniuersitatum et locorum totius Patriae Fori Julij [illegible], ac insuper ad conseruationem et robur

Fra[illegible] [illegible]iredo, Joh.e de Zucho, Henr[illegible]

laudabilium dcta Patria mor., et consuetudinum antiquar fecerunt, et firmarunt invicem
colligati in fraternitatem ac indissolubilem unionem, ad quam quidem unionem Nobiles
viri DD. Pileus, et Bertoldus fris de Marucio considerantes ex ea fructum tranquil-
tatis proficuum resultare, instanter rogaverunt admitti, atq ad ipsam, et in ipsa
unione fuerunt gratissime acceptati. Ideo ipsi DD. Pileus, et Bertoldus pro se, consor-
tibus, complicibus, et servitoribus suis ex una parte, et provisores, Consilium, et Comune
Civitatis Austriæ, ac Capitaneum, Consilium et comune Terræ Utini pro se, et omnibus
eor. cois ex altera sibi invicem, vz una pars alteri, et altera alteri hinc inde
bono, puro, et legali animo sine aliquo dolo, vel fraude pro se, et suis successoribus
promiserunt, et cordialiter ad Sta Dei Evangelia iurarunt manutenere, defendere
ac tueri Rmum in Xpo Prem, ac Dnum eor. D. Patriarcam psentem et eius successores
Eccliam Aquilegien, ac Vicedños creandos utra in eor statu, honoribus iurisdictionibus
iuribus, et reverentiis debitis, ac solitis exhibere, ac et laudabiles mores, consuetudines
et iura in dcta Patria Fori Iulii hactenus observata, ut si quis contra statum, per-
sonam, honores, et iura ipsius Aquilegiensis Ecclæ, et eius pastor., vel præsidum
aut contra iura, antiquos mores et laudabiles consuetudines dcta Patria quod
absit, faceret, vel veniret, promiserunt, et iurarunt vicissim dcta partes una
altera eidem contra prædicta facienti totis viribus observare, exponendo ad hoc
bona sua parata, et persona, et si ipse contra prædicta faciens erit cum eisdem
unitus, et colligatus in unione superius memorata. Et ut omnia et singula
dcta partes una alteri, et altera alteri promiserunt, et iurarunt habere
rata, grata, et firma, et nunq contra facere, vel venire aliqua ratione
vel causa. Sub obligatione omnium bonor. suor. psentium, et futuror.
In quor. omnium fidem et testimonium psentes litte de communi

concordia, et uoluntate dictarum partium fieri fecerunt, et sigillorum suorum roborarunt. Datum Utini die xxi. Septembris 1355. ind. 8.

Fra... ...redo, Johe. de Zucho, Henr...

Trattato di Pace
tra li Nob. fratelli Lileo, e Bertrando di Nonuzzo per se, e consorti; ed il Comune, e Consiglio di Cividale, il Capitanio, Comune, e Consiglio di Udine al tempo del Patriarca Nicolò di Lucemburgo, l'anno 1355. 11. Nov. Indizione VIII.

4b

In nomine Domini nostri ... amen, anno eiusdem a nativitate MCCCLV, ind. VIII, die XII mensis octubris, presentibus Stephano q. Blasii Captaletti, Jacobo dicto Re, Thomasio q. Adolgi, Antonio q. Jacobi dicti Jacussii, Johanne q. Murlochi omnibus de Venzono, Petro sartore q. M. Johannis de Utino, Martino q. Johannis de villa de Suviengis de Carnea, Swarz et Anderli de Salzpurga testibus omnibus ad hec vocatis et rogatis et aliis.

Aptantibus Bugatto, Magistro Paulo et Nigro muratoribus de Glemona stratam Laparianum que sunt superius Hospitalis S. Spiritus quod est inter Venzonum et Glemonam, supervenit D. Nicolaus de Straags Vicecapitaneus Terre Venzoni et dixit tribus magistris predictis: ex cuius mandato aptatis vos hanc stratam, cui ipsi dixerunt: Domine nos hanc stratam aptamus ex mandato Consilii et Comunis Glemone et ab eis iussi fuimus hoc. Quibus magistris prefatus D. Nicolaus Vicecapitaneus pro nobili milite D. Henrico Raffone dixit: Ego sum in Venzono ... meo Domino Alberto Duce Austrie capitaneo suo, ex parte cuius D. Ducis ego vobis mando et precipio quatenus hanc stratam de cetero non aptetis ex eo quod ad homines de Glemona non pertinet eam aptare, quia hec strata et iurisdictio harum Laparum spectat ad Dominum meum D. Ducem et homines de Venzono semper consueverunt hanc stratam et Laperas reaptare. Et hanc autem

ium

Prag. 1780. ... vom ... Franz Martin Pelzel: Kaiser der Fünfte König in Böhmen.

La presente riparazione cadrà nel seguente l'anno 1355, mentre era il 1354 come risulta dal confronto ...

Fra ... Loredo, Johe. de Zucho, Henri ...

protestationem falis ne homines de Glemona aut quicquam alie
persone dicere possent hanc Stratam neglectasse unde preiu-
dicium esset Jurisdictioni Domini mei Ducis et Terre iste
Vergani. Qua quidem protestacio facta, Magistri trefonte
dixerunt: nos libenter volumus cessare ab huiusmodi labo-
rio etiam ad illos qui nos huc miserant
Actum in Strata publica Laperacum premissarum.

1355. 31 ottobre. Praga. L'imp. Carlo IV dichiara di aver avuto dal Patriarca di Aquileja Nicolò due quaderni dell'Evangelio di S. Marco che si conservava nella Chiesa patriarcale di Aquileja.

(Edito nonnetto al p. 2 ove nel suo libro De Codice Evangeliario Forojuliensi p. 55)

Karolus quartus Romanorum Rex semper augustus et Boemie Rex vidi librum evangeliorum Sancti Marci de sua propria manu scriptum integrum ab inicio usque ad finem in septem quaternis in potestate patriarche eclesie Aquilegiensis: qui liber in dicta eclesia fuit servatus a beato Hermacora et ab eclesia Aquilegiensi predicta usque in hodiernum diem: qui videlicet Beatus Hermacoras de manu beati Marci eundem librum accepit et a beato Petro per resignacionem et intercessionem Sancti Marci recepit presulatum predicte aquilegiensis eclesie: De quo libro peticione mea apud patriarcham et capitulum dicte aquilegiensis eclesie optinui istos quaternos ultimos libri pre=dicti et alii quinque precedentes remanserunt in eclesia supradicta. Et hec scripsi manu mea propria anno ab incarnato verbo millesimo trecentesimo quinquagesimo quinto in vigilia omnium Sanctorum Regnorum meorum Anno nono.

D'altro carattere: Et ego Marquardus Dei gracia episcopus Augustensis in testimonium veritatis premissorum omnium manu mea me subscripsi

Et ego frater Egedius Dei gracia episcopus Vicenensis et Comes in testimonium veritatis premissorum omnium manu propria me subscripsi

Et ego Johannes Dei gracia Liutomissensis Episcopus in testimonium veritatis premissorum omnium manu mea propria me subscripsi.

Tratto in facsimile alla pag. 416 Vol. I dell'opera di Franz Martin Pelzel: Kaiser Karl Vierte König in Böhmen. Prag. 1780.

Lo scrivente imperatore errò nel segnare l'anno 1355, mentre era il 1354 come risulta dal confronto di

Fra ... Loredo, Jo. de Zucho, Henr...

50

[13]55. 2 novembre. Maniago. Diritti di peso del formaggio e di Placito divisi tra i Signori di Maniago.

Pre Martino Not. di Maniago. Arch. Not. Udine.

A. D. 1355 die 2 novembris in stupa D. Galvani de Maniaco, presentibus D. Hettorio de Porta, Ovaldo q. D. Almerici et testibus aliis.

D. Galvanus de Maniaco et Ser Olvradinus q. D. Volvini de Maniaco pro se et eius fratres fecerunt rationem insimul de pesone casei [ipsius] et placitis in hunc modum et ita invenerunt esse videlicet quod predicti D. Olvradinus et eius fratres habuerunt pesonem casei 1355 et debent habere placitum in 1356 et tunc duobus aliis annis sequentibus debent dicta iura pervenire dicto D. Galvano eo quod ipse habet duas partes de dicto placito et dicto pesone et ex deinceps in perpetuum debent dicta iura inter ipsos dividi.

Coram pres[entibus] Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Bertoldi, et Ubertino q. D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Ioanne [illegible] quondam [illegible]
Fra[illegible] [illegible] Henrico [illegible]

1355, 5 Novembre. Venezia. Il Senato delibera domandar ~~regione~~ al patriarca d'Aquileja la libertà del figlio di D. Gio. Francesco di Castello ~~stato~~ fatto col padre prigioniero in Caorle.

51

Reg. 27. Misti Senato I, p. 40. Arch. di Stato, Venezia.

1355, v Nov. Cum tempore guerre nostre cum Janu[ensibus] Patriarch. Aquilegensis videntes per aliquos fecerit capi et asportari de Caprulis ubi erant Johannem Franciscum de Castello castellanum Forojulii et quendam eius filium et ipsum Joannem Franciscum fecerit decapitari, filium vero teneat carceratum et dominatio tunc cum Consilio isto multum agravavit et misit ad Patriarcham pro liberatione illius sed pro condicionibus nostris transivimus et nunc instanter supplicatur pro parte dicti filii sui ut velimus scribere Patriarche pro liberatione sua, vadit pars cum sit honor noster quod ille liberetur, quod scribatur dicto Patriarche in favorem suum in illa decenti et honesta forma que pro bono facti et honore nostro videatur:

Quod eligantur tres sapientes qui audiant requisitionem que fit pro parte illius filii Zanfrancisci et supra ea et aliis que viderentur providenda pro honore nostro circa factum excessus alias commissi examinent et dent nobis suum consilium in scriptis cum quo erimus hic et fiet sicut videbitur et quilibet possit ponere partem et habeant terminum usque medium mensem presentem. ~~...~~

Ser Lipius Vitali

Ser Maffeus Emo

Ser Nicolaus Lauredanus caput XL.

Capta.

Cadri pres.ui Nobb. Egregio Milite Dvenciplao q. Nob. viri Pertoldi et Ubert[...] d[omi]ni Henrici utroque de Spegimbergo, Joanne d'adamo quondam Fra[...] [...]aredo, Johe. de Zucho, Henr[...]

1355 - 13 Novembre - Udine

Ampezzo nelle Notizie di Venzone Udine 1877.

1355. 11 Novembre Venzone

Patti di pedaggio di Venzone

A tergo dell'Atto 1351. 1 Maggio di questa Collezione manoscritta

...triarca

..., Nicolussius War-

...s Albrietti et

...n fecerunt Am-

...videlicet quod cum

... sibi declarari

reverentiam quam volebat et intendebat sibi exhiberi per homines et Communis Utini ac colligatos eisdem per eundem Dominum nostrum post multos tractatus inter ipsos et ipsum Dominum nostrum habitos demum responsum fuit quod libere dimittebat dictam reverentiam sibi exhiberi in discretionem predictorum Communis et hominum et colligatorum.

Capitula

Quod remittatur libere omnis offensio usque in diem Concordii

Quod fiat reverentia verbalis et de hoc deliberetur cum colligatis videlicet de modo.

Quod observet nobis antiquas consuetudines.

Quod ducat nos per laudum et sententiam compatritorum

Quod non faciat ex arbitrio

Quod dimittat filium D. Hermani

Quod bona stabilia que extant ad presens indebite occupata et abstracta dimittantur.

Cordi pres. Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino ... D. Henrici utroque de Spegnimbergo, ... Fra... ...edo, Iotti de Zucho, Henr...

1355 - 13 Novembre - Udine

Convenzione degli Udinesi col Patriarca

Discreti viri ser Fulcherus de Savorgnano, Nicolussius Warbiti, ser Leonardus Arcolianus, Philippus Albriotti et Franciscus Minicutti Ambaxiatores suam fecerunt Ambaxiatam prout inferius continetur, videlicet quod cum peterent a Domino nostro D. Patriarcha sibi declarari reverentiam quam volebat et intendebat sibi exhiberi per homines et Commune Utini ac colligatos eisdem per eundem Dominum nostrum post multos tractatus inter ipsos et ipsum Dominum nostrum habitos demum responsum fuit quod libere dimittebat dictam reverentiam sibi exhiberi in discretionem predictorum Communis et hominum et colligatorum.

Capitula

Quod remittatur libere omnis offensio usque in diem Concordii

Quod fiat reverentia verbalis et de hoc deliberetur cum colligatis videlicet de modo.

Quod observet nobis antiquas consuetudines.

Quod ducat nos per laudum et sententiam compatriotorum.

Quod non faciat ex arbitrio

Quod dimittat filium D. Hermani

Quod bona stabilia que extant ad presens indebite occupata et abstracta dimittantur.

Cardini pres.[ti] Nobb. Egregio Milite D Venceslao q. Nob viri Pertoldi et Ubertino q.m D.ni Henrici utroque de Spegimbergo, Joanne [illegible] domino quondam
Fra[illegible] [illegible] Johe. de Zucho, Henr[illegible]

Quod debita et mutua satisfiant.
Quod fiat cum privilegio et sigillis capituli, Patriarche, Communitatum et Nobilium.
Quod remissio fiat in Colloquio generali.

Arn. Civ. Utini Vol. II

55

1355. 28 novembre Giovanni [illegible] di [illegible]
[illegible] Patriarca d' Aquileja [illegible]
[illegible] non fare [illegible] nipote [illegible]
detto Pichabo, [illegible]
[illegible]

A. D. 1355, ind. VIII, die XXVIII [illegible] presentibus [illegible]
in Christo Patribus DD. Antonio [illegible] et [illegible] Johanne [illegible]
[illegible] providentibus [illegible] Gemone [illegible]
[illegible]
[illegible] Glemone et aliis [illegible] in presentia
[illegible] Patriarche [illegible]
[illegible] Patriarcha Aquilegensis [illegible]
[illegible] evangelia [illegible] Marchionatum Istrie
[illegible] predictum D. Patriarcham, nullam per se vel alios
[illegible] faciet ne contra Johannis dicti Pichabo fratris sui
[illegible] novitatem [illegible]
[illegible] possit [illegible] D. Patriarcham et Comune [illegible]
[illegible] nec etiam [illegible] tempore [illegible]
[illegible] fecerit [illegible] eidem [illegible]
[illegible] prout [illegible] fatetur dict.
D. Patriarcha [illegible] perdidisse in culpa et defectu ipsius
[illegible] quod dictus D. Patriarcha contra eum procedere
[illegible] et personaliter [illegible]
[illegible] fratris sui [illegible] in manibus
[illegible]
Actum in Castro Glemone in camera cubiculari D. Patriarche.

Cadri pres. [illegible] Egregio Milite D. Venceslao q. Nobilis Pertoldi et
Uberto [illegible] D. Henrici utroque de Spegnimbergo, [illegible]
Fra[illegible] Yote de Zucho, Henr[illegible]

56.
Maggio.
[illegible]

1356. 3 Gennajo. Fagagna. Permesso di poter giuocare a suo rischio dato ad Odorlico de Cavalieri di Fagagna dai suoi fratelli. 54

A. D. MCCCLVI. ind. nona. die III mensis Januarii: In burgo Faganee apud domum mei Johannis notarii; presentibus dd. Ingalpretto, Henrico et Vecillo fratribus q. d. Rodulfi de Faganea et Ulvino filio olim d. Antonii de Faganea testibus et aliis pluribus.

Zanus q. Michaelis de militibus Faganee pro se et fratribus suis Francisco et Rodulfo dedit plenam libertatem Odorlico eius fratri ludendi et predictus Odorlicus fuit confessus et contentus se habuisse supra suam partem ludere et lucrare tam in perdendo quam in lucrando.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Cadbui pres. Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q. D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Joanne Indriano qu. dui Fra[illegible] Corrado, Johe. de Zucho, Henr[illegible]

[illegible]

Trattato: garanzia [illegible] [illegible]

55

Pre. Martino nob. di Maniago, [illegible] nob. Udine.

A. D. 1356 Ind. IX die 3 januarii post cimiterium Eccl. S. Viti de Maniacolibero, presentibus Johanne q. Lanfreste, testibus et aliis. Cum Verius de Brassa massarius D. Gabrieli de Maniaco quondam fecisset rixam in villa Maniacolibero cum certis hominibus et fuisset condemnatus per idem D. Gabrielem sedentem cum Nicolao Valgenti Gastaldione D. Gabrieli de Maniaco ad bancum, dixit predicto Verio massario suo facias mihi securitatem de violentia et rixa quam fecisti; qui Verius ibidem capiens unam festucam de terra dedit dicto Nicolao Valgenti vadiam de XL soldorum parvorum. Item dedit eidem vadiam de VIII soldorum parvorum ~~pro fec~~ de una querimonia quam fecit et non potuit optinere quod dixerat.

56.
Maggio.
[illegible]ino della
[illegible]a contro
Caffi e
[illegible]tredi.

Castri [illegible] Nobb. Egregio Milite D. Vencislao q. Nob. viri Pertoldi, et Ubertinoque D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Joanne [illegible] quondam
Fra[illegible] [illegible] [illegible]redo, Johe. de Zucho, Henr[illegible]

Mo
ob
of
vi
ge
Ca
w
[illegible]
Co
The
Le
ye
Co
de
Ji
va
ij
vou
fe
a
or
Le

1356 [illegible] - Udine. Processo per la morte di Arrigo
[illegible] [illegible] al Vicario in temporalibus
del Patriarca di Aquileja, ordine dell' Imperatore Carlo IV. -

6

56

Pietro q. Zanino de Lucha de Reggio, not. in Udine
[illegible] not. Udine -

In nomine Domini amen. Anno nativitate eiusdem MCCCLVI, Ind. IX, die lune quarto mensis Januarii. Utini Aquilegensis Diocesis sub logia Comunis ubi redditur Jus, presentibus discretis viris Ser Zanino notario de Vinea de Prata, Simone notario q. Zanuttij de Utino, Ser Manfredo Utini habitante q. D. Biliotti de Florentia, Candido notario de Utino, Petro notario q. Perissini notario de Utino et Leonardo Tusco Utini habitante q. Ser Citadini de Florentia, testibus et aliis pluribus.

Coram sapienti viro D. Johanne de Martinis Juris utriusque perito Rev.mi in Christo Patris et Domini nostri D. Nicolai Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche in temporalibus Vicario generali asserente se Judicem delegatum ab Imperiali auctoritate ad cognoscendum supra morte quondam D. Avancii Judicij de Doyono de Civitate Belluni prout asserit contineri in quodam Rescripto dicte Imperialis Majestatis sibi concesso etc. In Judicio comparuerunt discreti viri Domini Victor de Doyono q. D. Bernardi Judicis et Tridizonus notarius q. D. Amadisthi Judicis de Doyono suis nominibus ac procuratorio nomine in infrascriptis exceptionibus contento in termino sibi suo et nomine quo supra statuto per dictum D. Johannem asserentem se Judicem delegatum ut supra ad diem hodiernam et coram presentem ante tertias ad opponendum dicto suo Rescripto secundum quod contineri dicebatur de dicto termino in actis [illegible] [illegible] familiari dicti D. Johannis comparendo coram ipso D. Johanne

1356.
Maggio.
[illegible]gine della
[illegible]za contro
[illegible]lassie
fede -

Cividi pres.ti Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q. D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Joanne [illegible] quondam Fra[illegible] [illegible]redo, Jo. de Zucho, Henrico [illegible]

cum protestationibus sibi salvis quas asserebant contineri in
actis dicti Petri et eo modo quo comparuerant alias coram ipso
vigore certarum litterarum amonitionis eis transmissis ex
parte dicti D. Iohannis asserentis se Judicem ut supra et ad
satisfactionem dicto termino produxerunt in scriptis exceptiones
tenoris infrascripti cum protestationibus in ipsis exceptionibus
contentis, instando se pro aliis protestationibus alias factis et
productis ut contineri dicitur in actis dicti Petri; quarum exceptio-
num tenor talis est: (manca il documento)

1356, 14 Gennajo. Maniago. Fra Aingutto di Ragogna Vescovo Colonense concede indulgenze alla Chiesa di S. Catterina dell'Ospedale presso Sacile.

. Nos frater Haynguttus de Ragonea Dei et Apostolice sedis gratia Colonensis Episcopus, universis in Christo fidelibus p... (sic) constitutis ad quos presentes advenerint salutem in domino sempiternam. Sanctorum inclita gaudia Christi fideles aquirere minime dubitamus qui eorum patrocinia per condigne devotionis officia promerentur. Nosque Deum in celis credimus habere propicium cum eius Sanctos in terris honorari procuramus et Christi fideles ad reverencie et pietatis opera quam adeterne sanctitudinis gloriam pervenire valeant. Invitamus imo ut capella seu ecclesia sancte Cathaline et hospitalis de prope Sacillum filialis capella sive ecclesia plebis de Vigonovo nostre Concordiensis Diocesis a Christi fidelibus condignis et congruis honoribus frequenter et iugiter veneretur ipsique Christi fideles pro huiusmodi devocionis et condigne venerationis obsequia piaque opera dicta inclita gaudia consequi mereantur. Omnibus vere penitentibus et confessis qui ad dictam ecclesiam seu capellam hospitalem in festivitatibus nativitatis Domini nostri Jesu Christi, circumcisionis, epiphanie, resurrecionis et ascensionis eiusdem ac pentecostes nec non Beate Marie Virginis gloriose, omnium apostolorum et sancti Johannis Baptiste ac in solempnitatibus beatorum martyrum, primo videlicet beati Stephani prothomartiris patroni nostri de festis nativitatis, pascalis et augusti ac Societatibus cum devocione concessad eius ecclesiam in patronali et maiori ecclesia eiusdem in civitate Concordie et beatorum Laurencii et Vincencii, Hermacore et Fortunati et Petri martiris ordinis predicatorum et beati Dominici confessoris patris ordinis predicatorum, beatorum martirum et virginum Katarine in cuius venerationem et devotionem dicta Ecclesia edificata et fundata est, beate Marie Magdalene, undecim millium virginum, Margarite, Dorothee, Agnetis, Cecilie, Elene, Lucie et Helisabet

Coadiu... pres.^{oi} Nobb. Egregio Milite D. Vencislao q. Nob. viri Pertoldi et Ubert(?)... D.ni Henrici utroque de Spegnimbergo, Joanne ... D. Doano q.m ... Fra... ... Loredo, Jothe. de Zucho, Henr...

atque vigilijs atque in diebus dominicis et per totam quadra-
gesimam ad dictam ecclesiam hospitalis seu capellam causa
devotionis accesserit et qui pro luminaribus, paramentis, cali-
cibus et ornamentis atque fabrica dicte ecclesie et hospitalis et
aliis necessariis ipsius ecclesie de bonis sibi a Deo collatis
sive in possessionibus aut aliis bonis grata subsidia eidem
ecclesie prestiterit et hospitali manusque porrexerit adiutrices
nec non missis que in dicta ecclesia celebrantur devote interfuerit
easque audierit reverenter de omnipotentis Dei beateque
virginis gloriose matris eius sanctorum apostolorum
Petri et Pauli ac beati Stephani protomartiris caput et con-
servator totius episcopatus Colonensis omniumque sanctorum
et mente confisi quadraginta dies de iniunctis sibi penitenciis
misericorditer in Domino relaxamus. In quorum testimonium
presentes litteras fieri iussimus et nostri sigilli impensione
muniri.

Data Vaniani anno nativitatis Domini MCCCLVI, indictione nona,
die XIIII mensis Januarii.

Dagli atti del notajo Giovanni q. Avilino di Maniago. Arch.
Not. di Udine.

1356 7 Febb.° Aquileja – Trasporto delle reliquie dalla Chiesa di S. Felice alla Metropolitana per la loro sicurezza essendo la d.a chiesa lungi dall'abitato e senza custodia.

3

(Gubertino da Novate Cancell. Patr.le Museo Civ. Udine. Arch.)

A. D. MCCCLVI, ind IX, die XVII mensis februarii presentis Rev.do in Christo Patre D. Jacobo Dei gratia Feltrensi et Bellunensi Episcopo, venerabilibus viris DD. Nangolo de Mangiis Decano, Ambrosio de la Turre, Guillelmo Ser Savine de Cremona et Johanne de Carate Canonicis Aquilegensibus, Nicolao de Regio Plebano S. Danielis, Wenceslao Plebano de Crayenburga, Nobilibus viris DD. Menochone, Wenceslao Ouenzinero de Praga, Paulo de Bruna, Alberto de Slabatin de Boemia Militibus, Guillelmo Picossio Potestate Aquilegie et Philippo Ostiario D. Patriarche infrascriptis testibus et aliis. Cum Ecclesia S. Felicis Aquilegiensis sit ab hominum habitatione remota, nec in ea noctis tempore iaceant aliqui dictam Ecclesiam et ea que in ipsa consistunt custodientes, Reverendissimus in Christo Pater et Dominus D. Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha diligenter considerans et attendens conditiones presentes ac volens iuxta posse futuris periculis obviare, Corpora, Ossa et Reliquias sita in quadam Archa lapidea supra Altare maius predicte Ecclesie S. Felicis videlicet Beatissimorum Felicis, Fortunati, Sigismundi Regis ac Menne Martyrum extraxit de dicta Archa et illa faciens ad mam metropolitanam Ecclesiam Aquilegensem cum debita reverentia apportare eadem in Sacristia dicte Metropolitane Ecclesie collocavit ut ibidem securius maneant et serventur.

Acta fuerunt predicta in Ecclesiis supradictis videlicet Metropolitana et S. Felicis.

Cividi pres.ti Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q. D. Henrici utroque de Spegnimberga, Joanne Ildrano q. D. Fra[illegible] [illegible] Tredo, Johe. de Zucho, Henr[illegible]

57

1356. 17 maggio. Udine. Il Patr. d'Aquileja Nicolò accorda al Comune di Aquileja di potere aumentare i dazj per cinque anni per pagare i debiti.

(Quaternus de Nonate Cancell. Patr.le Museo Civ. Udine. Origin.)

1356. Maggio.

[illegible]

Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha, dilectis fidelibus nostris Potestati, Consilio et Universitati Civitatis nostre Aquilegie Salutem et omne bonum. Nobis pro parte vestra noviter extitit intimatum quod Comune nostrum Civitatis Aquilegie est adeo debitis non modicis obligatum, quod pro eis persolvendis ipsi Civitati datia sunt vendita ad annos quamplures adhuc venturos et sic expensis ac [illegible] necessariis fiendis et continue occurrentibus pro statu et honore Civitatis eiusdem satisfacere aliqualiter non valetis nec eidem Comuni de alio providеatur remedio oportuno, propterquod nobis humiliter supplicari fecistis ut pro expensis et omnibus huiusmodi supportandis, de qualibet urna olei que in Civitate nostra Aquilegie predicta ad minutum vendetur, duodecim denarios novos monete Aquilegensis et de qualibet urna olei que in grosso vendetur ibidem octo denarios eiusdem monete: item de qualibet stario salis denarium unum ipsius monete: item de qualibet libra carnium salsarum de porco unum veronensem parvulum: item de qualibet libra casei unum veronensem parvulum: item de qualibet stario furmenti et cuiuslibet alterius bladi quod in ipsa Civitate vendetur unum veronensem parvulum a quolibet vendente exigere et recipere pro eodem Comune possitis de gratia vobis et ipsi Comuni concedere dignaremur. Nos vero attendentes ingentem fidelitatem et devocionis constantiam quam ad nos et nostram Aquilegensem Ecclesiam habuistis semper retroactis temporibus et habetis ac etiam dicti Comunis necessitatem et

Castri pres.[ti] Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q. D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Iohanne [illegible] domus [illegible] Fra[illegible] [illegible]doredo, Iohne. de Zucho, Henr[illegible]

penuriam manifestam cognoscentes et propterea vestris devotis supplicationibus inclinati; ut dicti Comunis expensas et onera valeatis eo facilius supportare et ipsis necessitatibus providere, vobis et dicto Comuni de prenominatis rebus in Aquilegia vendendis exigendi et recipiendi a venditoribus quantitates pecunie superius nominatas hinc ad quinque annos proximos et completos ac plus et maiori tempore ad nostre libitum voluntatis tenore presentium de speciali gratia liberam concedimus facultatem, has litteras nostri Sigilli appensione munitas vobis tradentes in testimonium huius rei.

Data Utini in nostro patriarchali palacio die XVII mensis martii, anno dominice nativitatis MCCCLVI, ind. VIIII.

1356. 17 marzo — Mozzo — Processo in cui ... [illegible] ... fuoco ... [illegible]

(... Vergine ... [illegible] ...)

In Dei nomine amen. Anno eiusdem Domini MCCCLVI, ind. IX, die XVII mensis martii, presentibus Fratre Paulo monacho in Mozzo, ... Fumetio, fr. Bonaventura ... Petro de ... stipendiario Dni Abbatis, Odricus Nicholai de ... testibus omnibus ad hec vocatis et rogatis.

Coram Ven. viro D. ... Abbate ... communitate ... plebiorum et hominum ... Sancti Stephani de ... pro foco, ... interfuerunt ... Nicolaus q. Johannis Pezzoni, Johannes ... Candidus Longus, ... Marinus ... Stephani de ..., Nicolaus et Nicol. de Mena, Dominicus Piva, Dominicus ..., Egidius ... filius Dominici ... Johannes et ... de ... et alii quamplures ... numeracionis pro foco ... dictum est, pro quaquidem communitate seu communitatibus ... Johannes ... nec non Candidus Longus de Cavagio predicti allegantes in hunc modum et dicentes: Domine nos ... vobis quod homines de ... solvere tenentur et debent

NB.
Devo che ... comunemente si chiamava di Cavallo ed era soggetta alla giurisdizione spirituale dei ...

1356. 15 Maggio. Abdicazione della monaca contro ... e Manfredi.

Coram ... Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Uberto ... utroque de Spegimbergo, ... Johe. de Lucho, Henr...

Eccl(esi)e s. Stephani pro luminaria [illegible] unum [illegible] fo-
et facere quicquid facere debent [illegible] quod facere ipsi recu-
sant, quapropter nos [illegible] vobis tamquam Dno et [illegible]
Rectori et provisori ipsius Ecclesie s. Stephani ac aliis [illegible]
[illegible] [illegible] compellere
[illegible] homines de Amaro solvendum et faciendum que facere de-
bent pro Ecclesia s. Stephani ut de iure [illegible] tenemini. Qui

Maria (Marga).

respondentes [illegible] de Amaro, Jacobi [illegible]
[illegible] Josephi q. [illegible] Sindici et pro-
curatores comunitatis et hominum de Amaro prout [illegible]
[illegible] procuratores constat quodam publico instrumento manu
[illegible] notarii [illegible] in actis, [illegible] voce et nomine co-
munitatis et hominum de Amaro [illegible] Sindici et
procuratores ut [illegible], petimus [illegible] Hebii de S. Stephano
debeant ostendere quod ipsi sint veri et legitimi Sindici et pro-
curatores [illegible] vel aliquos, quod si ostende-
rent [illegible] parati [illegible] et quod ipsi etiam dicant si ipsi
faciunt querelam supra nos, quod ipsi tantum dicunt quod clementantur
et [illegible]. Replicaverunt prefati Johannes et Candi-
[illegible] pro [illegible] eisdem et dixerunt: Domine
nos non conquerimus, sed nos vobis tamquam Domino, rectori et provisori

Ecclesie S. Stephani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] quod ipsi homines de Amaro non faciunt ecclesie

S. Stephani sicut alii plebani faciunt, et [illegible] [illegible] facia-

mus et alii faciunt quia hec ad vos spectant. Quibus [illegible] audi-

tis, prefatus D. Abbas petiit a dictis Iohanne et [illegible] longo

[illegible] [illegible] supra hominibus de Amaro, qui [illegible] dixerunt:

Domine non [illegible] nos diximus [illegible] eo quod hec ad vos spectant et pro

parte nostra nos in vobis compromittimus alte et basse. Item dixit

D. Abbas prefatis utrique partibus. Vos debetis [illegible] [illegible] [illegible]

de persona [illegible], quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non vultis [illegible]

providere ego peto a vobis plebanis [illegible] [illegible] [illegible] quod habeatis

nostram [illegible] pro vobis cum hominibus de Amaro, nam pro eis et

[illegible] non vultis [illegible] oportet [illegible] [illegible] placet et [illegible] que

[illegible] [illegible] longe. Replicaverunt [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]:

Domine si vos vultis providere [illegible] ecclesie nos rogamus vos.

Nos nolumus [illegible]. Quibus gestis prefati [illegible] et [illegible] de Amaro

[illegible]: Domine ex quo homines et plebani de S. Stephano non conque-

runtur et dicunt non velle conqueri, nos imus cum vestra gratia. Quibus

omnibus Dominus Abbas dixit: ite cum Deo. —

Actum Mozii supra salla Palacii.

1356.
15. Maggio.
[illegible] della [illegible] contro [illegible] Ordelaffi e Manfredi.

Coram pres.[tibus] Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Peroldi et
Ubertino nato D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Ioanne [illegible] q. D.
Fra[illegible] [illegible]fredo, Iohe de Zucho, Henr[illegible]

Chiesa e Convento di S. Francesco di dentro.

1356. 15 Maggio. Pubblicazione della Scomunica contro gli Ordelaffi e i Manfredi.

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem 1356. Ind. 8. die 15 Maji. Praesentibus discretis Viris Dnis Nicolao de Samanderga et Johanne Lucie Presbiteris Canonicis Utinensibus, Francisco de Soldaneriis de Florentia, Joachino q.m Ropeti et Zurrono Sartore de Utino et aliis quamplurimis.

Ex parte SSmi Patris et D. N. Dni Innocentii digna Dei providentia Sacrosanctae Romanae ac Universalis Ecclesiae Summi Pontificis ac Reverendissimi in Christo Patris et D. D. Aegidii Miseratione Divina Episcopi Sabinensis, Apostolicae Sedis Legati et Reverendi in Christo Patris Dni Fortanerii Dei gratia Patriarchae Gradensis habentis, ut dicitur, speciale mandatum a dicto Dno Legato praedicandi, et per alios praedicari faciendi Crucem contra Franciscum de Ordelaphis de Forlivio et Johannem ac Guillelmum de Manfredis de Faventia tanquam contra contumaces, excommunicatos et rebelles S. Matris Ecclesiae ac de Catholica Fide suspectos... Ven. et Religiosus Vir D. Fr. Mapheus de Venetiis Ord. Fratrum Minorum, Inquisitor Venetus Haereticae pravitatis, juxta commissionem sibi, ut asseruit, factam per dictum Dnum Patriarcham ~~Gradensem~~ in Ecclesia B. Francisci de Utino Aquil. Dioecesis coram Populi utriusque sexus multitudine copiosa, contra dictos Franciscum, Johannem et Guillelmum solemniter ac voce altissima praedicavit, aperte pronuntians et declarans omnes et singulos vere Poenitentes et confessos qui contra praedictos contumaces et rebelles S. Matris Ecclesiae signum venerabile assumpserint S. Crucis et dictae Ecclesiae servierint xij mensibus infra duos annos contra eosdem Rebelles damnatos, habere et spiritualiter assequi remissionem et Indulgentiam plenariam horum omnium peccatorum, secundum quod in Apostolicis Processibus contra ipsos damnatos editis plenius et seriosius continetur. Mandans idem Dnus Inquisitor de praemissis per me Notarium infrascriptum confici hoc publicum Instrumentum. Notario Spect. V. D. Gubertino de Novate.

Actum in Ecclesia S. Francisci praedicta.

Coram pres. Nobb. Egregio Milite D. Venceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q.m D. Henrici utroque de Spegnimbergo, Joanne Ildrano q.m Dni Fra[illegible]fredo, Johe de Zucho, Henr[illegible]

1356. 1 Giugno. Udine Franc.o di Savorg.no Vicedomino Gen.le del Patr.a di Aq. scrive ai Rettori Veneti di Treviso, su moti ad apparecchi d'armati dei Duchi d'Austria ai danni dei possedimenti di Terraferma, prega che non lo palesino.

A tergo = Nobilibus et Potentibus Viris Dnis Bartholomei Basilio Honor.do Pot.ti a Joanni Trivisano Cap.o Honor.do Tarvisij amicis carissimis =

Honorandi amici carissimi, nuper per certum nuntium sciui, quod Dux Leopoldus gentium congregationem fecit et facere non cessat, cui Dux Chmausel de Bavarie (con (sic)) Dux Deck assistunt, sicut alias vobis scripsi, hoc vobis significo, quae conrinam ad damnum et dispendium ducalis dominij sit, et jam sunt in magna quantitate gentes congregate; idcirco consulo et hortor quantum possum, quatenus ordinem debitum in vestris Fortilicijs et alijs contiguis ad Ducalem dominationem pertinentibus detis non tardetis, ne vobis aliquod posset sinistrum occurrere. Ille de Duino ad Dominum Ducem Albertum Ducem Austrie subito de Duino rediens, suos gressus direxit, et Dnus Conradus Craysgher magnum fecit gentium apparatamentum. Rogo vos quod si contingerit vos mihi aliquod scribere, vel denuntiare, ita et taliter quod sub talimodo faciatis, quod sinistrum aliquod contingere non possit et mihi prejuditium dannosum; ad singula quaeque vobis grata paratus:

Datum Utini die primo Junij 1356 Ind.e XII.

Franciscus de Savorgnano Dni Patriarche
Aquilejensis Vicedominus Generalis.

(Tratto di MSS.o Savorgnano, apocrifo N.o 57)

Rinunzia di feudi prima di eseguire permuta o vendita di essi. (Importante)

1390. 26 Marzo. Sophumberg = Federico qm Bello di Savorgnano avendo venduto il Castello di Madrisio ad Enrico di Cormons giusta la consuetudine Aquilejese lo rinunzia in mani del Patr.a Giovanni, quale gli accorda licenza di venderlo.

Die XXVI M. Martij. Actum super Castrum Sophumbergi in Stupa di Cortis pres.bus Nobb. Egregio Milite Dvenceslao q. Nob. viri Pertoldi et Ubertino q.m D.i Henrici utroque de Spegnimbergo, Franc. Pedano qm dni Fra... Corrado, Joh. de Zucho, Henr...

Egidio qm Magi Sotij de Civitate Austrie, Magro Petro Phisico qm Magri Andree Phisici habitandis Glemone et aliis/.

Cum Nob. vir D. Federicus qm Nob viri Bielli de Savorgnano venditurus esset Castrum suum Madrisij quod in pheudum ab Aquilejen. Ecta cognoscebat, et habuerat Nob Henricus de Corinoms ob necessitatem eidem incumbentem. et juxta jura et consuetudines Ecle Aquilis nullus de Patria posset vendere et alienare castra que ab Aquil. in Feudum cognoscerent et haberent nisi primo renunciarent et refudiarent in manibus Dni Patrie. Quare prefs. Nob Federicus renunciavit dictum Castrum, et refudiavit in manibus Serri Principis et Rmi Dni nri Johannis Ste Aquil Ecle Patria dignissimi. Qui quidem D. Patria eidem licentiam dedit de alienando dictum Castrum salvo jure Aquilis Ecle de investitura videlicet Feudi superius nominata.

(Tratto da MSS Savorgnan N 157

1389 7 Maggio Venezia – Ducale di Antº Venier ad Orsina vedova di Federico di Savorgnano per restituzione di armi, state concesse al marito.

(Antonius Venerio Dei grã Dux Venet etc. Egregie Dª Ursine uxori quondam egregii militis D. Federici de Savorgnano, amice dilecte, salutem et sincere dilectionis affectum. Alias scripsimus egregio militi D. Federico de Savorgnano quondam viro vestro et rogavimus instanter et nunc nobilitati vestre significamus et rogamus quod placeat arma infrascripta nostri communis accomodata dicto qm viro vestro tempore novitatum pro bono et conservatione sua restituere nobis in statu quo sibi concessa fuerunt, vel pro eorum valore ducatos centum quinquaginta septem auri.

Arma predicta fuerunt bombarde, lapides a Bombarda.

Data in nro Ducali Palacio Die vij madii Indᵉ xij.

(Detta Indizione corrisponde precisamente l'anno 1389)

(Tratta da MSS Savorgnan N 157)

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo quinquagesimo
sexto, ind. Nona, die iij mensis Junij presentibus venerabili Domino Vencealao de Praga
canonico Civitatensi, et Presbitero Carino Manzocho de Venetijs mansionario Aquilejensi
capellano infrascripti D. Patriarche, Filatto Filati de Luxemburgo, et discretis viris Leonardo
q. Pauli de S. Germano, Angelo q. Bonzati Tuschi de Civitate Austrie, et Bilino q. Minotti
de Pass. Testibus et alijs ad hoc specialiter ~~rogatis~~ vocatis, et rogatis

63

Cum Partes illae Castri de Varmo quas Nobiles viri Aquinus q. Dni Articuni de Varmo
ac Tristanus eius filius, et q. Rizzardus frater dicti Aquini, nec non sedimen Castri, et
Loci de guarda ~~[illegible]~~ nunc dirupti, quod fuit ipsius Aquini, ceteraque bona ipsorum
..., habebant, et tenebant ab ecclesia aquilejensi in feudum rectum, et Legale, seu
... quovismodo propter proditionem per dictos Aquinum, et Tristanum attemptatam,
et factam contra Rndm. in Christo Patrem D. D. Nicolaum Dei gratia Sedis aquilejensis
Patriarcham, et dictam aquilejensem Ecclesiam sint ad ipsum D. Patriarcham, et
dictam aquilejensem Ecclesiam per sententiam Legitime devoluta. Idem D.
Patriarcha volens ex bonis ipsis fidelis sibi, et dicte Ecclesie Vassalos acquirere, et
ac Nobilibus viris Domino Conradallo q. Dni Thome, et Zanutto, Matriusio, Thomasutto
Niccolao, Franco, et Articuno fratribus filijs q. Dni Bartholomei Militis de S.to
Daniele intuitu fidelium obsequiorum, que sibi, Aquilejensi Ecclesie hactenus
impenderunt, et poterunt in posterum Deante Domino exhibere gratiam facere
specialem, ut ad ipsorum Dni Patriarche ac aquilejensis Ecclesie servitia, ac fructus
animentur, qui se ab ijsdem D. Patriarcham, et Ecclesiam tenentes utiliores
viderunt, et promotos, supradictas Partes Castri de Varmo, et sedimen dicti castri
et Loci Guardazjoza, et bona omnia supra scripta suo, et successorum suorum, et
aquilejensis Ecclesie nomine dicto Zanutto presenti et recipienti eius fratribus, et Dno
Conradallo, eorumque heredibus recipienti ad feudum rectum, et Legalem, eo iure
quo prenominati Aquinus, et Tristanus, et Rizzardus illas et illa habuerunt, et tenuerunt
ab ecclesia supradicta omnimodo, iure, et forma quibus melius potuit tradidit, et
Concessit, ipsumque Zanutum dictis nominibus recipientem investivit presentialiter
de eisdem salvo iure Aquilejensis Ecc., et omnium personarum. Ad habendum
tenendum, possidendum, et quicquid ei, et suis heredibus placuerit, salvo iure dicti
feudi, perpetuo faciendo cum omnibus et singulis que bona ipsa habent supra,
infra, seu intra, se in integrum villis, mansis, sediminibus, vineis, campis, pratis,
pascuis, silvis, nemoribus, paludibus, venationibus piscationibus, aquis, aquarum
decursibus jurisdictionibus, et pertinentijs suis, et liberis accessibus et egressibus

suis usque in vias publicas. Ita tamen quod Castrum Quarteriorum vaedificare
seu vaficare nunquam nequeant ullo modo; Castrum vero de Lame ipso, et
haeredes sui dicto Dno Patriarchae ac ejus successoribus canonice intrantibus, co-
ramque Damatis, et servitoribus apparere teneantur sicut tenere
tum pacis, quam guerrae, cum pro parte dicti Dni Patriarchae, et succes-
sorum super hoc extiterit requisiti, quae quidem bona
omnia, et singula dictus D. Pat.a se ipsorum D. Corradelli, Zanuto, et fratrum
nomine constituit procurat.o possidere et donec corporalem possessionem
acceperint corporalem, quam percipiendi sua auctoritate, et retinendi
deinceps licentiam omnimodam concessit eiusdem. promittens
suo, et hoc antedicto ipsi Zanuto, et suo, et quibus supra nomi-
nibus recipienti praedictam concessionem, et investituram ac omnia,
et singula in hoc instr.o contenta perpetuo grata grata, et firma
habere, et tenere, et nunquam contrafacere vel venire per se vel
alium seu alios aliqua rat.e vel causa de jure vel de facto, et ea
omnia, et singula eidem ab omni persona, Collegio, et universitate
defendere, manutenere, et insolidum disbrigare. Ad hoc obligans
dicto Zanuto suo, et quibus supra nominibus recipienti omnia sua
et aquilejensis Ecclesiae bona mobilia, et imobilia praesentia, et futura
pro qua quidem concess.e et invest.a memoratus suo, et suprad.s nomi-
nibus ejus fratrum, et D. Corradelli nomine dicto Dno Patriarchae
fidelitatis debitae juram.tum praestitit quod vasallus fid.s suo praestare
in talibus consuevit. Et in huius modum praedictus D. Patriarcha
commisit ipsis D. Corradelle ac Zanuto et fratribus in nuntium Tenute
Bettinum de Pers tellera predictum, mandans ei ut ipsos in corpo-
ralem tenutam et possessionem omnium bonorum et iurium predictorum
ponat pariter et inducat. In quorum omnium testimonium prefatus
D. Patriarcha iussit presens publicum instrumentum confici per me
notarium ac sui sigilli appensione muniri.
actum in Castro Civ. Belluni in camera cubiculari predicti
D. Patriarche.

1356. 5 Giugno. Fagagna. Processo contro un Prete per fattucchierie per farsi amare da ~~una~~ donna di Moruzzo.

IV 64

A. D. MCCCLVI. ind. IX. die V mensis Junii. In Castro de Faganea in Ecclesia s. Michaelis Presentibus Henrico q. d. Rodulfi et Leonardo filio d. Meynardi omnibus de Faganea testibus et aliis.

Niclussa de s. Margarita uxor Cusfoloni de Murucio producta coram d. Jacobo q. d. Johannis de Fagnea Gastaldione de Fagnea sine aliquo tormento dixit quod presbiter Aquilinus in Murucio habitans, quod est ultra unum annum quod ipse presbiter incepit ei bene et sibi pecit eius personam et ipsa Niclussa recusavit et ipse presbiter dixit: tu non vis mi consentire tuam personam, ego intendo habere tuam personam omni modo quod ego potero et in brevis tempore (sic) post hoc ipsa non poterat requiescere nec aliquid facere, sed cogitabat continue in amore ipsius presbiteri et libenter ivet per traversum unius muri ad eundem ad ipsum presbiterum ~~et tantum~~ tantum fecit quod ipsa ivit ad presbiterum predictum in uno die in canipa olim d. Plebani de Murucio et ibi eam incepit habere suam personam et pluribus diebus eam habebat.

Item dixit quod post hoc predictus presbiter ivit ad standum Villalte et stans in Villalta ipse pecit sibi pecuniam sub mutuo et predicta Niclussa vendidit unum starium frumenti et sigille et portavit domo Sabadini de Murucio et dictus Sabadinus sibi dedit denarios XX et etiam Cusfolonus eius maritus vendidit vinum pro certa quantitate pecunie, de quibus ea dicto suo marito accepit tantam quantitatem pecunie quod capit in summa duarum marcharum denariorum et predictas duas marchas mutuavit dicto presbitero.

Interrogata fuit ubi fuit hoc mutuo, dixit quod sibi mutuavit in duabus vicibus in canipa olim Plebani predicti:

Item dixit quod quedam mulier de Villalta in vigilia s. Cantiani quod est lapsum, venit in domo mea, dixit Niclusse, accipe scriptum quod presbiter Aquilinus tibi mittit et ponas in zarabolis mariti tui occulte et videbis quod dictus tuus maritus te diligeret plus quam aliis personis de mundo et ipsa credenta bene facere accepit scriptum et occulte posuit in bragis suis et dixit quod hec fuit veritas.

(manca il rimanente)

Not. Giovanni di Moruzzo. ~~Arch. notar.~~ A. N. U. Udine?

altum de Castro Eccl. Belluni à Camera curbiculari predicti D. Patriarche.

1356 - 6 Giugno. Sul monte Mauria all'origine del Tagliamento. Sentenza arbitraria nelle questioni tra quei di Cadore e quei di Forni (Carnia) per la giurisdizione, pascoli, boschi e strade del monte Mauria.

In Christi nomine amen. Anno a nativitate eiusdem millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto, indictione nona, die sexto intrante mense Junii presentibus discretis et onestis viris dominis presbiteris Thomasio plebano plebis Cadubrii, Vendramino plebano de Vigo Cadubrii, Venerio plebano de Furno, Odorlico q. Johannis de Domeglo, Thomasio notario de plebe, Cadubrino q. Johannis Longi de Auronzo testibus et aliis pluribus fide dignis ad hec vocatis et rogatis.

Cum questio verteretur et esset intra Capitanium et homines de Cadubrio ex una parte et Nobilem virum dominum Paganum de Savorgnano et homines de Furno ex altera occasione dominii, iurisdictionis, pascuorum, boschorum et stratarum montis Maurie tam tempore nivis quam tempore sereni, et cum Reverendus in Christo pater dominus Nicolaus sancte sedis Aquilegensis dignissimus Patriarcha incomisisset dictam questionem diffiniendam et determinandam per nobilem virum dominum Jacobum Marcelli honorabilem marchionem Istrie, ut in litteris ipsius domini plenarie continetur, et ipse d. Jacobus non valens dicte questioni diffiniende supersedere aliis maioribus negociis ipsius domini impeditus et cupiens dictam questionem definiri, incomisit mas vices discreto viro domino Alexandro capitaneo Cadubrii ut videat questiones predictas et fine debito debeat terminare. Qui d. Alexander convocatis decem de melioribus de Furno et decem de melioribus de Cadubrio ad quos dictum factum non tangit, una cum nobili viro d. Pagano cuius

interesst pro bono pacis et veri concordii et ad vitandum labores et expensas ut dite contrate bene maneant ad invicem ut consueverunt temporibus retroactis placendo prefacto Reverendissimo domino eorum et confirmando sic et taliter ordinaverunt:

In primis quidem quod iurisdictio dominii de Cadubrio duret et durare debeat usque ad locum qui dicitur Ryu de Stablegno stando supra strata recto prospiciendo tam a parte superiori quam a parte inferiori et homines de Furno ab illa parte Ryu de Stablegno versus furnum paschulare, buschare et omnem eorum voluntatem facere sine aliqua contradictione hominum de Cadubrio ut semper facere consueverunt, reservatis pratis et stableris si qua sunt hominum de Cadubrio quod permanere debeant sicut sunt, custodiendo dicti homines de Furno dicta prata et stableria et ponendo in motta sicut sua;

item ordinaverunt quod homines de Cadubrio buschare paschulare debeant usque ad dictum Ryum de Stablegno versus Cadubrium ad eorum beneplacitum voluntatis sine impedimento et pignoracione illorum de Furno et quod dicti de Furno similiter et quod dicti de Furno similiter possint buschare et paschulare una cum dictis de Cadubrio usque Zovum Maurie sine contradicione et inpignoracione illorum de Cadubrio et quod prata, stableria et montes utriusque partis unusquisque habeat et gaudeat sua, ponendo in motta et custodiendo illi de Cadubrio prata illorum de Furno sicut sua propria, non faciendo illi de Furno de novo prata in loco predicto ut nunc habent;

... ... suprascripta ...

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche.

Item ordinaverunt quod homines de Cadubrio facere aptare renovare et pontes facere et palare stratas tam tempore nivis quam terenâ usque ad Ryam predictam;

item quod predicti homines de Cadubrio facere debeant et teneantur ap-tare et palare stratas a dicto Ryu de Stablegno usque ad aquam Tullumenti iuxta[1] viam sicut ordinabitur per dominium Ca-dubrii inter homines de Zentenario de ultra Plavi;

item quod homines de Furno facere debeant et reparare stratas et pontes tempore necessario a Ryu de Stablegno inferius tem-pore tereni et non alio tempore et quod dominium Cadubrii possit et valeat usque ad dictum locum Ryu de Stablegno[2] versus Cadubrium quoscumque malefactores capere et de ipsis plenam iusticiam et racionem facere, et similiter quod dominium de Furno versus Furnum usque ad dictum locum possit facere de malefactoribus iusticiam et racionem. ~~capere et de ipsis plenam~~

Quam Sentenciam placendo prefacto domino ~~eorum~~ et confirmando per ipsum affirmaverunt approbaverunt laudaverunt et confirma-verunt in his scriptis. Actum supra monte de Mauria ubi oritur aqua que dicitur Tulument.

Ego Nicolaus de Feltrono ex imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui et bona fide scripsi rogatus.

Dalla pergamena originale nel Vol. F. I nell' Archivio Savorgnano

1) Il nome di quello fiume alla fine del documento è scritto: Tuliment.

2) Il notajo ora scrive Stablegno ora Stablego.

Vincenzo Joppi trascrisse
l'anno 1845

proprie manu

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti

D. Patriarche.

1356, 11 Luglio. Aquileja. Il Capitolo d'Aquileja conferma l'investitura data dal Patriarca ai Signori di S. Daniele di parte dei Castelli di Varmo e di Guardazzosa.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos Manzolus de Marsis Decanus, Ambrosius de la Turre, Gulielmus de Aquilegia, Hermagoras de Moratio, Johannes et Bertrandus de la Turre, Mattheus de Padua, Mapheus et Philippinus de Farra canonici Ecclesie Aquilegensis facientes capitulum et tamquam Capitulum eiusdem Ecclesie ad infrascripta specialiter facientes, more solito congregati concessioni et investiture feudalibus quorumdam partium Castri de Varmo quas Domini Aquinus q. D. Artici et Tristanus eius filius atq. Rizardus dicti D. Aquini frater olim tenebant et sediminis Castri seu loci Guarde Zosse quod fuit predicti D. Aquini atque villarum, mansorum, iurium, iurisdictionum et pertinentiarum ipsarum Dominis Coradello q. D. Thome et Zanutto, Mathiussio, Thomasutto, Niclao, Francisco et Artico fratribus filiisq. D. Bartholomei militis de S. Daniele seu prefacto D. Zanutto recipienti pro se dictisque fratribus suis et predicto D. Coradello eorumque heredibus per reverendum in Christo patrem et DD. Nicolaum Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcham ac omnibus in suprascripto concessionis et investiture huiusmodi instrumento contentis, mandante nobis dicto D. Patriarcha et ad instantiam dicti D. Zanutti pro se et predictis omnibus ad hoc nos requirentis nostrum et ipsius Capituli nostri si et in quantum de iure possumus et tenemur prebemus assensum pariter et consensum, salvo iure predicte Ecclesie Aquilegensis et omnium personarum. In cuius rei testimonium has litteras conscribi iussimus et nostri capitularis sigilli appensione muniri.

Actum Aquilegie sub logia predictorum Canonicorum et Capituli, die XII mensis Julii, Anno nativitatis Domini MCCCLVI, ind. IX.

Da Copia Documenti della Famiglia di Varmo in vol. segnato A. p. 62. Collez. Concina in S. Daniele.

propone manum

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche. —

[illegible] Marano [illegible]
usque ai tempi il Comune di Marano [illegible]

67

Definitio de Marano [illegible] in Marano; anch nota [illegible]
Divisio Communis Marani et Muzane

In [Christi] nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecente-
simo quinquagesimo sexto, indictione nona, die decimo [sexto] intrante
[mense] Augusti, presentibus [illegible] Magistri Michaelis
[illegible] Vitalis de Muzana [illegible], Morandino q.m Johan-
nis [illegible], Antonio olim Duffini, Zanino q.m Pauli, Henrico dicto
Dii q.m Martini Tarondi omnibus [illegible] de villa Muzane Dioc. Aquile-
gensis, Andrea q.m Andree Gurdini, Jacobo q.m [Montalbani] [illegible]
[illegible] Marano dicto Divesis, Augustino [illegible] de Glemona
Francisco Molendinario dicto [illegible] q.m Geraldi de Adagla et Anto-
nio q.m [illegible] dicti [illegible] olim Monati [illegible] S. Gervasii [illegible]
[illegible] Marani testibus et aliis quamplurimis ad hec
speci[aliter] convocatis et rogatis.

[illegible] q.m [illegible] et [illegible] olim Jacobi Vate de Marano tam-
quam [Sindici] et procuratores Comunis et hominum de Marano [ad] infra-
scripta ex una parte prout patet in quodam publico instrumento scripto
manu [illegible] notarii q.m Mag. Marci Cordovis de Muzana sub A. D. MCCCLVI
[ind.] IX, die XVIII intrante mense ianuarii visto et lecto a me notario infrascripto.
[illegible] Maffey et [illegible] q.m [Johannis]
[illegible] de Muzana ex alia vero parte tamquam Sindici et procuratores
Comunis et hominum de villa Muzane ad infrascripta prout patet in quo-
dam publico instrumento acto et scripto manu Laurencii notarii filii
[illegible] de villa Palazolis sub anno nativitatis Domini nostri MCCCLVI,
ind. IX, die XXII intrante mense iulii, visto et lecto a me notario in-
frascripto. De quadam questione et lite vertente et questionibus vertentibus
inter comune et homines de Marano ex una parte et comune et homines de Villa
Muzane

que a una ex parte, videlicet de quadam Comunia, porte que est supra aquam que dicitur Muzana, pascuo, boscare et comunicare et ceteris aliquo ... vel que ... possint inter utram ... bona voluntate amicabiliter et concorditer ... nullis ... factis ...
... possent talem comuniam et ... quas dicte Comunitates et homines ... ad invicem indivisas, diviserunt, ... partiverunt et designaverunt prout infra patebit in infrascriptis pactis. Videlicet talibus pactis simul confirmatis, ... quod Comune et homines de Muzana nullam habeant iurisdictionem, accionem, racionem ligna incidendi, papolandi nec fenum faciendi neque comunicare ultra viam destirpatam que est in silva que dicitur Minuda de latere versus Maranum ... destirpacione ... fieri fossatum ... ipsum fossatum de ... ad quamdam aquam que dicitur Muzana ibidem per predictos sindicos et procuratores utriusque partis designatum atque deputatum. Et similiter Comune et homines de Marano non valeant nec aliquam viam habeant incidendi, papolandi, comunicandi nec fenum faciendi citra aquam que dicitur Muzana et ultra predictam destirpacionem sive fossatum, secundum versus viam perquam itur de villa Muzane ad villa Carisati, salvo et reservato quod illi campi qui tunc tempus erant hominum de Marano in parte et supra parte hominum de Muzana, sint et remaneant tantummodo predictis hominibus de Marano, utramque partem dictarum Comunitatum solvendo decimam et iura decimarum suorum agrorum habitorum supra parte

premunta

altum in Castro ... Belluni in Camera ... predicti D. Patriarche.

per certa Comuni de Mugana [illegible] Marani ad pratum Ecclesie
S. Gervasii plebis Marani [illegible] Ecclesie et pratum Zanini Pauli quod
est supra parte illorum hominum de Marano sit predicti Zanini de
Mugana. Item quod Comune et homines de Marano valeant et pos-
sint facere Roiam unam supra parte Comunis et hominum de
Mugana incipiendo a ponte qui est prope predictam Ecclesiam
S. Gervasii usque ad Stratam et levatam per quam itur de Mu-
gana ad Carisatum ad ponendum aquam de Mulicis vel alias
aquas Comuni et hominibus de Marano congruas et opportunas non
inferendo neque faciendo damnum aliquod et nocumentum Co-
muni et hominibus de Mugana tam in comune quam in diviso
et si per homines et Comune de Marano damnum aliquod fieret Co-
muni et hominibus de Mugana per dictas aquas per quas utenentur et
eorum facient negotia teneantur emendare et satisfacere omnia et
singula damna et expensas dicto Comuni et hominibus de Mugana
ad dictum et sententiam bonorum virorum, ~~[illegible]~~ sed de Levata, Cari-
sati supra prefati Syndici et Procuratores Comunis et hominum
de Mugana dixerunt sarù nihilum sententiare, arbitrare nec se in-
[illegible] erant persone que nullam habeat potestatem arbitrandi nec
sententiandi; sed si casus acciderat quod Comune et homines de Marano
aliquas aquas accipere vellent de predicta Levata et Strata in supra
per quam itur ad Carisatum et aliquo tempore acciderit quod Comu-
ne et homines de Mugana damna aliqua paterentur et perciperent,
quod idem Comune et homines de Marano teneantur emendare eis et ipsos
ab omni damno relevare. Et similiter Comune et homines de Mugana

tu

pag. XI.

partes
enerant imo
et ideo jura
erato quod
nordia trac-
rra quibus
ne potestatem
etebant et
s ne videretur
untatis domi-
di, ut ipsi
um intentio-
bera potue-
stenus supra
abere potu
eterent qu
domino Re
s suis qu
s debite
erat vir
et domis
talis non
etitio eo
etare sus
ere et om
s tractare
s Rex suis
tos utique
eis quam il
erat Venecias

teneantur Comune et hominibus de Marano omnia dampna que per ipsos fierent emendare et eos indempnes relevare tam cum aorum aquis ponendis vel deponendis supra territorio Comunis et hominum de Marano vel aliismodis cum aquis dampnum aliquod inferrentis. Item voluerunt et affirmaverunt ibidem ambe partes quod si aliquis de Mugana intraret partem sive nemore pervente in parte illorum de Marano ad incidendum lignamen et reperiretur cum curru et bobus aut armentis, quod amittat currum et bobus sive armentis sic reperientur et petentur. Sed si reperiretur sine curru sed solummodo cum securi vel aliis ferris se petitur eidem incidenti per aliquem vicinum Marani pignus debeat et teneatur ipse incidens dare ipsam securim vel alium ferrum incidens in parte predicta ipsi ... securis vel aliud ferrum incidens in perpetuum per Comune Marani vel exentem et recipientem Comuni Mugane et ipsi incidenti restitui non debeatur. Si autem acciderit quod ipse incidens revelaret sive prohiberet dare pignus ipsi vicino Marani, idem incidens ... et incidat in pena quadraginta frisacensium denariorum monete nove, quam habeat et habere debeat Comune predictum Marani; et similiter si reperirentur homines de Marano incidentes lignamen in parte pervente de Mugana, modo simili ut supradescriptum est in parte Comunis de Marano teneantur Comune et hominibus de Mugana et in pena predicta cadant et incidant. Item voluerunt et ordinaverunt iudici sindici et Procuratores utriusque partis quod Comune et homines de Mugana nullam habeant iurisdictionem in parte territorii, que pars ultra est aquam, que dicitur Mulinus

et cum ...

... oppositione ...

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche.

et que pars est versus orientem sive iacet. Item voluerunt et ordinaverunt prefati Syndici et procuratores quod predictum Comune et homines de Mugana nullam iurisdicionem habeant in parte territorii que est ultra aquam dicitur Mugana et que pars est et iacet versus Maranum predictum. Item voluerunt et ordinaverunt ipsi procuratores quod Comune et homines de Mugana nullam iurisdicionem habeant in parte silve minute que est et iacet versus Bandum de Marano, qui Bandus dicitur Bandus de Muliis et est ultra destirpacionem sive fossatum prefatum. Item ordinaverunt et voluerunt et mandaverunt quod Comune et homines de Marano nullam iurisdicionem habeant ultra aquam que dicitur Mugana versus villam Mugane et nullam iurisdicionem in parte silve minute, que pars et ultra destirpacionem sive fossatum predictos versus septentrionem. Item voluerunt et mandaverunt prefati Sindici quod Comune de Marano nullam iurisdicionem habeat in parte terretorii que est ultra aquam dicitur Muliis, que pars est et iacet in occidente versus villam Mugane semper salvis et reservatis condicionibus suprascriptis scilicet quod homines et Comune de Marano valeat et possit facere fieri Rhoyam unam de Levata in infra versus Maranum super partem Comunis de Mugana que Levata dicitur Levata Carisati et quod homines de Marano qui habent tunc temporis campos in parte predicti Comunis de Mugana in perpetuum ipsos teneant et habeant prout ante divisionem prefatam habebant et quod homines et campi et terrenum positum in parte illorum de Mugana teneantur decimas dominio de

partes
enerant imo
et ideo jura
erato quod
mordia trac=
pra quibus
potestatem
tebant et
ne videretur
untatis domi=
dicut ipsi
um intentio=
bere potuit=
dencs supra
abere potu
eterant qu
domino Re
is fuis qu
debite
erat
et domi
tatis
etitio
etare
ae et
s tractare
s Rex fuis
tos utique
is quam
erat Veneu

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche.

[...]rano vivere prout ante solebant et quod pratum Ecclesie S. Gervasii sit ipsius Ecclesie et quod pratum Zanini Pauli sit ipsius Zanini non obstantibus aliquibus pactis inter utramque partem actis. Item voluerunt et mandaverunt prefati Syndici et procuratores utriusque partis quod omnia et singula instrumenta publica vel non que haberent una Communitas alteri scilicet Morani et Mugane hinc ad diem presentem sint deinceps incisa in afficatia canellata nulliusque valoris atque momenti in quibus instrumentis appareret Commune Morani esse obbligatum Communi de Mugana et similiter Commune de Mugana esse obbligatum Communi de Morano. Que omnia et sing. suprascripta prefati Sindici et procuratores utriusque partis sindacaria et procurationis nomine predictarum Communitatum semper stipulacione intervenientes hinc inde quod predicte Communitates et homines de Marano et de Mugana habebunt in perpetuum firma et rata et grata et contra predicta vel aliquod predictorum non contrafacient neque venient per se vel per aliam personam tam canonicam quam civilem aliqua causa vel ingenio, de iure vel de facto sub pena centum parvulorum librarum minus quinque soldi veronenses monete stipulata ad invicem huius contractus in singulis capitulis, que pena toties peti possit et exigi quotiens contra aliquem supradictorum per aliquam particulam contrafactum fuerit et qua pena soluta vel non, omnia et singula suprascripta et infrascripta per predictos Sindicos ordinata et affirmata, firma et rata perdurent. Item voluerunt et mandaverunt predicti

Sindici

pag. XI.

partes
enerant imo
[...]et ideo jura
[...]erato quod
[...]nordia trac-
[...]ra quibus
[...]ne potestatem
[...]tebant et
[...] ne videretur
[...]untatis domi-
[...]ut ipse
[...]um intentio-
[...]bere potue-
[...]atenus supra
[...]bere potu[...]
[...]erent qu[...]
[...]omino [...]
[...] fuis qu[...]
[...] debite [...]
[...]erat [...]
[...]et domi[...]
[...]tem
[...]tates nob[...]
[...]etitio [...]
[...]tare [...]
[...]sedit om[...]
[...] tractare
[...] Rex fui[...]
[...]tos utique
[...] quam i[...]
[...]erat Venan[...]

sindici utriusque partis predictas Comunitates reficere et restituere scilicet una pars alteri adinvicem si contrafactum fuerit contra singula et omnia suprascripta vel aliquod supradictorum omnia et singula dampna et expensas ac interesse litis et extra pro quibus omnibus et singulis suprascriptis firmiter obser=vandis et attendendis obligaverunt predicti sindici et procurato=res scilicet una pars alteri omnia bona predictarum Comu=nitatum tam habitorum quam habendorum.

Actum in Dioces. Aquilegensi in Tabella Maxani in quodam agro Eculesie predicte S. Gervasii sub arboribus et nucibus iuxta eam=dem, que nuces tunc erant ibidem in eodem loco; —

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche. —

1356, 26 sett. Gorizia. Nicolò e fratelli di Castello chiedono a Mainardo Conte di Gorizia l'investitura dei loro beni feudali. V. 1355, 16 gen.

68

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis Domini MCCCLVI, ind. IX, die XXVI mensis septembris, presentibus nobilibus viris Dominis Simone milite de Walvesono, Federico milite de Spilimbergo, Francisco q. D. Vuarnerii de Chucanea, Petro dicto Petorli de Spilimbergo, Zancillo dicto Yut de Goricia, Bernardo q. D. Pauli militis de Gramoglano, Zanono de Civ. Austria habitante in Goricia testibus et aliis quampluribus.

Coram Illustri et Magnifico D. D. Meynardo Comite Goricie comparuit nobilis vir D. Nicolaus dictus Porpetus filius q. D. Joannis Francisci de Castello pro se et fratribus et nepotibus suis flexis genibus humiliter rogans et supplicans et cum instantia reverenter inquirens ut eidem D. Comiti dignaretur investire eidem D. Nicolao et fratribus et nepotibus suis de omnibus et singulis bonis et possessionibus feudalibus que et quas antecessores dicti D. Nicolai de Castello habent in feudum ab antecessoribus Dominis Comitibus Goricie, offerens se dictus D. Nicolaus pro se et dictis fratribus et nepotibus suis dicto D. Meynardo Comiti obedire et facere tanquam vassallos prout de iure sunt constricti et ne dampnum et preiudicium possit generari de dicto feudo, quo loco et tempore requisivisset tanquam maior etatis eius fratrum, mandans michi Notario infrascripto predicta reddúci in publicum instrumentum.

Actum in maiori sala palacii dicti D. Comitis

Ego Franciscus q. Michaeli de Utino imp. auct. publicus notarius predictis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi.

Da perg. orig. nell'Arch. Frangipane. Castelporpeto.

[illegible]

altum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche.

1356. 30 Settembre. Gemona. Lettera del patriarca d'Aquileja ai Giurati di Fagagna di pronunziare la sentenza sull'affare di certe tregue senza riguardo alcuno.

Nicolaus Dei gratia sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha Juratis nostris de Faganea. Tenore presentium, sub obtenta nostre gratie et pene quod imponere voluerimus, quatenus sententiam quam in vobis reservastis supra molestacionem trevarum inter Vattusshum de Brayda et Johannem de Brayda de Faganea pronuncietis sicut vobis Dei gratia ministrabit, advertentes cum ne a subiectione aliquius, quocumque sit, aliud sententietis nisi ius postulabit et requirit. Data Glemone ultimo Setembris. Indicione nona (MCCCLVI).

V.to Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

... opposite ...

altum in Castro Eio. Balbusii de Carmine ... predicti

D. Petrarche.

1356, 6 ottobre. Nel castello di Varmo. Il Conte di Gorizia da l'investitura del Castello di Varmo al nob. Zanutto e fratelli di L. Daniele ed a Corradella loro zio.

10

In nomine Domini amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLVI, ind. IX, die VI mensis Octobris, in [illegible] de Castro Fratrum Minorum de Goritia, presentibus Antonio de Rabatta, Henrico de [illegible]stenburg et altero Henrico Scriba in Tulmino [illegible] [illegible] de Bragacho, [illegible] [illegible] de Goritia, Bo[illegible] [illegible] commorante in [illegible] et aliis.

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ipsius [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fratrem [illegible], pro quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fratribus [illegible] [illegible] Corradella patruo [illegible] [illegible] de S. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] heredibus recipienti et stipulanti in rectum et legale feudum partem suam Castri de Varmo secundum quod dictam partem dicti Castri [illegible] habuit, tenuit et possedit, in [illegible] confines [illegible] declarantur. ab una parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] et Rizardi fratrum de Varmo, ab alia parte est porta communis dicti Castri de Varmo, a tertia parte ripa fluvii Varmi, vel si alii forent meliores confines, cum [illegible] Burgi dicti Varmi et omnibus et singulis suis iuribus et pertinentiis dicte partis ipsius Dominii ..... ad ipsam partem [illegible] [illegible] et spectantibus, cum introitibus et exitibus [illegible] [illegible], tenendum et perpetue [illegible] possidendum et omnem suam voluntatem et utilitatem de dicta parte Castri Varmi de cetero faciendam, iure tamen dicti feudi semper et consuetudine semper salvis et [illegible] [illegible] debitis et [illegible]

pag. XI.

partes
enerant imo
[illegible] iura
[illegible]erato quod
[illegible] [illegible]
[illegible] quibus
[illegible] potestatem
[illegible]ebant et
[illegible] ne videretur
[illegible]tatis dom[illegible]
sicut ipse
[illegible] intentio-
[illegible] potue[illegible]
[illegible] supra
[illegible] potu[illegible]
[illegible]erant qu[illegible]
domino [illegible]
[illegible] suis [illegible]
[illegible] debite [illegible]
[illegible] erat [illegible]
[illegible] domi[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] tractare
[illegible] Rex [illegible]
[illegible] utique
[illegible] quam [illegible]
[illegible] Venecia[illegible]

firmetis, quod dicta pars Varmi dicti feudi ipsis DD. Comitibus
quandocumque tempus aperta et libera esse debeat predictis
Dominis Comitibus et eorum cuilibet et agenti eorum [illegible]
suum heredibus contra quemcumque hominem et personam
[illegible] et exeundo libere excepto dumtaxat contra Dominum
Patriarcham Aquilegensem qui tunc est vel pro tempore fuerit,
[illegible] specialis guerra inter eumdem D. Patriarcham esset et
[illegible] DD. Comites manifesta.
Item quod predicti de S. Daniele et eorum heredes teneantur
et debeant prefatis DD. Comitibus et eorum cuilibet et eorum
heredibus, quandocumque [illegible] necesse fuerit servire cum duobus
armigeris equitibus in Forojulii, Histria et Carsis, eorum
sumptibus et expensis et predicta omnia et infrascripta
[illegible] sine fraude et dolo. Si vero predicta [illegible]
facere contigerit, ex nunc prout ex tunc, dicta pars Castri
de Varmo dicti feudi ad eosdem DD. Comites libere devolvatur.
Ubi et instanti prefatus D. Comes de dicta parte dicti Castri
Varmi iure predicto predictum Zanuttum quo supra nomine
[illegible] manu propria legitime investivit, dictusque Zanuttus pro se et quo supra nomine, [illegible] debito iuramento, prefato D. Comiti homagium fecit [illegible]
[illegible] documentum sicut vassallus Domino suo facere
tenetur et quemadmodum in similibus est fieri consuetum. Postque idem D. Comes eidem Zanutto dedit pro nuncio tenute
. . . . . de Castellerio, qui ipsum quo supra nomine de dicta parte
Castri Varmi in tenutam et possessionem induceret corporalem.
Ego Nicolaus Pusinus de Glemona Goritie habitans imp. auctoritate
Notarius, predictis interfui et hanc chartam rogatus scripsi.
De copia nel Vol. VIII. Varia [illegible] Bibl. S. Daniele p. 688

[illegible]

altum in Castro Civ. Belluni in Camera [illegible] predicti
D. Patriarche.

356 10 [illegible] Angerme [illegible] 18 [illegible]
[illegible]
[illegible] (1)
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Petrus [illegible] Leonardus [illegible] Dominicus [illegible]
[illegible]
[illegible] terra [illegible] mundum illuminat [illegible]
[illegible]
[illegible] cum devota [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et condignis honoribus [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Stephani [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tam [illegible]
[illegible] Christo Peregrino Katerinae [illegible] Magdalena [illegible]
[illegible] presentium [illegible]
(1) [illegible] 1300 [illegible]

pag. XI.
partes
enerant imo
et ideo jura
erato quod
nordia trac
ra quibus
u potestatem
ebant et
ne videretur
untatis domi
sicut ipsa
m intentio=
bere potue=
stenus supra
bere potu
derent qui
omino Re
suis spec
debita
erat nir
et domin
tates
etitio sed
etare sup
sed dom
tractare
Rex fuis
tos utique
quam
erat Veneug

[illegible] ... confessus.

[illegible]

... Patriarcha ... [illegible]

[illegible]

Note. — [illegible] affari [illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

actum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti D. Patriarche. —

1356. 10. xbre Aquileja. – Investitura feudale concessa dal Capitolo d'Aquileja a Nicolò detto Porpetto e fratelli figli del q.m Giov. Francesco di Castello. –

[illegible] in nomine amen. Anno eiusdem na[illegible]

[illegible] millesimo [illegible] decimo, quinquagesimo [illegible]

72 Inditione nona die decimo mensis Decembris. Presentibus venerabilibus viris Dominis canonicis, Ambrosio de Laturre, Meramanono de Muruteo, Jacobo de Parma, Manfredo de Padua, Pinicerino de Mediolano, Symone [illegible] de Florentia Aquilegensis Sancte Marie maioris, Domino [illegible] potestate terre Aquilegie, Domino [illegible] condam Domini Francisci de Strasoldo, testibus [illegible] [illegible] Coram venerabili viro Domino [illegible] de [illegible] de Parma Decano Capituli Aquilegensis [illegible] Sancte Marie maioris Comparuit Nobilis Vir Dominus Nicolaus dictus Porpetus filius condam Domini Francisci de Castello pro se et fratribus et nepotibus suis flexis genibus humiliter rogans et supplicans et cum instancia requirens ut idem Dominus Decanus dignaretur investire eidem Domino Nicolao et fratribus et nepotibus [illegible], de omnibus et singulis bonis et possessionibus feudalibus, que et quas antecessores Domini prefati Nicolai de Castello habent in feudo a capitulo predicto Aquilegensis Ecclesie. Cum [illegible]

rent se dictus dominus Nicolaus, pro se et dictis fratribus et heredibus suis, dicto Decano, ac Capitulo predicto obedire et facere tantumdem suprascriptum prout ac cum sunt consueti et tenentur. Et de damnum et preiuditium possit evenire de dicto feudo quo loco et tempore requisitum fuerit, tantumdem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mihi notario infrascripto predicta sicut [illegible] [illegible] instrumentum [illegible].

Actum Aquilegie in [illegible] Ecclesie maioris Sancte Marie

Ego Franciscus condam Nicoli de Utino Imperiali auctoritate notarius [illegible], predictis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi et [illegible].

Tratta originale Pergamena nel nostro Archivio — Vedi la Pergamena sotto l'anno 1356. 26. settembre, in calce alla quale è registrata anche la presente

Cap.º di Porcetto 13. aprile 1822.

Frangipane

actum in Castro [illegible]. Balthassare di Carnia [illegible] predicti D. Patriarche.

13

Pro Martino not. D. Marigo, Arch. Not. Medio

[1] A.° D. 1356 die XII decembris in Canipa Ser Bartholomei de Mariano, presentibus Martino filio Petradini de Provezano ac Gerardo filio Bartholomei infrascripti testibus et aliis.
Ser Lazarus natus q.m Ser Olivardi de Mariano flexis genibus coram Ser Bartholomeo q. Ser Odorici de Mariano humiliter postulavit sibi investiri de omnibus feudis que olim sui progenitores et ipse habuerunt et habent a domo predicti Ser Bartholomei et eius antecessorum.
Qui D. Bartholomeus eius precibus inclinatus ipsum Lazarum de omnibus feudis cum fimbria sue tunice investivit prestans ibi ibidem sacramentum fidelitatis. —

[2] Die loco et testibus predictis Ser Lazarus q. Ser Olivardi de Mariano per se et eius heredibus non errorem vel circumventionem aliqua sed ex certa sientia [illegible] et promisit per manum et fidem et nomine sacramenti in manu Ser Bartholomei q. Ser Odorici de Mariano non posse vendere vel alienare aut obligare ... [illegible] in parte nec in toto, neque fraternitatem aliquam seu societatem cum aliquo contrahere sine licentia speciali et consensu dicti Ser Bartholomei et quorumcumque [illegible] et tenens eidem teneatur libras [illegible] parvorum, pro quibus quidem firmiter observandis obligavit dictus Lazarus dicto Ser Bartholomeo omnia sua bona presentia et futura. —

altam in Castro Civ. Belluni in Camera cubicularia predicti
D. Patriarche.

. 1356.

Trattative di pace tra gli Ambasciatori del Re Lodovico d'Ungheria e la Repubblica di Venezia, mediante l'interposizione di Bongiovanni Vescovo di Fermo, Pietro Vescovo di Faenza e di Fra Pietro Vescovo Paciense nunzi apostolici. I Preliminari furono pubblicati in Venezia il 10 novembre 1356 (Verci Vol. XIII, p. 56)

Il presente brano delle trattative fu tratto da copia contemporanea esistente nell'Archivio notarile di Udine nel Vol. II Varia Historia: è mancante delle prime dieci carte.

n responsum quod partes
iciario procedare convenerant imo
iabiliter convenirent, et ideo jura

Venetos, quatenus considerato quod
iatores eorum pro concordia trac=
ferant differentiis, supra quibus
dixerunt se nolle neque potestatem
Regem in Hungaria petebant et
ius Rex pacem optans ne videretur
l totaliter potestas voluntatis domi
domini Regis supradicti, ut ipsi
ngaria verbant ipsorum intentio=
nem ad petita per dominum Regem in Hungaria, supra quibus habere potue
rant voluntatem domini Ducis comunes predicti. —

Ad hec prefatis Ambaxiatoribus domini Regis Hungarie multipliciter instantibus quatenus supra predictis suam dicerent voluntatem domini Veneti supradicti nichil habere potuerunt, quia domini Veneti respondebant, quod domini Hungari peterent quicquid vellent eisdem bene responderetur per eosdem. —

Tunc domini Hungari petiverunt modis satis honestis per dominos Venetos domino Regi restitui totam Dalmaciam cum omnibus Civitatibus et pertinentiis suis que dicebant dominos Venetos indebite possidere, et ad dominum Regem debite spectare.

Ad hec pro parte dominorum Venetorum fuit responsum quod petitio ista erat nimis generalis, et postquam fuerat orta questio inter dominum Regem, et dominos Venetos sepius fuerat ista petitio facta que propter ipsius generalitatem non fuerat admissa, et ideo ad specialia et particularia fuerat ipsa petitio reducenda, sed dicebant domini Veneti quod si volebant domini Hungari tractare super hiis, supra quibus in Hungaria tractaverant erant parati respondere et ambaxiatores domini Regis juxta posse contentare. —

Ambaxiatores autem domini Regis responderunt quod non erat expediens tractare supra hiis, supra quibus in Hungaria tractaverant, quia si dominus Rex fuisset contentus in Hungaria de tractatis et oblatis sibi per dominos Venetos utique pacem in Hungaria firmasset, sed quia plura volebat a dominis Venetis quam ibi ... in Hungaria igitur Ambaxiatores suos miserat Veneciam

altum in Castro Civ. Belluni in Camera cubiculari predicti
D. Patriarche.

Ad hec fuit pro parte dominorum Venetorum responsum quod partes non erant super hoc in judicio, nec ut judiciario procedere convenerant imo ut de discordia que propter hoc erat orta amicabiliter convenirent, et ideo jura ostendere necessarium non erat: —

Post hec Ambaxiatores prefati petiverunt dominos Venetos quatenus considerato quod modicum ante fuerant in Hungaria ambaxiatores eorum pro concordia tractanda pro domino Rege qui supra certis remanserant differentiis, supra quibus ipsorum dominorum Venetorum Ambaxiatores dixerunt se nolle neque potestatem habere firmare seu concedere que per dominum Regem in Hungaria petebant et maxime supra libertate Jadertinorum supra quo dominus Rex pacem optans ne videretur per ipsum remanere proposuerat Venecias ubi erat totaliter potestas voluntatis domini Ducis transmittetur petentes Ambaxiatores domini Regis supradicti, ut ipsi domini Veneti responderent postquam de Hungaria veniant ipsorum intentionem ad petita per dominum Regem in Hungaria, supra quibus habere potuerant voluntatem domini Ducis comunes predicti: —

Ad hec prefatis Ambaxiatoribus domini Regis Hungarie multipliciter instantibus quatenus supra predictis suam dicerent voluntatem domini Veneti supradicti nichil habere potuerunt, quia domini Veneti respondebant, quod domini Hungari peterent quicquid vellent eisdem bene responderetur per eosdem: —

Tunc domini Hungari petiverunt modis satis honestis per dominos Venetos domino Regi restitui totam Dalmaciam cum omnibus Civitatibus et pertinentiis suis quam dicebant dominos Venetos indebite possidere, et ad dominum Regem debite spectare.

Ad hec pro parte dominorum Venetorum fuit responsum quod petitio ista erat nimis generalis, et postquam fuerat orta questio inter dominum Regem, et dominos Venetos sepius fuerat ista petitio facta que propter ipsius generalitatem nunquam fuerat admissa, et ideo ad specialia et particularia fuerat ipsa petitio reducta sed dicebant domini Veneti quod si volebant domini Hungari tractare supra hiis, supra quibus in Hungaria tractaverant erant parati respondere et animum domini Regis juxta posse contentare: —

Ambaxiatores autem domini Regis responderunt quod non erat expediens tractare supra hiis, supra quibus in Hungaria tractaverant, quia si dominus Rex fuisset contentus in Hungaria de tractatis et oblatis sibi per dominos Venetos utique pacem in Hungaria firmasset, sed quia plura volebat a dominis Venetis quam illa que fuerant sibi oblata in Hungaria Igitur Ambaxiatores suos miserat Venecias maxime quia dum in quadam petitione tractatus Hungarie nollet dominus Rex contentari Ambaxiatores dominorum Venetorum responderunt se supra hoc potestatem non habere: —

Supra hiis facta inter partes aliquali altercatione dominis Venetis nollentibus in effectu aliter respondere Ambaxiatores domini Regis predictam suam generalem petitionem

restrixerant ad sex Civitates de omnibus Civitatibus, Castris et Insulis Dalmacie dicentes quod si predicta domino Regi darentur ~~erant contentu~~ erat contentus de istis, et perpetuam pacem firmaret cum eisdem, et amicum haberet pro amico, et inimicum pro inimico et obmitetur velle quidquid fuerat per Ambaxiatores dominorum Venetorum in Hungaria oblatum domino Regi. —

Verum quod in sex Civitatibus predictis que erant Jadra, Nova, Spaletum, Scardona, Sibenicum, et Tragurium, Jadra et Nova Civitates predicte libere petebantur pro parte dominorum Venetorum fuit responsum quod licet videlicet ~~pacta~~ pacem optarent cum domino Regi tamen dominium Jadre, et Nove a se nollebant ullatenus abdicare. Sed si de Civitatibus predictis contentari vellent Ambaxiatores domini Regis modo in Hungaria raciocinato erant parati pacem firmare, sed illas duas Civitates domino Regi libere dare ullo modo facerent neque possent quia hoc esset eis intollerabile. —

Tunc Ambaxiatores domini Regis Hungarie multum honeste respondebant quod si primam petitionem per eos factam non admiserant, videlicet de tota Dalmacia que generalem nimis. Et secundam de dictis Civitatibus non admittebant quia intollerabilem, petebant ipsos dominos Venetos quatenus dicerent ipsi quod domino Regi facere vellent.

Pro parte autem dominorum Venetorum respondebatur quod ubi domini Ambaxiatores Hungarie tractare vellent supra articulis, supra quibus in Hungaria tractabant et differentiis eorumdem parati erant tractare, et juxta eorum posse dominum Regem supra hiis facere contemptari. —

Ad hec Ambaxiatores prefati respondebant quod ullatenus spe vana deciperentur domini Veneti quia dominus Rex ~~plenum pactum~~ plura intendebat habere ab ipsis quam sibi in Hungaria oblata fuissent, eo quod si ibidem de oblatis contentus fuisset pacem firmasset, sed quia contentus non fuerat de oblatis, ideo pacem non firmavit. ——

Et sic supra hiis aliquibus diebus partes steterunt instantibus dominis Ambaxiatoribus prefatis ut postquam petitiones ipsorum generales et particulares non admittebantur saltem offerentur per dominos Venetos quicquid placeret. Qui domini Veneti curialibus semper verbis se semper referebant ad predicta. —

Tandem Ambaxiatores domini Regis ulterius habere non valentes a dominis Venetis dixerunt ad species descendere velle et supra ~~XIII~~ XII firmare pacem articulis infrascriptis videlicet quod petiverunt, primo Spalatum, Traguriensem, Sabenicum, Scardonensem, ac Novo Civitates de Regno Dalmacie, que per dominium Ducem detinentur domino Regi libere restitui. —

Ad quam primam petitionem responsum fuit per dominos Venetos quod contentabantur quod Spalatum, Traguriensem et Scardonam, ac Sibinicensem ad dominium domini Regis deveniant modo et forma in Hungaria raciocinatis, sed dominium Nove omnino intendunt retinere modo declarando in responsione que sequitur. —

Secundo

Secundo petiverunt domini Hungari quod pro Civitate Jadre ac toto alio regno Dalmacie quod possidetur per dominos Venetos recognosceretur possideri per dominum Ducem a domino Rege cui in signum recognitionis certum quod daretur singulis annis in certo loco, et quod Civitas Jadre cum omnibus Insulis et pertinentiis reintegraretur ad statum in quo erat tempore mote guerre. Et quod Castrum edificatum in Civitate Jadre destrueretur. —

Ad quod fuit responsum quod pro nova Jadra et alia Dalmacia, et pro Juribus que dominus Rex habet in ipsis si qua habet, quod tamen dominus Dux non confitetur est paratus ipse dominus Dux salvo tamen jure suo ac sine preiudicio juris quod habet in ipsis singulis annis dare in tali loco et termino domino Regi tale quiddam. Et de istis intelligatur de hiis que fuerunt in Hungaria declarata. Reintegrationem quoque Civitatis Jadrensis cum insulis et pertinentiis aliis quo ad illa que destructa sunt per guerram solus Deus facere posset. Castrum autem non destrueretur quia esset preiudicio Civitatis que de voluntate domini Regis et etiam Jadrensium presuponitur debere apud dominum Ducem remanere.

Tercio petiverunt Hungari quod Cives Jadrenses adherentes et sequaces domini Regis ad Civitatem Jadrensem libere reintroducerentur remissis iniurijs, et bonis eorum restitutis. Et que Civitas et Cives servarentur in libertatibus, et pactis factis et initis inter dominos Venetos et Jadrenses tempore Banni Melavini. —

Ad istam terciam petitionem responsum fuit quod dominus Dux omnes Jadrenses extrinsecos permittet ad Civitatem Jadrensem intrare, et ibidem habitare in perpetuum ipsosque recipiet ad gratiam et amorem suum, ac eis restituet bona et possessiones suas eos tractabit dulciter et benigne sicut facit alios cives suos jurantibus ipsis fidelitatem domino Duci, et perseverantibus in fidelitate et omnes iniurie et offense eis remittentur, et libertates in quibus declarabit cives prefatos declarabiliter in alia cedula. —

Quarto petiverunt quod dominus Dux suis expensis dare duo corpora galearum domino Regi per unum annum in guerra quam facere intendit dominus Rex contra sismaticos Raxie.

Ad istam quartam petitionem responsum fuit quod si contingat dominum Regem Hungarie ire contra regem rasie cum cruce dominus Dux sibi dabit corpora galearum cum cordis suis, et aliis fulcimentis et stipendium pro armando ipsas pro sex mensibus.

Quinto petiverunt centum milia florenos pro expensis factis per dominum Regem.

Ad istam quintam petitionem fuit responsum quod domino Regi XL. milia florenos infra talem terminum faciet dominus Dux assignare integraliter et perfecte. —

Sexto petiverunt per dominum Ducem dari X galleas per unum annum suis expensis domino Regi si eum contingat sepulcrum dominicum manu armata velle visitare. —

Ad istam sextam petitionem fuit responsum quod si fiet passagium generale ex ordinatione domini summi Pontificis dominus Dux X galleas mittet ad dictum passagium, si dominus Rex illuc personaliter ibit, et dominus Papa modum inveniat quod expensa possit fieri pro galleis et armatura ipsarum. —

Septimo petiverunt adherentes, et sequaces domini Regis in pace includi. —

Ad quam

Ad quam septimam petitionem responsum fuit quod omnes illi qui fuerunt adherentes domini Regis in pace includentur. Obtulerunt insuper domini Ambaxiatores predicti propter predicta restituere velle occupata per dominum Regem in Comitatu Tarvisino, et Cenetense, et velle habere amicum pro amico, et inimicum pro inimico salvo honore domini Supremi Pontificis, et Sancte matris Ecclesie. Et predictam dixerunt eorum, et domini Regis Hungarie Ambaxiatores ultimam et finalem esse intentionem, et etiam domini Regis antedicti.

Ad hec pro parte dominorum Venetorum fuit responsum quod considerato quod alias, et maxime nunc ultimo in Hungaria fuerant diversi tractatus habiti supra concordio supra qua venientium non fuerat ad petitiones ita altas, et magnas credebatur quod considerata domini Regis constancia petitiones predicte non essent faciende nec poterant ullo modo per ipsos admitti, quia eis intollerabiles erant, unde si supra hijs insistere vellent totaliter non erat expediens ulterius tractare supra ipsis, quia erat perditio temporis sed ubi vellent petitiones ipsas reducere domini Hungari ad formam in Hungaria petitam parati erant domini Veneti respondere, et supra hijs tractatum facere, et domini Hungari respondebant ut prius, quod pro domino Rege plura volebant, et maiora quam sibi in Hungaria fuissent oblata, finaliter domini Hungari videbantur contenti. —

Quod Spalatensis, Sabinicensis, Scardonensis, et Traguriensis Civitates domino Regi restituerentur, et quod Nona recognoscatur a domino Rege pro certo quod annuo et quod pro Jadra, et alia Dalmacia certum quod daretur domino Regi certis monetis, et per duas galeas darent domino Regi ut supra per unum annum, et centum millia florenos pro expensis, et servicio illarum X galearum. Ita quod Jadra et alia Dalmacia remanerent dominis Venetis dummodo Jadrenses in illis libertatibus tempore bani Maladini concessis contentarentur. —

Nobiles autem de Jadra exhibuerunt trascriptum predictarum libertatum. Et quia libertates ipse non placebant dominis Venetis, Jadrenses pacem optantes libertates ipsas restrinserunt, Et maxime quo ad electionem Comitis, et salarium ipsius, de quo etiam domini Veneti non visi contenti, ipsi nobiles etiam restrinserunt de qua restrintione domini Veneti et Jadrensi insimul convenerunt. Salvis quatuor. —

Primum videlicet quod Jadrensi volebant Castrum destrui. Et Custodiam Civitatis apud se habere, et Insula pagi, nec gravari custodia aliquali sicut nec fiebat ante presentem guerram. Et finaliter dicti Jadrensi dominis Venetis multipliciter instantibus quod Castrum non destrueretur consenserunt, quod Castrum principaliter deberet remanere, ita quod principaliter tres remanserunt differentie sole scilicet supera custodia Civitatis apud se habere, et Insula pagi, et pro expensis faciendis pro custodia Castri non gravari. Supra quibus nullatenus potuerunt concordare, quia omnino domini Veneti volebant habere custodiam Civitatis, et Jadrensi Insulam pagi sicut habebant ante motam guerram. —

Obtulerunt tamen Jadrensi XV Nobiles pro obsidibus in Venetiis moraturos pro securitate eorum si Castrum vellent destruere et custodiam Civitatis eis dimittere. —

Petentes insuper dicti Nobiles Jadrensi quod si usque ad decem Nobiles Jadrenses ex extrinsecis qui volent intrare sub illis pactis, quod remissis Injurijs uti possint ubilibet in terris dominorum Venetorum.

dominorum Venetorum, ita tamen quod eis salvetur precium possessionum suarum sicut valebant tempore mote guerre. —

Domini autem Ambaxiatores libenter ultimatam responsionem et intentionem dominorum Venetorum supra quibuslibet articulis ex predictis petitis per eosdem libenter habuisse voluissent sed hoc dicti Veneti nullatenus facere voluerunt, nisi ut supra fecerant, asserentes quod frustra declararent alias responsiones, et aliam ulterius voluntatem eorum nisi responsionem et intentionem haberent dominorum Hungarorum, et Jadrensium supra articulis et differentiis antedictis. —

Ambaxiatores autem predicti in Veneciis supra factis Jadrensium concordare non valentes cum domino Duce in discussis et indeterminatis aliis principalibus articulis pertinentibus ad dominum Regem licentiam recedendi receperunt, qua habita Paduam venerunt ubi habebant Equos suos versus Hungariam intendentes prosequi iter suum. —

Recedentibus igitur Ambaxiatoribus predictis Paduam Reverendus pater dominus ~~paucensis~~ Pacensis Episcopus etiam Paduam accessit, et dominus Civitatis Padue voluit scire causas propter quas concordia remanserat ab Ambaxiatoribus antedictis unde ~~vel~~ cupiens partes iterato ad concordiam reducere Vicarium suum cum certis aliis militibus de confidencia Ambaxiatorum domini Regis Venecias destinavit, et dominus ~~Pacensis~~ Episcopus parentensis reversus fuit cum eisdem. —

Nuncii autem domini Civitatis Padue predicti presente domino ~~Pacten~~ Parencenze Episcopo inter cetera domino Duci dixerunt Ambaxiatoribus domini Regis Hungarie qui in discordia recesserant de Venetiis Paduam applicuisse ad Hungariam reverti volentes, cum autem ipse ob honorem partium optaret pacem et concordiam, et etiam pro suo comodo quia vicinus est ubi dominis Venetis placeret sibi notificare differentias in quibus tractatus concordie remanserat cum Ambaxiatoribus antedictis. Ipse erat paratus laborare cum Nunciis Appostolicis ut supra differentiis ipsis partes concordaret, et propterea Ambaxiatores domini Regis remanere faciret per aliquos dies. —

Domini Veneti qui videbantur dolere quod pax facta non fuerat, gratam habuerant Ambaxiatam domini Civitatis Padue, sed quadam usi cautella nec verbo dicere, nec in scriptis dare voluerunt Ambaxiatoribus predictis domini Paduani articulos habitos supra tractatu concordie nec differencias easdem sed responderunt quod per nuncios suos quos Paduam destinarent domino responderent paduano, et sic Ambaxiatores domini Padue de Venetiis Paduam sunt reversi. —

Post hec Cancellarius dominorum Venetorum Paduam venit cum duobus Notariis asserens quod per dominum Ducem fuerat missus ad dominum Civitatis Padue causa narandi sibi totum tractatum habitum supra concordia fienda inter dominum Regem Hungarie et dominos Venetos protestans quod ~~et~~ nichil aliud habebat in mandatis causa predicta referrandi, et audiendi firmandi aliquid de tractatu conveniendi supra differentiis aliquibus, et concludendi in aliquo potestatem sibi fore asserens totaliter interdictam quod dominus Padue Ambaxiatoribus domini Regis minime notificare curavit quia ipsi credidissent se delusos. Erant enim Ambaxiatores domini Regis tunc optime dispositi ad pacem firmandam, quia eos penitebat quod in Venetiis aliquem modum non servaverant in eorum tractatu, quia videbatur eis errasse. Quod in discussis totaliter negotiis propter discordiam negotiorum Jadrensium de Venetiis recessissent et ideo dicebant expresse Ambaxiatores domini Regis quod ubi concordare possent supra principalibus negotiis tangentibus dominum Regem scilicet supra facto Dalmacie quam partem videlicet dominus Rex deberet

habere

habere, et que pars remaneret dominis Venetis, et sub qua condictione, quia propter hec principaliter orta est guerra. Ambaxiatores domini Regis prefati si super hec concordare possent supra aliis accessoriis si concordiam habere non vale-rent erant parati treuguam prorogare per mensem, et unum ex ipsis Ambaxiatoribus mittere ad dominum Regem alio hic expectante, ut dominus Rex eis licentiam daret concordandi supra accessoriis antedictis. —

Sed Jadrensi qui erant in Ambaxiata hic ipsi fuerunt magna cautella conati omnium fuerunt in Venetiis obmissis negotiis principalibus tangentibus dominum, negotia ipsos Jadrenses tangentia facere usque ad ultimam limam ruminari. Et in tantum quod supra factis eorum ut previsum est negotiis regiis indiscussis Ambaxiatores de Venetiis re-cesserant ~~videlicet~~ unde perpendebant hec ipsos Ambaxiatores ferre moleste, et vide-bant quod a dominis Venetis habere non poterant ipsi Jadrensi quod optabant et videbant dominos Hungaros dispositos ad pacem si concordare possent supra articulis tangentibus dominum Regem, et ideo Jadrensi quia in eorum articulis nullatenus habere poterant quod volebant pacem nolebant et dolebant quod ne-gotium remaneret in tali statu, quod probabile appareret concordiam reman-sisse propter Jadrensium negotia, et ideo audito Cancellarii dominorum Venetorum adventu cautellose subgesserunt ut articulis ipsorum non firmatis, procederetur ad examinandum articulos tangentes principaliter dominum Regem. —

Convenientibus autem coram domino Civitatis Padue Ambaxiatoribus domini Regis, et Cancel-lario dominorum Venetorum presentibus domino Pactense et Firmano Episcopis volens dominus Padue concordare differencias antedictas supra quibus remanserant discordes in Venetiis. Partes posuerunt se propter cautellam supradictam ad examinandum primum articulum principale, videlicet de relaxatione illarum quatuor Civitatum fienda domino Regi, et de restitutione illorum Castrorum que detinentur per dominum Regem fienda domino Duci, et supra illo articulo concordare non valen-tes ex causis superius descriptis sepius recesserunt in discordia, ~~videlicet~~ unde domini Ambaxiatores iverunt versus Hungariam ad Castra que detinentur per dominum Regem in Comitatu Tarvisino, et Cancellarius dominorum Venetorum ~~fuit~~ ivit Venecias, et Reverendus pater dominus Pactensis Episcopus Venecias fuit reversus ubi inve-nit cocham seu Navim cum qua alias in Costantinopoli valuerat ire recessisse. Igitur expensis suis appreciavit unum lignum causa eundi in Costantinopolim.

Episcopus autem Firmanus remansit Padue, et associando Ambaxiatoribus domini Regis dum de Padua recederent obtinuit per ipsos in scriptis redigi omnem finalem intentionem ipsorum supra omnibus articulis tractatus, et modis tenendis ad executionem ipsorum, quod numquam domini Hungari, nec in Hungaria, nec in Venetiis facere voluerant, et ut maior fides illi Scripture daretur, unus ex Am-baxiatoribus domini Regis ~~agendi~~ o agendi prepositus videlicet se subscripsit propria manu, asserentes ipsi Ambaxiatores quod si supra predictis per eos scriptis responderetur totaliter erant parati pacem firmare. Et si supra omnibus non plene responderetur ut pote accessoriis, si supra principalibus tangenti-bus dominum Regem taliter responderetur quod dominus Rex posset ~~...~~ numeri contentare unus eorum iret in Hungariam, et alter ~~...~~ remaneret, et treugua prorogaretur per mensem quousque veniret responsio domini Regis

Regis, cui intendebant taliter persuadere quod sperabant pacem totaliter firmari.

Cum predicta cedula sic subscripta reversus fuit Episcopus Firmanus Paduam, quem post modicum horam dominus Gregorius custos Waradiensis decretorum Doctor fuit secutus. Qui quidem custos licet non esset principalis Ambaxiator, tamen quia consiliarius domini Regis fuerat in istis tractatibus, et dixit dicto Episcopo Firmanensi quod quia Ambaxiatores ipsi in campo et in itinere predictam Cedulam subscripserant non potuerant eam ad plenum examinare. Ideo ipsam examinandam, corrigendam, et declarandam commiserant sibi domini Ambaxiatores predicti; Et quod responsionem dominorum Venetorum expectarent Ambaxiatores domini Regis in Castris que detinebantur per dominum Regem per duos dies. —

Fuit ergo dicta cedula correcta examinata, et declarata per dictum dominum Gregorium, cui in ipsa aliquas fecit additiones et declarationes; Unde quia illa non habebantur cum subscriptione Ambaxiatorum ut fides cedule daretur et ipsi Ambaxiatores variare non possent dictus dominus Gregorius de scitu domini Civitatis Padue reversus fuit ad dictos Ambaxiatores, qui tenorem cedule prime cum correctionibus et additionibus domino paduano reportavit sub sigillis dictorum Ambaxiatorum qui etiam promiserunt expectare responsionem dominorum Venetorum per tres dies.

Episcopus Firmanus cum dicta cedula, et cum Vicario domini Civitatis padue ivit Venecias ubi erat Reverendus pater dominus Pactensis Episcopus, et exposito negotio dicte cedule domino Episcopo prefato, ipse dominus Episcopus Pactensis, Vicarius domini padue et Episcopus Firmanus iverunt ad dominum Ducem quem invenerunt in quodam consilio certorum nobilium forte numero quadraginta deputatorum ad providendum super guerra. Qui dominus Dux voluit quod illis presentibus exponeretur factum cedule et etiam legeretur, et ideo lecta fuit, et etiam exposita, super quo dominus Dux cum nobilibus antedictis aliquali habito consilio responsionem fecit talem, quod pacem semper optaverunt et optant, et ubi placeret Ambaxiatoribus domini Regis tractare et procedere supra his que dicta, et proposita Venetiis erant dominus Dux cum suo consilio similiter tractare et procedere erat in tractatu paratus, et alia responsio habere non potuit. —

Erant enim domini Veneti in magna perplexitate positi quia finis treuguarum instabat et pacem non habebant, et inter eos opinio erat divulgata quod Ambaxiatores domini Regis non venissent causa firmandi pacem, sed causa investigandi de voluntate ipsorum, et hec ex quadam presuppositione tenebant propter modos servatos semper in isto tractatu ubique per partem dominorum Hungarorum pluribus enim vicibus convenerant partes ad tractandum, et in principio semper illa per dominos Hungaros petebantur que sciebant sibi non concedi, et que fuerant semper denegata, et licet in tractatibus ipsis descensum fuerit ad articulos et species, si in uno tractatu propter certas differencias non conveniebant, et tractatus ipse continuabatur supra differentiis ipsis ipsi domini Hungari in principio tractatus non se ponebant ad concordandum differentias sed petebant a principio ac si se nunquam vidissent, et sic domini Veneti talem opinionem habentes crediderunt nunc ultimo in facto istius cedule sicut crediderunt in aliis dicentes si

respondebimus

respondebimus ad cedulam articulatim nostram intentionem ipsi pacem non fir-
mabunt, set ideo aliter respondere noluerunt quam ut supra dictum est de quo
non dubito dolebunt, imo ~~dolent~~ iam dolent, quia si respondissent saltem supra
principalibus supra quibus est satis modica differentia aut Ambaxiatores do-
mini Regis firmassent pacem aut treuguas prorogassent quousque alterque
ipsorum ivisset ad consulendum et subgerendum domino Regi de pace.—
Dicta responsio facta per dominum Ducem ad cedulam supradictam fuit missa
dictis Ambaxiatoribus qui erant in Cornegliano ipsam expectantes, qui per suas
litteras responderunt quod gratias Deo refferebant quod dicta evenisse dignosce-
bantur sicut ipsi cogitaverant postquam de Venetiis recesserant, quia facta Vene-
torum non erant nisi seductio temporis et delusio amborum, ideo aliud non res-
pondebant nisi quod cum accelleratione iter areptum peragentes Deo dante exi-
tum rei Deo ~~[illegible]~~ promittentes. Et hec responsio per dictos Ambaxiatores data
fuit die quinta mensis Aprilis in Cornegliano, quam recepit Episcopus Firma-
nus die sexta prefati mensis Aprilis.——

1357. 2 Genajo Belluno. Il patr. d'Aquileja Niccolò investe il nob. Bartolomeo di Maniago de' suoi feudi.

In Christi nomine amen. Anno domini MCCCLVII. ind. X. die IV Januarii, presentibus nobilibus viris dominis presbitero Martino capellano reverendissimi patris et domini d. Nicolai patriarche dignissimi, Johanne q. d. Rigardi de Valvesone, Nicolao milite de la Fratina, Jacobo de la Porta judice de Glemona, Gubertino notario dicti d. patriarche, Zilliotto capitaneo civitatis Belunensis et Martino da la Meduna testibus et aliis pluribus fide dignis vocatis etc.

Accedens nobilis et discretus vir d. Bartholomeus q. d. Galvani de Maniacho tamquam procurator et procuratorio nomine eius fratris d. Nicholi q. d. Galvani scripta in millesimo CCCLVI. ind. IX die vero ...... a me Notario viso et lecto (sic), flexis genibus coram reverendo in Christo patre et domino d. Nicholao Dei et Apostolice sedis gratia Sancte Aquilegensis Ecclesie patriarcha dignissimo ipsum humiliter rogans, quatenus dignetur eum investire omnium et singulorum feudorum qui predecessores eorum ac ipse et fratres eius habent et antiquitus habuerunt a predicta domo Aquilegensi. Qui d. patriarcha auditis humiliter precibus dicti Bartholomei cum Cancho (o Cancho) sue cappe eum investivit semel secundo et tertio ut in talibus mos est et ipse accipiendo sic et taliter recepit investituram et ibidem presenti fecit sacramentum fidelitatis ut vasallus suo vero domino de iure facere tenetur etc.

Actum in Civitate Belluni

Dall protocollo orig. di Giovanni notajo q. Aldino di Maniago

Arch. Maniago – Attimis.

Dita

Ex codice saeculi XIV. pag.ª 269. an. 1357.

2

1357, 10 gen. Duino Protesta fatta a nome del Patriarca di Aquileja ad Ugone di Duino che costringeva contro i patti i mercanti a passare per Duino. —

MCCCLVII. Die x. mens. Jan. Nobilis vir dnus Nicolaus de Pramperg tanquam Nuncius et Ambaxiator Rmi Dni Patriarche Marquardi cum suis litteris credentie constitutus ante presentiam nobilis viri Dni Ugonis de Duyno Militis, cui exposuit qualiter idem Dns Patriarcha m. plures et intolerabiles querimonias habuerat a mercatoribus transeuntibus cum vino et suis aliis mercimoniis per stratam ipsius Dni Patriarche, que itur de Monfalcono de Jestum, asserentibus ipsum Dnm Ugonem stratam directam clausisse, itaque contra consuetudinem hactenus observatam compellebantur per ante portam burgi Duyni accedere seu transire: et ipsis sic ibidem existentibus astringebantur intrare locum Duyni, ut pro securitate et Sallayto ipsorum componant cum eodem, aut eius officialibus de Duyno in certa pecunie quantitate, que in duplo vel triplo major erat quam solita Muta Montisfalconis: requirens ut ipsos mercatores in predictis molestare non deberet, cum hoc sit quam ultra alia iura ipsius Dni Patriarche habeat sententiam latam inter Dnm R. Patriarcham, et Dnm Ugonem de Duyno per dnos M. comitem Tyrolis, et G. de Camino, scriptam manu Henrici de civitate Austrie sub MCCLXXXI. Indict. nona die septimo exeunte Martio: cuius copia in sui formatione sibi ostendere volebat; in qua continetur, quod idem Dnus de Duyno nullam novitatem in illa strata facere debeat, nec molestare transeuntes per ipsam, nec per ante burgum seu villam Duyni.

Dic

[illegible]

1357. ... de Varigo ... [illegible]
... [illegible]

4

3

Pro Martinonach de Varigo. Arch. not. I Dic.

A.D. 1357, ind. X die XVI mensis Januarii, presentibus DD. Ovaldo q. D. ~~[illegible]~~ Almerici, Bartolomeo q. D. Galvani, Laurencio Ninini testibus et aliis. Comparuit discretus ac sapiens vir D. Benedictus Concordiensis Canonicus coram discreto viro D. Presb. Nicolao ... ad Plantam Christianitatis vice et nomine ... Archidiaconi Concordiensis cum suis Juratis, dicens Domine Arch. ... ego volo et faciatis sentencialiter definiri per vestros iuratos super infrascripto capitulo videlicet quod si aliquis parrochianus plebis Maniaci sive sit de Vivario, de Basaldello vel de Maniaco libri, frangit vel frangere facit sive arat de novo super campaneam ~~vel~~ ~~lato~~ vel comunitatem utrum teneatur et debeat persolvere decimam de dicto terreno de novo arato vel laborato canonicis Concordiensibus sive Ecclesie parochiali et quartesium an non, quo D. Archidiacono petente a iuratis suis ut rationem supra predictis invenire debeant, qui iurati habito consilio sententiaverunt quod si quis de novo frangit terrenum teneatur decimam solvere illis quibus mansus in quo predictus residet persolvit et quartesium Canonicis Concordiensibus ... habentibus in dicta Ecclesia parochiali.-

Dict

1357, 12 Febbrajo. Fagagna. Affittanza quinquennale d'un molino sul Lini presso Fagagna.

4

A. D. MCCCLVII. ind. X. die XII Februarii. In Faganea, in curia heredum q. Dominici Idorlici Balloni, presentibus d. Johanne de Brayda, Jacobo q. Martini et me notario subscripto. Magister Michael de Faganea dedit Andree q. Cilli de S. Daniele in Faganea habitante molendinum unum situm in aqua Lini de festo carnisprivii ad quinque annos completos cum hoc pacto, quod predictus Michael predictum molendinum preparare debet de lignaminibus de relussis et molis et aliis condumentis (sic) in omnibus suis expensis et facere quotidie dare expensas Dreya usque ad terminum predictum et sibi dare terciam partem moldure et predictus Dreya debet aptare et preparare molis et stare in molendino ad masenandum quotidie et dare terciam partem lumine et sevis et spizaduris (sic) molis et facere et fideliter dare dicto Michaeli duas partes moldure et terciam partem denariorum si haberet pro labore suo, promittentes dicte partes habere firmum etc. unus alteri usque ad terminum nominatum sub pena dupli.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Diu

1357. 1 marzo. Udine. Promessa di alcuni porcari di non condurre i porci loro, tratti a Macello Patriarcale a Venezia.

Gubertino da Novate Canc. Patr. Arch. not. Udine

5

A.D. 1357, ind. X die 1 mensis martii, presentibus nobilibus Dominis viris D. Francisco de Magnaco Capitaneo Utini, Bellonissio et Leonardo de Andoniano de Utino testibus et aliis. Constituti coram Ven. Patre D. Fratre Bartholomeo Dei gratia Episcopo Caprulano Franciscus Porcarius, Johannutius et Guarnerius Porcarii de Utino, iuraverunt ad sancta Dei Evangelia quod CXXXIX porci de grege noviter afferendi ~~praedicti non duca~~ in Pancellam introvissi per d. marescalcum Domini Patriarche predicti non ducerentur Venetias nec eos vendere alicui volebant nec vendent alicui qui ipsos ducant Venetias et hoc sub pena XL marcharum Aquilegensis monete, pro quibus observandis precibus dictorum Francisci, Johannutii et Guarnerii, Domini Franciscus de Savorgnano et Hector q. Odorici Militis de Utino se fideiussores constituerunt. —

Actum Utini in Palatio Patriarchali.

Di[illegible]

[illegible]

Arch[illegible]

1357, 12 Marzo. Udine. Il Patriarca Nicolò ordina al Comune di Cividale di difendere i diritti patriarcali.

6

Dilectis fidelibus nostris ... Gastaldioni, Consilio et Comuni Civitatis Austrie (tergo)

N. Patriarcha Aquilegensis

Fideles carissimi. Receptis vestris litteris supra facto gravaminum que vestris Viciniis indebite et in derrogatione nostre iurisditionis et Iurisditis inferuntur, Volumus et mandamus ut nostra iura et iurisdictiones viriliter defendatis et illibata quantum debetis et vobis est possibile conservetis, quia nostre intentionis existit ita preservare iura nostra sicut alii sua volunt et cupiunt conservare. Datum in castro nostro Utini . XII. Martii . Indict. X.

Arch. Munic. di Cividale, Doc. cartaceo orig. Busta II, 5 h

Die

[illegible] Udine [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

A. D. 1357. ind. X. die IX mensis martii, praesentibus Ven.li in Christo Patre D. Fr. Bartholomeo Episcopo Caprulano, Nob. Milite D. Francisco de Savorgnano, D. Marino Plebano Quadruvii, Nicolussio filio Belonissii de Utino testibus et aliis. Coram Rev.do in Christo Patre et D. D. Nicolao Dei gratia S. Sedis Aquil. Patr. in praesentia Nicolaus dictus Nichel et Bartholomeus filii q.m ser Galvanii de [illegible] humiliter supplicarunt dicto Dno Patriarchae quod iuxta tenorem sententiarum per eos obtentarum coram Vicario ipsius Dni Patriarchae deberet ipsos ponere in possessione partis Castri de Prampergo et aliorum bonorum ad ipsam partem suam spectantium; quam et quae Odoricus q. D. Enrici de Pramperg detinet violenter et quod ipsum Odoricum deberet personaliter detinere prout sententiatum erat coram dicto Vicario suo. Dictus vero D. Patriarcha respondit quod eundem Odoricum detinere volebat hac vice cum ad eum venisset et obtentum per eum, iustitiam paratus erat ipsis facere ut tenetur et debet.

Datum Utini in patriarchali palatio. -

Diu

1357. 20 Aprile. Sul Magredo di S. Avocato. Il Capitano di Pordenone fa dare il possesso della Campagna di Cordenons al procuratore dell'Abate e Monastero di Millstadt.

A. D. MCCCLVII. ind. X. die XX mensis Aprilis, presentibus Petro q. Rubei Matthie de Fana, Adamo dicto Bidasso q. Maingii de Vidolis, mo. Lodoico q. Laurencii de Camea, Michaele q. Zacchi de Villa de d'Olt nec presbiteris Andrea vicario plebis sancti Focati, presbitero Martino vicario plebis Maniaci et presbitero Francisco capellano capelle sancti Thomadi de Zipello et aliis testibus.

Ausslit d. Petrus capellanus domini Collonis ..... Capitanei generalis Terre Portusnaonis pro d. duce Austrie tamquam nuncius predicti d. Collonis ad infrascripta assignatus, ut asserebat, posuit Vocadinum q. ..... (sic) de sancto Focato recipientem vice et nomine d. Abbatis Milstatensis et eius Monasterii in tenutam et corporalem possessionem de comunitate et pascuis campanee Curie Naonis prout antiquitus homines predicte Ville sancti Focati possiderunt et habuerunt, dans de terra predicte Communitatis semel, secundo et tercio in manibus predicti Vocadini et ipse ~~capere~~ accipiendo intravit tenutam etc.

Actum a Magredo sancti Focati super ducatum (sic) prope viam Zopule.

(Atti, ... di Filino di Maniago. Prig. mon. Maniago. Atrim.)

Die

(1357), maggio, Tarcento. I figli del q. D. Gio. Francesco di Castello chiedono favore al Comune di Cividale per i lavori che stavan facendo nel loro Castello di Tarcento.

9

Collez. Portis-Guerra Vol. XLIII,
Dall'Arch. Munic. di Cividale.

(tergo) Dilecto nobis Consilio ac (sic) totum Communi Civitatis.

Dilectis nostris amicis specialibus ac omnes (sic) de Consilio et totum (sic) Commune Civitatis Austrie. Nicolaus et Ricardus et Manfredus fratribus (sic) de Castello omnibus vobis cum recomendatione tamquam patribus nostris. Notificamus vobis tamquam amicis specialis (sic), quia volumus laborare Castrum nostrum de Tarcento cum consilio et auxilio vestro ad honorem vestrum. Unde rogamus vos et bonitati vestre et vobis placeat adiuvare et sine auxilio vestro non possimus facere: ut dimittatis nobis venire archam viginti et quatuor congia vini terrani emptum (sic) per Tusinum familiarem nostrum, laborem prestatum, quia multum est nobis necesse ubi laboratoribus et magistris nostris. Faciat sicut in vobis confidimus.

Datum in Tarcento die ..... in madio.

Di

t-
E.G
Fla
et a
Au
Ind
lon
n a
et a
vie
cert
mu
quo
fu
Qu
gra
qua

16

1 [illegible] 2 maggio. [illegible] Maniago. I Signori di Maniago [illegible] ai procuratori di Vivaro di poter [illegible] [illegible] in margine [illegible] [illegible] fieno.

Pre Martino not. di Maniago; Arch. not. Udine.

A. D. 135[7], ind. X die XII maii in clausura habitationis Pauli fili olim D. Galvani de Maniaco, presentibus DD. Zanino olim D. Odorici de Monteregali, Flumo de S. Quirino, Johanne notario q. Ayllini de Maniaco testibus et aliis.

Aulinus q. [illegible], Zaidunius q. Dominici Caleuti, Zanitus q. Vargenti, Iacobus q. Antonii Decani de Vivaro, dicentes se procuratores et syndicos hominum et comunis ville Vivarii, postulaverunt de gratia speciali a Dominis Bartholomeo potestate vice et nomine Simonis eius fratris et ab Ovaldo potestate Maniaci et a ceteris nobilibus de Maniaco vice et nomine totius Comunis Maniaci ut valeant et possint imbandire certam quantitatem campanee, videlicet a via arbana infra versus Vivarium ultra viam qua itur a Maniaco Vivarium usque ad Cilinam. Item quod de gratia speciali possint et debeant inpignorare quoscumque forenses invenerint secando supra dicta campanea Maniaci; Qui Potestates et Domini vice et nomine dicti Comunis Maniaci eisdem gratiam fecerunt, ita quod teneantur notificare hominibus Maniaci quandocumque dictam quantitatem campanee dissbandibunt. —

Di

1357, 26 Maggio. Colonia. Lettera dell'Imp. Carlo IV al Comune di Cividale raccomandandogli di mantenere la pace durante l'assenza del Patriarca chiamato alla Corte per provvedere al miglior stato della Chiesa d'Aquileja.

Castaldioni Consilio et Communi Civitatis Austrie fidelibus nostris dilectis (tergo).

Karolus quartus divina favente clemencia
Romanorum Imperator semper augustus et Boemie Rex.

Consideratis multiplicibus pressuris et erumpnis quibus Aquilegiensis fatigatur Ecclesia et dispendiosis eius incommodis quibus dampnose discerpitur in examen provide discussionis adductis ad reparacionem ipsius et ad obviandum incumbentibus periculis nostra dignatur meditari serenitas et de reformacione eiusdem Ecclesie ad reverenciam omnipotentis Dei et contemplacione venerabilis Nicolai Aquilegiensis patriarche fratris et principis nostri dilecti delectabilibus quidem decrevimus studiis inhiare verum quia tante rei pondera utiliter tractari non possunt neque de tam magnis rebus expediens poterit haberi consilium absque dicti fratris nostri presencia personali. Idcirco prefatum fratrem nostrum ad Imperialem nostri presenciam invitandum ~~finaliter intendimus fidelitatem vestram~~ decrevimus ut una cum eo ac certis nostris et Imperii sacri fidelibus reformacionibus tranquillitati et commodis dicte Ecclesie finaliter intendimus fidelitatem vestram requirentes presentibus studiose quatenus eundem fratrem nostrum ad assumptionem et consumacionem utilem talis itineris promoventes in tempore sue absencie custodie gubernacioni et bono statui terrarum Ecclesie sic ferventer intendat vestre fidei et virtutis industria ut exinde et a Deo meritum reportare possitis et ab Imperatoria Celsitudine digne mereamini de industriose virtutis constancia commendari. Datum Colonie die XXVI. mensis Maii. Regnorum nostrorum Anno undecimo. Imperii vero Tercio.

Da perg. orig. con sigillo impresso in cera rossa. Busta II. 56. Arch. Munic. di Cividale.

Dü

1354, 26 maggio [illegible] Carlo IV [illegible]
[illegible] fratello [illegible] alla tranquil[illegible]

Extra: Capitaneis, Consilio et Communi Civitatis Austrie fidelibus suis dilectis

Da pergamena originale con sigillo [illegible]

12

Karolus quartus divina favente clementia Romanorum Imperator semper augustus et Boemie Rex.

[Con]sideratis multiplicibus pressuris et erumpnis quibus Aquilegiensis fatigat Ecclesia et dispendiis eius incommodis quibus dampnose discerpitur in examen provide discussionis adductis ad reparationem ipsius et ad obviandum incumbentibus periculis nostra dignatur medicari serenitas et de reformatione eiusdem Ecclesie ad reverentiam omnipotentis dei et contemplationem Ven. Nicolai Aquilegiensis Patriarche fratris et Principis nostri dilecti, decentibus quidem decrevimus studiis intendere. Verum quia tante rei pondera utiliter tractari non possunt neque de tam magnis [reb]us expediens potest haberi consilium absque dicti Fratris nostri presentia personali; idcirco prefatum Fratrem nostrum ad Imperialem nostri presentiam invitandum decrevimus ut una cum eo [e]t certis nostris et Imperii Sacri fidelibus reformationibus tran[quillitati] et commodis dicte Ecclesie finaliter intendamus. Fi[de]litatem vestram requirentes presentibus studiose, quatenus eundem [Fra]trem nostrum ad assumptionem et consumationem utilem talis itineris promoventes in tempore sue absentie custodie, gubernationi et bono statui Terrarum Ecclesie sic ferventer intendat vestre fidei et virtutis industria ut exinde et a Deo meritum reportare possitis

Di

et ab Imperatoria celsitudine digne merearis, de indefessae virtutis constantia commendari.

Datum Coloniae die XXVI mensis maij, regnorum nostrorum anno undecimo, Imperii vero tertio.

1357, 19 giugno Aquileja. Sinodo tenuto dal Patriarca Nicolò e sue Rubriche. —

13

Vedi MSS. Fontanini Vol III, pag 5 e seg.

Fatti di S. [illegible]

[illegible] Pontificatus [illegible] convocata

et congregata in [illegible] Synodo [illegible]

[illegible] referent [illegible] Abbates, Decani,

[illegible] Plebani, Ecclesiarum Rectores et Ministri,

[illegible]

tis et Dioecesis, [illegible] Dei gratia [illegible]

Patriarcha huic Venerandae Synodo [illegible]

[illegible] memoriae [illegible] praedecessorum nostri

[illegible] Synodales et [illegible]

[illegible]

[illegible] et Dioecesis [illegible]

[illegible]

[illegible]

omnes [illegible]

et [illegible]

sanctae obedientiae [illegible]

et singulis Ecclesiarum praefatae nostrae Aquilegen. [illegible] Dioecesis

Praelatis, [illegible], Decanis, Vicedecanis, Praepositis, [illegible],

Plebanis, Vicariis, Titulariis et aliis Rectoribus Ecclesiarum [illegible]

[illegible]

[illegible] infra [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Die [illegible]

[illegible] commune [illegible]

[illegible] occurrendo [illegible]

[illegible] quis [illegible]

[illegible] angariis [illegible]

[illegible] et aliis personis [illegible]

[illegible]

[illegible] bilia vel se [illegible]

[illegible]

[illegible] et proventus et alia iura quecumque

[illegible] aliis [illegible] qui [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] vel [illegible]

[illegible] fuerint [illegible]

[illegible]

[illegible] praedictorum, [illegible]

[illegible] vel [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] ac [illegible]

[illegible]

[illegible] praedictis [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... mult[illegible], quod [illegible] ...

Dic [illegible] ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

concauentes. manifeste: Ut sic spendulatis in invidia
dimisso colore de hac vita coguntur exire, quod
hoc cedat in Dei offensam, et cleri obprobrium
esse nulli potest occultum. Ne sanguis eorum
de manibus nostris exigatur, et de negligentia
notemur, quae in praelato peccatum mortale
fore dignoscitur. In hac sacra synodo con-
stituimus ut si aliqua persona, etiam [illegible] vel
nobilitatis ingenita, quam vel [illegible] ex-
cludit honorem vel cujuscumque potestatis vel
gradus existat, seu alia quaecumque singu-
laris et persona privata Aquilegensis Civitatis,
et ejus dioecesis vita privaverat, vel captivaverit
praelatum, sacerdotem, vel clericum cujus-
cumque gradus existentem dictae civitatis Aqui-
legensis et dioecesis, seu in ipsa civitate:

et diocesis beneficium, vel in ipsam
domicilium habentem si fuerit singularis
vel persona privata ipso facto sententiam
excommunicationis incurrat. Et sive aliquibus
aliis processibus et pronuntiationibus denun-
tiatus excommunicatus per plebanum seu
curatum illum, vel ecclesie rectorem, in
cujus citra seu parochia perpetratum extiterit
dictum scelus, ac per vicinas parochias sin-
gulis diebus dominicis, usque ad sex mensium
spatium computandum a tempore sceleris
perpetrati. In casu autem clerici captivati
celebratur illa captivatio tam diu sit exco-
municatus ~~detinetur~~ commutatur quam diu captivatum
detinuerit. In qua vero parochia sit captivus
~~et~~ recluditur, tam diu a divinis cessetur, quam
diu sua libertate donetur. Porro ubi domini
temporales vel habentes jurisdictionem in
loco seu ipsius rectores et officiales per se
vel alios presbyteros sacerdotes vel clericos
vita exemerint vel vinculatum detra-
xerint seu fieri fecerint vel mandaverint
sive aliis pro nomine agentibus ratum
habuerint sint ipso facto excommunicati;
Et denuntientur ut supra. Nichilominus in
civitate, castro, opido, sive terra vel locis ubi
fuerit homicidii scelus commissum. ./.

Die

tione in quibus delinquitur a divinis cessent officiis tam sacerdotes quam clerici divino officio mancipati donec per delinquentes fuerit libere relaxatum, ac de excessu commisso satisfecerit celeriter et a praefata excommunicationis sententia meruerit absolutionis beneficium obtinere. Sacerdotes autem et clerici contra supradicta facientes, vel ea non servantes a perceptione fructuum beneficiorum suorum, quae habent in civitate et dioecesi Aquilegensi, sint ipso facto suspensi, donec de praedictis satisfecerint sui arbitrio ordinarii. Quos fructus fabricae Aquilegensis Ecclesiae decernimus applicandos.

De poena imponentium et consulentium collectas et alia gravamina ecclesiasticis personis imponi.

Quae in antiquis iuribus patrum ~~dictis~~ decretis et canonicis sanctionibus clare esse provisum praesentibus nostris constitutionibus inserimus innovandum. Ut qui ignorantiae caecitate ducti legem offenderint, illo sine saltem constitutione renovata eius sanitatem tenere poterint, Unde constituimus, quod cum laycis nulla sit disponendi attributa facultas de personis ecclesiasticis, Ecclesiis

cuiusque status quibus manent auctoritas imponendi laycis
aut obsequendi. Quicumque singularum cujuscumque
conditionis vel preeminentie dignitatis civitatis vel
diocesis Ecclesiis et earum bonis seu personis ecclesiasticis
quibuscumque aquisitionem consuetis ab ecclesiis
imposuerint collectas, angarias et perangarias
seu ab eis per se vel alios exigerint vel exigi
mandaverint aut in his imponendis et exigendis
scienter auxilium, consilium vel favorem
publice vel occulte vel res earum bona et jura
quecumque mobilia vel semoventia et earum
fructus, redditus, et proventus in quorum possessio-
ne vel quasi fuerint dicte ecclesie, ecclesiastice
persone sive earum massarii vel coloni quomodocumque
detinuerint, invaserint, rapuerint vel quocumque per
se vel alios abstulerint seu auferri mandaverint
vel suo nomine secum ~~tentum~~ ratum habuerint tam
ab ipsis ecclesiis et ecclesiasticis personis quam ab
earum massariis, colonis vel inquilinis bona
superius nominata cujuscumque conditionis
existant ipso facto ~~formam~~ sententiam excommunicationis
incurrat. A qua non possit absolvi nisi prius
damnum passis integre sit restitutum cum
duplo ejus quo fuerit damnificatus. Ultimo
nimirum in eorum locis castris et terris eorum
temporali jurisdictioni subiectis dominio
seu regimini a divinis cessetur donec ...:

Bona

~~ceterum~~ reddens absolutionis premisse inte-
gre solidissimi cum effectu.

Clerici clericos et layci eorum singulari

Iudicia ~~iudicia~~ non trahantur. Consiliis patrum decretis
secularia que apostolicis inhibentibus ne illicitis auxiliis
Di clerici clericos cujuscunque gradus vel preemi-
nentie fuerint relicto suo pontifice ad
judicia publica pertrahantur et secularia
vel quocunque ingenio vel causa con-
veniant. Seu coram eis faciant judicialiter
per se vel alios, querimonias libellum por-
rigant vel petitionem quamcunque pre-
dictorum transgressionum nostra approbante
synodo venerande, constituimus ut ipso
facto excommunicationis sententiam ~~sententiam~~ incurrat,
in qua si animo ~~non~~ indurato anno permanserit
suis sit beneficiis ecclesiasticis ipso facto
privatus, possitque absque alio privationis
processu libere per ordinarium conferri.
Insuper dispendium cause in qua traxerit
ipso jure patiatur cum expensarum refec-
tione sine spe ~~revocandi~~ redeundi. Eandem ipso facto
sententiam excommunicationis incurrant
presidentes judices jurisdictionem quam-
cunque exercentes et alii cujuscunque

dignitatis judicantes ac judicialiter co-
gnoscentes, qui praedictorum clericorum
citationes, pertractationes, et convocationes
coram se fecerint, vel fieri assenserint
quocumque ingenio, vel causa, nec non
et singulares et privatae personae quarum
precibus et instantia fuerint facta praedicta.

Permanens in excommunicatione per annum bene-
ficiis suis sit ipso facto privatus.

Quia compertum est multis retro temporibus nervum
ecclesiasticae censurae a nonnullis fuisse despectum
convenienter arbitramur salubre obviare reme-
dium sicut a sanctis patribus dictis sit provisum.
Idcirco constituimus ut quicumque intra
anni spacium censuram suam coram suis exco-
municatoribus non peregerit et per annum
in excommunicatione permanserit sibi dictum
obedientiae clausisse videatur. Qui in eadem
excommunicatione ex quacumque causa
prolata per annum animo indurato permanserit
sint insuper ipso anni circulo revoluto bene-
ficiis ecclesiasticis ipso jure privati. Quae
ordinariis solemnitate juris alia quacumque
cessante pro arbitrio valeat personis conferre
personis idoneis libere prout sibi justum: --

fuit inofficiosa. Contra seculares vero personas que per annum in eadem excommunicationis contumacia permanserit in immobili corde duraque mente per ordinarium et in spiritualibus ejus vicarium possit et debeant procedi tanquam de fide suspectam. Insuper ubicunque fuerit in premissis excessus diocesis ea presente a divinis suspensus officiis tenore a nobis vel successoribus nostris receptum fuerit aliud in mandatis vel nobis absentibus a nostris in spiritualibus vicariis generalibus.

Ut nullus in aliena ecclesia celebrat sine licentia.* Apostolica doctrina testatur quomodo quis predicabit nisi mittatur. Contra quam non nulli quadam simplicitate immo verius temeritate dampnabili contrarie non verentur sine mandato ordinarii et licentia celebrare vel ejus vicarii sive rectoris ecclesie cujuscumque. Missas celebrando, et alia divina officia quomodocumque peragendo in animarum suarum periculum ac rectorum ecclesie dampnum non modicum huic morbo medicinam cupientes ~~[illegible]~~ adhibere condignam presenti synodo.

*a cap.

auctoritate suffulti constituimus, ut
quicumque absque mandato ordinarii vel
licentia plebani, seu alterius cujuscumque
rectoris ecclesiae in parochia missam vel
aliud quodcumque divinum officium
celebraverit ipso facto alia pronuntiationis
sententia ~~[illegible]~~ consinta unius marchae aquisgranensis
monetae poenam incurrat nostrae camerae absque
remissionis spe totaliter applicandam.
Supradictas constitutiones tanta maturitate
excretas et legum Doctorum aliorumque
utriusque juris peritorum solerti delibe-
ratione digestas, necnon per hanc venerandam
tam synodum approbatas ab omnibus etiam
singulariter receptas intento corde et alacri
animo suscipiant omnes nostrae jurisdic-
tioni subiecti, easque executioni mandent
in virtute sanctae obedientiae et sub poenis
contentis in constitutionibus ipsis. In quorum
omnium testimonium et perpetuam
roboris firmitatem praesentes fieri
jussimus nostri sigilli appositionem munitas.
Datum et actum in ecclesia sancti Kalicis
Leodiensis et Synodo suprascriptis. Die decimo-
nono mensis Junii. Anno dominicae nativitatis
millesimo tercentesimo quinquagesimo septimo
indictione decima.

Di

1357. 15 Luglio. Moruzzo. Compromesso in arbitri nelle questioni sull'appartenenza del garitto di Mels tra i Signori di Mels e quelli di Colloredo.

14

A. D. MCCCLVII. ind. X. die XV mensis Iulii, in platea de Murucio, presentibus presbitero Francisco dicto Carpello de Coloreto et nobili viro d. Vicelusso, Federico de Cavoriacho, Odorlico q. d. Federici de Villalta in Fagania habitante et Rigino de Castellutto in Murucio habitante testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Vicardus de Coloreto ex parte una et domini Henricus q. d. Bernardi, Rigardus et Matheus q. d. Federici de Mels suo proprio nomine et vice et nomine dd. Doringi, Luppi, Augustini et omnes Consortes de Mels, excepto d. Vigelmo de Coloreto et promiserunt de rati habicione ex parte altera, de omni lite et questione quam vel quas vertitur inter eos nomine et occasione Giriti, quod predictus d. Vicardus dicit se habere ius in Mels et predicti de Mels dicunt quod non habet ius de Girito, comuniter et concorditer se compromiserunt in nobilem virum d. Rigardum de Trichano et Pileum de Murucio tamquam arbitros, arbitratores et amicabiles compositores, alte et basse etc. dantes plenam libertatem sentenciandi, difiniendi usque ad festum s. Michaelis proxime futurum, breviando et non prolongando. Et si dicti arbitri non potuissent concordare inter se, eligent tercium amicum etc., promittentes dicte partes sentenciam ferendam per dictos arbitros non reduci ad arbitrium boni viri per manum et fidem et nomine sacramenti sub pena quinquaginta marcharum denariorum, medietas domino Patriarche, alia vero medietas parti observanti:

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Di

[illegible]

15

Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarcha, pro Sacro Romano Im-
perio Civitatis Feltri et Belluni Vicarius Generalis, dilecto nobis Bellono
q. Bellonis de Utino fideli nostro salutem et dilectionem. Pura fides
et sincera devotio nec non grata et devota obsequia nobis per
te gratanter exhibita et que impendere fideliter et continue
non desistis merito nos ammonent et inducunt ut personam tuam
condignis favoribus et beneficiis prosequamur. Premissorum igitur
consideratione atque ad Sacri Imperii ac nostra et Aquilegensis
servitia fervens animus, te ad Officium quod dicitur Militis
seu cavalerii in Civitate Feltri assumimus et illud cum auctori-
tate et potestate ac cum omnibus et singulis honoribus et one-
ribus de iure vel de consuetudine ad officium ipsum spectan-
tibus tibi usque ad nostrum beneplacitum tenore presentium du-
ximus committendum, de tua fidelitate probata et industria cir-
cumspecta plenaria confidentes ac mandantes universis et singulis fide-
libus nostris de Civitate predicta eiusque districtu quatenus in hiis
que ad predictum officium pertinere noscuntur tibi durante
huiusmodi nostro beneplacito debeant fideliter obedire. In cuius

rei testimonium praesentes fieri iussimus nostri sigilli appensione muniri. Datum Utini in nostro Patriarchali Palatio die XX mensis Novembris, anno domini nativitatis MCCCLXVII, ind. X.

1357. 19 Marzo. Prampergo – Il nob. Odorico di Prampergo rinunzia nelle mani
dell nob. Nichilo di Maniago, la parte di Prampergo e di altri beni ven=
duti al padre suo Galvano di Maniago. V. 1357. 25 marzo.

A. D. MCCCLVII. ind. X. die XVIIII Marcii, presentibus DD. Sandrutto de Tulmecio, Phaganello de Venzono, Pidrusio de Zeglago, Mathiussio et Aluisio fratribus et filiis predicti Pedrusi, m.º Jacobo q. Nicolai de Utino, Johanne filio d. Jonami de Dobra, Armano de Osopio nunc habitante in Utino testibus et aliis plu=ribus.

Nobilis vir d. Odoricus q. d. Artici de Prampergo resignavit omnem tenutam loci de Prampergo et bonorum quorumcumque venditorum per predictum d. Odo=ricum quondam d. Galvano in manibus d. Nichelli q. d. Galvani de Maniaco, cum hoc pacto quod predictus d. Nichellus non valeat ea alienare vel dare in alienis manibus durante quodam compromisso scripto manu Hectoris notarii de Utino sub dicti millesimo, indictione, die XVIII marcii.
Actum Prampergi in domo d. Ulvini.

Not. Giovanni di Azlino di Maniago Orig. Arch. Maniago – Attimis

Di

1357. 25 Marzo. Udine. Protesta del nob. Michele di Maniago contro d. Odorico q.m d. Artico di Prampergo perchè questi mancava ai patti d'un compromesso. V. 1357. 19 Marzo —

A. D. MCCCLVII. ind. X. die XXV mensis Marcii, presentibus dominis Juliano Brugno de Carnea, Pedrusio de Zeglago, Maganello de Venzono, Ottonello notario, Leonardo filio Odorici de Grucicio testibus et aliis.

D. Michel q. d. Galvani de Maniaco protestatus fuit coram testibus citatis quod cum una cum d. Odorico q. d. Artici de Prampergo compromisissent pro parte dicti d. Michelli in dictum Julianum et pro parte dicti d. Odorici in d. Detalmum de Pers et dictas ~~et~~ ad diem hodiernam concordes fuissent in simul esse cum dictis eorum amicis quod Michil dixit quod ~~[illegible]~~ heri preterita cum dicto suo amico et hodierna die est cum suis ieribus omnibus paratus obstive ad pacta inter eos ~~habita~~ facta. Et cum dictus d. Odoricus non habeat nec producat suum amicum in sua iura et ipse Michil non possit sufferre expensas ibi in Utino et est ad stipendium d. Regis Hungarie, quod aliquod pactum habitum inter eos non debet ei tenere dampnum nec preiudicium ut continetur manu mei Johannis notarii de Maniaco, quod d. Odoricus dixit quod ad diem hodiernam per dictos arbitros eis terminum non erat de ceterum et tenebat se ad compromissum inter eos factum et ad plenam inter eos habita ut superius continetur et est paratus obedire precepta dictorum arbitrum et non consensit ad aliquam protestationem dicti ser Michelli. Actum Utini in domo Consilii.

Not. Giovanni di Silino di Maniago. Orig. Arch. Attimis – Maniago.

1357. 25 Novembre. Tricesimo. Il nob. Francesco di Colloredo vende la sua parte del castello di Braggià superiore al nob. Pietro di Cergneu

1357. 25 Novembre. Braggià superiore. Presa di possesso del detto castello.

18

Anno domini MCCCLVII ind. X. die XXV mensis Novembris In Ecclesia S. Marie plebis de Trice=simo, presentibus presbiteris Daniele vicario de Tricesimo, Francisco de Coloreto, Petro q. d. Bernardi de Brazaco inferiori, Conrado q. d. Artuici de Brazaco superiori, Bernardo filio d. Francisci, Nicoleto q. d. Bruni de Paluto, Nicolussio q. Jacobi omnibus de Tricesimo et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Franciscus q. d. Bernardi de Coloreto precio et foro centum et octuaginta trium mar=charum denariorum aquilegensis monete, quod totum contentus et confessus fuit se habuis=se et integre recepisse a nobili viro d. Petro de Cergneo q. d. Detalmi, renuncians excep=tioni sibi non dati, non habiti, non recepti dicti precii tempore huius contractus ex omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili omnique alio suo iuri, excep=tioni, actioni, defensioni vel sibi competentibus et competituris etc. per se suosque heredes dedit et tradidit eidem d. Petro suisque heredibus et cui dare voluerint ementi et recipienti iure liberi et proprii partem suam Castri de Brazacho superiori cum burgo; item partem suam broili; item partem suam rationis Camere ~~Ecclesie~~ sancte Margarete cum dominio et girito, que bona fuerunt olim d. Detenarii q. d. Mathei de ~~Brazacho~~ et heredum q. d. Arnoldi, in Pitici ~~de Brazacho~~, cum domibus, sediminibus, turris (?)...... Comincia il documento

Item (anno MCCCLVII. ind. X) die XXVI Novembris In Brazacho superiori prope portam. Pre=sentibus dominis Mateo et Corrado fratribus q. d. Francisci, Gabriello filio d. Fradoni et Bla=sillio filio d. Nicolai et Nicolao filio d. Matei predicti, Valdono q. Petri omnibus de Brazacho su=periori testibus et aliis pluribus.

Cum nobilis vir d. Franciscus de Coloreto q. d. Bernardi de dicto loco vendidisset nobili viro d. Petro q. d. Detalmi de Cergneo partem suam de Castro et motta ac partem turris cum burgis, broilis, [illegible], ut patet in publico instrumento scripto manu mei Johannis notarii In ò dictis millesimo, indicione, die XXV mensis Novembris plenius continetur, nunc vero coram testibus predictis, d. Petrus q. d. Bernardi de Brazacho inferiori et Conradus q. d. Artici de Brazacho superiori nuncius datus per dictum d.

Franciscum ad ponendum in tenutam et possessionem corporalem de dicto Castro cum omnibus iuribus dependentibus ex predictis, prefati domini Petrus et Conius nuncii deputati ut supra, in signum possessionis receperunt portam Castri predicti dantes in manibus prefati d. Petri, mandantes sibi ut deinceps faciat commodam suam voluntatem tanquam de re sua, aperiendo et claudendo ut moris est.

Vol. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

7. [illegible] Udine [illegible]
[illegible] Petro [illegible]
[illegible]
[illegible]

Nicolaus Dei gratia Sanctae Sedis Aquilegensis Patriarcha
dilecto in Christo filio Religioso viro Fratri Petro Abbati Mona=
sterii Sytticensis Ordinis Cisterciensis nostri Aquilegensis Dioecesis
salutem et dilectionem sinceram. Religionis honestas morum
decor ac multiplicia tuae probitatis et virtutum merita quibus te
novimus laudabiliter insignitum nec non ingentis devotionis affectus
quem ad nos et nostram Aquilegensem Ecclesiam geris, exposcunt
ut personam tuam quam praemissorum intuitu libenter amplecti=
mur nostris prosequamur ~~favoribus et honore~~. Pateat itaque
tibi ac omnibus praesentes litteras inspecturis quod nos ex nunce
te in nostrum Capellanum domesticum commensalem gratanter
suscepimus et Capellanorum nostrorum consortio aggregamus. ~~privilegio et prerogativa~~
~~[illegible]~~ volentes quod deinceps eorundem Capellanorum
nostrorum privilegio et prerogativa utilibet potiaris et quoad nos
pro tuis utilitatibus et honoribus promovendis semper habeas eam
prompta benignitate recursum. Ceterum tuis devotis supplicationibus
inclinati nec non quia profectum respicit animarum et ut cultus
augeatur divinus ac Christi fideles ad devotionem citius et libentius
animentur, omnibus vere poenitentibus et confessis qui in istam

Dic

quandocumque celebrationi audierint, seu quando verbum Christi populo predicatur aut Sanctam Communionem ministrari in fi-
nis devote interfuerint sive pro salute Serenissimi Principis
Domini et fratris nostri D. Karoli divina providentia Romanorum
Imperatoris semper Augusti et Boemie Regis ac nostra nec non
pro anima pie memorie Strenui Militis D. Henrici de Hlaus
Camere nostre Magistri preces et orationes devotas effude-
rint altissimo Creatori, de omnipotentis Dei misericordia, Beate
Marie Virginis Matris eius, beatorum Apostolorum Petri et Pauli
ac Sanctorum Martyrum Hermacore et Fortunati patrono-
rum nostrorum, omniumque Sanctorum, Dei meritis et interc-
essione confisi, singulis vicibus XL dies de iniunctis eis
penitentiis misericorditer in Domino relaxamus. In quorum
omnium testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli
appensione muniri.
Datum in Utino in nostro patriarchali palacio die I mensis De-
cembris, anno Dom. nativitatis MCCCLVII, ind. X. —

20

[illegible] Septembris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] 1358 in [illegible] de XXVII [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] la [illegible] Ulric [illegible] [illegible] et aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] et [illegible] [illegible] de Castello [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partam [illegible] habita [illegible] [illegible] Patriarcham [illegible] [illegible] reduxit ad [illegible] suam. [illegible] [illegible] [illegible] etiam pertinaciter [illegible] [illegible] [illegible] ipsius [illegible] Patriarchae [illegible] testium et [illegible] Pelegrini [illegible] [illegible] [illegible] custodivit et custodiebat [illegible] [illegible] [illegible] domini Patriarchae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pertinere. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Di

21

1358. 8 gennajo Udine. Sopra domanda [illegible] di Mimigliano, il Patr. d'Aquil. [illegible] dà i beni feudali al nob. S. [illegible] di Valvasone a condizione [illegible] alcun castello in Castions. –

Gubertinus de Novate Cancell. Patr. Museo Civ. Udine

A. D. 1358, ind. XI, die 8 mensis januarii presentibus Rev.do in Christo Patre Dño fratre Johanne Dei gratia Episcopo Emonensi, egregiis militibus DD. Francesco de Savorgnano, Federico de Cucagna militibus et Lodovico [illegible] de Utino testibus et aliis.

Cum bona omnia que quondam Franciscus olim q. Braguini de Mimigliano commorans in Castiglono habebat et tenebat in feudum ab Ecclesia Aquilegensi post ipsius Francisci obitum qui decessit absque masculis heredibus ex se descendentibus, fuerint ad Rev.dum in Christo Patrem et D. D. Nicolaum Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcham et dictam suam Aquil. Ecclesiam devoluta, idem D. Patriarcha considerans et attendens grata fidelitatis obsequia sibi et dicte sue Aquil. Ecclesie impensa per nobilem militem D. Symonem de Valvasono et que poterit eidem Domino in posterum exhibere et propterea volens ipsum favore prosequi gratioso, predicta bona omnia et singula feudalia ad eum D. Patriarcham et dictam Aquil. Ecclesiam sic ut premittitur [illegible]

devolutam per … ipse … investivit et nomine Aquilegensis Ecclesie dicto D. Symoni pro se suis heredibus recipienti in feudum eo iure quo predictus Franciscus et progenitores sui illa tenebant et habebant ab Ecclesia memorata tradidit et concessit ipsumque de illis presentialiter investivit, ita tamen quod in loco de Castiglono … debeat facere Castrum aliquod edificari; salvo iure dicte Aquil. Ecclesie et omnium personarum. Dictus vero D. Symon statim predictis Dno Patriarche et Aquil. Ecclesie prestitit fidelitatis debite iuramentum quod vasallus domino suo prestare in talibus consuevit et quod nunquam … in dicto loco de Castiglono Castrum … [illegible] edificari.

Actum Utini in … Patriarchali.

22

An.° ... 35.. ind. X die IX januarii ... D. Episcopo Capr... lano D. ... Vicario, D. ... de Lavorgnano, D. Simone de ...ilvasono et aliis.

Rev.dus in Christo Pater et D. D. Nicolaus dei gratia Sanctae Sedis Aquilegensis Patriarcha protestatus fuit quod d. D. Episcopus ... tenuerat prout ibi dicebat Curiam Vassallorum de Castris et locis ...imiglani et Castelli feudalibus Aquilegensis Ecclesiae, non possit nec debeat ei nec Aquilegensi Ecclesiae sententia aliqua ibidem in Curia ipsa Vassallorum preiudicium generare.

Actum Utini in palatio patriarchali.

Bono

Di

[illegible]

Nos Nicolaus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha tenore presentium deliberatione habita diligenti quod Gerstellum Judeum suosque heredes, uxorem et totam eius familiam ad gratiam nostram benigne suscipimus, ipsosque defendere volumus ab omni potentia et quacumque persona in bonis, rebus et personis absque omni fraude ubicumque habitaverint in terris seu in villis per totum nostrum dominium et districtum. Item volumus quod si quis voluerit cum eis litigare vel opponere contra ipsum Gerstellum seu familiares suos occasione qualicumque et contra eos vel ipsorum aliquem aliquod probare vellet, eadem probacio fieri debeat cum probis, honestis et fidelibus Christianis et similiter cum probis Judeis et si aliter fuerit facta probacio, non debeat ipsis vel eorum alicui nocere quicquid contra eos in contrarium extiterit acceptatum sed ab impeticione dicti contrarium attestantis liberi debeat remanere. Item promittimus quod de omnibus debitis cum eodem Gerstello et suis predictis contractis per quoscumque habitantes in nostro dominio et districtu eis facere satisfieri mediante iusticia in complemento statim cum dampnis et expensis et specialiter per illos a quibus publica instrumenta haberent vel litteras secundum consuetudinem et ritum

Die

Patria et Curie nostre Patriarchalis. Item volumus quod illi
contra quos ipsi Judei non haberent de creditis suis publica
instrumenta vel litteras seu testes, iurare teneantur et sacra
mentum prestare si teneant illa que per ipsos Judeos pe
tuntur necne et si non iura verint vel dicti Judei contrarium
probent legittime, eosdem debitores ad solutionem debitam
compellemus. Item promittimus ipsum Gerstellum et familia
res suos predictos defendere et manutenere contra Inquisitorem vo
lentes Nos ipsi de eis iusticiam facere debitam et condignam.
Item promittimus quod quandocumque contingeret ipsum Ger
stellum suosque heredes et uxorem velle recedere de nostro
dominio et districtu, eisdem de securo conductu providebimus
per totum districtum nostrum. Item promittimus eundem Ger
stellum et predictos iuxta nostram possibilitatem adiuvare ut
ad satisfactionem eorum que sibi debentur extra ..... valeant
pervenire. Item concedimus Judeis gratiam quod ubicumque
habitaverint in Forojulio edificare unam Scolam seu Synago
gam ubi valeant eorum officia celebrare. Item volumus quod
si eorum aliquis vulneraretur vel percuteretur in dicta Scola,
de ~~huiusmodi excessibus~~ excessibus huiusmodi per ipsos cognoscere debeant et punire Magistri

eorum, non autem N. D. vel nostri. Item volumus quod eo-
modo Judei valeant permanere et habitare in Patria nostra Fori-
julij. Item concedimus eis quod possint habere nutrices Chri-
stianas ad eorum hallarium que lactent et nutriant pueros
suos. Item volumus quod omnia ipsorum Judeorum bona
mobilia et immobilia, presentia et futura in nostra protectione
et defensione debeant permanere. Item volumus etiam quod
omnibus scriptis per manus ~~[illegible]~~ per manus eorum que reperientur
in quaternis suis fidis debeat adhiberi prout mos est ipsorum
in Foroiulio commorantium. In quorum omnium testimonium
presentes fieri iussimus nostri sigilli appensione munitas.
Data Utini in nostro patriarchali palatio, die XII mensis Janua-
rij, anno dominice nativitatis MCCCLVIII, indictione XI. =

A. D. 1358, ind. XI die I martii, presentibus D. Episcopo Segnensi; D. Episcopo Caprulano, Venceslao Plebano in Craynburga, Martino Plebano in Quadruvio testibus et aliis. — In presentia D. Nicolai Patriarche Aquilegensis constitutus Menelinus de Ratispona Judeus

Die

donavit Gerhalto eiusque fratri ibidem presenti tres domos quarum una sita in Salzburga, alia in Salina et alia in Petovia scitum in ipso Sorgelaberch. –

Oggetto

24

Dis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Dominica [illegible]

[illegible] predicare [illegible]

[illegible] predicta [illegible]

[illegible]

[illegible] Diebus [illegible]

[illegible]

Bona [illegible]

[illegible]

Di

[illegible] ... facto ... [illegible]

[illegible] ... Carnele ... [illegible]

in ... [illegible] ... Pocumk Burgra.

[illegible]

[illegible] ... Domini MCCCLVIII,

[illegible]

[illegible] ... Utine ... [illegible] ... tertio ... [illegible]

[illegible], anno Domini nativitatis MCCCLVIII, ind. XI.

Not. Gubertino da Novate. Arch. notar. Udine. Orig.

1358, 17 febbrajo. Nel castello di S. Lorenzo. Fra Daniele Abbate di S. Pietro in Selva, domanda a Francesco Arcidiacono di Parenzo, il rilascio della Chiesa di S. Giovanni di Gonero e rendite annesse, spettante alla sua Abazia.

MSS. Fontanini, Colleg. Concina. Copia corretta.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLVIII, ind. VI, die XVII mensis Februarii, in Castro S. Laurentii in ecclesia S. Martini, presentibus Ser Guidolmo de Paluzis Conestabile equestre in S. Laurentio, Dietricho de Villacho, Bartholomeo de Crema et Joanne de Brixia caporalibus equestribus in dicto loco pro Ducali dominatione Venetiarum, testibus ad hoc vocatis et rogatis et aliis.

Reverendus Pater Dominus Fr. Daniel Dei gratia Abbas Monasterii S. Petri in Silva, presente, audiente et intelligente Ven. viro D. Presb. Francischo Archidiacono Parentino et Plebano dicte Ecclesie S. Martini, dixit ipsum D. Plebanum a pluribus annis citra tenuisse et possedisse et presentialiter tenere et possidere de facto et non de iure Ecclesiam S. Joannis de Gonero cum redditibus, possessionibus et bonis suis spectantem et pertinentem cum eisdem suis redditibus, possessionibus atque bonis eidem D. Abbati sive suo Monasterio predicto tam vigore possessionis quam obtinuit nonnullis annis pacificam et quietam regendo, celebrando et gubernando dictam Ecclesiam, recipiendo, gaudendo et usufructuando redditus, oblationes et usufructus eiusdem Ecclesie ac omnium et singularum possessionum ipsi Ecclesie S. Joannis de Gonero pertinentium et expectantium, quam etiam vigore suorum iurium producendorum et demonstrandorum per ipsum D. Abbatem

Bonis

ubi, quando, coram quo vel quibus fuerit opportunum et de iure conveniet. Quam prefatus D. Abbas pro parte Rev.mi in Christo Patris et Domini D. D. Marquardi Dei et Apostolice Sedis gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche, coram dictis testibus et me notario infrascripto requisivit supradictum D. Presb. Franciscum Plebanum, quod de cetero dimittere sibi debeat expeditas et amplius occupatas non tenere neque possidere seu aliter intromittere vel impedire nominatam Ecclesiam S. Joannis de Zonero cum omnibus possessionibus suis, redditibus atque bonis eidem Ecclesie sibi et Abbatie sue supposite pertinentibus et expectantibus et quod de temporibus retroactis quibus ipse D. Plebanus ipsam Ecclesiam cum dictis suis possessionibus, redditibus atque bonis possedit et tenuit, ut est dictum, ipse D. Plebanus respondere debeat eidem D. Abbati in ratione librarum XX parvorum pro quolibet anno et quod si de predictis vel aliquo predictorum ipse D. Plebanus

Die ... protestabatur et protestatus fuit contra dictum D. Presb. Franciscum Plebanum de suo iure utendo et consequendo coram prefato Domino suo Patriarcha seu coram quo vel quibus ubi et quando melius poterit et de iure debebit, protestans insuper de omnibus et singulis damnis, expensis et interesse sibi occurrenti vel que sibi poterunt in futurum occurrere occasione predicta. Rogans me Notarium infrascriptum quatenus de dicta petitione sive requisitione facta per ipsum ut premittitur sibi conficere debeam publicum instrumentum, qua quidem requisitione facta tam per ipsum D. Abbatem quam per ipsum D. Plebanum presentem audita et intellecta, prefatus Presb. Franciscus Plebanus respondens ipsi petitioni sive requisitioni sibi facte, ...

ut dictum est, reverentia competenti dicit non cognovisse neque cognoscere prefatum D. Abbatem obtinuisse nec ~~obtinere~~, neque per consequens habuisse vel habere Jus aliquod aliquo titulo, ratione vel causa in Ecclesia supradicta, cum dicta Ecclesia S. Joannis de Zonero cum omnibus suis possessionibus, redditibus atque bonis supposita sit, pertineat et expectet Plebanatui suo Ecclesie S. Martini Castri S. Laurentii investita de supradicta Ecclesia S. Joannis (cum) possessionibus atque bonis suis tam per olim Rev.mum in Christo Patrem et D.D. Fratrem Joannem Ordinis Predicatorum olim Dei gratia Parentinum Episcopum quam etiam per Rev.mum in Christo Patrem et D.D. Fratrem Gilbertum Georgio Ordinis predicti presentem eadem gratia Parentinum Episcopum, cum predicta Ecclesia S. Joannis supposita esset et sit Parentine Diecesi et ad D. Episcopum Parentinum auctoritatem quam semper habuit, habet et habere debet, pertineat et expectet de dicta sua Ecclesia disponere et providere prout sibi videtur competere et quia vigore investitionis seu collationis quam obtinuit a prefatis Dominis Episcopis..... et aliorum suorum jurium et instrumentorum protestat ipse D. Plebanus ac intendit prout sibi de iure competit dictam suam Ecclesiam S. Joannis celebrare, regere et gubernare redditus et emolumenta ipsius Ecclesie nec non possessionum dicte Ecclesie spectantium et pertinentium obtinere, recipere et habere et cum eisdem redditibus circa necessarias reparationes tam dicte Ecclesie S. Joannis quam aliarum Ecclesiarum sibi commissarum, in quantum poterit providere non obstante contraditione prefati D. Abbatis, offerens se prefatus D. Plebanus paratus

producere et ostendere dicta Jura sua et respondere dicto D. Abbati
coram suo Judice competenti; rogans me Notarium quatenus etiam sibi
de predictis omnibus conficere debeam publicum instrumentum.

Ego Marcus q. Bartholomei de Venetiis publicus imp. auct. notarius
et tunc in S. Laurentio Cancellarius una cum supradictis testibus pre
dictis omnibus interfui et rogatus scripsi et roboravi, signumque
meum consuetum apposui. —

1358. 18 Febº Cividale – Pace tra gli abitanti di Borgo di Ponte e di Borgo di Porta Brossana di Cividale.

76

(Odorico q. Pietro notajo di Cividale. Arch. Not. Udine)

A. D. 1358, ind. XI, die XVIII februarii in Civitate Austria, in Claustro [illegible] Vaierij [?] Eccl.e Civitatensis presentibus [illegible] testibus [illegible] D. Andriolo Quirini de Veneciis commorante Civitatem, Federico Bogani, Altrapino q. D. Geradi, Francisco q. D. Nicolai, Scutto q. Tani, Stephano q. Virgilii, Andrea q. D. Philippussii, Bontado q. Varnerii, Francisco q. Ottoboni et Jacobo q. Leonardi Ribisi omnibus de Civitate testibus et aliis. Coram D. Geremia q. Rigini de Civitate vicecastaldione pro D. Francisco Castaldione Civitatensi una cum predictis et aliis Consiliariis Terre Civitatis in loco predicto ad sonum campane ad Consilium pro infrascripta pace facienda specialiter congregatis et deputatis et ibidem specialiter per expressam commissionem Vera et Petro caligaribus pro hominibus et parte omnium de Porta Brossana qui ibidem in infrascriptorum causa specialiter erant congregati et uniti ex parte una et Nicolussio q. Gerangani [?] et Pasutto Calligaris q. Pilliute de Burgo Pontis Civitatis specialiter eisdem per homines de Burgo Pontis Civitatis qui ibidem erant in magna quantitate commissionem ipsis vicinibus Burgorum Porte Brosane et Pontis Civitatis presentibus in magna quantitate, predictus D. Vicecastaldio una cum predictis et aliis de Consilio ibidem presentibus et ad hec ut predicitur specialiter deputatis, statuerunt et mandaverunt et ordinaverunt tanquam Vicinis quod ipsi deputati scilicet Vera et Petrus caligarii de Burgo Porte Brosane pro hominibus ipsius Burgi

Die

ex parte una et Nicolosius et Pasiatus Calligarii de Burgo Pontis Civi-
tatis pro hominibus Burgi Pontis predicti quod faciant prout fecerunt
tactu manus hinc inde inter predictos Deputatos intervenientes in signum
pacis et concordie perpetuam pacem et concordiam de omnibus iniuriis et con-
tumeliis hinc inde per homines dictorum Burgorum factis et illatis usque
ad presentem diem, promittentesque dicti Deputati et iurantes ad Sancta
Dei Evangelia firmum habere per se et etiam eorum vicibus predictis
et non contrafacere vel revocare aliquod ignominium et violenciam hinc
inde factam vel factas usque ad presentem diem sub pena imposita ibi-
dem per dictum Dominum Vicecastaldionem et Consiliarios de voluntate
omnium ibidem existentium de dictis Burgis, videlicet centum libras
veronensium parvulorum solvendorum per illud vel illos qui inceperint Co-
muni Civitatensi vel unius pedis vel manus et qui incipienti et contrafacienti
astiterit quinquaginta libras veronensium parvulorum et ultra sub pena
quam predicti Vicecastaldio, Consilium et Comune Civitatis imponere volue-
rint etc. Item dicti Domini Vicecastaldio, Consilium et Comune Terre
Civitatis mandaverunt omnibus hominibus ut eorum uxores, mulieres et fa-
miliam ita de predictis moneant et castigent, ut supra predictis verbum
aliquod vel factum innovent sub pena quam dicti Castaldio vel Vicecastaldio,
Consilium et Comune Civitatis ponere voluerint. Que omnia et singula
predicti homines dictorum ibidem existentes confirmaverunt et approba-
verunt etc. Cum omni melioramento etc. —

A. D. 1358, ind. XI, die XIII martii presentibus D. Johanne Rempoldo, Francisco de Savorgnano, Henchone Milite, Gotfrido Renerio et Alengillo de Goritia familiaribus Francisci predicti testibus et aliis.

D. Rotil Magister Curie Dni Patriarche dicens se habere super hoc commissionem a Dno Patriarcha statuit Plaffos et Hainrico filio Leonardi de Peumont asserentibus se ius habere in villis de Peumont et Grimalda terminum diem dominicam secundam post pasca proximam, videlicet dicto Plaffos ad producendum manutentorem suum et omnia iura sua et dicto Heinrico nomine patris sui ad producendum etiam omnia iura sua que habere pretendunt in dicta villa.

Actum in Castro Sophemberch sub pinu iuxta portam.

Dic

Oggetto

1355 [illegible] Clena. [illegible] lega[illegible] Francesco [illegible] dell'[illegible] [illegible] d'Joachino [illegible] di Udine [illegible] traditore.

[illegible] 188 [illegible] 36. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Aquilegensis, patriarcha [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principes de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] enormes et nephandos [illegible] inter personas [illegible] [illegible] [illegible] tum [illegible] fratres [illegible] quondam Joachinum et Johannem fratres filios q^m Nepretti de [illegible] manifestos [illegible] [illegible] aliquantisper [illegible] [illegible] in personam dicti Joachini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intervenerint, quod dolenter [illegible], considerando tamen quod [illegible] huiusmodi ad [illegible], [illegible] [illegible] tam nephandi pro[illegible] dictorum fratrum Joachini et Johannis deducti fuissent [illegible] destructionem multorum nostrorum et Ecclesie nostre fidelium et [illegible] terre nostre Utini [illegible] incolarum et civium para[illegible] [illegible] etiam [illegible] [illegible] Francisci [illegible] et [illegible] constantiam [illegible] [illegible] maiorum sequens [illegible] [illegible] [illegible] et augmentum honoris dicte Ecclesie [illegible] nostram gerit [illegible], gessit et geret dante Domino in futurum nec non mani[illegible] periculo que non solum ipsi Franc[illegible], qui pro sua [illegible] tutela et liberatione Societatum [illegible] huiusmodi [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] et toti Terre Utini [illegible], maiores [illegible] [illegible] [illegible] quam Terram Utini et totam Patriam [illegible] [illegible] [illegible] et sapientum [illegible] [illegible] consilio habitis pro bono statu Terre nostre Utini [illegible]

eius fameglio cuique familiaribus et sequacibus qui eos pro

[illegible] comiserunt huiusmodi delictum tenore presentium

remittimus et ipsos ac ipsorum singulos a omni banno et pena

reali et personali quod et quam propter hoc incurrissent absolvimus

et liberamus et absolutos et liberos esse decernimus consiliis ratio

nibus [illegible] nostre plenitudine potestatis [illegible]

et tenore presentium statuentes quod per Nos et successores et

officiales nostros [illegible] habeantur [illegible], nec

occasione dicti commissi procedi valeat contra ipsos harum

[illegible] appensione sigilli testimonio litterarum.

Datum in nostro castro Utini die XIV mensis Aprilis anno

Domini MCCLVIII indictione XI.

[illegible]

[illegible]

Dii

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] qui [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] usque

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quam [illegible]

[illegible] satisfaction[illegible] compl.

[illegible] que [illegible]

[illegible]

1358 [illegible] M. Petrarcam [illegible]
[illegible]
[illegible] Petr. [illegible]

[illegible]

30

[illegible] nostram [illegible]

[illegible] pro [illegible]

[illegible] et [illegible] tantum [illegible]

[illegible] indivisibilitas [illegible] veritas

[illegible] et [illegible] naturam [illegible] totu[m]

tam [illegible]

et [illegible] hoc [illegible] et

[illegible] Et [illegible] fidelium [illegible]

et [illegible] et [illegible] nostram [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] supplicationibus [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quando [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] MCCCLVIII

[illegible] XI. —

Di

1358 12 giugno. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fratello.

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nunquam [illegible] [illegible] qua non
[illegible] vestram videre personam de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] animo [illegible] novit. Sed propter hoc minus dolorosus de audita morte fra
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gladio penetravit. Ex quo [illegible] necessitate [illegible] dolori [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] proprie [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
paternitatem que tristibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
compati consuevit, humiliter supplicans et [illegible] ut non sufficientes
[illegible] [illegible], siquid [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] puritatem [illegible] concedere dignemini [illegible] [illegible] gratia
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vestram [illegible], [illegible] [illegible] afflicto afflictionem addere
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non presumo me [illegible] [illegible] [illegible] presentare. [illegible]
[illegible] die xij Junij. [1358].

Di

1358. 15 Giugno. Villalta. Un vassallo de' Signori di Villalta giura di non averli offesi e non offenderli e costituirsi in carcere se chiamato a giustificarsi per l'accusa di tradimento.

A.D. MCCCLVIII. ind. XI. die XV mensis Junii. In castro d. Meynardi de Villalta prope portam, presentibus dominis Nicolussio q. d. Federici de Villalta, Guidutto et Tristano fratribus et Petro q. d. Henrici omnibus de Fraganea et Odorlico filio d. Nicolussii de Colloreto testibus et aliis.

Federicus q. Zanini de Villalta corporaliter iuravit ad sancta dei evangelia tactis scripturis esse rectus et legalis in omnibus et per omnia d. Meynardo et Nicolussio de Villalta et eorum servitores non offendere ~~voluisset~~ in bonis nec in personis et si aliquis offendere voluisset, notificare predictis dominis et si predictus d. Meynardus invenerit prefatum Fidricium esse culpabilem de iure de rato, quod prefatus Fidricius erat accusatus de iure occasione proditionis contra d. Meynardum, quod prefatus Fidricius promisit venire in Villalta in carceribus ipsius d. Meynardi et obligavit omnia sua bona etc. ita tamen quod predictus Fidricius stare debet in Utino usque ad beneplacitum ipsius d. Meynardi et promisit habere firmum et ad hec obligavit omnia sua bona etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1358. 16 giugno [illegible] di [illegible]. Il Parma [illegible]
al Comune di Gemona [illegible] di [illegible]
[illegible] [illegible] nelle [illegible]
e [illegible] di Maggio.

[illegible] [illegible] Udine [illegible].

+ [illegible] 1358, [illegible], [illegible] 10 [illegible] [illegible]
[illegible] de la Porta [illegible], Henrico de la
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] de Utino qui [illegible]
[illegible], [illegible].
[illegible] quod non fiant [illegible]
[illegible] [illegible], quia non [illegible]
[illegible] quos fiant pro tam modico tempore [illegible]
[illegible] [illegible] quos fiant.
Actum in [illegible] de [illegible].

39

[illegible]

Di

1358. 25 Giugno. Presso la Chiesa di S. Giorgio della pieve di Cosa. Sentenza arbitraria nelle questioni per giurisdizioni, garriti, pascoli delle ville soggette tra i Nobili di Spilimbergo ed i Nobili di Valvasone.

34

In Christi nomine amen. Anno domini a nativitate eiusdem millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo, indictione undecima, die lune vigesimo quinto Junii. Actum in ecclesia sancti Georgii plebis Cose diocesis Concordiensis, presentibus nobilibus viris d. Odorico milite de Cucanea, d. Simone de Cucanea, d. Simone de Pulcinico, d. Ricardo et d. Nicolao fratribus de Pramperg, d. Pertoldo de Mazano, d. Adalpretto de Cucanea, Manfredo q. Zorzutti de Valvasono, Paulo q. Venuti de Spegnimbergo, Odorico notario . . . . . de Valvasono q. comprecti Utini habitante, Janis notario de Valvasono, Johanne notario de Spegnimbergo testibus et aliis.

De omni lite et questione que vertitur et verti posset in futurum inter nobiles et potentes dominos dominos Walterpertoldum militem et Henricum fratres filios q. nobilis d. Bartholomei de Spegnimbergo ex parte una et nobiles et potentes dominos Simonem militem, Johannem et Ulvinum fratres filios q. nobilis militis d. Ricardi de Valvasono eorum proprio nomine ac nomine et vice Ricardi eorum nepotis q. d. Henrici de Valvasono qui promiserunt de rato et quotiescumque fuerint requisiti ad hoc facere consentire ex altera occasione et causa cuiusdam declarationis confinium, garriti et dominii et pascui dictarum villarum Raufeti, Domanins, Provesani, Poz, Cose, sancti Georgii et Aurave spectantium et pertinentium ad supradictos dominos de Spegnimbergo, et sancti Martini, Pustuncich et Arzenutti et Arzeni maioris spectantium et pertinentium ad dictos dominos de Valvasono, que ville posite sunt sub plebe

et omnium emergentium et dependentium ob dictam occasionem, remanentibus diffinitionibus alias factis firmis et ratis. Hinc est providus vir Guidoq. Desiderati de Spegnimbergo tamquam procurator, negotiorum gestor et nuntius specialis dictorum dominorum de Spegnimbergo ut de procuratorio continetur in instrumento annotato et scripto per Johannem de Spegnimbergo sub eisdem anno, indictione, die vero XXIV Junii per me notarium viso et lecto, habens auctoritatem specialem ad compromittendum ex parte dictorum dominorum de Spegnimbergo, et Johannes de Fratta habitans in Valvasono q. d. Warnerii de Cucanea tamquam procurator, negotiorum gestor et nuncius specialis dictorum dominorum de Valvasono ut continetur in instrumento annotato et scripto per Janis notarium de Valvasono per me notarium viso et lecto sub eisdem anno, indictione, die vero XXV Junii habentes auctoritatem specialem ad compromittendum ex parte dominorum de Valvasono, dicte partes unanimiter concorditer compromiserunt in discretos d. Nicolussium Tyronis, Franciscum de Savorgnano et Johannem q. Bernardi Civitatis Austrie commorantes, Bellunisium de Utino, Missium (de Civitate Austrie, tum ... tum Pemarzano Utini habitantem) et Hectorem notarium de Utino tamquam in comunes amicos, arbitros, arbitratores et amicabiles compositores alte et basse amicabiliter et de iure hinc per totum presentem mensem Junii breviando et non longando, dantes dicte partes plenum et liberum arbitrium et liberam potestatem declarandi et sententiandi diffiniendi et declarationem, sententiam et diffinitionem promiserunt

dicti procuratores nominibus quibus supra iurantes in animas dictorum constituentium habere ratam firmam attendere et observare nec appellare, nec ad arbitrium boni viri reducere sub pena centum marcharum denariorum aquilegensis monete, medietas dicte pene deveniat dictis arbitris et alia medietas parti observanti et solvatur per partem non observantem totiens quotiens contrafactum fuerit et ea soluta vel non presens compromissum, diffinitio et sententia ferenda remaneat firma et rata: et ad hoc dicti procuratores habentes auctoritatem obligandi bona dictorum constituentium obligaverunt omnia eorum bona presentia et futura et alia.

Cum materia litis discordie et questionis orta esset inter nobiles et potentes viros dominos Walterpertoldum militem et Henricum fratres q. d. Bartholomei militis de Spegnimbergo ex parte una et d. Simonem militem et Johannem et Ulvinum fratres q. d. Ricardi militis de Valvesono parte ex altera eorumque sequaces fautores et amicos propter que nonnulle novitates insurgi et oriri videbantur ideoque patria quasi tota Forijulii guerris scandalis et divisionibus subiacebat periculo et ideo homines et Comunitate Civitatis Austrie et Utini ligati sincero corde et puro animo tamquam fratres tendentes semper ad bonum et pacificum statum domini nostri d. Patriarche eiusque Ecclesie Aquilegensis et totius patrie Forojulii nec non pacis et concordie zelatores cupientes in predictis omnibus pacem amorem etiamque concordiam et finem litis inter dictas partes imponere, infrascripti tractatores et eorum ambaxiatores ad predicta utiliter exercenda a nominatis Comunitatibus transmissi et ad partes predictas modo et ordine inferius declaratis diffinitionem omnium predictorum fecerunt infrascripta:

Nos Nicolussius Asquinis de Civ. Austrie, Bellonissius de Bellonis de Utino,

Die

Franciscus de Savorgnano Civitatis Austrie commorantes, Nicolaus de Re=
mangacco Utini habitans, Iohannes q. Bernardi de Civ. Austrie,
Hector q. Odorici de Utino arbitri arbitratores amicabiles compo=
sitores et communes amici de iure et de facto assumpti a partibus
supradictis videlicet a predictis nobilibus de Spegnimbergo et
a nominatis nobilibus fratribus de Valvesono per se et eorum
proprio nomine et nomine Ricardi eorum nepotis pro quo de ratihabitione
promiserunt se facturos et curaturos cum effectu quod predictus
Ricardus in compromisso et presenti sententia perpetuo habebit rata
et firma sic et in quantum fuerit opportunum ratificabit cum necessariis
solempnitatibus prout de dicto compromisso in nos facto constat publico
instrumento scripto manu Marci notarii de Civitate et Odorlici de Val=
vesono notarii Utini commorantis scribentium de communi concordia litis
questionis controversie discordie querele litium et questionum verten=
tium et que verti poterant et erant inter dictas partes nomine et occa=
sione declarationis confinium omnium, garritum et dominationis seu
signorie villarum sancti Georgii, Aurave, Provesani, Cose, Pozi, Rauscedi
et Domanins spectantium et pertinentium ad dominos de Spegnimbergo
predictos, nec non villarum omnium sancti Martini, Pustonzici, Arzini
maioris et Arzinutti spectantium et pertinentium ad predictos dominos
de Valvesono, nec non causa et occasione pascuorum omnium et campanearum
versus Tulmentum ..... Ecclesie de Rinchinvelld et infra villas predictas et
omnium pertinentiarum predictarum seu alia occasione quacumque vel
causa ex predictis emergentibus spectantibus et pertinentibus vel
connexis quomodocumque quandocumque et qualitercumque, visis auditis

lectis et intellectis, examinatis et diligenter inspectis omnibus et singulis iuribus probationibus petitionibus allegationibus deffensionibus ac omnibus aliis et singulis que dicte partes dicere producere et allegare voluerunt, coram nobis iat oculata fide ostenditer super confinibus garriti et dominationis et pascuis predictis [illegible] oretenus et in scriptis, semel et pluries et super hiis omnibus habito consilio plurimorum nobilium et sapientum ac aliorum de contrata predictarum villarum plebis de Casa et extraneorum de circumvicinis villis, nec non inter nos et matura habita deliberatione semel et pluries, diebus et horis diversis Christi nomine invocato ex cuius vultu omnia recta procedunt negotia, dicimus sententiamus et pro bono pacis et concordie diffinimus et ordinamus quod predicti nobiles de Spegnimbergo et Valvasono cum eorum complicibus sequacibus et amicis sint et esse debeant de cetero boni puri et veraces amici et benivoli et pacem et concordiam et amorem atque dilectionem gerere debeant inter se hinc inde omnibus et singulis iniquitatibus malivolentiis discordiis odiis vel offensionibus penitus cessantibus et extinctis, salvo quod ulterius sententiare et declarare intendimus inter partes;

item sententiamus quod sibi vicissim una pars alteri et altera pars ipsi petere possit usque ad diem presentem faciant finem remissionem et perpetualem absolutionem de omnibus et singulis toletis et dampnis datis hinc inde hucusque occasione predicta vel aliqua predictorum prout ibidem fecerunt coram nobis dimittentes cadere quandam festucam in terra quam in manibus tenebant;

item sententiamus et declaramus ac diffinimus in hunc modum confinia infrascripta tam garriti, iurisdictionis et dominationis quam pascui et pascuorum

predictorum, videlicet quod a turri ville Turride ultra Tulmentum
recta linea procedendo usque ad pratum quoddam inde in fine dicti
prati talis . . . . . a parte inferiori versus Valvasoncum sit extra
tavellam infra Auravam et Postuncicum et a dicto prato procedendo
usque ad quamdam crosariam signatam in via de Strivenicis seu solis
sive Stradula prope campos Stini de Sancto Martino veniendo per
stratam usque ad locum ubi fecerunt furche predictorum de Valvesono in
capite campi talis . . . . et abinde supra procedendo per dictam
stratam usque ad quamdam foveam signatam tali signo . . . . . ultra
etiam superius procedendo versus Ecclesiam de Richivelde usque ad stratam
per quam itur Castelionum signata dicta campanea tali signo . . . . . .
. . . . . et a dicta strata de Castelliono inferius tendendo per ante
villam de Rauseto usque ad caput cuiusdam rivatte signate similiter
tali signo et a capite dicte rivatte super altitudine dicte rivatte simi=
liter declinando usque ad prenominatam stratam de Castegliono ubi dicta
strata descendendo deorsum dicte rivatte et a dicta descensione strate infe=
rius recte per dictam stratam usque ad stratam rectam per qua itur
de Utino ad Sacilum et de dicta strata Sacili similiter inferius per dictam
stratam de Castellono usquequo durat dicta rivatta et finit in lecto seu
grava aque Medune, sint et esse debeant confinia omnia supradicta inter
dictas partes et villas eorum et earum pertinentiis perpetualiter tam
gariti iurisdictionis quam pascui seu pascuorum predictorum;
item sententiamus diffinimus et declaramus atque mandamus auctoritate
nobis per partes concessa predicta: quod a dictis omnibus confinibus supra vide=
licet citra Tulmentum versus Spegninbergum. Auravam. villam Sancti
Georgii. campaneam de Richinveld. villas de Rauseto et Domanins sint

et esse debeant perpetualiter predictorum Dominorum de Spegnimbergo
et eorum heredum et villarum suarum predictarum in garito iuris=
ditione dominatione pascuo et pascuis et aliis quibuscumque beneplacitis
ita et taliter quod in secando vel pasculando seu comugnando
ultra dicta confinia cum animalibus vel sine causa secandi pasculandi
aut comugnando vel dampnum aliquod inferendi aut iusticiam exer=
cendi transire non possint neque debeant predicti Domini de Spegnim=
bergo nec sui nec etiam transire facere homines predictarum villarum
spectantium ad eosdem. et similiter predictorum nobilium de Walvesono
et eorum heredum ac suarum villarum predictarum et hominum eorum=
dem sint et esse debeant omnes campanee tabelle et pascua a dictis
confinibus infra versus Valvasonum. Pustinicchum. Sanctum Martinum.
Arzinum maiorem et Arzinuttum ad pasculandum et utendum et in
iudicium et iusticiam exercendum et garitum tenendum et alias quascum=
que utilitates quas voluerint faciendum absque aliqua contraditione
vel impedimento parcium predictarum videlicet unius alterius et alterius
ipsius ita et taliter quod predicti de Valvesono nec sui neque homines
predictarum villarum possint nec debeant ultra dicta confinia supra in
dictis locis seu in dicta loca predictorum de Spegnimbergo et villarum
suarum predictarum transire seu transiri facere causa pasculandi se=
candi, vel comugnandi vel iudicium

Di

ad foveam in loco ubi dicitur ripa . a parte inferiori est pratum Mathie de Aurava et a parte superiori est pratum Leonardi dicti Pizuli de Aurava mediante quadam via in secundo signo in eodem prato. in tertio signo est pratum Manussii et campus dicti Manussii de sancto Georgio . in quarto signo in prato Leonardi de Aurava et campus prope Danielem de Aurava . in quinto signo est pratum Pizuli de Aurava . in sexto signo in prato Pizuli de sancto Georgio . in septimo signo in prato Petri et Leonardi de Aurava . in octavo signo in prato dicti Petri . in nono signo in prato Mathie de Aurava apud campum Marzutti de Aurava . in decimo signo in dicto prato Massutti de Aurava prope Alber . in undecimo signo in prato Thoni Dominici Stelle de sancto Georgio prope campum ipsius Ecclesie . in duodecimo signo in comunea prope viam de Domaniis et campum sancti Georgii . in terciodecimo signo in dicto pascuo prope dictum campum . in quartodecimo signo in dicta comunea prope campum Flurissi de sancto Georgio . in quintodecimo signo in capite dicti campi prope rivum . in sextodecimo signo in comunea prope viam Raussati . in septimo decimo signo est campanea prope viam predictam ab alio latere . in decimo octavo signo in campanea prope campum Jacobi Andree de sancto Georgio . in decimonono signo in dicta campanea prope campum Bertoli Raydini de Aurava..

garitum tenendi et exercendi nec aliud tedium vel dampnum;

item sententiamus diffinimus et arbitrati sumus quod non obstantibus predictis omnibus supradictis qualibet pars et quevis persona predictarum partium tuta et libera possint et debeant accedere ad campos suos proprios. braydas et prata ad utendum laborandum et quaslibet alios actus faciendum pro libito voluntatis prout de bonis suis propriis facere consueverunt etiam si bona predicta super territorio alterius ultra dicta confinia situata fuerint et si in utendo bonis suis predictis mala aliqua in laborando vel utendo dictis bonis contigerit pasculare super pascuo ad se non spectante. non propter hoc intelligitur delinquisse nec penam aliquam incurrisse,

item sententiamus, arbitramur et mandamus quod predicti nobile de Spegnimbergo non possint neque debeant furcas neque patibula aliqua de novo elevare facere alibi quam in compania de Pichivold supra ubi sunt ad presens et non inferius versus territorium et dominationem dictorum nobilium de Valvesono et e converso predicti nobiles nec eorum heredes possint neque debeant de supra Puttencichum immo versus nagis infra furcas aliquas vel patibula ellevare seu construere et non alibi quam in nomine atiis proxime locis predicte partes non possint ipsa patibula ellevare seu construere nisi forte predicti domini de Spegnimbergo si vellent alibi patibula construere supra ultra aquam Cose versus Spegnimbergum. possint tamquam veri Domini et e converso si predicti nobiles de Valvesono de sub Valvesonum versus Sanctum Vitum aliqua patibula construere possint tamquam veri Domini eorum;

item sententiamus arbitramur atque mandamus quod omnia et singula prata campi et brayde que ad presens sunt constructa in omnibus territoriis predictis predictorum nobilium de Spegnimbergo et Valvesono infra et supra

dicta confinia permaneant et remanere debeant comprehensa et laborata prout sunt ad presens et quod de cetero de novo non possint neque debeant unus super territorium alterius. alter super territorium ipsius facere aliqua prata braydas vel campos salvo quod super suo proprio territorio sibi contingente ex divisione huiusmodi possint eorum facere voluntatem non inferrendo dampnum alteri parti vel alicuius subditi alterius partis;

item sententiamus arbitramur et declaramus quod si aliquis predictorum hominum contra predicta vel aliquod predictorum contrafaceret videlicet in pasculando vel comunicando vel secando non propter hoc intelligatur contrafecisse sententie huiusmodi de multa seu dampno consuetis in plebe de Costa puniatur et dampnum passum secundum extimationem bonorum virorum satisfacere teneatur et emendari;

item sententiamus arbitramur et declaramus atque mandamus quod homines et Comune villarum de Domaniis, Rauseto, Argino maiori et Arginetto possint et debeant inferius finitis dictis confinibus in pascuis in quibus cum illis de Orleto et Murles hactenus consueverunt pasculare comunicare et uti dictis pascuis secundum quod antiquitus consueverunt non derogando diffinitioni supradicte. in pascuis illarum de Domaniis et Rauseto non transeundo gravam Medune que nuper dirupta est per villam de Domaniis;

item sententiamus arbitramur et mandamus quod de cetero unus super territorio alterius sic inter eos divisi non possit neque debeat aliquos malefactores vel delinquentes in quocumque crimine tam civili quam criminali captivare seu tedium vel aliquam molestiam inferre immo punitionem omnium delinquentium illis ad quos spectaret iurisdictio relinquere atque correptionem preterquam in casu fortuito videlicet quod si aliquis malefactor qui ad penam criminalem teneretur commisso crimine illico persequeretur sine mora vel intervallo etiam si captivaretur super territorium alterius. non infringatur sententia et divisio huiusmodi in suo robore permaneat. Si vero delinquens

huiusmodi captivabitur ille immediate dari debeat in manibus domini super cuius territorio fuerit captus ad faciendum iustitiam de eo et e converso similiter utraque pars alteri faciat;

item sententiamus declaramus mandamus et interpretamus arbitramur et perpetualiter diffinimus et ordinamus predictis partibus et infra predictas partes quod omnia supradicta presenti nostra sententia seu sententiis et determinationibus debeant ipse partes perpetualiter habere atque tenere attendere et inviolabiliter observare sub pena in compromisso contenta in omnibus autem aliis et singulis quibuscumque que remanent occasionibus predictis vel ipsarum aliqua que in presenti nostra sententia non apparent declarata perpetuale silentium imponentes salvo tamen quod si aliqua in predictis vel aliquod predictorum appareret obscuritas vel ambiguitas ad declarandam et dilucidandam ipsam obscuritatem vel ambiguitatem nobis reservamus usque ad proximum festum sancti Michaelis

Rogato dal Notajo Marco di Cividale e transunto dal Notajo Leonardo q. Giacomo

Dono di Cividale. Copia cartacea recente, fatta da un processo tra i Signori di Spilimbergo e le ville di S. Martino, Pistorzucco ed Arzenutto ~~fatto nel~~ l'anno 1491 e esistente presso F. C. Carreri 1887.

Dini

1358, 1 luglio. Prampergo. Ulrico Arrigardo di Castello investe di feudi il sig. Bortolomeo q. D. Goffredo di Artegna

35

Da pergamena nell'Arch. Frangipane (copia contemporanea)

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLVIII, ind. XI, die prima iulii, actum Prampergi in sala D. Ulrini de eodem loco, presentibus nobilibus dominis Vodorico q. D. Artici militis de Prampergo, Ulrino q. D. Henrici militis, Matthiussio q. ser Francisci de Artenea et Henrico q. Mauressii de Resiuta et aliis.

Nobilis vir D. Arigardus de Castello condam D. Johannis Francisci volens amiciciam acquisitam a predecessoribus suis conservare Dominico concessionem et feudum et rei possessionem et omnia et singula et concessiones factas a predecessoribus suis domino Bartholomeo condam Goffriti de Artenea aut suis predecessoribus vel Domino Johanni de Artenea vel eius predecessoribus, plenissime confirmavit et in confirmacionis et renovacionis signum eidem D. Bartholomeo genuflexo cum fimbria sive gayda suppellicia investivit, promittens pro se et dicto D. Bartholomeo pro se suisque heredibus masculis stipulanti omnia firma habere etc. sub pena feudi etc. Qui D. Bartholomeus corporale prestitit iuramentum de prestanda fidelitate etc. cum omni meliori modo etc.

Ex abreviaturis Bonihominis de Bilerio, Candidus notarius q. Johannis Vani de Tarcento extraxit.-

Di

1358 2 luglio. [illegible] Si Patriarca [illegible]
Del Canale di Chiesa [illegible] perchè
l'Abbate, [illegible] in rovina il suo Monastero.

[illegible] Notaio [illegible] Matteo [illegible] Udine.

36

A.o 1358 [illegible] die [illegible] julii [illegible] Udine
[illegible] capitolo, [illegible]
[illegible]

[illegible] propter [illegible]
[illegible] qui [illegible] spirit
[illegible] Brigata et Odorico [illegible]
[illegible] paroem [illegible]
[illegible] Monasterii [illegible]
che [illegible] detti [illegible] che
dire.

Atti [illegible] in [illegible].

Bona

Die

1358 Il [illegible] Nicolò al [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proprie le
4 Lugl[io] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible] della Chiesa di Aquileja, che [illegible] ove [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] il Vesc.º nelle sue legittime appartenenze e di tutto ciò, come
[illegible], quanto è di spettanza della Chiesa di Aquileja.

[illegible] Pat[riarch]a Aquilegensis Venerabilibus Fratribus[1] [illegible] [illegible] (1) Ë [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] libertatis, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], villis, [illegible], [illegible], vineis, campis, pratis, pascuis, silvis, [illegible] [illegible] [illegible] della Chiesa di Aquileja

venationibus aliisque iuribus et iurisdictionibus universis vigore [illegible]

plurium donationum per imperialium privilegia quorum [illegible] [illegible] (2) Manca la co[pia] [illegible]

mittimus nobis presentibus interclusam predecessoribus nostris e[illegible]

que successoribus factarum ad [illegible] [illegible] Aquilegensem Ecclesiam

[illegible] pertinere [illegible], prout in eisdem privilegiis apud vos

existentibus clare et [illegible] [illegible]. Nos intendentes iura nostra

et dicte nostre Ecclesie [illegible] ex debito tenemur [illegible] [illegible]

[illegible] et ad ipsius nostre Ecclesie [illegible] et proprietatem reducere

[illegible] [illegible] posse, tenore presentium vos requirimus et monemus

quatenus [illegible] iura vel privilegia habetis nostris [illegible] et

privilegiis [illegible] derogantia per que dicere valeatis pred[ict]a nostris

[illegible] [illegible] et eorum successoribus de quorum [illegible] [illegible] donata [illegible]

pariter et concessa ad vos debite pertinere usque ad duos menses proxime

venturos [illegible] legitime coram nobis, quia si eisdem [illegible] iure

[illegible] nos ius habere, illud nobis manutenere [illegible] quantum [illegible]

mus et debemus. Sin autem [illegible] [illegible] [illegible] contrarium ta

37

5

Di

Litterarum privilegiorum continentiam et tenorem [illegible]
[illegible] de negligentia et omissione debita
[illegible] reprehendi.
Datum [illegible], IV julij, anno 1355, ind. XI. –

[illegible] in Museo Civico [illegible].

1358. 26 Ottobre. Fagagna. Pubblicazione di una lettera del Decano di Aquileja (24 Agosto 1358) di pagare le rendite al Preposito di S. Pietro di Carnia Graziano di Arena.

A. D. MCCCLVIII. ind. XI. die XXVI mensis Otubris In burgo Faganee in domo Antonii, presentibus Francisco de Utino q. Johannis, Girardo dicti Lon q. Johannis et Liano q. Chilisi de Faganea et Mauro de Pozalis testibus et aliis.

Constantinus de Utino q. d. Pacis tamquam procurator et procuratorio nomine d. Graciani Prepositi de Carnea, ut asserebat, appresentavit Antonio de Faganea filio d. Viesti ex parte d. Graciani unam litteram cuius tenor talis est:

Mangolus de Regio Decanus Aquilegensis Capituli, legum et decretorum doctor, ~~...~~ sede vacante, ~~...~~ in spiritualibus vicarius generalis, Universis et singulis Canonicis et Capitulo Ecclesie Sancti Petri de Carnea aquilegensis diocesis nec non universis et singulis massariis, feudariis (sic), affituariis, decenariis, quartesariis, habitatoribus et colonis ad Prepositueram Ecclesie S. Petri predicti spectantibus et modo quocumque pertinentibus cuiuscumque gradus, condicionis existant, salutem in domino. Pro parte dilecti in Christo d. Graciani de Arena dicte Ecclesie S. Petri Prepositi nobis fuit expositum cum querela, quod licet ipse Prepositeram predictam cum omnibus iuribus et pertinentiis suis possiderit et nunc possideat iusto et legitimo titulo et fructus inde perceperit et percipiat tamquam verus et legitimus Prepositus et possessor ipsius Prepositure, tamen sunt nonnulli ex vestris Canonicis seu massariis et aliis personis predictis, qui animo rebelionis et et maledicencie indurato, eidem d. Preposito, prout ad nos pertinet, parere et obedire concepiuntur (sic), affictusque, proventus, decimos, obventiones, bona et alia iura quocumque modo ad ipsum et eius Preposituram predictam spectantia et pertinencia per vos et vestrum singulos debitos, debitas et debita, consignare seu dare et persolvere recusatis, quare a nobis pecit iuris remediis provideri. Nos itaque non volentes eidem d. Preposito postulanti iusticiam denegare, vos omnes et singulos Canonicos et Capitulum et alias quascumque personas predictas tam ecclesiasticas quam seculares cuiuscumque gradus et condicionis existant, comuniter et divisim tenore presentium requirimus

et moneamus vobisque et vestrum singulis sub excomunicacionis in singulares personas, in universitatem vero suspensionis districte precipiendo mandantes, quatenus usque ad sex dies a presentacione vobis et vestrum singulis facta presencium computandas seu earum affixione in foribus dicte Ecclesie S. Petri, quorum duos pro primo, duos pro secundo et alios duos pro tercio et peremptorio termino et monicione canonica duximus assignandum, eidem d. Preposito predicto tamquam vero Preposito, integre parere et obedire curetis, officiisque, redditus et proventus, iura et obventiones omnes et singulas ipsi d. Graciano Preposito debitos et debita, tamquam vero Preposito libere dare, solvere et satisfacere debeatis. Alioquin trina monicione canonica premissa, vos dominos Canonicos et alias quascumque personas supradictas excomunicacionis in Capitulum vero vestrum suspensionis sentencias proferimus in hiis scriptis ad enunciacionem vero dicte sentencie excomunicacionis et ad alia graviora processurus prout iusticia suadebit. Quodque si de huiusmodi nostris monicionibus et nostro mandato forsan vos gravari prima die iuridica dictorum sex dierum monicione premissa tunc immediate sequenti, coram nobis Aquilegie in domo nostre habitacionis legitime comparere curetis causam vestri gravaminis ostensuri, facturi et recepturi quod dictaverit ordo iuris. Has autem litteras nostri sigilli impensione munitas ad cautelam fecimus registrari, de quarum presentacione seu earum affixione instrumento publico harum per seriem continenti dabimus plenam fidem. Data Aquilegie in domo nostre habitacionis, die XXVII Augusti Millesimo CCCLVIII. Ind. XI.

Vit. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1358 - 24 Dicembre - Udine

Salvocondotto ai Massari degli amici e dei nemici.

Die XXIV. Decembris. Diffinitum fuit per D. Capitaneum et Consilium quod quicumque Massarius amicorum et inimicorum veniendo et redeundo conducendo res suas et victuaria sit securus in persona et bonis veniendo et stando in Utino et redeundo usque ad villam suam.

Ann. Civ. Utini Vol. II

et n

vn

Dic d

1359, 11 genn.° Gemona. Il Comune di Gemona promette aiuto al Nob. Rizzardo di Castello per il Castello di Tarento

40

[illegible] quibus presentes per[illegible] evenerit apud [illegible] de Chucurea Capitan[illegible], Consilium et [illegible] Glemone [illegible] promittimus Nobili viro d. [illegible] Tarento et [illegible] [illegible] gnepa dominium dare et prestare in Glemonam auxilium et favorem [illegible] [illegible] contra [illegible] parte et [illegible] rebelles [illegible] circa Castrum Tarenti et [illegible] et servitores bone fide et sine fraude, [illegible] presentes [illegible] et [illegible] Glemone [illegible] roborari. Datum Glemone die xi januarii MCCCLIX, ind. XII.

Sigillo pendente. [illegible] orig-[illegible].

er

Di

1359, 11 gennajo. Gemona. Il Capitano ed il Comune di Gemona promettono favore ed assistenza a Rizzardo di Castello per il castello di Tarcento. —

Noverint universi et singuli quibus presentes pervenerint quod nos Schinella miles de Chucanea Capitaneus, et Consilium et Comune Glemone promittimus et firmamus Nobili viro D. Rizardo de Tarcento et Porpeto tota ipsa guerra duratura dare et prestare nostrum auxilium et favorem totis viribus atque posse contra quascumque personas volentes eum offendere rebelles Aquilegensis Ecclesie circa Castrum Tarcenti et eius pertinentias et eius servitores bona fide et sine fraude. In cuius testimonium presentes fieri fecimus et nostri sigilli Comunis Glemone munimine roborari. Datum Glemone die XI januarii MCCCLIX, ind. XII.

Dall'originale cartaceo nell'Arch. Frangipane in Castelporpeto

et

v

Div

1359 11 gennajo Gemona – Quel Consiglio dichiara di proteggere durante la guerra il Cast. di Tarcento di Artico di Castello Porpetto e Tarcento. 12

Noverint universi . . . . . quibus presentes pervenerint quod nos Schinella Miles de Chucanea Capitaneus, Consilium et Commune Glemone promittimus et firmamus Nobili viro D. Rizardo de Tarcento et Porpeto tota ista guera duratura dare et prestare nostrum auxilium et favorem totis viribus atque posse contra quascumque personas volentes eum offendere rebelles Aquilegensis Ecclesie circa Castrum Tarcenti et eius pertinentias et eius servitores, bona fide et sine fraude, in cuius rei testimonium presentes fieri fecimus et nostri sigilli Communis Glemone munimine roborari.

Datum Glemone die XI januarii M.CCCLIX ind. XII.

= Originale cartaceo nell'Arch: Frangipane =

Dic

1359, 20 gennajo. Nella chiesa di S. Pietro di Tarcento. Presa di possesso del Pievanato, salvo i diritti del passato Pievano se è ancora vivo.

Ermacora detto Bonomo notajo di Billerio. Arch. not. Udine.

A. D. 1359, ind. XII die XX ianuarii, in Ecclesia S. Petri Tarcenti, ante altare Sancti prefati, presentibus Johanne Vani q. Clerici de Bagna, Nelaro q. Crepade camerario Ecclesie prefate, Francisco q. Danielis Latu... testibus et aliis.

Cum D. Vodolricus Vicarius Plebis Tarcenti de mandato D. ... Archidiachoni, uti continebatur in eius epistola, imposuisset D. ... presbiterum de Utino in tenuta Plebis Tarcenti recipienti vice D. Johannis filii Dominici Sartoris de Utino Plebani Tarcenti constituti a Domino Papa ut continebatur quodam privilegio prefatus D. Vodolricus dixit et protestatus fuit quod quidquid ~~faciebat~~ faeit fuit ex ordinamento Archidiaconi, sed non sit in preiudicium quondam Plebani Fratris Jacomacii de Utino si vivit etc. Cum omni melioramento etc.

er

Di

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] accidentanti [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] manifest.

[illegible]

[illegible]

1359. 20 Aprile - Avignone - Lodovico della Torre eletto di Corone scrive al Comune di Cividale raccomandandosi per esser fatto Patriarca d'Aquileja.

45

Magn. Nobilibus viris Dominis Provisori, Consilio e Communitati Civitatis Austrie, tamquam fratribus et amicis nostris carissimis.

Salutatione premissa. Amici carissimi Noveritis, nos post alias nostras literas hic datas et scriptas die XVI presentis mensis Aprilis quas per latorem presentium vobis transmittemus alias tam Domino nostro Pape quam Sacro Colegio Dominorum Cardinalium in nostrum favorem destinatas die XVIIII ejusdem mensis vestras litteras recepisse de quarum trasmissione et bona affectione vestra circa honorem nostrum, gratias vobis refferimus actiones quas opere casu occurrente nos impendere obligatos reputamus. Circa autem promotionem nostram aliud ultra illa que per alias literas scribimus non occurrit vobis significandum, nisi quod post octavam Pasche speramus de die in diem, Altissimo concedente, feliciter expedire.

Verumtamen cum audiverimus ibidem in patria tractare de aliquibus ambaxiatoribus ex parte totius Parlamenti ad Curiam Ecclesie Aquilejensis transmittendis ad supplicandum Domino nostro Pape et Dominis Cardinalibus quatenus dignentur de uno bono pastore eidem Ecclesie providere. Extimamus vobis non expedire Ecclesie nec Patrie talia subire onera expensarum quia in brevi de patriarchatu providebitur. Nihilominus

i ambaxiatores mitterentur, amicitiam vestram affectuose rogamus quatenus instare et vos interponere velitis ut ipsi ambaxiatores earum ambaxiatam in scriptis aportent in qua et per quam pro nobis specialiter supplicent sicut per vos alias semel et pluries extitit supplicatum, et non supplicent pro pastore in generali, quia hoc nobis obesset et videremini nobis ipsis contrarii. Quodque ultra ambaxiatam eis in scriptis tradendam ipsis si aliqua exponerent non credatur. Si vero cum literis credentie vel preter formam predictam mitterentur, ipsos nobis contrarios reputaremus et penitus nociturros. Valete ad votum.

Datum Avinioni die XX aprilis.

Ludovicus de Laturre
Episcopus Cenetensis

Sigillo in cera rossa
di forma ovale oblunga.

Orig. cartaceo nell'Arch. Munic. di Cividale. Antiche XXIV.

16

1359, 3 maggio. Udine. Procura di sette cittadini di Udine in quattro notaj Udinesi, per esser rivolti dell'interdetto ~~affinchè conseguano~~ dall'Abate Geraldo di S. Giorgio maggiore di Venezia, giudice delegato dal Papa ad esigere i beni e frutti d'altri redditi che rimasero dopo la morte del fu Nicolò Patriarca d'Aquileja, da esso sequestrati.

A. D. MCCCLVIIII, indict. XII, die tercio Maii, Utini Aquilegensis Diocesis, supra domo Consilii, presentibus venerabili viro D. Guidone da Regio Prepositi Concordiensis, sapiente viro D. Ottone de Cap[ri]lins iuris perito Utini habitante et Azone filio D. Lu[do]visii de Janua Utini habitante testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Prudentes viri Henricus q. Ser Valantini, magister Johannes Nanni aurifex de Bononia, Guronus draperius, Girardus ypotecarius, Iacomatius de Arona, Panthaleon aurifex et Jacobus sartor omnes Utini habitantes et quilibet eorum in solidum et pro se omni modo etc. fecerunt constituerunt et ordinaverunt discretos viros Franciscutum Miniceti, Hectorem q. Odorici, Niclite, Philippum de Albrigetti et Stephanum q. Francisci pelliparii omnes de Utino notarios absentes tamquam presentes et quemlibet eorum in solidum ita quod occupantis conditio potior non existat, sed quod unus eorum inceperit alius seu alii prosequi valeant mediare et finire in quacumque parte iuditii eorum et cuiuslibet eorum, certos actores procuratores et nuncios speciales et specialiter ad comparendum coram reverendo in Christo patre et D. D. Geraldo Abbate S. Georgii Maioris Veneciarum Castellane Diocesis et coram quocumque alio iudice ordinario, delegato vel subdelegato dato vel dando per dominum nostrum D. Summum Pontificem et tam ecclesiastico quam seculari et coram quocumque alio iudice competente vel competituro et ad petendum et obtinendum ab ipso D. Abbate asserente se deputatum ad exigendum esse bona, fructus, reditus et proventus bonorum et rerum que remanserunt post mortem bone memorie

D. Nicolai olim Patriarche Aquilegensis, ut idem D. Abbas
quasdam sententias seu sententiam et processus per eum latas
et factos contra predictos constituentes, nullas et nullos, ir-
ritas et irritos pronunciet et declaret vel si quas seu
si quam aut si quos iniquas et iniustos prolatos et nullo
iuris ordine observato prolatas seu prolatos tanquam factos
et factas contra formam iuris et predictis constituentibus non
citatis convictis vel confessis neque contumacibus neque pro
aliqua manifesta offensa culpabilibus de hiis que dicuntur in processibus
dicti D. Abbatis latius contineri, nec non ad petendum ab ipso D.
Abbate vel alio seu aliis deputandis per eum, quod esse taliter
ipsas sententias et processus annullet et irritet et nullos et irritos
pronunciet, vel si que seu si qui reperiantur inique et iniqui prolate
et facti et si effectualiter idem D. Abbas per se vel alium ipsas sen-
tentias et processus iuxta formam petitionum dictorum procuratorum non alterius
~~convenit~~ eorum revocaverit a denegatione revocationis dictarum senten-
tiarum et processuum, appellandum ad Sanctissimum in Christo Patrem
Dominum nostrum D. Papam et eius Sanctam Sedem Apostolicam et a
dictis gravaminibus dictis constituentibus illatis per prefatum D. Ab-
batem et ab ipso D. Abbate Apostolos petendum et recipiendum nec non
ei notifficando quascumque appellationes seu appellationem, ipsasque ap-
pellationes seu appellationem in romana curia prosequendum, iudices
impetrandum, de loco et iudicibus conveniendum, suspectos et confidentes
dandum et removendum, testes et instrumenta producendum et alterius partis
testes iurare videndum et reprobandum, crimina et defectus opponendum,

libellumque dandum et recipiendum, litem contestandum, de
calumpnia et veritate dicendum, iurandum et cuiuslibet alterius
alteri generis sacramentum in animas ipsorum constituentium
ferendum, positionibus respondendum, unum et plures procuratores loco
et cuiuslibet ipsorum substituendum et revocandum et procu=
ratoris officium in se reassumendum quotiens fuerit oppor=
tunum, iurandum etiam in animas dictorum constituentium
de parendo mandatis ecclesie et ad petendum predictos constituentes
a quibuscumque sententiis et processibus siqui decernatur latis
et factis per ipsum D. Abbatem absolui ad cautelam et ad promitten=
dum de stando iuri nomine ipsorum constituentium per iuramentum pre=
standum in animas eorundem constituentium iuxta formam ecclesie
in talibus observari consuetam, sententiasque audiendum et ab eis
appellandum totiens quotiens opus fuerit, appellationem seu appel=
lationes prosequendum et generaliter ad omnia et singula alia faciendum
et exercendum in predictis et quolibet predictorum fuerint utilia,
necessaria et opportuna et que merita earum et ordo iuris exigunt
et requirunt etiam si mandatum exigerent speciale, promittentes
dicti constituentes michi notario infrascripto stipulanti vice et
nomine omnium quorum interest vel interesse poterit, habere et
tenere firmum ~~et~~ ratum et gratum id totum et ~~omne~~ et quicquid per
dictos eorum ~~parte~~ procuratores et quemlibet eorum in solidum aut substituendum
seu substituendos ab eis vel ~~ab~~ altero ipsorum in predictis actum, factum
et procuratum fuerit in premissis et quolibet premissorum, sub omnium bonorum suorum obligatione, relevantes ex
nunc dictos eorum procuratores et quemlibet eorum in solidum ac substituendum
seu substituendos ab eis seu altero ipsorum in predictis ab omni onere
satisdandi. Promiserunt insuper michi notario infrascripto stipulanti

nomine quo supra de iudicio sisti et de iudicato solvendo in omnibus his clausulis sub ypotecha et obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum.

Ann. Civ. Utin. Vol. II, 199.

1359, 25 maggio, Avignone. Pp. Innocenzo VI concede al Cav. Odorico di Cucagna [illegible] con dieci compagni il S. Sepolcro.

D[illegible] XLVI

[illegible] miseratione divina tituli S. Marci Presbiter Cardinalis, Dilecto in Christo nobili viro Odorico de Chuchanea Militi Aquilegensis dioc= esis salutem in Domino. Pro parte tua fuit propositum coram nobis quod tu ex magno devotionis fervore cupis una cum decem sociis quos ad hoc duxeris eligendos Sacrum Sepulchrum Domini in Jerusalem et quedam alia loca sacra ultramarina visitare. Sed quia propter inhibitionem per sedem apostolicam [illegible] sententie excomunicationis pena in illuc accedentes olim factam, non potes hoc adimplere absque ipsius sedis licentia speciali, fecisti humiliter supplicari tibi et eisdem sociis super hoc per dictam sedem mise= ricorditer provideri. Nos igitur tuis in hac parte supplicationibus inclinati auctoritate D. Pape cuius Penitentiarie curam gerimus et de ipsius speciali mandato super hoc nobis facto oraculo vive vocis quod Sepulchrum et alia loca sacra predicta inhibitione non ob= stante prefata vadas una cum dictis decem sociis peregre visitare hac vice et eisdem sociis tenore presentium licentiam impartimur. Data Avenione VIII Kal. Junii, pontificatus D. Innocentii Pape VI anno septimo

Di

1359. 31 Maggio. Moruzzo. Patti del nob. Pileo di Moruzzo con un affittuale e animali a questo consegnati:

VI VII ~~VIII~~

A. D. MCCCLIX. ind. XII. die XXXI ~~mensis~~ Maij. In Cortina s. Tome de Marucio prope semeterium Ecclesie presentibus d. Prigino et Johanne eius filio et Aldrico q. Niclai omnibus habitantibus in Marucio testibus et aliis.

Niclaus q. Alessandri de Madrissio per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum promisit et stetit dare et solvere nomine ficti d. Pileo q. d. Federici de Marucio annuatim in festo s. Michaelis vel octo diebus post, unum starium frumenti et duos caponos et hoc usque ad vitam ipsius Nicolai. Cum hoc pacto quod predictus Niclaus servire et obedire debet eidem d. Pileo tamquam massarium et predictus d. Pileus annuatim debet eidem Niclao contra quamcumque personam in rationem (manutenere) et si necesse fuerit laborare de muro, tunc predictus Niclaus laborare teneatur dicto d. Pileo tamquam aliam personam pro eo precio quam alie persone sibi solitum, promittentes unus alteri ad invicem attendere et observare etc. sub pena dupli etc.

Not. Giovanni di Moruzzo Arch. notar. Udine

Item die, loco et testibus predictis et aliis. Dictus Niclaus per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum etc. promisit et stetit dare et solvere dicto d. Pileo et heredibus pro vadiis, offensis, iniuriis et treuis fractis per dictum Niclaum in Givito et villa de Madrissio et aliis offensis usque ad diem dominicam ad XV dies marchas den. aquil. quatuor ad beneplacitum et mandatum ipsius d. Pilei, promittens etc. sub obligatione omnium suorum bonorum etc.

Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis dictus Nicolaus contentus fuit se habere a d. Pileo, in omni suo periculo duos boves, equam unam et peudas novem et tres asinos.

Not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U.

1359. 22. 8bre. Udine. Convenzione per beni e terre in Castelnovo(?) tra il S. Rizzardo e nipoti di Castello con Elisabetta vedova di Brunello di Castello e loro figli.

in Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo nono Indicione duodecima die vigesimo secundo mensis octubris presentibus nicolao dicto cocla Veneto notario condam Magistri bonaventure Marco Sclavo, Nicolao condam Petriburtatuldini et Oriollo dicto orecha omnibus Utini comorantibus testibus et alijs ad hec spetialiter vocatis et rogatis. Cum questio diversis ventilata esset et ventilaret inter Nobilem Virum dominum Rizardum condam Nobilis Viri domini Johanis Francisci de Castello Porpeti pro se et nepotibus suis et heredibus olim domini Odorlici fratris ipsius domini Rizardi ex una parte, et dominam Helisabetam relictam olim Brunelli de dicto Castello suo nomine proprio et tamquam Tutricem filiorum suorum et heredum condam dicti Brunelli ex altera tam nomine et ocasione certarum Silvarum silarum in pertinencijs Castelli quam eciam quamplurium aliorum bonorum Silvarum et mansorum, que bona prefata domina asserebat fuisse ipsius condam Brunelli ac eciam ocasione dotium, et Iurium ipsius domine Helizabet. Volentesque ipse partes ipsis questionibus finem imponere et inter se ad pactum et compositionem pervenisse ad hoc concordiam stipulacionem et solemnem obligacionem pervenerunt et contenti extiterunt. Videlicet quod prefata domina Helisabet

Bona

eius proprio nomine ac eciam tamquam Tutrix filiorum suorum et heredum dicti olim Brunelli pro se et eius heredes, eidem domino Rizardo pro se et nepotibus suis ac eorum heredibus stipulanti et recipienti de omnibus suprascriptis bonis ac omnibus allijs domibus Mansis Sitis et generaliter omnibus allijs bonis dicti olim Brunelli exceptis bonis infrascriptis que libera sint et esse debeant ipsius domine ac heredum dicti olim Brunelli, videlicet Uno manso sito in Villa de Charisacho recto per Johanem et dominium de dicta Villa, et quodam allio bono sito in Villa de Bando laborato et recto per Nicolaum fecit finem remissionem refutacionem transaccionem et pactum de Ulterius aliquid de ipsis Bonis sive parte ipsorum non petendo, et eis nominibus quibus supra prefato domino Rizardo stipulanti pro se et heredibus suis ac supra nomine dedit cesit transtulit et mandavit omne Jus omnemque accionem quod et quam habet vel visa esset habere in Bonis omnibus dicti olim Brunelli tam mansis Sitis domibus et generaliter ut dictum est omnibus allis exceptis dictis duobus extractis et specificatis, constituens quoque ipsa domina prefatum dominum Rizardum procuratorem in rem suam et ponens ipsum in predictis in locum suum Ita quod amodo prefatus dominus Rizardus suo nomine possit agere exigere conveniri et se tueri in predictis et circha predicta quemadmodum ipsa

Die

ipsa domina nomine quo supra facere poterat ante huiusmodi us
sionem. Et hoc. hec quia prefatus dominus Nofredus pro se suisque
heredes eidem domine promisit ac sei obligauit dare et soluere Mar
chas denariorum Quinquagenta pro quibus Marcis quinquagen
ta obligauit et eidem domine designauit certas afictus et Bona
ut de ipsa obligacione et designacione plene aparet. Instru
mento scripto manu mei nicolai notarij sub suprascriptis Mil
lesimo, Indicione et die. Renunciantes quoque predicte partes
excepcioni non sic celebrati contractus in factum accioni et
omni alij legum et Iuris auxilio cum quibus (a) contentis in
hoc Instrumento se modo aliquo prefate partes possent de
fendere uel tueri. Promitentes quoque predicte partes sibi
Viciissim ac eciam ipsa domina corporaliter Iurans ad sancta
Dei euangelia omnia et singula in presenti Instrumento con
tenta perpetuo firma rata et grata habere tenere obseruare
adimplere et non contrafacere dicere uel Venire per se uel alium
seu alios aliqua racione siue causa de Iure uel de facto. Sub
pena dupli eius de quo questio moueretur minus quinque so
lidis Veronensium paruorum in singulis capitulis huius contractus
stypulata et promissa que pena tociens comitatur et exigi pos
sit quociens contra predicta uel predictorum aliquid actum uel
Ventum fuerit et ea soluta uel non presens Instrumentum et

omnia in eo contenta obtineant plenum robur. Actum Utini apud platheam in stacione domus habitacionis Marci Selarij testis supradescripti.

Et ego Nicolaus condam Magistri Gregorij de Utino Imperiali auctoritate notarius predictus omnibus interfui et rogatus scribere scripsi hec.

Dall'originale Pergamena nel nostro Archivio

Cas.° di Porpetto 14. 9bre 1822.

Frangipane

Dic

1359 24 ottobre. Udine. Bruno di ... Udine ...
di udire la comunicazione dei ... e ... ai ...
... a lui oggetti

Pietro da Lena ... ad Udine

50

... dei quali ... Spiritualibus ... Generalis ... Patriarcha.

Dilectis Nobis ... Plebano ... vicario vel vicariis Plebis de Auteria
... vel capellanis ... eiusdem Plebis ... in Domino.

... tenore presentis requirimus et monemus Vobis ... ut ...
... sub excommunicationis pena mandantes quatenus infra octo dies ... pre-
... vobis facta numerandos, quem terminum vobis ... pro ...
unico termino et peremptorio termino assignamus, requisitis et monitis
... omnes et singulos decanos ... iuratos et offi-
ciales quoslibet villarum vestre et cuiuslibet vestrum ...
... sub excommunicationis pena mandetis quatenus infra eundem
terminum ... mansorum ... et rotorum ... olendinorum
constitutorum in dictis villis ... sacramentum vobis ... dabant
... ipsumque numerum mansorum ... et rotarum
molendinorum vobis per ipsos ut prefertur datum, ...
... Vicario Generali infra prefatum terminum studeatis effectua-
liter assignasse, alioquin tam contra vos quam ipsos ut ... quemlibet
procedemus sicut honori nostro putabimus convenire.
Datum Utini die XXIV octobris MCCCLIX Ind. XII.

Bono

1359, 3 decembre Udine. I consorti di castello eleggono il Patriarca d'Aquileja Lodovico ad arbitro nelle loro questioni per i Castelli di Porpetto e di Toreano superiore.

51

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem Mill. trecentesimo LIX. Indicione XII, die tertio mensis Decembris. presentibus discretis viris dominis Guido Johanne canonico ecclesie S. Marie Maioris de Utino, Matteo de la Turre Plebano Plebis de Flambro, nobilibus viris dominis Nicolussio condam D. Andriucii de Vilalta, Bertoldo condam D. Federici de Murucio, Ragnaldo de la Turre testibus et aliis pluribus.

Cum multe varie et diverse questiones et cause ac lites verterentur seu verti sperarent aut oriri possent inter nobilem virum D. Federicum condam nobilis viri D. Johannis de Castello Porpeti ex parte una agentem et nobilem virum D. Rizardum condam nobilis viri D. Johannis Francisci de dicto Castello Porpeti, pro se ac dominis Dagno et Nicolussio suis nepotibus et filiis olim D. Oderici fratris olim ipsius D. Rizardi ex parte altera se defendentem super pluribus bonis videlicet parte Castelli predicti loci et burgi que fuit dicti D. Federici quam eidem D. Rizardo petebat et asserebat adhuc ad ipsum D. Federicum de iure spectare et pertinere, masnata, garitis, feudis, silvis, iurisdictionibus et omnibus aliis dominiis, utilitatibus et bonis spectantibus et pertinentibus quoquo modo predicte parti Castelli Porpeti nec non super Castro et loco Tricenti superioris, garitis, masnata, bonis et omnibus aliis dominiis, utilitatibus, ut superius declaratum est, ad dictum Castrum spectantibus et pertinentibus, ac de omni iure quod prefatus D. Federicus habet sive habere posset in dicto Castro Tricenti superioris et omnibus bonis, ut superius declaratum est, spectantibus et pertinentibus ad dictum Castrum. Prefatus D. Federicus

prestare in talibus consueverit.

pro se et heredibus suis et predictus D. Rigardus pro se et heredibus suis et vice et nomine dictorum dominorum Dogni et Nicolussii, quos promisit prefatus D. Rigardus se curaturum et facturum cum effectu sub infrascripta pena in compromisso contenta, approbare et ratificare omnia et singula in hoc ~~compromisso~~ compromisso scripta et contenta, quodque ipsi Domini Dognus et Nicolussius sententiam ferendam per ipsum D. Arbitrum super hiis que in prefato instrumento continentur sive compromisso, ratum et gratum habebunt et tenebunt sub obligatione omnium suorum bonorum, et de omnibus aliis litibus, discordiis et controversiis ac causis ortis vel que quoquo modo oriri possent infra predictos dominos Federicum et Rigardum ac dictos eius nepotes super omnibus predictis contentis et specificatis in prefato compromisso et quibuscumque aliis conexis et dependentibus ab eisdem seu occasione ipsorum et generaliter de omnibus aliis bonis et rebus quibuscumque que prefatus D. Federicus eidem D. Rigardo et eius nepotibus petere posset causa vel occasione seu iure quibuscumque tam cum cartis quam sine, usque ad presentem diem, volentes eorum parcere laboribus et expensis et ambigua litium evitare sese, nominibus quibus supra, de omnibus et singulis supradictis concorditer comuniter et sponte compromiserunt in Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum nostrum D. Lodoycum Sancte Sedis Aquilegensis dignissimum Patriarcham tamquam in arbitrum arbitratorem et amicabilem compositorem, dantesque prefate partes dicto Domino nostro Patriarche arbitro litis et questionis sive litium et questionum predictarum plenum arbitrium et libertatem ac generalem potestatem audiendi, cognoscendi, sententiandi, arbitrandi, ordinandi, difiniendi, declarandi, pronunciandi et interpretandi inter ipsas partes super omnibus et singulis supradictis et quolibet supradictorum, sumarie et de plano, in scriptis et sine scriptis, omni iuris et consuetudinis pretermisso et quidquid eidem Domino arbitro placuerit, alte et basse,

amicabiliter et de iure vel de facto, cum consilio sapientum et sine, partibus presentibus et absentibus, citatis et non citatis et alio quocumque modo, prout de eiusdem D. Patriarche arbitrium processerit voluntate, et hoc usque ad XV dies proximos, abreviando et alongando bona fide et secundum quod ipsi Domino nostro Patriarche videbitur. Promittentesque dicte partes michi Notario infrascripto tamquam publice persone stipulanti et recipienti vice et nomine omnium quorum interest vel in futurum poterit interesse, stare, parere et obedire omni laudo et sententie, arbitrio, difinicioni ac ordinacioni promulgandis et proferendis per prefatum Dominum arbitrum super predictis rebus et discordiis et quolibet predictorum et ab ipsis sententiis, laudo, arbitrio seu difinicione non appellare et illam seu illas non reducere ad arbitrium boni viri, nec contra ea aliquid opponere vel venire, facere vel alegare de iure vel de facto, palam vel occulte per se vel alium seu interpositas personas, set prefatas sententias seu sententiam, difinicionem seu difiniciones ac arbitria dicti domini nostri Patriarche arbitri firmas et firma, ratas et gratas habere, tenere et inviolabiliter observare sub pena ducentarum marcharum denariorum aquilegensis monete, cuius pene medietas cedat supradicto domino nostro Patriarche et alia medietas parti predicta observanti; que quidem pena predicta pluries et totiens comittatur exigi possit, quociens contra predicta vel aliquid predictorum a quacumque parte actum vel ventum fuerit, sententiis, laudo, arbitrio et omnibus antedictis ipsa pena soluta vel non, nichilominus ratis manentibus et predicta omnia et singula prefate partes et quelibet ipsarum partium corporaliter iuraverunt ad sancta Dei evangelia tactis scripturis attendere et observare per se eorumque heredes et nullatenus contra facere vel venire.

prestare in talibus consuevit.

Renunciantes omni beneficio et auxilio cuiuslibet iuris, statuti, consuetudinis, appellacionis et restitucionis in integrum, per quod possent in totum vel in parte a pena prefata vel ab observatione omnium et singulorum preditorum quomodolibet liberari. Pro quibus omnibus et singulis attendendis et observandis obligavit una pars alteri omnia sua bona tam habita quam habenda.

Actum in Castro Patriarchali Utini in camera dicti D. Patriarche cum aquilis et leonibus.

Et ego Nicolaus q. M.ⁱ Gregorii Rectoris Scolarum de Utino, imperiali auctoritate Notarius predictis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

Da perg. orig. nell'Archivio Frangipane in Castelporpetto.

354, 4 Decembre. Udine. Il Patriarca Lodovico arbitro nelle differenze tra i Signori Federico e Rizzardo di Castello, dichiara nulla la sua sentenza in certi casi speciali.

A. D. MCCCLIX, ind. XII, die IV mensis Decembris, presentibus Fratre Andrea de la Turre ordinis fratrum predicatorum, nobilibus viris dominis Nicolusso de Villalta, Bertoldoq. D. Federici de Murucio, M.º Gasparino cyrurico de Utino, Castellinoq. D. Laurencii de Milano Utini habitante et Mathiussio q. D. Federici de Artenea testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis. Cum per reverendissimum in Christo patrem et dominum dominum nostrum D. Lodoycum sancte sedis Aquilegensis dignissimum Patriarcham, arbitrum et arbitratorem questionis et questionum que vertebantur inter Nobilem virum D. Federicum q. D. Johannis de Castello Porpeti ex una parte et D. Rigardum q. nobilis viri D. Johannis Francisci de dicto loco Castelli ex altera pro se et dominis Dagno et Nicolussio fratribus et filiis dicti D. Odorlici fratris ipsius D. Rigardi, lata fuisset quedam sentencia inter dictas partes supradictis Millesimo, Indictione, die, loco et testibus vigore unius compromissi scripti manu mei Nicolai notarii subscripti sub predictis Millesimo et Indictione, die tertio mensis Decembris. Volens dictus Dominus noster Patriarcha sentenciam inter dictas partes ulterius declarare, sentenciavit pronunciavit ac arbitrando declaravit, quod si quo tempore reperiretur prefatum D. Federicum de Castello predicto ius suum Castri Frienti superioris ac omnium aliorum contentorum in ipso compromisso cedisse alteri persone ante huiusmodi sentenciam latam et declaratam vel alia pacta seu instrumenta fecisse sive tractata et firmata

de Castro et loco Tricenti superioris ac bonorum spectancium ad dictum Castrum, quod instrumenta et pacta habita firmata cum D. Federico de Savorgnano et scripta manu Benevenuti notarii q. Stefani pellipparii de Utino sub Millesimo trecentesimo quadragesimo tercio, indictione XI, die quarto et quinto mensis Decembris, quod et tunc supradicta sentencia et concordium factum inter ipsas partes scriptum ut dictum est manu mei Notarii sit cassa et cassum et nullius valoris et quod ipse partes sint in eisdem statu et gradu quibus erant ante dictam latam sentenciam et he predicte partes per pactum habitum et firmatum inter se contente extiterunt ubi dictus D. Rigardus protestatus fuit quod salvum esset sibi omne ius suum quod habet et habebat in omnibus bonis contentis in ipsis compromisso et sentencia ante huiusmodi latam sentenciam.

Actum Utini in Castro Patriarchali in camera dicti Domini nostri Patriarche depicta cum aquilis et leonibus.

Et ego Nicolaus q. M.ri Gregorii rectoris scolarum de Utino imp. auctoritate Notarius predictis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

Da perg. nell' Archivio Frangipane in Castelporpetto

1359, 4 Decembre. Udine. Sentenza arbitraria di Lodovico Patr. d'Aquileja nelle questioni per i Castelli di Porpeto e di Tarcento, insorte tra Federico e Rizzardo consorti di Castelporpetto.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo tricentesimo quinquagesimo nono, indicione duodecima. Die quarto mensis Decembris, presentibus fratre Andrea de Latorre ordinis fratrum predicatorum, nobilibus ~~dominis~~ dominis Nicolussio condam D. Endrincii de Villalta, Pertoldo condam D. Federici de Murucio, magistro Gasparino Cirogico de Utino, Chastelino q. D. Laurencii de Milano Utini habitante et Mathiussio condam D. Francisci de Artenea testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

Reverendissimus in Christo pater et dominus noster D. Lodoycus sancte sedis Aquilegensis dignissimus Patriarcha arbiter arbitrator et amicabilis compositor litis et questionis sive litium et questionum ac controversiarum et discordiarum que sunt et esse poterant inter nobilem virum D. Federicum condam D. Johannis de Castello Porpeti ex parte una et nobilem virum D. Rizardum condam nobilis D. Johannis Francisci pro se et dominis Dojmo et Nicolussio fratribus et filiis olim D. Odorici fratris ipsius D. Rizardi de dicto Castello Porpeti ex altera nomine et occasione omnium contentorum in ipso compromisso, ut de ipso compromisso apparet Instrumento manu mei Nicolai subscripti sub predictis millesimo et indictione die vero tercio mensis Decembris, visis auditis et diligenter examinatis iuribus et racionibus utriusque partis

Dia

etiam visis lectis et auditis omnia que ipse partes ostendere et dicere voluerunt in scriptis et sine scriptis, volensque prefatus dominus noster Patriarcha ipsi questioni sive questionibus finem imponere, ac habito consilio sapientum et quamplurium nobilium virorum et inter se sleuzui ac matura deliberacione pro bono pacis et concordie, partibus presentibus et sentenciam ferri postulantibus Imprimis sentenciavit et arbitrando pronunciavit atque mandavit, quod prefatus D. Federicus pro se et heredibus eius faciat et facere debeat ipsi D. Rizardo suo nomine et nomine dictorum dominorum Dogni et Niculussii finem remissionem et perpetuam quietacionem de omni suo iure sive iuribusque habet sive habere posset in Castello sive burgo Castelli Porpeti et generaliter de omnibus aliis garitis et bonis ac mansis que ipsi D. Rizardo stipulanti nomine quo supra et pro se petere posset usque ad presentem diem tam cum cartis et quam sine quoquo modo et nomine et ocasione omnium et singulorum contentorum in ipso compromisso. Et nichilominus ipse D. Federicus eidem D. Rizardo nomine quo supra cedat omne ius quod habet vel habere posset in castello predicto ac burgo, masnata, garitis et omnibus aliis superius declaratis et specificatis, ubi prefatus D. Federicus volens ipsi sentencie obedire ipsi D. Rizardo pro se et dictis suis repotibus iuxta dictam sentenciam

ipsam finem et remissionem fecit et eciam eidem D. Rizardo stipulanti et recipienti nomine antedicto dedit et cessit omne jus suum quod habet vel habere posset in dictis Castello, burgo, masnata, garitis et omnibus et aliis superius declaratis specificatis et nominatis.

Item sentenciavit et arbitrando diffinivit et pronunciavit quod supradictus D. Federicus det et cedat ac dare et cedere debeat ipsi D. Rizardo nominibus quibus supra omne ius suum sive iura que habet in loco et Castro superiori Tricenti et (de) omnibus bonis, garitis, mansis, et masnata ac omnibus aliis bonis et rebus spectantibus et pertinentibus ad dictum Castrum Tricenti superioris et omne ius et actionem quam habet vel habere posset occasione dicti Castri et loci contra et adversus D. Fulcherium de Savorgnano vel aliam quamcumque personam. Itaque prefatus D. Federicus secundum dictam sentenciam cessit et dedit ipsi D. Rizardo stipulanti et recipienti pro se et dictis suis nepotibus omne ius et actionem quod et quam habet sive habebat in loco antedicto Tricenti et omnibus bonis superius declaratis spectantibus et pertinentibus ad ipsum locum et Castrum quoquo modo et contra quamlibet personam habentem et tenentem dictum Castrum.

Item sentenciavit et diffinivit quod prefatus D. Federicus det et consignet ac dare et consignare debeat dicto D. Rizardo omnia instrumenta et iura

spectancia et pertinencia ad dictum locum et Castrum Tricanti, salvo id quod inferius voluerit sentenciare et diffinire.

Item sentenciavit pronunciavit et arbitratus fuit, videlicet quod prefatus D. Rizardus nomine quo supra det et consignet ac consignare et dare debeat ipsi D. Federico hinc ad duos menses proximos venturos novem marchas de reddito ad usum curie in loco bono et competenti et singulis annis usque ad vitam dicti D. Federici marcham unam denariorum, cum hoc tamen quod dictus D. Federicus vendere alienare et obligare neque distribuere possit dictas novem marchas de reddito nec partem ipsarum, nisi solum ipsas habere tenere et usufructuare usque ad vitam suam; set tamen de ipsis novem marchis redditum possit unam legare et distribuere pro anima sua et reliquas octo revertantur et reverti debeant prefatis dominis Rizardo et nepotibus vel eorum heredibus. Salvo tamen quod si contingerit ipsum D. Federicum uxorem accipere cum consilio et voluntate atque consensu dicti Domini nostri Patriarche ac Dominorum de Vilalta et Muracio vel maioris partis ipsorum Dominorum et cum ipsa uxore haberet heredem sive heredes masculos supraviventem seu supraviventes ipsi D. Federico, quod tunc predicte novem marche de reddito deveniant et remaneant ac devenire et remanere debeant ipsi heredi sive heredibus masculis.

Item sentenciavit et arbitratus fuit, quod prefatus D. Rizardus pro se et nomine quo supra teneatur et debeat maritare Dominam Chatarinam filiam dicti D. Federici et ipsam dotare cum mille libris veronensium parvorum et duabus domicellabus de inapsata et ipsam Dominam Chatarinam preparare pannis laneis et lineis et aliis rebus necessariis secundum morem et consuetudinem nobilium Fori=julii, cum tamen quod dicta domina Chatarina teneat et debeat predictis Dominis Rizardo et nepotibus facere finem et remissionem de omnibus et singulis que eisdem Dominis petere posset tam nomine et occasione dotium et iurium Domine Francisce matris ipsius Domine Chatarine quam alia occasione et iure quibuscumque et prefatis Do=minis cedere omne ius quod habere posset in loco Castelli predicti et aliis bonis quibuscumque dicti sui patris et cuiuscumque condi=cionis existant. Et sane

Et hanc sentenciam et omnia ac singula superius dicta et declarata mandavit prefatus Dominus noster Patriarcha a partibus inviolabiliter observari cum penis et obligacionibus in dicto compromisso contentis. Reservans in se tamen dictus Dominus noster Patriarcha ulterius pronunciandi et declarandi inter dictas partes si opus fuerit usque ad octo dies proximos venturos. Ubi dicte partes volentes ipsi sentencie parere et obedire

prestare in facieus compromisit.

coram dictis testibus et me notario subscripto in omnibus et per omnia approbaverunt confirmaverunt et ratificaverunt iurantes quod predicte partes ad sancta Dei evangelia ipsam sententiam ut dictum est habere ratam et ipsi parere et obedire in omnibus.

Actum Utini in Castro Patriarchali in camera ipsius D. Patriarche depicta de aquilis et leonibus.

Et ego Nicolaus condam magistri Gregorii de Utino imperiali auctoritate Notarius predictis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

Da perg. orig. nell' Archivio Frangipane in Castelporpeto.

1360 12.13 Gennajo. Udine – Tre atti riguardanti la donazione per discensure di ser morgengabio di Ottolino de la Torre a sua moglie Imia di Castello, e rinunzia e fine remissione ai Sig.ri di Castello.
(Franco q.m Miculo d'Udine. Da pergamene dell'Archivio Frangipane.

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis Domini millessimo Tricentessimo Sexagessimo, Inditione tertiadecima, die duodecima mensis Januarij: presentibus Nobilibus Viris Dominis Gantera, Nicolino condam Domini Muschini de Lature Johanne, condam Domini Federici militis de Savorgnano, omnibus habitantibus in Utino, Artichs de Forcilleis Corradono condam Anzellotti de Miniale nunc habitante in Forcilleis Nicolussio de Maniago, habitante in Castello, Francisco dicto Cugnato de Buya, testibus, et aliis quam pluribus. Nobilis vir Dominus Utulinus dictus Cappo, filius condam Domini Muschini de Lature, nunc Utini habitans fecit per se et suos ~~successores~~ heredes, atque promisit, et donationem tradidit, super omnibus suis bonis mobilibus, et in mobilibus presentibus et futuris. Nobili Domine Ymie eius uxori, et filie condam Nobilis viri Domini Johannis Francisci de Castello, nomine dismontaturarum, secundum consuetudinem terre Forijulii, de Ducentis libris ueronensium paruulorum, ad faciendum de ipsis omnimodam suam voluntatem et utilitatem prout mox, et consuetudo terre Forijulij postulat, et requirit, et sine omni contraditione dicti Domini Utulini sui mariti, et eorum heredum, ab ipsis descendentibus. Que omnia prescripta nobilis vir Dominus Rizardus de Castello frater dicte Domine Ymie mandavit michi notario infrascripto redduci in publicum instrumentum.

Actum Utini in via publica, ante domum dicti Domini Utulini donatoris.

Ego Franciscus condam Miculi de Utino Imperiali auctoritate publicus notarius predictis omnibus interfui, et rogatus fideliter scripsi.

prestare in talibus consuevit.

Bon...

Die

In christi nomine amen. Anno Domini millessimo, tricentessimo, sexagessimo, Inditione tertiadecima, die tertiadecima mensis Januarii Presentibus Nobilibus viris Dominis Articho de Tocilleis Cavlauario, Ganzera, Nicolino, de Lature, nunc habitantibus in utino, Nicolusio de villalta, Bertoldo de Murutio, Nicolao Francisco, et Articho Fratribus filijs condam domini Bitholi militis de sancto Daniele, Nicolussio de Maniago habitante in castello, Francisco dicto Cugnato de Buja, testibus, et alijs quampluribus. Nobilis vir dominus Utulinus dictus cappo, condam domini Meschini de Lature, nunc utini habitans, per se et suos heredes, promisit, et donationem fecit super omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus, presentibus, et futuris Nobili Domine Ymie ejus uxori, et filie condam nobilis viri domini Johannis Francisci de castello nomine Morgengabij secundum consuetudinem Terre Forijulij de Quadringentis libris ~~verum~~ ueronensium paruulorum, ad faciendum de ipsis omnimodam suam voluntatem et utilitatem, prout mox, et consuetudo Forijulij postulat, et requirit, et ~~secundum~~ sine omni dicti domini Utulini sui mariti, et eorum heredum, ab ipsis descendentibus contraditione, Pro omnibus quibus uero omnibus attendendis, et firmiter observandis ~~presentibus~~ precibus de mandato dicti domini Utulini, et pro ipsa domina Ymia, fidejussores in solidum extiterunt Nobiles viri domini Ganzera, et Nicolinus Fratres dicti domini Utulini, testes supradicti cum obligatione omnium bonorum suorum presentium et futurorum mobilium, et immobilium, ac reffectione dampnorum omnium, et expensarum litis et extra.

Actum utini in chamera Domus dicti domini Utulini donatoris.

Ego Franciscus condam Miculi de Utino Imperiali auctoritate publicus notarius predictis omnibus interfui, et rogatus fideliter scripsi.

In Christi nomine amen. Anno domini millessimo, tricentessimo, sexagessimo. Indictione tertiadecima die decimatertia mensis januarij. Presentibus Nobilibus viris dominis Artricho de Porcilleis, Francisco ejus filio, Nicolao Francisco condam Domini Birtholi militis de Sancto Daniele, Mathia condam domini ~~Francisci~~ Federici de Melt, Nicolao filio domini Dorinagi ejusdem loci, Nicolusio de Maniago habitante in Castello, Bellonissio condam domini Leonardi de Bellonis de Utino, Francisco dicto Ciugnato de Buya, Corradino habitante in Porcilleis testibus et aliis quamplurimis ad hec vocatis et specialiter rogatis. Nobilis vir Dominus Utolinus dictus Cappo, condam Domini Muschini de Lature, nunc Utino habitans, et domina Ymia ejus uxor filia condam Domini Johannis Francisci de Castello, presente nobili uiro domino Rizardo condam dicti domini Johanni Francisci, et ad ejus instantiam et requisitionem, et ipsi ambo insimul et quilibet ipsorum singulariter et insolidum fecerunt finem, per se eorumque heredes remissionem, quietationem, absolutionem, et pactum de ulterius ~~ultimis~~ aliquod non petendo prefato domino Rizardo pro se, et suis heredibus, et Doymo et ~~condam~~ Nicolusio fratribus filijs condam domini Odorici de Castello, ejus nepotibus, et ipsorum heredibus, stipulanti et recipienti. De omnibus et singulis juribus spectantibus ad ipsam dominam Ymiam, tam ratione ~~nomine~~ dotium suarum ~~ipsarum~~, dismontiturarum, et Morgengabij, et duarum domizellarum ei debitarum, que data fuerunt olim domino Petro condam domini Guarnerij de Saluorgnano primo ejus marito, quam alijs rationibus quomodolibet supradictis, per condam supradictum dominum Johannem Franciscum patrem dicte domine Ymie. Reservato omni jure predictis domine Ymie et domino Utolino ejus marito in mansis et

Fra-

prestare in talibus consueuit.

Bernas

Dic

fructibus mansorum assignatorum eis per prefatum Dominum Rizardum et ~~quo~~ quocumque alio jure et competenti in dictis mansis, et contra quoscumque alios manutentores et fidejussores predictorum mansorum ratione dotium predictorum, ut continetur in instrumentis dotalibus factis manu mei Francisci notari et Romanusii notarii habitantis in Utino. Insuper predicta domina Ymia cum voluntate et conscensu dicti domini Utolini sui mariti fecit predicto domino Rizardo per se et nomine quo supra finem remissionem et pactum de ulterius ~~ultius~~ non petendo aliquid de bonis hereditatis condam ~~habitantis~~ ~~conta~~ dicti domini Johannis Francisci et domine Beatricis ejus matris salvo semper, si casus acciderit, quod absit, jure hereditatis, quod competere posset ipsi domine Ymie in bonis predictorum patris et matris, defficientibus aliis ~~=~~ heredibus legitimis predictorum patris et matris dicte domine Ymie. Insuper promisit dicta domina Ymia per sacramentum tactis scripturis predicta omnia attendere, nec contra predicta venire, et in perpetuum observare in omnibus et per omnia, ut supra continetur.

Actum Utini in chamara domus dicti domini Utolini

Ego Franciscus condam Micoli de Utino Imperiali auctoritate publicus notarius supradictis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi.

Dal nostro Archivio di Castello — Mazzetta di Pergamene fedelmente copiata dall'originale

Castello di Porpetto 1 aprile 1817.

Frangipane

1360 15 febbrajo. [illegible] Patriarca [illegible] Pievano di [illegible] presentatosi per gli [illegible] delle [illegible] [illegible] della Cura a lui soggette [illegible].

Pietro di [illegible] [illegible] not. Udine.

Ludovicus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha dilecto nobis Presb. Iohanni Plebano Plebis de Henvilino de Carnea nostre Aquil. Dioc. salutem in Domino. Querimoniam pro parte dilectorum nobis [illegible] hominum et Comunitatum villarum Henvilini, Ville, Semoni superioris, Trave, Avaye, Viraye, Lauche Cure dite Plebis subjectarum recepimus continentem et pro parte predictorum hominum coram Nobis fuit contra te querimonia exposita. Quia cum sub dita Plebe sint sex Ecclesie seu Capelle situate, quarum quatuor sepulturam et ius ipolicandi habent et tue Cure sint Comunitates et homines dictarum Villarum commissi et subiaceant, que ab invicem locorum per intervalla distant, tuque velis solus sine aliis presbiteris vel clericis tibi associatis curam dite Plebis gerere et divina officia in Eclesiis prefatis celebrare atque ecclesiastica sacramenta omnibus tue cure subiectis administrare, quod minime tu solus adimplere potes, imo prefati tue cure subiecti tam in divino officio audiendo quam in ecclesiasticis sacramentis [illegible] administrandis et etiam circa sepulturas multos paciuntur et passi sunt defectus et eorum animarum pericula non modica et maiora in futurum formidantur. Super quibus a nobis fuit postulatum de opportuno iuris remedio eis provideri. Nos circa volentes super predictis animarum predictorum periculo et saluti providere, Te presentium tenore requirimus et monemus tibi nihilominus sub excomunicationis pena precipiendo mandantes, quatenus die Sabbati ultima presentis mensis Februarii, quem terminum pro primo, secundo et tercio termino peremptorio tibi duximus assignandum, coram Nobis in nostro Aquilegensi Civitate.

presentatur in [illegible] [illegible].

Bonus

vel alibi ubi fuerimus, personaliter comparere procures, tu pro

predictis tuam excusationem facturus ac dictis Communitatibus seu eorum

Sindicis supradictis et aliis qui contra te voluerint proponere respon

surus, facturus et recepturus quod ordo dictaverit rationis. Alioquin

in premissis ad providendum animarum predictarum saluti et peri

culo contumacia non obstante prout iustum fuerit procedemus.

Has autem litteras [illegible]

Datum Aquilegie die XV. februarij Anno 1300, ind. 13. —

1360, 21 febbrajo. Cividale. Il Consiglio di Cividale limita i poteri della S. Inquisizione in Cividale

A. D. 1360, ind. quartadecima, die 21 Februarii in camera comunis (Civitatis Austrie) in pleno Consilio, statutum et ordinatum fuit quod D. Inquisitor Fratrum Minorum possit exercere officium Inquisitionis contra hereticos et alios persecutores fidei christiane cum consilio infrascriptorum IIII. deputatorum, ita tamen quod non possit facere capere seu capere aliquam personam absque velle et notificatione infrascriptorum vel maioris partis ipsorum. Infrascripti fuerunt IIII. deputati per Consilium et Comune Civitatis: In primis D. Antonius Vicecastaldio et Domini Nicolussius Arponis, Franciscus de Savorgnano provisores, Ottolus camerarius, Jacobus q. Amadei, Andreas D. Philipussii, Jacobus Ribis, Philippus de Portis, Gulielmus Boianus, Andriolus de Venetiis, Antonius notarius, Altrussinus et Nicolussius et Nicolaus notarii Comunis.

Copia dalle definizioni del Comune di Cividale autenticata dal Cancelliere Marcantonio Nicoletti.

prestare in talibus consueuit.

Bona

Di

1360. 3 Aprile. Udine. Investitura feudale del nobile
Odorico di Cuccagna

57 In Christi nomine Amen. Anno Dom: millesimo tricentesimo sexagesimo
Indictione undecima. Die tertia Aprilis. Actum Utini
in Patriarchali palatio, in sala magna ipsius palatij;
praesentibus Do: Ioanne q. Do: Varnerij de Cuccanea,
Do: Castorino de Beandul de Florentia filio sup.ti Do:
Castorini, et alijs multis in copia testibus. — ?.
Constitutus in praesentia Rmi in Christo patris et Di: Do:
nostri Ludovici Dei gratia sancte sedis Aquil.
Patr. dignissimi egregius, ac nob. miles Dom:
Odoricus q. Dom: Varnardi de Cuccanea, et eidem
Dno Patr. cum instantia humiliter, humiliusque suppli
cavit, ut ipsum pro se, et fratre de omnibus feudis anti
quis, quae ipsi fratres habent pro diviso cum
suis consortibus de domo, qui promisit dare in
scriptis investire benignius, et gratiosius dignaret.
Qui Do: Patr. praedictis Do: Odorici supplicatio-
nibus tanquam in hac parte iustis, et rationabilibus
inclinatus, tandem Do: Odoricum coram eo flexis
genibus existentem pro se, ac fratre, ac ipsorum
ipsorum heredes recipientem de dictis eorum feudis
antiquis, et iure feudi, quae ipsi progenitores
eorum a sua a praedecessoribus ipsius Do: Patr., et
sua Aquil. Ecclesia habuerant, recognoverunt, et
possiderunt per fimbriam suae manicae pluvialis
investivit salvo semper iure suo, suaeque Aquil.
Ecclesiae, et alterius cuiuscumque personae. Ad propterea
dictus Do: Odoricus pro se, et fratre in manibus
dicti Do: Patr. fidelitatis debitum praestitit iura
mentum, quod fidelis vasallus quilibet Dno suo
praestare in talibus consuevit.

Bono

Bona p ipsum in scriptis data sunt hec.

In primis dominiũ, et garritũ Canalis de Grauò, et
Costablana, Item dominiũ, et garritũ uille de Sogliana
cum ōibus bonis, que dicti fratres habent in dicta
uilla; Itẽ. dominiũ, et garritũ de tota uilla de
Ronchis, de uilla de Zumpicca ꝑpe Succanea
Itẽ nemus quod dicitur Stauboreh, Itẽ unũ pratũ
in pertinētijs de Cambreglio iuxta prata Capitane-
arus Soffimbergi; Itẽ eo iure feudi tota monte
ubi fuit castrũ de Budrio cum dominio, et
garritu ultra aquã uocatã Çiuũ, cum iurisdictione
uillarũ Canini, et Camineti, In quorũ fidẽ, et
testimoniũ praesens fieri iussi appensione sui
sigilli muniri &c.

Dii.

Et ego Bertrandus filius q. Antonij de Cruceis
ciuis Vtini pub! imperiali auctoritate not.! ex
commissione mihi facta p Mag.m et Generosum uirũ
Do: Hectore Pasqualigo pro Ill.mo Duc: Dominio
Patriae Foriiulij Loc: dignissimũ pro ut inueni
in quodam priuilegio cũ bulla pendente R.mi
Do: Patris Ludouici, nil addens, uel minuens
occupatus in alijs negotijs p alium hic scribi
feci, factaq diligenti collat.e cũ ꝓprio priuilegio
concordare inueni, Ideo me subscripsi, signumq
et nomine meis consuetis apposuij in fidem,
et testimoniũ omnium praemissorum.

Presens priuilegium requisitus ego Aloysius Blaeus not.s auth.e ueneta
et coll.s Vtini p A B mihi fidum educere feci ex libro in
folio cooperto cartono car. 88. existente penes p Ill.m D. Joannem
q. Ill.mi D. Fabij Freschi ex DD. Cucaneae, et quia facta mecum
cum originali in d.o libro ~~[illegible]~~ registro ad car. 31. concordare inueni

Adv. mo. in fidem cum signo sub.
Utini die 28 Februarii 1635.

Nos Georgius Contarenus pro Serenissimo Venetiarum Dominio Utini Comitatus locumtenens Generalis attestamur ultrascriptum Dominum Aloysium Blancum esse notarium auctoritate huius Civitatis cuius scripturis publicis plenam fidem adhibere posse in quorum fidem

Utini die 2 Januarii 1636

Nos Franciscus Girardus Notarius
Cancellarius praefectus Utini mp.

1510. die [illegible]

mostrare R. D.

Lodouici Path. [illegible]

[illegible] militi [illegible]

[illegible] de Cuccarea [illegible]

[illegible]

Autentica

Dic

[illegible] 132 [illegible] . [illegible] [illegible] inespressa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad un Usurajo

11

Pietro da Loarot. Arch. not. Udine.

Ambrosius de Parma decretorum Doctor et Canonicus Vicentinus Rev.[mi] in Christo Patris et D. D. Ludovici Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarche in spiritualibus Vicarius generalis, dilecto Nobis Bartholomeo Capellano Capelle S. Marie de Ultra ponte salutem in Domino. Cum tu Jura canonica et sacras provinciales constitutiones contemprendo administraveris ecclesiastica Sacramenta quidam publico feneratori habitanti de Ultra ponte non recepta cautione de usuris restituendis iuxta formam iuris communis et constitutionis provincialis, propter quod prout tenor dicte constitutionis provincialis dictat, penam xxv librarum parvulorum incurristi, idcircho te presentium tenore requirimus et monemus tibi nihilominus sub excomunicacionis pena precipiendo mandantes, quatenus usque ad diem jovis prox. fut. per totum diem, quem terminum pro primo secundo et tercio termino peremptorio ac canonica monitione tibi dessimus assignandum dictas xxv librarum Camere prefati D. Patriarche solvere et assignare procures, alioquin dicto elapso termino, prefata canonica monitione premissa in te ex nunc prout ex tunc sententiam excomunicationis proferimus in hiis scriptis et ad denunciationem dicte sententie et ad alia graviora contra te prout iustum fuerit procedemus. Has autem litteras nostri Sigilli impressione munitas ad cautelam fecimus registrari. De quarum presentatione latori earum nostro nuntio iurato vel publico instrumento harum seriem continenti dabimus plenam fidem. Dat. in Civ. Austrie die lune XIII Aprilis, ind. XIII. Anno 1360.

Di

1360. 13 aprile [illegible], Ordine di pagare al Patriarca, [illegible] pecunia sua, i denari lasciati in testamento a titolo di [illegible] per mal tolto.

Pietro de Loca not. [illegible]

Littera contra illos qui debent solvere pecuniam Camere D. Patriarche pro male ablatis [illegible] de Parma etc.

Dilecto nobis Maurutio q. Danielis de Torriano Aquil. Dioc. salutem in Domino. Cum quondam Daniel Pater tuus in ultimis voluntatis legaverit et dari iusserit LXX libras denariorum veronensium parvulorum pro male ablatis incertis ab ipso diversimode extortis, cum quidem pecunie distributio ~~q. Danielis~~ et dispensatio pro salutis remedio anime dicti q. Danielis et eorum quibus extorsit ad prefatum D. Patriarcham de iure spectare dignoscitur, volentes animarum predictorum salutem prosequi

Te tanquam heredem dicti q. Danielis tenore presentium requirimus et monemus tibi nihilominus sub excommunicationis pena precipiendo mandantes quatenus a prefato die iovis prox. fut. per totum diem quem terminum pro I, II et III° termino peremptorio ac canonica monitione tibi damus [illegible] dictas LXX libras camere prefati D. Patriarche solvere et assignare procures, alioquin etc. ut supra.

Datum in Civitate Austrie die Lune 13 aprilis ind. 13. Anno 1360

Diu

[illegible] 60 [illegible]
[illegible] Strafi [illegible]

60

[illegible] SS Ven. Fort. [illegible] 1 [illegible] 55 [illegible]

A° D 1360, ind. XIII die XIX aprilis, in ecclesie sub Cathedrali
tali, presentibus [illegible] viro D. Joanne de Martinelis imperiali
auctoritate notario de Civitate Mantuana [illegible] et [illegible] de
Ponte Lupo cive [illegible] testibus [illegible].

[illegible] Venerabilibus viris Dominis [illegible] Decano, Ambrosio
de [illegible], Hermagora de Murate, Philippino de Fano, Jacobo
de Varano, Thomasino de Torlino et Johanne Rampaldo canonicis
[illegible] ecclesie [illegible] comparuit [illegible]
[illegible] notarius civis Calendis [illegible] dicens [illegible] Do
minis [illegible] et Canonicis, quod cum vacante Vicedominatu per
mortem [illegible] D. Federici Borgani de Cantate, vacante [illegible]
mortem bone memorie D. [illegible] Lafrancke [illegible] digna
ti fuerint [illegible] et [illegible] civem et [illegible]
[illegible] Vicedominum [illegible] Sulepe et [illegible] et
[illegible] de reddenda [illegible] ratione [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] dicte [illegible] occasione
dicti officii Vicedominatus [illegible] fu
turo [illegible] vel quibus [illegible] quos [illegible] tractaret vel
[illegible] prestitit cautionem.

Div

1360 1 maggio [illegible] ... [illegible]
... di Caneva i suoi Statuti ... [illegible]
... [illegible] ...

[illegible] da Novate [illegible] Patr. [illegible]

+ D. 1360, ind. XIII, die I maij, presentibus nobilibus viris ... Symone milite de Valvasono, Fedregino de La Turre Capitaneo Sacili et Berna de Pulcinicho. Constituti in presencia Rev.^mi in Christo Patris et D. D. Andr...ici Deigratia Patriarche Aquilegensis, Potestates, Sindici et ... eius comunitatis Gastaldie Canipe et eidem cum in stancia [illegible] ... ut ... ipsorum dignaretur vetera et antiqua statuta approbare et eciam confirmare et ipsos conservare in eorum antiquis ... et consuetudinibus et secundum ipsa eos ... ducere per ... eidem et ... Qui dictus D. Patr. ... respondit quod paratus erat eorum approbare statuta que ibidem approbavit ea ipsis in eorum iuribus et antiquis consuetudinibus manutenere nec non omnia et singula, ... que honori ipsius et utilitati comperte ... Insuper exposuerunt quod certi ... de Canipa ... eorum feuda recipere consueverant a Domino de Camino et quia alias a bone memorie Bertrando et Nicolao Patriarchis ... in mandatis habuerunt ne aliqua eorum feuda a dicto D.no de Camino recipere deberent sed solum ab Aquilegensi Ecclesia, predictum D. Patriarcham eciam rogaverunt quod super hoc providere vellet ... qui dictus D. Patriarcha ... gratie ... Actum Sacili in Palatio Patriarchali.

Dio

1360, 6 maggio. Castello inferiore di Tarcento. Consegna del Castello inferiore di Tarcento e rendite fatta dal Gastaldo al ab. Rizzardo di Castello. 62

Protocollo dell. Bonomo di Billerio notaj. Arch. not. Udine

A. D. 1360, ind. XIII, die VI maij, in Castro inferiori de Tarcento, presentibus D. Fredmo q. Odorici de Bragacho, Andrea q. D. Leonardi de Artenea, Francisco filio D. Antiochi de Purciliis, Nicolao et Varzendo fratribus q. Saxi de Castello, Nicolussio q. ser Ircoti de Maniacho et Iohanne q. ser Matthei de Brugaco testibus et aliis

Cum Leonardus q. Bagati de Tarcento habuisset locum Castrum Tarcenti inferioris in custodiam, Gastaldus, Canepariis et executor redituum ac proventuum ipsius Castri pro nobili viro D. Rizardo de Castello; nunc vero dictus ser Rizardus confessus fuit habuisse dictum locum et sibi consignatum cum omni iure pertinenti dicto Castro et recepisse ab ipso Leonardo plenam et integram rationem ab ipso Leonardo de Gastaldia, Canipa et affictibus et de omnibus, renuncians exceptioni etc., faciens pro se et dictus ser Rizardus dicto Leonardo pro se etc finem et remissionem de dicti loci custodia, Gastaldia, Canipa, affictibus et generaliter de omnibus que eidem petere possit hinc ad presentem diem cum carta et fine etc volens omnia instrumenta et scripture pro quibus sibi esset obligatus sint cassa etc promittens pro se etc et cum obligatione bonorum etc dictum firmum ratum habere etc in pena centum librarum frixacensium cum omni melioramento etc.

Di

1361 [illegible]

[illegible] a [illegible] atro [illegible]

[illegible] 'l [illegible] la [illegible]

63

[illegible]

[illegible] xxi [illegible]

[illegible]

[illegible] xxiii [illegible]

xiii [illegible]

Die

1360. 30 maggio. Cividale. Il Patriarca fa intimare al Comune di Gemona la consegna al nob. Odorico di Prampergo, del castello del Sasso di Gemona venduto [illegible] al Comune [illegible] Ottacio di lui padre

Dagli atti Civili del notajo Lorenzo di Cassignacco. Arch. not. Udine.

Ex parte Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri D. Ludovici Dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche mandatur per Laurentium preconem Comunis Civitatis ad petitionem Nobilis viri D. Odorici filii et heredis q. nob. viri D. Ottacii de Prampergo [illegible] tamquam Massario nec non Consilio et Comuni Terre Glemone quatenus dare, tradere et consignare libere debeant dicto Dño Odorico hereditario nomine quo supra totum castrum quod fuit olim D. Frederici de Prampergo tam turrim quam domus cum palaciis et curia simul se tenentibus venditum ipsi q. Dño Ottacho per [illegible] comune Glemone [illegible] in Saxo Glemone et hoc cum usufructibus, dampnis et expensis, alioquin compareant in Civitate coram ipso Dño nostro Patriarcha die mercurii proximo intra nonam et vesperas ad respondendum dicto Dño Odorico [illegible] procedendum in causa.

Data in civitate die Sabbati penultimo Maii, anno 1360 [illegible]

Dic

[illegible] 13 [illegible] . Sui [illegible] [illegible] Rosazzo [illegible]
[illegible] 1360 [illegible] [illegible] di Rosazzo
[illegible] al Gastaldo [illegible] un
latro condannato [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

65

Ch[iri]ng. Piette vol. di Cividale Arch. not. Udine.

A. D. 1360, ind. XIII, die 13 mensis Augusti, supra Rivo de Bro-
sanglat pertinentiarum Civitatis et Monasterii Rosacensis, pre-
sentibus providis Nicolussio notario Civitatis q. M. Johannini pel-
lipari, Henrico de Collireto, Jacobo q. Tomadusii Marco ac Johanne
Tungel preconibus Communis Civitatensis et aliis.
Cum hoc sit quod Abbas Monasterii Rosacensis et ipsum Mona-
sterium habeant merum et mixtum imperium cognoscendi usque
ad sanguinem et Mathias quondam Ricardi de Olia supra Cassis ultra
Isoncium tamquam publicus fur et latro manifestus pervenerit ad
manus providi viri Johannis notarii Gastaldionis dicti Mona-
sterii Rosacensis et propter eius maleficia condempnatus fuerit
ad mortem. Idcirco dictus Johannes Castaldio Monasterii supradicti
ipsum Mathiam tamquam publicum latronem et furem senten-
ciatum ad mortem per omnes contrate dicti Monasterii tradidit
et dedit per quendam funem collo ipsius Mathie ligatum supra
dicto Rivo in manus discreti viri D. Raynerii de Senis Castaldionis
Civitatis, qui dictus Rainerius Castaldio predicto fune dedit ipsi Jo-
hanni Castaldioni dicti Monasterii roganti ut deberet de dicto ma-
lefactore facere iusticiam unum sextinum iuxta antiquam consuetudinem.
Qui Domini Castaldio Civitatis et Rosacensis protestati fuerunt de omni
iure suo. Cum omni melioramento.

Di[illegible]

1360. 18 Agosto. Gemona. Il patriarca d'Aquileja Lodovico ordina al Comune di Gemona di restituire il castello di Gemona ad Odorico di Prampergo, dal cui padre Artico, ~~ora~~ detto Comune ~~[illegible]~~ dato a prestito.

Ex parte reverendissimi in Christo patris et domini d. Ludovici dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche mandetur per Codefinum preconem et nuncium Comunis Terre Glemone ad petitionem Petri Blanche de Prampergo procuratoris d. Vodorlici q. d. Artici de Prampergo, Edeto Massario seu Thesaurario Comunis Terre Glemone nec non Consilio vel Universitati dicte Terre, quatenus debeant sibi restituere velle et libere consignare Castrum Glemone olim d. Federici de Prampergo, quod eisdem dudum concessum et accomodatum extitit per dictum d. Articum integrum et completum, cum dampnis et expensis et interesse, alioquin compareant in Civitate Austrie decima die a die crastina infra nonam et vesperos coram dicto d. Patriarcha eisdem supra premissis in iustitia responsuris.

Datum Glemone die XVIII Augusti, indictione XIII et ego Bonus Homo scripsi in anno MCCCLX.

Dagli atti del notajo Bonomo Ermacora di Billerio. Arch. notarile Udine.

Di

18

1360, 28 dec. (stile comune). Castello di Prampergo. Divisione del Castello di Prampergo

1361, 4 Feb. giurano i signori di Prampergo protestano che fu venduto al pubblicamente una parte del castello di Prampergo per conto dei fratelli Brugni da Tolmezzo. Erniacora della Bonomo q. Zano di Billerio notaio.

Arch. Not. Udine.

67

Anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo primo, indictione quartadecima, die quarta exeunte decembris, in curia Castri Prampergi, presentibus Dominis Ulvino q. D. Henrici de Prampergo, Vodorico q. D. Arti-che, Nicolao q. Rodulphi dicti Linuti de Cendoye, Cuspe eius filio, Domi=nico q. Stephani de Artinea Henrico falconerio familiare dicti Ser Ulvini testibus ad hec vocatis et aliis.

D. Nicolaus et Francischinus fratres de Prampergo ex una parte et Ser Ma=tiusius eorum nepos q. D. Rigardi inter se comuniter et concorditer et ex certa scientia totam partem Castri Prampergi olim D. Faustini divise=runt et in partem dicti Ser Matiusii pervenit quandam cameram cum porta canipe sibi adiacentis a celo usque ad habissum cuius hii sunt confines et cum parte curie usque ad dimidietatem colone site in ipsa curia iuxta D. Ulvinum a parte superiori et dictos fratres. Et in partem dictorum Fratrum pervenit alia pars Castri, his pactis dictis et firmatis inter ipsos, quod dimidietas muri dicte camere versus eorum caminum sit dictorum Fratrum: item quod porta eorum Castri sit comunis et pars curie a colona predicta versus portam Ser Odorici etiam sit comunis et a parte dicti Ser Matiusii in curia sit dictorum Fratrum. Et quod dicti Fratres ha=beant ius habendi supra muro dicti Ser Matiusii sito a parte inferiori usque portam eorum; item quod dicti Fratres ha=beant ius imbotandi et portandi vinum et bladum suum in eorum parte canipe per ostium dicti Ser Matiusii sue canipe intra et extra per

traendum vinum et bladum quociens fuerit eis necesse, sed non continue causa traendi ad spinam. Item quod quocumque dicti Fratres vel Mathiusius vellent facere murum vel parietem per dimidietatem canipe, quod faciant expensis comunibus facientes sibi invicem finem et remissionem perpetuam pro se etc. de dictis partibus factis etc. renunciantes etc. quod per se etc. et per solemnem stipulationem cum obligatione omnium bonorum etc. dictas partes firmum et ratum habere etc. et quod facerent dicti Fratres quod ser Vicardus eorum frater omnia rata habebit sub pena quatricentarum librarum parvulorum stipulatione premissa etc. quod stricens[?] comittatur etc. iurans dictus ser Mathiusius se modum etc. cum omni meliori modo etc. —

1361, 7. Feb. Gemona. I Signori di Prampero permettono che sia venduta al pubblico incanto una parte del loro Castello di Moruzzo[?] per conto dei fratelli Brizzi da Tolmezzo. — Ermacora detto Bronomo[?] not. Arch. notarile Udine.

A. D. 1361, ind. XIV, die lune VII februarii, in foro Glemone apud domum Iacobi de la Uassa[?], presentibus ser Nicolao de Maniacho, Marcusio de Artenea et Iacobo de Glemona testibus et aliis.

Cum certa bona sita in pertinentiis de Montenars Domini Nicolai et Franceschini et Vicardi fratrum de Pramperyo cum eorum parte castri Mavistagni[?] deberent vendi die presenti ad incantum ad petitionem ser Iuliani et ser Landri fratrum de Tumetio, nunc vero dictus ser Nicolaus contentus fuit quod dicta bona vendantur die crastino proximo futuro etc. —

1360-61 [illegible] gennaio [illegible] Il Patriarca [illegible] ingiunge [illegible] di non riconoscere [illegible] Vicario ge-
nerale in pontificalibus Fra Marcellino Vescovo Fasionense [illegible]
[illegible]

Ludovicus Dei gratia Sanctae sedis Aquilegensis Patriarcha, dilectis in Christo filiis Decanis et Canonicis nostrarum Ecclesiarum Aquilegensis, Civitatensis et Utinensis nec non omnibus et singulis Archidiaconis, Plebanis, Vicariis et Titularis ceterisque aliarum Ecclesiarum Rectoribus et omnibus cuiuscumque conditionis, status vel ordinis existant in nostra dioecesi Aquilegensi constitutis, ad quos presentes pervenerint salutem in Domino. Volentes providere circa statum et regimen officiorum nostrorum tam spiritualium quam temporalium et considerantes personas utiles et idoneas ad dicta nostra officia peragenda, mandamus vobis universis et singulis sub pena excommunicationis quatenus Fratrem Marcellinum Episcopum Fasionensem qui se dicit Venerabilis in Christo Fratris Episcopi Caprulani olim nostri in Pontificalibus Vicarii Generalis gerere vices ad aliquos pontificales actus exercendos nullatenus presumatis nec eum in Ecclesiis vestris prefatum officium pontificale aliqualiter exercere permittatis, quia non intendimus quod de dicto Officio vicariatus dicti Episcopi Caprulani ipse Episcopus Marcellinus velut [illegible] Episcopus quovismodo [illegible] se decetero intromittat, alioquin contra ipsum et vos vestra inobedientia non obstante, prout iustum fuerit procedemus.

(Segue data di mese ed anno, però dal [illegible] registrati, tra 18 dicembre 1360 e 10 gennaio 1361. —

Dio

13... 24 ... sol ... collo ... in ... Turra ...
... di ... e Rigaudo di Ca...
aderenti.

Giudicato di S. Vito ... Capit. di Udine

Rigua inter illos de Arcanto superior et inferiori

In Christi nomine amen. Anno ... MCCCLX, ind. XIII, die XXIII septembris, in ... inferioris ... presentibus ... Domino Johanne de ... de Verona ... perito ... D. Patriarche in temporalibus Vicario generali, nobili viro D. Peleo de ... D. Fede ... Leonardo de ... Johanne q. Henrigini familiaribus dicti D. ... anno de ... commorante et Bonifacio de ... testibus et aliis pluribus.

Cum ex parte Reverendi ... in Christo patris et D. Ludovici Dei gratia S. Sedis Apostolice ... Patriarche ... et differentie ... in causa et questiones qualescumque ... inter nobilem ... de ... ex parte ... et nobilem virum D. Rigardum de ... ex parte ex altera ... compositionem ... partes ... ad ... Rigardus ... Georgii ... Patriarche in manibus ... servitoribus ... fuit ... amicis, subditis, servitoribus et ... S. Georgii ... ad dictum ... S. Georgii ... fecit et in manibus Domini ... et sine fraude ... de novo fecit et ... in manibus ... stipulantium Johannis et Pelei de ... recipientium nomine et vice ... Folcherii ... attinentium, amicorum, subditorum, servitorum et ... quorumcumque,

[illegible] quidem treugis [illegible] pro se, attinentibus et aliis de
de sua [illegible] et de [illegible] dictus Dominus Johannes et [illegible]
[illegible] et [illegible] perfectis [illegible] et [illegible]
[illegible] de parte sua dictas treugas firmas et ratas
habere et [illegible] observare usque ad dictum terminum sub
pena mille marcharum denariorum [illegible]
promissa, [illegible] dicto Domino Patriarche [illegible]
dictas [illegible] treugas huiusmodi observanti [illegible]
[illegible] tamen [illegible] in manibus obtineat plenum [illegible].
Cum his conditionibus [illegible] obstantibus treugis [illegible]
dictis [illegible] omnia iura sua que habet
[illegible] in Castro Superiori Terenti et in quibuscumque
bonis ibi [illegible] et aliis ac ipsum Castrum Superiorem [illegible]
Terenti et insuper quod [illegible] homicidia banitus perpetuo a villa
et [illegible] Terenti in ipsis treugis non intelligatur inclusus et nichi-
lominus quod non obstantibus treugis huiusmodi idem D. Rigardus
possit uti iure suo si quis habere pretendit contra quoscumque malefacti-
[illegible] in [illegible] domibus sitis in villa Terenti spectantibus
ad [illegible] seu subditos aut massarios supradicti D. Rigardi commissis.
cum hoc etiam quod durantibus dictis treugis omnia bona que alias
fuerunt de voluntate partium in manibus dicti D. Patriarche assignata

et eto remaneant sicut prius et quod bonitas ipsorum istorum [illegible] relaxigantur [illegible] deputandum vel deputandos a prefato Domino Patriarcha integraliter et [illegible]. Et quod utraque pars predicta de penalitatibus treugis observandis firmiter et omnia supradicta [illegible] prescripti domini Patriarche vel eius [illegible] pro [illegible] habeat ydoneam cautionem. —

Di

13

1360 novembre ... Il [illegible] ... [illegible] di Polcengo, e [illegible] lettera della colletta [illegible] dal Legato Pontificio

Pietro da [illegible] — [illegible]

[illegible] Dignitate [illegible] [illegible]

universis et singulis.. Abbatibus. Prioribus. [illegible] Archidiaconis. Decanis.. Archipresbiteris.. plebanis.. vicariis ceterisque ecclesiarum Rectoribus in nostris Civitatibus et Dioc. Aquilegensis [illegible] constitutis, ad quos presentes pervenerint Salutem in Domino. [illegible] vestrum et vestrum cuiuslibet [illegible] tenore deduximus [illegible] quod dilecto nobis Presb. Viviano de Pulicciano Iurisperito Canonico Utinensi de cuius legalitate ac circumspecta prudentia [illegible] in Domino fiduciam obtinentes omnes exactiones collecte D. Legati tercie provisionis per presentes specialiter duximus committendum. Idcirco vobis universis et singulis primo, secundo et tercio termino peremptorie sub penis in processibus dicti D. Legati contentis, districte precipiendo mandamus, quatenus eidem Viviano, [illegible] collectori prefati D. Legati vos et vestrum quilibet pro parte [illegible] hinc ad festum Nativitatis D. N. Jesu Christi [illegible] solvere et integraliter numerare curetis. Alioquin in dicto D. Legati processum [illegible], quod absit, noveritis vos incurrisse.

Fra il penultimo ottobre e il 10 novembre 1360. —

Di

13

Cl.ma

Anno D.ni millesimo trecentesimo sexag.mo Ind.ne 3.a x.ma .... xxiij in

Cucagna

1360, ... Decembre Fraterna D. Gerardo di Cucagna dona beni in Butrio al figlio D. Odorico di Cucagna pregiudicando suo fratello D. Schinella.

Copia nelli atti Not. Gabriele q. Bortolotti d'Udine?

... infrascr. D. Girardi militis Pntibus Nob.
... Nicolao milite, ... corpore
... militibus filijs d. D. Girardi, Ricardo
... omnibus de Sucanea, Ciro q. D. Nicol.
... ambobus de Partistagno ....
... rogatis. Nob. et Strenuus miles D. Girardus
considerans, et attendens sanus Conhnem,
... militibus DD. .... Schinella frat.
... eosdem pro ut Iuris ordo postulat
et requirit, spatiis temporibus duraturo. .... ullo tempore
discordia, seu Controversia aliqua oriri posset inter eosdem,
seu eorum Heredes, et hoc specialiter propter maximas expensas
tam .... ipsius D. Girardum pro edificatione domus
magne, et cuiusdam alterius domus, earumque de Budrio, nec non
propter debita, et legata .... milan. de Budrio, D. Catarine
eius uxoris a die contracti matrimonij inter D. Schinellam, et
D. Confortam eius uxorem .... milan. solutas de bonis, et
cum bonis proprijs d. D. Girardi; seu propter alias quascumque causas,
occones, et expensas tangentes. .... Possessiones bonis d.D.
Confortaque. Idem D. Girardus in ultima voluntate sui testamenti
Constitutus. .... corpore languens pure, mera, et libere
d.o D. Schinella eius filio ibidem pnte, volente, mandante,
et consentiente, et ratificante. .... tradidit, designavit,
atque donavit si ad plus ascendunt dictas expensas, debita, et
legata donationis nomine, que dicitur. .... remorari rogia
titudine, seu causa in speciem d.o D. Odorico eius filio, suisque
Heredibus, aut cui hoc .... que habet, et videtur
habere in monte, et supra montem de Budrio, et eius pertinentijs cuiuscumque conditionis. .... sunt, et existant, per ipsum
D. Girardum eius patrem empta, et aquisita quocumque nomine censeatur a predictis. .... D. Schinellas, et D. Confortam Iugales,
et vos ordinat, et vult, et pro recompensatione dictarum expensarum,
debitorum. .... ad dictum pretium, Ita quod amodo d. D.
Odoricus, et eius Heredes, aut cui commiserit de consensu voluntate, atque mandato dictorum DD. Girardi, et Schinelle eius filij possit, et
valeat de ipsis bonis omnibus, et possessionibus cuiuscumque nomine censeantur suam liberam expediens voluntatem tam in vita, quam in morte, et quandocumque contingerit d. DD. Odoricum, ac Schinellam fratres; et
heredes prenominati D. Girardi militis divisiones, seu portiones facere
de hereditate, seu bonis eorum communi, et manifesti fuerunt d. DD.
Girardus, et Schinella eius filius, quod primo, et principaliter supradicta bona

Die

71

Anno Dñi millesimo cinquecentesimo sexag.mo Ind.ne 3.a 4.ta ... xiiij in fagnedis in domo habitat. infrasc. D. Girardi militis Pntibus Nob. et Potentis viris DD. Simeone ... Nicolao militibus, ... vico, et Schinella fratribus militibus filijs d. D. Girardi, ... Guarnerij ... de Lucanea, Ciro q. D. ... Bruneto q. D. Thomasini ambobus de Sarsitagno ... vocatis specialr, et ad hec rogatis. Nob. et Potens miles D. Girardus ... D. odorici considerans, et affectans semper Continuam ... honorem spectum Nob. militum DD. ... Schinelle fratrum filiorum et Heredum suorum inter eosdem pro ut Iuris ordo postulat et requirit presentis temporibus durantem ... ullo tempore discordia, seu Controuersia aliqua oriri posset inter eosdem, seu eorum Heredes, et hoc specialr propter maximas expensas tam ... ipsius D. Girardum pro edificatione domus magne, et cuiusdem alterius domus, earumque de Budrio, necnon propter debita, et legata ... milani de Budrio, D. Caterine eius uxoris a die contract. matrimonij inter D. Schinellam, et D. Consortem eius uxorem ... milani prolum de bonis, et cum bonis proprijs d. D. Girardi, seu propter alias quascumque causas, occones, et expensas tangentes ... Pomeuones d. D. Consorteque Volens D. Girardus in ultima voluntate sui testamenti Constitutus ... corpore languens pure, mere, et libere d.o D. Schinelle eius filio ibidem pnte, volente, mandante, et consentiente, et nullatenus ... tradidit, donauit, aliquo donauit si ad plus ascenderunt dictas expensas, debitis, et legatis donationis noie, que dicitur ... remouari ingratitudine, seu causa in specum d.o D. Odorico eius filio, suisque Heredibus, aut cui hoc ... que habet et videtur habere in monte, et supra montem de Budrio, et eius pertinentijs cuiusque conditionis ... sunt, et existant per ipsum D. Girardum eius patrem empta, et aquisita quocumque noie censeantur a predo ... D. Schinellas, et D. Consortem Iugales, et ... ordinat, et vult, et pro recompensatione dictarum expensarum dubitans ... ad dictam partem, Ita quod amodo d.s D. Odoricus, et eius Heredes, aut cui commisit de consensu voluntate, atque mandato dictorum DD. Girardi, et Schinella eius filij possit, et valeat de ipsis bonis oibus, et possessionibus cuiusque noie censeantur suas libere expediens voluntatem tam in vita, quam in morte, et quandocumque conuenerunt d. DD. Odoricus, et Schinellas fratres et heredes prenoiati D. Girardi militis diuisionis, seu portiones facere de hereditate, seu bonis eorum contentis, et manifesti fuerunt d. DD. Girardus, et Schinella eius filius, quod primo, et principaliter ... Bonis

Sed

dictus D. Girardus emerit, seu acquisiverit remaneant, et sint libere et expedite, ac absque ulla onere deveniant d.co D. Odorico, eiusque Heredibus, aut cui commiserit, et post modum residuum bonorum, [illegible] dicte vero hereditatis, eamque [illegible] habere .... diuidatur. Promi-
Di [illegible]

ttentes prenominati DD. Girardus, et Schinella eius filius, ac corporaliter Iurantes ad S.ta Dei euangelia tactis scripturis omnia suprad.a et infrascripta attendere, manutenere, ac [illegible] observare, et in nullum contra quoquo modo pred.o, et [illegible], nec per alium, vel alios dicere, facere, vel uenire ratione aliqua, dolo, ingenio, seu causa de iure vel de facto sub obligatione omnium bonorum suorum mobilium, et imobilium presentium, et futurorum, in [illegible], et sub pena mille librarum par. in singulis capitulis stipulata, et promissa, cuius medietas deueniat parti pred.a observanti, alia medietas D. Bathe Aquileg. qui pro tempore fuerit, et solventi a parte pred.i infringentis, que pena totiens peti possit, et exigi cum effectu, quotiens commissa fuerit, et ea soluta vel non, [illegible] Instrumentum, et omnia in ipso contenta nihilominus suam stabilem obtineat firmitatem. In cuius rei testimonium Rogantes Dominum [illegible] q. D. [illegible] dantes, et demandantes fuit in Nuncium Specialem dictos DD. Girardum, et Schinellam eius filium, ut dominum D. Odoricum de d. [illegible], et possessionibus inducat in tenutam, et possessionem corporalem imponat.

L. H. Et ego Gabriel de Brixia q. Bertolini Imperiali auctoritate notarius publicus pred.is omnibus, et singulis Interfui, et rogatus predicta fideliter scripsi, meumque signum consuetum apposui, et in publicam formam redegi.

Ex alio Consimili autentico in bergameno existenti penes [illegible] [illegible] Nicolaum Iacobum, et Pompeium fratres ex DD. Consortibus Maniaci ex alia fida manu, extraxi fideliter omnia que leggi possunt omissis litteris corruptis, et derosis ut in ipso, et quia cum eo concordare inueni, se sub.t [illegible] Floris Publicus V. A. Not. ex Maniaci Canc. apposui

361. Indulgence accordée [illegible]
ajoutée [illegible] Ponte.

[illegible] fraternitatis [illegible] Concilio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bonum fructum [illegible]
[illegible]
[illegible] in terris [illegible] Domino [illegible]
[illegible] firmam, fiduciamque [illegible]
[illegible] qui parce seminat parce et metet et qui seminat in
benedictionibus [illegible] et metet vitam aeternam [illegible]
[illegible] Spiritus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] facultates [illegible] fidelitas [illegible]
[illegible] Domino
[illegible]
[illegible]
[illegible] Pont.
[illegible]
[illegible] Virginis [illegible] Petri
et Pauli [illegible]
[illegible] confisi omnibus

[illegible]

[illegible] ... adiliciam XL dies [illegible]

[illegible] ... in Domino [illegible]. [illegible]

28

Dic

St. Moruzzo 1895

XLIV.

1361. 1 Gennajo. Moruzzo. Atto di fine remissione lapiando cadere a ~~terra una festuca~~
a terra una festuca.

2

A.D. MCCCLXI. ind. XIV. Die primo mensis Januarii. In Cortina d. Tome de Murucio prope canipam Johannis Francisci, presentibus dd. Nicolao et Leonardo fratribus q. d. Manfredi de Castelerio in Murucio commorantibus, Candido q. Vorlienti de Murucio testibus et aliis pluribus.

Johannes filius olim d. Reginis de Castelluto in Murucio commorantis ex parte una et Manfeus eius frater ex parte altera, in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti invicem concordes de plano animo non per errorem nec per circumvencionem aliquam vel metum etc. confessi fuerunt et contenti se habuisse plenam et integram portionem equali et divisim de omnibus bonis paternis et maternis etc. mobilibus et inmobilibus et aquisitis per ipsos et etiam de omnibus bonis hereditatis eorum propinquis usque hunc diem presentem per se et eorum heredes uni alteri ad invicem fecerunt finem remissionem de omnibus ut supra in perpetuum de ulterius non petendo, dantes plenam libertatem et auctoritatem unus eius alteri etc. promittentes etc. habere firmam et ratam, corporaliter iurando ad sancta Dei evangelia tactis scripturis habere firmam sub pena dupli de quo questio moveretur minus quinque solidis in signum finis dicti fratres dimiserunt unam festucam in terra.

A. N. U.

Not. Giovanni di Moruzzo. ~~Arch. notar. Udine~~?

5

1361 18 marzo. Udine. Ingiunzione fatta al Monastero di Aquileja di pagare la colletta imposta per la Crociata contro Francesco degli Ordelaffi di Forlì

3

Not. Pietro de Loca, arch. not. Udine ?

... [illegible] de Pitanico Canonicus Utinensis, a Venerabilibus viris Marcho de Viterbio et Thomasino de Fregnano Bononiensis Provinciarum ministris ordinis minorum, sacre theologie Magistris ad proponendum verbum crucis contra dampnatos Franciscum de Ordelaffis Foliviensem [illegible] per Reverendissimum in Christo Patrem et D. D. Egidium miseratione divina Episcopum Sabinensem in partibus Italie Apostolice Sedis Legatum ad partes [illegible] et Gradenses deputatos [illegible] procuratione eorum a Clero Aquilegensi exigenda collector specialiter deputatus, venerabilibus et Religiosis Dominabus ... Abbatisse et Conventui Monasterii Maioris S. Marie de Aquilegia Salutem in Domino. Cum vos procurationem huiusmodi integram pro vobis [illegible] que non solverint prefatis Fratribus de propria bursa solvere oportuerit [illegible] talia solutionis onera amplius sustinere non valeamus vos D. ... Abbatissam et conventum prefatum primo, secundo et tertio et peremptorio termino presentium tenore requirimus et monemus, vobis nihilominus [illegible] penis excommunicationis in personam vestram et suspensionis in Conventum et in Ecclesiam interdicti, quas sententias ex nunc prout ex tunc si [illegible] non parueritis mandatis canonicis monitione premissa, proferimus in hiis scriptis districte precipiendo mandantes, quatenus nobis Utini taxam [illegible] dicte procurationis vigore impositam [illegible] penis infra sex dies a presentatione presentium vobis facta connumerandos, quorum dierum duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duos pro tertio termino peremptorio vobis [illegible] assignandos, assignasse vel assignavisse procuretis, alioquin ad denuntiationem dictarum sententiarum contra vos et ad alia graviora prout iustum fuerit procedemus. Maiestatem [illegible] etc.

Datum Utini die 18 martij, ind. 14, anno 1361.

Di

1361, 19 marzo: Trevigio. Lett. del patriarca d'Aquileja alla Signoria di Venezia, rispondendosi dalle accuse mossegli di voler per danari dare il Cadore ai Signori di Padova.

Commem. VI, 103 t. R. Arch. di Stato, Venezia.

Inclite et excelse Domine amice honorande. Pridie nobis existentibus in Sacilo et proficiscentibus causa habendi colloquium cum Domino Padue super certis que vestre excellentie notificavimus per Paulum cancellarium nostrum alios falsos et omni prorsus veritate carentes rumores percepimus vulgares confingendos sed cuilibet sane mentis incredibiles ducalem excellentiam informatam fore nos ad hunc finem cum predicto Domino Padue tractatum et colloquium habituros ut sub pretextu pecunie mutuande eidem comitatum et districtum Cadubrii ad nostram spectantie ecclesiam obligemus. Set quia non credimus nec equidem ymaginari possumus in pectore ducalis providentie quovis modo hoc posse, idcirco nullam excusationem facimus quia necesse non est. Non enim cupiditas aliqua seu cordis dementia nostros sensus et conscientiam adeo hebetavit ut contra iuramentum per nos prestitum in manibus apostolicis de non alienandis sed potius augendis cum deo et iusticia bonis et iuribus dicte ecclesie ad quam vestro favore et vestro inductu promoti sumus facere velimus aut contravenire et notam periurii atque dampnationem incurrere anime aliqua ratione, nec quod in posterum nostro generi quod deo propicio semper fidelitatis gemmam obtinuit obici possit

per quod possit eiusdem generis nostri fama laudabilis offuscari. Et quod non minimum per nos aliquid fieri quod possit verti in ducalis dominii displicentiam vel iacturam. Dicant quoque et obloquantur qui velint, observare enim omnium ora impossibile esse humane conditioni. Set habeat hoc vestra nobis predilecta dominatio pro constanti, quod etiam si essemus duris compediti carceribus, potius non solum nostram mortem quam nobis vita foret mori pro nostra ecclesia sed etiam totalem desolationem nostri generis perpeteremus quam huiusmodi obligationi seu iuris alienationi verbo vel facto aut promissionibus vel muneribus modo aliquo consentire. Nec quod ipse Dominus Padue in nostro recessu utinam felici a nobis vel nostro nomine in dicto nostro comitatu commissionem aliquam habeat vel quod ipse utatur aliquo titulo vel colore imo si forsan aliquid de facto forsitan vellet, quod non credimus, aliquid attemptare cum plena confidentia vestre imploremus potentie brachium et iuvamen. Supra quibus omnibus viro nobili D. Panthaleon Barbo honorando civi vestro nostram intentionem deteximus celsitudini vestre referendam utpote per nos plenius informato.

Datum Tarvisii, die XVIIII mensis marcii, ind. XIIII (1361)

Ludovicus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha.

5

[illegible] civiale. [illegible]
[illegible] e [illegible] occupatori [illegible] luoghi, [illegible],
diritti, [illegible]
[illegible] not. ann. ... Udine

Ludovicus Dei gratia S. Sedis Apostolicae Patriarcha, dilectis filiis [illegible] de Florentia et Duino de Castello Utini habitatoribus salutem et gratiam nostram. Cum ex veridica informatione perceperimus quod nonnulli homines tam nobiles quam cives, burgenses [illegible] in terris Aquilegensis Patriarchatus diocesis constituti, quamdiu in [illegible] memorum praedictorum et nostri ac Ecclesiae nostrae Aquilegensis enorme dispendium occupaverunt et occupata [illegible] Castra, Villas, Casalia, Terras, Mansos, Nemora, Possessiones, vassallos, homines, iura, iurisdictiones et nonnulla alia bona mobilia et immobilia ad nos et ad Ecclesiam nostram Aquilegensem spectantia, ita [illegible] detinent et occupant [illegible] detinere occupata (1); idcirco advertentes [illegible] huiusmodi occupationes et detentiones nobis et Ecclesiae nostrae Aquilegensi praefatae [illegible] providere ac de vestra et vestrum cuiuslibet discretione et industria [illegible] confidentes, vobis in solidum tenore praesentium committimus [illegible] super huiusmodi detentionibus et occupationibus diligenter inquiratis ac huiusmodi nostrorum bonorum occupatores et detentores auctoritate nostra ad dimittendum et relaxandum praefata bona occupata nobis et Ecclesiae nostrae praedictae cum restitutione integra fructuum et redditCuum ipsorum per ipsos perceptorum et qui ex ipsis percipi potuerunt compellatis, [illegible] cuiuscumque status et conditionis existant aut quocumque nomine existant [illegible] (2) ac constituentes vos in solidum super praedictis nostros et nostrae Ecclesiae Aquilegensis Sindicos et Procuratores

(1) ac nonnulli [illegible], ultimarum voluntatum [illegible] causas [illegible] legata executores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] documentum [illegible] [illegible] executio [illegible] [illegible] et [illegible] devoluta

(2) et praedicta legata et ultimas voluntates [illegible] permittitur devoluta executioni debitae demandetis

agitandi, actores, petitores, procuratores speciales nec non defensores et
nuncios speciales in solidum plenam et liberam licentiam et pote-
statem inquirendi, inveniendi, recuperandi predicta bona relaxari fa-
ciendi et compellendi ... cum prefata bona [illegible] nostram spe-
tentia [illegible] et locandi nostro nomine (3) et generaliter
in omnibus et singulis supradictis que necessaria et opportuna
fuerint, promittentes ... in solidum quicquid actum, procu-
ratum ... fuerit per eos vel alterum eorum in predictis
vel circa predicta perpetuo habere firmum et ratum ac gratum sub
ypotheca et obligatione omnium nostrorum et ecclesie nostre prefate
bonorum.

Data in ... Castello in nostro Patriarchali Palatio die primo aprilis
Anno MCCLXXI. ind. XIV. –

(3) ac dicta legata et ultimas voluntates ad perfectam executionem debite demandandi.

361. 12 Aprile. Fagagna. Patti dotali tra abitanti di Fagagna della classe de' lavoratori.

A. D. MCCCLXI. ind. XIV. die XII mensis Aprilis. In Faganea prope domum Dominici, presentibus Rodulfo q. d. Guidutti, Johanne Olivadi, Johanne q. Comucii, Johanne q. Michaelis, Feratino, Venerio q. Zunuti et Daniello cerdone de Faganea testibus et aliis.

Minius Givoni de Faganea per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum promisit et stetit dare et solvere Dominico q. Leonardi de Faganea recipienti pro se et vice et nomine Catarusse filie iam dicti Minii uxoris ipsius Dominici in dote et dotis nomine ipsius Cattarusse marchas sex denariorum aquilegensium infra tres annos postquam eam conduxerit ad domum suam anno quolibet pro rata et omnia preparamenta nuptialia secundum laboratorum usum, hiis quidem pactis habitis inter eos, quod si casus accideret quod dicta Catarussa prius mori, dicta dota restituatur dicto Minio in terminis superius nominatis, retinendo in se de dicta dota dimidiam marcham et si predictus Dominicus prius mori, tunc ipsa habere debet dotam suam et de bonis ipsius viri mercati tres fortos denariorum etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. not. Udine.

[redacted]

3

7

Bolla [illegible] al Pievano di Nimis [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarca e [illegible]

Iacobus(?) de Albergis [illegible] canonicus, Rev.mi in Christo Patris et D.D. Andree(?) Dei gratia Sedis Aquilegensis Patriarche, ac ipsius [illegible] Vicarius Generalis, dilecto nobis Presb. Benvenuto Plebano de Nimis officiali in Attimis(?) [illegible] in Presbytero salutem in Domino.

Cum tibi pridie quedam littere a parte prefati D. Patriarche [illegible] curie personaliter fuerunt presentate [illegible] sub pena excommunicationis et interdicti [illegible] ab beneficii(?) privationis mandabatur omnes et singulis hominibus tue [illegible] subiectis [illegible] [illegible] pro quolibet manso et villa qualibet ... [illegible] D. Patriarche [illegible] Generalis solvere debentes ... de [illegible] quatenus infra certum terminum in dictis litteris D. Patriarche contentum prefatos viginti solidos Bravis(?) et Ducio Castello Officialibus dicto D. Patriarche super hoc specialiter deputatis deberent integraliter [illegible] prout hec et alia in dictis litteris prefati D. Patriarche plenius continebantur. Cumque ... elapso dicto termino ... prefato D. Patriarche [illegible] [illegible] non solverunt predictos XX solidos ut dictum est, [illegible] tuam Ecclesiam sententialiter in scriptis interdicebat ac tibi [illegible] pena excommunicationis et irregularitatis districte precipiendo mandavit [illegible] publice vel occulte in Ecclesia tua nullatenus divina officia celebrares nec sacramenta ecclesiastica de cetero dictis non solventibus administrares donec solvissent dictos XX solidos, quos

eidem D. Patriarche teneatur excepto in mortis articulo, imo dictos non solventes tamdiu publice denuncies excommunicatos donec de excessibus et [?] premissis et absolutionis beneficium a dicto D. Patriarcha meruerint obtinere. Que quidem mandata et precepta et omnia et singula in prefatis litteris D. Patriarche contenta non tanquam filius obediente sed tanquam omnium bonorum emulus deduxisti in contemptum, prout nobis Ducis nobis exponit ~~propterquod~~ propter que in ipso facto in prefatas excommunicationis et irregularitatis sententias incurristi; quocirca cupientes anime tue et bonorum saluti providere te presentium tenore monemus, requirimus, ac tenemus tibi nihilominus sub excommunicationis pena quam ex nunc prout ex tunc si nostris non parueris mandatis, canonica monitione premissa, in te proferimus in his scriptis ac sub pena decem marcharum Camere dicti Patriarche applicandarum in [?] precipiendo mandamus [?] quatenus infra quatuor dies post presentationem presentium tibi vel ad domum tue habitationis factam computandos quorum unum pro primo, unum pro secundo et reliquos duos pro tercio termino peremptorio tibi dictamus assignandos, coram nobis in Civitate Austrie personaliter debeas comparere ad tuam supra predictis excusationem legitimam faciendum. Alioquin ad executionem dictarum litterarum et contentorum in eis ac denunciationem et publicationem et exactionem penarum predictarum procedemus et procedi faciemus prout nobis videbitur fore iustum. Has autem litteras nostri sigilli impressione munitas fecimus registrare etc.

Data in Civ. Austrie die XII aprilis, MCCLXI, ind. XIV.

1361. 18 Aprile. Fagagna. Dono per morgengabio e desenfane di spose del popolo di Fagagna.

8

A.D. MCCCLXI. ind. XIV. die XVIII mensis Augusti. In domo Comunis Faganee presentibus dd. Federico q. d. Henrici, Philippo de Rodeglano, Philippo q. d. Nicolai, Guigelmino et Bargagnino filiis d. Finossi de Faganea testibus et aliis pluribus.

Antonius filius Driossi de Faganea dedit nomine morgengabii et dismontaduris Nicolao Vilichino de Faganea recipienti nomine Francische sue filie marchas tres den. aquil. ad faciendum omnimodam suam voluntatem secundum usum Terre Foroiulij super morgengabiis et dismontaduris ut antiquitus est observatum.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Du

1361. 24 Maggio. S. Daniele. Il Comune di S. Daniele contrae un prestito dando per sicurtà l'esazione d'alcuni dazj.

9

A. D. MCCCLXI. ind. XIV. die XXIV mensis Maij. In sancto Daniele presentibus dd. Babis, Nicolao q. D. Bene, Guigelmo filio d. Coradelle omnibus de S. Daniele testibus et alijs pluribus.

Domini Pertoldus q. d. Henrici, Nicolaus Francisci, Julianus q. d. Tocii, Nicolaus domine Nicolotte, Petrus Turbe, Detalmus, Petrus Menioti, Dominicus de Stalis, Brunus et Lianus Iurati Consiliarii homines (sic) et Comune S. Danielis congregati ad sonum campane more solito fuerunt confessi et contenti se habuisse et integre recepisse a Odorlico q. Pasquali de S. Daniele Camerario Ecclesie S. Marie de S. Daniele marchas quatuor denariorum novorum aquilegensium nomine puri mutui, renunciantes etc. pro se et dicto Comuni de S. Daniele et promiserunt de rati habitione predictam pecuniam dare et restituere dicto Odorlico stipulanti et recipienti vice et nomine ipsius Ecclesie hinc ad festum S. Georii proxime futurum et in omni terra et loco non probare finem etc. sub pena dupli etc. Pro quibus omnibus attendendis prefati homines et Comune dederunt et assignaverunt dicto Odorlico recipienti vice et nomine ipsius S. Marie dacium olei, salis et caseum et de pane transacto dicto termino, quo possit exigere de dicto dacio usque ad plenam et integram solutionem de predictis IV marchis, se obligantes dicti Consilii dicto dacio manutenere etc. et vocaverunt se convictos etc.

Arch. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine?

Du

16

1361, 13 luglio. Cividale: Il Patriarca di Aquileja fa pubblicare che non sieno tenuti termini di tregue, fino a che non sarà riconciliato col Duca d'Austria o col suo Capitano di Pordenone.

Giovanni ~~[illegible]~~ notajo di Cividale Arch. Portis, Orig.

A. D. 1361, ind. XIV, die XIII mensis julij, in Civitate Austria supra plateam publicam ~~apud~~ domum Comunis, presentibus DD. Radulfo de Portis, Joanne de Castalerio, Jacobo Zelos, Antonio q. Fulchi; Henrico et Jacobo fratribus q. D. Leonardi Ribis, D. Pertoldo de Manzano testibus et alijs pluribus. — Henricus preco Comunis Civ. Austrie cridavit alta voce preconia ex parte Rev.mi in Christo Patris et D. D. Ludovici Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi et eius Vicariorum, quod notum et liqueat omnibus et singulis quod termini aliqui non teneantur usque quod non fuerit facta ulla conciliatio inter ipsum D. Patriarcham Aquilegensem et D. Ducem vel eius Capitaneum Portusnaonis. —

1361. 4 Agosto Moruzzo. Dote, morgengabio e dimontadura fissata da quattro eletti di ~~una persona eletta~~
~~[illegible]~~
una persona.

A. D. MCCCLXI. ind. XIIII. die quarto mensis Augusti. In Cortina s. Tome de Muruzio prope tileas, presentibus dominis Vecillo de Cavoryaco, Johanne de Vendoyo, Datalino et Gasparo fratribus q. d. Petri de Cergneo, Hendrea de Bragaco inferiori, Blarissio et Candido fratribus et Leonardo q. d. Volvini de Bragacho superiori et aliis.

D. Fradonus de Bragaco superiori promisit et se obligavit dare Margaretam dictam Vilanam eius filiam Francisco filio olim Weri de Vendoyo et eam dotare cum ea dota quod presbiter Odorlicus de Tarcento in Corbello, in Detemargo de Vendoyo et Marcho ac. Matiussio de Cavoryaco. Et predictus Franciscus dare (nomine) morgingabii et dimontaduris tantam quantitatem quod prefacti nominaverint et predicti domini Fradonus corporaliter iuravit eam dare et prefactus Franciscus eam accipere in uxorem.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Du

1361. 19 Agosto. Venezia. I Consiglieri della Repubblica di Venezia pregano Walterpertoldo ed Enrico di Spilimbergo di darsi aver petitto riconciliarli colla Chiesa di Aquileja e di raccomandare ai Duchi d'Austria e loro Condottieri le genti soggette a Venezia e di informare di tutto.

Tergo: Egregiis et Potentibus viris Wualterpertoldo et Henrico dominis Spinembergi.

12

Consiliarii Rectores Venetiarum. Egregiis et potentibus viris Walterpertoldo et
Henrico fratribus dominis de Spenimbergo amicis dilectis salutem et sincerae dilectionis
affectum. Amici charissimi, doluimus plurimum et dolemus de discordia orta inter Eccle-
siam Aquilegensem et vos, et sicut vobis retulit providus vir Bartholomeus nota-
rius noster, libenter fecimus quidquid potuimus ut reconciliatio inter ipsam et vos seque-
retur, sed rogamus Deum quod id quod per nos fieri non potuit, ipse perficiat; regratia-
mur autem vobis multum de ampla et libera oblatione quam per dictum Bartholomeum
nobis fieri fecistis in nostris honoribus quibuscumque et sic semper speravimus et spe-
ramus de vobis, et certum istud tenere potestis, quod super alios circumvicinos nostros
nos et Comunitatem nostram reputamus vobis perpetuo obligatos nec unquam a memoria
nostra cadent grata servicia et affectus, quem semper in nostris honoribus habuistis,
et utinam casus contingat quo sine aliorum offensa, cum honore nostro et bono vestro
possimus erga vos illam quam immensam gerimus voluntatem ostendere operis per effec-
tum. Placet ergo vobis sicut eidem Bartholomeo dixistis, quod quandocumque venerit
Dux Austrie seu Frater eius sibi recommendetis loca, terras et subditos nostros
et quod mandent gentibus suis quod abstineant ab omni offensa et novitate nostrorum,
quodque nos et Comunitatem nostram habeant in spectabiles amicos sicut semper fuimus
patris eorum et intendimus esse sui et quod in his et aliis que tangant nostrum honorem
et statum, quem potestis reputare proprium, faciatis, sicut speramus de vobis. Ceterum
cum per litteras nostras scribimus Dominis de Porcia et de Ovestan Capitaneis illarum gen-
tium que descenderunt, quod velint dare tale ordinem gentibus suis, quod a molestiis et offensis
nostrorum districtualium abstineant, sicut firmiter credimus esse intentionis d. Ducis. Placeat
et vos ~~scribere~~ sibi scribere et operari quod hoc fiat et responsionem suam nobis notificare. Et
similiter siquid aliud sentietis pertinens ad honorem et statum nostrum, quia tanta est confidentia

quam in vobis habemus, quod ubi vos essetis vel scire possetis nihil sinistri Nobis vel nostris posset aliqualiter pervenire.

Datum in nostro Ducali palatio sub sigillo mei Marci Superantio maioris Consiliarii, die XIX mensis Augusti: XIIII. Indictione.

Da copia in Processo nell'Archivio di Spilimbergo

1362 (136) [illegible]

[illegible]

[illegible]

13

Nicolussio di Giacomo Zeloso nott. di Cividale: Arch. nott. Udine

Sub millesimo trecentesimo sexagesimo secundo, xv indictione, die veneris ultimo decembris. Actum Civitate Austrie supra domo Comunis in Chanevara comunis, presentibus providis viris Dominis Jacobo q. Amadei, ||| Martino q. Principis Provisoribus de Civitate Austrie, Jacobo q. Bernardi Zebri, Fazanello q. D. Federici de Chavaria omnibus in Civitate commorantibus testibus et aliis.

Coram predictis testibus et me notario infrascripto constitutus ex parte una Johanne de Chastilutto dicente et culpante Valdum filium Dni Raynerii de Senis Gastaldionis Civitatis qui idem Valdus fuerit una cum ipso Johanne ad ...vandum Bracilandum q. Meynardi de Civitate et quod hec dixerit et ad hec consensit et quod Leonardum Bertulam de Civitate voluerit ... et quod predicta dictus D. Raynerius dixerit et ex sui informatione, ... et voluntate processerit et alia quamplurima et quod predicta unicuique istorum in solidum in personis vellet substinere et adverso dicto Valdo dicente quod idem Johannes tamquam falsus et proditor mentiebatur,

||| L'anno principiava alla Natività, quindi secondo l'uso moderno questo atto datato dal 31 dicembre 1361.

iungatur et quod hec sibi velit supra persona fideliter
sustinere. Quiquidem Johannes et Valdus predicti
ibidem et in presentia comuni fide sibi ad invicem
promiserunt esse in ultimo die lune octava a die lune
proxima ante vesperas vel hora vesperarum ad sustinendum sibi alterutri predicta, pedes, feriendo se et armando
cum quibuscumque armis maluerint ad predictas pertinentibus. Et si quis istorum negligens esset aut aliquo quocumque modo abstinuerit venturum ultimum ad obstinendum predicta, omnino tamen impedimento cessante, ipsi
Johannes et Valdus contenti extiterunt et ad invicem ex nunc
pro ut ex tunc convenerunt quod illi qui non venerit die
predicto deputato aut pro quo defuerit, proclametur in bapnum
tocius districtus Civitatis predicte et Aquilegensis Diocesis tamquam falsus et periurus et proditor et culpabilis predictorum.

Presentata Comuni ad petitionem Fyanelli de Civitate.

[illegible]

... Guizzardus not. de Cintulle ...

A. D. 1362, ind. 15, die lune 23 mensis Januarii in Utino in domo habitationis Mag.i Bartholomei Rectoris Scolarum presentibus Hermanno notario fratre Ulrici notarii, Nicolusso et Leonardo notariis omnibus de Utino testibus et aliis.

Iohannesque Offalesehi de Cavrilucto interrogatus per me Nicolussum notarium infrascriptum quia dicebatur per Tristanum de Cintulle ipsum dixisse quod iam fuisset requisitus per D. Guillelmum Boganum ad assassinandum D. Philippum de Portis, si hoc verum esset vel ne et si fuerit quod dictus D. Guillelmus numquam in dictis vel in factis cum ipso aut cum aliquo alio, modo aliquo tractaverit ad assassinandum dictum D. Philippum seu ad dandum sibi aliquomodo mortem, dixit per eius fidem quod numquam per ipsum D. Guillelmum fuit requisitus ad predicta et quod scit quod dictus D. Guillelmus numquam in dictis factis vel aliquibus aliis operationibus tractaverit predicta et quod quicumque dicebat ipsum predicta tractasse mentiebatur et falso dicebat contra ipsum.

Segue [illegible]

11 [illegible] 3 [illegible] Sbrugli di Castelvetro [illegible]
[illegible] Manzano non habbe con [illegible] in
[illegible] Budrio, nè calunniò Stefano Sbrugli
[illegible]

Item anno dicto die, loco et testibus, Coram predictis testibus ut Johanne q. Ottolubi de Castelvetro ac me notario infrascripto Nigolus de Manzano dixit quod intellexerat quod per Stephanum q. Sbrugli de Cormono nunc Capitaneum in Budrio dicebatur quod dictus Johannes sibi dixisse quod idem Nigolus tractasse et procurasse cum ipso Johanne accipere Castrum Budrii et quod idem Nigolus dixisset ipsi Johanni quod dictus Stephanus esset proditor, latro et malus homo et ideo idem Nigolus supplicavit eidem Johanni et interrogatus supra predictis diceret in fide sua et supra animam suam; qui Johannes dixit in fide sua et supra animam suam quod dictus Nigolus numquam predicta cum ipso tractavit nec sibi dixit nec cum aliquo alio tractavit seu alicui alio suo scitu dixit et quod si dictus Stephanus dicebat predicta ipsum Johannem sibi dixisse seu alicui alio, quod mentiebatur et false dicebat.

[illegible] Deserpto [illegible] di S. Martino [illegible]

15

Giacomuccio q. Portulano not. Arch. Not. Udine

A. D. 1362. ind. 15a die 9 mensis februarii in S. Georgio in cimiterio ecclesie S. Georgii, presentibus Cristoforo de S. Georgio, presb. Andrea de Provesano, presb. Johanne de Barbeano, Paulo Gabbaldino de Spegnimbergo, Sapertino notario dicti loci testibus et aliis pluribus ibidem rogatis.

Coram discreto viro D. Presb. Moreto de S. Georgio Archidiacono pro Capitulo Aquilegiensis ecclesie pro causa seu placito Christianitatis sedente, comparuit Dilidrusius de Valvasono tamquam nuncius exusator et procurator hominum seu Comunis S. Martini, Pustuncicho, Auzinuti et Auzini maioris protestans et dicens Domino Archidiacone dum hoc ordinamentum seu placitum Christianitatis fieri debet et vetus modo factum est de mensibus Januarii et modo hoc tempore andrettis et feiltis quod congruum non est nec de iure fieri debet et quod hoc in preiudicium et dampnum supradictorum Comunis S. Martini, Pustuncichi, Auzinuti et Auzini maioris non sit, rogavit me Jacobucium notarium infrascriptum ut de hiis omnibus publicum conficerem instrumentum. — —

Du

16

[illegible] XVII.

Copia [illegible] Patriarcham [illegible]

[illegible]

[illegible] sigillum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in forma [illegible]

[illegible] tractatu [illegible]

[illegible] die 18 januarii [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sigillum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sigillare, qua responsione ita ductus dixit et [illegible] requisivit [illegible]

[illegible] sigillare [illegible] vel quod nos nostrum sigillum [illegible]

[illegible] quod dictas litteras nullatenus sigillare volebamus nec nostrum sigillum

[illegible] haberemus, qui [illegible] nobis dixit quod erat nostrum sigillum [illegible]

Du

[illegible] traffrangent [illegible] accepisse

[illegible] quod [illegible] sigillum vestrum tradere [illegible]

[illegible] suffragere [illegible] rex [illegible]

[illegible] manibus [illegible]

[illegible]

[illegible] notabat [illegible]

[illegible] ecclesiasticis et [illegible] quid dictas

[illegible] sigillum [illegible] dare, [illegible]

[illegible] sigillum [illegible]

[illegible] litteras

[illegible] sigillum [illegible]

[illegible] mille vicibus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Primo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Item [illegible] de [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] et pertinentiis [illegible] debeant [illegible]. Item

[illegible] de Pin[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] Lucan[illegible] et

[illegible]

[illegible] bona [illegible] pertinentia [illegible] quae ad nos

[illegible] de Pin[illegible] pertinent [illegible] ex affectione

[illegible] personam [illegible]

[illegible]

[illegible] pertinentiis [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] omnibus [illegible] et pertinentiis, item omnia [illegible],

[illegible]

[illegible] item omnia beneficia curata et [illegible] Lucani !

non curata [illegible]

[illegible] Vitelle [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in Principatu [illegible] item

[illegible] omni privilegio [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] litteras [illegible]

[illegible] sigillo [illegible]

Du

et ideo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] quam illis [illegible]

[illegible] vos [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videm [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obtinu-

tum [illegible] praefatum D. Ducem [illegible] debent [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] discretam. [illegible]

[illegible] D. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non

[illegible] [illegible] Do[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expedit [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] toto

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Domino Duci non [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] contra [illegible].

Datum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] XV.

17

1362 [?]

– Gravamina et oppressiones Eccl. Aquilejensis factæ per Dnos Duces Austriæ, de quibus quia multa sunt narranda et recitanda, fastidium tot et tanta scribere ac impossibile quasi esset, aliqua aliis omissis sub compendio denotantur; ex collectione Jos. Franc. e Thiliniis Vol. Ultim. =

I In primis inter cetera origo et fundamentum omnium differentiarum inter Ecclesiam Aquilejæ et ipsos Dnos Duces oritur ex eo quod antiquitus et continue conati sunt et conantur bona, jurisdictiones et honores ipsius Ecclesiæ Virginis Gloriosæ in Alemaniæ partibus et in Forojulii subripere, sibi acquirere et in damnum animarum suarum subjugare.
II Item consueverunt in Patria Forijulii tenere Portum Naonis et certam partem Castri de Ragonea, quod totum est feudum Ecclesiæ supradictæ, de quo legitime sunt privati propter, quæ fecerunt contra ipsam Ecclesiam et personas Patriarcharum, de quibus longa esset narratio et specialiter Dni Patriæ Ludovici, ut inferius declaratur.
III Item D. Dux Albertus invasit Patriam Ecclesiæ antedictæ et loca ejus occupavit, et specialiter Clusam, mutam ejus exigendo XII annis et ultra, deputatam ad fabricam ipsius Ecclesiæ, quæ annuatim valet ultra mille quingentas Marchas fr. [illegible], sed ipse D. Dux non fabricavit, imo eandem sibi imbursavit.
IV. Item tempore dicti D. Alberti Ducis Dnus Patriarcha cum eo convenit in Carinthia et ibi ex pacto expresso prout apparet per publica documenta; ipse D. Dux eidem D. Patriarchæ restituere promisit Provinciam de Vindisgratz, Castra de Trivenet Treven, de quibus requisitus nihil fecit, sed contrarium [illegible]
V. Item ibidem promisit, ut in eisdem continetur instrumentis, nullos accipere Servitores Ecclesiæ supradictæ, quod contrarium fecit, quia multos accepit, et alia multa promisit, quæ minime observavit.
VI. Subsequenter vero omittendo multa D. Dux Rodulphus natus ejusdem D. Alberti volens totam Patriam Forijulii occupare et sibi subjugare, ut hoc posset assequi cum magna armigerorum congregatione Patriam Forijulii invasit jam sibi subripiendo acquisitis nonnullis rebellibus Ecclesiæ antedictæ, qui [illegible] sunt modo, et per Dei

(13) =
Ai Gravami seguono due lettere dell' Imp. Carlo IV 1363. 25 Giugno 1363 9 Maggio dirette a Rodolfo ed alle Città della Patria.

gratiam ad gremium piæ Matris reducti: Castra de Manzano, et Budrio et Monasterii Rosacensis accepit.

VII. Item factis etiam infinitis derobationibus, interemptionibus et combustionibus et aliis damnis immensis Ecclesiæ prefatæ, demum cum suis promissionibus et verbis blandis duxit Dominum Dnum Pattam Ludovicum in Alemania sub colore affidantiæ et cum pactionibus conducendi ipsum D. Patriarcham ad Majestatem Imperatoriam, in quem predictus D. Patriarcha se compromiserat, et huic Serenissimæ Dominationi protectionem commiserat.

Du

VIII. Item cum etiam D. Patta predictus esset in itinere cum fratre ipsius Ducis, caretæ ipsius D. Patriarchæ cum omnibus quæ supra ipsas erant fuerunt derobatæ. De quo ipse D. Patta fuit expoliatus sigillo suo et suæ Ecclesiæ et de litteris affidantiæ demum habitis a D. Duce de clenodiis suis argenteis et aureis, aliisque arnesiis suis, et familiarum suorum atque pecunia non modica etc. nec non scripturæ loquentes de juribus Ecclesiæ ammissæ .... fuerunt. . . . .

IX. Item dum D. Patta predictus fuisset ductus cum magnis laboribus in Gugien, diu expectavit D. Ducem qui Venetias iverat; in ejus adventum sperarret ipse D. Patta ut eum conduceret juxta promissa ad D. Imperatoris presentiam, ipsum ducens per dilationes et temporis longitudines, bona verba dando, expensas gravissimas incurrit et ad extremitatem tantam pervenit, quod nullus de Gujen audebat aliquid emere, vel recipere ab eo et suis servitoribus, quos Equos vendere oportebat pro sui et suorum sustentatione. Tunc eundem D. Pattam solum cum Custodibus incarcerare fecit in quodam hospitio, familiam autem ejus captivam fecit in curribus conducere in Castrum nominatum Milico prope Gujen.

... fatto
questo nome, ...
in altro ... ...
Siven.

X. Item cum D. Patta sic esset in carceribus detentus voluit ipse D. Dux pacta damnabilia cum ipso ad sui beneplacitum composita et scripta habere, petens sigillum ut sigillaretur quoddam paraurculum, quo quotidie utebatur, quia illud magnum erat ibi subreptum ut supra. D. autem Patta predictus, pactis hujusmodi non condentiens,

ipse vero D. Dux Cancellarium D. Pathy habentem ipsum parvum sigillum coegit vellet vel nollet ad sigillandum.

XI. Item his peractis Serenissimus D. Dux Rex Ungariae audiens haec horribilia, et compatiens Ecclesiae Aquilejensi et Pathy antedicto promisit quod D. Ducem eundem ad sui presentiam duceret, in cujus Regis presentia omnia predicta sic incepta fuerunt cassata et alia leviora et minus damnosa facta fuerunt, quibus tamen D. Rex predictus non consensit.

XII. Item quod post hujusmodi celebrationem pactorum leviorum D. Patha volens Patriam suam redire D. Dux voluit Cancellarium ipsius D. Pathy causa hujusmodi nova pacta sigillandi, et dum Cancellarius pacta predicta leviora facta coram Rege noluisset sigillare coactus fuit per eundem D. Ducem alia pacta ad voluntatem ejusdem D. Ducis sigillare et sigillavit.

XIII. Item tractu temporis D. Dux predictus gentes suas armigeras Patriam Forijulii misit, quae cum favore rebellium contratam incendiis et crudelibus derobationibus et spoliationibus commiserunt. Finaliter ipse Serenissimus Rex Ungariae pietate commotus treguas fecit usque ad festum S. Martini tunc sequentis, et male servatae sunt, ut sequitur.

XIV. Item in treguis predictis castrum Ecclesiae quod vocabatur Ursperch dicendo quod ipsum emerat, quod emi non poterat quia erat feudum indebite occupavit.

XV. Item quod in dicto Castro falsa moneta cudebatur, et ibi reportatae sunt formae ferrorum diversarum monetarum, quae in testimonium veritatis conservantur. [in alio exemplari habetur: diversarum monetarum [illegible] [illegible] et]

XVI. Item tempore dictarum treguarum tot et tanta incepta sunt consilia ad destructionem Patriae facientia et perpetrata fuerunt, [praesertim imperialium et aliarum diversarum.] quod in speciali ea narrando longa, prolixa et fastidiosa esset narratio, et propterea aliqua de substantialibus tangendo in generali in presenti capitulo tangentur; videlicet, derobationes reddituum mercatorum, violationes stratarum, depredationes laicorum et regularium personarum per stratas transeuntium, interruptiones omnium,

conspirationes, instigationes, tractatus, seditiones, falsitates et generaliter locorum infrascriptorum subditis Aquilejensis furtive et malo modo recipiendorum tractatus commissi fuerunt per servitores, gentes D. Ducis et rebelles Eccl. Aquil. summissos, et dicto tempore acceptatos videlicet de Castris et Locis: inprimis Castri S. Pauli in Marchia Tarvisina positi: item loci de Prata cum servitoribus. Item contra partes Portus gruarij: Terram Portus gruarij; item Castrum de Gruario: item Castrum de Medunae, omnia Ecclesiae memoratae, excepto Portugruario, quod est Episcopi Suffraganei D. Patriarchae, quae per Dei, gloriosissimae Virginis et Matris Mariae piissimam conservationem ad effectum proditionis non pervenerunt, immo omnia revelata fuerunt, et justitia aliquali subsequuta tanti sceleris perpetrati:

XVII Item dictarum tregnarum tempore quodam servitore D. Patriarchae capto per Capitaneum Ducis, et eidem petito ut relaxaret, quia captus in treguis, respondit expresse se nescire Dominum suum Ducem treguas cum Patriarcha et Aquilejense habere Ecclesia.

XVIII. Item D. Dux ore proprio in terra Ulene in publico dixit et expressit D. Alberto Sortensi Nuncio D. Legati in partibus Lombardiae, se nullas treguas habere cum D. Patriarcha et Aquilejensi Ecclesia.

XIX Item tempore dictarum tregnarum in Patria per servitores et gentes D. Ducis predicti in damnum Eccl. Aquil. in suis locis Castris et villis derobationes et spolia quasi infinita commissa fuerunt. .

XX Item si autem de locis, castris et servitoribus atque bonis predictis et subreptis eidem Ecclesiae modo per Dei gratiam et gloriosissimam ejus genitricem recuperatis aliquid tangeretur et fieret mentio, videlicet de Castris Budrij, Manzani, Rosaceis, Urusperghij, Raunati, Cucullae raunatae, Spelinberghij, Truslij, Pratae, Cusani, Pulunici partis Mag. et Fanne. Vengoni, Clutae Ragonae partis recuperandae et numero fidelium intrando Festo Omnium Sanctorum proxime futuro cum subditis et servitoribus eorundem Dni nostri et Eccl. Aquil. defendentur rationibus potissimis et claris,

rationabilibus et justis. Quia eaque damnabiliter et illicite rap-
ta et occupata fuerunt per ipsos Duces et gentes suas in dispendium
animarum suarum, et damnum et prejudicium Ecclesie benedicte
Aquilegensis Altissimo et ejus gloriose intemerate Virgine concedu-
tibus recuperata sunt, et ad naturam propriam devenerunt recto tra-
mite reducta sunt ad Matris gremium et subjectionem debitam,
numerumque fidelium atque consortium.
XXI Inferius prenotantur sub brevitate nostantum aliqua sed
non omnia ad presens, si qua sunt per ignorantiam ommissa, que detti-
nentur Ecclesie antedicte per ipsos Dnos Duces eorum potentia. Impri-
mis contrata de Gundisgraez, Castra de Triviea et Tremia, in
qua contrata de Gundisgraez D. Patriarcha habet merum Imperium
videlicet cudendi pecuniam et alia regalia sicut in Forojulii; quam
Provinciam et Castra Pater ipsorum Ducum promisit Patriarche Nicolao
restituere ut supra.
XXII Item occupant et detinent in Carniola Laybachum, que est
grossa et fertilis Terra; item Castrum de Stainberch, Arispench,
item Castrum de Los, de Guspactro optima Castra. Item habent alias
Terras, aliaque Castra, jura et honores in feudum Eccl. Aquilegensis
in pluribus partibus Alemanie et communiter quasi in tota Carniola
quibus omnibus de jure sunt privati.
XXIII Item quia in magna parte, imo quasi in tota Carinthia
et Carniola Aquilegensis Diocesis extenditur in spiritualibus, ubi D. Patriar-
cha multas habet dignitates et multa beneficia, que ad ipsum pleno jure spectant
collationes, ipsi Dni Duces volunt habere jus plenum instituendi et de-
stituendi; et de facto de presenti hoc faciunt, collectasque intolle-
rabiles pro libito ponunt Clero dictarum partium annuatim,
et quandoque bis et ter in anno, et inhibent ipsi Clero ne
in aliquo obediat D. Patriarche et maxime quantum ad illam par-
tem, et quamcumque aliam, que peteretur ab ipso Clero pro
Decimis Papalibus et procurationibus Dnorum Legatorum, et
aliis impositionibus que pro parte D. Patriarche juste possent peti:
Unde ex hoc sepissime discordie orte sunt inter D. Legatum

Lombardie pro sua promotione et D. Pattam propter inobedientiam dicti Clerum non audentis obedire propter mandatum ipsorum Ducum Austrie et Dni Legati volunt integram suam provisionem.

XXIV Item deducatur ad memoriam quomodo D. Patha Nicolaus jus patronatum potius timore quam amore concessit Dno Alberto Patri istorum Ducum in Plebe Terre Laybaci que est optima Plebis, et in aliis duabus Plebibus que sunt similiter optime in partibus . . . . . . ire juxta ne non debuit. He autem due Plebes vocantur una S. Canciani de Craimburch, alia S. Michaelis de Maspurgh.

Volf Lazium C 12
un. lec 4 C 8

XXV. Item quando D. Ludovicus Patha captus fuit per istum Ducem Rodulfum in Guiea quem ad presentiam Cesaree Majestatis Ducem cum sua comitiva conducere debebat, ut supra concessit libertate carens ipsi D. Duci breviter quidquid petere sciuit, et querere, videlicet collationes omnium Ecclesiarum que erant et sunt sub dominio ipsius Ducis temporali, castra, locaque multa, de quibus aliqua sunt superius nominata, et fecit litteras et privilegia ipsi D. Duci sicut sibi placuit et sigillavit violenter, ut supra dictum est.

XXVI. Item si aliqua mentio fieret de fovea facta per illos de Glemona, et Inverlech; quod est jus ditonerandi, et onerandi, ad informationem hec dicuntur de rei veritate esse videlicet quod fovea predicta super strata et terreno D. Patte et Ecclesie Aquilegensis constructa est, per quam transeunt tute cum earum mercimoniis Mercatores non in dannum transeuntium, sed in utilitatem et tutelam eorum facta est; quia ibi dein tolebant per sceleratos committi expolia et interceptiones, que modo dicta fovea vitantur.

XXVII. Item narrare sibi, que restant ad agendum, videlicet de facto Portunaonis et Ragonee. Item quod non condescendat, quod treuge inter ipsum Dnum Nostrum et Duces Austrie ad presens fierent, quia non fierent pro nobis nec Ecclesia sua, et exponere ac narrare sibi causas et rationes propter quas etc et ideo si preces sibi imponerentur pro aliquibus de treugis, se deffendat et caveat totaliter illo modo honesto quo Sue Paternitati

ut sapienter visum fuerit.

XXVIII. Item si contra D. nostrum diceretur, quare vult Ecclesia Aquilegensis accipere in Forojulio quae essent Dominorum Ducum; respondendum potest salva semper sapientiori responsione, quod ipsi Dni Duces non habuerunt in Forojulio antiquitus nisi Portum Naonem et aliquam partem Rayonae. Quae tamen omnia sunt feudum Eccl. Aquil.; quo feudo sunt privati per ea quae dicta sunt, facta per eos contra personas Dnorum Patriarcharum, et bona Ecclesiastica Ecclesiae memoratae.

Finis.

In Christi nomine Amen. Anno Nat. ejusdem 1363 Ind. I Die 25. M. Junii. — 1363. 25 Giugno. Giovanni di Bred Ambasc. di Carlo IV. presenta al Patr. Lodovico una lettera dell'Imp.

Praesentibus Nobilibus et sapientibus Viris Dnis Ottonaio de Cassellerio Jurisperito Vicario in spiritualibus generali, Odorico Mil. de Cucanea, Nicolussio de Ortis de Utino, Nicolussio Aquini de Civitate Austriae, Ulvisino de Civitate praedicta, Nicolao q.m Valentini de Utino, Ludovico D.ni Caccurrinj de la Turre, Mag. Francisco de dicta Civitate, Raynerio de Senis, et Nicolussio de dicta civitate, Notario, Nob. et Discretus Vir D. Johannes de Bred familiaris et Nuncius Smi Principis D. Caroli Imperatoris ex ipsius parte literas infrascripti tenoris Rmo in Christo Patri et Dno Ludovico dei gratia S. Aquil. Patr. Dignissimo praesentavit, quarum Litterarum tenor talis = ==

Carolus divina favente clementia Romanus Imperator semper Augustus et Boemiae Rex. Ven. Ludovico S. Aquilegensis Sedis Patriarchae Principi et devoto suo dilecto gratiam suam et omne bonum.

Insinuatione fide digna multorum ad aures nostrae Celsitudinis saepius iterata relatione pervenit, qualiter praeterito tempore dum in vinculis et captivitate Rudulfi Austriae Ducis consisteret et etiam extra captivitatem eandem metu molestationis personae ac destructionis Aquilegensis Ecclesiae ad aliqua pacta illicita et manifeste injuriosa descenderis, ut videlicet eidem Duci, et subditis Imperii suum Castra infrascripta videlicet de Vindisgraz, de Los, de Dornspeg cum eorum juribus ad personam dumtaxat dicti Ducis, atque Clusa per annos 24 assignari deberet, quodque idem Dux a Serenissimo Principe

Dno Ludovico Regi Ungariæ illustri Fratri nostro carissimo, quem hujus
modi enormis oppressionis non quidem presumimus, sed veraciter scimus ignarum
quodam tempore renuas te coegerit non solum prædictos tractatus ac deputa
tiones Castrorum, et Clusæ, verum multa alia enormia divino atque humano
juri contraria per tuum Cancellarium, quem ad hæc destinasti coactus cum
sigillo tuæ Aquil. Ecclesiæ sigillare. Et quod idem tuus Cancellarius
dum ad præsentiam dicti Ducis cum præfato sigillo venisset non solum
prædicta, verum multas alias damnabiles et importunas ac tyrannicas
actiones quas a te idem Dux tempore tuæ captivitatis extorserat
metu qui cadit in verum constantem sigillaverit sicut omnia ma
nifesta dicuntur publica ratione. Nos igitur quibus ex atributo divini
tus tam sacræ dignitatis incumbere dignoscitur, ut Sacrosanctis Ec
clesiis comodum procuremus et pacem, et earum indemnitati
obviemus salubriter, attendentes multiplices honores, et notabilia
servitia, quibus Aquil. Ecclesia ab antiquo tempore sacrum semper
imperium honoravit, considerantes etiam et nostræ mentis oculis
distinctius intuentes, quod ablationes et oppressiones enormes non
solum juri comuni contrariæ, sed omni prudentum opinione dam
natæ inconsulta Sede Apostolica et absque Imperiali licentia fieri
non potuerunt, nec debeant. Quapropter ut hujusmodi noxiis dispen
diis et incomodis Aquilegens. relevetur Ecclesia, et ne tanta violentia
et tam enormis excessus contra Deum et justitiam sortiatur effec
tum, animo deliberato sano etiam Principum, Baronum et Proce
rum Sacri Imperii accedente consilio et de certa nostra scientia ac de
plenitudine Imperatoriæ potestatis alienationem, deputationem sive
appropriationem Castrorum hujusmodi videlicet Windisgraz, de Sol,
et de Arusperg ad personam Ducis et Clusæ per 24 annos, et om
nia et singula quæ dependent ab illis, nec non fœdera pacta, pro
missiones, sponsiones et omnia inde sequuta omnesque conven
tiones illicitas et juri contrarias quibuscumque viis, modis et con
ditionibus ea vel eas cum prædicto Duce probares, et litteras quotas
desuper cujuscumque tenoris existant et sub quacumque forma
verborum expresse noscuntur, revocamus, cassamus, annullamus,

destruimus, et eas per omnia derogamus, immo cassas, nullas et irri=
tas declaramus, decernentes expresse, et de Imperatoriae potestatis plenitu=
dine statuentes, quod nullius roboris vel momenti existant, sicuti
non consistunt, nullique praejudicent, et quod ipse vel quicumque alij
cuiuscumque status existant quorum interest, vel interesse po=
terit ad observationem talium nullatenus obligentur, inhiben=
tes specialiter tibi sub obtentu favoris Caesarei gratiae nostrae aliena=
tiones, deputationes, assignationes, tractatus, promissiones, pacta,
conventiones, et foedera, et omnia quae exprimuntur superius
personaliter exequi non debeas, nec admittere quod aliquis talia
tuo nomine, seu ipsorum aliquid quomodolibet exequatur. Praesentium
sub Imperialis nostrae Majestatis sigillo munimine litterarum.
Datum Nuremberg A. D. MCCCLXIII. Ind. I. – II° Non. Aprilis. Re=
gnorum nostrorum an. XVII. Imperij vero IX.

Carolus IV divina favente clementia Rom. Imperator semper — 1363 9 Maggio
Aug. et Boemiae Rex Universis Prelatis, Nobilibus, Baronibus,
Clientibus, Civibus et Universitatibus Civitatum et Locorum
S. Sedis Aquilegensis, fidelibus suis dilectis gratiam suam et
omne bonum.

Inter alia quibus pro statu et honore S. R. Imperij mens nostra con=
tinua meditatione distrahitur nobis occurrit praecipuum quod ad
pacem et tranquillitatem S. Sedis praedictae, eo quo commoditer for=
tius quo ipsa prae ceteris Sacrosanctis Ecclesijs Nos et Sacrum Impe=
rium amplioribus studijs ferventius honoravit, et ob hoc ipsam
Sedem Vobis et ceteros fideles incolas et subditos ipsius sincerissimo
mentis affectu sub alis Nostrae Imperialis protectionis assumimus, vo=
lentes eandem ac vos condignis prosequi favoribus et honore.
Quapropter fidelitati vestrae nostra Celsitudo notificat, qualiter cum
Duce Austriae Nostro et Imperij Sacr. rebelle notorio treugas habemus
sub hac forma, quod nulla partium alteri damnum seu nocu=
mentum inducat nisi primitus diffidatio praecesserit, et ad dictam
diffidationis conterminis quatuor mensibus durent treugae. Videoque va

fidelitatem vestram affectuose requirimus, et hortamur quatenus nullas amodo treguas cum Duce Austrie in dispendio libertatum jurium, possessionum et rerum vestrarum quomodolibet inire velitis, neque durantibus ipsis treguis nostris aliqua ratione ad ipsius Ducis invadatis offensam, scituri procul dubio et de hoc certi potissime, quod nullam compositionem, tractatum, sive concordiam cum ipso Duce nostra consumabit Imperialis Serenitas, nisi adeo sufficienter provisum fuerit, quod prefata Sedes et ejus fideles ac subditi in suis juribus, privilegiis, libertatibus et gratiis per antedictam Ducem Austrie amodo non ledantur.

Datum Chremsir die [illegible]X/II. Maij Regnorum Nostrorum XVII. Imperij vero IX

1362 - 14 febb.o
a Norimberga

Pro de Savorgnanis. Carlo IV Imp.

Copia privilegij Nobilium de Savorgnano super creandis notariis et iudicibus ordinariis et legitimandis bastardis etc.

In nomine sancte et individue trinitatis feliciter amen. Karolus
quartus divina favente clementia Romanorum imperator semper
augustus et Boemie rex. Ad perpetuam rei memoriam et dilecto
Francisco militi de Savorgnano Aquilegensis diocesis
sacri Lateranensis palacii comiti palatino familiari et
fideli suo dilecto gratiam suam et omne bonum. De tue
fidei et circumspectionis industria plenam habentes fiduciam
Te et heredes tuos in descensu linee masculine sacri Lateranensis
palacii comites creamus facimus et prout melius possumus
ordinamus, decernentes et hoc imperiali statuentes edicto
ut omnibus singulis privilegiis gratiis et libertatibus uti et gaudere
possitis, quibus ceteri comites palatini facti sunt hactenus
seu quolibet potiuntur. Committentes et concedentes vobis auctoritatem
et potestatem plenariam tabelliones seu notarios publicos
faciendi. Et eisdem omnibus penna et calamario ut moris
est de tabellionatus officio investiendi dumtaxat ad
practicam et executionem eiusdem officii habiles eos inveneritis,
super quo vestram et heredum vestrorum conscientias oneramus, necnon
instituendi iudices ordinarios iuxta sacratissimarum legum
legitima instituta et a tabellionibus ac iudicibus ordinariis
tempore creationis et institutionis eorum infrascripta iuramenta recipiendi.
Ut tabellio iuret in hec verba. Ego N. promitto et iuro quod
fidelis ero serenissimo ac invictissimo principi ac domino domino
Karolo quinto divina favente clementia Romanorum imperatori
semper augusto et Boemie Regi illustri domino meo graciosissimo et
et omnibus successoribus suis Romanis Imperatoribus sive Regibus
legitime intrantibus, neque unquam ero in consilio ubi periculum
eorum tractetur, bonum et salutem eorum promovebo, dampnum
eorum pro mea possibilitate avertam fideliter. Et instrumenta
seu contractus quoscumque non scribam in papiro vel carta
veteri abrasa, sed in membrana nova et munda. Testamenta
codicillos et quascumque ultimas voluntates, necnon dicta testium

contractibus publicis et eciam occultis, quantum nullique parciam, donec deberit-
-uit mandato iudicis seu alias exigente iusticia promulgare.
Et vero miserabilium personarum, viduarum, pontium, hospitalium, omni-
-um dictarum viarum publicarum omni tempore promovebo. Et officium
meum exercebo fideliter, non attendendo munera, odium vel amorem,
sicut me deus adiuvet et sancta dei ewangelia. Iuramentum
vero iudicis ordinarii erit in hec verba. Ego N. iuro et
promitto quod fidelis ero serenissimo ac invictissimo principi et domino
domino Karolo quarto divina favente clemencia Romanorum
Imperatori semper Augusto et Boemie Regi Illustri domino meo gra-
-cioso et omnibus successoribus eius Romanorum Imperatoribus seu Regibus
legitime intrantibus, nec ero umquam in consilio ubi periculum
eorum tractetur, bonum et salutem eorum promovebo, dampnum
eorum pro mea possibilitate avertam fideliter. Et officium iudicatus
exercebo fideliter, non attendendo munera, odium vel amorem,
sicut me deus adiuvet et sancta dei ewangelia. Decernentes
et hoc imperiali sanctientes edicto, quod tabelliones seu iudices
ordinarii per te et dictos tuos heredes creati facti aut instituti
modo quo premittitur, postquam iuramenta predicta prestiterint,
officia sua valeant ubique locorum absque impedimento quolibet
exercere et operationes ipsorum vim habeant commodam et vigorem.
Ex certa autem imperiali predicta damus, concedimus et
elargimur tibi et heredibus tuis, prout ut premittitur,
masculinis, quod legitimare possitis bastardos, manseres,
nothos, spurios et quoslibet ex illicito coitu, seu damp-
nato coitu procreatos in vita seu morte parentum, ipsos
et eorum quemlibet ad legitima iura reducere, omnemque ab eis
tollere maculam geniture, ut officia quecumque exercere
valeant et ad actus singulos publicos et privatos admitti
ad instar aliorum qui sunt de thoro legitimo procreati,
et ex virtute legitimacionis huiusmodi in testamentis et ab

Intestato ad Ecclesias succedant cum legitimis personis. Non obstantibus legibus Imperialibus sive Constitutionibus quibuscumque, Quibus si et in quantum presenti nostre largitioni adversari censetur, pro omnia dero gamus, Etiam si de his prec ut consuetudine deberet, premissis fieri mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre Imperialis Maiestatis paginam infringere vel ei quovis ausu temerario contraire. Siquis autem contrarium attemptare presumpserit, penam quinquaginta marcharum auri puri totiens quotiens contrafactum fuerit se noverit irremissibiliter incursurum quarum medietatem Imperialis nostri Erarii sive fisci Residuam vero partem suspectorum

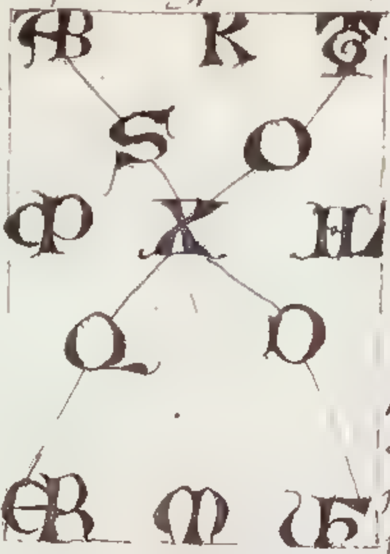

fraternitati et heredum suorum nostris decernimus applicari.

Signum Serenissimi principis et domini domini Karoli quarti Romanorum Imperatoris invictissimi et gloriosissimi Boemie Regis. Testes huius rei sunt venerabiles Arnestus Pragensis Archiepiscopus. Johannes Luthomuslensis nostre Imperialis aule cancellarius. Ludowicus Halberstaden, Johannes Argentinen, Johannes Olomucen, Fridericus Ratisponen Ecclesiarum Episcopi, et Illustres Otto marchio Brandeburgen. Rudolfus Brunswicen. Henricus Lignicen duces. necnon spectabiles Burghardus Burgravius Magdeburgen Imperialis nostre curie magister. Fridericus Burgravius Nurembergen. Johannes Burgravius Magdeburgen dictus de Retz. ac Nobiles Albertus de Hasenburg. Timo de Colditz nostre Imperialis camere magister. Leupoldus de Sternberg nostre Imperialis coquine magister. Pesco de Smolnicz Serenissime Anne Romanorum Imperatricis et Boemie Regine Consortis nostre carissime curie magister, ac Johannes de Wartemberg et quamplures alii nostri et Imperii sacri Nobiles et fideles. Primum

sub Imperialis nostre maiestatis sigilli testimonio literarum. Datum
Nuremberg, Anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo,
Indictione quintadecima xvij. Kl' Ianuarii. Regnorum nostrorum anno
octodecimo. Imperii vero septimo.

1362 7 Marzo. Vienna. Il Patriarca Lodovico scrive al Comune delle sue speranze d'esser liberato dalla prigionia dei Duchi d'Austria per opera del Re d'Ungheria

Dilectis fidelibus nostris... Gastaldioni, Provisoribus, Consilio et Comuni nostre Civitatis Austrie (tergo.

Ludovicus Dei gratia Patriarcha Aquilegensis

Fideles carissimi. Sciatis quod Dominus Rex Ungarie pridie ad Dominum Ducem pro libertate nostra suos solemnes destinavit Ambaxiatores, videlicet Dominos .... Quinque Ecclesiarum et .... Sagabriensem Episcopos, propter quod dictus D. Dux ad prefatum Regem Ungarie accessit, quidautem fiet ignoramus. Speramus tamen inbrevi Domino concedente cum felici expeditione ad patriam reverteremur. Si enim supra hiis bonam habebimus responsivam, illam vobis significabimus in instanti. Data Wienne sub Bulleto nostro secreto quia nostro carebamus sigillo die VII Marcii Indictione XV.

Dall'orig. cartaceo nel Vol. XX, 19, Colleg. Comuna in S. Daniele.

(Frammenti di ceralacca rossa a tergo).

Edito da Zahn, Austro a Friulana, Vienna 1877, pag. 164

[illegible]

1362. 28 Aprile. Moruzzo. Roberto di Moruzzo[1] promette a suo padre il nob. Pileo, di servirlo tutta la vita con un cavallo per 100 lire.

II 2

A.D. MCCCLXII. ind. XV. die XXVIII mensis Aprilis. In burgo de Murucio prope canipam olim presbiteri Jacobi, presentibus Presbitero Petro vicario de Murucio Simone et Reynardo fratribus q. Laurentii, Ruberto dicto Luchato et Johanne q. d. Pigini omnibus de Murucio testibus et aliis.

Rubertus filius d. Pilei de Murucio per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum etc. promisit et stetit dare servire d. Pileo usque ad vitam suam cum equo, precio centum librarum parvulorum.

[illegible] ~~Not. Giovanni di Moruzzo [illegible] notar. Udine.~~ [illegible] et aliis [illegible] d. Pileo ~~et eius heredibus~~ not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U.

[1] Era figlio naturale.

21

1362. 28 Aprile. Cavoriaco. Patti nuziali tra Giacoma figlia del q. d. Tomaso di Braggacco inferiore ed nob. Roberto figlio di Pileo de' Signori di Moruzzo, portando in dote metà del Castello di Braggacco inferiore.

A. D. MCCCLXII. ind. XV. die XXVIII mensis Aprilis. Actum in ecclesia S. Laurencii de Cavoryaco, presentibus presbiteris Petro vicario de Muracio et Petro titerlano de Cavoryaco et nobilibus viris dominis Federico de Cavoryaco, Ulvillo dicti loci, Francisco et Guodaro fratribus q. d. Federici Sufi de Colloreto, Culao q. Rodulfi de Fagaaca, Conrucio q. d. Leonardi de Cavoryaco testibus et aliis pluribus.

Convenientibus in unum causa matrimonii contrahendi in Jacomam filiam olim d. Tomassii de Bragaco inferiori ex parte una et Rubertum filium d. Pilei de Murucio ex parte altera, de voluntate et consensu ipsius d. Pilei ibi presentis, volentis et consencientis, nunc vero in presentia dictorum testium et mei Notarii infrascripti, domina Judita relicta olim dicti ser Tomassii et mater ipsius Jacome, tamquam tutrix ipsius Jacome ut dicebat et Gresa filia ipsorum domine Judite et olim ser Tomassii et soror ipsius Jacome, per se suosque heredes dederunt et dotaverunt dicto Ruberto stipulanti et recipienti pro se et (nomine) dicte Jacome futuris iugalibus (sic) et eorum heredum ab eis despendentibus partem Castri et burgi et iurium spectantium dicti Castri de Bragacho inferiori, que bona fuerunt olim dicti ser Tomassii et generaliter omnia et singula terretoria et bona mobilia et inmobilia presencia et futura ubicumque sita et quo nomine censeantur et omne iure paternali domine Judite et dedit et indotavit predicto Ruberto stipulanti et recipienti pro se et nomine quo supra omne ius quod habet et habere posset supra bonis scilicet medietatis occasione dotium et iurium suarum. Hiis quidem pactis habitis et affirmatis inter ipsos si predicta Jacoma premori sine heredibus habitis inter ipsos iugales, quod absit, tunc prefatus Rubertus habere debeat de bonis ipsius Agnese marchas sex denariorum aquilegensis monete et residuum vero omnium bonorum hereditatum paterne et materne infra annum et diem post divorcium matrimonium (sic) inter ipsos restituere teneatur sine occasione aliqua remota dicte Agnese vel eius heredibus. Et econverso si predictus Rubertus

mori sine heredibus inter ipsos habentes, tunc prefacta Jacuma habere debet
omnia bona paterna et materna hereditaria et eciam dicti Ruberti marchas novem
denar. aquil. ad faciendum omnimodam suam voluntatem et, eciam si predicta
d. Judita stare et conversare cum dictis Jugalibus vollet, tunc ipsa d. Judita habere debeat omnia sua
iura usque ad vitam suam et post eius decessum omnia et singula eius bona
Da utriusque medietatem redire (debeant) dictis iugalibus vel eorum heredibus. Item pactis vero
memoratis si predictus Rubertus premori cum heredibus ab eis dependentibus, tunc ipsa
domina habere debet omnia sua iura usque ad vitam suam et si ipsa alium maritum
vel maritos et heredes haberet cum secundo marito vel secundis, tunc post eius decessum
predicta dos medietas sit heredum dicti Jugalis et alia medietas heredum secundi mariti,
pacto habito quod quandocumque dicta Guesa vellet maritari, quod d. Jacuma eam debeat indotare simili modo.
Preterea in presencia dictorum testium prefatus d. Pileus per se suosque heredes
dedit et augmentavit, indotavit atque donavit dicto Ruberto stipulanti et reci-
pienti pro se et dicte Jacome et eorum heredum ex eis dependentibus bona infra-
scripta iure proprio. In primis bona sita in Marucio que bona regebantur per
olim Radivi, modo reguntur per Nicolussium q. Clandi Vinon de Modoto; item bona
sita in Modoto recta per Fantum q. Proder; item bona sita in Modoto recta per Ni-
colaum q. Jacobi Pertoldissi; item bona sita in Lazacho recta per Venutum, que
bona solvere debent annuatim duas marchas reditus usus aurie (sic) cum dimidia,
his quidem pactis habitis inter ipsos, quod si predictus Rubertus prius mori sine heredibus,
quod absit, tunc predicta bona redire debeant d. Pileo vel eius heredibus sine occasione
aliqua remota nichilominus predicta Jacuma habeat predictas novem marchas ut supra,
promittentes dicte partes ad invicem per se suosque heredes etc. et cum obligatione omnium
suorum bonorum etc. corporaliter iurando ad sancta Dei evangelia omnia et singula pacta
attendere et observare et manutenere etc. sub pena dupli de quo questio moveretur etc. ~~dicte partes obligantes omnia eorum bona~~
dicte partes obligantes omnia eorum bona. Ego Johannes una cum Bonhomo notario

de Biliis de comuni concordio scripsi, predicta Grepa iurans corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis scripturis se maiorem XIIII annis, renuncians etc...

not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U. ~~Archiv. notar. Udine~~

1362. 14 Giugno. Arcano. D. Enrico di Arcano promette non offendere D. Federico di Colloredo che l'aveva fatto suo prigioniero.

22

A. D. MCCCLXII. ind. XV, die XIV mensis Junii. In burgo de Trichano prope Ecclesiam S. Marie. Presentibus dominis Federico de Varmo, Tomasio et Johanne eius filio de Trichano, Laurencio dicto Mesai de Faganea in Trichano habitante testibus et aliis pluribus.

D. Henricus q. d. Jacobi de Trichano per se suosque amicos, propinquos et affines ac induttores (sic), iuravit non offendere nec offendi facere a d. Federico de Coloreto occasione captivacionis facte per ipsum d. Federicum in persona ipsius d. Henrici, sub pena centum marcharum etc.

Nt. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

D.

23

1362. 1 Agosto. Fagagna. Il comune di Fagagna concede uno spazio di terreno alla Fraternita di S. Nicolò per erigervi la Chiesa a detto Santo coll'obbligo di tener sempre pronte due balestre con 100 frecce a difesa della Chiesa d'Aquileja, del castello e borgo di Fagagna.

A. D. MCCCLXII. ind. XV. die primo mensis Augusti. In burgo Faganee prope possessionem infrascriptam, presentibus dominis Matiussio, Zano, Philippo, Vecillo q. d. Rodulfi, Jordussio, Culao q. Ingelpretti omnibus de Faganea testibus et aliis.

D. Federicus q. d. Henrici, Tomadus dictus Tuotis et Blasutus q. Philippi omnes de Faganea iudici et procuratores hominum et Comunis de Faganea pro se et Comuni Faganee, pro amore Dei et Virginis Marie et omnium Sanctorum et ad honorem sancti Nicolai ad edificandum Ecclesiam sancti Nicolai a Guigelmo pastore et Hermano de Castreto Faganee camerariis Fradalee sancti Nicolai de Faganea dederunt designaverunt quinque passus terre in longitudine et duos passus cum dimidio infra muros sitos in burgo Faganee prope foveam Castri, ab uno latere est fovea Castri, ab altero latere est via publica, ita quod dicta Fradalea possit facere predictam Ecclesiam. Cum hoc pacto quod Camerarii Ecclesie predicte qui pro tempore fuerint perpetualiter teneantur tenere preparatas et fulcitas ad eorum requisitionem in honorem et bonum statum Ecclesie Aquilegensis et ad defensionem Castri et burgi de Faganea duas balistras de duobus pedibus cum centum pilotis, promittentes dicti procuratores dictam terram manutenere cum dicto territorio etc. sub pena dupli etc. et predicti Camerarii steterunt et promiserunt predictas balistras cum pilotis ut supra semper tenere preparatas ut supra, obligantes omnia bona ipsius Fradalee.

Not. Giovanni de Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1362. 11 Settembre. Fagagna. Provvedimenti del Comune per munire il castello e borgo di Fagagna.

24

A. D. MCCCLXII. ind. XV. die XI mensis Setembris. In Castro Faganee prope Ecclesiam S. Michaelis, in vicinantia fuit deputatus per homines Faganee quod Tuotinus et Meynardus et Hermanus de Castenito et Ulricus Gironi de Faganea habeant auctoritatem ad aptandum castrum et burgum Faganee, promittentes habere firmum quidquid per eos ordinaverint (sic) ad aptandum excepto culta

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine

25

1362 15 Settembre Valvasone [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Grisignana e Piemonte,

Giacomuzzo Pittaluono di Valvasone. Bibl. civ. Udine.

Carta D. Simonis de Vualvesono de conservatione indempnitatis

A. D. 1362 die 15. mensis Setembris in Vualvesono sub domo Comunis presentibus Johanne de Fasio, Johanne Puzachino et Artichoq. de Antonij de Vualvesono et Johanne q. [illegible] Leonardi de Piemonte testibus ad hec vocatis et rogatis. Cum ad preces et instantiam Misse pro se et vice et nomine fratris sui Mertilli filij nobilis viri D. Merardi militis de Piemonte, nobilis vir D. Simon Miles et Ulvinus fratres de Vualvesono quam pro obligati fuissent Nobili D. Speronelle de Porcillis dare et restituere eidem D. Speronelle Cartam Confinium Grisignane et Piemontis usque ad festum Nativitatis proxime venture et si post festum Nativitatis reciperet ditam cartam et dum usque ad unum mensem proximum post festum Nativitatis obligati sint vel dare ditam cartam dicte D. Speronelle vel ducentas marchas parvulorum pro rata ut continetur in una sua littera sigilata suo sigillo D. Simonis, dictus Misse promisit et stetit et se obligavit relevare dictos Dominos Simonem et Ulvinum ab omni obligatione pro ipsis facta et ab omni dampno cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum mobilium et immobilium et dampnorum et expensarum et de predictis rogavit se convictum coram omne dominium. —

D.

1362, 16 settembre. Cividale. Sentenza arbitraria di pace tra i nobili Valterpertoldo ed Enrico di Spilimbergo coi Signori di S. Daniele stipulata con formole particolari e coll'assenso del Patr. d'Aquileja Lodovico.

1362, 10 ott. Cividale. Altra sentenza arbitraria di composizione nelle differenze tra il nob. Detalmo di Varmo inferiore ed Artico de' Signori di S. Daniele che gli aveva tolto il Castello di Varmo inferiore.

Dal Vol. XIII Coll. Cencina pag. 2 e seg. — Minuta originale di Odorico ~~de Cividal~~ q. D. Andrea (de Susannis) Canc. Patr.le —

In Christi nomine amen. Nos Engelinus de S. Vito natus q. Jacobi de S. Daniele et Ottobonus natus q. Nicolai de Civ. Austrie arbitri, arbitratores et amicabiles compositores litis, controversie, discordie et questionis, litium, controversiarum, discordiarum et questionum vertentium seu que verti et esse poterant inter nobiles et potentes viros DD. Valterpertoldum militem et Henricum fratres de Spegimbergo pro servitoribus et subditis eorum quibuscumque ex parte una et nobiles viros DD. Conradellum q. nobilis militis D. Thomasii, Zenatinum, Mathiussium, dictum Scussatum, Thomasuttum, Articum et Nicolaum Franciscum fratres filios q. nobilis militis D. Bertholi de S. Daniele ac Conradum et Nicolussium eius fratrem nepotes eorum filios q. D. Lissii de eodem loco pro se ipsis ac omnibus et singulis subditis et servitoribus eorum ex parte altera, tam nomine et occasione quarumque iniuriarum, tolectarum, violentiarum, excessuum et captivationum hinc inde per ipsas partes sibi invicem quomodolibet commissarum, quam etiam nomine et occasione certorum bonorum sitorum in Carnea que petuntur per dictos

Dominos de Spegimbergo et usufructum eorundem et occasione
septuaginta marcharum denariorum que per ipsos partes hinc inde
petuntur et dampnorum omnium et expensarum ac omnium
dependentium ex premissis nec non nomine et occasione omnium
et singulorum que ipse partes sibi invicem dicere, petere et requi-
rere poterant usque in presentem diem cum cartis vel sine cartis
quibuscumque occasionibus, rationibus vel causis, prout de compro-
misso huiusmodi in nos facto constat publico instrumento inde scripto
manu Odorici notarii q. Andree de Utino sub A. D. MCCLXXII
ind. XV, die III septembris a nobis viso et lecto. Volentes ac
totis cordis affectibus cupientes omnes et singulas dissensiones,
discordias et questiones predictas tollere et efficaciter removere,
visis, auditis et diligenter intellectis et examinatis omnibus
et singulis iuribus, petitionibus et querelis que et quas ipse
partes in premissis et quolibet premissorum sibi invicem
dicere, facere et proponere quomodolibet voluerunt tam ore-
tenus quam in scriptis, habitoque super his omnibus consi-
lio sapientum et inter nos premeditatione et deliberatione sagaci
et sapiens perhabita diligenti, dictis partibus ibidem presentibus

videlicet nobili et potenti militi D. Valterpertoldo de Spegnimbergo predicto pro se et nobili viro D. Henrico predicti fratre suo pro quo promisit et se ac bona sua obligavit de rato ex parte una et nobilibus viris DD. Zanutto suprascripto pro se et procuratorio nomine ut asserebat D. Conradelle patris, Matthiussij dicti Muffati, ~~Matthiussij dicti Muffati, D. Conradelle~~ Thomasutti fratrum et Conradi ac Nicolussii nepotum suorum ~~patris sui, Thomasutti~~ suprascriptorum pro quibus etiam proprio nomine promisit et se ac propria bona obligavit de rato nec non Articuttio, Nicolao Francisco fratribus supranominatis eorum propriis nominibus ex parte altera et sententiam infrascriptam ut amor et concordia perpetuo vigeat inter partes, omnesque de cetero inter eas cessent discordie cum instantia per nos feriis postulantibus, Christi nomine invocato, quo pretermisso nullum rite fundatur exordium et a cuius ictu cuncta bona procedunt, pro bono pacis ac perpetui et indissolubilis amoris et concordie partium predictarum, ex auctoritate et arbitrio ac potestate plenaria nobis per supradictas partes atributis et concessis, vigore dicti compromissi in nos facti, comuniter et concorditer

in his scriptis, dicimus et pronunciamus, sententiamus, arbitramur et diffinimus.

Primo quod inter predictas partes sit de cetero perpetuo bona et firma pax et bonus amor et caritas et quod ipse partes bonam et firmam pacem statim sibi invicem faciant puro amore et corde ac bona voluntate, ita quod occasione aliquarum dissensionum, offensionum, discordiarum, iniuriarum, excessuum seu aliarum quarumcumque causarum per ipsas partes sibi invicem retroactis temporibus in personis vel rebus, dicto vel opere usque in presentem diem quomodolibet illatarum, de quibus nulla per ipsas partes vel ipsarum alteram ut pax et amor inter eas firmius observetur, debeat de cetero in perpetuum fieri memoria aliqua sibi ad invicem non faciant nec facere debeant perpetuo inviolabiliter observare.

Quam quidem pacem prefate partes unanimiter et vicissim puro corde et bona voluntate libere et expresse fecerunt, in signum cuius pacis et amoris perpetuo observandi partes prefate sibi invicem manus domestice et amicabiliter tetigerunt volentes nihilominus

Simul et potum sibi invicem curialiter porigentes.

Item sententiamus, pronunciamus, arbitramur et concorditer diffinimus quod partes prefate sibi invicem faciant et facere debeant in instanti perpetuam et generalem finem remissionem, quietationem et liberationem tam de omnibus et singulis dampnis, iniuriis et offensis sibi vel eorum subditis, vassallis et servitoribus usque in diem presentem quomodolibet irrogatis, quam de omnibus et quibuscumque aliis que ipse partes sibi invicem quovismodo dicere, petere seu requirere possent usque in diem presentem quibuscumque occasionibus, rationibus sive causis, salvis tamen hiis que ulterius in nostra presenti sententia dicere, pronunciare, declarare et arbitrari intendimus iuxta auctoritatem et arbitrium nobis a partibus concessum et ut supra dictum est. Quam quidem finem et remissionem partes ipse sibi invicem unanimiter et concorditer in instanti fecerunt, in signum cuius finis et remissionis quemdam cirotecam coream quem in manibus tenebant, ipse partes in terram cadere concorditer dimiserunt.

vel premissorum aliquo contrafactum fuerit vel quomodo-
libet contradictum, eaque soluta vel rata pretens tamen nostra
sententia et omnia supraexpressa nihilominus obtineant
plenam robur. Quam quidem sententiam Reverendissimus Do-
minus Patriarcha infrascriptus tamquam iustam et Aquile-
gensis Ecclesie ac toti Patrie gratam et utilem in omnibus
et per omnia ratificavit et approbavit suam et dicte
Ecclesie Aquilegensis ad hec auctoritatem interponens pa-
riter et decretum et promittens nihilominus ac ibidem ~~ut~~ expresse
~~lecta, lata et in scriptis pronunciata extitit per dictos~~
~~arbitros sententia suprascripta in presentia ete~~
se offerens per se et successores suos contra partes predictas
et quoscumque alios inobedientes seu violatores pacis pre-
dicte et aliorum in premissa sententia insertorum semper
esse in personis et bonis totis viribus atque posse.
Lecta, lata et in scriptis pronunciata extitit per dictos arbitros
sententia suprascripta in presentia partium predictarum
sententiam ipsam ac omnia et singula in ea contenta
sponte et libere ratificantium et approbantium ad hoc de
observandis pacis perpetua et concordia cunctisque in dicta
sententia seriatius expressis efficaciter adimplendis corporali

per ipsos partes tactis sacrosanctis scripturis prestito iuramento et acta sunt predicta omnia in Civitate Austria in patriarchali palatio in camera cubiculari infrascripti D. Patriarche, anno dominice nativitatis MCCCLXXII, XV ind., die XVI septembris, presentibus Reverendissimo in Christo Patre et D. D. Ludovico dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimo Patriarcha et venerabili in Christo Patre D. Fratre Guidone Mosacensi Abate, nobilibus et prudentibus viris dominis Phebusino, Fridrigino et Gutufredo de la Turre, Odorico q. D. Enrici, Niculao q. D. Francisci et Odorico q. D. Ostalci de Strasoldo, Stephano Virgilii, Niculussio Arponis, Philippo de Portis, Guillelmo Boiano, Altrusino, Jacobo q. Bernardi Santucio, Henrico Domine Belende, Baldussio et Jacobo dicto Papa omnibus de dicta Civ. Austria testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Et ego Odoricus q. Andree de Utino imperiali auctoritate notarius publicus dictique D. Patriarche cancellarius et scriba prolationi et declarationi et pronunciationi sententie suprascripte nec non confirmationibus, ratificationibus, approbationibus et omnibus et singulis actitatis et factis ut superius est expressum presens interfui et rogatus una cum Marco

et occasione certi dampni, violentie, excessus ut asseritur predictum D. Dyetalmum vel eius familiares, subditos et sequaces eius nomine et mandato in burgo Varmi superioris comburendo dictum burgum aliaque dampna in eodem burgo plurima inferendo que etiam nomine et occasione quorumcumque dampnorum, iniu-riarum, violentiarum et excessuum hinc inde predictas partes sibi invicem hactenus quomodolibet illatorum et omnium dependentium ex premissis dampnorumque omnium et expensarum ac omnium et singulorum que ipse partes sibi vicissim dicere, petere et requirere possent usque in diem presentem quibuscumque occasionibus, rationibus vel causis prout de compromisso in nos facto huiusmodi constat instrumento publico inde scripto manu Odorici notarii q. Andree de Utino sub MCCCLII, ind. XV, die III septembris, a nobis seriosius viso et lecto . . . . .

Volentes ac totis cordis affectibus, cupientes omnes et singulas dissensiones, discordias et questiones predictas tollere et efficaciter removere, visis et auditis et diligentius examinatis et intellectis omnibus et singulis iuribus, petitionibus et querelis que et quas ipse partes

in premissis et quolibet premissorum sibi invicem dicere et facere et apponere quomodolibet voluerunt tam oretenus quam in scriptis, habitoque supra hiis omnibus consilio sapientum et inter nos premeditatione et deliberatione sepe et sepius prehabita diligenti, dictis partibus ibidem presentibus et sententiam infrascriptam ut amor et concordia perpetuo vigeat inter partes et omnesque de cetero cessent discordie cum instantia per nos fieri postulantibus Christi nomine invocato quo pretermisso nullum rite fundatur exordium et et a cuius vultu cuncta bona procedunt pro bono pacis ac perpetui ac indissolubilis amoris et concordie partium predictorum ex auctoritate plenaria et arbitrio nobis per supradictas partes concessis vigore dicti compromissi comuniter et concorditer in hiis scriptis, dicimus, pronunciamus, sententiamus et arbitramur et diffinimus:

Primo quod inter partes predictas sit perpetua bona et firma pax et bonus amor et caritas et quod ipse partes bonam et firmam pacem statim sibi ad invicem faciant puro amore et corde ac bona voluntate, ita quod occasione dicti Castri et burgi acceptis

nec non burgi Colbri superioris combusti et quorumcumque aliorum dissensionum, offensionum, discordiarum, iniuriarum, excessuum seu aliorum quorumcumque causarum per ipsas partes sibi invicem hinc inde retroactis temporibus quomodolibet in personis vel rebus, dicto vel opera usque in presentem diem quomodolibet illatorum, de quibus nulla per ipsas partes vel ipsarum alteram ut pax et amor inter eas firmius observetur, debeat de cetero in perpetuum fieri memoria aliquam sibi ad invicem non faciant nec facere debeant ullo tempore quovismodo per se vel alios iniuriam, molestiam vel gravamen immo pacem predictam debeant perpetuo inviolabiliter observare. Quam quidem pacem prefate partes sibi invicem hinc inde fecerunt libere et expresse puro corde et unanimi voluntate, in signum cuius pacis et amoris perpetuo observandi partes prefate sibi invicem manus dextras et amicabiliter tetigerunt, bibentes nihilominus simul et potum sibi invicem cordialiter porigentes.

Item sententiamus, pronunciamus, arbitramur et concorditer diffinimus quod partes prefate sibi invicem faciant et facere debeant in instanti perpetuam et generalem finem remissionem, quietationem,

absolutionem et liberationem tam de omnibus et singulis dampnis, iniuriis et offensis sibi vel eorum subditis, massariis, servitoribus usque in diem presentem quomodolibet irrogatis, quam de omnibus et quibuscumque aliis que ipse partes sibi invicem hinc inde tam occasione dicti Castri et loci ac burgorum Varmi superioris et inferioris et aliorum bonorum, mansorum et possessionum quam alia occasione quacumque dicere, petere seu requirere possent usque in diem presentem quibuscumque occasionibus, rationibus vel causis, salvis tamen hiis que ulterius in nostra presenti sententia dicere, pronunciare, declarare et arbitrari intendimus, iuxta auctoritatem et arbitrium nobis ~~a~~ a dictis partibus concessum ut supradictum est. — Quam quidem finem et remissionem partes sibi invicem hinc inde unanimiter et concorditer in instanti fecerunt in signum cuius finis et remissionis ipse partes cirothecam unam quam in manibus tenebant ~~con-corditer in terram~~ in terram concorditer cadere dimiserunt.

Item sententiamus, pronunciamus, arbitramur ~~et~~ et concorditer diffinimus quod dictus Anthonius Castrum et locum Varmi inferioris predictum cum burgo nec non cum omnibus fortiliciis, edificiis,

D.

pertinentiis, iuribus et iurisdictionibus suis nec non cum omnibus et singulis armis, lectis, massericiis, rebus et fulimentis spectantibus ad dictum Castrum seu D. Dyetalmum predictum que in dicto Castro rapere fecerunt tempore quo fuit dictum Castrum per dictum Artichum acceptum, de quibus ut premittitur in dicto Castro tunc repertis credatur solo sacramento dicti Artichi libere restituere et consignare debeat dicto D. Dyetalmo sine difficultate aliqua usque ad octo dies proxime nunc venturos exceptis tamen victualibus tunc in ipso Castro et loco repertis ad quorum restitutionem vel consignationem aliquam idem Artichus minime teneatur.

Item sententiamus, pronunciamus et concorditer arbitramur, quod si appareret fortilicium vel edificium aliquod de muro, lignamine, assibus vel alio quovismodo in dictis Castro et burgo vel circa dictum Castrum et burgum per dictum Artichum propriis sumptibus vel expensis fore factum, prefatus D. Dyetalmus huiusmodi non obstantibus Castrum et burgum omnino libera et expedite habere debeat ut prefertur, nec ad solvendum aliquas expensas et sumptus huiusmodi supra quibus prefato Articho perpetuum silentium imponimus modo aliquo teneatur.

Item sententiamus, pronunciamus, arbitramur et concorditer diffinimus quod Antichus prefatus omnes et singulos mansos, bona et possessiones ubilibet consistentes et infra quoscumque confines ad ipsum D. Dyetalmum spectantes teneatur et debeat usque ad octo dies proximos cum omnibus et singulis fictibus, censibus, redditibus et proventibus per Antichum predictum seu eius nomine pro anno presenti exactis quomodolibet et perceptis ipsi D. Dyetalmo restituere et efficaciter consignare.

Item sententiamus, pronunciamus et concorditer arbitramur quod prefatus Antichus tempore quo Castrum seu locum predictum dicto D. Dyetalmo consignabit iuxta nostram iam latam sententiam ut prefertur, teneatur et debeat omnes et singulos fictus, census, redditus et proventus per ipsum vel eius nomine de mansis, bonis et possessionibus predictis pro anno presenti habitos ut premittitur et perceptos nec non xxiv staria frumenti seu farine ad mensuram Comunitatis Varmi de blado proprio, prefato D. Dyetalmo in Castro predicto dare et restituere et efficaciter consignare.

Item sententiamus, pronunciamus, diffinimus et concorditer arbitramur quod omnes vegetes que sunt ad presens in dicto Castro

Varni inferioris cum vino in eis existente sint et esse debeant
dicti D. Dyetalmi et quod idem Antichus ipsi D. Dyetalmo
vegetes et vinum huiusmodi teneatur et debeat dimittere et effi-
caciter relaxare.

D. Item sententiamus et concorditer arbitramur quod prefatus
Antichus omnia et singula privilegia, instrumenta, rotula, quaternos,
scripturas et iura spectantia ad dictum D. Dyetalmum vel eius
servitores et subditos aut quoscumque alios et reperta in dicto
Castro Varni inferioris tempore quo per dictum Antichum dictum
Castrum fuit acceptum usque ad octo dies proximos teneatur et
debeat ipsi D. Dyetalmo cum effectu similiter consignare;
supra quibus privilegiis, instrumentis et iuribus repertis ut pre-
mittitur in dicto Castro stari debeat iuramento Antici pre-
stati.

Item sententiamus, pronunciamus et concorditer diffinimus quod
prefatus Antichus omnes et singulos lectos, massaricias et res
et alia quecumque in ipso Castro Varni inferioris existentia et
pertinentia ad dictum Antichum hinc ad octo dies proximos
possit et valeat de ipso Castro extrahere et extraducere

et iure habere ac dem eis suam omnimodam voluntatem facere sine impedimento dicti D. Dzetalini et conditione quacumque. Et hanc quidem nostram sententiam mandamus, volumus et iubemus a prefatis partibus in omnibus et per omnia observari sub pena in dicto compromisso adiecta, que tociens committatur et exigi valeat cum effectu quoties in premissis etc etc - (1)

Lecta, lata et in scriptis pronunciata fuit per dictos arbitros sententia suprascripta in presentia partium predictarum, sententiam ipsam ac omnia et singula in ea contenta sponte et libere ratifficantium et approbantium etc ut supra in precedenti sententia continetur de verbo ad verbum et sub eisdem millesimo, indictione, die, loco et testibus

Ego Oddoricus etc Similiter ut supra. -

(1) Segue la fine come nell' antecedente documento. -

Giovanni q. Portolano di Valvasone not. Arch. not. Udine

A.D. 1362, ind. 15. die 2 mensis octubris in Vualvesono in curia ... S. Jacobi presentibus Johanne Fabri, Ottobono q. Gregorii, Venzelao ... Mattiussii de Aviano omnibus commorantibus in Vualvesono Zabotus de S. Martino dato sibi sacramento per me notarium infrascripto, iuravit ad sancta Dei evangelia Potestariam S. Martini ... datum per vicinos ville S. Martini recte et legaliter facere in omni iure et in omnibus ut competit facere et bannos et omnem brigam factam requirere et nihil occupatum tenere et rationem venientem de iure Dominii de Vualvesono facere toto suo posse sub pena sacramenti. —

D.

1362. 16 Ottobre. Villalta. I nobili Bertoldo e Pileo di Moruzzo vendono a Giovanni di San Polo, fiorentino abitante in Meduna, alcuni boschi in Meduna comperati dal patriarca d'Aquileia.

28

A. D. MCCCLXII ind. XV die XVI mensis Octubris, in domo Comunis de Villalta, presentibus presbitero Nicolao vicario de Martignaco, dominis Meynardo de Villalta, Nicolao q. d. Manfredi de Castelerio, Manfeo q. d. Regini de Castellato in Murucio commorantibus, Simone q. Fagagnussi de Fagania et Francisco dicto Tonbacio de Martignaco, et Ingalpretto familiari Johannis, testibus et aliis pluribus.

D. Bertoldus de Murucio q. d. Federici precio et foro nonaginta et quinque marcharum denariorum aquilegensis monete, quod totum contentus et confessus fuit se habuisse et integre recepisse a Johanne de Sancto Poli q. Candi de Florentia in Miduna habitante, renuncians exceptioni etc. per se suosque heredes vendidit, dedit et tradidit eidem Johanni recipienti pro se suisque heredibus et cui dare voluerit omne ius quod habet vel sperat habere in buscos de Miduna ex vigore vendicionis sibi facte per reverendum in Christo patrem et dominum d. Lodoycum Patriarcham, prout patet in litteris vel in libris ipsius d. Patriarche usque ad terminum concedentes cum omnibus et singulis etc. ad habendum, tenendum, possidendum etc. constituens possidere etc. promittens habere firmum etc. sub pena dupli etc. Nuncius tenute dictus Ingalprettus.

Item die, loco et testibus predictis et aliis. D. Pileus q. d. Federici de Murucio precio et foro nonaginta quinque marcharum denar. aquil., quod tot contentus et confessus fuit se habuisse et integre recepisse a dicto Johanne, renuncians etc. per se suosque heredes vendidit, dedit et tradidit eidem Johanni presenti etc. omne ius quod habebat in dictis buschis etc.

~~Arch.~~ Giovanni di Moruzzo ~~Arch. notar.~~ Udine.
A. N. U.

29

1362. 22 novembre. Aquileja. Il Patriarca Lodovico scrive al Comune di Portole di non opporsi al processo contro alcuni omicidiarii.

Dal: Formularium Patr. Aquil. (Lodovici de la Turre, manu Gandidi [illegible] Patriarchalis) – Arch. Capit. di Udine pag. 11.

Ludovicus Dei gratia patriarcha Aquilegensis [illegible]

dilectis [illegible] Iudicibus Consilio

et Comuni Castri [illegible] de Portulis salutem et omne bonum.

Ex informatione [illegible] dilecti nobis Manfredini de Portu [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] commissis [illegible] cuiusdam Rudlini de Portulis

[illegible] Lycium et eius fratrem ac eorum complicibus

[illegible] Rudlini uxore [illegible] seducta diabolico [illegible] et huiusmodi ordina[illegible]

[illegible] inquisitionem contra [illegible] contractu

[illegible] executionem iustitie

[illegible]

[illegible] iustitie [illegible]

[illegible]

[illegible] inore prosequeretur [illegible]

[illegible] quidem possumus [illegible]

[illegible] et [illegible] iustitie

[illegible] in oculis [illegible]

[illegible] nostre iurisdictionis [illegible] et honori

[illegible] velle merum et mixtum quod nobis competit imperium

usurpare. Quare vestram fidelitatem requirentes hortamur

nobis sub fidelitatis debito quo astricti estis et preter penam trecentarum
marcharum vobis indictam per nostrum Marchionem predictum, verum
sub pena mille marcharum quam prius addimus pene districte iniungimus
et mandamus quatenus in prosecutione iusticie huiusmodi eidem
9. Marchioni nostro assistatis realiter et personaliter totis viribus
atque posse. In hoc vos taliter habentes quod vestre fidelitatis
famam servetis et apud commendari possitis merito de eadem. Quod
si forsan quod nobis incredibile est secus feceritis nos contra vos
non solum ad dictas penarum exactiones procedemus, verum etiam
ad alia procedemus remedia prout honoris et iurium nostrorum conserva=
tionem crediderimus expedire.

Datum Aquileje die XXII novembris A. D. 1362 Ind. XV.

30

1363, 5 genarijo. Atteme. Il signor Andrea di Attems investe Tolberto de Bischoffij di Sacile di una Decima tra le due Porte di Sacile.

Pre Benvenuto di Attemis notajo — Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCLXIII, indictione prima, die V intrante janua rio, presentibus Dominis Gabriele de Strassoldo, Rebbo et Fagineo fratribus q. D. Mi coli de Pertistagno, Bruneto q. D. Thomasutti de Pertistagno testibus et aliis.

Comparuit Tulbertus q. D. Alberi dels Bischofis de Sacilo coram nobili viro D. Hendrea q. D. Warzendi de Atems tanquam coram maiore de domo sua de Atems eum rogans ac supplicans ut eum de certa sua Decima quam dicebat ab eo habere iure feudi posita infra duas portas dicti Sacili, quarum portarum una, est versus Forumjulii et alia porta est versus Tervisium, eum suppli cans ut de dicto feudo eum investiret. Qui D. Hendreas predictum Tulbertum de iure suo dicti feudi ibidem investivit ostendens dictus Tulbertus iura sua predicti feudi dicte Decime, qui Tul bertus eidem Domino Hendree tanquam eius vasallus iuravit esse legalis et fidelis tanquam Domino suo etc. Cum omni melioramento.

Actum in Atems in via publica iuxta domum Comunis

D.

I

1363. 29 gennajo. Attens. Statuto sulla Cameraria della Chiesa e obbligo d'accettarla sotto pena di bando.

31

Pre Benvenuto q. Mattia d'Attens not. Arch. xvi. Udine

A. D. 1363 die III exeunte januario presentibus Stephano decano de Rivola, Thomas de Godia q. Thomas de Bazzano, M.o Francisco sartore de Aquilegia et aliis.

In plena vicinantia ordinata de mandato Dominorum et Comunis de Atens per Monachum Ecclesie supra attilitate Ecclesie et audiendum racionem Laurentii Camerarii dicte Ecclesie et ad ponendum alium Camerarium. Qui Laurencius facta racione dicte Camerarie coram dictis viciniis contentaverunt dicti Vicini eam fuisse factam, qui Laurencius Camerarius predictam Camerariam dedit Odorlico q. Absalonis qui eam tenere teneatur proximo festo S. Georii ad unum annum et statutum fuit in dicta vicinancia quod quemcumque dictus Odorlicus in camerarium eliget de consilio duorum vicinorum et tercio Dominorum, quos dictus Camerarius eliget sibi ad complendum eligere ipsum Camerarium quod quemcumque eliget in ipsa cameraria, quod ipsa acceptare teneatur et eam tenere teneatur duobus annis completis et qui dictam Camerariam tenere nollet illo termino quod cadat in penam trium marcharum, medietas dicte pene perveniat Ecclesie predicte et alia medietas Comunis, quam penam si nollet acceptare quod sit exculpatus a villa et anno et uno die ad non standum in villa. Et qui Camerarius fuerit quandocumque teneatur facere Dandariam aliquam quae poneretur per D. Patriarcham vel eius officialem in modis aliquibus nec de mandato Comunis et hoc statutum non possit frangi usque ad vigintiannos. Cum melioramento. Actum in Atens in domo Comunis. —

D.

1363. 29 Gennajo - Attems. 32

Statuto sulla Cameraria della Chiesa e obbligo d'accettarla sotto pena di bando.

Pro Benvenuto q. Mattia d'Attems not. Arch. not. Udine.

A. D. 1363, die III exeunte januario presentibus Stofano Decano de Rivosa, Thomat de Godia q. Thomat de Bayvars, M.° Francisco Sartore de Aquilegia et aliis.

In plena vicinantia ordinata de mandato Dominorum et Comunis de Atems per Monachum Ecclesie supra utilitate Ecclesie et audiendum racionem Laurencii Camerari dicte Ecclesie et ad ponendum alium Camerarium. Qui Laurencius facta racione dicte Camerarie coram dictis vicinis contentaverunt dicti Vicini iuste facere facta, qui Laurencius Camerarius predictam Camerariam dedit Odorlico q. Absalonis qui eam tenere teneatur a proximo festo S. Georii ad unum annum et statutum fuit in dicta vicinancia quod quemcumque dictus Odorlicus in Camerarium eliget de Consilio duorum vicinorum et tercio Dominorum, ques dictus Camerarius eliget sibi ad consulendum eligere ipsum Camerarium quod quemcumque eliget in ipsa Cameraria, quod ipsam acceptare teneatur et eam tenere teneatur duobus annis completis et qui dictam Camerariam tenere nollet illo termino quod cadat in pena trium marcharum; medietas dicte pene perveniat Ecclesie predicte et alia medietas Comuni, quam penam si nollet acceptare quod sit exulatus a villa et anno et uno die ad non standum in villa. Et qui Camerarius fuerit quod non teneatur facere dandariam (1) aliquam que poneretur per D. Patriarcham vel eius officialem in modis aliquibus nec de mandato Comunis et hoc Statutum non possit frangi usque ad viginti annos. Cum melioramento. Actum in Atems in domo Comunis.

(1) *dandaria*, contribuzione.

Dall'opuscolo Statuti di Albini (?) a cura di Vin.° Joppi Udine Seitz. 1879

D.

1363. 5 febbraio. Attems. I Signori d'Attems vendono la decima
degli animali e beni della Villa di Subit al sig. Rossetto di Fagedis
per 15 marche a moneta.

33

Pro Benvenuto q. Matth. d'Attems not. Anno nat. Udine
anno D. 1363 die 5 intrante februario, presentibus D. Andrea q. D. Varzendi,
Corrado q. D. Benedicti, Varzendo q. D. Philippi de Castellerio testibus et aliis.
Odorlicus dictus Canutus et Nicolaus fratres q. D. Bertoldi de Attems nunc com-
morantes in Civ. Austria pro precio et foro quindecim marcharum et denariorum
den. Aquil. quod precium totum ipsi se contentos et confessos fuerunt in se
habuisse et integre recepisse a D. Rossetto q. D. Perthaldi de Fagedis, renun-
ciantes exceptioni non numerate pecunie et cuilibet suo iuri, dederunt,
vendiderunt et tradiderunt predicto D. Rossetto q. D. Perthaldi de Fagedis
pro se suisque heredibus et cui in feudum dedent tamen et recipienti ac emen
iure recti et legalis feudi quod in se habeat et recognoscat ab Ecclesia Aqui-
legensi legitime investiverunt pro nunc et investituram hac dicti fide-
litatis debitum relaxantes totam Decimam ad eos spectantem et quam
sibi dicunt habere et ad se spectare in villa de Subit exceptis
bonis seu decima que ex bonis seu fetibus animalium bonorum
que fuerunt heredum q. D. Trifulini de Attems et heredum q. D. Odor-
lici de Attems. Item unum moltum caseum seu lac quod si seu datur eisdem
fratribus ab hominibus ville emincis ~~emungionis~~ emungionis tempore Maii annuatim
ex animalibus dicte ville excepto quam a bonis, hominibus seu animalibus
dictorum que sunt sine exceptata, ita quod amodo dictus emptor sui heredes
et cui in feudum dederit decimam suprascriptam et ius emungionis
casei seu lactis predicti sibi habeat teneat et possideat, exigat et perci-
piat et faciat quidquid volit cum iure et actione reali usu et personali,
requisitione, servitute, dominio, honore, comodo et utilitate eis ad dictam
decimam et moltum seu emungionem ex ea vel pro ea seu ipsorum
aliquod vel aliquo modo quolibet spectare vel pertinere de iure

tem campos
is in loco qui
citur Laue
x, que²
rinaus
nine tenebat

vel de facto, salvo semper iure feudi predicti; quam quatenus supradicta
res vendita et infeudata plus valeret precio supradicto, illud plus
eidem D. Roppretto donavit libere titulo donacionis que dicitur
inter vivos, volentes eam nulla posse revocari ingratitudine
vel offensa. Quam quidem decimam et molturam et ius suum predictum
D. dicti venditores nomine dicti emptoris se quasi possidere constituerunt
dans idem emptor eiusdem rei vendite quasi possessionem accipere corpo-
ralem quam quasi possessionem accipiendi et sibi retinendi auctori-
tatem ei liberam contulerunt, promittentes dicti venditores, quilibet
eorum in solidum per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum
presencium et futurorum dicto emptori quo supra nomine stipulanti
et recipienti etc. promiserunt insuper dicti venditores renunciare dictum
feudum seu bona predicta in manu Domini ad quem feudum ipsum de iure
spectat infra unum mensem postquam a dicto emptore fuerint requisiti
feudi et dare operam efficacem quod dictus Dominus eum de dicto feudo inve-
stiat etc. Renunciaverunt insuper venditores prefati emptori predicto
beneficio questionis nove seu autentice de rei debendi et cuilibet iuri
suo quo adversus promissa vel ipsorum aliquod se ipsi vel ipsorum
aliquis posset deffendere vel quoquomodo tueri. Cum omni melioramento.

In Ateno in curia iuxta domum dicti D. Roppretti.

III. 1363. 27 Febbrajo Villa di Colovaro. Blarissio e Leonardo di Braggà superiore vendono a Fradono di detto luogo, la terza parte del castello, borgo, fratta e selva di Braggà sup.

A. D. MCCCLXIII. ind. I die penultimo mensis ~~Februarii~~ Aprilis. In villa de Colovario prope habitationem Blarissii, presentibus Blarissio et Candido fratribus q. d. Nicolai de Bragacho, Nicolussio q. d. Jacobi de Maniaco, Suapo q. d. Antonii de Mals in Tricesimo habitante, Odorlico dicto Fradono de Bragacho superiori et Mendrollo q. d. Leonardi de Artinea, Dominico q. Vere de Presano et Tomadeo q. d. Ulvini de Bragaco testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Cum Blarissius et Leonardus de Bragaco predicto emerint a domina Duya uxore ipsius Nicolai (de Fagunea) partem suam Castri et burgi, fratte et silve de Bragaco predicto precio XXVIII marcharum denar. aquil. ut patet in publico instrumento scripto manu mei notarii sub dictis millesimo, indictione et die, nunc vero in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti Blarissius et Leonardus predicti precio et foro novem marcharum denar. aquil. et denariorum LV quod totum contenti fuerint se habuisse a Fradono predicto, renunciantes exceptioni sibi non dati etc. omnique iuris auxilio etc. per se suosque heredes vendiderunt et tradiderunt eidem d. Fradono terciam partem Castri et burgi, fratte et silve cum omni iure quod emerant, constituentes possidere etc. promittentes habere firmam et ratam dictam venditionem etc. sub pena dupli etc. Nuncius tenute dictus Fradonus.

Item die predicto, in Bragaco superiori prope portam, presentibus ~~testibus~~ predictis et Venuto de Magredis q. Palombi, Alberto de Lonburch familiari Turugi testibus et aliis.

Suap nuncius tenute ad ponendum in tenutam partem Castri et burgi, posuit predictus Blarissius, Fradonus et Leonardus etc. aperiendo portam Castri.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1363. 19 Marzo. Gorizia. Mainardo conte di Gorizia ~~investe~~ premiando i servigi ricevuti da Cinzio e Candido suo figlio di Ragogna, investe di beni presso Latisana (Villa Retiga), S. Michele, in Volta e Cesarolo.

55

Nos Meinhardus comes Goricie ac Tyrolis, ecclesiarum Aquilegiensis Tridentine Brixinensis advocatus universis et singulis presentes litteras inspecturis publice profitemur et facimus fore notum, quod recognoscere volumus grata et fidelia servitia,[1] que nobis fideles nostri Cincius de Ragonia et Candidus suus filius alias exhibuerunt et exhibere teneantur in futurum et iam ipsos et ipsorum filios et filias ab ipsis procreatis et procreandis de bonis et molendino infrascriptis investivimus iure feodi in quantum ipsos de iure potuimus investire, primo unum mansum in villa Retiga qui regebatur per Barell, item ottem[2] unum aput Fornacem, quam[2] Gilius cerdo tenebat, item campum unum quem tenebat Roseum, item sex libras piperis de iure livelli, que bona superius nominata circa terram nostram Portu latisane sunt posita; item bona infrascripta ultra Tulmentum prope dictum portum sunt posita: primo in villa sancti Michaelis mansum unum rectum per Stephanum de la Moniga, item in dicta villa mansum unum rectum, quem tenet frater dicti Stephani, item ibidem mansum unum rectum per Scalicz, item in dicta villa mansum unum rectum per Czic de Messen, item in eadem villa mansum unum rectum per Donatum de Cuinent, item mansum unum in sancto Mauro rectum per Jacobum condam Arikutschs, item mansum unum ~~qui~~ in Villa rectum per Adam et suos socios, item molendinum unum qui dicitur in Volta,[2] quē tenet Basellus, item certos campos[2], qui sunt in territorio qui dicitur de Cesarolo cum omnibus et singulis iuribus ad predicta bona et molendinum spectantibus quocumque nomine censeantur, ad habendum tenendum et perpetualiter possidendum et ad omnem ipsorum voluntatem utendum, salvo semper iure feodi, tali quidem pacto habito et expresso ac condicione apposita, quod nobis et nostris heredibus predicti Cincius et Candidus et eorum heredes supradicti perpetualiter contra quascumque personas neminem excipiendo unas ipsorum personaliter cum honesto servitore vel cum duobus honestis servitoribus fulciti equis et

item campos tres in loco qui dicitur Sauelon, que[2] Ozuinus nomine tenebat

armis fideliter servire et obedire teneantur et debeant in Forojulii, super Chars et in Istria, quandocumque et quocienscumque per nos aut nostros heredes vel nostros capitaneos fuerint requisiti absque dolo et fraude. Et si contingeret quod absit, quod predicti Tincius et Candidus vel eorum heredes supradicti nobis et nostris heredibus antedictum servicium prout superius
9 est expressum non facerent vel modo aliquo seu[2] ingenio denegarent, ex nunc prout ex tunc prenominata bona et molendinum predictum cum omnibus ipsorum pertinenciis nobis et nostris heredibus sint et esse debeant libere devoluta contradictione dictorum Tincii et Candidi vel suorum heredum qualibet non obstante. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri iussimus et nostro[2] sigillo[2] appensione muniri. Datum Goricie anno domini MCCCLXIII die XVIIII marcii indictione prima.

Codice 72 (nuova serie) f 65-65'.

1/ f 65'. 2/ sic.

1363. 27 Aprile. S. Daniele. D. Dui di Braggaco sup. promette dare a sua sorella Palma la parte che le spetta della loro porzione del castello di Braggaco superiore.

36

A. D. MCCCLXIII ind. I die XXVII mensis Aprilis. Presentibus presbitero Johanne plebano de Tricesimo, Odorlico dicto Babiss, Simono fratribus et filiis olim d. Michuli, Jacobo Philippo dicto Pitiano q. Morassini et Bartolomeo filio Zuti omnibus de Sancto Daniele et Blarissio q. d. Nicolai de Bragaco superiori et Sapo de Tricesimo q. d. Antonii de Melss testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Cum per dominam Duys filiam olim d. Coradi de Bragacho superiori et Nicolaum q. Rodulfi de Faganea precio et foro viginti octo marcharum denariorum aquilegensis monete vendicio facta fuisset Blarissio predicto et Leonardo q. d. Ulvini de dicto Bragacho partem suam Castri et burgi et silvam de dicto Bragacho ut patet in publico instrumento notato manu dicti Johannis notarii de Maruccio, nunc vero in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti Nicolaus q. Rodulfi de Faganea per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum presencium et futurorum et refectione omnium dampnorum et expensarum litis et extra ac interesse, promisit et stetit dare et solvere domine Palme filie et heredi q. d. Coradi de Bragacho superiori et sorori ipsius Duys predictas XXVIII marchas denariorum vel eius heredibus ab ea dependentibus in omni eventu et casu restituende dotis ipsius domine Duys, salvo tamen ipsa domina Duys moriente sine heredibus ab ea dependentibus et si dicta domina Duys heredes habebat cum dicto Nicolao vel cum alio marito secundo, tunc dictus Nicolaus vel eius heredes pecuniam predictam non teneantur restituere, promittens dictus Nicolaus per se etc. omnia et singula predicta attendere sub pena dupli de quo questio moveretur etc.

Actum in Castro S. Danielis in domo habitacionis Zuliani q. d. [illegible]

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

(1) Pag. friul. 1895-96

1363. 27 Aprile. Fagagna. Vendita del castello e borgo e fratta e selva di Brazzà superiore fatta da Duia a Blasio e Leonardo di Brazzà superiore

A. D. MCCCLXIII. ind. I. die XXVII Aprilis. In burgo de Faganea prope canipam Nicolai infrascripti, presentibus Suapo q. d. Antonii de Nels in Tricesimo habitante, Berzagnono filio d. Finossi, Johanne q. d. Nicolai Caceti, Johanne q. Henrici de militibus omnibus de Faganea et Comucio q. d. Bernardi de Cavoryacho et magistro Vera de Bataglia testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Domina Duys filia et heres q. d. Coradi de Brazacho superiori et uxor Nicolai q. Rodulfi de Faganea de voluntate et consensu ipsius Nicolai sui mariti ibi presentis volentis et consencientis cum ipsa d. Duy haberet partem in Castro de Brazacho superiori et burgo ac frata et silva et aliquam utilitatem non habebat, pro meliori sua utilitate ~~consencientis~~ precio et foro ~~precio et foro XXVIII marcharum~~ viginti octo marcharum denar. aquilegensis monete quod totum ipsi iugales fuerunt confessi et contenti se habuisse et integre recepisse a Blassio q. d. Nicolai de dicto Brazacho et a Leonardo q. d. Volvini de dicto Brazacho superiori, renunciantes exceptioni sibi non date non numerate dicte pecunie et non converse in utilitate predictorum iugalium tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili omnique alio suo iure, exceptioni, actioni, defensioni et rei sibi competentibus et competituris per se suosque heredes ipsa domina Duy dedit, vendidit et tradidit eidem Blassio et Leonardo pro se et eorum heredibus ementi et recipienti proprium iure proprii et feudum iure feudi partem suam Castri et burgi ac fratam de Brazaco cum parte silve site prope dictam fratam cum omnibus et singulis que predicta pars Castri et burgi et silve habent supra se vel intra vel infra se etc. omnique iure et accione, usu seu requisitione, servitute, dominio et honore, comodo et utilitate sibi ex dictis vel pro dictis bonis seu ad ipsa bona modo quocumque spectantibus vel pertinentibus de iure vel de facto, que quidem bona ipsa venditrix eosdem emptores constituit possidere, promittens dicta venditrix corporaliter iurando ad sancta dei evangelia tactis scripturis per se suosque heredes sub obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presencium et ~~futurorum~~ futurorum et omnium dampnorum et expensarum litis et extra refectione nominatos emptores et eorum heredes et cui dare voluerint predictam venditionem perpetuo habere

163 erg.

firmam et ratam et numquam quandocumque contra premissa facere, dicere etc. sed manutenere, autorizare ac in solidum disbrigare etc. sub pena dupli valoris ut pro tempore plus valuerit vel melioratum fuerit minus quinque solidis veronensium parvulorum et ea soluta vel non etc. et ad hoc obligavit omnia eius bona Venerius tenute dictus Suap, dando michi notario etc.

6

37

1363, 1 maggio. Udine. ~~S. Vitto d'Aquileja~~ Lodovico ~~Della Torre~~ parrocchia di S. Ruperto

sulla Sava presso ... ~~...~~ ... ... al ...

di Landstraß, ... ~~...~~ appartenevano ... all'Ungheria

e caduto ...

Nos Ludovicus dei gratia sancte sedis aquilegensis patriarcha ad memoriam eternam esse volumus quod ad nostram deducta notitiam, quod in quibusdam nemoribus seu silvis infra confines curate ecclesie sancti Stephani in Reiffnitz nostre aquilegensis diocesis et in eius cura seu parochia, que inhabitabiles erant et inculte, multe hominum habitationes facte sint et nemora huiusmodi ac silve ad agricolturam reducta et non modici populi congregatio ad habitandum convenit in quibus quidem locis per habitantes ibidem, ad honorem dei et gloriose virginis matris et ad consolationem dicti populi et subsequentium atque devotionis augmentum, de novo quedam ecclesie constructe sunt videlicet in Gotzche, Pölan, Costel, Ossiwniz et Gotenizs et una infra confines curate ecclesie sancti Petri in Ratmansdorff, videlicet in Chrainau etiam dicte nostre diocesis de novo facta, consentiente et concedente filio nostro in Christo carissimo spectabili comite domino Ottone de Ortenburg, in cuius dominio et iurisdictione territoria ipsa et consistere huiusmodi dinoscuntur. Nos devotionem dicti populi ibidem congregati ut suarum manuum labores manducent paternis affectibus advertentes et cupientes animarum ipsorum providere saluti, ut per huiusmodi provisionem ad devotionis et charitatis opera ferventius animentur, supradicto comiti eiusque heredibus concedimus nostro et successorum patriarcharum nomine instituendi et ordinandi in dictis ecclesiis sacerdotes ydoneos, per quos celebrentur divina, cura animarum exerceatur salubriter, sacramenta administrentur ecclesiastica et serviatur laudabiliter in divinis. Quorum sacerdotum

1363, 1 maggio. Udine. Lodovico patriarca d'Aquileja ... al Conte Ottone d'Ortenburg ... di S. Stefano di Reifnitz ... chiese nuove a Gottschee, Pölan, Costel, Ossiwniz e Gotenitz ... e una ... di Radmannsdorf ...

(1) Pag. fmul 1895-96.

presentationem ad dictum comitem ipsique heredes pro eo quod in ipsius dominio et iurisdictione predicta consistunt, spectare decrevimus et volumus et ipsorum confirmationem in ecclesiis predictis videlicet Gotsche, Polan, Costel, Ossiwnitz et Gotenitz ad plebanum seu rectorem in Reiffnitz et ecclesie in Chrainaw, ad plebanum seu rectorem in Rattmanstorff, in quorum curis et parochiis esse noscuntur, qui quidem sacerdotes, plebanis predictis et ipsorum plebibus in omnibus subsint, obediant et intendant, ac ipsis reverentiam debitam exhibeant et honorem, quosque contradictores et rebelles auctoritate nostra ecclesiastica censura compellant. In quorum omnium testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli appensione muniri.

Date in castro nostro Utini prima die mensis Maii sub anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo sexagesimo tertio, indictione prima.

Originale nell' Archivio di Stato in Vienna. Edito dallo Schroer = Ein Ausflug nach Gottschee p. 13 . e nell' Archivio

di Fromoso Schumi Gennajo 1882. Lubiana.

1363, 1 maggio. S. Vito. Commendatizia di Guglielmo Boyani Marchese d'Istria, data dal Patr. d'Aquileja Lodovico a Bortolomeo Conte di Veglia.

38

Magnifico et potenti D. Bartholomeo Comiti Vegle, Modrusse etc. propinquo carissimo tamquam fratri.

Magnifice Domine affinis carissime tamquam fratri. Ad resistendum pravorum et qui student ut rapiant conatibus, mittimus ad partes Istrie Guillelmum Boyanum de nostra Civitate Austrie etate iuvenem sed moribus et discretione perfectum, honorisque nostri et proprii zelatorem et avidum cum comitiva decenti. Cui inter cetera maxime imposuimus et dedimus in mandatis ut in omnibus que honorem nostrum et nostre Ecclesie, statumque pacificum nostrorum subditorum concernunt Vestre Magnitudinis (sic) de qua precipue confidimus requirat et confidenter imploret. Quam, ne verbis insistamus superfluis, rogamus affectione sincera, quatenus eidem nostro Marchioni qui vestras directiones et consilia de nostro sibi mandato servabit imposito, impendatis auxilium, consilium et favorem. Ceterum quod sum in est Vestre Magnificentie offerre non expedit. Bene valere optamus.

Data in oppido nostro S. Viti, die I mensis Maii, ind. I

Ludovicus Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha.

(1) Da copia nel Vol. XXVI, III, Colleg. Portis — Guerra.

(1) Pag. friul. 1895-96.

39

[illegible]

(1) Pag. friul. 1895-96.

[illegible]

(1) Pag. frul 1895-96.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pre Gio. Battista di Fuadij nott. Arch. not. Udine

Anno 1363 die 15 julii presentibus D. Hendrea q. D. Varengandi, Petro q. D. Filippi, Leonardo q. D. Nicolussii et Conradi q. D. Benedicti omnibus de Atens testibus et aliis.

Ottonellus q. Ser Zuli de Magla nuncius tenute date per Zanutum et Nicolaum fratres q. D. Bertoli de Atens Vargendo q. D. Filippi de Cassellario et Filippo q. D. Guoti de Atens de parte eorum Castri veteris de Atens ut dicebat constare in uno instrumento scripto manu Mag. Francisci de Civ. Austria sub eodem millesimo et inditione, posuit ipsos Vargendum et Filippum in tenutam et possessionem dicte partis Castri secundum morem et consuetudinem Forijulii accipiendo loco tenute de lapidibus dicte partis Castri et ipsos lapides in manibus dictorum Varigendi et Filippi dando, qui dicti Vargendus et Filippus dictos lapides acceperunt et ipsos in signum possessionis relocaverunt ut moris est facere.

Actum in Castro veteri supra dictis bonis.

Nota

Nello stesso di^o dando il possesso di una casa in Atens, (1) dando in mano una p^a di ferro del coperto di essa. In altro atto dello stesso giorno dando il possesso di altra casa dando la porta in mano e aprendola e chiudendola.

Pr Gio. Batta di Fuadij not.

(1) accipiendo de stramine tegumentis dicte domus et dando etc. in manibus D. Vargendi etc. qui dicti Vargendus et Philippus dictum stramen acceperunt et ipsum in signum possessionis relocaverunt cum capite inferius ut moris est facere. —

1363. 17 Giugno. Venezia. Lettera ducale che accetta l'offerta di 100 barbute in condurle in Treviso fatta dai nobili fradelli Valterpertoldo ed Enrico di Spilimbergo.

tergo. Egregiis et Nobilibus viris Walterpertoldo Militi et Henrico fratribus dominis de Spenimbergo.

Laurentius Celsi Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregiis et Nobilibus viris Walterpertoldo Militi et Henrico fratribus dominis de Spenimbergo amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Intellecta plenarie laudabili oblatione vestra Nobis per nuncium vestrum facta regratiamur plurimum nobilitati vestre de bona dispositione quam ad nostros honores habere videmini per affectum et exinde nos et Commune nostrum ad quelibet vobis grata faciatis merito promptiores. Nos autem de benevolentia et probitate vestra habentes confidentiam singularem sumus contenti et Nobis placet ut ad servitium nostrum accedatis cum quatuor banderiis centum barbutarum Nobis oblatis parte vestra cum soldo aliorum et pactis solitis per nos in simili casu, quorum pactorum copiam pro informatione illorum qui vobiscum venient vobis mittimus presentibus interclusam. Rogantes ac hortantes nobilitatem vestram quatenus cum gente predicta venire placeat Tarvisium quod citius esse poterit et licet scribere vobis minime expedire credimus. Recordamur tamen quatenus talem Societatem de viris, equis et armis habere velitis quod honorem nostrorum et vestrum procurare possitis sicut plene speramus. Ut autem gens vestra predicta se fornire valeat sine mora, mittatis Tarvisium ad nostrum Potestatem nuncium vestrum confidentem, cui nomine vestro assignari faciemus pro imprestito ducatos mille in monetis. Declaramus autem Vobis quod erga honorem persone alterius vestrum qui venerit et quam sic liberaliter obtulistis providere intendimus taliter quod habebitis merito contentari.

Data in nostro ducali palatio die XVII Junii, prima indictione.

Da copia in antico Processo dell'Arch. Spilimbergo di Sotto.

(1) Pag. friul. 1895-96.

1363, 23 luglio. Udine. Lettera del Patriarca d'Aquileja alla Signoria di Venezia, denunziandole Astolfo di Trieste come spogliatore de' mercanti veneziani in Friuli.

45

Vol. VII Comm. p. 23 t. R. Arch. di Stato, Venezia.

Littera missa Ducali Dominio pro Astolfo de Tergesto.

Inclite et excelse domine amice peramande. Sicut ex inquisitione facta per marescalcum curie nostre constat Astolfus de Tergesto quem suis exigentibus criminibus ducalis vestra dominatio in sua potestate vinctum habet, unus ex illis fuit imo verius ipsorum director et caput qui mercatores vestros ut omittamus de aliis, in districtu nostro circa festum S. Martini proxime nunc elapsum in strata publica spoliarunt, pro quorum indempnitate ipsa dominatio tantum quantum iidem mercatores amiserant de pecunia nobis debita defalcare decreverit. Cum itaque dictus Astolfus in vestra civitate Tarvisii equos quinque cum aliis rebus et arnesiis suis habere dicatur, vestre excellentie quam prosperari optamus sinceritatem caro precamur affectu quatenus equos et res huiusmodi sequestrari mandet et iubeat ut de bonis et rebus eius qui derobationes commisit et spolia spoliatis saltem in partem si non in totum et ut damnum evitemus huiusmodi fiat debita recompensa. Data in castro nostro Utini die XXIII mensis iulii, ind. I.

Ludovicus Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha

(1) Pag. friul. 1895-96.

B... (stamp)

6

1363, 18 agosto. Aquileja. Il Patriarca d'Aquileja Lodovico della Torre concede per due anni il Marchesato d'Istria a Guglielmo Boiani.

Dilecto nobis Guillelmo Bayano de nostra Civitate Austria.

Ludovicus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha. carissime fili. Fidelitatem et devotionem quam olim pater tuus ad nos habuit advertentes et volentes etiam tuis commodis providere, disposuimus et decrevimus te in nostrum Marchionem Istrie preficere et ut melius officium huiusmodi exercere valeas redditus et proventus dicti Marchionatus volumus per duos annos concedere tibi gratis. Ita tamen quod tu in eodem Marchionatu cum octo equitibus sine te stare debeas et continuo residere, Ideoque si hoc acceptare intendis, te ad iter prepares et disponas. Nos enim in Civitate nostra Austria die veneris proxima erimus Domino concedente et te de litteris et aliis expediemus ibidem.

Datum Aquilegie die XVIII augusti; ind. I. (1363

Da copia Vol. XXVI, 240 Coll. Portis Guerra

(1) Pag. friul. 1895-96

1363, 8 Settembre. Udine. Il Patr. Lodovico chiede al Com. di Cividale venti fanti per la difesa dell'Abbazia di Moggio e del Canale.

44

Dilectis fidelibus nostris..... Gastaldioni, Provisoribus, Consilio et Comuni Civitatis Austrie (tergo.

Ludovicus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha.

Carissimi fideles. Cum dilectus in Christo filius... Abbas Mosacensis nos ceteros fideles nostros requisiverit ut pro defensione sui Monasterii ac Canalis nostri de Clusa sibi providere deberemus de centum peditibus, quibus habitis non dubitabat quin ipsum Monasterium et Canalem manutenebit in honorem nostrum et nostre Aquilegensis Ecclesie, habita vero diligenti deliberacione una cum nostris electis ad hec et alia oportuna per nostros fideles et subditos deputatis ordinatum est, quod omnino subveniri debeat eidem Abbati de peditibus antedictis et facta diligenti compensacione vos tangunt viginti pedites et sic per totam Patriam positi sunt secundum possibilitates hominum, fidelitatem vestram requirimus mandantes districte quatenus sicut Patrie statum et conservacionem diligitis, dictos viginti pedites visis presentibus Utinum transmittatis ad hoc ut ipsi una cum aliis subito Mosium accedere valeant. Data in Castro nostro Utini, die VIII Septembris Indictione prima.

Dall'orig. cartaceo Vol. XX, 20, Colleg. Comina in S. Daniele
Edito da Zahn Austro-Friulana, Vienna 1877 p. 204.

(1) Pag. friul. 1895-96.

An. 1363. 23 Settembre Merano lettera di protezione del Duca d'Austria Rudolfo a Schinella di Cucagna e consegna.

Nos Rodulphus Dei gratia Dux Austrię, Styr. et Carinthię, Comes Tirolensis &c.

Publicè recognoscimus, et fatemur quod fidelem nostrum dilectum Schinellam de Cucanea, nec non filios, et heredes suos in nostrum fratrum, et heredum nostrorum protectionem, et gratiam specialem recepimus, et recipimus ex certa scientia presentibus litteris una cum omnibus rebus et bonis suis habitis, et habendis promittentes fauorabiliter, et benignè quod ipsos tanquam fideles Vassallos, et seruitores nostros manutenere, et defendere volumus, et debemus in personis, et rebus contra quemlibet hominem Mundi, sicut alios nostros subditos ad nostrum Dominium pertinentes, et non debemus a Patriarcha Ecclesię Aquilejensis acceptare aliqua placita vel tractatus, nisi, damna predicto Schinellæ in Castro Haumberg illata fuerint expressè in eisdem placitis comprehensa. Insuper eundem Schinellam siue filiorum, et heredum suorum nomine de omnibus Feudis, quę a nobis recepit liberaliter inuestimus, et hec sanè inuestimus itaq. ipsi eadem Feuda teneant, et possideant cum omnibus iuribus, et pertinentijs, sicut consuetudo terrę et Feudorum natura requirunt sub presentium testimonio litterarum &c.

&c. Datum Marani XXIII. die 7mbris año Dni 1363 &c.

✠ Hoc est Verum ✠

Sigillum pendens dictis litteris patentibus extat cera alba, et rubeo in quo sunt scripta verba descripta.

Rodulphus Dei Gra Dux Austrię Styr. et Carinthię &c.

Ex autentico suo in Bergamena existente &c. omissis &c.

(1) Pag. friul. 1895-96.

1363. 23 Settembre. Merano. Rodolfo Duca d'Austria, Stiria, Carintia Co. del Tirolo etc., dichiara D. Schinella di Cucagna e figli, suoi protetti e vassalli pronto a difenderli come sudditi suoi, dichiara di non accettare atti patriarcali quando non sieno indicati i danni nel castello di Haumberg del d.o Schinella – accorda la investitura dei beni ricevuti dal Duca d'Austria.

46

Il Castello d'Haumberg in Friuli e l'Austria

Una saga famigliare e un documento che non regge alla critica, come di recente ha dimostrato M.gr Degani, attesterebbero che la casa di Cucagna sarebbe una diramazione d'una famiglia di Haumberg. Come e quando è nata questa leggenda? Per rispondere a questa domanda conviene prima proporsene un'altra: ci fu poi il castello di Haumberg? Questo castello fu posseduto in qualche tempo dalla casa di Cucagna? Il chiarissimo Dott. Josef von Zahn, che meritamente può considerarsi come un nobile illuminatore della storia friulana, dice, ne' suoi *Studi friulani* e ne' suoi *Castelli tedeschi*, che Haumberg era un castello di Butrio, quantunque oggi il nome di Haumberg sia affatto perduto. Non ho a mia disposizione i documenti sui quali si appoggia il Zahn. Ora noi sappiamo dalla eccellente monografia (1) di M.gr Degani sui Cucagna, dei possedimenti e dei diritti di questa casa in Butrio a questi tempi e dev'esserle pervenuta certamente la forte località d'Haumberg. Il documento che qui riporto dimostra che i Cucagna in ogni modo possedettero Haumberg o vi ebbero ragioni nel secolo XIV. Forse quando Butrio perdette affatto quell'antico nome, trovandosi nell'Archivio domestico di Cucagna notizie d'Haumberg, nel secolo XVI o nel XVII, dev'essere nata la leggenda d'una originaria stirpe di Haumberg, da cui i Cucagna pensarono discendere e di cui posero lo stemma nel cuore del loro scudo inquartato i Cucagna signori di Valvasone. Darò qui il documento tratto dall'arch. di Valvasone in copia cartacea autentica. Veramente questo diploma si trova anche nella collez. inedita Bianchi a Udine, ma siccome la data del Bianchi è erronea e il diploma è importante, merita d'essere stampato. La data di questa copia: *Merano 23 Settembre 1363.* è la giusta; in fatti il Dott. Josef von Zahn fra i documenti editi nell'Austrofriulana *Wien* 1877 ne pubblicò uno dell'Arch. di Corte etc di Vienna, in data appunto di Merano 23 Settembre 1363, in cui (*) Schinella di Cucagna si fa vassallo dell'Austria; e il presente atto completa la reciproca situazione dell'Austria e del sig. Cucagna determinata nel giorno stesso anche ne' riguardi di Haumberg, che mi sembra proprio indubitabile che sia una parte di Butrio.

Debbo avvertire che la grafia non è antica perchè il notajo, benchè pratico ed esatto, non osservava le regole paleografiche:

(1) Pag. friul. 1895-96.

« Nos Rodulphus Dei gratia Dux Austriae Stiriae Carinthiae, Comes Tyrolensis etc. Publice recognoscimus, et fatemur quod fidelem nostrum dilectum Schinellam de Cucanea, nec non filios et haeredes suos in nostram fratrum et haeredum nostrorum protectionem et gratiam specialem recipimus et recipimus ex certa scientia praesentibus literis una cum omnibus rebus et bonis suis habitis et habendis, promittendo favorabiliter et benigne, quod ipsos tamquam fideles vasallos et servitores nostros manutenere ac defendere volumus et debemus in personis, et rebus contra quemlibet hominem mundi sicut alios nostros subditos ad Nostrum dominium pertinentes, etiam non debemus a domino Patriarcha Ecclesiae Aquilegiensis acceptare aliqua placita, vel tractatus, nisi damna praedicto Schinellae in Castro Haumberg illata, fuerint exspresse in eisdem placitis comprehensa; insuper eundem Schinellam suo filiorum et haeredum suorum nomine de omnibus feudis quae a nobis recepit liberaliter investivimus et harum serie investimus, itaque ipsi eadem feuda, teneant et possideant cum omnibus juribus et pertinentiis sicut consuetudo Terrae et feudorum natura requirunt sub praesentium testimonio litterarum. Datum Merani XXIII die septembris anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo tertio etc † Hoc est verum † Sigillum pendens dictis litteris patentibus extat cera alba et rubea in quo sunt infrascripta verba descripta RODVLPHVS DEI GRATIA DVX AVSTRIAE STIRIAE ET CARINTHIAE. ».

Ex authentico suo in bergamena existente ut supra prout inveni de verbo ad verbum requisitus fideliter ego Nicolaus Variscus notarius Cancellariae praetoriae Utini fideliter descripsi et sigillavi nam extabat in quadam capsa deposita in Cancellaria et mihi exibita seu accomodata fuit per nobilem D. Jacobum Frescum cui restituta fuit.

(Sigillo di S. Marco) Di questo sigillo non vi son che le traccie, ma nella stessa cartella trovasi un'altra copia autenticata dal notajo Antonio Nicoletti che la trascrisse quando esisteva ancora il detto sigillo. La copia poi del notaro Nicoletti è confermata dal sigillo veneto del luogotenente ed è in data 27 Settembre 1762.

F. C. Carreri.

(*) Zahn, Austro-Friulana, Wien 1877 pag 213.

N.B. uno dei Castelli di Butrio detto in antico di Haumberg nominato negli atti di Cucagna.

Stemma di Butrio usato dai Cuccagna, sarebbe quello di Haumberg.

117

1363. 24 Settembre – Comelico

Apparecchi del Duca d'Austria per invadere il Cadore e la Carnia.

Domine. Nova que sentio vobis scribo, et sunt ista quod heri hora tertiarum ibam versus montem Crucis de Cadubrio ad fortificandum certos passus, et in villa de Padulla inveni quendam D. Johannem de Civitate Austria Canonicum Prissinensem, qui veniebat de partibus Trenti et Tirolis a D. Duce Austrie, et ibi missus fuerat per Dominum nostrum D. Patriarcham ad tractandum aliquas trevuas vel concordium, qui dixit quod D. Prissinensis una cum eo misit ea de causa in servitio Domini nostri Ambasiatores ad prefatum D. Ducem, et breviter trevuas vel aliquod concordium habere non potuit, et quod D. Dux est mali velle contra Dominum nostrum et ejus servitores, et omnino intendit pugnare contra Ecclesiam Aquilegensem toto posse; et quod jam misit Ambasiatores suos ad D. Regem Ungarie, ad Comitem Goritie qui est in Famuleg, ad Comitem de Cilia, et ad alios suos servitores et amicos pro gentibus; et quidam Nobilis servitor D. Ducis dixit eidem D. Johanni dicas D. Patriarche ex parte mea, quod ego nescio si dormivit, et quod Dux Austrie pro certo non dormiebat, imo vigilabat contra dampnum Ecclesie. Item dixit quod audivit in Curia D. Ducis quod omnino invadet, et omnino

...arum

partium, et accipere bona fide absque fraude. In primis quidem contrahentes et participantes fecerunt et assignaverunt de dictis castro, sedimine, fortilicia, Gerbachano,

vult habere Terram Cadubrii et Contratam Carnee, et pro cetero quod attenderetur ad bonam custodiam circa turrim Moscardi, quia intendit habere illum passum et quod agrediatur per montem Crucis et per Venzonum. Et quidam de Venzono qui veniebat a D. Duce et ibat versus Venzonum, etiam ista sibi dixit:
et plus quia ibat Venzonum ad ponendum ordinem in predictis. Item dixit
D. Dux est in Tirolis, et est Dominus in totum in dictis partibus; unde vobis significo ut provideatis vobis ne dampnum incurratis. Ipse vero D. Johannes ivit S. Vitum ad Dominum nostrum. Alia vobis non scribo. Valete.

Data in Comello Cadubrii die Dominica XXIV. mensis Septembris per Candidum Notarium officialem ibidem. C. G. C.

1363. 7 novembre. Attems. Tregua d'ordine del Patriarca tra alcuni de' Consorti d'Attems e i loro servi fino a S. Giorgio.

48

In Bernardo to 1. Raccolta di Attems pret. Archivio Udine.

Millesimo trecentesimo sexagesimo tercio Indictione prima Die VII intrante Novembri, presentibus Nobilibus Viris Dominis Simone quondam Domini Odorlici, Adalpretto quondam Domini Vuarneri de Zucho ambobus de Cuchanea, Henrico et Brunissio quondam Domini Thomasulli, Adalpretto quondam Domini Meuti de Pratistagno, Asquino quondam Domini Hermanni Conrado quondam Domini Benedicti et ambobus de Atems testibus et aliis. Dominus Pertoldus quondam Domini Henrici de Attems ex parte una, et Domini Henricus et Asquinus fratres quondam Domini Mandulisij etiam de Attems lites et questiones inter eos vertentes pro se et omnibus eorum ~~Animalis~~ amicis et servitoribus treuuas inter se fecerunt, et hoc in manu predicti Domini Simonis pro vice et nomine Domini Patriarche usque ad proximum Sancti Georgij per totam diem sub pena mille librarum Veronensium parvulorum, et quis contra fecerit medietas dicte pene perveniat Domino Patriarche, et alia medietas parti observanti, taliter quod si aliquis ~~animalium~~ amicorum predictarum parcium predictas treuuas conservaret quod statim statim altere parti scire facere teneatur sub pena supradicta, et in manu mei Notarij iuraverunt ambe partes ita tenere et conservare obligantes ibi in manu dicti Domini Simonis recipientis vice et nomine Domini Patriarche omnia bona sua presentia et futura etc. Actum in Attems in domo comunis. —

suarum partium, et accipere bona sua absque fraude. In primis quidem contrahentes et participantes fecerunt et designaverunt de dictis Castro, sedimine, fortilicia Barbachano,

49

1363, 8 novembre. Vienna. Rodolfo Duca d'Austria promette di non molestare Franceschino della Torre e la sua Curia di S. Paolo (del Patriarca) perchè non favorisca il Patriarca d'Aquileja durante la guerra (1).

Commemor. Vol. VII, 24. Arch. di Stato in Venezia (edito dallo Zahn, Austro-Friulana p. 218. —

Rodulphus dei gratia dux Austrie, Styrie et Karinthie, comes Tyrolis etc. Potenti et magnifico D. Laurencio Celsi Duci Venetiarum amico suo dilecto sincere dilectionis affectum cum plenitudine omnis boni. Quia Franceschinus de Turri vestrum civem habentem curiam S. Pauli circa territorium Forijulii scribitis se non intromisisse guerre quam cum patriarcha aquilegense pridem gessimus, nec guerre quam ad presens cum eo gerimus se intendat in antea inmiscere, capitaneis et gentibus nostris in Forojulio constitutis dedimus in mandatis quatenus dicto vestro civi parcant nec in prefacta sua curia aliquod irrogent nocumentum, ita tamen quod ipse et sui cum eadem sua curia nobis nec nostris in aliquo noceant seu preiudicent nec nostris hostibus subsidium prebeant seu iuvamen. Data Vienne VIII die novembris anno LXIII

D. Dux.

(1) Nel 1361, 29 gennajo (m. v.) cioè nel 1362. Venezia. Ducale colla quale Franceschino della Torre è fatto Cittadino veneto de intus. (Commemoriali VI, 46, del R. Arch. di Stato in Venezia.

[illegible] duarum partium, et accipere bona fide absque fraude. In primis quidem contrahentes et participantes fecerunt et designaverunt de dictis castro, sedimine, fortilicia, Gorbachano,

Doc. III ~~Tipft~~

1364, 21 gennajo. Artegna. ~~Dominorum de Prampergo et illorum de Gemona~~ Divisione del Castello di Ravistain e della giurisdizione.

Stampato 1895 Legge Prampero

50

Sub millesimo trecentesimo sexagesimo quarto indictione secunda die ~~II~~ d. XXI mensis Ianuarij. Actum in Villa Artenee in domibus habitationis Iuliani q.m Radivi de Artenea, presentibus Petro dicto Tignico q.m Bubitte, Nicolao q.m presbiteri Pauli, Laurentio q.m Radivi, Daniele cerdone filio q.m Rubini, Iusto dicto Jopo filio Marquardi omnibus predictis de Artenea, Iohanne filio q.m Henrici de Zuculo apud Prampergum, Henrico dicto Titulono de Prampergo, Iuliano filio Vigliacchi de Longeria et Dominico filio q.m Odorlici de Mena habitante Glemone testibus et aliis quampluribus ad hoc specialiter vocatis et rogatis. Domini Nicolaus et Franceschinus fratres q.m Nobilis viri domini Fanfoni eorum proprio nomine, vice et nomine Domini Vicardi eorum fratris pro quo promiserunt de ratihabitione et dominus Matheussius eorum Nepos q.m Nobilis viri domini Rizardi ex parte una et Domini Vulvinus et Simon fratres q.m Nobilis Militis Domini Henrici ex secunda parte ambe dicte due partes et Domini de Prampergo, necnon Dominus Bartholomeus natus a Nobili viro Domino Detalmo de Pers tamquam procurator et procuratorio nomine Domini Iuliane q.m Domini Beltramini de Brugnis de Glemona et Nicolaus dictus ~~pinte~~ Pinta olim Raynerij de Glemona sicut procurator et procuratorio nomine Ser Iacobi della Masaria de Glemona et dicti duo procuratores ex tertia parte prout de ~~procuratoriis~~ procuratorijs continetur manu mei Leonardi Notarij infrascripti sub dictis millesimo, Indictione die vero terciodecimo mensis Ianuarij a me Notario ibidem coram dictis testibus et partibus presentibus ad eorum audientiam plenum lectis et vulgarizatis. Volentes quoque dicte tres partes unanimiter et concorditer ad invicem pervenire ad divisionem Castri de Ravistagno positi in Montenars cum Sedimine, Castelario, Barbachano, burgo, fortiliciis, garito, Iurisdictionibus, honoribus, servitutibus et dignitatibus quibuscumque modis sive causis de iure, consuetudine, sive de facto spectantibus et pertinentibus dicto Castro, Sedimine de Ravistagno inter dictas tres partes et ipsos comune dictum Castrum, Sedimine, fortilicia, Barbachanum, Burgum, dignitates, honores, garitum et omnia iura pertinentia et supra et spectantia dicto Castro, ad hoc ~~q~~ quod unaquaque pars valeat de cetero cognoscere, habitare, usufructuare partem suam antedicti Castri de Ravistagno cum omnibus supradictis, nichil discrepantibus et cum omnibus et singulis que dictum Castrum sive partes tres fiendas inter ipsos cum Sedimine, Barbachano, burgo et ~~Masergiis~~ masergijs et cum omnibus que habent supra se, intra se tam cum territoriis, muris, masergiis et cum constructione lignaminum salvo constructo quod Dominus Vulvinus predictus fecit de lignamine et stramine in dicto Castro, barbachano, Burgo et Sedimine ~~q~~ quod possit dictum constructum de lignamine et stramine accipere et facere supra suam partem ad suum velle non deteriorando muros, fortilicios, barbachanum sive masergias aliarum duarum partium et accipere bona fide absque fraude. In primis quidem contrahentes et participantes fecerunt et designaverunt de dictis Castro, Sedimine, fortilicia, Barbachano,

Burgo, muris, masegiis et constructione in eis ut superius continetur, cum itineris et retineris ut inferius apparebit, cum supradictis Juribus tres partes dividendas inter ipsos equali portione, cum equali portione cum omnibus supradictis unam partem de Turre sive Mantello dicti Castri, que pars recta est versus villas de Montenars, pro maiori firmitate diviserunt dictum Castrum, Barbachanum et Burgum per passus Comunis Glemone a parte interiori et exteriori prout inferius apparebit. Que prima pars predicta est longa de parte interiori incipiendo mensurare apud dictam spondam muri mantelli sive turris versus partem medii dicti Castri de quinque passibus Comunis ad passum et mensuram Comunis terre Glemone et tertia pars unius passus demptis duobus digitis traversis unius hominis comunis. Item predicta pars dicti Castri cum Barbachano pertinet ex parte exteriori mensurando ab angulo turris sive mantelli incipiendo recte versus Montenars eundo versus partem medii dicti Castri et Barbachani, est longa quatuor passuum Comunis Glemone et ad ejus mensuram dempto uno ~~somisso~~ somisso unius hominis Comunis, quam quidem partem Castellarii, Barbachani, Burgi, fortalicii cum juribus, jurisdictionibus, garitis, honoribus, servitutibus, dignitatibus, fructibus, provisionibus, exeuntibus et venientibus quibuscumque modis spectantibus sive pertinentibus dicte parti de jure, consuetudine sive facto cum omnibus et singulis habentibus, spectantibus supra se intra se, sub se a celo usque ad abissum, Ante dicti Dominus Bartholomeus et Nicolaus Pinta tamquam procuratores et procuratorio nomine dictorum Dominorum Juliani et Jacobi, ut supra continetur, elegerunt et acceperunt in eorum portione et parte et de ea se contentaverunt de velle et consensu dictarum aliarum duarum partium, videlicet Dominorum de Prampergo, promittentes sepe nominati procuratores et procuratorio nomine prout habent in mandatis dare et solvere dictis aliis duabus partibus dominis de Prampergo ducentas libras soldorum veronensium parvulorum scilicet supradictis Dominis Nicolao, Ricardo, Francischino fratribus et Mathiussio eorum nepoti pro rata centum libras predictas et dictis Dominis Vulvino et Simoni fratribus pro rata alias centum libras soldorum ad certum terminum prout de predictis omnibus continetur manu mei infrascripti Notarii sub dictis millesimo, Indictione et die ac loco. Item secunda pars dicti Castri de Castagno est posita in medio aliarum duarum partium dicti Castellarii et fortalicii ubi sunt signa in sponda muri versus terram Glemone et in quodam saxo versus Arventum, incidendo saxum et frangendo spondam predictam dicti muri. Et dicta pars medii dicti Castri est longa a parte interiori incipiendo mensurare apud signa tam in sponda muri quam in saxo prime partis superioris versus partem tertiam inferiorem sex passuum Comunis Glemone dempta quarta

parte unius passus comunis et uno digito intraversus unius hominis comunis. Item
dicta pars medii dicti Castri ex parte exteriori infra murum dicti Castri et Barbaca-
num incipiendo apud signum mensurare prime partis facte antedicti Castri in sponda
dicti muri et gironis versus Glemonam est longa passus Comunis Glemone quatuor
cum dimidio et unius pedis hominis comunis. Quam secundam partem de medio dicti Ca-
stri de Ravistagno prout apparent signa et mensuratio supradicti domini Nicolaus, Francischi-
nus pro se et Ricardo eorum fratre pro quo promiserunt de ratihabitione. Et antedictus Dominus
Mathiussius eorum Nepos pro se ipsis ipsorumque heredibus et quibus dederint hoc eorum jus et
eorum propriam partem sibi ellegerunt, acceperunt et se ipsos contentaverunt de velle et con-
sensu supradictorum Dominorum Vulvini et Simonis fratrum et dictorum Domini Bartholomei et Ni-
colai procuratorum cum omnibus et singulis que dicta pars de medio dicti Castri infra alias duas par-
tes habet supra se, intra, infra et retro se, salvis etiam aliquibus scriptis de constructione per
ipsum Dominum Vulvinum factis de lignamine sive stramine in aliquibus dictarum partium quod
de cetero possit accipere. Et dicti fratres Nicolaus ac ut supra in se tenere et possidere dictam mediam
partem Castri cum Barbacano, burgo, masergis, fortiliciis, juribus, jurisdictionibus, garitiis, honoribus,
servitutibus, dignitatibus, fructibus, provisionibus, evenientibus quovismodo sive forma spectan-
tibus sive pertinentibus dicte parti Castri de jure consuetudine sive facto. Item alia vero tercia
pars dicti Castri de Ravistagno est a parte inferiori aliarum duarum partium versus occasum
solis et Villam Artenee et Arvenchum a duabus partibus et totum residuum dicti Castri de Ra-
vistagno ultra predictos passus nominatos comunis Glemone et dictam mensurationem et
designationem dictarum duarum aliarum partium devenit integram cum tassillis proiciendo
inter eos dominos Nicolaum pro se et suis ex parte una et Vulvinum pro se et fratre ex secunda;
omnibus ibidem consentientibus ad elligendum prenominatis dominis Ulvino et Simoni fratribus
cum Castro, sedimine, fortiliciis, Barbacano, burgo, muris, masergis cum egressibus et ingressibus suis,
de qua parte vocaverunt se contentos et pro eorum parte habere et tenere ac possidere cum om-
nibus juribus, jurisdictionibus, garitiis, honoribus, servitutibus, dignitatibus, fructibus, provisio-
nibus eis ~~evenientibus~~ evenientibus sive spectantibus ex dicta parte Castri tam de jure, consuetudine, quam
de facto cum velle et consensu supradictorum Dominorum Nicolai, Ricardi, Francischini et Mathius-
si ex una parte, et Domini Bartholomei et Nicolai Pinte ex secunda procuratorum dictorum Domi-
norum Juliani et Jacobi. Que supradicte tres partes dicti Castri de Ravistagno cum Barbacano et
burgo fuerunt ei. antea facte, mensurate et divise in dicto Castro ~~presentibus~~ partibus omnibus tribus pre-
sentibus et se contentantibus per bonos homines et magistros de lignamine marangonos et muratores de Gle-
mona et de Artenea ad oculum et ad passum Comunis Glemone. Et sicut dicte partes ibidem instanti coram
dictis testibus etc confitebantur tamen his pactis habitis et firmatis ibidem inter dictas partes stipulatione

solemni pro meliori quod quilibet dictarum partium ad suam partem burgi, barbachani et Castellarij debet intrare per suam partem et per suum territorium instruentes dicte partes portas eorum in parte eorum muri non dampnificando supra aliis partibus, promittentes quoque dicte partes et contimentes ad invicem nominibus supradictis per se ipsos ipsorumque heredes solemnibus stipulationibus hinc inde inter eos intervenientibus cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum dictorum omnium Dominorum de Prampergo et dominorum Juliani et Jacobi, et cum refectione damnorum omnium, expensarum, sive interesse litis et extra, dictas divisionem, participationem et separationem dicti Castri de Ravistagno posito in Montenars cum Castelario, fortilicijs, barbacano, burgo, muris, masergijs, portis factis et fiendis, itineris, egressibus et ingressibus eorum, juribus, jurisdictionibus, garitis, honoribus, servitutibus, dignitatibus, fructibus, provisionibus, affictibus dictis partibus sive participantibus spectantibus aut pertinentibus ex dicto Castro, aut pro eo et quibuscunque aliis modis sive caussis de jure consuetudine et de facto inter se ipsos vel alterum ipsorum nullam litem, vel questionem ponere nec facere per se ipsos vel alias interpositas personas modo aliquo sive caussa, sed promittentes inter se quilibet ipsorum gaudere, tenere et possidere ac usufructuare suam partem, et suum jus in Montenars et extra et non volenti contrafacere consentire, sed ad eorum posse bona fide se insimul adjuvare; Et predicta omnia et singula contenta in hoc Instrumento perpetuo firma rata et grata habere et tenere, et non contrafacere, dicere vel venire, seu predicta omnia observare et adimplere sub pena dupli ejus de quo questio moveretur, aut dupli valoris dicti Castri vel pro aliquo tempore fuerit melioratum minus quinquies solidi ~~of~~ veronensium parvulorum in singulis capitulis hujus contractus stipulata promissa, Qua pena soluta vel non presens hoc Instrumentum et omnia in eo scripta obtineant plenum robur. Et de predictis partibus factis inter se ipsos fecerunt sibi ad invicem perpetualem finem remissionem et pactum de ulterius non petendo aliquid. Et in hunc modum nuncius tenute dictarum trium partium antedicti Castri de Ravistagno ut supra inter dictas tres partes nuncius tenute datus fuit Petrus Tignicus testis prenominatus ad inducendum ex sua propria auctoritate quemlibet ipsorum de sua parte dicti Castri etc ~~et~~ in tenutam et possessionem corporalem habens ab eis verbum et autoritatem etc cum omni meliorament~~o~~ meliloramento.

Et Ego ~~Johanes de Orsettis filius~~ Egregi viri Ser Leonardi Civis Terre Glemone publicus Imperiali auctoritate Notarius et judex ordinarius ex commissione michi facta per Magnificum et generosum virum dominum Marinum Maripetro pro nostro Serenissimo ~~...~~ ac Excelso Ducali Dominio Venetiarum patrie Fori Julii olim locumtenentem dignissimum prout inveni in notis olim prudentis viri ser Leonardi Notarij de ~~cum~~

Goritia nil addens nec etiam minuens quod sensum mutet vel intellectum variet sicque rogatus

~~(S. Not.)~~ presens Instrumentum scripsi et in hanc publicam formam redigi nomine atque signo meis hic appositis consuetis in testimonium premissorum. etc

Dagli atti di Leonardo da Gorizia notajo in Gemona, in copia nella Colleg. Joppi

1364. 29 Febb.o Avignone. Pp Urbano V al Pat.a Lodovico della Torre sulle cautele e notizie giurate che esige dal Pat.a e Capitolo per autorizzare l'infeudazione al re d'Ungheria dei luoghi marittimi dell'Istria che furono presi a danno della chiesa di Aquileia. 51

Venerabili fratri Ludovico patriarche Aquilegensi salutem etc. Fraternitatis tue literas accepimus, continentes bonam dispositionem ac operis efficaciam quas carissimus in Christo filius noster Ludovicus rex Ungarie illustris erga tuam Aquilegensem habet et habere proponit ecclesiam; et inter alia, quod ipse rex paratus erat suis expensis recuperare omnia terras et castra de Istria iuxta mare ad ecclesiam predictam spectantia per quoscumque tirannice occupata, si ea ipsi regi ad vitam suam in feudum cum licentia tamen nostra concederes, facta ex hoc multo meliori condicione ecclesie prelibate. Unde nobis humillime supplicasti, ut tibi licentiam huiusmodi concedere dignaremur.

Nos igitur super premissis utique arduis, quamvis tuum et dicti regis ad Romanam et aliarum ecclesiarum honores et comoda more devotissimi principis iugiter intendentis in hiis et aliis purum et bonum propositum extimemus, tamen quia talia in quibus de alienationibus bonorum ecclesiasticorum agitur cum multa maturitate ac discussione tractanda, volumus quod tu et dilecti filii capitulum eiusdem Aquilegensis ecclesie de hiis terris et castris ac eorum nominibus ipsorumque vero valore ad ipsam Aquilegensem ecclesiam pertinente ac aliis serviciis, favoribus et commodis universis, que ipsa ecclesia Aquilegensis ex ipsis terris et castris si in eorum plena possessione consisteret esset verisimiliter perceptura et quantum temporibus modernis percipiat, et quid et quantum idem rex ~~offerat~~ annuatim offerat exibere, ac etiam si eadem terre et castra vel aliqua ex ipsis alicui seu aliquibus et quibus in feuda vel alio titulo sint concessa, et si concessiones

huiusmodi possent absque magno scandalo revocari, et quid etiam tibi et eidem capitulo, eo ad hoc cum vocatione absentium congregato solemniter, et universis consideratis circumstantiis videatur. Volumusque, quod eadem fraternitas sub potestate dicte Romane ecclesie prestiti prefatique capitulum sub prestandis ab eorum singulis iuramentis, de quibus per te receptis nobis mittas publicum instrumentum, illud quod de predictis pro meliori et utiliori dicte ecclesie ac rei publice prefate illius patrie vobis videatur, et si in hoc Romani imperatoris vel alterius principis, a quo dicta ecclesia Aquilegensis terras huiusmodi recognoscat, aut aliorum sit requirendus assensus, nobis per publica et autentica instrumenta tui et dicti capituli sigillis munita notificare procures.

Datum Avinione II Kl. Martii anno secundo.

(Dalla Minuta nell'Archo Vaticano Cod 244. C. No 339)

Nell'opera periodica: Mittheilungen des Instituts für Oesterreichische Geschichtsforschung etc redigirt von E. Mülbacher. IX. Band. 4 Heft. Innsbruck. 1888.

Tricesimo 10 8bre 1888
Joppi Antonio

(*) 1364. -- Marzo. Pratiche de' Veneziani presso la curia per impedire l'ingerenza del re (Lodovico) d'Ungheria nei luoghi dell'Istria con il mezzo del patriarca di Aquileja — — — — — —

Il re d'Ungaria cercava far novità negli luoghi ~~d'Istria~~ dell'Istria con il mezzo di patriarca di Aquilegia. Onde la ducal signoria mandò al pontefice Rafaino suo segretario, perchè sua beatitudine le haveva sempre portato favore rengratiandola con molta riverentia per la bona dispositione l'haveva alle cose dell'Istria; hebbe esso segretario in commissione d'intendere quello trattasse-ro li nontii del re di Ungaria circa le cose dell'Istria, dubitando che'l patriarca non facesse qualche permutatione con quella maestà. Et però il segretario fece inten-dere alla santità sua, che quando procurava il re era per occupar le ragioni di Veneto dominio della santa Romana chiesa; et fece tal offitio con l'aiuto delli rev.^mi cardinali pro-tettori del Veneto dominio et di mons. Pampilio, nense protettor del patriarca d'Aquilegia, che li nontii di Ungaria non potevano impetrar di ciò cosa alcuna da sua santità. = Cronica Caroldo =

(*) La data apposta si è desunta dal documento 1364. 11 Marzo. Istruzione all'Oratore Amadeo Buon-guadagnani spedito da Venezia al Papa di Aq.^a Lod.^co per i sospetti di novità nei luoghi marittimi dell'Istria = Monum. Slav. mer. 4 N° 112 =.

1364. 17 Marzo. Gorizia.
D. Guglielmo di Ragogna confessa d'aver ricevuta l'investitura di sei masi in Galleriano, quattro in Madrisio ed uno in Tomba coll'obbligo del servizio militare non altra persona, in Friuli, Carso, ed Istria per il Co. di Gorizia

5

1364 März 17, Görz.

Wilhelm von Ragonia gesteht dem Grafen Meinhard von Görz zu, dass er die ihm für zu leistende Kriegsdienste überlassenen Gilten, gegen eine bestimmte Einlösungssumme für welche gleichwertige Gilten zu kaufen wären, auf Verlangen des Grafen und seiner Erben in bestimmten Fristen hinausgeben wolle.

Perg. mit wohlerhaltenem hängendem Wappensiegel in Wachs.

Ego Gwilielmus de Ragonia universis et singulis presentes litteras inspecturis publice profiteor et facio fore notum tam presentibus quam futuris, quod magnificus et potens dominus dominus Meinhardus comes Goricie ac Tirolis pro se et suis heredibus michi et meis heredibus dedit ac libere investivit, redditus trium marcarum ad usum curie rectos per infrascriptos massarios primo in villa de Gallariano mansos sex rectos per Dominicum Paulum, Petrum, Jacum, Clerici et Bertrandum; item in villa de Madris de Sagano mansus quatuor rectos per Bertull Franciscum Culussium Toman et Fridericum; item in villa de Tomba mansum unum rectum per Danielem cum omnibus et singulis iuribus ad dictos mansos spectantibus quocumque nomine censeantur, talibus quidem pactis et condicionibus quod ego et mei heredes predicto domino comiti et suis heredibus temporibus perpetuis cum persona propria et cum uno honesto familiari honorabiliter fulcitu equis

et armis servire debeamus et teneamur in Foroiulii, Charstis et Ystrie fideliter et legaliter contra quoscunque homines et personas quandocunque et quocienscunque per prefatum dominum comitem vel suos heredes aut ipsius capitaneos fuerimus requisiti Nec etiam predictos redditus et mansos vendere seu alienare modo aliquo minime valeamus absque consensu et voluntate prefati domini comitis vel suorum heredum. Quandocunque vero predictus dominus comes vel eius heredes me vel meos heredes requisierit vel requisierint infra quindecim diebus ante festum sancti Georii vel infra quindecim diebus post dictum festum pro qualibet marcha dictarum trium marcharum redditum viginti quinque marchas solidorum quocumque anno hoc fuerit extunc ego vel mei heredes predictos redditus et mansus sibi et suis heredibus libere restituere necnon cum eadem pecunia cum consilio et voluntate prenotati domini comitis vel suorum heredum cum certa caucione alios redditus emmere debeamus et teneamur cum quibus prout superius est expressum eidem domino comiti et suis heredibus ego et mei heredes astricti esse volumus ad serviendum et obligati. Quocienscunque vero ego vel mei heredes predicta servitia prefato domino comiti vel suis heredibus non faceremus extunc prenotati redditus et mansus mea et meorum

heredum contradictione qualibet non obstante prescripto domino comiti et suis heredibus sint et esse debeant libere devoluti. Et deinceps de servitiis prescriptis ut prefertur non erimus obligati. Que omnia et singula suprascripta promitto per manum et fidem nomine sacramenti attendere complere et inviolabiliter observare et nullo modo contra predicta vel aliquid predictorum dicere facere vel venire, sub obligacione omnium meorum bonorum presentium et futurorum. In cuius rei testimonium presens privilegium fieri iussi et sigillo nobilis viri Bernardi de Gramuglano amiti [c.?] mei karissimi qui ad instanciam et peticionem mei Guilielmi prescripti presentibus apposuit tamen sibi et suis heredibus sine dampno feci communiri. Testes huius rei sunt Franciscus de Castelerio et Gyrardus de Gramuglano Rolandus de Goricia, Antonius Ribatta et alii quam plures fide dingni. Actum Goricie anno domini millesimo trecentesimo sexagisimo quarto, die decimo septimo Martii.

Da pergamena con sigillo pendente; I. R. Archivio di Stato in Venezia.

1364, 30 Marzo - Aquileja - Il Patriarca Lodovico conferma al Capitolo di Cividale la Decima di Fusea in Carnia donatagli già dal Patr. Bertrando.

Nobilibus Niculino et Capo de la Turre fratribus Gastaldionibus Carnee consanguineis nostris (tergo)

Ludovicus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha. Carissimi significamus vobis quod ob reverenciam sacratissime Virginis Marie matris Christi cuius patrocinium et iuvamen nobis sedulis im- ploramus quod ordinatum fuit bone memorie Bertrandum Patriarcham predecessorem nostrum supra concessione decime de Fusea in Carnia approbavimus et de novo concessimus eandem decimam Capitulo nostro Ecclesie sancte Marie nostre Civitatis Austrie. Quare vobis et utrique vestrum mandamus quatenus homines et mas- sarios decimam solventes huiusmodi non molestetis de cetero supra ea et quesitis de vestro mandato accepta sunt cum integri- tate et sine aliqua alia molestia restituere procuretis.

Datum Aquilegie die penultimo mensis Martii - secunda Indictione.

Da copia autentica, in pergamena allegata in giudizio.

Pergamene del Capit. di Cividale Vol. XIV. N. 6.

1364. 20 aprile. Cividale. Il Capitano di Vragpergo pel Duca d'Austria protesta contro la vendita che si faceva in Cividale di ~~a~~ beni appartenenti al Castello di detto Vragpergo. — —

Dal protocollo notajo di Cividale. Arch. Not. Udine.

A. D. 1364 ind. II, die 20 aprilis in civitate Austrie in domo communis, presentibus D. Andrea Maurogeno nunc Gastaldione civitatis, D. Rodulpho de Portis de civitate, Philippo ... de civitate et aliis pluribus, Dominicus q. Viti Benzugna de ... nomine procuratoris Domini Grossnich capitanei predicti Duce in Vragpergo vice et nomine eiusdem Domini sui ut nuncius specialis asserebat cum certa bona spectantia et pertinencia ad Castellaniam dicti Vragpergi venderentur ad incantum in civitate Austrie supra platea communis Civitatis, protestatus fuit quod ipsa venditio dictorum bonorum non fiat in preiudicio Domini Ducis ad quem spectant et pertinent ipsa bona.

1364. [illegible]

56

[illegible]

illesemo
tio deu
ndi Aqui
ndendi
ipsos
pre
, ecce
, aucto
res agi
orum
subeat
venera
ositus
Christo
acte Le
ribus Via
ilius
curato
ipius
melato
itius Pa
tate ejs
n ma
officialis
imo, et
mandato
nno Dom
li aucto
dèquest
mensis

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4)

[illegible]

1.61 [illegible] del Patto [illegible] Doge [illegible]

[illegible]

[illegible]

umo
deci
Agi
ndi
os
re
ce
ueto
agi
um
beat
nera
tus
vito
Le
Via
ius
rato
ius
lato
Pa
ejs
ma
dalis
et
dato
Ablo
uedo
quen
nii

1364. 13. Agosto. Padova. ... ga tra il Patriarca d'Aquileja Lodovico, il Parlamento e Francesco da Carrara Signor di Padova.

In Christi Nomine Amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo sexagesimo quarto. Inditione secunda, die tertio decimo Augusti

Cum Duces Austrię et nonnulli alii moti cupidine dominandi Aquilegensis Ecclesię et Patrię Foro-Julij et invadendi, ac ledendi statum infrascriptorum dominorum hostiliter contra ipsos eorumque servitores et fideles conarentur insurgere, et predictum eorundem statum subjicere scandalis et presuris, ecce quod necessitate urgente et evidenti suadente utilitate, auctore Deo et Beatę Virgine gloriosa, cujus in hac parte res agitur, ut idem status predictorum inscriptorum dominorum feliciter prerogatur, nulliusq. diminutionis injuriam subeat ut cujusvis derogationis sustineat detrimentum, venerabilis vir Dominus Percivallus de Allemis de Ast Prepositus Sancti Stephani prope Aquilegiam, Reverendissimi in Christo Patris et Domini, Domini Ludovici Dei Gratia Sanctę Sedis Aquilegensis Patriarchę dignissimi in spiritualibus Vicarius generalis et circumspectus vir Nicolaus olim filius Manini de Florentia civis Utinensis, Sindici et Procuratores ejusdem Domini Patriarchę et Consiliariorum ipsius electorum et assumptorum in generali colloquio prelatorum, nobilium, comunitatum et universitatum totius Patrię Forojulii, ut de electione et assumptione et potestate eis concessa constat per publicum instrumentum scriptum manu Gaudioli notarii filii Johannis de Sancto Vito Officialis et scribę dicti Domini Patriarchę sub istantibus millesimo, et inditione, die septimo mensis Julii proxime elapsi, de mandato vero constat per publicum istrumentum scriptum manu Odorici qm Andreę de Utino aquilegensis Diocęsis imperiali auctoritate notarius sub presentibus millesimo, et inditione, die quarto mensis

mensis augusti presentis et procuratorio et sindacario nomine supradicti Domini Patriarche et Consiliariorum predictorum videlicet venerabilis patris Domini fratris Guidonis Dei Gratia Abbatis Monasterii Moziacensis, nec non nobilis Domini Biachini honorabilis Comitis de Porciliis, ac nobilium Francisci de Savorgnano, et Symonis de Valvesono amborum militum, eximie sapientie viri Domini Jacobi della Porta de Glemona in jure civili licentiati atque providorum virorum Altrusini de Civitate Austria et Margariti de Clugia Civis Aquilegensis, et successorum ac heredum ipsorum, nec non vice et nomine Collegii Generalis prelatorum, nobilium et Comunitatum Patrie Forojulii ex parte una, nec non profunde sapientie vir Dominus Bartholomeus de Placentinis de Parma legum doctor quondam Domini Rolandi de Placentinis de Parma generalis Vicarius, et nobilis vir Franciscus dictus Checus quondam Domini Petri de Leone civis Padoanus, ambo honorabiles Consiliarii magnifici Domini, Domini Francisci de Carrara Civitatis Padue, et tunc pro Sacra Imperiali Majestate Vicarii generalis procuratores et sindici, ac procuratorio et sindacario nomine ipsius, prout de procuratorio et sindacatu ipsorum patet publico istrumento scripto manu Nicoletti de Alexio de Capitestrine notarii, in predictis anno et indictione, die undecimo mensis augusti predicti, a nobis infrascriptis notariis visis et lectis, parte ex altera; Volentes quibus supra nominibus contra Duces predictos nec non et contra alios quoscumque qui ex adverso consurgerent contra statum contrahentium et constituentium predictorum se conjungere et uniri, ut comunibus eorum viribus et actionibus, status seu integritati possint feliciter providere, Ad honorem et laudem Dei omnipotentis et Beate Marie Virginis, matris ejus, sancteque matris ecclesie, Domini nostri

Pape

Pape, et ad honorem et gloriam Sacri Romani Imperii et Domini Karoli Romanorum Imperatoris, etc. Ac. nec non Serenissimi Principis Domini Lodovici Ungarie Regis Incliti, cum voluntate, protectione, et beneplacito in infrascriptis, et aliis dicte partes expresse, et spetialiter . . . . , ex certa scientia et expresse fecerunt, inierunt, et contraxerunt invicem unionem, confederationem et ligam per modum qui sequitur. Primo fecerunt et compleverunt unionem, confederationem, et ligam contra dictos Duces, et ipsorum servitores, auxiliatores, fautores, et cohoperatores, pacto, et conventione appositis hinc et inde solenni stipulatione vallatis, quod tam in dictorum dominorum territoriis et districtibus quam extra, et ubique locorum contra predictos omnes et singulos se invicem adjuvabunt, et sibi invicem participabunt auxilium, consilium, et favorem tam in offendendo quam in deffendendo ut requirit cujuscumque expeditionis negotium. Item contra aliam quamcumque personam et personas, Comune, Collegium, et universitatem facientem et insurgentem contra Statum partium predictarum, similiter per modum predictum favoris, auxilii, atque consilii assistentiam sibi invicem accomodabunt in suis territoriis dumtaxat et districtibus, et non extra et intelligatur fieri contra Statum contrahentium, seu eorum quorum nomine contrahitur, si fiat incursus gentium armigerarum per modum derobandi palam, et per viam guerre de centum numero excedentium; secus si gens predicta irrueret, ut irrunt robbatores viarum principaliter causa lucri. Item quod idem magnificus Dominus Franciscus de Carrara contra eosdem Duces et ipsorum servitores, auxiliatores, fautores, et cohoperatores,

ut

ut supra ubique locorum, et tam ad offensam quam ad deffensam, et contra alium quemcumque facientem contra statum ipsius domini de Carraria in territorio ipsius dumtaxat ut supra est expressum dare et tenere, teneantur et debent, propriis suis sumptibus et expensis quinquaginta armigeros equestres et nihilominus expensis ipsius domini de Carraria armigeros equestres centum, qui pro eo tempore quo obsequentur et stabunt in servitio dicti domini de Carraria, habeant et habere debeant stipendium consuetum, sub quo stipendio teneantur obedire, sequi et servire ubique, more aliorum stipendiariorum dicti Domini de Carraria. Item contrahentes predicti quibus supra nominibus per expressum pactum et ex certa sientia se obligando sibi invicem promiserunt, quod in casu necessitatis et cum evidens utilitas suadebit, sibi invicem servient de majori summa gentium suo posse, ut expeditionis requiret instantia, intelligendo bona fide, sine fraude dolo et cavillatione quacumque, et fiant ac fieri debeant predictarum gentium contributiones, que sic convenit inter partes, ut supra est expressum; nisi pars, que contribuere deberet, haberet evidenter sic potentem guerram in territorio suo, quod verisimiliter sine periculo subversionis status contribuere debentis, non posset fieri contributio prelibata. Preterea tenentur et debent partes predicte toto posse eorum impedire, deffendere et prohibere per omnem modum et viam sicut melius fieri poterit transitum et adventum quarumcumque gentium contra partes predictas insurgentium ex adverso, et transire volentium ad offensam et damnum ambarum partium vel alicuius earundem, ubicumque expediens fuit et opportunum. Ceterum si per gentes domini Patriarche prefati acquireretur aliquod, non existentibus in Patria Forojulii

gentibus

gentibus ejusdem magnifici domini de Carraria, tunc illud acquisitum quodcumque sit, illud sit et esse debeat aquilegensis Ecclesie. Alliaquin si in acquisitione predicta adesset in subsidium gens dicti domini de Carraria, tunc si illud acquisitum esset Ecclesie Aquilegensis, libere ipsi Ecclesie relaxetur, hoc tamen adjecto, quod ubi illud quod acquireretur, acciperetur violenter per gentes predictas, taliter quod ex hoc habere deberent pagam duplam et mensem completum, et emendas equorum, tunc Dominus Patriarca et sui teneantur ad solutionem et satisfationem omnium predictorum. Si vero illud acquisitum non esset aquilegensis Ecclesie nec in Patria Forojulii sed Ducum Austrie vel aliorum, si dictum acquisitum est situm et positum in locis et partibus Forojulii et in partibus eis contiguis et vicinis, tunc illud acquisitum sit et esse debeat Domini Patriarche et sue aquilegensis Ecclesie prelibate libere et expedite, salvo eo quod de pagis duplis et mense completo, et emendis equorum superius est scriptum, quod et hic similiter apposita intelligantur. Et versa vice per omnia intelligatur idem de omni eo quod acquireretur in locis et partibus contiguis et vicinis Civitatibus Padue, Feltri, et Belluni, et ipsarum districtibus et locis, quod sit et esse debeat libere ipsius magnifici Domini de Carraria. Et etiam idem intelligatur quoad pagas duplas et mensem completum, et equorum emendas, gentibus domini Patriarche prefati, Aquilegensis Ecclesie et Patrie Forojulii et subditorum ipsius fiendas, que interessent acquisitioni predicte in casibus ~~consilibus~~ Consimilibus iis qui supra continentur. Nihilominus

ubi

ubi contingeret partes predictas inire certamen seu committere prelium campestre, cujus occasione paghe duple solvi deberent mensis completus, et equorum emenda tunc gentibus suis utraque pars solvere et satisfacere teneatur, et captivi habiti in prelio seu occasione et pretextu prelii utriusque partis pro rata gentium que ibi fuerit, sint et debeant esse comunes. Quam quidem unionem, ligam et confederationem fecerunt et compleverunt quibus supra nominibus idem constituti firmiter et inviolabiliter duraturam ex nunc usque ad festum Sancti Martini Anni Domini millesimi trecentesimi sexagesimi septimi indictionis quinte et non antea finiendam. Quo termino pendente et unione durante, neutra partium, nec aliquis subditus dictarum partium cum dictis Ducibus, eorum servitoribus, auxiliatoribus, fautoribus, et cohoperatoribus ut supra universaliter vel particulariter habere, facere, aut tractare possit pacem, treuguam, inducias, sustinimentum vel aliquod pactum, guerre contrarium, sine expresso consensu et voluntate partis alterius. Insuper neutra dictarum partium, nec aliquis subditus dictarum partium possit facere, aut tractare pacem, treuguam substinimentum, vel aliquod pactum, guerre contrarium, cum aliqua alia persona et personis, Comuni, Collegio et universitate faciente seu facientibus, insurgente seu insurgentibus ex adverso contra statum suum, nisi in pace, treugua, sustinimento et pacto expresse, et effectualiter includatur pars altera sub illis pactis, clausulis, et clausularum continentia, conventionibus, et favoribus pacis et concordii sub quibus includeretur pars contrahens et faciens predicta. Quam quidem unionem, ligam, et confederationem

et

et unionis lighe et confederationis contractum fecerunt, et compleverint dicti contrahentes, et constituti nominibus quibus supra. Promitentes sibi vicissim et ad invicem solemnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus ipsum contractum, et omnia in ipso comprehensa attendere, et observare ac perficere, et complere, et in nullo contrafacere, vel venire aliqua ratione vel causa, de jure vel de facto, per se vel alios, directe vel indirecte, publice, vel occulte sub pena decem millium ducatorum bonum auri et justi ponderis atque lige in singulis capitulis, et clausulis istius contractus sollemnis stipulatione interveniente premissa, et nihilominus refectionis dampnorum et expensarum, ac interesse, que quidem pena applicari debeat parti attendenti; que etiam totiens committatur et exigi possit, quotiens fuerit in singulis capitulis hujus contractus contraventum, vel factum, et pena soluta vel non, seu gratiose remissa, presens contractus nihilominus, et omnia in eo posita, et inserta in sui permaneant firmitate: et nihilominus pena, et sors, seu dampna, expense, et interesse possint peti coram Sanctissimo Domino nostro, Domino Papa, sacraque Imperiali Majestate, Illustrissimo Principe Domino Loduvico digno Dei Gratia Ungarie Rege et in omni loco et foro quia sic per expressum pactum convenit inter partes. Renuntiantes dicte partes, nominibus quibus supra fori privilegio, exceptione, doli mali . . . actioni, conditioni sine causa, vel ex iusta causa, et exceptioni non sic factarum obligationis, promissionis, pacti atque contractus, et omni alie exceptioni defensioni, ac legum et juris tam canonici quam civilis auxilio quibus idem contractus in toto, vel in aliqua parte sui possit

minui

minui vel infringi, vel ei in aliquo derogare. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis, complendis, et perficiendis obligaverunt dictę partes nominibus quibus supra omnia eorundem, quorum nominibus contrahitur constituentium, successorum ac heredum suorum, prelatorum, nobilium Comunitatum, Universitatum et singularum personarum bona mobilia, et imobilia presentia et futura; que quidem nomine partis lesę et non contravenientis in premissis obligationibus, promissionibus et pactis precario nomine se constituunt possidere, donec pars predicta non contrafaciens et non deffitiens, ut premittitur, ipsorum bonorum possessionem accepit corporalem; quam accipiendi propria auctoritate, et retinendi, et sine licentia alicujus judicis vel magistratus, et illa vendendi, distrahendi, et allienandi, et se indempnem servandi, tam de pena, quam de expensis, interesse, dampnis, et aliis sibi licentiam omnimodam quibus supra nominibus dederunt et concesserunt, et nihilominus ut presens contractus, et ejus effectus facilius et firmius suos felices exitus producere valeat, juraverunt ad Sancta Dei Evangelia dictę partes quibus supra nominibus corporaliter tactis scripturis observare, et perficere omnia et singula in hoc instrumento comprehensa, et in nullo contrafacere vel venire. In cujus rei testimonium et futuram memoriam premissorum facient et procurabunt, ac facere, et procurare promiserunt iidem procuratores et Sindici constituti; quod dicti Dominus Patriarca, ac ejus capitulum Aquilegense et Magnificus Dominus Franciscus predictus constituentes et Consiliari dicti Domini Patriarchę supra nominati et allii ipsius Domini Patriarchę Prelati Subditi, Nobiles et Comunitates sua apponent huic instrumento sigilla in signum approbationis, ratificationis, et prestiti expresse

consensus

consensus ad ista. De quibus omnibus suprascriptis, Ego Petrus Notarius infrascriptus rogatus fui una cum Nicoletto de Alexio Notario infrascripto ad ipsarum partium requisitionem conficere unum et plura, et quot-quot necessaria fuerint publica documenta. Acta fuerunt hec in Civitate Padue in Cancellaria Magnifici Domini de Carraria suprascripti millesimo, Indictione, et die suprascriptis, presentibus nobilibus Viris Domino Luysio qm Domini Martij de Forzate de contrata Sancti Nicolai, Domino Zannino qm Domini Philippi de Peragha de contrata Sancte Lucie militibus, et sapiente viro Domino Jacobo qm Domini Bartholomei de Sancta Cruce legum Doctore de contrata porte Tadorum civibus Paduanis testibus, et aliis vocatis ad hec spetialiter, et rogatis.

Ego Petrus qm Domini Franceschini de Tosdenova Lunensis diocesis publicus Imperiali auctoritate notarius, ac Patriarcalis curie Aquilegensis officialis et scriba omnibus et singulis suprascriptis, dum per partes suprascriptas, seu ipsarum partium Sindicos, et Procuratores agerentur et fierent una cum dictis testibus, et Nicoletto notario infrascripto presens fui, ea que scripsi, et in hanc publicam formam redegi, meque huic instrumento publico inde subscripsi et signum meum consuetum apposui requisitus.

Ego Nicolettus filius Petri de Alexio Capitebrigstre, qui habito Padue in quarterio et centenario Domi ac contrata Sancti Petri, publicus Imperiali auctoritate notarius et suprascripti magnifici Domini de Carraria scriba omnibus et singulis suprascriptis, dum per partes suprascriptas seu ipsarum partium Sindicos et procuratores agerentur et fierent, una cum dictis testibus et ser Petro notario suprascripto presens fui, meque huic instrumento publico inde confecto subscripsi et signum meum consuetum apposui requisitus.

Copiato dall' originale esistente nell' archivio del Conte Luigi

Atelio di Udine nel Cartolare delle Pergamene estranee

Castello di Porpetto 2. Agosto 1815.

C. F. Frangipane

58 In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1364 ... die penultima mensis Octobris. Actum Utini in Foro Novo in statione domus Candidi speciarij filij q.m Guidi de ... dento Utini habitantis. Presentibus Nobili viro dno Federico q.m dni Henrici de Faganea, Candido predicto, magistro Thomasio Aurifice q.m Tunuti, Utino, Nicolussio et Gabriele fratribus filijs q.m Valentini de Utino ac honesto viro dno presbitero Joanne Not.o q.m Laurentij de Utino una mecum infrascripto rogato conficere infrascripta testibus, et alijs pluribus vocatis et rogatis

1364 30 ottobre Udine
... Giovanni, Visgero, Valentino e Bartolomeo ... di Fagagna ... 80 marche di ... come dote di loro gia Petronella q. ... di Fagagna ... di Paolo di ... di Fagagna e moglie in ... di Bartolo di Amaro.

Cum Henricus, Joannes, Viscosius, Valentinus, ac Bartholomeus fratres filij q.m ... de Faganea tanquam heredes, et hereditario nomine olim ... Pauli de Fagancea eorum fratris tenerentur et obligati fuissent reddere et restituere honeste dne Libirmille filie q.m ... Rusulli de Fagancea, et q.m uxori dicti Pauli octuaginta marchas denariorum aquilegensis monete habitas et receptas a dicto q.m ... Paulo pro dote et nomine dotis dicte dne Libirmille et pro dictis octuaginta marchis idem Henricus suo proprio ac procuratorio nomine et vice et nomine dictorum fratrum suorum pro minori ipsorum damno ex conventione inter ipsos habita eidem ... seu alteri ipsius nomine recipienti dedisset, designasset, seu obligasset bona infrascripta. Videlicet imprimis quoddam bonum sive mansum situm in pertinentijs Faganee rectum per Franciscum Dudonum de Fagancea. Item quoddam bonum sive mansum situm in pertinentijs dicte Ville ... rectum per Tito. Item quoddam bonum sive mansum situm in pertinentijs dicte Ville rectum per ... olim ... Item bonum sive mansum situm in pertinentijs dicte Ville ... olim Furtinum de Fagancea ... ipsam dnam ... pro dotibus predictis ... donec eidem restituerit dictas dotes. ~~Nunc vero Bianchinus filius q.m~~ seu si maluerit ... ipsam dnam ... incan... nendi facienda, si usque ad certum terminum dictas non solverit dotes. Nunc vero Bianchinus ... q.m ... Vessmani dicti Cavalli de Amaro tamquam procurator et procurat... dicte dne Libirmille nunc uxoris ... fratris dicti Bian...

Scrittura del secolo XVII.

:chini et filij dicti q.m Vivisniani habens in mandatis specialiter
ad dictam pecuniæ quantitatem recipiendam, et de ipsa illi [illegible]
nouandam, ac finem faciend., ut de ipso constat procurat.
scripto manu Ioannis Notarij filij Dionysij [illegible] sub Anno
sub 136[illegible] ind. prima die 8 maij [illegible] per nos Notarios in
:frascriptos viso et lecto, ac eo quod eidem Bianchino
dicto nomine recipienti coram dictis testibus, et Nobis Notarijs
infrascriptis datæ solutæ et numeratæ fuerunt dictæ octuaginta
marchæ denariorum in ducatis aureis a prædicto Henrico pro se ac
vice, et nomine dictorum fratrum suorum dante et soluente
prout ibidem contentus fuit dictus Bianchinus dicto nomine
tantam esse pecuniæ [illegible] pro qua propria pecuniæ
quantitate ibidem coram dictis testibus et Nobis Notarijs infrascriptis
data soluta et numerata eidem Henrico antea per prouidum
Virum Franciscum [illegible] dicti [illegible] de Colloreto
vice et nomine Nobilis Viri Dni Vuricardi q. Dni Guglielmi
de Colloreto et de ipsius Dni Vuricardi pecunia vendita
fuerunt per dictum Henricum pro se et fratres suos prædictos Fran-
:cisco præfato vice, et nomine dicti Dni Vuricardi recipienti bona
omnia suprascripta, ut in infrascripto continetur instrumento fecit eidem
Henrico stipulanti, et recipienti pro se, ac vice et nomine dictorum
fratrum suorum et eorum heredum finem et remissionem specia-
:lem et generalem, ac quietationem absolutionem ac pactum
de ulterius in perpetuum non petendo de dictis dotibus octua-
:ginta marchiis denariorum Aquil. monetæ Volens etiam [illegible]
prædictus Bianchinus nomine prædicto omnia instrumenta
omnes sententias omnes processus omnesque probationes quæ
de dictis dotibus soluendis reperirentur, usque [illegible]
esse cassas, vanas, irritas, atque nullius valoris, et momenti.
quapropter præfatus Bianchinus nomine prædicto eidem Henrico
ut supra recipienti omnia prædicta bona restituit, ac ab obli-
:gatione quolibet dicta bona absoluit, et liberauit, cedens
pro supra nomine idem Bianchinus eidem Henrico ut supra
recipienti omnia iura et actiones cuiuscumque conditionis, et
naturæ, si quæ ipsa dna prædicta occasione et vigore prænomi-
:natæ obligationis, et designationis, seu cuiuscumque obligationis

orta et facta inter ipsos occasione dotium predictarum habuisset
seu acquisivisset, et que nisi per cessionem possent evelli. Ita
quod amodo possint et valeant dictus Henricus, et pro eius
dicta bona libere habere, tenere, possidere, dare, vendere
et donare et omnino eorum voluntatem facere
sine contradictione, seu repetitione dicte domine vel alte-
rius cuiuscumque persone. Promittens prefatus Bianchinus
antedicto nomine obligans ad hec omnia bona dicte domine
presentia et futura prefato Henrico stipulanti pro se et
quo supra nomine predictam finem remissionem, absolutio-
nem, bonorum predictorum restitutionem, iuriumque
cessionem si cessionis naturam aliqualiter tenet, ac omnia
et singula in presenti instrumento contenta perpetuo firma,
rata, et grata habere, tenere, observare et plenarie
adimplere, et contra predicta, vel aliquod predictorum
non dicere, facere, vel venire, per se vel alium aliqua
ratione vel causa, ingenio, de iure vel de facto sub
pena dupli eius de quo questio inter ipsos moveretur
stipulatione solemni promissa nomine quo supra, qua
soluta vel non presens instrumentum, ac omnia et singula
in ipso contenta plenam obtineant roboris. Insuper, pre-
fatus Bianchinus suo proprio nomine per se suosque heredes
ac cum obligatione omnium bonorum suorum presentium et futurorum
ac damnorum omnium, et expensarum refectione ac litis, et
extra interesse promisit prenominato Henrico stipu-
lanti pro se, ac ut et nomine predictorum fratrum suorum
facere et curare omni exceptione remota quod predicta
Cina Lomella cum consensu et voluntate dicti Berthuli
seu mariti predictam finem, et remissionem, ac omnia et sin-
gula in hoc instrumento contenta, ratificabit, approbabit, et etiam
affirmabit. Ac etiam si sensus sapientis dictaverit et requiret
de novo faciet cum clausulis, obligationibus renuntiationibus, et
penarum adiectionibus necessarijs et opportunis ad sensum sapientis
sub predicta pena constituta stipulatione solemni suo proprio
nomine promissa, qua soluta vel non prefata promissio in
se firmitatem plenam obtineat

Et Ego Nicolaus filius Marini de Florentia Venetiis habitans publicus imperiali auctoritate
Notarius predictis omnibus interfui et una cum infrascripto uno Presbitero
[illegible] Notario de communi concordio scribere predicta duo instrumenta rogatus
scripsi, ac publicavi meis signis nomine appositis consuetis.

A. D. 1364 die ultimo mensis octubris ~~22~~ presentibus D. Nicolao Dioce(?)
q. Marquardi de Bugia, Conradoq. Nataleni(?) de Carneo, Niculussoq. D. Brygelli(?)
de Savognano, Francissoq. D. Fulcheri de eodem loco, Niculussoq. Henrici Ganciraspi(?)
Decano quondam Domini Patriarche in Vimis commoranti et aliis.

Coram Ven. viro D. Presb. Plebano de Vimis commoranti in Atems(?) ac coram te=
stibus predictis ac coram multitudine populi magna congregata in Zentor(?)
de Vimis ac ad pulsum campane tale statum factum est inter Presb.
Benvenutum et Presb. Johannem Vicarios Ecclesiarum de Vimis, quod ipsi
presbiteri esse debeant fratres et consocii totius vicariatus predicte Vicarie
tam in oblacionibus quam colecionibus casei, lane quam in redditibus
et aliarum quarumcumque ipsorum racionum que in predicto vicariatu
eis pervenire debeant et siquid in manibus, standi eundo sub plebe de
Vimis eis daretur quod totum equaliter inter se dividere sicut fratres
teneantur exceptis de iudicalibus quidquid eis iudicaretur quod suum esse
debeat in singulari et in comuni inter se dividere teneantur. Item
in una ebdomada unus officium suum facere teneatur et alius in sua
ebdomada et si unus suam ebdomadam facere non posset quod unus
pro alio facere teneatur, tunc alius satisfacere in alia ebdomada.
Item nullus eorum de domo exire possit vel de vicariatu aliquo ire sine sitru(?)
alterius pro necessitate baptizandi, ordinandi vel aliorum necessitatum in Ecclesiis suis
et hec omnia predicta in manu mei Plebani predicti ad S. Dei Evangelia iurave=
runt plenarie per se suisque successoribus pacta predicta habere, complere et
satisfacere sub pena centum librarum parvulorum, medietas predicte
pene pervenire debeat michi Plebano predicto et alia plebanis successoribus
in dicta plebe et alia medietas pene predicte pervenire debeat Comuni predicto

... predicta Presb. Benenati et Presb. Johannis supra omnibus contin-
gentiis de predictis [illegible] Ugolinus [illegible] Nicolaus decanus p[illegible]
dictus et [illegible] debeat et perdurare perpetuo [illegible] singuli decani in
dicta villa [illegible] unum sacerdotem qui ibidem permanebunt [illegible]
[illegible] debeant et teneantur ad predicta pacta manutenere cum
omni melioramento

Actum in Zenta de Nimis

1364. 25 Novembre. Fagagna. Contratto vitalizio con un lavoratore di campi.

A. D. MCCCLXIV. ind. II. die XXV mensis Novembris. In burgo Faganee prope domum mei Ni-
kolai notarii, presentibus Comucio de Faganea q. Martini, Tutassio q. Dominici, Leonardo q. Leonardi,
Leonardo et Balduino fratribus, omnibus de Madrissio testibus et aliis pluribus

Mateus q. Johannis Ucelli de Faganea ex parte una et Rubeus ac Odorlicus fratres q. Nico-
lai de Faganea ex altera, communiter pacti fuerunt quod predictus Mateus stare deberet
cum dictis Rubeo et Odorlico usque ad vitam suam et laborare eis ad posse (sic) cotidie,
salvo tamen quod predictus Mateus ~~pr~~ amatim per duos dies possit ire ad laborandum
cuilibet persone ad suam voluntatem et etiam ~~de~~ pretio et e contra predictus Mateus
non debet impignorare pannos suos nec stare ad tabernas in diebus laboratorum, et predicti
Odorlicus et Rubeus in presenti emere debent dicto Mateo tunicam et piliciam novam et
camisias et pro quolibet duos annos tunicam novam et pileum et mudandas ac calceamenta
honorifice; anno quolibet facere expensas eundo ad indulgentiam scilicet Aquilegie, sancto
Danieli, sancto Johanni et sancto Petro pro qualibet vice denarios IV et in die sepulture
cum sex presbiteris honorifice et facere et tenere eum in nocte honorifice in hospicio.

Item die, loco et testibus, dictus Mateus dedit dictis Odorlico et Rubeo omne ius quod habet
in manso in quo ipse habitat a Capitulo etc.

Nt. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

61

1364 .... Novembre. Alberto Conte di Gorizia accetta per tre anni dal Patriarca d'Aquileja Lodovico della Torre il Marchesato d'Istria pagando mille lire di piccoli veronesi all'anno con promessa di defenderne i diritti e di non pretendere proroghe.

~~Dal Volume Formularium Patr. Aquil. Lodovici a n. 95 — Arch. Capit. d'Udine.~~

Nos Albertus Comes Goricie et Tyrolis [illegible] notum facimus [illegible] presentes [illegible] quod cum Reverendus in Christo pater dominus Ludovicus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis patriarcha dominus et pater noster carissimus nobis a kalendis mensis aprilis proxime venturi usque ad tres annos sequentes regimen et gubernationem Marchionatus Istrie nobis commiserit [illegible] et dando ipsi d. Patriarche vel eius successoribus in quolibet anno in festo S. Georgii mille libras [illegible] prout in [illegible] litteris [illegible] continetur. Nos ipsi d. Patriarche [illegible] et sue ecclesie Aquilegensis nomine promittimus per fidem nostram et ad hoc nos iuramento astringimus quod iura, honores, iurisdictiones et dominia eiusdem d. Patriarche et S. Aquil. Ecclesie presertim in dicto Marchionatu Istrie conservabimus et defendemus tamquam Marchio fideliter et contra [illegible] qualibet nostro posse; et elapso [illegible] triennii termino in regimine et gubernatione Marchionatus eiusdem [illegible] ingerebimus [illegible] commissione [illegible] d. Patriarche [illegible] speciales [illegible] libere et absque difficultate [illegible] dimittemus. [illegible] presentibus [illegible] sigilli nostri [illegible]

Dat. 1) [illegible] MCCCLXIIII [illegible]

Nota: 1) La detta carta fu scritta tra il 28 ottobre e il 12 novembre 1364. [illegible] Bugli, Portulis, Pinguentum, Rocum, Chulmum, Flanona, Albona, Duo Castra ~~(pag. ... Formularium)~~ [a pag. 13 del sottonotato Formularium]

Dal Formularium Ludovici patr. aquil. pag. 53. Arch. Capit. Udine.

Rudolfus prepositus [illegible]

1364, 14 nov. Nel Castello. Patti di Rizzardo di Castello con un suo masnaro.

Da perg. originale nell'Arch. Frangipane.

In christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem domini MCCCLXIV, ind. II, die iovis quartodecimo mensis novembris, in Castro Castelli in camino inferiori dominorum infrascriptorum, presentibus Nicolussio q. Jacobi qui fuit de Maniacho nunc habitante in Castello, Francisco q. Pellegrini de Castelionis de Strata, Odorico q. Ser Bonaldi de Mels, Dionisio dicto Castagna de Fiumano omnibus habitantibus in Castello testibus vocatis specialiter et rogatis et aliis. Cancianus dictus Canter filius Nicolai de Feletis verbo et voluntate dicti patris sui ibidem presentis volentis et consentientis corporaliter ad sancta dei evangelia nullo ducente errore vel metu, sponte libere et expresse iuravit quod usque ad decem annos proxime futuros quidquam non faciet vel facere curabit quod in dedecus, damnum seu preiudicium atque contra honorem Aquilegensis Ecclesie, D. Patriarche Aquilegensis et ipsius D. Rigardi, Dognique quoque et Cullusini nepotum eius seu ipsorum seu ipsorum cuiuslibet et suorum heredum aliqualiter vel modo quolibet posset redundare tam si caute faceret quam non caute dummodo sciri posset usque ad terminum antedictum, aut si homines cuiuscumque status et conditionis existant nedum et bestias malitiose exploraret sub pena librarum centum denariorum parvorum quod si secus faceret, Nicolaus pater predicti Canciani et Ticllus fratres

eundem Elleri de Felletis quandocumque per dictum D. Rigardum ipsis sive requisitis seu ipsorum alterum, vel heredes suos idem Cancianus fuerit requisitus per manum et fidem et nomine sacramenti et cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum et ipsorum quilibet in solidum promiserunt eidem D. Rigardo recipienti nomine quo supra eundem Cantianum presentare in Castello usque ad XV dies post requisitionem dictis Nicolao et Tiello fratribus seu ipsorum alteri factam immediate subsequentes ut de predicto Cantiano iuris ordine mediante possit ipse D. Rigardus iustitiam facere plenariam de commissis per dictum Cantianum si qua committeret in futurum, usque ad terminum suprascriptorum decem annorum, quem si dicto D. Rigardo presentare non possent ad terminum dictorum XV dierum immediate subsequentium requisitionem dicti D. Rigardi nomine quo supra stipulanti, promiserunt predicti Nicolaus et Tiellus fratres et ipsorum quilibet in parte et toto ad quem eorum se tenere voluerit dictus D. Rigardus ipsi D. Rigardo nomine quo supra recipienti, dare et solvere libras centum denariorum parvorum usque ad XV dies immediate subsequentes requisitionem predictam sub pena dupli. Insuper promisit ipse Cancianus in manibus dicti D. Rigardi nomine quo supra recipientis habitare cum loco et foco masaritiis et familia in Castello seu burgo ipsius usque ad sex annos proxime futuros incipiendo terminum die prima decembris proxime futuri sub pena

librarum centum parvorum, ad cujus quidem solutionis favorem ipse Cancianus incipiendo hoc festo nativitatis Domini proxime futuri promisit singulis annis dare et solvere eidem D. Rigardo stare unum boni frumenti sub pena dupli. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et observandis, predicti Nicolaus et Tisllus fratres de Felletis fideiussores se constituere in parte et toto ad quem eorum se tenere voluerit dictus D. Rigardus, pro quibus omnibus obligaverunt omnia eorum bona presentia et futura, de quibus si in aliquo predictorum idem Cancianus contrafaciet, ipse D. Rigardus accipere facere possit, vendere et in se tenere usque ad integram solutionem penarum, omnium, dampnorum et expensarum. Quibus solutis vel non omnia predicta firma pendeant et nichilominus attendere teneantur, cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum.

Ego Iohannes condam ser Sitti notarii de Prata, imp. auct. notarius, predictis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi etc.

Rudolfus prepositus Wetzlariensis

63

Rudolfus prepositus Wetslariensis

[illegible]

Rudolfus prepositus Weinariensis

Febbrajo
... re de' Ro
... rispetto suo
... Gorizia
... il patriarca
... leja.

Rudolfus prepositus weissariensis

[illegible]

[illegible] daas [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] eas [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Christo [illegible]

[illegible] ipsa Patriarcha

[illegible]

[illegible] factam supra

[illegible]

[illegible] Johanne [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] porum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Rudolfus prepositus weisiacensis

[illegible] in [illegible]

[illegible]

[illegible] propria

[illegible]

[illegible]

[illegible] in loco [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] legitimo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in MCCCCXXIX, [illegible] XII [illegible]

[illegible] Junii [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Rudolfus prepositus weisaciensis

1364 · 26 Decembre (stile comune). Fagagna. Contratto con un chirurgo per curare una fistola a condizioni.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXV. ind. tercia, die iovis XXVI mensis Decembris. In Castro de Faganea prope Eclesiam S. Michaelis, presentibus honorabili viro presbitero Felo de Picossio de Aquilegia capellano d. Meynardi de Villalta, Federico q. d. Henrici, Tramontano, Bagagnono et Alquerio q. Bregne de Faganea, testibus et aliis pluribus.

Pacta habita et affirmata inter ser Tustinum de Faganea vice et nomine Galvani filii ser Benvenuti de Portunaonis ex parte una et Magistrum Hectorem cirogicum ex parte altera, nomine et occasione unius vulneris fistole in costa ipsius Galvani ex parte altera et promisit et se obligavit quod se obligavit quod predictus Galvanus de rati habicione, in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti, prefatus m.r Hector promisit et stetit ac se obligavit in omnibus suis expensis et laboribus liberare et medicare predictum Galvanum cum effectu de dicto vulnere et fistula, cum hac conditione et pacto quod predictus m.r Hector habere debet pro labore suo et pro medicina predicta pro qualibet tempore infra annum et diem quod predictus Galvanus fuisset liberatus de dicto vulnere et fistula et esset contentus, ad stimationem duorum vel trium medicorum cirogicorum. Tunc predictus ser Tustinus dare et solvere dicto m.o Hectori septem marchas denariorum aquilegensis monete sine aliqua exceptione remota vel obstante et etiam marchas quatuor den. aquil. post dictam liberacionem executam per medicos supradictos, faciendo securitatem si dicta plaga frangisset [?] occasione medicine predicte et medicationis ut supra, usque ad unum annum post sequentem et si dicta plaga fistula frangisset, tunc predictus m.r Hector teneatur restituere predictas quatuor marchas; promittentes dicte partes vicissim unus alteri inter se attendere etc. sub pena dupli etc.

Arch. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Rudolfus prepositus Weissacensis

1365, 1 Febbrajo.
Praga. Carlo IV re de' Romani ordina al nipote suo Mainardo conte di Gorizia di non osteggiare il patriarca d'Aquileja.

65

1365 Februar 1, Prag.

Kaiser Karl IV. fordert seinen Neffen Gr. Mainhart von Görz-Tirol auf, als Vogt der Kirche zu Aglar sich aller Feindseligkeiten gegen diese und den dortigen Patriarchen zu enthalten.

Cop.

Wir Karl von gots genaden Römischer keiser ze allen czeiten merer dez reichs und chünig ze Beheim, embiten dem edlen Mainhart grafen ze Görez und ze Tirol und vogt der chirchen zu Agley, zu Triend und zu Brixen unsserm lieben nefen und getreüwen unser genad und alles gut. Lieber nefe! Als wir dir vor zu andern czeiten emboten haben, also schefen und embiten wir dir aber ernestleich daz du wider den patriarchen und wider di chirchen zu Agley, der vogt du bist, nicht tun süllest, noch auz deinen (x) vesten und slossen, noch wider dar ein nicht schaden tun lazest, und dein vesten wider den patriarchen und di stiffte zu Agley niemant andern offen lazest, danne du solst dich sterken und bestellen, so du aller pest magst. Dar an tust du uns sunderliche liebe. Geben ze Prag an unser frawen abent liechtmesse, unser reiche in dem neunczenden und des kaisertums in dem czenden jar.

Dominus imperator ita commisit
Rudolfus prepositus Wetslariensis

1365, 16 maggio. Udine - Salvocondotto dato da Giovanni Conte di Veglia al nobil Niclusso di Villalta di lui consanguineo. 66

Da perg. nella Bibl. Civica di Udine. -

Universis et singulis harum noticiam habituris Nos Johannes Comes Vegle, Modrusse atque Gezehe salutem et voti(v)arum consequi premia graciarum. Si laudibilis actuum operatio, puto, parit gratiam liberaliter servienti, merito suscipiendi et diligendi sunt illi, qui suis meritis fideles grata benevolencia comprobantur et potius quos consanguinitatis . . . . . onit. Quapropter de bonitate, fide et legalitate nobilis viri Ser Niclussii filii q. D. Federici de Vilalta, dilecti consanguinei nostri merito confidentes, eundem consanguineum nostrum cui et consanguineitatis respectu sumus strictius obligati, in nostrum socium, familiarem et domesticum assumpsimus specialem, ex quo amicitiam vestram et singulorum vestrum qui presentes volueritis paginam intueri precamur affectu quo possumus maiori quatenus eundem Niclussium consanguineum et familiarem . . . . in omni sue opportunitatis eventu nostre considerationis intuitu tractare et prosequi dignemini et velitis gratiis favoribus iugiter recomissum, ut vobis et vestrum singulis teneamur similiter maiori vicissitudine complacere, indubie cognoscentes quod quidquid boni comodi et honoris sibi per quemvis piam inferetur, nobis et in personam nostram reputabimus fore factum, et si quis

85.

a cura di Vinc. Joppi. Udine - Seitz - 1879

forte, quod absit, ad eius dampna procederet vel ipsum offendere quomodolibet conaretur, ascriberemus nobis proprie factum esse. In quorum omnium testimonium presens privilegium nostro pendenti sigillo munitum eidem iussimus exibendum. Sub anno domini MCCCLXV, die sextodecimo martii in Utino in domo Ser Pagani civis Utini.

67 F

85.

a cura di Vinc° Joppi - Udine - Seitz - 1879

:: Benvenuto fu Mattei de Attemps not. Archiv. not. Udine

A.D. 1365 die 24 martii presentibus D. Simone q. D. Odorlici, nob. mil. D. Odorlico q. D. Girardi omnibus de Cucanea, Nicolao naturali filio q. D. Benedicti de Attemps testibus et aliis.

Nobilis miles D. Schinella q. D. Girardi de Cucanea coram me notario et testibus suprascriptis dedit et consignavit D. Confort. eius uxori pro eius dote, contradote, Zessmarium [?], morgingracio et omnium iurium suorum que petere posset ipsa D. Schinelle illius marito seu a domo dicti D. Girardi omne ius suum quod habet circa dictum Castrum seu in villa Budrii et omnia bona sua seu iura que in villa de Falentis in mansis, territoriis seu aliis bonis et omnia alia bona sua que habet in Carnea quibuscumque modis censeantur supra quibus bonis ipsa D. Confort se tenere possit usque ad plenam satisfactionem de predictis omnibus et cum omni nelivramento [?] et de consilio sapientum

Actum in Partistagno in domo Henrici predicti loci.

67

lica.

erma

1898)

865 pag 185.

apituli
iginis
Aquile.
res pre.
s et lo.
rine
hes qui
ipatus
r Vene
et Aqui
nes Cu
res De
Bono
neti
us Pet

a cura di Vinc° Joppi - Udine - Seitz - 1879

1365. 24 Aprile – a Newen Markt nella Metlika.

Il Co. Alberto IV di Gorizia ai cavalieri e militi conferma i loro diritti.

70

Testo latino pubblicato nel periodico Mittheilungen des Instituts für Oesterreichische Geschichtforschung redigirt von E. Mühlbacher. XIX Band pag. 299. (Innsbruck 1898)
(Nella libreria Joppi – Udine).

Testo italiano e Testo tedesco } pubblicati nel Friuli Orientale di P. Antonini. Milano. Vallardi 1865 pag 185.

Diverse lezioni nei detti testi

V. Joppi. 28/6 98 (ID)

a cura di Vinc. Joppi – Udine – Sett. 1879

¿pituli
¿genis
Aquile
es pre
et lo
ine
qui
palus
Vene
et Ajun
nes Eu
res De
Bono
eti
us Del

A. D. 1365 die 26 mensis aprilis in Vualvasono in Ecclesia S. Jacobi dicti loci presentibus Artico de Vualvasono q. Ser Antonii, Niclussio filio Ser Matthiussii de Aviano et Meynardo filio Ser Firossii de Faganeo habitantibus in Vualvasono testibus et aliis.

Coram testibus supradictis Nob. vir D. Simon miles de Vualvasono dixit: Ulvine frater et tu Rizarde nepos est verum quod de questione rugiarum tam Tulmenti quam Cose inter illum de Spignimbergo et vos vertente Dominus noster D. Patriarcha Marquardus deliberavit et sententiam dedit scriptam manu Odorlici q. Susane de Utino sub anno eiusdem millesimi etc. hoc modo quod rugia supra Tulmentum accipere possimus ubi nobis melius videbitur et melius veniet hoc pacto quod si propter dictam acceptionem dampnum alicui faceremus quod excitinari debet per tres nobiles viros de Foroiulii et satisfacere dampnum et hoc voluit quod perduraret usque ad vitam suam. De rugia Cose debet venire more solito sine contradictione omnium personarum. Unde [Vos] frater et nepos rogo vos ut ista affirmare velitis prout est factum. D. Ulvinus et Rizardus dixerunt per se et nepote suo Simone et respondiderunt Domine Simon nos bene omnia affirmamus sed de hoc quod non dat sententiam nisi usque ad vitam, de hoc protestamus et non contentamur cum rugiam accipere debemus in Tulmento de iure perpetualiter et de iure cum aque sunt comunes omnium —

Dall'opuscolo = Statuti di Albinis a cura di Vinc. Joppi - Udine - Seitz - 1879

CIV. [illegible]

A.D. 1365 die 15 maii in Vualvesono in domo Comunis presentibus D. Presb. Paulo de S. Laurentio filio Jacobi q. Gene, Candido de dicto S. Laurentio habitante in Vualvesono testibus et aliis.

D. Symon et Ulvinus fratres et Rizardus eorum nepos de Vualvesono dederunt in custodiam et nomine custodiae Tulino de Tilleo suum locum Frate quem custodire legaliter debet et in turri debet continue habere custodiam die et nocte pro custodia dicti loci, dicti Domini dantes annuatim 12 staria furmenti, 13 urnas vini, 12 staria milei et 12 starios inter surgum et annonam; De residuo vero redditus dicti loci dictus Tulinus debet facere rationem dictis Dominis et eis annuatim consignare et quandocumque dicti Domini dictum suum locum ei peterent eis debet dare et consignare et quandocumque aliqui dictorum Dominorum ad dictum locum accederent dictus Tulinus debet dare refectionem pro qualibet persona pro unijsati panvulis, incipiente termino die prima mensis iunii nunc proxime futuri. Custodie dicti loci affictansque locans.... (manca qualche parola della fine dell'atto).

Dall'opuscolo = Statuti d'Albinis
a cura di Vinc. Joppi. Udine. Seitz. 1879

CIVICA UDINE

78

Capituli
Virginis
Aquile.
ne pre:
s et lo.
nini
des, qui
upatus
et Vene
e Aqui
nnes Cu
nes De.
e Bono
ncti
us Sel

Dall'opuscolo = Statuti di Attimis =
a cura di Vinc.° Joppi. Udine = Sett.e 1879

CIVICA
UDINE

74

III

1365, 29 giugno. Attimis nella Casa del Comune: Sentenza di un omicidiario di Porzus.

Pre Bonvenuto notajo di Attimis. Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCLXV ind. III, die penultimo iunii, presentibus dominis Federico q. D. Meinardi de Faganea, Andrea q. D. Wargendi, Wargendo q. D. Philippi de Castelerio, Conrado q. D. Benedicti, Duncio q. D. Duringussii, Petro q. D. Philippi, Janisso q. D. Guotti, Amadussio calcifice, Marsilio filio Laurenz. cũ omnibus in Atems commorantibus testibus et aliis.

Cum Laurenza relicta q. Chozian de Purcils et Georius ac Machoras fratres dicti Chozian ex parte una se compromisissent in Aquinum q. D. Brandilisii de Atems et Martinus q. Jacobi de Purcils ex parte altera se compromisisset in Philippum q. D. Guotti de Atems occasione mortis dicti Chozian facte per dictum Martinum, prout dicta Laurenza et Georius ac Machoras dicebant et dicti arbitri cum voluntate dictorum partium tercium amicum elegissent Jacobum q. Henrici de Atems ita quod ubi duo essent tercius nullius valoris sit et dicti arbitri terminum posuissent dictam questionem diffinire usque ad diem festum Sanctorum Petri et Pauli quod est hodie, prout de hiis omnibus continetur publico instrumento compromissi scripto manu mei notarii et ipsi arbitri volentes dictam questionem diffinire coram testibus predictis et aliis pluribus ante se citare fecerunt utrasque partes prout dicti arbitri dicebant ad diem hodiernam, qua die predictus Martinus bene comparuit dicti arbitri expectantes [illegible] quod alia pars scilicet Laurenza et Georius et Machoras predicti comparerent termino statuto non comparuerunt, de consilio predictorum testium dicti arbitri fecerunt diligenter inquirere per totam gentam de Atems et alibi

Dall'opuscolo = Statuti di Attimis a cura di Vinc. Joppi. Udine - Seitz - 1879

Civica Udine

ubi crederent eos esse, qui Madussius et Marsilius coram predictis arbitris et dictis testibus dixerunt quod ubique ut dictum est eos quesierunt et eos non invenerunt. Tunc dicti arbitri a circumstantibus consilium pecierunt, qui eis consulverunt quod dicti arbitri unum hominem invenirent qui predictam Laurenzam et Georium et Machoram vocarent usque ad ter ad dictam sentenciam audiendum, qui invenerunt quendam nomine Zan qui eos vocaret. Qui Zan eos vocavit, ut dictum est, et nemo eorum comparuit, qui arbitri a circumstantibus consilium pecierunt quid supra hiis fieri deberent. Qui circumstantes consulverunt, quod postquam ter erant vocati et citati fuerunt, quod dicti arbitri libere sentenciam supra predictis secure dare poterant. Qui arbitri habito consilio a circumstantibus ac per se ipsos in dicta questione sentenciam dederunt. In primis Stepinus predictus arbiter ibidem de voluntate et mandato predicti Philippi arbitri et cum voluntate dicti Jacobi tercii eorum amici sentenciavit et ordinavit ac precepit quod dicta Laurenza et Georius ac Machoras predicti pacem perpetuam et concordiam faciant predicto Martino de morte predicti Chozianis: item sentenciavit et ordinavit cum voluntate dicta quod dictus Martinus predicte Laurenze et suis filiis dare teneatur marchas quatuor persolvendas duas infra annum a die qua ista sentencia data est et alias duas marchas in alio sequenti anno: item sentenciavit quod dictus Martinus infra duos annos Romam ire teneatur pro anima dicti Chozian: item sentenciavit quod dictus Martinus ad habitandum nec standum in dicta villa de Purcils non vadat usque ad eius anniversarium, salvo ad laborandum et colligendum que laboraverit et omni nocte alio ire teneatur ad hospitandum

et transacto dicto termino anniversarii dicti Chociam, quod tunc dictus Martinus habitare et stare possit ubi ei placuerit, salvo quod ipse Martinus se caveat in verbis et factis predictis Laurenze ac Georio ac Machore non molestare, dicere vel facere et ubi ipsi fuerint, ire non audeat nisi de eorum voluntate fuerit. Quam sentenciam predicti arbitri concorditer iusserunt ac preceperunt predictis partibus conservari sub pena in compromisso contenta etc cum omni melioramento ac de consilio sapientum.

Actum in Atems in domo Comunis.

Dall'opuscolo = Statuti d'Attimis
a cura di Vinc. Joppi. Udine - Seitz - 1879

1365. 29 Giugno. Attimis nella Casa del Comune.

Sentenza di un omicidiario di Porzus.

Pre Benvenuto notajo di Attimis. Arch. Not. Udine.

A. D. MCCCLXV, ind. III, die penultimo junii, presentibus Dominis Federico q. D. Mainardi de Faganea, Hendrea q. D. Wargendi, Wargendo q. D. Philippi de Castilerio, Conrado q. D. Benedicti, Duracio q. D. Duringussii, Petro q. D. Philippi, Janisso q. D. Guotti, Amadussio calcifice, Marsilio filio Laurencii omnibus in Atems commorantibus testibus et aliis.

Cum Laurenza relicta q. Chozian de Purcils et Georius ac Machoras fratres dicti Chocian ex parte una se compromisissent in Asquinum q. D. Brandilisii de Atems et Martinus q. Justi de Purcils ex parte altera se compromisisset in Philippum q. D. Guotti de Atems occasione mortis dicti Chozian facte per dictum Martinum, prout dicta Laurenza et Georius ac Machoras dicebant et dicti arbitri cum voluntate dictarum parcium tercium amicum elegissent Jacobum q. Henrici de Atems ita quod ubi duo essent tercius nullius valoris sit et dicti arbitri terminum posuissent dictam questionem diffinire usque ad diem festum Sanctorum Petri et Pauli quod est hodie, prout de hiis omnibus continetur publico instrumento compromissi scripto manu mei notarii et ipsi arbitri volentes dictam questionem diffinire coram testibus predictis et aliis pluribus, ante se citare fecerunt utrasque partes prout dicti arbitri dicebant ad diem hodiernum, qua die predictus Martinus bene comparuit dicti arbitri expectantes, quod alia pars scilicet Laurenza et Georius et Machoras predicti comparerent termino statuto non compartuerunt, de consilio predictorum testium dicti arbitri fecerunt deligenter inquirere per totam zentam de Atems et alibi ubi crederent eos esse, qui Madussius et Marsilius coram predictis arbitris et dictis testibus dixerunt quod ubique ut dictum est eos quesierunt et eos non invenerunt. Tunc dicti arbitri a circumstantibus consilium pecierunt, qui eis consuluerunt quod dicti arbitri unum hominem invenirent qui predictam Laurenzam et Georium ac Machocam vocarent usque ad ter ad dictam sentenciam audiendum, qui invenerunt quemdam nomine Zan qui eos vocaret. Qui Zan eos vocavit, ut dictum est, et nemo eorum comparuit, qui arbitri a circumstantibus consilium pecierunt quid supra hiis fieri deberent. Qui circumstantes consuluerunt, quod postquam ter erant vocati et citati fuerunt, quod dicti arbitri libere sentenciam supra predictis secure dare poterant. Qui arbitri habito consilio a circumstantibus ac per se ipsos in dicta questione sentenciam dederunt. In primis Asquinus predictus arbiter ibidem de voluntate et mandato predicti Philippi arbitri et cum voluntate dicti Jacobi tercii eorum amici sententiavit et ordinavit ac precepit quod dicta Laurenza et Georius ac Machoras predicti pacem perpetuam et concordiam faciant predicto Martino de morte predicti Chozian: item sentenciavit et ordinavit cum voluntate etc. quod dictus Martinus predicte Laurenze et suis filiis dare teneatur marchas quatuor persolvendas duas infra annum a die qua ista sentencia data est et alias duas marchas in alio sequenti anno: item sentenciavit quod dictus Martinus infra duos annos Romam ire teneatur pro anima dicti Chozian: item sentenciavit quod dictus Martinus ad abitandum nec standum in dicta villa de Purcils non vadat usque ad eius anniversarium, salvo ad laborandum et colligendum que laboraverit et omni nocte alio ire teneatur ad hospitandum et transacto dicto termino anniversarii dicti Chocian, quod tunc dictus Martinus habitare et stare possit ubi ei placuerit, salvo quod ipse Martinus se caveat in verbis et factis predictis Laurenze et Georio ac Machore non molestare, dicere vel facere et ubi ipsi fuerint, ire non audeat nisi de eorum voluntate fuerit. Quam sentenciam predicti arbitri concorditer iusserunt ac preceperunt predictis partibus conservari sub pena in compromisso contenta etc. cum omni melioramento ac de consilio sapientum.

Actum in Atems in domo Comunis.

Dall'opuscolo = Statuti d'Attimis a cura di Vinc. Joppi - Udine - Sett. - 1879

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

1365 30 giugno Cividale "Sinodo e sue determinazioni"
1419 luglio. Cividale. Liberazione di prigionieri tedeschi; fatta sotto certe condizioni.

75

Congregatio Sinodus et Determinata in ipsa Sinodo

Die ultimo Junii. Civitate Austrie in loco Capituli maioris Ecclesie Civitatis, ad honorem Dei, et gloriose Virginis matris eius. Congregata Sinodo Cleri intrinseci Diocesis Aquilegenses. Coram Venerabile et Sapiente viro domino Guidone preposito Sancti Felicis in Aquilegia vicario in spiritualibus et locumtenente Reverendissimi in Christo Patris et domini domini Ludovici dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche qui multis et diversis arduis Aquilegensis ecclesie negotiis occupatus Sinodo huiusmodi interesse nequivit. In qua interfuerunt Venerabiles, et circumspecti viri domini Johannes de Carrate Aquilegensis canonicus pro capitulo Aquilegie. Paganus et Johannes Romie Civitatensis Canonici pro capitulo Civitatis, Guido Johannes de Regio Utinensis Canonicus pro capitulo Utinensi, Guido de Bononia Prepositus Sancti Felicis in Aquilegia pro se et capitulo Sancti Felicis.. Plebanus Glemone.. Plebanus Sacili.. Plebanus Selchani.. Plebanus de Mossa.. Plebanus Sancti Canciani ultra Isontum et plures alii Plebani et clerici dicte diocesis Aquilegensis. Ubi factis pro parte dicti domini Patriarche pluribus propositionibus circa conservationem et Statum comunum Cleri predicti, et specialiter circa intollerabilia gravamina quibus in solutionibus decimarum apostolicarum, procurationum dominorum legatorum, aliorumque Sedis apostolice nunciorum continue occurrentium Aquilegensis ecclesia eiusque Diocesis Clerus multipliciter molestantur. Tandem pro bono Statu et conservatione dicte Aquilegensis Ecclesie in tantis adversitatum ac guerrarum discriminibus consistentium, per omnes in dicta Sinodo constitutos terminatum est concorditer et provisum tam pro se quam vice et nomine omnium et singulorum de dicto Clero absentium et huiusmodi non interessentium in sinodo quod aliqui ambaxiatores providi et solempnes super solutionum aleviatione, attentis guerrarum et

continuarum passionem oneribus procuranda et sollicitanda ad dominum Summum Pontificem transmittantur. Quia vero dempus non aderat congruum potissime propter guerrarum discrimina propremissis possent dicti de sinodo insistere et ad finem ducere peroptatum, ibidem ex certa scientia et nomine dictorum absentium ad eligendum dictos nuntios, mittendos ut premittitur ad Summum Pontificem aliterque et super hiis ut fuerit expediens providendum Venerabiles et circumspectos viros dominos Guidonem Johannem decanum Civitatensem, Guidonem de Bononia prepositum Sancti Felicis in Aquilegia, Johannem de Carrate Aquilegensem Canonicum et Paganum de Civitate Archidiacono Aquilegiense, Quibus omnibus ibidem et in instanti dicti de sinodo auctoritatem et potestatem plenariam attribuerunt in eos in hac parte vices sinodus premissa totaliter transferentes.

Commissio Carceratorum domini Patriarche

Die XXVII Julii Civitate Austrie in via publica ante portam Curie patriarcalis Palacii. Presentibus honorabili et discretis viris domino Paulino Cancellario et Johanne notario Patriarchalibus, Ulvingo de Canussio, Cristoforo et Philippo familiaribus infrascripti domini Patriarche Testibus et alii pluribus. Cum propter absentiam Re.^mi^ in Christo Patris et domini domini Ludovici dei gratia Sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche qui in castro Sorphumbergi erat certa infirmitate detentus, Conradus de Leuven, Welvel de Viersier, Ottil de Gorz et Ruedel de Clayn, tanquam carcerati eiusdem domini Patriarche et Ecclesie Aquilegiensis se presentasse ibidem nobili viro domino Casparino de Laturre officiali et locumtenenti domini patriarche prefati domini patriarche nominatus dominus Casparinus iuxta mandatum et commissionem sibi in hac parte per eumdem dominum patriarcham specialibus ipsius et patentibus litteris factam ipsos captivos nomine domini Patriarche et dicte

Aquilegensis Ecclesie diligenter suscipiens eis usque ad proximum Sancti Martini festum terminum assignavit. In qua dicti captivi promiserunt et iuraverunt corporali inde prestito iuramento se tanquam captivos offere et realiter presentare cessante divino obstaculo ipsi domino Patriarche vel successori suo seu cuicumque alii Aquilegensem ecclesiam eiusque patriam regenti, vel cui sive quibus dictus dominus Patriarcha, successor, vel rector ordinandum duxerint, nec ab his partibus vel loco deputando eis recedere ullo modo absque eorum vel alicuius ipsorum verbo atque licencia speciali

Alia promissio carceratorum.

Die XXVIIII Julii. In loco predicto. Presentibus Venerabili viro domino Iohanne de Carrate Aquilegensi Canonico, Cristoforo et Philippo familiaribus dicti domini Patriarche, et aliis pluribus. Nobilis vir dominus Gasparinus predictus iuxta mandatum et commissionem supradictam, assignavit terminum Concio condam Nicolai de Vramstaym et Mayngilo de Payer condam Henrici, usque ad proximum festum Sancti Martini, in quo termino promiserunt et iuraverunt dicti Captivi ut in precedenti nota serio sius continetur

(Dal Volume 547 dell'Archivio dai Consultori in Jure (Archivio di Stato in Venezia) Fascicolo marcato "Note mei Odorici de 1365 Ind. 3a" pag. 4 tergo, e 5.)

continua
ad Dom
pes non
propem
peroptas
tum ad
Pontificem
Venerabil
cancem
tis in
et Paga
idem e
nam a
liter fr

Die
curio
omis
Ulia
pti
bsam
nate
in ca
de E
lag
Agu
kare
che
icata
rem
isfa

76

1365. 2 Agosto. Udine — Elezione in Capitano di Udine, sede vacante, di Pagano di Savorgnano e misure contro gli alleganti in consiglio.

A. D. 1365, die secundo Augusti. (In consilio Terre Utini) Super electione Capitanei Utini tempore vacationis presentis q. D. Ludovici Patriarche Aquilegensis.

Diffinitum fuit in pleno consilio et in grandi copia congregato (sic) ultra consilium quod eligatur unus Capitaneus illorum dominorum de Savorgnano cum hac conditione, quod ordinamentum alias editum contra allegantes, quod [illegible] fiendi coram Capitaneo et eius vicesgerentibus eligendo, plenariam obtineat firmitatem; quod ordinamentum ibidem affirmatum fuit expresse per omnes, videlicet quod allegans solvat libras quinquaginta parvorum et qui fecerit allegare aliam personam quinquaginta librarum incurrat toties quoties fuerit contrafactum, medietas videlicet D. Capitaneo et medietas Comuni.

Et quidem per omnes electus fuit D. Paganus miles de Savorgnano et honorem Comunis iuravit iuxta morem etc.

Qui D. Capitaneus post hec statim notarium q. M. [illegible] ibidem presentem suum in vicecapitaneum decrevit et ordinavit ibidem etiam in pleno Consilio confirmatum, qui statim iuravit honorem etc. — Ann. 4, 132.

1365 - 2 Agosto - Udine

Morte del Duca d'Austria ed elezione di Pagano di Savorgnano a Capitano di Udine.

Die secundo Augusti. Dedit et solvit de man=
dato Dominorum etc. idem ser Hector Dominico ber=
doni qui portavit litteram unam Savorgnanum
D. Francisco significando eidem mortem D. Ducis Austrie
defuncti in Mediolano, et creationem D. Pagani
de Savorgnano in Capitaneum Terre Utini sol=
dos decem denarios VIII. parvulos VIII.

Ann. Civ. Utini Vol. IV. fol. 172

1365. 12 Agosto. Udine. Salvocondotto dato dal Comune di Udine a due mercanti di Villaco e Lubiana per venire, stare e partire colle loro merci fino al prossimo Natale.

78

Copia litere afidangie facte Mechilo filio Suochintoh de Vigliaco et Jachillo filio Jacop de Laibacho.

Pateat universis presentes literas inspecturis quod nos Paganus miles de Savorgnano Capitaneus, Consilium et Comune Utini per nos nostrosque subditos solummodo usque in confinibus et districtu Utini et a confinibus Utini usque in terram si galaitum pecierint per nos et universos alios cuiuscumque condicionis exi=stant, si vero galaituam non pecierint per nos et nostros subditos tantum Mechil filium Suochintoh de Vigliaco et Jachilum eius socium veniendo cum mercimoniis suis Utinum, stando et redeundo ad eorum libitum voluntatis usque ad proximum festum nativitatis domini in bonis pariter et personis asecuramus et afi=damus harum sub nostri sigilli impressione literarum. Datum Utini die XII Augusti in MCCCLXV. III. Indictione.

Dalla copia contemporanea in carta nella Bibl. Civ. di Udine.

Ann

qui

de

te

Ang

Vice

xxx

hab

et p

fap

77

Giovanni q. Indrittis di Cuccagna not. Arch. not. Udine

Anno domini 1365, ind. 3 die dominico 26 octubris in Cucanea in loco qui dicitur Denant guarda, presentibus D. Adalpreto et Francisco fratribus de Cucanea, Henrico de Valvesono, Janico habitatore D. Simonis de Valvesono testibus et aliis.

Angil familiaris D. Francisci Vicedominatus Eccl. Aquilegensis vice et nomine ipsius Vicedominatus contentus et confessus habuisse et recepisse a D. Rigardo de Cucanea XXXI equos et XXVI pariles et treginta bastas, quod totum D. Rigardus habuit in conservatione a D. Henrico Pulcraf predictus D. Rigardus dixit et protestavit nihil aliud habuisse coram predictis et predictus Angil ~~contentus et~~ confessus fuit habuisse et recepisse omnia a D. Rigardo. ——

1365, 19 novembre. Venezia. Ducale a Ulkerpertoldo e fratello ~~ai fratelli~~ di Spi-limbergo nella quale loro si accusa di aver accolto il trasporto del loro debito a conto de' Bonisegna di Venezia.

80

Da copia nell'Arch. Spilimbergo in Domaniis, Vol. [illegible] p. 22.

Egregiis et Nobilibus viris Gualterpertholdo Militi et Henrico fratribus de Spilimbergo.

Laurentius Celsi Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregiis et Nobi-libus viris Gualterpertholdo et Henrico fratribus de Spenimbergo a-micis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Sicut sitis erratis debitores nostre Communis in ducatis sex millibus auri per vos pro vestris negotiis vobis mutuatis sicut apparet publicis documentis, de quibus recepimus alios ducatos mille auri. De aliis vero quinque millibus restantibus, recepimus pro debitoribus loco vestri viros nobiles Nicolaum et Petrum Bonisegna cives nostros, ita quod de ipsis vos et quemlibet vestrum tenore pre-sentium perpetuo quietamus. Notificantes vobis quod tria millia ducati de octo millibus per dictos de Ca' Bonisegna depositati remaneant penes nostros Camerarios nostro nomine et quotiens [illegible] nuncium et procuratorem vestrum cum mandato ad plenum dabuntur dicte pecunie? .... secundum debitum ordinem.

Data in nostro Ducali Palatio die XIX Novembris, III indictione.

1365. 28 Decembre (stile odierno) - Fagagna. Vendita all'incanto dei Dazi di Fagagna.

81

A. D. MCCCLXVI. ind. IV. die XXVIII mensis Decembris. In Cortina S. Jacobi de Faganea, in vicinantia publica ad sonum campane ~~more~~ solito, datium Faganee in presencia D. Pilei de Marcicio Gastaldionis Faganee, quod datum per Paulum preconem fuit venditum ad incantum totum datium Faganee Andreotto q. Iohannis de Faganea a dicto Carnevario Domini futuro ad unum annum completum, precio XV marcharum denariorum aquil. et dimidie et denariorum quinque, solvendo in tribus terminis in annum et diem pro rata. Fideiussores extiterunt Philippus q. Caceti et Venutus pelliparius etc. et vocaverunt se convictos etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.